

ňsə́lxčĩň 4

smýmáý 3:

ska?áým

smýmáý 3: skaʔáým

1. kaʔáým
2. iʔ sŋpʔawílxəx naʔt sŋspiíx
3. sqəqax^w
4. snínaʔ
5. stxətíltm̄- qílt iʔ ʔuʔǰ^wtílaʔt
6. q^wíq^wl̄m̄niʔp
7. sx^wínaʔ
8. stəktəkčx^wiʔp
9. stxətíltm̄- iʔ í tək^wək^wʔast
10. staŋwʔáyaʔ
11. stətǰ^wum̄x ut iʔ sk^wuíl̄s
12. čtətǰ^wúm̄xaʔx ut aʔ čwŋčut
13. sǰəx^wsqáǰaʔm̄ t skəkʔákaʔ
14. kəkŋiʔ
15. sk^wək^wʔiʔp
16. sǰaʔčínm̄
17. sx^wik^wm̄
18. sq^wlip

01. kaʔáym

sʔuǻms

šsaʔáp	get cool
tətqtwilx	become short
kǻmúllaʔx ^w	mist
k ^w iʔlaʔx ^w	frost on the ground

smýmay

šsaʔáp iʔ trǻx ^w úlaʔx ^w . tətqtwilx iʔ sšǻšsaǻt. ʔa člaʔkǻn ǻ ʔək ^w ək ^w ʔast əčkǻmúllaʔx ^w uʔ čpuǻǻtrǻ. ʔa člaʔkǻn čk ^w iʔlaʔx ^w . iʔ pačkǻ sʔasʔát tǻ sčǻčǻ. kaʔáym uʔ k ^w u pišǻm.	get cool; become short; mist; frost
--	--

sǻsúx^wnaʔ sǻwtǻiǻ

1. čkǻn iʔ trǻx^wúlaʔx ǻ kaʔáym ?
2. stǻm iʔ tətqtwilx ʔa čkaʔáym ?
3. čkǻn iʔ ʔək^wək^wʔast ʔa člaʔkǻn ?
4. xʔkinǻ iʔ pačkǻ ʔa čkaʔáym ?
5. stǻm aʔ čkǻstǻ ʔa čkaʔáym ?

aǻčǻwt sǻwtǻiǻ

1. haʔ aǻšǻst ʔa čšsaʔáp iʔ trǻx^wúlaʔx^w ʔa kaʔáym ? sǻxʔkinx ? sǻxʔkinx uʔ lut ?
2. ǻ asǻnǻlǻʔtǻ, haʔkǻn t šǻyǻǻtnx^w uʔ čmǻskǻmúllaʔx^w, čmǻšpuǻǻtrǻ ? mayxǻt.
3. ǻ asǻnǻlǻʔtǻ, haʔkǻn t šǻyǻǻtnx^w uʔ čxʔit čk^wiʔlaʔx^w ? mayxǻt.
4. ǻ aǻnǻqsǻt, haʔkǻn t šǻyǻǻtnx^w uʔ mǻščišǻm iʔ sqǻlx^w ? sǻxʔkinx ? mayxǻt.

skǻʔǻysǻ t šǻlǻm sʔaʔúms

A. šǻlǻm sʔuǻms ǻxǻxǻnǻkaʔ aksčk^wúǻ: wýstik^w iʔ čkǻqmiǻ.

pišǻm- to hunt

	iǻčǻ	anwǻ	čniǻts	mniǻmǻtǻt	mniǻmǻtǻmp	mniǻmǻtsǻǻx
durative past/present						
durative imperfect						
durative future						
durative imperfect future						
past perfect						
future perfect						

Č. swítitiň **aksčk'wúl:** kłətəməčínx t maik'w'čn' nsəixčín. ixí? uł n'mýčínmňt asčqáy k'ł n'wýápíxčn'.

1. ha? aspíxřň řapná? ? (lut)

n'wýápíxčn':

2. swit ixí? i? sčpiřs ? (Misál)

n'wýápíxčn':

3. ha? čmistíp stírň i? ksčpiřřňp ? (kiw' / sčmífca?)

n'wýápíxčn':

4. ha? čmistíx'w swit i? ksəčpiřřňs ? (lut)

n'wýápíxčn':

5. swit čmistís uł kspiřřtət iňčá na?ł Włxníca? ? (yřat swit)

n'wýápíxčn':

6. səx?kinx uł ilí? səčpiřřňp ? (řsúla?x'w)

n'wýápíxčn':

Č. Point of View Exercise **aksčk'wúl:** change the phrase for each new subject, maintaining the same tense. Follow the model. n'mýčínmňt asčqáy k'ł n'wýápíxčn'.

řřa?áp i? trnx'wúla?x'w.

EX: Marí: Marí řřa?áp.

1. iňčá:

n'wýápíxčn':

2. anwí:

n'wýápíxčn':

3. anwí na?ł iňčá:

n'wýápíxčn':

4. Sulí na?ł střh'k'iłts:

n'wýápíxčn':kn

ε. past / present 36 čhqmín

aksčkwúl: nqýntik^w a? čktxas s?u^wms í čhqmín..

kñxit- help someone

	iňčá	anwí	čniłts	mni ^w łtət	mni ^w łtəmp	mni ^w łtsəłx
iňčá						
anwí						
čniłts						
mni ^w łtət						
mni ^w łtəmp						
čniłtsəłx						

H. swłtiłń

aksčkwúl: kłəłmčinx t mil^wčń nšəłxčín according to the prompts. n^wmýčim^włt i? swłtiłń na?ł asčđáý kł n^wyápixčń.

1. swit i? kñxit^wms ? (mni^włtəmp)

n^wyápixčń:

2. swit i? kñxiłəms ? (snəqsilx^w)

n^wyápixčń:

3. ha? k^w li^włt uł kñxit^wmń ? (ki^w)

n^wyápixčń:

4. səx?kinx uł lut p ł l^włli^włt uł kñxiłəłt ? (ma?má?ł)

n^wyápixčń:

5. ha? čmistíx^w səx?kinx uł kñxit^włt ? (lut)

n^wyápixčń:

6. ha? kñxiłəmsəłx ? (kíwa)

n^wyápixčń:

I. future 36 čňqmiň aksčkwúí: nqýntikw a? čktxas s?uřs í čňqmiň..

kskňxit- help someone

	iňčá	anwí	čniřts	mniřťtət	mniřťtəřp	mniřťtsəřx
iňčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniřts						
mniřťtət	xxx			xxx		
mniřťtəřp		xxx			xxx	
čniřťtsəřx						

K. swłtiň

aksčkwúí: kłəřmčinx t miłkwčň nšəřxčň according to the prompts. řmýčimňt i? swłtiň na?ř asčđáý kł nwyápixčň.

1. swit i? kskňxitřs ? (mniřťtəřp)

nwyápixčň:

2. swit i? kskňxiřřs ? (snəqsilxw)

nwyápixčň:

3. ha? kw slířřta?x uř kw ikskňxitřň ? (kiw)

nwyápixčň:

4. səx?kinx uř lut p řa kslřłřřta?x uř kskňxiřřřt ? (pəpsřřáya?)

nwyápixčň:

5. ha? čmistixw səx?kinx uř kskňxitřřt ? (lut)

nwyápixčň:

6. ha? kskňxiřřřsəřx ? (kiwa)

nwyápixčň:

čk^wulmstrn i? s?a?úms

1. řfa?áp- get cool
sň?aslmíw: řfařfáp
sk^wlstitn: řfapx / řařfa?úsht (affirmative singular); lut aksřfa / lut aksařfa?úsm (neg. singular); řfápwi / řařfa?úshí (affirmative plural); lut ksřfapmp / lut ksařfa?úshp (neg. plural)
skl?iýsts
1. kn řfa?áp, k ^w řfa?áp, řfa?áp, k ^w u řfa?áp, p řfa?áp, řfa?ápəlx
2. kn čřfa?áp, k ^w čřfa?áp, čřfa?áp, k ^w u čřfa?áp, p čřfa?áp, čřfa?ápəlx
3. kn řfañčút, k ^w řfañčút, řfañčút, k ^w u řfañčút, p řfañčút, řfañčútəlx
4. kn čřfañčút, k ^w čřfañčút, čřfañčút, k ^w u čřfañčút, p čřfañčút, čřfañčútəlx
5. kn sřfa?áp, k ^w sřfa?áp, sřfa?áp, k ^w u sřfa?áp, p sřfa?áp, sřfa?ápəlx
6. kn sřfañčút, k ^w sřfañčút, sřfañčút, k ^w u sřfañčút, p sřfañčút, sřfañčútəlx
7. kn səčřfa?áp, k ^w səčřfa?áp, səčřfa?áp, k ^w u səčřfa?áp, p səčřfa?áp, səčřfa?ápəlx
8. kn səčřfañčút, k ^w səčřfañčút, səčřfañčút, k ^w u səčřfañčút, p səčřfañčút, səčřfañčútəlx
9. kn ksřfa?ápa?x, k ^w sřfa?ápa?x, ksřfa?ápa?x, k ^w u ksřfa?ápa?x, p sřfa?ápa?x, ksřfa?ápa?xəlx
10. kn ksřfañčúta?x, k ^w sřfañčúta?x, ksřfañčúta?x, k ^w u ksřfañčúta?x, p sřfañčúta?x, ksřfañčúta?xəlx
11. řařfa?úsh, řařfa?úshx ^w , řařfa?úsəs, řařfa?úshm, řařfa?úshp, řařfa?úsəsəlx
12. čřařfa?ústh, čřařfa?ústhx ^w , čřařfa?ústs, čřařfa?úshm, čřařfa?ústp, čřařfa?ústsəlx
13. isəčřařfa?úsm, asəčřařfa?úsm, səčřařfa?úsəs, səčřařfa?úshm, səčřařfa?úshp, səčřařfa?úsəsəlx
14. iksařfa?úsm, aksařfa?úsm, ksəřfa?úsi?s, ksəřfa?úshm, ksəřfa?úshp, ksəřfa?úsi?səlx
15. iksəčřařfa?úsm, aksəčřařfa?úsm, ksəčřařfa?úsi?s, ksəčřařfa?úshm, ksəčřařfa?úshp, ksəčřařfa?úsi?səlx
16. isřařfa?úsm, asřařfa?úsm, sřařfa?úsm, sřařfa?úsmtət, sřařfa?úsm, sřařfa?úsməlx
17. iksařfa?úsm, aksařfa?úsm, ksəřfa?úsm, ksəřfa?úsmtət, ksəřfa?úsm, ksəřfa?úsməlx
18. isčřařfa?ús, asčřařfa?ús, sčřařfa?ústs, sčřařfa?ústət, sčřařfa?úsm, sčřařfa?ústsəlx
19. iksčřařfa?ús, aksčřařfa?ús, ksčřařfa?ústs, ksčřařfa?ústət, ksčřařfa?úsm, ksčřařfa?ústsəlx
s?a?úms:
1. řfa?áp i? tmx ^w úla?x ^w . (The land gets cooled off.)
2. ninwi?s klfa?hín i? řfaminí mi p řfařfáp. (I'll turn the fan on so you will cool off.)
3. ha? k ^w řfap. (Are you cooled off?)
2. tətqtwilx- become short
sň?aslmíw: tətqtqtwilx
sk^wlstitn: tətqtwilxə / tətqtwilxmsk ^w (affirmative singular); lut akstətqtwilx / lut akstətqtwilxmsm (neg. singular); tətqtwilxwi / tətqtwilxmsk ^w i (affirmative plural); lut kstətqtwilxmp / lut kstətqtwilxmsp (neg. plural)
skl?iýsts
1. kn tətqtwilx, k ^w tətqtwilx, tətqtwilx, k ^w u tətqtwilx, p tətqtwilx, tətqtwilxəlx
2. kn čtətqtwilx, k ^w čtətqtwilx, čtətqtwilx, k ^w u čtətqtwilx, p čtətqtwilx, čtətqtwilxəlx
3. kn stətqtwilxə, k ^w stətqtwilxə, stətqtwilxə, k ^w u stətqtwilxə, p stətqtwilxə, stətqtwilxəəlx
4. kn səčtətqtwilxə, k ^w səčtətqtwilxə, səčtətqtwilxə, k ^w u səčtətqtwilxə, p səčtətqtwilxə, səčtətqtwilxəəlx
5. kn kstətqtwilxa?x, k ^w stətqtwilxa?x, kstətqtwilxa?x, k ^w u kstətqtwilxa?x, p stətqtwilxa?x, kstətqtwilxa?xəlx
6. kn ksəčtətqtwilxa?x, k ^w səčtətqtwilxa?x, ksəčtətqtwilxa?x, k ^w u ksəčtətqtwilxa?x, p səčtətqtwilxa?x, ksəčtətqtwilxa?xəlx
7. tətqtwilxmsm, tətqtwilxmsx ^w , tətqtwilxms, tətqtwilxmsm, tətqtwilxmsp, tətqtwilxmsəlx
8. čtətqtwilxmsm, čtətqtwilxmsx ^w , čtətqtwilxms, čtətqtwilxmsm, čtətqtwilxmsp, čtətqtwilxmsəlx
9. istətqtwilxmsm, astətqtwilxmsm, stətqtwilxms, stətqtwilxmsm, stətqtwilxmsp, stətqtwilxmsəlx

10. isəçtəqtwílxmstrń, asəçtəqtwílxmstrń, səçtəqtwílxmsts, səçtəqtwílxmstrń, səçtəqtwílxmstp, səçtəqtwílxmstsəlx
11. ikstəqtwílxmstrń, akstəqtwílxmstrń, kstəqtwílxmsts, kstəqtwílxmstrń, kstəqtwílxmstp, kstəqtwílxmstsəlx
12. iksəçtəqtwílxmstrń, aksəçtəqtwílxmstrń, ksəçtəqtwílxmsts, ksəçtəqtwílxmstrń, ksəçtəqtwílxmstp, ksəçtəqtwílxmstsəlx
13. istəqtwílx, astəqtwílx, stəqtwílx, stəqtwílxət, stəqtwílxmp, stəqtwílxəlx
14. isəçtəqtwílx, asəçtəqtwílx, səçtəqtwílx, səçtəqtwílxət, səçtəqtwílxmp, səçtəqtwílxəlx
15. ikstəqtwílx, akstəqtwílx, kstəqtwílx, kstəqtwílxət, kstəqtwílxmp, kstəqtwílxəlx
16. iksəçtəqtwílx, aksəçtəqtwílx, ksəçtəqtwílx, ksəçtəqtwílxət, ksəçtəqtwílxmp, ksəçtəqtwílxəlx
17. isçtəqtwílx, asçtəqtwílx, sçtəqtwílx, sçtəqtwílxət, sçtəqtwílxmp, sçtəqtwílxəlx
18. iksçtəqtwílx, aksçtəqtwílx, ksçtəqtwílx, ksçtəqtwílxət, ksçtəqtwílxmp, ksçtəqtwílxəlx

s?a?úms:

1. **təqtwílx** i? sǎlxǎlt. (The days get shorter.)
2. ta?li? **təqtwílx** i? spíçń. (The rope is getting very short.)
3. miyá? **tətáqa?t**. (It's too short.)

3. ktmúlla?x^w- mist

sń?asímíws:

s?a?úms:

1. ǎ čla?kín í tək^wək^wast **əçktmúlla?x^w** u? čpuǎńtm. (Sometimes the mornings are misty or foggy.)
2. ǎ **čktmúlla?x^w** ta?li? čǎst í sq^wǎyála?x^w. (When it's misty the grass is wet.)
3. lut aks^wíčla?x^wm ǎ **čktmúlla?x^w**. (Don't čut grass when the grass is dewy.)

4. k^wi?la?x^w- frost on the ground

sń?asímíws:

s?a?úms:

1. la? čla?kín **čk^wi?la?x^w**. (Sometimes the ground is frosty.)
2. way sča?ǎmíx ki? **k^wi?la?x^w**. (It's getting cold so it's frosty out.)
3. **k^wi?la?x^w** u? slsuít i? sk^wańtq. (When the frost comes, the plants freeze.)

02. i? s?np?awilxax na?l s?nspilx

s?um?s

s?nspilx	Nespelem people
Káyta?	place on Columbia
ńwićmń	digging area
sta?iń	prong horn
kywýfawíńk	double-curved bow
ńpəkʷpkʷńtiń / ńpəkʷpkʷam	pour solids
kltəxmiń	sweetener
stńus	fish trap
ńtypitkʷ	flow into water
lyam	to spear / to sting (as a bee)
ýfa?	gather
čpúta?st / púta?m	respect
ńxʷəxʷáya?qń	hut
klciłstń	shade shelter
člkstasq̄t	five days
xwíłtnń	dry fish/berries
Ktyipw̄s	Republic, WA
čápa?x̄	cedar roots
s?ahfáptnx	Sahaptin people
čńkʷtčwixm̄st / ńkʷtčwixm̄t	live with someone / be housemates
kʷam	even

smýmaý

<p>i? s?np?awilxax na?l s?nspilx kʷliw̄t yfačfńs i? s?nxʷńtkʷitkʷ, tı tkʷəkʷar̄kʷf̄xnń itli? u? kýxʷutrn̄s Káyta?. x̄w̄x̄w̄ula?xʷ i? s?np?awilxax na?l s?nspilx ki? tı s?nfayčk̄stx kń i? s̄xʷý?i?px tńxʷúla?xʷsəlx, nařm̄t xʷ?it i? čxʷlúsa? s u? xʷ?it i? s?piłrn̄s. i? tńxʷúla?xʷ s?awtímtk̄rn̄s i? s?nxʷńtkʷitkʷ, ilif? ka? čpiřm̄ i? s?np?awilxax na?l s?nspilx u? ilif? ńwićmńs nixʷ. fapná? yfat swit ikli? čwćwićm̄ t čxʷlúsa? na?l s?piłrn̄.</p> <p>q̄sápi? xʷ?it i? sta?iń s?np?awilxax tńxʷúla?xʷ. i? sqilxʷ ixif? čpiřst̄səlx. i? s̄ła?čínm̄ na?l i? sta?iń ixif? i? písł̄a? t̄tmixʷ a? čpiřst̄s i? s?np?awilxax na?l s?nspilx. kł spiřm̄ i? kywýfawíńk na?l čqilń a? čkʷulm̄st̄s. i? s?np?awilxax na?l s?nspilx čkłqaxʷíx̄m̄ s?nxʷńtkʷitkʷ u? nixʷ ččáma? t i? sa?sa?títkʷ.</p> <p>čxi? i? t kʷiłt i? syilx, i? s?np?awilxax na?l s?nspilx ni?fáyp čtəxʷčńčut, qipčm̄, ča?áqʷm̄, ka?áym̄, ixif? kʷum̄čń kł s?istk̄rn̄. qipčm̄ u? wćwićm̄ t s?piłrn̄ na?l čxʷlúsa?. ti? ilif? way? ?i?tsəlx i? swiçs u? i? kʷiłt x̄w̄ńtisəlx kʷum̄čń kł s?istk̄rn̄. řa čla?kín řačsəlx i? čxʷlúsa? ixif? x̄w̄ńtisəlx. řulm̄ i? sqipč řúlu?řm̄ t miktú?tn̄. q̄w̄lńtisəlx i? sčfaiqń, ńpəkʷpəkʷńtis řa qna? u? nwtńtis i? čixčəxt t x̄łxłut sič řlkm̄stis ilif? u? řýp̄yaq. i? s?np?awilxax na?l s?nspilx čtixʷst̄s xʷ?it i? síya? u? čx̄w̄stis. čm̄arwi?st̄səlx i? síya? xʷ?it i? s?itń, s?piłrn̄, s̄xʷusm̄. čkʷulm̄st̄səlx kltəxmińs.</p> <p>i? s?np?awilxax na?l s?nspilx ksíya?tn̄ ka? čkłqaxʷíx̄m̄. ixif? kłqaxʷíx̄m̄ u?</p>	<p>Nespelem people</p> <p>place on Columbia</p> <p>digging area</p> <p>prong horn</p> <p>double-curved bow</p> <p>pour solids</p> <p>sweetener</p> <p>fish trap; flow into</p>
--	--

<p>kaʔáym̄. kʷíkw̄ulsəlx̄ iʔ kst̄m̄usts sp̄l̄m̄q̄ihs̄ iʔ čw̄čw̄íxaʔ k̄l̄ saʔtítkʷ̄ ixiʔ čnt̄ypitkʷ̄ k̄l̄ s̄h̄x̄w̄ntkʷ̄itkʷ̄. nixʷ̄ člyam̄əlx̄ t̄ nt̄ȳtyix̄ l̄ s̄h̄x̄w̄ntkʷ̄itkʷ̄ laʔkiñ kiʔ čnt̄ítapt̄ iʔ siw̄lkʷ̄. iʔ s̄hp̄sawílx̄əx̄ naʔt̄ s̄h̄spilx̄ čkʷ̄h̄nusts̄ iʔ nt̄ȳtyix̄ naʔt̄ k̄ísuʔ. nixʷ̄ iʔ xʷ̄m̄inaʔ čkʷ̄h̄nusts̄ naʔm̄t̄ lut taʔliʔ iʔ t̄s̄ányā tā čn̄ʔaw̄čín̄sts̄ iʔ s̄h̄x̄w̄ntkʷ̄itkʷ̄. tā člaʔkiñ čkʷ̄h̄nusts̄ iʔ kʷ̄utw̄n̄, qixʷ̄lx̄ naʔt̄ čm̄tus.</p> <p>čxīt̄ t̄ k̄w̄īłt̄ iʔ syilx̄, iʔ s̄hp̄sawílx̄əx̄ naʔt̄ s̄h̄spilx̄ čýʔaʔ čpútaʔsts̄ iʔ nt̄ȳtyix̄ tā čýʔap̄. čxīl̄sts̄əlx̄ it̄iʔ t̄l̄ s̄qs̄ápiʔs̄. iʔ nt̄ȳtyix̄ ýlm̄ixʷ̄m̄ naʔt̄ iʔ sq̄l̄q̄lt̄mixʷ̄ kʷ̄ūlm̄əlx̄ t̄ str̄h̄us̄ l̄ saʔtítkʷ̄. il̄iʔ k̄saʔs̄ ut̄ kʷ̄ūl̄m̄s̄ iʔ sum̄íxs̄ mi čxʷ̄ūȳ iʔ nt̄ȳtyix̄ k̄l̄ str̄h̄us̄. iʔ sm̄am̄ʔír̄m̄ tixʷ̄m̄əlx̄ t̄ sm̄úkʷ̄aʔx̄n̄ iʔ pačk̄ts̄, kʷ̄ūlm̄əlx̄ t̄ h̄x̄w̄əx̄w̄áyaʔq̄n̄ kt̄čil̄st̄h̄s̄əlx̄. kʷ̄h̄x̄as̄q̄t̄, mus̄ k̄m̄ čl̄k̄stas̄q̄t̄ iʔ nt̄ȳtyix̄ ýlm̄ixʷ̄m̄ k̄m̄h̄tis̄ iʔ nt̄ȳtyix̄ ut̄ kl̄qm̄is̄ l̄ sm̄úkʷ̄aʔx̄n̄ pačk̄t̄. ixiʔ čúh̄maʔs̄ iʔ sq̄l̄q̄lt̄mixʷ̄ xk̄ists̄ mi n̄əkn̄íks̄ iʔ nt̄ȳtyix̄ ut̄ p̄ȳq̄nt̄is̄ aʔ čx̄ʔit̄ iʔ nt̄ȳtyix̄. čl̄k̄stas̄q̄t̄ ʔīts̄əlx̄ kmax̄ iʔ s̄əkw̄s̄əkw̄t̄ít̄čaʔs̄ iʔ nt̄ȳtyix̄. lut ʔīts̄əlx̄ iʔ ʔīkʷ̄h̄n̄ k̄m̄ iʔ čásyaq̄hs̄ k̄m̄ iʔ k̄w̄īłt̄ iʔ st̄ir̄hs̄.</p> <p>put̄ h̄l̄saʔp̄ús̄ iʔ čl̄k̄stas̄q̄t̄ mi sič kʷ̄ūl̄m̄s̄əlx̄ iʔ ʔīkʷ̄h̄n̄ naʔt̄ čásyaq̄h̄. ks̄x̄ān̄ iʔ s̄čl̄k̄stas̄q̄t̄, h̄pus̄əs̄əlx̄ iʔ ʔīkʷ̄h̄n̄ naʔt̄ iʔ čs̄čásyq̄n̄ kʷ̄ūl̄m̄ t̄ st̄xitkʷ̄, m̄árwiʔs̄əlx̄ t̄ sp̄īl̄m̄ naʔt̄ čx̄aw̄ t̄ síyaʔ. ixiʔ mi sič ȳsat̄ iʔ sq̄l̄xʷ̄ ʔaʔiʔf̄h̄ t̄l̄ st̄xitkʷ̄, ixiʔ p̄útaʔs̄əlx̄ tā s̄čýʔaps̄ iʔ nt̄ȳtyix̄. ixiʔ mi sič kl̄qaqxʷ̄lx̄m̄, iʔ sm̄am̄ʔír̄m̄ aʔ čn̄ah̄n̄íks̄t̄s̄ iʔ nt̄ȳtyix̄, čp̄ȳq̄st̄is̄əlx̄, əčx̄w̄īłt̄m̄. čxīt̄ t̄ čúnmaʔh̄t̄m̄ t̄ s̄h̄kl̄ip̄ tā čkičx̄sts̄ iʔ nt̄ȳtyix̄ k̄l̄ s̄hp̄sawílx̄əx̄ naʔt̄ k̄l̄ s̄h̄spilx̄.</p> <p>lut taʔliʔ iʔ qʷ̄āȳ iʔ mx̄it̄p̄ tā čpl̄al̄ l̄ s̄hp̄sawílx̄əx̄ naʔt̄ s̄h̄spilx̄ tr̄m̄xʷ̄úlaʔxʷ̄, ixiʔ ut̄ lut taʔliʔ tā čkʷ̄íkw̄ūl̄m̄ t̄ ȳám̄xʷ̄aʔ. čn̄ʔāȳxʷ̄íw̄s̄m̄ k̄l̄ sw̄knaʔq̄ínx̄ ut̄ t̄l̄ s̄x̄w̄ýʔit̄px̄. s̄xʷ̄ūȳəlx̄ k̄l̄ kt̄yipw̄s̄ k̄aw̄s̄ł̄aʔám̄ t̄ čápaʔx̄. kt̄yipw̄s̄ h̄ʔīłt̄k̄m̄s̄ iʔ s̄hp̄sawílx̄əx̄ tr̄m̄xʷ̄úlaʔxʷ̄.</p> <p>iʔ s̄hp̄sawílx̄əx̄ naʔt̄ s̄h̄spilx̄ x̄ast̄ t̄ sq̄l̄xʷ̄. čl̄ax̄t̄m̄sts̄ ȳsat̄ iʔ sq̄l̄xʷ̄. lut tā kl̄x̄miñ. sl̄xʷ̄aʔspuʔús̄, naʔm̄t̄ lut x̄miñks̄ ks̄əčtiȳáqʷ̄ts̄əlx̄. naʔm̄t̄ naqs̄ il̄iʔ kičh̄t̄m̄ t̄ s̄fah̄s̄ápt̄nx̄ ixiʔ kičh̄t̄m̄ ut̄ l̄xʷ̄h̄t̄im̄, xʷ̄ʔit̄ iʔ l̄axʷ̄t̄. ixiʔ ut̄ k̄h̄xit̄m̄ t̄ sl̄ł̄ax̄ts̄ iʔ sw̄knaʔq̄ínx̄ naʔt̄ iʔ s̄x̄w̄ýʔit̄p̄, l̄xʷ̄ups̄əlx̄ iʔ s̄fah̄s̄ápt̄nx̄.</p> <p>čxīt̄ iʔ t̄ k̄w̄īłt̄ iʔ syilx̄, iʔ s̄hp̄sawílx̄əx̄ čt̄qʷ̄al̄qs̄m̄ t̄ kl̄l̄əsl̄asm̄ísts̄, t̄ kl̄t̄ətaxʷ̄s̄. naʔm̄t̄ iʔ sq̄l̄q̄lt̄mixʷ̄ iʔ t̄l̄ s̄h̄kl̄ip̄ iʔ sípiʔs̄ kaʔ kl̄t̄m̄t̄mut̄h̄. ʔas̄íl̄ sípiʔ aʔ čkʷ̄ūl̄m̄sts̄əlx̄, naqs̄ s̄h̄kl̄ip̄ sípiʔ l̄ h̄xaʔčín̄h̄s̄ ut̄ naqs̄ k̄l̄ s̄h̄km̄ik̄h̄s̄. s̄ł̄aʔčín̄m̄ sípiʔ iʔ s̄əkw̄s̄əkw̄t̄iw̄sts̄. t̄iʔ il̄iʔ čk̄s̄ač̄ iʔ s̄h̄kl̄ip̄ iʔ syup̄sts̄ l̄ sípiʔ ixiʔ k̄l̄ s̄ʔiw̄t̄.</p> <p>ʔapn̄áʔ iʔ s̄hp̄sawílx̄əx̄ p̄útiʔ il̄iʔ kʷ̄liw̄t̄ l̄ h̄p̄sawílx̄ saʔtítkʷ̄. ʔapn̄áʔ iʔ s̄h̄spilx̄ čn̄kʷ̄t̄w̄ix̄m̄sts̄ xiʔm̄ix̄ sq̄l̄xʷ̄ ut̄ kʷ̄am̄ iʔ s̄fah̄s̄ápt̄nx̄ naʔt̄ h̄xaʔm̄x̄čín̄x̄.</p>	<p>water; to spear</p> <p>gather; respect</p> <p>hut; shade shelter five days</p> <p>dry fish/berries</p> <p>Republic, WA; cedar roots Sahaptin people</p> <p>live with; even</p>
--	---

s̄hs̄x̄w̄naʔ sw̄t̄it̄h̄

1. kaʔkiñ kiʔ kʷ̄liw̄t̄ iʔ s̄hp̄sawílx̄əx̄ naʔt̄ s̄h̄spilx̄ ?
2. čkiñ tixʷ̄əx̄l̄m̄ iʔ tr̄m̄xʷ̄úlaʔxʷ̄s̄ iʔ s̄hp̄sawílx̄əx̄ naʔt̄ s̄h̄spilx̄ kiʔ t̄l̄ s̄h̄s̄áȳčk̄st̄x̄ ?
3. kaʔkiñ iʔ s̄hp̄sawílx̄əx̄ naʔt̄ s̄h̄spilx̄ iʔ h̄wičm̄h̄s̄əlx̄ ?
4. st̄ir̄m̄ iʔ wic̄m̄str̄m̄ l̄ s̄hp̄sawílx̄əx̄ naʔt̄ s̄h̄spilx̄ iʔ h̄wičm̄h̄s̄əlx̄ ?
5. st̄ir̄m̄ iʔ p̄ísł̄aʔt̄ tm̄ixʷ̄ aʔ čpičx̄sts̄ iʔ s̄hp̄sawílx̄əx̄ naʔt̄ s̄h̄spilx̄ ?
6. st̄ir̄m̄ aʔ čkʷ̄ūl̄m̄sts̄ k̄l̄ sp̄īx̄m̄ iʔ s̄hp̄sawílx̄əx̄ naʔt̄ s̄h̄spilx̄ ?
7. kaʔkiñ kaʔ čkt̄qaqxʷ̄lx̄m̄ iʔ s̄hp̄sawílx̄əx̄ naʔt̄ s̄h̄spilx̄ ?
8. s̄əx̄ʔk̄inx̄ ut̄ ničáyp̄ čt̄əxʷ̄čh̄čut̄ iʔ s̄hp̄sawílx̄əx̄ naʔt̄ s̄h̄spilx̄ ?
9. p̄h̄kiñ kaʔ čw̄čwic̄m̄ t̄ sp̄īl̄m̄ naʔt̄ čxʷ̄l̄úsaʔ iʔ s̄hp̄sawílx̄əx̄ naʔt̄ s̄h̄spilx̄ ?
10. p̄h̄kiñ kaʔ čʔúluʔs̄m̄ t̄ mikt̄úʔt̄h̄ iʔ s̄hp̄sawílx̄əx̄ naʔt̄ s̄h̄spilx̄ ?
11. əx̄ʔk̄ist̄m̄ iʔ mikt̄úʔt̄h̄ tā čq̄w̄l̄h̄t̄im̄ ?

12. əxəkistrín i? síya? a? čtix^wstrín t sňpřawílxəx na?ř sňspilx ?
13. stírń i? křtəxmińs i? sňpřawílxəx na?ř sňspilx ?
14. pňkiń ka? čktqax^wlxrń i? sňpřawílxəx na?ř sňspilx ?
15. ka?kiń ki? k^wík^wulsəlx i? kstrńmustrń i? sňpřawílxəx na?ř sňspilx ?
16. ka?kiń ka? člyaməlx t ntytyix i? sňpřawílxəx na?ř sňspilx ?
17. stírń i? qaqx^wlx ka? čk^wńnustrń i? sňpřawílxəx na?ř sňspilx ?
18. řa čpúta?strń i? ntytyix t sňpřawílxəx, stírń i? čk^wulmstsəlx i? ntytyix ýlmix^wřń na?ř sqłqłtmix^w ?
19. swit i? tix^wř t smúk^wa?xń ? ří stírń uř tix^wř t smúk^wa?xń ?
20. ka?kiń ktqmis i? ntytyix i? ntytyix ýlmix^wřń ?
21. stírń a? čitstsəlx tł a? čxřit i? ntytyix ?
22. ksřań i? sčłkstasqřt, stírń i? k^wulmřsəlx ? čkiń ?
23. řa wi?řpúta?řsəlx i? ntytyix, swit a? čňańíksts, čřýqřstís i? ntytyix ?
24. swit i? čkičřsts i? ntytyix kł sňpřawílxəx na?ř kł sňspilx ?
25. səx?kinx uř lut ta?ři? řa čk^wík^wulm t yámř^wa? i? sňpřawílxəx na?ř sňspilx ?
26. tł ka?kiń ka? čta?x^wřyámř^wa? i? sňpřawílxəx na?ř sňspilx ?
27. ka?kiń ki? sx^wuyýəlx i? sňpřawílxəx na?ř sňspilx kawsřa?ám t čápa?ř ?
28. swit i? kičńtrń uř řx^wńtiń i? sňpřawílxəx ?
29. swit i? kńxits i? sňpřawílxəx mi řx^wupsəlx i? řřahřáptnx ?
30. stírń a? čřřawřstis i? sňpřawílxəx sqłqłtmix^w ?
31. k^winx i? řńkřip i? řipřřs čk^wulmstsəlx mi k^wulm t řńkřip trńtmuřń ?
32. řapná?, swit a? čńk^wřčwixřmsts i? sňspilx ?

ańčáwř swřřtiń

1. ha? k^w sňpřawílxəx křń k^w sňspilx ? maýřit.
2. ha? k^w mut ł yřačřńs i? řńř^wńtk^witk^w ? ha? asnəqsílx^w k^wliwř ł yřačřńs i? řńř^wńtk^witk^w ? səx?kinx ?
3. ha? k^w čwícř t čř^wlúsa? křń řpiřń ? ka?kiń ańwícřń ? maýřit.
4. ha? q^waý řa čwikstx^w i? sta?řń ? səx?kinx ? səx?kinx uř lut ?
5. swit ł asəqsílx^w mi řýsyus řa čk^wulm t kywřřawířk křń čk^wřńk ? ha? anwř ? maýřit ?
6. ha? p čk^wumčń na?ř asnəqsílx^w ? stírń a? čk^wumčřp ? maýřit.
7. ha? čq^włstip i? řčřalqń křń řřpx^wa? anwř na?ř asnəqsílx^w ? səx?kinx ? səx?kinx uř lut ?
8. ha? čtix^wstx^w i? síya? ? ha? x^wřit čtix^wstx^w ? səx?kinx ? səx?kinx uř lut ? maýřit.
9. k^w řa čřřapř t łkapř, ha? čk^wulmřstx^w i? křřmiń ? stírń ańkřřmřń. maýřit.
10. ha? anwř na?ř asłřłářř křń asnəqsílx^w p čktqax^wlxrń ? maýřit.
11. k^w řa čktqax^wlxrń, ha? k^w čqáqřta?řń křń k^wulm t strńus ? səx?kinx ? maýřit.
12. na?ř asnəqsílx^w, ha? p čýřa? čpúta?řp i? řřřřřř ? səx?kinx ? səx?kinx uř lut ?
13. ha? čkřawřxtx^w asřřřń yřat řřřřřř ? səx?kinx ? səx?kinx uř lut ?
14. k^w řa řk^wəkwřymłt, ha? k^w čk^wulřx^wřń t řř^wəř^wáya?řń ? t stírń ? maýřit.
15. k^w řa čx^wuy kł tik^wt, ha? k^w čřəqřlx ł sk^wəkwřłal čřř t kłkřixřws křń k^w čwřkwřmi?řt ł čřłla?ř^w ? maýřit.
16. ha? kmax i? řəkwřəkwřřřřřřř i? ntytyix asřřřń, křń čřřstx^w i? řřk^wřń na?ř čásřaqřń křń i? k^wřłř i? stírńs? maýřit.
17. ha? čřřstx^w i? řřřřřř křřřřřř, i? řčřásřqřń i? ntytyix, řpiřń na?ř čřaw t síya? ? səx?kinx ? səx?kinx uř lut ?
18. ha? k^w čřwřłtnř i? qaqx^wlx ? stírń asčřwřłtnř ? maýřit.
19. ha? q^waý k^w řa čx^wuy i? kł křřřřř ? stírń ilř ? kł křřřřř ? maýřit.
20. ha? k^w čtix^wř t čápa?ř ? səx?kinx ? səx?kinx uř lut ?
21. ha? čřářřřřřřř yřat i? řřřřř ? iwá i? řřřřřřřřřř ? maýřit.
22. t stírń k^w čřřřřřřř řapná? t řřřřřřřřřř ? maýřit.
23. swit i? čńk^wřčwixřmřstx^w ? maýřit.

skf?iysm t xilm s?a?ums

A. čnqmiň aksčk'wul: wýstik'w a? čnqmiň.

lyam - to spear / pierce

	iňčá	anwí	čniŕts	mnirmtət	mnirmtəmp	mnirmtsəlx
present perfect / durative						
imperfect durative						
future durative						
future imperfect durative						
past perfect						
future perfect						

Č. swtitiň aksčk'wul: klətmčinx t mil'wčn nsəlxčn. nmýčnmht i? swtitiň na?l asčqáy kl nwyápixčn.

1. ha? ntýtyix i? slyamp ? (kiw)

nwyápixčn:

2. ha? qax'wix asəčlyám ? (lut)

nwyápixčn:

3. swit spq'lič i? kslýams ? (xəxiwxwtm)

nwyápixčn:

4. swit axá? i? sčlays ? (iňčá)

nwyápixčn:

5. stim aksčláy ? (h'w'q'wiyśáca?)

nwyápixčn:

6. ha? tśahya? i? ksəčlyamtət iňčá na?l Stśamálya ? ? (kiwa)

nwyápixčn:

Ā. Past/Present 36 Box aksĉk^wuī: nqyhtik^w a? ĉktxas s?u^wms ī ĉhqmin.

lyant- to stab/poke/pierce

	ińĉá	anwí	ĉniŕts	mnińftət	mnińfəmp	mnińftsəlx
ińĉá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
ĉniŕts						
mnińftət	xxx			xxx		
mnińfəmp		xxx			xxx	
ĉniŕtsəlx / mnińftsəlx						

ε. swtitiń aksĉk^wuī: ktəlmĉinx t miłk^wĉń nsəlxĉiń. nmyĉinmńt i? swtitiń na?ł asĉqáý kł nwyápixĉń.

1. swit i? k^wu? lyńtim Kiyúpqń na?ł ińĉá ? (Tapít)

nwyápixĉń:

2. ha? lytulmń ? (kiw)

nwyápixĉń:

3. stiriń i? lyńtix^w ? (qix^wix)

nwyápixĉń:

4. ha? k^wu? lyńtis i? təptəpqiń ? (kiw)

nwyápixĉń:

5. ha? lyńtsis i? sq^w?uł ? (lut)

nwyápixĉń:

H. Past/Present 36 Box aksčkwúí: nqyntikw a? čktxas s?uřs í čhqmin.

lyttim- to stab/poke/pierce for someone

	ińčá	anwí	čniřts	mnimřtət	mnimřtəmp	mnimřtsəix
ińčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniřts						
mnimřtət	xxx			xxx		
mnimřtəmp		xxx			xxx	
čniřtsəix / mnimřtsəix						

I. swřtiřn aksčkwúí: ktəřmčinx t milkwčn nsəixčn. nmřčnmřt i? swřtiřn na?ř asčqá? kř nřwřpřixčn.

1. střm i? kwu? lyttim ińčá na?ř Kwřtasqt ? (křsu?)

nřwřpřixčn:

2. ha? Přarřs lyřulřs i? třařya? ? (lut)

nřwřpřixčn:

3. střm i? kwu? lyřtixw ińčá na?ř isəsř? ? (spqwřič)

nřwřpřixčn:

4. ha? Prasát kwu? lyttim i? řřtyřix anwř na?ř ińčá ? (kiw)

nřwřpřixčn:

5. ha? řřm lyřtsisəix aksřřn ? (i? lřti?)

nřwřpřixčn:

čkwulmstrm i? s?a?úms

1. sn̄spilx- Nespelem people
s?a?úms:
1. i? sn̄pawilxəx na?ł sn̄spilx kʷliw̄t ǀ ysačih̄s i? sn̄xʷh̄tkʷitkʷ, tǀ tkʷəkʷaɾkʷr̄xn̄m itlǀ? uł k̄yxʷut̄ms Káyta. (The San Poil and Nespelem lived along the Columbia River from Rodgers Bar to a place on the Columbia River below Goose Lake.)
2. n̄xs̄sils i? sn̄pawilxəx uł n̄ks̄sils i? sn̄spilx. (the San Poil are kind and the nespilems are mean)
3. i? sn̄pawilxəx xʷ?it ǀa čqʷliw̄m t stxatq uł i? sn̄spilx čtixʷsts i? čxʷlúsa?. (The San Poil pick a lot of huckleberries and the Nespilems gather camas.)
2. Káyta? - place on Columbia River below Goose Lake
s?a?úms:
i? sn̄pawilxəx na?ł sn̄spilx kʷliw̄t ǀ ysačih̄s i? sn̄xʷh̄tkʷitkʷ, tǀ tkʷəkʷaɾkʷr̄xn̄m itlǀ? uł k̄yxʷut̄ms Káyta?. (The San Poil and Nespelem lived along the Columbia River from Rodgers Bar to a place on the Columbia River below Goose Lake.)
2. txʷa?xʷ?il̄t i? kǀ Káyta?. (The people from Kayta have a lot of kids.)
3. k̄a?k̄ih̄ ki? mut asnəqs̄ilxʷ ? kǀ Káyta? ki? mut. (Where does your family live? They live at Kayta.)
3. n̄wičm̄- root digging place
sn̄?asimíw̄s: n̄wəčwičm̄
s?a?úms:
1. i? tr̄nxʷúla?xʷ s?awtímtkms i? sn̄xʷh̄tkʷitkʷ, ilǀ? ka? čpiš̄m i? sn̄pawilxəx na?ł sn̄spilx uł ilǀ? n̄wičm̄s nixʷ. (The lands to the south of the Columbia were the hunting and digging grounds for the San Poils and Nespelems.)
2. ?am?ir̄xəlx̄ kǀ n̄wčwičm̄səlx̄. (They moved to their digging spots.)
3. kǀ i n̄wičm̄ kǀxʷil̄ i? sp̄il̄m̄. (There's a lot of bitterroot at my digging spot.)
4. sta?ih̄- pronghorn antelope
sn̄?asimíw̄s:
s?a?úms:
1. q̄sápi? xʷ?it i? tətáqa?tl̄qʷmq̄in, i? sta?ih̄, ǀ sn̄pawilxəx tr̄nxʷúla?xʷ. (A long time ago there were a lot of short horns, antelope, in the San Poil country.)
2. čx̄it t s̄la?čín̄m i? sta?ih̄. (The pronghorn antelope are like deer.)
3. x̄s̄xast i? q̄w̄mq̄ih̄s i? sta?ih̄. (Antelope have nice horns.)
5. kyw̄yfaw̄in̄k- double-curved bow
sn̄?asimíw̄s:
s?a?úms:
1. kǀ sp̄iš̄m i? kyw̄yfaw̄in̄k na?ł čq̄il̄n̄ a? čkwulm̄sts. (For hunting, they used a double curved bow and arrows.)
2.
3.
6. n̄pkʷh̄tim̄ / n̄pkʷah̄t / n̄pkʷam̄- pour solids
sn̄?asimíw̄s: n̄pəkʷpəkʷh̄tim̄

<p>skʷístiḥ: ḥpkʷmix / ḥpkʷḥtikʷ (affirmative singular); lut aksḥpkʷám (neg. singular); ḥpkʷmíwi / ḥpkʷḥtíkʷi (affirmative plural); lut ksḥpkʷám / lut ksḥpkʷḥtip (neg. plural)</p>
<p>skʷiḥyḥsts</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kḥ ḥpkʷám, kʷ kḥ ḥpkʷám, kḥ ḥpkʷám, kʷu kḥ ḥpkʷám, p kḥ ḥpkʷám, kḥ ḥpkʷámǎx 2. kḥ čḥpkʷám, kʷ čḥpkʷám, čḥpkʷám, kʷu čḥpkʷám, p čḥpkʷám, čḥpkʷámǎx 3. kḥ sḥpkʷmix, kʷ sḥpkʷmix, sḥpkʷmix, kʷu sḥpkʷmix, p sḥpkʷmix, sḥpkʷmixǎx 4. kḥ sǎčḥpkʷmix, kʷ sǎčḥpkʷmix, sǎčḥpkʷmix, kʷu sǎčḥpkʷmix, p sǎčḥpkʷmix, sǎčḥpkʷmixǎx 5. kḥ ksḥpkʷmíxaʔx, kʷ sḥpkʷmíxaʔx, ksḥpkʷmíxaʔx, kʷu ksḥpkʷmíxaʔx, p sḥpkʷmíxaʔx, sḥpkʷmíxaʔxǎx 6. kḥ ksǎčḥpkʷmíxaʔx, kʷ sǎčḥpkʷmíxaʔx, ksǎčḥpkʷmíxaʔx, kʷu ksǎčḥpkʷmíxaʔx, p sǎčḥpkʷmíxaʔx, ksǎčḥpkʷmíxaʔxǎx 7. ḥpkʷḥtiḥ, ḥpkʷḥtixʷ, ḥpkʷḥtis, ḥpkʷḥtiḥ, ḥpkʷḥtip, ḥpkʷḥtisǎx 8. čḥpkʷstiḥ, čḥpkʷstixʷ, čḥpkʷstis, čḥpkʷstiḥ, čḥpkʷstip, čḥpkʷstisǎx 9. isḥpkʷám, asḥpkʷám, sḥpkʷḥtis, sḥpkʷḥtiḥ, sḥpkʷḥtip, sḥpkʷḥtisǎx 10. isǎčḥpkʷám, asǎčḥpkʷám, sǎčḥpkʷḥtis, sǎčḥpkʷḥtiḥ, sǎčḥpkʷḥtip, sǎčḥpkʷḥtisǎx 11. iksḥpkʷám, aksḥpkʷám, ksḥpkʷḥtis, ksḥpkʷḥtiḥ, ksḥpkʷḥtip, ksḥpkʷḥtisǎx 12. iksǎčḥpkʷám, ksǎčḥpkʷḥtis, ksǎčḥpkʷḥtiḥ, ksǎčḥpkʷḥtip, ksǎčḥpkʷḥtisǎx 13. isḥpkʷám, asḥpkʷám, sḥpkʷám, sḥpkʷámḥtǎt, sḥpkʷám, sḥpkʷámǎx 14. isǎčḥpkʷám, asǎčḥpkʷám, sǎčḥpkʷám, sǎčḥpkʷámḥtǎt, sǎčḥpkʷám, sǎčḥpkʷámǎx 15. iksḥpkʷám, aksḥpkʷám, ksḥpkʷám, ksḥpkʷámḥtǎt, ksḥpkʷám, ksḥpkʷámǎx 16. iksǎčḥpkʷám, aksǎčḥpkʷám, ksǎčḥpkʷám, ksǎčḥpkʷámḥtǎt, ksǎčḥpkʷám, ksǎčḥpkʷámǎx 17. isčḥpákʷ, asčḥpákʷ, sčḥpakʷs, sčḥpakʷḥtǎt, sčḥpakʷḥp, sčḥpakʷsǎx 18. iksčḥpákʷ, aksčḥpákʷ, ksčḥpakʷs, ksčḥpakʷḥtǎt, ksčḥpakʷḥp, ksčḥpakʷsǎx
<p>sʔaʔúḥs:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ḥʷlḥtisǎx iʔ sčʔalqḥ, ḥpækʷpkʷḥtis ḥʔáqnaʔ uʔ nwtḥtis iʔ čixčǎxt t xʔxʔut sič pʔkḥmstis ilíʔ uʔ pʔpʔyaq. (They roasted the seeds by putting them in a bag with hot rocks and then turning them over and over until the seeds were toasted.) 2. laʔkíḥ mi ḥpkʷḥtiḥ iʔ sčʔalqḥ ? (What container shall we pour these seeds into?) 3. ḥpækʷpkʷám iʔ patáq ḥʔáqʔáqnaʔ. (Pour the potatoes in the sacks.)
<p>7. kḥtǎxmiḥ- sweetener</p>
<p>sḥʔasímiḥs: kḥtǎtǎxmiḥ</p>
<p>sʔaʔúḥs:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ḥʔíḥlḥ, ḥʔsʷusḥ čkʷulḥmstǎx kḥtǎxmiḥs. (There were used with bitterroot and foam berries to make them sweeter.) 2. iḥxast iʔ málxǎʔs tǎxmiḥ. (I like the fake sugar.) 3. čxsʔiḥ iʔ ḥtǎtǎxúlaʔxʷ ḥ čmárwiʔ t tǎxmiḥ. (The cakes taste good when sweetner is mixed in.)
<p>8. stḥmús- fish trap</p>
<p>sḥʔasímiḥs: stḥmús</p>
<p>sʔaʔúḥs:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kʷíḥʷulǎx iʔ kstḥmústs spʔlḥmḥqḥns iʔ čwčwíxaʔ kḥ saʔtítʷ ixíʔ čḥtʔpitʷ kḥ sḥxʷḥtkʷitʷ. (They built fish traps at the mouths of all of the creeks and rivers that flowed into the Columbia.) 2. iʔ sqilxʷ čkʷulmǎx t kstḥmústs ḥ čtixʷmǎx t kǎḥniʔ. (The people would build a fish trap when they want to collect kokanee.)

3. čk ^w ulm ⁿ t ikstm ^u s i? t sǎxč ⁱ ? nčlus ⁿ uł i? t skəkGáka? włwli ^m tr ⁿ ti ⁿ il ⁱ ? čklyGayG ^a ?áp i? qaqx ^w l ^x . (I use sticks to make a fence then I use chicken wire to fence it and there the fish get stuck and can't get through.)
9. ntypitk^w - flow into water
sⁿ?aslmⁱws: ntytypitk ^w
sk^wlⁱstiⁿ: tymix / ty ⁿ tik ^w (affirmative singular); lut akstyá ^m (neg. singular); tymíwi / ty ⁿ tík ^w i (affirmative plural); lut kstyámp / lut ksty ⁿ tip (neg. plural)
skⁱ?i^ysts
1. k ⁿ tyá ^m , k ^w tyá ^m , tyá ^m , k ^w u tyá ^m , p tyá ^m , tyá ^m əłx
2. k ⁿ čtyá ^m , k ^w čtyá ^m , čtyá ^m , k ^w u čtyá ^m , p čtyá ^m , čtyá ^m əłx
3. k ⁿ stymix, k ^w stymix, stymix, k ^w u stymix, p stymix, stymixəłx
4. k ⁿ səčtymix, k ^w səčtymix, səčtymix, k ^w u səčtymix, p səčtymix, səčtymixəłx
5. k ⁿ kstymíxa?x, k ^w stymíxa?x, kstymíxa?x, k ^w u kstymíxa?x, p stymíxa?x, kstymíxa?xəłx
6. k ⁿ ksəčtymíxa?x, k ^w səčtymíxa?x, ksəčtymíxa?x, k ^w u ksəčtymíxa?x, p səčtymíxa?x, ksəčtymíxa?xəłx
7. ty ⁿ ti ⁿ , ty ⁿ tix ^w , ty ⁿ tis, ty ⁿ ti ^m , ty ⁿ tip, ty ⁿ tisəłx
8. čtysti ⁿ , čtystix ^w , čtystis, čtysti ^m , čtystip, čtystisəłx
9. istyá ^m , astyá ^m , sksty ⁿ tis, sksty ⁿ ti ^m , sksty ⁿ tip, sty ⁿ tisəłx
10. isəčtyá ^m , asəčtyá ^m , səčksty ⁿ tis, səčksty ⁿ ti ^m , səčksty ⁿ tip, səčty ⁿ tisəłx
11. ikstyá ^m , akstyá ^m , ksty ⁿ tis, ksty ⁿ ti ^m , ksty ⁿ tip, ksty ⁿ tisəłx
12. iksəčtyá ^m , aksəčtyá ^m , ksəčty ⁿ tis, ksəčty ⁿ ti ^m , ksəčty ⁿ tip, ksəčty ⁿ tisəłx
13. istyá ^m , astyá ^m , styá ^m s, styá ^m tət, styá ^m p, styá ^m səłx
14. isəčtyá ^m , asəčtyá ^m , səčtyá ^m s, səčtyá ^m tət, səčtyá ^m p, səčtyá ^m səłx
15. ikstyá ^m , akstyá ^m , kstyá ^m s, kstyá ^m tət, kstyá ^m p, kstyá ^m səłx
16. iksəčtyá ^m , aksəčtyá ^m , ksəčtyá ^m s, ksəčtyá ^m tət, ksəčtyá ^m p, ksəčtyá ^m səłx
17. isčtáy, asčtáy, sčtays, sčtaytət, sčtaymp, sčtaysəłx
18. iksčtáy, aksčtáy, ksčtays, ksčtaytət, ksčtaymp, ksčtaysəłx
s?a?úms:
k ^w l ^k u ^s əłx i? kstr ^m usts sp ^l m ^q i ⁿ s i? čwčwíxa? k ⁱ sa?titk ^w ix ⁱ ? č ⁿ typitk ^w k ⁱ sn ^x w ⁿ tk ^w itk ^w . (They built fish traps at the mouths of all of the creeks and rivers that flowed into the Columbia.)
2. yGat i? čwčwíxa? č ⁿ tytypitk ^w k ⁱ sa?titk ^w ix ⁱ ? uł x ^w a?tk ^w itk ^w . (All the creeks run into the rivers then it gets bigger.)
3. k ^w n ⁱ psu?sr ^m tyty ⁿ ti ^x i? siwłk ^w . (When you irrigate by ditch you flow the water in the ditches.)
10. lyám - to spear
sⁿ?aslmⁱws: lylyám
sk^wlⁱstiⁿ: lymix / ly ⁿ tik ^w (affirmative singular); lut akslyá ^m (neg. singular); lymíwi / ly ⁿ tík ^w i (affirmative plural); lut kslýámp / lut kslý ⁿ tip (neg. plural)
skⁱ?i^ysts
1. k ⁿ lyá ^m , k ^w lyá ^m , lyá ^m , k ^w u lyá ^m , p lyá ^m , lyá ^m əłx
2. k ⁿ člyá ^m , k ^w člyá ^m , člyá ^m , k ^w u člyá ^m , p člyá ^m , člyá ^m əłx
3. k ⁿ slymix, k ^w slymix, slymix, k ^w u slymix, p slymix, slymixəłx
4. k ⁿ səčlymix, k ^w səčlymix, səčlymix, k ^w u səčlymix, p səčlymix, səčlymixəłx
5. k ⁿ kslýmíxa?x, k ^w slymíxa?x, kslýmíxa?x, k ^w u kslýmíxa?x, p slymíxa?x, kslýmíxa?xəłx
6. k ⁿ ksəčlymíxa?x, k ^w səčlymíxa?x, ksəčlymíxa?x, k ^w u ksəčlymíxa?x, p səčlymíxa?x, ksəčlymíxa?xəłx
7. ly ⁿ ti ⁿ , ly ⁿ tix ^w , ly ⁿ tis, ly ⁿ ti ^m , ly ⁿ tip, ly ⁿ tisəłx
8. člysti ⁿ , člystix ^w , člystis, člysti ^m , člystip, člystisəłx

9. islyám, aslyám, slyántis, slyántim, slyántip, slyántisəlx
10. isəčlyám, asəčlyám, səčlyántis, səčlyántim, səčlyántip, səčlyántisəlx
11. ikslyám, akslyám, kslýántis, kslýántim, kslýántip, kslýántisəlx
12. iksəčlyám, aksəčlyám, ksəčlyántis, ksəčlyántim, ksəčlyántip, ksəčlyántisəlx
13. islyám, aslyám, slyáms, slyámtət, slyámp, slyámsəlx
14. isəčlyám, asəčlyám, səčlyáms, səčlyámtət, səčlyámp, səčlyámsəlx
15. ikslyám, akslyám, kslýáms, kslýámtət, kslýámp, kslýámsəlx
16. iksəčlyám, aksəčlyám, ksəčlyáms, ksəčlyámtət, ksəčlyámp, ksəčlyámsəlx
17. isčláy, asčláy, sčlays, sčlaytət, sčlaymp, sčlaysəlx
18. iksčláy, aksčláy, ksčlays, ksčlaytət, ksčlaymp, ksčlaysəlx
sʔaʔúms:
1. nix ^w člyaməlx t ntytyix l sñx ^w ntk ^w itk ^w laʔkín kiʔ čntítapt iʔ siwtk ^w . (They also speared salmon in the Columbia River where the water was shallow.)
2. lylýaht iʔ qaqx ^w lx. (Spear the fish.)
3. txətmistx čm lýhtsis iʔ sq ^w uʔ. (Be careful or the bee might sting you.)
11. ýʔaʔ- gather together to celebrate
sñʔasímíwš: ýəýʔaʔ
sk^wlstiñ: ýʔaʔx (affirmative plural); lut ksýʔaʔmp (neg. plural)
sklʔiyšts
1. ---, ---, ---, k ^w u ýʔaʔ, p ýʔaʔ, ýʔaʔəlx
2. ---, ---, ---, k ^w u čýʔaʔ, p čýʔaʔ, čýʔaʔəlx
3. ---, ---, ---, k ^w u sýʔaʔx, p sýʔaʔx, sýʔaʔxəlx
4. ---, ---, ---, k ^w u səčýʔaʔx, p səčýʔaʔx, səčýʔaʔxəlx
5. ---, ---, ---, k ^w u ksýʔaʔaʔx, p sýʔaʔaʔx, sýʔaʔaʔxəlx
6. ---, ---, ---, k ^w u ksəčýʔaʔaʔx, p səčýʔaʔaʔx, səčýʔaʔaʔxəlx
7. ---, ---, ---, sýʔaʔtət, sýʔaʔmp, sýʔaʔsəlx
8. ---, ---, ---, səčýʔaʔtət, səčýʔaʔmp, səčýʔaʔsəlx
9. ---, ---, ---, ksýʔaʔtət, ksýʔaʔmp, ksýʔaʔsəlx
10. ---, ---, ---, ksəčýʔaʔtət, ksəčýʔaʔmp, ksəčýʔaʔsəlx
11. ---, ---, ---, sčýʔaʔtət, sčýʔaʔmp, sčýʔaʔsəlx
12. ---, ---, ---, ksčýʔaʔtət, ksčýʔaʔmp, ksčýʔaʔsəlx
sʔaʔúms:
1. čxiʔ t k ^w ilʔ iʔ syilx sqilx ^w , iʔ sñpʔawilxəx naʔl sñspilx čýʔaʔ čpútaʔsts iʔ ntytyix la čýʔap. (Like other Syilx, the San Poils and Nespelems always celebrated the arrival of the salmon.)
2. kñ ksníʔaʔx kaʔ čýʔaʔ. (I'm going to join the people at the gathering.)
3. haʔ p syʔaʔmíxaʔx ? (Are you folks going to the gathering?)
12. čpútaʔst / pútaʔnt- to respect something
sñʔasímíwš: čpapútaʔst / papútaʔht
sk^wlstiñ: pútaʔht (affirmative singular); lut akspútaʔm (neg. singular); pútaʔhti (affirmative plural); lut kspútaʔhtp (neg. plural)
sklʔiyšts
1. kñ pútaʔm, k ^w pútaʔm, pútaʔm, k ^w u pútaʔm, p pútaʔm, pútaʔməlx
2. kñ čpútaʔm, k ^w čpútaʔm, čpútaʔm, k ^w u čpútaʔm, p čpútaʔm, čpútaʔməlx

3. kń spútaʔx, kʷ spútaʔx, spútaʔx, kʷu spútaʔx, p spútaʔx, spútaʔxə́lx
4. kń səčpútaʔx, kʷ səčpútaʔx, səčpútaʔx, kʷu səčpútaʔx, p səčpútaʔx, səčpútaʔxə́lx
5. kń kspútaʔaʔx, kʷ spútaʔaʔx, kspútaʔaʔx, kʷu kspútaʔaʔx, p spútaʔaʔx, kspútaʔaʔxə́lx
6. kń ksəčpútaʔaʔx, kʷ səčpútaʔaʔx, ksəčpútaʔaʔx, kʷu ksəčpútaʔaʔx, p səčpútaʔaʔx, ksəčpútaʔaʔxə́lx
7. pútaʔń, pútaʔńtxʷ, pútaʔs, pútaʔńtrń, pútaʔńtp, pútaʔsə́lx
8. čpútaʔstń, pútaʔstxʷ, pútaʔsts, pútaʔstrń, pútaʔstp, pútaʔstsə́lx
9. ispútaʔń, aspútaʔń, spútaʔs, spútaʔńtrń, spútaʔńtp, spútaʔsə́lx
10. isəčpútaʔń, asəčpútaʔń, səčpútaʔs, səčpútaʔńtrń, səčpútaʔńtp, səčpútaʔsə́lx
11. ikspútaʔń, akspútaʔń, kspútaʔiʔs, kspútaʔńtrń, kspútaʔńtp, kspútaʔiʔsə́lx
12. iksəčpútaʔń, aksəčpútaʔń, ksəčpútaʔiʔs, ksəčpútaʔńtrń, ksəčpútaʔńtp, ksəčpútaʔiʔsə́lx
13. ispútaʔń, aspútaʔń, spútaʔńs, spútaʔńtət, spútaʔńp, spútaʔńsə́lx
14. isəčpútaʔń, asəčpútaʔń, səčpútaʔńs, səčpútaʔńtət, səčpútaʔńp, səčpútaʔńsə́lx
15. ikspútaʔń, akspútaʔń, kspútaʔms, kspútaʔńtət, kspútaʔńp, kspútaʔńsə́lx
16. iksəčpútaʔń, aksəčpútaʔń, ksəčpútaʔńs, ksəčpútaʔńtət, ksəčpútaʔńp, ksəčpútaʔńsə́lx
17. isčpútaʔ, asčpútaʔ, sčpútaʔs, sčpútaʔtət, sčpútaʔńp, sčpútaʔsə́lx
18. iksčpútaʔ, aksčpútaʔ, ksčpútaʔs, ksčpútaʔtət, ksčpútaʔńp, ksčpútaʔsə́lx
sʔaʔúńs:
1. 1. čxil t kʷil t iʔ syilx sqilxʷ, iʔ sńpɣawilxəx naʔt sńspilx čýɣaʔ čpútaʔsts iʔ ńtýtyix ɬa čýɣap. (Like other Syilx, the San Poils and Nespelems always celebrated the arrival of the salmon.)
2. čpútaʔstrń iʔ sʔiń kɪʔ kʷu kpuńčń. (We honor and respect our foods is why we have rootfeasts.)
3. ɣɣat iʔ ńmɣúlaʔxʷ čpútaʔstrń. (We respect the whole world.)
13. ńxʷəxʷáyaʔqń- hut
sńʔasímíwś:
sʔaʔúńs:
1. iʔ smańʔiń tixʷməlx t smúkʷaʔxń iʔ pačkts, kʷulməlx t ńxʷəxʷáyaʔqń kłčilstńsə́lx. (Women would gather lots of suń flower leaves and they would build a little lodge to make a shady place.)
2. iʔ čətčitxʷsəlx čńxʷəxʷáyaʔqń. (Their houses were made of leaves and sticks.)
3. čxʷuýx kł isxʷəxʷáyaʔqń ilíʔ mi kʷ pulx. (Come to my hogan and camp there.)
14. kłčilstń- shade shelter
sńʔasímíwś: kłčilstń
sʔaʔúńs:
1. iʔ smańʔiń tixʷməlx t smúkʷaʔxń iʔ pačkts, kʷulməlx t ńxʷəxʷáyaʔqń kł kłčilstńsə́lx. (Women would gather lots of suń flower leaves and they would build a little lodge to make a shady place.)
2. ńčilúlaʔxʷsəlx iʔ sčilal kłčilstńsə́lx. (They plant trees for shade.)
3. iʔ sńktaʔsqáxaʔ kłtwist ɬa ččilal ččilstə́lx. (The horses stand under the trees to be in the shade.)
15. člkstasq̄t- five days
sʔaʔúńs:
1. kʷńxasq̄t, mus kń člkstasq̄t iʔ ńtýtyix yilmíxʷm kńńtis iʔ ńtýtyix ul kłqm̄s ɬ smúkʷaʔxń pačkł. (For four or five days the Salmon Chief would take the salmon from the trap and lay them on the sunflower leaves.)
2. ɬ člkstasq̄t mi ńwikstń. (I'll see you in five days.)
3. čalkstásq̄t aksʷilstnm. (You sweat bathe for five days.)

16. ǰwíltńm- to dry
sńʔasímiwís: ǰwǰwíltńm
skʷístiń: ǰwíltńx (affirmative singular); lut aksǰwíltńm (neg. singular); ǰwíltńwi (affirmative plural); lut ksǰwíltńmp (neg. plural)
skíʔiýsts:
1. kń ǰwíltńm, kʷ ǰwíltńm, ǰwíltńm, kʷu ǰwíltńm, p ǰwíltńm, ǰwíltńmǰx
2. kń čǰwíltńm, kʷ čǰwíltńm, čǰwíltńm, kʷu čǰwíltńm, p čǰwíltńm, čǰwíltńmǰx
3. kń sǰwíltńx, kʷ sǰwíltńx, sǰwíltńx, kʷu sǰwíltńx, p sǰwíltńx, sǰwíltńxǰx
4. kń sǰčǰwíltńx, kʷ sǰčǰwíltńx, sǰčǰwíltńx, kʷu sǰčǰwíltńx, p sǰčǰwíltńx, sǰčǰwíltńxǰx
5. kń ksǰwíltńaʔx, kʷ sǰwíltńaʔx, ksǰwíltńaʔx, kʷu ksǰwíltńaʔx, p sǰwíltńaʔx, ksǰwíltńaʔxǰx
6. kń ksǰčǰwíltńaʔx, kʷ sǰčǰwíltńaʔx, ksǰčǰwíltńaʔx, kʷu ksǰčǰwíltńaʔx, p sǰčǰwíltńaʔx, ksǰčǰwíltńaʔxǰx
7. ǰwńtiń, ǰwńtixʷ, ǰwńtis, ǰwńtiń, ǰwńtip, ǰwńtisǰx
8. čǰwstiń, čǰwstixʷ, čǰwstis, čǰwstiń, čǰwstip, čǰwstisǰx
9. isǰwám, asǰwám, sǰwńtis, sǰwńtiń, sǰwńtip, sǰwńtisǰx
10. isǰčǰwám, asǰčǰwám, sǰčǰwńtis, sǰčǰwńtiń, sǰčǰwńtip, sǰčǰwńtisǰx
11. iksǰwám, aksǰwám, ksǰwńtis, ksǰwńtiń, ksǰwńtip, ksǰwńtisǰx
12. iksǰčǰwám, aksǰčǰwám, ksǰčǰwńtis, ksǰčǰwńtiń, ksǰčǰwńtip, ksǰčǰwńtisǰx
13. isǰwíltńm, asǰwíltńm, sǰwíltńm, sǰwíltńmǰtət, sǰwíltńmp, sǰwíltńmǰsǰx
14. isǰčǰwíltńm, asǰčǰwíltńm, sǰčǰwíltńm, sǰčǰwíltńmǰtət, sǰčǰwíltńmp, sǰčǰwíltńmǰsǰx
15. iksǰwíltńm, aksǰwíltńm, ksǰwíltńm, ksǰwíltńmǰtət, ksǰwíltńmp, ksǰwíltńmǰsǰx
16. iksǰčǰwíltńm, aksǰčǰwíltńm, ksǰčǰwíltńm, ksǰčǰwíltńmǰtət, ksǰčǰwíltńmp, ksǰčǰwíltńmǰsǰx
17. isčǰwíltń, asčǰwíltń, sčǰwíltńs, sčǰwíltńtət, sčǰwíltńmp, sčǰwíltńsǰx
18. iksčǰwíltń, aksčǰwíltń, ksčǰwíltńs, ksčǰwíltńtət, ksčǰwíltńmp, ksčǰwíltńsǰx
sʔaʔúńs:
1. ixíʔ mi sič kǰtaqxʷíxm, iʔ smańʔírm aʔ čńańíksť iʔńtyyix, čpiʔqstísǰx, čǰwíltńm . (After that all the people began catching salmon, and women did the cutting, cooking and drying of the salmon.)
2. kń čǰwíltńm . kń čkʷumčńm ul ʔʔat stiń čǰwstín. (I dry food. I put all kinds of food away and I dry everything)
3. haʔ kʷ čǰwíltńm ? (Do you dry food?)
17. Kǰyipwís- Republic, Washington area
sʔaʔúńs:
1. sxʷúyiʔǰx kǰ Kǰyipwís kawsǰaʔám t čápaʔǰ. (They also traveled north to Republic to dig cedar roots.)
2. kń ksxʷúyaʔx kǰ Kǰyipwís . (I'm going to Republic.)
3. iklíʔ kń ksnǰqsilxʷ kǰ Kǰyipwís . (I have relatives at Republic.)
18. čápaʔǰ- cedar roots
sńʔasímiwís: čpčápaʔǰ
sʔaʔúńs:
1. sxʷúyiʔǰx kǰ Kǰyipwís kawsǰaʔám t čápaʔǰ. (They also traveled north to Republic to dig cedar roots.)
2. iʔ čápaʔǰ ǰast kǰ ʔámǰʷaʔ. (The cedar roots is good for making baskets.)
3. čkʷulmstǰx iʔ čápaʔǰ ʔa čkʷulm t pínaʔ. (They use cedar roots when they make birch baskets.)
19. sǰahǰáptńx- Sahaptin people (Nez Perce, Palouse, Yakama)
sńʔasímiwís: ʔaʔ sǰahǰáptńx
sʔaʔúńs:

1. naǰmǰ naqs ilí? kičǰnǰm t sǰahǰǰáptnx ixí? kičǰnǰm uǰ ǰǰǰǰntim, xǰǰit iǰ ǰǰǰǰt. (However, one time a bunch of Sahaptin came and attacked the San Poil and killed a lot of people.)
2. iǰ sǰahǰǰáptnx čǰlyalt tǰ ǰawǰtǰmǰtk kilǰnǰm t sáǰtsas. (The soldiers chased the Nez Perce from south.)
3. čǰǰixǰǰlčǰ iǰ sǰahǰǰáptnx kiǰ tǰ sǰwǰknaǰǰqǰinx. (The Nez Perce speak a different language than the Okanogans.)
20. ǰpǰǰawǰǰx saǰǰtǰtkǰ - San Poil River
sǰǰaǰǰmǰs:
1. ǰapǰná? iǰ sǰpǰǰawǰǰxǰǰ pǰúti? ilí? kǰǰliwǰt í ǰpǰǰawǰǰx saǰǰtǰtkǰ. (Nowadays the San Poils still live along the San Poil River.)
2. kǰ ǰiǰǰáǰǰ í ǰpǰǰawǰǰx saǰǰtǰtkǰ. (You cross the San Poil river.)
3. ǰa čǰǰikt iǰ ǰpǰǰawǰǰx saǰǰtǰtkǰ taǰǰiǰ? čǰǰixǰitǰ. (When the Sanpoil river floods its very swift.)
21. čǰǰǰǰǰwǰǰxǰmǰst / ǰǰǰǰǰwǰǰxǰmǰnt - live with
sǰǰǰasǰǰmǰwǰs: čǰǰǰǰǰwǰǰxǰmǰst / ǰǰǰǰǰwǰǰxǰmǰnt
skǰǰǰstǰih: ǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ / ǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰmǰnt (affirmative singular); lut aksǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ / lut aksǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰmǰnt (neg. singular); ǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ / ǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰmǰnt (affirmative plural); lut ksǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ / lut ksǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰmǰnt (neg. plural)
skǰǰǰǰǰstǰs
1. kǰ ǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, kǰ ǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, ǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, kǰu ǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, p ǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, ǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰǰǰǰ
2. kǰ čǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, kǰ čǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, čǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, kǰu čǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, p čǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, čǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰǰǰǰ
3. kǰ sǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, kǰ sǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, sǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, kǰu sǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, p sǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, sǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰǰǰǰ
4. kǰ sǰčǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, kǰ sǰčǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, sǰčǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, kǰu sǰčǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, p sǰčǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, sǰčǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰǰǰǰ
5. kǰ ksǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, kǰ sǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, ksǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, kǰu ksǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, p sǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, ksǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰǰǰǰ
6. kǰ ksǰčǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, kǰ sǰčǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, ksǰčǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, kǰu ksǰčǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, p sǰčǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, ksǰčǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰǰǰǰ
7. ǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, ǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰtǰ, ǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰs, ǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰmǰnt, ǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰmǰntp, ǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰsǰǰǰ
8. čǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰstǰ, čǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰstǰ, čǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰsts, čǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰmǰnt, čǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰmǰntp, čǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰstsǰǰǰ
9. isǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰmǰnt, asǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰmǰnt, sǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰmǰnttǰ, sǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰs, sǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰmǰnt, sǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰmǰntp, sǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰsǰǰǰ
10. isǰčǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰmǰnt, asǰčǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰmǰnt, sǰčǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰmǰnttǰ, sǰčǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰs, sǰčǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰmǰnt, sǰčǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰmǰntp, sǰčǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰsǰǰǰ
11. iksǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰmǰnt, aksǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰmǰnt, ksǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰmǰnttǰ, ksǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰmiǰs, ksǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰmǰnt, ksǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰmǰntp, ksǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰmiǰsǰǰǰ
12. iksǰčǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰmǰnt, aksǰčǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰmǰnt, ksǰčǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰmǰnttǰ, ksǰčǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰmiǰs, ksǰčǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰmǰnt, ksǰčǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰmǰntp, ksǰčǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰmiǰsǰǰǰ
13. isǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, asǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, sǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰs, sǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰtǰ, sǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰp, sǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰsǰǰǰ
14. isǰčǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, asǰčǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, sǰčǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰs, sǰčǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰtǰ, sǰčǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰp, sǰčǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰsǰǰǰ
15. iksǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, aksǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰ, ksǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰs, ksǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰtǰ, ksǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰp, ksǰǰǰǰǰwǰǰxǰwǰǰǰǰsǰǰǰ

16. iksəčńkʷtčwəxwixń, aksəčńkʷtčwəxwixń, ksəčńkʷtčwəxwixńs, ksəčńkʷtčwəxwixńtət, ksəčńkʷtčwəxwixńp, ksəčńkʷtčwəxwixńsəlx
17. isčńkʷtčwəxwix, asčńkʷtčwəxwix, sčńkʷtčwəxwixs, sčńkʷtčwəxwixtət, sčńkʷtčwəxwixńp, sčńkʷtčwəxwixsəlx
18. iksčńkʷtčwəxwix, aksčńkʷtčwəxwix, ksčńkʷtčwəxwixs, ksčńkʷtčwəxwixtət, ksčńkʷtčwəxwixńp, ksčńkʷtčwəxwixsəlx
sʔaʔúńs:
1. ʔapnáʔ iʔ sńspilx čńkʷtčwixńmsts xiʔmíx sqilxʷ ut kʷam iʔ sʔahʔáptnx naʔʔńxaʔmńčínx. (The Nespelems now share their land with a lot of other people, Even the Nez Perce and the Columbians.)
2. ʔa čʔəxmań iʔ sqłmixʷ čńkʷtčwixńmsts iʔ ʔčičks naʔʔ sʔáʔxaʔs. (When he moves in to his wife's home he lives with his mother-in-law and father-in-law.)
3. lut aksńkʷtčwixmńń iʔ kiʔlávnaʔ. (Don't live close to the grizzly.)
22. kʷam- even
sʔaʔúńs:
1. ʔapnáʔ iʔ sńspilx čńkʷtčwixńmsts xiʔmíx sqilxʷ ut kʷam iʔ sʔahʔáptnx naʔʔńxaʔmńčínx. (The Nespelems now share their land with a lot of other people, Even the Nez Perce and the Columbians.)
2. kʷam iʔ kəkʷapaʔ čnixł tńqilxʷčń. (Even the dog can understand Native language.)
3. kʷam iʔ sámaʔ čitsts iʔ spíłń. (Even the white people eat bitterroot.)

03. sǫǫǫax^w

sǫǫǫax^w

kǫpmińs	it's beak
k ^w řk ^w riǰxń	yellow feet
ǰasliǰkst	two hands
ǰawńinaǰx ^w	a little
ńk ^w řk ^w riǰs	yellow eyes
ńćǎćlawsqń	stand up on head
kłtǎńtinaǰ	have little ears
kǎmtǎlǫ ^w	perch on a branch
kǫpńtiń / kǫpańt	pinch
tłńtiń / tłańt	tear up
ǎćmałk ^w	whole
ǰ ^w aǰǰ ^w ǰińt	burp up
ćǎćmǎyaǰst	owl pellet
mipńwix ^w	get to know each other
kłaǰmnwix ^w	be close to each other
tk ^w łwitiws	sit together
xǎpsńwix ^w	nibble each other
ńłǎǰwłǎǰwłiǰćaǰ	holes / hollows
ćłǎǰwłǎǰwłm	hole in tree
łǎǰmńkstǎsqńt	six days
kłǎǰłxńiłtń	lay on eggs

smǫmaǰ

<p>iǰ sǫǫǫax^w pǰapǰǎ ut iǰ kǫpmińs pǰsa kń ǰ^wǰay ut k^wřk^wriǰxń. ǰa ćlaǰkiń akswińkń k^wi iǰ sǫǫǫax^w. iǰ tkǎłmilx^w sǫǫǫax^w mat ǰasliǰkst iǰ kstik^włǫ^ws, iǰ sqłtmix^w ǰawńinaǰx^w itłiǰ tǎtǰǎlaǰǫ^w. iǰ tkǎłmilx^w sǫǫǫax^w ǎćmĩsnǰǎst kiǰ tł sqłtmix^w. ńk^wřk^wriǰs iǰ sǫǫǫax^w ut ńćǎćlawsqń ćǰiǰ kłǰ^wmǰmǰmǰqń kń kłtǎńtinaǰ. iǰ sǫǫǫax^w pǰsa kń pũm, iǰ stǎǫpiǰstńs ćkiǰǰǎlx^w. iǰ ut ćǰiǰ t kiǰłilx^w iǰ sǰǎćǎćs. ǰa ćkińt iǰ sǫǫǫax^w, łłĩmiǰst tiǰ ćuk^w, ilĩǰ ǰakswix^w tiǰ tiǰ, papũt ł aǰ sćǎł.</p> <p>iǰ sǫǫǫax^w ćiǰstǰs iǰ ćǎćǎmaǰt skǎkǰǎkaǰ, ćǎćǎmaǰt tmix^w ut iǰ pĩsłǎǰt ǰak^wǰak^wtĩlx. ł ńk^wǎk^wǰǎć kaǰ ćpiǰxń ut ǎćmińm kǎmtǎlǫ^w iǰ ł tkłkłxmikstń ł aǰ ćłłǰǰǎłt. ǰa ćpiǰxń iǰ sǫǫǫax^w, kǎmtĩws ł aǰ ććǎł kłǎǰam ł ǰsũllaǰx^w kń ł ǰǰǎłlaǰx^w. ilĩǰ kłǰińm, ł kłnił kń wikń t stiń, itłiǰ ćyǎǰ^wmńćut ćłux^wt ut k^wńnus.</p> <p>lut miyǎł ǰa ćsĩlx^waǰ iǰ kśćk^wńniǰstǰs, iǰ sǫǫǫax^w tiǰ ilĩǰ ut ǰmńtis. ǰa ćsĩlx^waǰ iǰ kśćk^wńniǰstǰs, iǰ sǫǫǫax^w kǫpńtis ut ǰuk^ws kaǰ ććǎł ut ilĩǰ tłńtis ut ǰiǰs. ǰa ćk^wńniǰst t k^wřk^wx^wnaǰ iǰ sǫǫǫax^w, ǎćmałk^w ut ǰmńtis, ilĩǰ kspurńt, kśćmćim, ksyups. k^winx ł naqs słłǰǰǎłt, ǰasĩł kń kaǰłis ksǰ^waǰǰ^wǰińts iǰ sǫǫǫax^w wiłkxńs iǰ ćǎćmǎyaǰstǰs t sćmćim, spurńt, xiǰmiǰ stiń lut ǰǎłǎńs.</p> <p>iǰ sǫǫǫax^w knaqs iǰ kslaǰts ut pũłń iǰ ksx^włx^wǎłts. ǰa ćxǰit ćtkǎćńwix^w ut ksmipńwix^waǰx, ćłǫ^wćiń ut tux^wtĩlx kłaǰmnwix^w. tk^włwitiws ł aǰ ććǎł ut xǎpsńwix^w. iǰ sǫǫǫax^w ćk^wulń t kśńǰaǰusaǰtńs ł aǰ ćńłǎǰwłǎǰwłiǰćaǰ iǰ sćłćǎł iǰ aǰ ćpĩplǎł ł yǰǎćińs</p>	<p>beak</p> <p>yellow feet; two hands</p> <p>a little</p> <p>yellow eyes; stand up on head; little ears</p> <p>perch on a branch</p> <p>pinch in beak; tear up</p> <p>whole</p> <p>burp up; owl pellet</p> <p>get to know each other; be close to each other;</p>
---	---

<p>i? čwčwíxa? na? sa?ítík. čxstmist i? k'ík'Ísaqñ kñ p'wáiqñ fa čtəx'áiq'm í mímulx. nka?líp kñ nmuslíp fa č?a?úsa?m. ?asl?úpnkst u? taqñmktásqt kskləq'lxniłts u? k'ík'ułł. tə k'ík'ułł i? s'əqəx'w pəp'aspəp n'k'liw't í n'a?úsa?tn mat í ka?l'úpnkst u? číkstasqt. i? turmtrn s'əqəx'w k'əq'lxniłt put k'ík'ułł u? ilí? txətntis i? pəp'aspəp put kstəx'tíłxa?x. i? turmtrn s'əqəx'w ni'á'yp čtxətstis kmutms i? ?a?úsa? na?l pəp'aspəp. i? sqłtmix'w s'əqəx'w əčtix'm t ks?itñs i? turmtrn.</p> <p>i? s'əqəx'w čtxətmist t'í snína? u? i? tək'w, ixí? čitsts i? s'əqəx'w. i? s'əqəx'w nix'w čk'iqix'wsts i? n'a?úsa?tns t'í spápq'ča?, mahúya?, snkstiya?, s'x'yups na?l x'fá'x'fa. ixí? t tmix'w x's?itñs i? s'əqəx'w ?a?úsa? na?l pəp'aspəp. i? sqłtmix'w s'əqəx'w n'ksil's čk'iqix'wsts i? sn'a?úsa?tns. nix'w i? sqilx'w čqix'wsts fa čk'la?ám.</p>	<p>sit together; nibble each other; holes; hole in tree ; six days; lay on eggs</p> <p>drive away</p>
---	---

s'nsúx'na? sw'ttiñ

1. čakníłx'w i? s'əqəx'w ?
2. čkiñ i? stik'w'iq'w's i? s'əqəx'w ?
3. x'í stim' u? čk'it'á'łx'w i? s'əqəx'w ?
4. stim' a? čkists i? s'əqəx'w fa čkiñt ?
5. stim' a? čitsts i? s'əqəx'w ?
6. stim' a? čkists i? s'əqəx'w í n'k'ək'w?ač ?
7. stim' a? čkists i? s'əqəx'w í s'x'ł'x'fá'łt ?
8. stim' a? čkists i? s'əqəx'w fa čpi'xm ?
9. fa čpi'xm, stim' a? čkists i? s'əqəx'w fa čk'łnił' kñ fa čwik'ñ t stim' ?
10. əx?kistrn' t s'əqəx'w u? lut miyá'ł fa čs'íłx'w a? i? ksčk'w'ñni?sts ?
11. əx?kistrn' t s'əqəx'w fa čs'íłx'w a? i? ksčk'w'ñni?sts ?
12. səx?kinx' u? ?asíl' kñ ka?ł'is ks'əq'w a? q'w'ł'ím'ts i? s'əqəx'w ?
13. ha? tx'w a? x'w'ł'it i? s'xm'xm'ñk'áwa? s i? s'əqəx'w ?
14. stim' a? čkistsəł'x' i? s'əqəx'w s'xm'xm'ñk'áwa? fa čx?it čtkəčnwix'w ?
15. ka?k'ín ka? čk'w'ul'm t ks'n'a?úsa?tns i? s'əqəx'w ?
16. n'k'w'ñxip' fa č?a?úsa?m i? s'əqəx'w ?
17. k'w'ñxasqt' fa čk'əq'lxniłts i? s'əqəx'w ?
18. k'w'ñxasqt' fa čn'k'liw't í n'a?úsa?tn i? s'əqəx'w pəp'aspəp ?
19. ha? i? turmtrn' kñ sqłtmix'w s'əqəx'w čtxətstis i? pəp'aspəp ?
20. swit' a? čtix'm' t ks?itñs i? turmtrn' fa čtxətstis i? pəp'aspəp ?
21. stim' i? xmiñs i? s'əqəx'w ?
22. stim' i? tmix'w x's?itñs i? s'əqəx'w ?a?úsa? na?l pəp'aspəp ?
23. x?kin'ñ mi n'ksil's i? sqłtmix'w s'əqəx'w ?

añčáw't sw'ttiñ

1. ha? as'xm'ñk'áwa? misn'fást ki? t'í anwí ? ma'yxít.
2. stim' a? čkistx'w k'w' fa čkiñt ? ma'yxít.
3. ha? čitstx'w i? čəčáma? t skə'fá'ka?, čəčáma? t tmix'w u? i? p'ís'ł'a? t ?ak'w'ak'w'tíłx' ? səx?kinx' ? səx?kinx' u? lut ?
4. ha? swit' í asnə'qsíłx'w í n'k'w'ək'w?ač ka? čk'w'ul'm u? əčm'it'ñ í a? č'x'ł'x'fá'łt ? ma'yxít.
5. ha? k'ł'xs'ú'łla?x'w kñ k'f'fá'łla?x'w k'íka? t k' as'ñil'it'ñ ? səx?kinx' ? səx?kinx' u? lut ? stim' i? s'p'ú'm'la?x'w's ? ma'yxít.
6. ha? stim' əčmal'k'w' u? čq'mstix'w ? səx?kinx' ? səx?kinx' u? lut ? ma'yxít.
7. stim' i? ?uk'w'ñtx'w k' añčítx'w t sp'í?sc'íft ? ma'yxít.
8. ha? í naqs s'x'ł'x'fá'łt, ?asíl' kñ ka?ł'is aks'əq'w a? q'w'ł'ím't ? səx?kinx' ? səx?kinx' u? lut ?

9. ha? k^w wit^{kx} t snəqspi^{ntk}? səx?kinx? səx?kinx u? lut? sti^m asčwit^{kx}? ma^yxít.
10. ha? knaqs aks^mn^{káw}s u? p^ul^m aks^wl^xal^t? səx?kinx? səx?kinx u? lut?
11. ha? p k^la^mn^wix^w u? p xəpsn^wix^w na?l^t as^mn^{káw}a? ? səx?kinx? səx?kinx u? lut?
12. ha? k^lm^lmul^x l^l sk^lə?ar^{ns} aⁿčít^w? ha? k^lika?t k^l aⁿčít^w? səx?kinx? səx?kinx u? lut?
13. l^l asnəqsí^x ha? i? sq^lq^ltmix^w əčít^wm^t t ks?if^{ns} i? sma^ml^ím? səx?kinx? səx?kinx u? lut?
14. t sti^m ki? k^w čtxətmist? ma^yxít.
15. t sti^m krⁿ swit ka? čk^lqix^wstx^w aⁿčít^w? ma^yxít.
16. ha? k^w n^ksí^{ls} l^a čk^lqix^wstx^w anəqsí^x? səx?kinx? səx?kinx u? lut?

skl?iýsrñ t ðilñ s?a?úrn

A. čnqmiñ aksčkwúí: wýstikw a? čnqmiñ.

kpamñ- to pinch

	iñčá	anwí	čniŧts	mnimltæt	mnimlæmp	mnimltsælŧ
present perfect / past/present durative						
imperfect durative						
future durative						
future imperfect durative						
past perfect						
future perfect						

Č. swtitiñ aksčkwúí: klælmčinx t milkwčñ ñsælŧčñ. ñmýčimñt i? swtitiñ na? asčqáy kl nwyápixčñ.

1. ha? čmistixw x?kinñ u? iskpám ? (kiw)

nwyápixčñ:

2. ha ixi? i? sčkapmp ? (lut)

nwyápixčñ:

3. stiñ aksčkap tæ ñyakwqín ? (kæčilxkñ)

nwyápixčñ:

4. ha? asæčkpám ? (kiwa)

nwyápixčñ:

5. sæx?kinx u? lut añxást i? skpamtæt ? (miyáf čñčsañt)

nwyápixčñ:

6. ha? kwtkwítps i? sčkaptæt ? (lut)

nwyápixčñ:

Ĉ. Past/Present 36 Box aksĉk^wuí: nqýntik^w a? ĉktxas s?urms í ĉhqmin.

kpañt- to pinch

	iñčá	anwí	čniłts	mniñłtət	mniñłtəmp	mniñłtsəłx
iñčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniłts						
mniñłtət	xxx			xxx		
mniñłtəmp		xxx			xxx	
čniłtsəłx mniñłtsəłx						

ε. swłtiñ aksĉk^wuí: ktəñčinx t mil^wčñ nšəłxčñ. ñmýčñmñt i? swłtiñ na?ł asĉqáý kí nwyápixčñ.

1. swit i? kpułms ? (Makarít na?ł Misál)

nwyápixčñ:

2. swit i? kpułsis ? (i? səx^wkskñqinñ)

nwyápixčñ:

3. səx?kinx ul k^wu? kpułtix^w ? (čaymñt)

nwyápixčñ:

4. ha? kpułsiñ ? (kíwa)

nwyápixčñ:

5. ha? kpułtix^wəłx ? (kiw)

nwyápixčñ:

H. Future 36 Box**aksčkwúl:** nqyntik^w a? čkixas s?ums í čhqmín.**kskpañt-** to pinch

	iňčá	anwí	čniłts	mniłmtət	mniłmłəmp	mniłmłtsəłx
iňčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniłts						
mniłmtət	xxx			xxx		
mniłmłəmp		xxx			xxx	
čniłtsəłx mniłmłtsəłx						

I. swłtiñ**aksčkwúl:** klətmčinx t mil^wčñ nsəłxčñ. nmyčinnmñt i? swłtiñ na?ł asčqáy kł nwyápixčñ.1. swit i? kskptulms ? (sñtə^wtx^wus)

nwyápixčñ:

2. swit i? kskpñtsis ? (i? səx^wčksqlawñ)

nwyápixčñ:

3. səx?kinx ul k^wu? akskpám ? (kiñt)

nwyápixčñ:

4. uč k^w ikskpám ? (kiw)

nwyápixčñ:

5. ha? akskpáməłx ? (lut)

nwyápixčñ:

čk^wulmstrn i? s?a?úms

1. kpmiñ- beak
sn?aslmíws: kəpkpmiñ
s?a?úms:
1. i? sǝǝǝax ^w pǝapǝá u? i? kpmiñs pǝa kñ ǝ ^w ǝaǝ u? k ^w řk ^w ri?xñ. (Screech Owls are usually gray in color with a gray or black beak and yellow toes.)
2. i? skəkǝáka? t kpmiñs ka? čsiwst u? čih. (Chickens eat and drink with their beaks.)
3. i? likák k ^w u? kǝntís t kpmiñs . (The rooster pecked me with his beak.)
2. k^wřk^wri?xñ- yellow feet / toes
snánaqs: k ^w ri?xñ
s?a?úms:
1. i? sǝǝǝax ^w pǝapǝá u? i? kpmiñs pǝa kñ ǝ ^w ǝaǝ u? k^wřk^wri?xñ . (Screech Owls are usually gray in color with a gray or black beak and yellow toes.)
2. k^wřk^wri?xñ i? ř ^w ǝatř ^w t. (Ducks have yellow feet.)
3.
3. ?aslíkst- two hands
sn?aslmíws: ?as?aslíkst
s?a?úms:
1. i? tkəlmilx ^w sǝǝǝax ^w mat ?aslíkst i? kstik ^w řq ^w s, i? sqłtmix ^w tawnína?x ^w itlí? tətǝála?q ^w . (A female screech owl is about two hands tall, and the male is a little shorter.)
2. tk ^w ñk ^w niñ, kčñčǝǝakst ?as?aslíkstrn . (He hung on tight with two hands.)
3. ñkřař t s?aslíksts t kařtí. (He used two hands to get candy.)
4. tawnína?x^w- a little
s?a?úms:
1. i? tkəlmilx ^w sǝǝǝax ^w mat ?aslíkst i? kstik ^w řq ^w s, i? sqłtmix ^w tawnína?x^w itlí? tətǝála?q ^w . (A female screech owl is about two hands tall, and the male is a little shorter.)
2. ha? ři? k ^w řast ? tawnína?x^w kñ řstwíř. (Are you feeling better? I'm feeling a little better.)
3. way tawnína?x^w čx ^w řx ^w a?st isq ^w sq ^w sí?. (My child is walking a little bit.)
5. ñk^wřk^wri?s- yellow eyes
snánaqs: ñk ^w ri?s
s?a?úms:
1. ñk^wřk^wri?s i? sǝǝǝax ^w u? əčñčəčławsqñ čxř křq ^w mǝ ^w mǝiñ kñ křətñtína?. (Screech owls have yellow eyes, and little feathers that stick up on their heads that look like little horns or little ears.)
2. i? swǝa? čñk^wřk^wri?s . (some cougars have yellow eyes)
3. i? sqilx ^w čumstəx máuri tł kařřipřns i? řm ^w úla?x ^w ñk^wřk^wri?s . (The Maori people from the other side of the earth have yellow eyes.)
6. ñčəčławsqñ- stand up on head
snánaqs: ñčławsqñ

<p>skʷɪstɪh̃: n̄cláw̄sqn̄x / n̄cláw̄sqh̄t (affirmative singular); lut aksn̄cláw̄sqn̄r̄m̄ (neg. singular); n̄cláw̄sqh̄wi / n̄cláw̄sqh̄ti (affirmative plural); lut ksn̄cláw̄sqn̄r̄m̄p / lut ksn̄cláw̄sqh̄t̄p (neg. plural)</p>
<p>skɪʔiʲst̄s</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kn̄ n̄cláw̄sqn̄m̄, kʷ n̄cláw̄sqn̄m̄, n̄cláw̄sqn̄m̄, kʷu n̄cláw̄sqn̄m̄, p n̄cláw̄sqn̄m̄, n̄cláw̄sqn̄m̄əɪx 2. kn̄ čn̄cláw̄sqn̄m̄, kʷ čn̄cláw̄sqn̄m̄, čn̄cláw̄sqn̄m̄, kʷu čn̄cláw̄sqn̄m̄, p čn̄cláw̄sqn̄m̄, čn̄cláw̄sqn̄m̄əɪx 3. kn̄ sn̄cláw̄sqn̄x, kʷ sn̄cláw̄sqn̄x, sn̄cláw̄sqn̄x, kʷu sn̄cláw̄sqn̄x, p sn̄cláw̄sqn̄x, sn̄cláw̄sqn̄xəɪx 4. kn̄ səčn̄cláw̄sqn̄x, kʷ səčn̄cláw̄sqn̄x, səčn̄cláw̄sqn̄x, kʷu səčn̄cláw̄sqn̄x, p səčn̄cláw̄sqn̄x, səčn̄cláw̄sqn̄xəɪx 5. kn̄ ksn̄cláw̄sqnaʔx, kʷ sn̄cláw̄sqnaʔx, ksn̄cláw̄sqnaʔx, kʷu ksn̄cláw̄sqnaʔx, p sn̄cláw̄sqnaʔx, ksn̄cláw̄sqnaʔxəɪx 6. kn̄ ksəčn̄cláw̄sqnaʔx, kʷ səčn̄cláw̄sqnaʔx, ksəčn̄cláw̄sqnaʔx, kʷu ksəčn̄cláw̄sqnaʔx, p səčn̄cláw̄sqnaʔx, ksəčn̄cláw̄sqnaʔxəɪx 7. n̄cláw̄sqn̄, n̄cláw̄sqh̄tʷ, n̄cláw̄sq̄s, n̄cláw̄sqh̄t̄m̄, n̄cláw̄sqh̄t̄p, n̄cláw̄sq̄səɪx 8. čn̄cláw̄sqst̄h̄, čn̄cláw̄sqst̄xʷ, čn̄cláw̄sqst̄s, čn̄cláw̄sqst̄r̄m̄, čn̄cláw̄sqst̄p, čn̄cláw̄sqst̄səɪx 9. isn̄cláw̄sqn̄m̄, asn̄cláw̄sqn̄m̄, sn̄cláw̄sq̄s, sn̄cláw̄sqh̄t̄m̄, sn̄cláw̄sqh̄t̄p, sn̄cláw̄sq̄səɪx 10. isəčn̄cláw̄sqn̄m̄, asəčn̄cláw̄sqn̄m̄, səčn̄cláw̄sq̄s, səčn̄cláw̄sqh̄t̄m̄, səčn̄cláw̄sqh̄t̄p, səčn̄cláw̄sq̄səɪx 11. iksn̄cláw̄sqn̄m̄, aksn̄cláw̄sqn̄m̄, ksn̄cláw̄sqiʔs, ksn̄cláw̄sqh̄t̄m̄, ksn̄cláw̄sqh̄t̄p, ksn̄cláw̄sqiʔsəɪx 12. iksəčn̄cláw̄sqn̄m̄, aksəčn̄cláw̄sqn̄m̄, ksəčn̄cláw̄sqiʔs, ksəčn̄cláw̄sqh̄t̄m̄, ksəčn̄cláw̄sqh̄t̄p, ksəčn̄cláw̄sqiʔsəɪx 13. isn̄cláw̄sqn̄m̄, asn̄cláw̄sqn̄m̄, sn̄cláw̄sqn̄m̄s, sn̄cláw̄sqn̄m̄tət, sn̄cláw̄sqn̄m̄p, sn̄cláw̄sqn̄m̄səɪx 14. isəčn̄cláw̄sqn̄m̄, asəčn̄cláw̄sqn̄m̄, səčn̄cláw̄sqn̄m̄s, səčn̄cláw̄sqn̄m̄tət, səčn̄cláw̄sqn̄m̄p, səčn̄cláw̄sqn̄m̄səɪx 15. iksn̄cláw̄sqn̄m̄, aksn̄cláw̄sqn̄m̄, ksn̄cláw̄sqn̄m̄s, ksn̄cláw̄sqn̄m̄tət, ksn̄cláw̄sqn̄m̄p, ksn̄cláw̄sqn̄m̄səɪx 16. iksəčn̄cláw̄sqn̄m̄, aksəčn̄cláw̄sqn̄m̄, ksəčn̄cláw̄sqn̄m̄s, ksəčn̄cláw̄sqn̄m̄tət, ksəčn̄cláw̄sqn̄m̄p, ksəčn̄cláw̄sqn̄m̄səɪx 17. isčn̄cláw̄sqn̄, asčn̄cláw̄sqn̄, sčn̄cláw̄sqn̄s, sčn̄cláw̄sqn̄tət, sčn̄cláw̄sqn̄m̄p, sčn̄cláw̄sqn̄səɪx 18. iksčn̄cláw̄sqn̄, aksčn̄cláw̄sqn̄, ksčn̄cláw̄sqn̄s, ksčn̄cláw̄sqn̄tət, ksčn̄cláw̄sqn̄m̄p, ksčn̄cláw̄sqn̄səɪx
<p>sʔaʔúms:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. n̄kʷɪkʷriʔs iʔ sqəqaxʷ uʔ əčn̄cəcláw̄sqn̄ čx̄iʔ kɪqʷm̄qʷmqiʔn̄ k̄m̄ kɪtəh̄t̄inaʔ. (Screech owls have yellow eyes, and little feathers that stick up on their heads that look like little horns or little ears.) 2. iʔ n̄cəcláw̄sqn̄ ʎax̄t ʎa čqičɪx. (The quail are fast runners.) 3. ʎa čwan̄x čn̄cláw̄sqn̄m̄. (When they war dance, they stick a head dress on their heads.)
<p>7. t̄əh̄t̄inaʔ- little ears</p>
<p>snánaqs: t̄əh̄t̄inaʔ</p>
<p>sʔaʔúms:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. n̄kʷɪkʷriʔs iʔ sqəqaxʷ uʔ əčn̄cəcláw̄sqn̄ čx̄iʔ kɪqʷm̄qʷmqiʔn̄ k̄m̄ kɪt̄əh̄t̄inaʔ. (Screech owls have yellow eyes, and little feathers that stick up on their heads that look like little horns or little ears.) 2. iʔ pəpəspus i aʔ čxʔiʔiʔ ʎa čkʷɪkʷuɪl̄ čəčámaʔt iʔ t̄əh̄t̄inaʔs. (When a kitten is first born it has little ears.) 3. n̄qəqsq̄sinaʔts an̄t̄əh̄t̄inaʔ asx̄m̄nkáwaʔ. (Your sweetheart will scratch your little little ears.)
<p>8. k̄am̄tálqʷ- sit on a branch / rail</p>
<p>s̄h̄ʔasímíw̄s: k̄am̄ʔam̄tálqʷ</p>
<p>skʷɪstɪh̃: k̄am̄tálqʷx / k̄am̄tálqʷh̄t̄ (affirmative singular); lut aksk̄am̄tálqʷ / lut aksk̄am̄tálqʷm̄ (neg. singular); k̄am̄tálqʷwi / k̄am̄tálqʷh̄ti (affirmative plural); lut ksk̄am̄tálqʷr̄m̄p / lut ksk̄am̄tálqʷh̄t̄p (neg. plural)</p>
<p>skɪʔiʲst̄s</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kn̄ k̄am̄tálqʷ, kʷ k̄am̄tálqʷ, k̄am̄tálqʷ, kʷu k̄am̄tálqʷ, p k̄am̄tálqʷ, k̄am̄tálqʷəɪx 2. kn̄ čk̄am̄tálqʷ, kʷ čk̄am̄tálqʷ, čk̄am̄tálqʷ, kʷu čk̄am̄tálqʷ, p čk̄am̄tálqʷ, čk̄am̄tálqʷəɪx 3. kn̄ sk̄am̄tálqʷx, kʷ sk̄am̄tálqʷx, sk̄am̄tálqʷx, kʷu sk̄am̄tálqʷx, p sk̄am̄tálqʷx, sk̄am̄tálqʷxəɪx 4. kn̄ səčk̄am̄tálqʷx, kʷ səčk̄am̄tálqʷx, səčk̄am̄tálqʷx, kʷu səčk̄am̄tálqʷx, p səčk̄am̄tálqʷx, səčk̄am̄tálqʷxəɪx

<p>5. kñ kskamtaiqʷaʔx, kʷ skamtaiqʷaʔx, kskamtaiqʷaʔx, kʷu kskamtaiqʷaʔx, p skamtaiqʷaʔx, kskamtaiqʷaʔxəlx</p> <p>6. ksəčkamtaiqʷaʔx, kʷ səčkamtaiqʷaʔx, ksəčkamtaiqʷaʔx, kʷu ksəčkamtaiqʷaʔx, p səčkamtaiqʷaʔx, ksəčkamtaiqʷaʔxəlx</p> <p>7. kamtaiqʷn, kamtaiqʷntxʷ, kamtaiqʷs, kamtaiqʷntm, kamtaiqʷntp, kamtaiqʷsəlx</p> <p>8. čkamtaiqʷstn, čkamtaiqʷstxʷ, čkamtaiqʷsts, čkamtaiqʷstm, čkamtaiqʷstp, čkamtaiqʷstsəlx</p> <p>9. iskamtaiqʷm, askamtaiqʷm, skamtaiqʷs, skamtaiqʷntm, skamtaiqʷntp, skamtaiqʷsəlx</p> <p>10. isəčkamtaiqʷm, asəčkamtaiqʷm, səčkamtaiqʷs, səčkamtaiqʷntm, səčkamtaiqʷntp, səčkamtaiqʷsəlx</p> <p>11. ikskamtaiqʷm, akskamtaiqʷm, kskamtaiqʷis, kskamtaiqʷntm, kskamtaiqʷntp, kskamtaiqʷisəlx</p> <p>12. iksəčkamtaiqʷm, aksəčkamtaiqʷm, ksəčkamtaiqʷis, ksəčkamtaiqʷntm, ksəčkamtaiqʷntp, ksəčkamtaiqʷisəlx</p> <p>13. iskamtaiqʷm, askamtaiqʷm, skamtaiqʷms, skamtaiqʷmtət, skamtaiqʷmp, skamtaiqʷmsəlx</p> <p>14. isəčkamtaiqʷm, asəčkamtaiqʷm, səčkamtaiqʷms, səčkamtaiqʷmtət, səčkamtaiqʷmp, səčkamtaiqʷmsəlx</p> <p>15. ikskamtaiqʷm, akskamtaiqʷm, kskamtaiqʷms, kskamtaiqʷmtət, kskamtaiqʷmp, kskamtaiqʷmsəlx</p> <p>16. iksəčkamtaiqʷm, aksəčkamtaiqʷm, ksəčkamtaiqʷms, ksəčkamtaiqʷmtət, ksəčkamtaiqʷmp, ksəčkamtaiqʷmsəlx</p> <p>17. isčkamtaiqʷ, asčkamtaiqʷ, sčkamtaiqʷs, sčkamtaiqʷtət, sčkamtaiqʷmp, sčkamtaiqʷsəlx</p> <p>18. iksčkamtaiqʷ, aksčkamtaiqʷ, ksčkamtaiqʷs, ksčkamtaiqʷtət, ksčkamtaiqʷmp, ksčkamtaiqʷsəlx</p>
sʔaʔúms:
1. Í ñkʷəkʷʔač kaʔ čpiřm ut əčmiřm kamtaiqʷ iʔ Í tkłkłxmikstñ Í aʔ čłıřsəlt. (They hunt at night, and they sit on a tree branch during the day.)
2. iʔ sqilxʷ čkamʔamtaiqʷ ıa ɣayaʔxəlx kł sñpanuʔsčút. (The audience sit on the fence when they wath a rodeo.)
3. iklıʔ kamtaiqʷ iʔ pus. (The cat is sitting over there on the branch.)
9. kpnřim / kpařt- pinch / carry in beak / peck with beak
sñʔaslmıws: kpkpnřim / kpkpařt
skʷıstiřn: kpmix / kpnřikʷ (affirmative singular); lut akskpám (neg. singular); kpmıwi / kpnřikʷi (affirmative plural); lut kskpám / lut kskpnřip (neg. plural)
skıʔıysts
1. kñ kpař, kʷ kpař, kpař, kʷu kpař, p kpař, kpařəlx
2. kñ čkpař, kʷ čkpař, čkpař, kʷu čkpař, p čkpař, čkpařəlx
3. kñ skpmix, kʷ skpmix, skpmix, kʷu skpmix, p skpmix, skpmixəlx
4. kñ səčkpmix, kʷ səčkpmix, səčkpmix, kʷu səčkpmix, p səčkpmix, səčkpmixəlx
5. kñ kskpmıxaʔx, kʷ skpmıxaʔx, kskpmıxaʔx, kʷu kskpmıxaʔx, p skpmıxaʔx, kskpmıxaʔxəlx
6. kñ ksəčkpmıxaʔx, kʷ səčkpmıxaʔx, ksəčkpmıxaʔx, kʷu ksəčkpmıxaʔx, p səčkpmıxaʔx, ksəčkpmıxaʔxəlx
7. kpnřiř, kpnřixʷ, kpnřis, kpnřim, kpnřip, kpnřisəlx
8. čkpstiř, čkpstixʷ, čkpstis, čkpstim, čkpstip, čkpstisəlx
9. iskpám, askpám, skpnřis, skpnřim, skpnřip, skpnřisəlx
10. isəčkpám, asəčkpám, səčkpnis, səčkpniř, səčkpniřip, səčkpnisəlx
11. ikskpám, akskpám, kskpnřis, kskpnřim, kskpnřip, kskpnřisəlx
12. iksəčkpám, aksəčkpám, ksəčkpnis, ksəčkpniř, ksəčkpniřip, ksəčkpnisəlx
13. iskpám, askpám, skpařs, skpařtət, skpařp, skpařsəlx
14. isəčkpám, asəčkpám, səčkpařs, səčkpařtət, səčkpařp, səčkpařsəlx
15. ikskpám, akskpám, kskpařs, kskpařtət, kskpařp, kskpařsəlx
16. iksəčkpám, aksəčkpám, ksəčkpařs, ksəčkpařtət, ksəčkpařp, ksəčkpařsəlx
17. isčkáp, asčkáp, sčkaps, sčkaptət, sčkarp, sčkapsəlx
18. iksčkáp, aksčkáp, ksčkaps, ksčkaptət, ksčkarp, ksčkapsəlx
sʔaʔúms:

1. Ƨa ʧsílɣʷaʔ iʔ ksčkʷhniʔsts, iʔ sqəqaxʷ kʔnʧtis uʔ ʔukʷs kaʔ ččal uʔ ilíʔ tɪntis uʔ ʔiʧs. (If it catches a bigger animal, the screech owl carries it in its beak to a tree branch where it tears it up and eats it.)
2. Ƨə nkmilʧm uʔ kʔkʔnʧtim t skəkʧákaʔ. (When he went to collect eggs the hen pecked his hand.)
3. ʧʷuptwíx iʔ pəpʧaspəs uʔ kʔnʧtim t skʷilʧmʧs uʔ ččilɪnustrm. (When a chick gets weak the rest of them will peck it to death.)
10. tɪntim / tɪant- to tear
sʧʔasimíwʧs: tɪtɪam
skʷistim: tɪmix / tɪntikʷ (affirmative singular); lut akstɪlam (neg. singular); tɪmíwi / tɪntikʷi (affirmative plural); lut kstɪlamp / lut kstɪntip (neg. plural)
skɪʔiʧsts
1. kn tɪam, kʷ tɪam, tɪam, kʷu tɪam, p tɪam, tɪaməlx
2. kn čtɪam, kʷ čtɪam, čtɪam, kʷu čtɪam, p čtɪam, čtɪaməlx
3. kn stɪmix, kʷ stɪmix, stɪmix, kʷu stɪmix, p stɪmix, stɪmixəlx
4. kn səčtɪmix, kʷ səčtɪmix, səčtɪmix, kʷu səčtɪmix, p səčtɪmix, səčtɪmixəlx
5. kn kstɪmíxaʔx, kʷ stɪmíxaʔx, kstɪmíxaʔx, kʷu kstɪmíxaʔx, p stɪmíxaʔx, kstɪmíxaʔxəlx
6. kn ksəčtɪmíxaʔx, kʷ səčtɪmíxaʔx, ksəčtɪmíxaʔx, kʷu ksəčtɪmíxaʔx, p səčtɪmíxaʔx, ksəčtɪmíxaʔxəlx
7. tɪntim, tɪntixʷ, tɪntis, tɪntim, tɪntip, tɪntisəlx
8. čtɪstim, čtɪstixʷ, čtɪstis, čtɪstim, čtɪstip, čtɪstisəlx
9. istɪlam, astɪlam, stɪntis, stɪntim, stɪntip, stɪntisəlx
10. isəčtɪlam, asəčtɪlam, səčtɪntis, səčtɪntim, səčtɪntip, səčtɪntisəlx
11. ikstɪlam, akstɪlam, kstɪntis, kstɪntim, kstɪntip, kstɪntisəlx
12. iksəčtɪlam, aksəčtɪlam, ksəčtɪntis, ksəčtɪntim, ksəčtɪntip, ksəčtɪntisəlx
13. istɪlam, astɪlam, stɪlamʧs, stɪlamʧtət, stɪlamp, stɪlamʧəlx
14. isəčtɪlam, asəčtɪlam, səčtɪlamʧs, səčtɪlamʧtət, səčtɪlamp, səčtɪlamʧəlx
15. ikstɪlam, akstɪlam, kstɪlamʧs, kstɪlamʧtət, kstɪlamp, kstɪlamʧəlx
16. iksəčtɪlam, aksəčtɪlam, ksəčtɪlamʧs, ksəčtɪlamʧtət, ksəčtɪlamp, ksəčtɪlamʧəlx
17. isčtál, asčtál, sčtals, sčtaltət, sčtálmp, sčtalsəlx
18. iksčtál, aksčtál, ksčtals, ksčtaltət, ksčtálmp, ksčtalsəlx
sʧʔaʧúms:
1. Ƨa ʧsílɣʷaʔ iʔ ksčkʷhniʔsts, iʔ sqəqaxʷ kʔnʧtis uʔ ʔukʷs kaʔ ččal uʔ ilíʔ tɪntis uʔ ʔiʧs. (If it catches a bigger animal, the screech owl carries it in its beak to a tree branch where it tears it up and eats it.)
2. Ƨa čkačxčim t sɪaʔčim iʔ pəqlim tɪtɪam tɪ sɪiqʷ. (When the eagle finds a dead deer, it will tear pieces of the meat to eat.)
3. tɪant iʔ lkalát. (Tear the bread into pieces.)
11. cmalkʷ- whole
sʧʔasimíwʧs: čmimalkʷ
sʧʔaʧúms:
1. Ƨa čkʷhniʧst t kʷikʷxʷnaʔ iʔ sqəqaxʷ, əčmalkʷ uʔ qmntis, ilíʔ kspurmt, kscmčim, ksyups. (When a screech owl catches a mouse or other animal, it eats the whole thing: bones, fur and tail.)
2. tɪʔ ilíʔ čmimalkʷ mi pɪqntixʷ iʔ pataq. (Cook the potatoes whole.)
3. tɪʔ čmalkʷ iʔ sɪaʔčim. lut aksníkusm. (Leave the deer whole, don't čut it in half.)
12. qʷaʔqʷʧim- burp up something

sň?asímíwš: q ^w əq ^w aʔq ^w ?ímt
s?a?úms:
1. k ^w inx í naqs sǎíxǎlt, ?así k ^w m ka?íis ksq^waʔq^w?ímts i? sqəqax ^w wítkx ^w ms i? čəčmáyaʔst t scmčíř, spurmt, xi?míx stím lut ?aǎənúš. (Then, two or three times a day, the screech owl throws up a pellet containing the bones, fur and anything else its body could not digest.)
2. lut tǎ q^waʔq^w?ímt i? ?uʔx ^w tílaʔt uť čk ^w upk ^w úpəp. (If the baby doesn't burp it will get cramps.)
3. miyáť x ^w us tǎ siwš i? nťxít ^w uť k ^w čq^waʔq^w?ímt . (If I drink my soda too fast I burp.)
13. čəčmáyaʔst- pellet
snánaqs: k ^w ək ^w ýmáyaʔst
s?a?úms:
1. k ^w inx í naqs sǎíxǎlt, ?así k ^w m ka?íis ksq ^w aʔq ^w ?ímts i? sqəqax ^w wítkx ^w ms i? čəčmáyaʔst t scmčíř, spurmt, xi?míx stím lut ?aǎənúš. (Then, two or three times a day, the screech owl throws up a pellet containing the bones, fur and anything else its body could not digest.)
2.
3.
14. mipnwíx^w- learn about each other
sň?asímíwš: mimipnwíx ^w
sk^wístiň: mipnwíx ^w wi (affirmative plural); lut ksmipnwíx ^w řp (neg. plural)
skľ?iýsts
1. ---, ---, ---, k ^w u mipnwíx ^w , p mipnwíx ^w , mipnwíx ^w ǎlx
2. ---, ---, ---, k ^w u čmipnwíx ^w , p čmipnwíx ^w , čmipnwíx ^w ǎlx
3. ---, ---, ---, k ^w u smipnwíx ^w ǎx ^w , p smipnwíx ^w ǎx ^w , smipnwíx ^w ǎx ^w ǎlx
4. ---, ---, ---, k ^w u səčmipnwíx ^w ǎx ^w , p səčmipnwíx ^w ǎx ^w , səčmipnwíx ^w ǎx ^w ǎlx
5. ---, ---, ---, k ^w u ksmipnwíx ^w aʔx, p smipnwíx ^w aʔx, ksmipnwíx ^w aʔxǎlx
6. ---, ---, ---, k ^w u ksəčmipnwíx ^w aʔx, p səčmipnwíx ^w aʔx, ksəčmipnwíx ^w aʔxǎlx
7. ---, ---, ---, smipnwíx ^w tət, smipnwíx ^w řp, smipnwíx ^w sǎlx
8. ---, ---, ---, səčmipnwíx ^w tət, səčmipnwíx ^w řp, səčmipnwíx ^w řpǎlx
9. ---, ---, ---, ksmipnwíx ^w tət, ksmipnwíx ^w řp, ksmipnwíx ^w sǎlx
10. ---, ---, ---, ksəčmipnwíx ^w tət, ksəčmipnwíx ^w řp, ksəčmipnwíx ^w sǎlx
11. ---, ---, ---, scmipnwíx ^w tət, scmipnwíx ^w řp, scmipnwíx ^w sǎlx
12. ---, ---, ---, ksčmipnwíx ^w tət, ksčmipnwíx ^w řp, ksčmipnwíx ^w sǎlx
s?a?úms:
1. tǎ čx?it čtkəčnwíx ^w uť ksmipnwíx^waʔx , čťq ^w čiň uť tux ^w tílx kľa?mnwíx ^w . (When a they are getting to know each other, they call to each other while flying closer to one another.)
2. i? sťmǎlt čsřmsřnwíx ^w mi mipnwíx^w . (Cattle smell each other to learn about each other.)
3. put mipnwíx^w i? tkas?así mi sič čmriňǎlx. (A couple has to know each other before they get married.)
15. kľa?mnwíx^w- get close to one another
sň?asímíwš: kľa?ľa?mnwíx ^w
sk^wístiň: kľa?mnwíx ^w wi (affirmative plural); lut kskľa?mnwíx ^w řp (neg. plural)
skľ?iýsts
1. ---, ---, ---, k ^w u kľa?mnwíx ^w , p kľa?mnwíx ^w , kľa?mnwíx ^w ǎlx
2. ---, ---, ---, k ^w u čkľa?mnwíx ^w , p čkľa?mnwíx ^w , čkľa?mnwíx ^w ǎlx

3. ---, ---, ---, k ^w u smipn ^w ix ^w əx ^w , p smipn ^w ix ^w əx ^w , smipn ^w ix ^w əx ^w əlx
4. ---, ---, ---, k ^w u səčk ^l a?mn ^w ix ^w əx ^w , p səčk ^l a?mn ^w ix ^w əx ^w , səčk ^l a?mn ^w ix ^w əx ^w əlx
5. ---, ---, ---, k ^w u ksk ^l a?mn ^w ix ^w a?x, p sk ^l a?mn ^w ix ^w a?x, ksk ^l a?mn ^w ix ^w a?xəlx
6. ---, ---, ---, k ^w u ksəčk ^l a?mn ^w ix ^w a?x, p səčk ^l a?mn ^w ix ^w a?x, ksəčk ^l a?mn ^w ix ^w a?xəlx
7. ---, ---, ---, sk ^l a?mn ^w ix ^w tət, sk ^l a?mn ^w ix ^w mp, sk ^l a?mn ^w ix ^w səlx
8. ---, ---, ---, səčk ^l a?mn ^w ix ^w tət, səčk ^l a?mn ^w ix ^w mp, səčk ^l a?mn ^w ix ^w mpəlx
9. ---, ---, ---, ksk ^l a?mn ^w ix ^w tət, ksk ^l a?mn ^w ix ^w mp, ksk ^l a?mn ^w ix ^w səlx
10. ---, ---, ---, ksəčk ^l a?mn ^w ix ^w tət, ksəčk ^l a?mn ^w ix ^w mp, ksəčk ^l a?mn ^w ix ^w səlx
11. ---, ---, ---, sčk ^l a?mn ^w ix ^w tət, sčk ^l a?mn ^w ix ^w mp, sčk ^l a?mn ^w ix ^w səlx
12. ---, ---, ---, ksčmipn ^w ix ^w tət, ksčmipn ^w ix ^w mp, ksčmipn ^w ix ^w səlx
s?a?úms:
1. ƒa čx?it čtkəčn ^w ix ^w uƒ ksmipn ^w ix ^w a?x, čtq ^w čín uƒ tu ^w x ^w tílx k^la?mn^wix^w . (When a they are getting to know each other, they call to each other while flying closer to one another.)
2. k ^w u ƒa puíx k ^w u k^la?la?mn^wix^w mi lut k ^w u kski?íts. (When we camped out we slept close together so we wouldn't get cold.)
3. k^la?mn^wix^wst mi put i? t klmkmp. (Put them close together so they can fit through the door.)
4. ƒa tkəčn ^w ix ^w əlx, k^la?mn^wix^wəlx , təx ^w təx ^w əx ^w i? sk ^w ax ^w ns uƒ q ^w ətsn ^w ix ^w əlx. (When a pair comes close to each other, they bow to each other with the wings hanging down.)
5. t sx ^w ?its i? sqilx ^w k^la?la?mn^wix^wəlx . (There were so many people they were close together.)
6. miyáƒ k^la?mn^wix^w ask ^w áhtq. (Your plants are to close together.)
16. xəpsn^wix^w - nibble each other
sⁿ?asímiws: xəpxəpsn ^w ix ^w
s?a?úms:
sk^wísti^h: xəpsn ^w ix ^w wi (affirmative plural); lut ksxəpsn ^w ix ^w mp (neg. plural)
sk^l?iy^{sts}
1. ---, ---, ---, k ^w u xəpsn ^w ix ^w , p xəpsn ^w ix ^w , xəpsn ^w ix ^w əlx
2. ---, ---, ---, k ^w u čxəpsn ^w ix ^w , p čxəpsn ^w ix ^w , čxəpsn ^w ix ^w əlx
3. ---, ---, ---, k ^w u sxəpsn ^w ix ^w əx ^w , p sxəpsn ^w ix ^w əx ^w , sxəpsn ^w ix ^w əx ^w əlx
4. ---, ---, ---, k ^w u səčxəpsn ^w ix ^w əx ^w , p səčxəpsn ^w ix ^w əx ^w , səčxəpsn ^w ix ^w əx ^w əlx
5. ---, ---, ---, k ^w u ksxəpsn ^w ix ^w a?x, p sxəpsn ^w ix ^w a?x, ksxəpsn ^w ix ^w a?xəlx
6. ---, ---, ---, k ^w u ksəčxəpsn ^w ix ^w a?x, p səčxəpsn ^w ix ^w a?x, ksəčxəpsn ^w ix ^w a?xəlx
7. ---, ---, ---, sxəpsn ^w ix ^w tət, sxəpsn ^w ix ^w mp, sxəpsn ^w ix ^w səlx
8. ---, ---, ---, səčxəpsn ^w ix ^w tət, səčxəpsn ^w ix ^w mp, səčxəpsn ^w ix ^w mpəlx
9. ---, ---, ---, ksxəpsn ^w ix ^w tət, ksxəpsn ^w ix ^w mp, ksxəpsn ^w ix ^w səlx
10. ---, ---, ---, ksəčxəpsn ^w ix ^w tət, ksəčxəpsn ^w ix ^w mp, ksəčxəpsn ^w ix ^w səlx
11. ---, ---, ---, sčxəpsn ^w ix ^w tət, sčxəpsn ^w ix ^w mp, sčxəpsn ^w ix ^w səlx
12. ---, ---, ---, ksčmipn ^w ix ^w tət, ksčmipn ^w ix ^w mp, ksčmipn ^w ix ^w səlx
1. tk ^w lwítiws í a? ččáƒ uƒ xəpsn^wix^w . (Then they sit together in a tree and nibble at each other.)
2. ƒa č?uý uƒ k ^w ƒa x ^w uý kí čəčwíxa? mi wikhtx ^w a? čxəpsn^wix^w . (When it gets dark and you go to the creek, you'll see people eating each others faces.)
3. ƒa č?ičəčk ⁿ i? q ⁱ ?q ⁱ k čxəpxəpsn^wix^w . (When colts play, they eat at each others faces.)
17. n^ltəx^wíƒca? - hole in a tree / in the side of something
sⁿ?asímiws: n ^l təx ^w íƒca?

sʔaʔúms:
skʷístiñ: ʔlmix / ʔlñtikʷ (affirmative singular); lut akstlám (neg. singular); ʔlmíwi / ʔlñtikʷi (affirmative plural); lut kstlámʔ / lut kstlñtip (neg. plural)
skʔiʔysts
<ol style="list-style-type: none"> 1. kñ nʔtəxʷíʔcaʔm, kʷ nʔtəxʷíʔcaʔm, nʔtəxʷíʔcaʔm, kʷu nʔtəxʷíʔcaʔm, p nʔtəxʷíʔcaʔm, nʔtəxʷíʔcaʔmǎlx 2. kñ čnʔtəxʷíʔcaʔm, kʷ čnʔtəxʷíʔcaʔm, čnʔtəxʷíʔcaʔm, kʷu čnʔtəxʷíʔcaʔm, p čnʔtəxʷíʔcaʔm, čnʔtəxʷíʔcaʔmǎlx 3. kñ snʔtəxʷíʔcaʔx, kʷ snʔtəxʷíʔcaʔx, snʔtəxʷíʔcaʔx, kʷu snʔtəxʷíʔcaʔx, p snʔtəxʷíʔcaʔx, snʔtəxʷíʔcaʔxǎlx 4. kñ səčnʔtəxʷíʔcaʔx, kʷ səčnʔtəxʷíʔcaʔx, səčnʔtəxʷíʔcaʔx, kʷu səčnʔtəxʷíʔcaʔx, p səčnʔtəxʷíʔcaʔx, səčnʔtəxʷíʔcaʔxǎlx 5. kñ ksnʔtəxʷíʔcaʔaʔx, kʷ snʔtəxʷíʔcaʔaʔx, ksnʔtəxʷíʔcaʔaʔx, kʷu ksnʔtəxʷíʔcaʔaʔx, p snʔtəxʷíʔcaʔaʔx, ksnʔtəxʷíʔcaʔaʔxǎlx 6. kñ ksəčnʔtəxʷíʔcaʔaʔx, kʷ səčnʔtəxʷíʔcaʔaʔx, ksəčnʔtəxʷíʔcaʔaʔx, kʷu ksəčnʔtəxʷíʔcaʔaʔx, p səčnʔtəxʷíʔcaʔaʔx, ksəčnʔtəxʷíʔcaʔaʔxǎlx 7. nʔtəxʷíʔcaʔn, nʔtəxʷíʔcaʔntxʷ, nʔtəxʷíʔcaʔs, nʔtəxʷíʔcaʔntrñ, nʔtəxʷíʔcaʔntrp, nʔtəxʷíʔcaʔsǎlx 8. čnʔtəxʷíʔcaʔstñ, čnʔtəxʷíʔcaʔstxʷ, čnʔtəxʷíʔcaʔsts, čnʔtəxʷíʔcaʔstrñ, čnʔtəxʷíʔcaʔstp, čnʔtəxʷíʔcaʔstsǎlx 9. isnʔtəxʷíʔcaʔm, asnʔtəxʷíʔcaʔm, snʔtəxʷíʔcaʔs, snʔtəxʷíʔcaʔntrñ, snʔtəxʷíʔcaʔntrp, snʔtəxʷíʔcaʔsǎlx 10. isəčnʔtəxʷíʔcaʔm, asəčnʔtəxʷíʔcaʔm, səčnʔtəxʷíʔcaʔs, səčnʔtəxʷíʔcaʔntrñ, səčnʔtəxʷíʔcaʔntrp, səčnʔtəxʷíʔcaʔsǎlx 11. iksnʔtəxʷíʔcaʔm, aksnʔtəxʷíʔcaʔm, ksnʔtəxʷíʔcaʔiʔs, ksnʔtəxʷíʔcaʔntrñ, ksnʔtəxʷíʔcaʔntrp, ksnʔtəxʷíʔcaʔiʔsǎlx 12. iksəčnʔtəxʷíʔcaʔm, aksəčnʔtəxʷíʔcaʔm, ksəčnʔtəxʷíʔcaʔiʔs, ksəčnʔtəxʷíʔcaʔntrñ, ksəčnʔtəxʷíʔcaʔntrp, ksəčnʔtəxʷíʔcaʔiʔsǎlx 13. isnʔtəxʷíʔcaʔm, asnʔtəxʷíʔcaʔm, snʔtəxʷíʔcaʔms, snʔtəxʷíʔcaʔmtət, snʔtəxʷíʔcaʔmʔp, snʔtəxʷíʔcaʔmsǎlx 14. isəčnʔtəxʷíʔcaʔm, asəčnʔtəxʷíʔcaʔm, səčnʔtəxʷíʔcaʔms, səčnʔtəxʷíʔcaʔmtət, səčnʔtəxʷíʔcaʔmʔp, səčnʔtəxʷíʔcaʔmsǎlx 15. iksnʔtəxʷíʔcaʔm, aksnʔtəxʷíʔcaʔm, ksnʔtəxʷíʔcaʔms, ksnʔtəxʷíʔcaʔmtət, ksnʔtəxʷíʔcaʔmʔp, ksnʔtəxʷíʔcaʔmsǎlx 16. iksəčnʔtəxʷíʔcaʔm, aksəčnʔtəxʷíʔcaʔm, ksəčnʔtəxʷíʔcaʔms, ksəčnʔtəxʷíʔcaʔmtət, ksəčnʔtəxʷíʔcaʔmʔp, ksəčnʔtəxʷíʔcaʔmsǎlx 17. isčnʔtəxʷíʔcaʔ, asčnʔtəxʷíʔcaʔ, sčnʔtəxʷíʔcaʔs, sčnʔtəxʷíʔcaʔtət, sčnʔtəxʷíʔcaʔmʔp, sčnʔtəxʷíʔcaʔsǎlx 18. iksčnʔtəxʷíʔcaʔ, aksčnʔtəxʷíʔcaʔ, ksčnʔtəxʷíʔcaʔs, ksčnʔtəxʷíʔcaʔtət, ksčnʔtəxʷíʔcaʔmʔp, ksčnʔtəxʷíʔcaʔsǎlx
1. iʔ sqəqaxʷ čkʷulm t ksnʔaʔusaʔtñs í aʔ čnʔtəxʷíʔcaʔ iʔ scícal ixíʔ aʔ čpíplai í ysačínis iʔ čəwčəwíxaʔ naʔt saʔtítkʷ. (Screech owls make nests in holes in trees along creeks and rivers.)
2. ʔa čkʷulm t nʔtxxúlaʔxʷ čnʔtəxʷíʔcaʔ uʔ úrmsǎlx t ʔánats. (When they make sweet breads they make them with holes in it and they called them doughnuts.)
3. ixíʔ ʔa čcal čnʔtəxʷíʔcaʔ. (That tree has a hollow center.)
4. iʔ snínaʔ čkʷulxʷm í aʔ čnʔtəxʷíʔcaʔ scícal, í aʔ čnʔlʷus km í nʔwstsqáxaʔtñ. (Horned owls like to make their home in a hole in a tree, cliff or even a barn.)
18. čtəxʷáiqʷm- make a hole in a tree / post
snʔaslmíwís: čktəxʷíʔcaʔ
skʷístiñ: ʔəxʷáiqʷx / ʔəxʷáiqʷnt (affirmative singular); lut akstəxʷáiqʷm (neg. singular); ʔəxʷáiqʷwi / ʔəxʷáiqʷnti (affirmative plural); lut kstəxʷáiqʷmʔ / lut kstəxʷáiqʷntp (neg. plural)
skʔiʔysts
<ol style="list-style-type: none"> 1. kñ ʔəxʷáiqʷm, kʷ ʔəxʷáiqʷm, ʔəxʷáiqʷm, kʷu ʔəxʷáiqʷm, p ʔəxʷáiqʷm, ʔəxʷáiqʷmǎlx 2. kñ čʔəxʷáiqʷm, kʷ čʔəxʷáiqʷm, čʔəxʷáiqʷm, kʷu čʔəxʷáiqʷm, p čʔəxʷáiqʷm, čʔəxʷáiqʷmǎlx 3. kñ stəxʷáiqʷx, kʷ stəxʷáiqʷx, stəxʷáiqʷx, kʷu stəxʷáiqʷx, p stəxʷáiqʷx, stəxʷáiqʷxǎlx 4. kñ səčʔəxʷáiqʷx, kʷ səčʔəxʷáiqʷx, səčʔəxʷáiqʷx, kʷu səčʔəxʷáiqʷx, p səčʔəxʷáiqʷx, səčʔəxʷáiqʷxǎlx 5. kñ kstəxʷáiqʷaʔx, kʷ stəxʷáiqʷaʔx, kstəxʷáiqʷaʔx, kʷu kstəxʷáiqʷaʔx, p stəxʷáiqʷaʔx, kstəxʷáiqʷaʔxǎlx 6. kñ ksəčʔəxʷáiqʷaʔx, kʷ səčʔəxʷáiqʷaʔx, ksəčʔəxʷáiqʷaʔx, kʷu ksəčʔəxʷáiqʷaʔx, p səčʔəxʷáiqʷaʔx, ksəčʔəxʷáiqʷaʔxǎlx

7. tǎxʷáiqʷn, tǎxʷáiqʷntxʷ, tǎxʷáiqʷs, tǎxʷáiqʷntrn, tǎxʷáiqʷntp, tǎxʷáiqʷsǎix
8. čtǎxʷáiqʷstn, čtǎxʷáiqʷstxʷ, čtǎxʷáiqʷstns, čtǎxʷáiqʷstrn, čtǎxʷáiqʷstp, čtǎxʷáiqʷstsǎix
9. isǎxʷáiqʷrn, asǎxʷáiqʷrn, stǎxʷáiqʷs, stǎxʷáiqʷntrn, stǎxʷáiqʷntp, stǎxʷáiqʷsǎix
10. isǎčtǎxʷáiqʷrn, asǎčtǎxʷáiqʷrn, sǎčtǎxʷáiqʷs, sǎčtǎxʷáiqʷntrn, sǎčtǎxʷáiqʷntp, sǎčtǎxʷáiqʷsǎix
11. iksǎxʷáiqʷrn, aksǎxʷáiqʷrn, ksǎxʷáiqʷiʷs, ksǎxʷáiqʷntrn, ksǎxʷáiqʷntp, ksǎxʷáiqʷiʷsǎix
12. iksǎčtǎxʷáiqʷrn, aksǎčtǎxʷáiqʷrn, ksǎčtǎxʷáiqʷiʷs, ksǎčtǎxʷáiqʷntrn, ksǎčtǎxʷáiqʷntp, ksǎčtǎxʷáiqʷiʷsǎix
13. isǎxʷáiqʷrn, asǎxʷáiqʷrn, stǎxʷáiqʷns, stǎxʷáiqʷntǎt, stǎxʷáiqʷnrp, stǎxʷáiqʷnsǎix
14. isǎčtǎxʷáiqʷrn, asǎčtǎxʷáiqʷrn, sǎčtǎxʷáiqʷns, sǎčtǎxʷáiqʷntǎt, sǎčtǎxʷáiqʷnrp, sǎčtǎxʷáiqʷnsǎix
15. iksǎxʷáiqʷrn, aksǎxʷáiqʷrn. ksǎxʷáiqʷns, ksǎxʷáiqʷntǎt, ksǎxʷáiqʷnrp, ksǎxʷáiqʷnsǎix
16. iksǎčtǎxʷáiqʷrn, aksǎčtǎxʷáiqʷrn. ksǎčtǎxʷáiqʷns, ksǎčtǎxʷáiqʷntǎt, ksǎčtǎxʷáiqʷnrp, ksǎčtǎxʷáiqʷnsǎix
17. isčtǎxʷáiqʷ, asčtǎxʷáiqʷ, sčtǎxʷáiqʷs, sčtǎxʷáiqʷtǎt, sčtǎxʷáiqʷnrp, sčtǎxʷáiqʷsǎix
18. iksčtǎxʷáiqʷ, aksčtǎxʷáiqʷ, ksčtǎxʷáiqʷs, ksčtǎxʷáiqʷtǎt, ksčtǎxʷáiqʷnrp, ksčtǎxʷáiqʷsǎix
sʷaʷúms:
1. čxstmists iʷ kʷlʷlʷsqn kʷn pʷáiqʷn ʷa čtǎxʷáiqʷrn l mlmulx. (They like holes left by redheaded woodpeckers or by flickers in cottonwood trees.)
2. iʷ mlmítip xčáiqʷ ʷa čxwáw čntǎxʷáiqʷ ut kʷ skʷúlaʷx t pumín. (The aspen dries hard and has a hole in the center you can make a drum hoop.)
3. iʷ mlmulx čktǎxʷtǎxʷáiqʷ ilʷ iʷ pʷáiqʷn kaʷ čpwnčʷat. (The cotton wood trees have holes in them the woodpecker likes to bang on them)
19. ʷaʷmktásqʷt- six days
sʷnʷaslmíwʷs: ʷaʷmktásqʷt
sʷaʷúms:
1. ʷasʷpʷnʷkst ut ʷaʷmktásqʷt kskʷáiqʷniłts ut kʷlʷkʷuıl. (The eggs hatch after about 26 days.)
2. kım ʷaʷmktásqʷt mi ʷčkičx tí lǎkʷtúlaʷxʷ. (Only six more days before she gets back from that far away land.)
3. ʷaʷmktásqʷt mi wýway aʷ čqýam. (Six more days of school and they'll be done.)
20. ktǎqʷlʷniłt- lay on eggs
sʷnʷaslmíwʷs: ktǎqʷlʷniłt
skʷlʷstíłn: ktǎqʷlʷniłtx / ktǎqʷlʷniłtn (affirmative singular); lut aksktǎqʷlʷniłtrn (neg. singular); ktǎqʷlʷniłtwi / ktǎqʷlʷniłtni (affirmative plural); lut kskʷlʷniłtrp / lut kskʷlʷniłtnp (neg. plural)
skʷlʷiʷsts
1. kʷn ktǎqʷlʷniłtrn, kʷ ktǎqʷlʷniłtrn, ktǎqʷlʷniłtrn, kʷu ktǎqʷlʷniłtrn, p ktǎqʷlʷniłtrn, ktǎqʷlʷniłtrnǎix
2. kʷn čktǎqʷlʷniłtrn, kʷ čktǎqʷlʷniłtrn, čktǎqʷlʷniłtrn, kʷu čktǎqʷlʷniłtrn, p čktǎqʷlʷniłtrn, čktǎqʷlʷniłtrnǎix
3. kʷn skʷlʷniłtrn, kʷ skʷlʷniłtrn, skʷlʷniłtrn, kʷu skʷlʷniłtrn, p skʷlʷniłtrn, skʷlʷniłtrnǎix
4. kʷn sǎčktǎqʷlʷniłtrn, kʷ sǎčktǎqʷlʷniłtrn, sǎčktǎqʷlʷniłtrn, kʷu sǎčktǎqʷlʷniłtrn, p sǎčktǎqʷlʷniłtrn, sǎčktǎqʷlʷniłtrnǎix
5. kʷn kskʷlʷniłtrn, kʷ skʷlʷniłtrn, kskʷlʷniłtrn, kʷu kskʷlʷniłtrn, p skʷlʷniłtrn, kskʷlʷniłtrnǎix
6. kʷn ksǎčktǎqʷlʷniłtrn, kʷ sǎčktǎqʷlʷniłtrn, ksǎčktǎqʷlʷniłtrn, kʷu ksǎčktǎqʷlʷniłtrn, p sǎčktǎqʷlʷniłtrn, ksǎčktǎqʷlʷniłtrnǎix
7. ktǎqʷlʷniłtrn, ktǎqʷlʷniłtrntxʷ, ktǎqʷlʷniłts, ktǎqʷlʷniłtrntrn, ktǎqʷlʷniłtrntp, ktǎqʷlʷniłtsǎix
8. čktǎqʷlʷniłtrstn, čktǎqʷlʷniłtrstxʷ, čktǎqʷlʷniłtrsts, čktǎqʷlʷniłtrsttrn, čktǎqʷlʷniłtrsttp, čktǎqʷlʷniłtrststsǎix
9. isktǎqʷlʷniłtrn, asktǎqʷlʷniłtrn, skʷlʷniłtrn, skʷlʷniłtrntrn, skʷlʷniłtrnttp, skʷlʷniłtrnsǎix
10. isǎčktǎqʷlʷniłtrn, asǎčktǎqʷlʷniłtrn, sǎčktǎqʷlʷniłtrn, sǎčktǎqʷlʷniłtrntrn, sǎčktǎqʷlʷniłtrnttp, sǎčktǎqʷlʷniłtrnsǎix
11. iksktǎqʷlʷniłtrn, aksktǎqʷlʷniłtrn, kskʷlʷniłtrniʷs, kskʷlʷniłtrntrn, kskʷlʷniłtrnttp, kskʷlʷniłtrniʷsǎix
12. iksǎčktǎqʷlʷniłtrn, aksǎčktǎqʷlʷniłtrn, ksǎčktǎqʷlʷniłtrniʷs, ksǎčktǎqʷlʷniłtrntrn, ksǎčktǎqʷlʷniłtrnttp, ksǎčktǎqʷlʷniłtrniʷsǎix

13. isktəqǝlxnǝltǝm, asktəqǝlxnǝltǝm, sktəqǝlxnǝltǝms, sktəqǝlxnǝltǝmtət, sktəqǝlxnǝltǝmp, sktəqǝlxnǝltǝmsəlx
14. isəčktəqǝlxnǝltǝm, asəčktəqǝlxnǝltǝm, səčktəqǝlxnǝltǝms, səčktəqǝlxnǝltǝmtət, səčktəqǝlxnǝltǝmp, səčktəqǝlxnǝltǝmsəlx
15. iksktəqǝlxnǝltǝm, aksktəqǝlxnǝltǝm, ksktəqǝlxnǝltǝms, ksktəqǝlxnǝltǝmtət, ksktəqǝlxnǝltǝmp, ksktəqǝlxnǝltǝmsəlx
16. iksəčktəqǝlxnǝltǝm, aksəčktəqǝlxnǝltǝm, ksəčktəqǝlxnǝltǝms, ksəčktəqǝlxnǝltǝmtət, ksəčktəqǝlxnǝltǝmp, ksəčktəqǝlxnǝltǝmsəlx
17. isčktəqǝlxnǝlt, asčktəqǝlxnǝlt, sčktəqǝlxnǝlts, sčktəqǝlxnǝltət, sčktəqǝlxnǝltǝmp, sčktəqǝlxnǝltsəlx
18. iksčktəqǝlxnǝlt, aksčktəqǝlxnǝlt, ksčktəqǝlxnǝlts, ksčktəqǝlxnǝltət, ksčktəqǝlxnǝltǝmp, ksčktəqǝlxnǝltsəlx
sʔaʔúms:
1. ʔasɪʔúpnkst ut ʔaǝmktásqʔ ksktəqǝlxnǝlts ut kʷɪkʷuɪ. (The eggs hatch after about 26 days.)
2. lut kǝm ʔaʔ čʔaʔúsám iʔ skəkʔákaʔ ʔʔat ktəqǝlxnǝltǝm . (The chickens don't lay eggs anymore, they all are laying on hatching eggs.)
3. ʔa čktəqǝlxnǝltǝm iʔ skəkʔákaʔ ʔaʔɪʔ čnksɪsčút ut čtiǝmɪʔst. (When a hen is laying on eggs to hatch she gets pretty cranky she walks around all fluffed up.)
21. čqixʷst / qixʷnt- drive; drive away
sʔaʔasɪmɪws: čqəxqixʷst / qəxʷqixʷnt
skʷɪstɪn: qixʷəxʷ / qixʷnt (affirmative singular); lut aksqixʷm (neg. singular); qixʷwi / qixʷnti (affirmative plural); lut ksqixʷmp / lut ksqixʷntp (neg. plural)
skɪʔiʔsts
1. kǝ qixʷm, kʷ qixʷm, qixʷm, kʷu qixʷm, p qixʷm, qixʷməlx
2. kǝ čqixʷm, kʷ čqixʷm, čqixʷm, kʷu čqixʷm, p čqixʷm, čqixʷməlx
3. kǝ sqixʷəxʷ, kʷ sqixʷəxʷ, sqixʷəxʷ, kʷu sqixʷəxʷ, p sqixʷəxʷ, sqixʷəxʷəlx
4. kǝ səčqixʷəxʷ, kʷ səčqixʷəxʷ, səčqixʷəxʷ, kʷu səčqixʷəxʷ, p səčqixʷəxʷ, səčqixʷəxʷəlx
5. kǝ ksqixʷaʔx, kʷ sqixʷaʔx, ksqixʷaʔx, kʷu ksqixʷaʔx, p sqixʷaʔx, ksqixʷaʔxəlx
6. kǝ ksəčqixʷaʔx, kʷ səčqixʷaʔx, ksəčqixʷaʔx, kʷu ksəčqixʷaʔx, p səčqixʷaʔx, ksəčqixʷaʔxəlx
7. qixʷn, qixʷntxʷ, qixʷs, qixʷntm, qixʷntp, qixʷsəlx
8. čqixʷstn, čqixʷstxʷ, čqixʷsts, čqixʷstm, čqixʷstp, čqixʷstsəlx
9. isqixʷm, asqixʷm, sqixʷs, sqixʷntm, sqixʷntp, sqixʷsəlx
10. isəčqixʷm, asəčqixʷm, səčqixʷs, səčqixʷntm, qixʷntp, qixʷsəlx
11. iksqixʷm, aksqixʷm, ksqixʷiʔs, ksqixʷntm, ksqixʷntp, ksqixʷiʔsəlx
12. iksəčqixʷm, aksəčqixʷm, ksəčqixʷiʔs, ksəčqixʷntm, ksəčqixʷntp, ksəčqixʷiʔsəlx
13. isqixʷm, asqixʷm, sqixʷms, sqixʷmtət, sqixʷmp, sqixʷmsəlx
14. isəčqixʷm, asəčqixʷm, səčqixʷms, səčqixʷmtət, səčqixʷmp, səčqixʷmsəlx
15. iksqixʷm, aksqixʷm, ksqixʷms, ksqixʷmtət, ksqixʷmp, ksqixʷmsəlx
16. iksəčqixʷm, aksəčqixʷm, ksqixʷms, ksqixʷmtət, ksqixʷmp, ksqixʷmsəlx
17. isčqixʷ, asčqixʷ, sčqixʷs, sčqixʷtət, sčqixʷmp, sčqixʷsəlx
18. iksčqixʷ, aksčqixʷ, ksčqixʷs, ksčqixʷtət, ksčqixʷmp, ksčqixʷsəlx
sʔaʔúms:
1. nixʷ iʔ sqɪxʷ čqixʷsts ʔa čkʔaʔáʔam. (They will even drive away people if they get too close!)
2. kʷuʔ ʔ akskʔaʔám ut kʷ iksqʷixʷm.
3.

04. i? snína?

s?uúms

ǰw aq w aq w nún t	able to digest / able to grind
təq w čn wix w	call out to each other
təǰ w taǰ w əǰ w	hang down
q w tsn wix w	nod at each other
ka? ɸ? upn kstásq t	30 days
čkmutr mst / kmutm nt	sit/live with
čpəpu l st	be killed

smýmaý

<p>i? snína? púsíla? t skək f áka?, mat kí ?así l sč u? xáh i? kstík w l q w s ut i? skwaxh s kí taq m kst sč u? xáh i? kswəswisxh s t l h k m k a m q h s. i? snína? pu m ut əč t ə p t i p t p f a i? l stəq p i? sth s ut p f a k m pi q i? l s q w l č n i h k s. h k w r k w r i? s ə l x ut u n i x w p f a k m q w a y i? k p m i h s. i? snína? č h ə c ə l a w s q h t stəq p i? sth s č x i t t q w m q w m q i h k m t h t i n a? i? s f a c ə c s. t i? p a p u t i? s f a c ə c s i? snína?, n a x r h t i? t k ə t m i l x w t a w n i n a? x w p i s l a? t k i? t l s q l t m i x w s n i n a?. č x i t t k w i l t i? skək f áka? a? č i t s t s i? s t i q w, č k r p a q s ut x w y x w a y t i? q w x w q i h k s t s. p i s l a? x h i? snína? ut č w u p w p x á h.</p> <p>i? snína? l s h k w ə k w? ač k a? č p i x m ut č m i t m l s x l i x a l t. t l s ə č p i x m s l s h k w ə k w? ač i x i? ut l u t k s ə č k t i y a q w t m s t s i? s? i h t l l i k l k n a? p q l q i h. i? snína? t a č p i x m k a r h t i w s l a? č č a l ut k f i m m. i t l i? č t u w t ut k w n i? u t y a? s t s s t i m i? s č n i x l s k m i? s c w i k s. t a č l a? k i h t u x w t k f a? m u l a? x w l t n x w u l a? x w ut č f a c s t s s t i m i? k s k w h n u i? s. i? snína? č i t s t s i? č a č a m a? t t m i x w, i? p u l l a? x w, i? s x l u t x, s p ə l i n a? n a? t s k w u y k w y. t i? k m a x i? snína? n i f a y p a? č i t s t s i? s n k s t i y a?. t a č l a? k i h i? snína? č i t s t s i? s q ə q a x w, x f a x f a ut i? č i x w č x w p ə p f a s p ə s.</p> <p>mat kí t i m t s x l a k ə k i? x ə x i y a t n x w t ə s w y č i n s i? snína?, t w i t k x r m s s č a č m a y a? t h s, i l i? č m a r w i? t s p u m t, s č m č i m ut x i? m i x s t i m l u t x w a q w a q w n u s. i? snína? č k w u l t x w m l a? č n t a x w i f a? s č l i c a l, l a? č n l q w u s k m l n t w s t s q a x a? t h. t a č l a? k i h č k w u l m s t s ə l x i? k w i l t i? skək f áka? i? s h? a? u s a? t h s a? č w y s k w u l.</p> <p>l s q w s u s k m s y ə x w m u s, i? s q l q l t m i x w n a? t i? s m a m? i r m s n i n a? t ə q w č n w i x w ə l x. t a t k ə č n w i x w ə l x, k f a? m n w i x w ə l x, t ə x w t a x w ə x w i? skwaxh s ut q w t s n w i x w ə l x. ut n i x w x ə p s n w i x w ə l x i? č a s y a q h s ut i? k p m i h s.</p> <p>i? snína? p ə q p i q h? a s l i p t a č? a? u s a? t m. i? t k ə t m i l x w k f ə q l x q n i l t m mat kí k a? ɸ? u p n k s t á s q t. t a k w i k w u l l i? p ə p f a s p ə s t i? p ə q p i q č k w k w p i c a? ut l u t č t ə x w t i l x. kí taq m kst s k f a c i w s s k w i k w u l l s i? p ə p f a s p ə s k t x w i s t l t k l k i x m i k s t h k f a? a r h l h? a? u s a? t h s. t a? u p n k s t s k f a c i w s t l s k w i k w u l l s ut t x w ə x w t i? s t. i? p ə p f a s p ə s č k m u t r m s t s i? l a x ə l l x a p s ut p u l m i? s č a? a q w, i x i? ut t k ə t m h č u t t a k a? a y m.</p> <p>i? snína? l u t x w? i t i? x m i h s. t a č l a? k i h č t i y a q w t s t s ə l x i? t a f a k w t l s h? a? u s a? t h s. t a č p ə p u l s t i? snína?, i x i? t s q i l x w k a? č p u l s t m, l u t t k w i l t i? t m i x w.</p>	<p>digest</p> <p>call out to each other</p> <p>catch up to each other;</p> <p>hang down; nod at each other; lay on top of egg;</p> <p>30 days</p> <p>sit/live with</p> <p>killed</p>
---	--

sňsúx^wna? swítliň

1. čkiň i? stík^wlq^ws i? snína? ?
2. čakníl^w i? snína? ?
3. səx?kinx i? sŕacəcs i? snína? čxít əktq^wmđ^wmđiň ?
4. čkiň təx^wtix^wlm i? tkəlmilx^w na? sqltmix^w snína? ?
5. səx?kinx uť čkrpaqs uť x^wýx^wayt i? đ^wx^wqiňksts i? snína? ?
6. stiň a? čkists i? snína? Í sňk^wək^w?ač ? Í sxlŕŕalt ?
7. stiň a? čkists i? snína? řa čpiřm ?
8. stiň a? čitsts i? snína? ?
9. řa wŕyčiň i? snína?, k^winx sxlakək mi řwitkxřms i? sčəčřmáya?řhs ?
10. řa?kiň ka? čk^wulŕx^wm i? snína? ?
11. pňkiň ka? čxminkřm i? snína? ?
12. stiň a? čkistsəlx i? sqłqłtmix^w na? ř smarňřim snína? řa čxmňkwix^wəlx ?
13. čakníl^w i? řa?úsa?řs i? snína? ?
14. k^wňxasqt ka? čktəqlxqniłřm i? řa?úsa?řs i? tkəlmilx^w snína? ?
15. čkňkiň i? snína? řəpřaspəř řa čk^wl^wulł ?
16. k^wňxasqt uť kŕx^wist Í tkłkłxmikřřm křa?arň Í nřa?úsa?řhs i? snína? řəpřaspəř ?
17. k^wňxasqt uť řx^wəx^wti?řt i? snína? řəpřaspəř ?
18. řut pňkiň uť tkəlmňčut i? snína? řəpřaspəř ?
19. səx?kinx uť lut ř x^w?it i? xmiňř i? snína? ?
20. swit i? misq^wáy ka? čpulřřm i? snína? ?

aňčáwt swítliň

1. řa? k^w křtəřřřtiň əčřəřřř t řřa ? səx?kinx ? səx?kinx uť lut ?
2. k^w řa qilt, řa? k^w čňčəčřlăwřřqň ? səx?kinx ? səx?kinx uť lut ?
3. řa? k^w čkrpaqs ? řa? swit Í asnəqsıl^w čkrpaqs ? řayřit.
4. swit aksəčřtiyáq^wřřřř aks?řř ? řayřit.
5. stiň kř swit i? k^wni?útya?řř^w t sklə?a? ? swit kř stiň i? k^wni?útya?řřřř ? řayřit.
6. stiň asčřił t sňk^wək^w?ač ? stiň asčřwík ? řayřit.
7. k^w řa čřux^wt i? Í nřux^wřn, řa? aňřást akřřux^wt křa?řmúla?ř^w ? səx?kinx ? səx?kinx uť lut ?
8. stiň aks?řř uť lut ř řast čř^wađ^wəđ^wnúřř^w ? řayřit.
9. řa? řňřwřřřřřřřř říka?ř ří aňčřř^w ? səx?kinx ? səx?kinx uť lut ?
10. řa? ř asłřlăřř, řa? ř čřəq^wčřnwix^w ř řa čřkəčřnwix^w ? řa? ř đ^wřřřnwix^w ? səx?kinx ? səx?kinx uť lut ?
11. swit i? čřmutřřřř^w ? swit i? čřmutřřřřřř ? řayřit.
12. stiň i? misčřulřřs i? sqil^w Í asnəqsıl^w ? i? řqilt ? i? křřřřřřř ? i? řřanx^wř ? k^wlř ? řayřit.

skl?iýsrñ t ðilñ s?a?úrnš

A. čñqmiñ aksčkwúí: wýstikw a? čñqmiñ.

piðm- to hunt

	iñčá	anwí	čniłts	mnimłtət	mnimłəmp	mnimłtsəłx
present perfect / present durative						
imperfect durative						
future durative						
future imperfect durative						
past perfect						
future perfect						

Č. swłtiłñ aksčkwúí: kləłmčinx t milkwčñ ñsəłxčñ. ñmýčimñt i? swłtiłñ na?ł asčqáy kł nwyápixčñ.

1. ha? ilí? spiðmp ? (kiw)

nwyápixčñ:

2. stił i? sčpiðmp t ska?áy ? (pwalxkñ)

nwyápixčñ:

3. ha? čmistísəłx səx?kinx ul aksəčpiðm tə žlap ? (lut)

nwyápixčñ:

4. stił aksčpið tə sklə?a? ? (słwłixkñ)

nwyápixčñ:

5. ha? čmistíp səx?kinx ul ilí? isəčpiðm ? (kiwa)

nwyápixčñ:

6. ha? sta?íñ i? ksčpiðtət iñčá na?ł Yəłwəłwłtxñ ? (lut)

nwyápixčñ:

Ĉ. Past/Present 36 Box aksĉk^wúí: nqýntik^w a? ĉktxas s?u^ms í ĉhqmín.

kmutm^ht- to sit/live with

	i^hĉá	anwí	ĉni^hts	mni^hm^htət	mni^hm^htəmp	mni^hm^htsəlx
i^hĉá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
ĉni^hts						
mni^hm^htət	xxx			xxx		
mni^hm^htəmp		xxx			xxx	
ĉni^htsəlx mni^hm^htsəlx						

ε. sw^hti^hn aksĉk^wúí: ktə^mĉinx t mil^wĉn n^səlxĉi^hn. n^mýĉinm^ht i? sw^hti^hn na? asĉqáý kí n^wyápixĉn.

1. swit i? kmutm^htx^w t nk^wspi^htk ? (isk^wúý)

n^wyápixĉn:

2. ha? k^wu? siw^htx^w swit i? k^wu? kmut^ms ? (kiw)

n^wyápixĉn:

3. səx?kinx u? kmut^htə^ms Sítis ? (n^sísls)

n^wyápixĉn:

4. ha? kmutm^htpəlx ? (lut)

n^wyápixĉn:

5. ha? ti? xast mi kmutm^htsⁿ ? (kíwa)

n^wyápixĉn:

6. ha? kmut^hsəlx t spi?scíft ? (lut)

n^wyápixĉn:

H. Customary/ actual 36 Box **aksčkwúí:** nqyn'ntik^w a? čk'lxas s?u'ns í čnqmin'.

čkmutr'ntst- to sit/live with

	ińčá	anwí	čniits	mnińtət	mnińtəmp	mnińtsəlx
ińčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniits						
mnińtət	xxx			xxx		
mnińtəmp		xxx			xxx	
čniitsəlx mnińtsəlx						

I. sw'ntińh **aksčkwúí:** klətm'cinx t miłk^wčń n'səlxčín. n'mýčinnmńt i? sw'ntińh na? asčqáy k'í n'wýápixčń.

1. ha? ti? řast mi ničáyp čkmutr'ntəmń ? (kiw)

n'wýápixčń:

2. ha? čmistix^w swit i? k^wu? čkmutr'ntsts ? (lut)

n'wýápixčń:

3. səx?kinx ut řitis k^wu? čkmutr'ntstrń řitis ińčá na? Yəř^wgəř^wutxń ? (stmáli?s)

n'wýápixčń:

4. ha? čkmutr'ntstrńt pnič'í? ? (kiwa)

n'wýápixčń:

5. ha? čmistíp ří stiń ut čkmutr'ntəmsəlx ? (lut)

n'wýápixčń:

6. ha? čkmutr'ntstrńs Prasát ? (lut)

n'wýápixčń:

čk^wulmst^m i? s?a?úms

1. ǰ^waq^wəq^wnúnt- digest / able to grind
snánaqs: ǰ ^w aq ^w núnt
sk^wlstiñ: ǰ ^w aq ^w núnx / ǰ ^w aq ^w núnt (affirmative singular); lut aksǰ ^w aq ^w nún ^m (neg. singular); ǰ ^w aq ^w núhwi / ǰ ^w aq ^w núnti (affirmative plural); lut ksǰ ^w aq ^w nún ^m p / lut ksǰ ^w aq ^w núntp (neg. plural)
skl?iýsts
1. k ⁿ ǰ ^w aq ^w nún ^m , k ^w ǰ ^w aq ^w nún ^m , ǰ ^w aq ^w nún ^m , k ^w u ǰ ^w aq ^w nún ^m , p ǰ ^w aq ^w nún ^m , ǰ ^w aq ^w nún ^m əlx
2. k ⁿ čǰ ^w aq ^w nún ^m , k ^w čǰ ^w aq ^w nún ^m , čǰ ^w aq ^w nún ^m , k ^w u čǰ ^w aq ^w nún ^m , p čǰ ^w aq ^w nún ^m , čǰ ^w aq ^w nún ^m əlx
3. k ⁿ sǰ ^w aq ^w nún ^x , k ^w sǰ ^w aq ^w nún ^x , sǰ ^w aq ^w nún ^x , k ^w u sǰ ^w aq ^w nún ^x , p sǰ ^w aq ^w nún ^x , sǰ ^w aq ^w nún ^x əlx
4. k ⁿ səčǰ ^w aq ^w nún ^x , k ^w səčǰ ^w aq ^w nún ^x , səčǰ ^w aq ^w nún ^x , k ^w u səčǰ ^w aq ^w nún ^x , p səčǰ ^w aq ^w nún ^x , səčǰ ^w aq ^w nún ^x əlx
5. k ⁿ ksǰ ^w aq ^w núna?x, k ^w sǰ ^w aq ^w núna?x, ksǰ ^w aq ^w núna?x, k ^w u ksǰ ^w aq ^w núna?x, p sǰ ^w aq ^w núna?x, ksǰ ^w aq ^w núna?xəlx
6. k ⁿ ksəčǰ ^w aq ^w núna?x, k ^w səčǰ ^w aq ^w núna?x, ksəčǰ ^w aq ^w núna?x, k ^w u ksəčǰ ^w aq ^w núna?x, p səčǰ ^w aq ^w núna?x, ksəčǰ ^w aq ^w núna?xəlx
7. ǰ ^w aq ^w nún, ǰ ^w aq ^w núntx ^w , ǰ ^w aq ^w nús, ǰ ^w aq ^w nún ^m , ǰ ^w aq ^w núntp, ǰ ^w aq ^w núsəlx
8. čǰ ^w aq ^w núst ⁿ , čǰ ^w aq ^w nústx ^w , čǰ ^w aq ^w núst ^s , čǰ ^w aq ^w núst ^m , čǰ ^w aq ^w nústp, čǰ ^w aq ^w núst ^s əlx
9. isǰ ^w aq ^w nún ^m , asǰ ^w aq ^w nún ^m , sǰ ^w aq ^w nús, sǰ ^w aq ^w nún ^m , sǰ ^w aq ^w núntp, sǰ ^w aq ^w núsəlx
10. isəčǰ ^w aq ^w nún ^m , asəčǰ ^w aq ^w nún ^m , səčǰ ^w aq ^w nús, səčǰ ^w aq ^w nún ^m , səčǰ ^w aq ^w núntp, səčǰ ^w aq ^w núsəlx
11. iksǰ ^w aq ^w nún ^m , aksǰ ^w aq ^w nún ^m , ksǰ ^w aq ^w núí?s, ksǰ ^w aq ^w nún ^m , ksǰ ^w aq ^w núntp, ksǰ ^w aq ^w núí?səlx
12. iksəčǰ ^w aq ^w nún ^m , aksəčǰ ^w aq ^w nún ^m , ksəčǰ ^w aq ^w núí?s, ksəčǰ ^w aq ^w nún ^m , ksəčǰ ^w aq ^w núntp, ksəčǰ ^w aq ^w núí?səlx
13. isǰ ^w aq ^w nún ^m , asǰ ^w aq ^w nún ^m , sǰ ^w aq ^w nún ^m s, sǰ ^w aq ^w nún ^m tət, sǰ ^w aq ^w nún ^m p, sǰ ^w aq ^w nún ^m səlx
14. isəčǰ ^w aq ^w nún ^m , asəčǰ ^w aq ^w nún ^m , səčǰ ^w aq ^w nún ^m s, səčǰ ^w aq ^w nún ^m tət, səčǰ ^w aq ^w nún ^m p, səčǰ ^w aq ^w nún ^m səlx
15. iksǰ ^w aq ^w nún ^m , aksǰ ^w aq ^w nún ^m , ksǰ ^w aq ^w nún ^m s, ksǰ ^w aq ^w nún ^m tət, ksǰ ^w aq ^w nún ^m p, ksǰ ^w aq ^w nún ^m səlx
16. iksəčǰ ^w aq ^w nún ^m , aksəčǰ ^w aq ^w nún ^m , ksəčǰ ^w aq ^w nún ^m s, ksəčǰ ^w aq ^w nún ^m tət, ksəčǰ ^w aq ^w nún ^m p, ksəčǰ ^w aq ^w nún ^m səlx
17. isčǰ ^w aq ^w nún, asčǰ ^w aq ^w nún, sčǰ ^w aq ^w nún ^s , sčǰ ^w aq ^w nún ^m tət, sčǰ ^w aq ^w nún ^m p, sčǰ ^w aq ^w nún ^s əlx
18. iksčǰ ^w aq ^w nún, aksčǰ ^w aq ^w nún, ksčǰ ^w aq ^w nún ^s , ksčǰ ^w aq ^w nún ^m tət, ksčǰ ^w aq ^w nún ^m p, ksčǰ ^w aq ^w nún ^s əlx
s?a?úms:
1. mat kí tínt ^m sxlakək i? ǰəǰiyátnx ^w tə swýčins i? snína? t ^w itkx ^m s sčəč ^m áya?tns, ilí? čmárwi? t spuñt, sč ^m čir ^m ut xi?míx stiñ lut ǰ ^w aq ^w əq ^w nús. (About 8 hours after eating an animal, the horned owl throws up a pellet containing any fur, bones or other parts that it could not digest.)
2. k ^w čǰ ^w aq ^w i? stiq ^w ixi? nčixntx ^w ut k ^w k ^w ulm ta čx ^w aq ^w čá? nqa?míws. (You grind the meat and fry it, and you make a hamburger.)
3. čǰ ^w aq ^w stsəlx i? səs ^p qiñ ut k ^w ull t lparín. (They grind grain and it turns into flour.)
2. təq^wčnwix^w- call to each other
sn?aslmíws: təq ^w təq ^w čnwix ^w
sk^wlstiñ: təq ^w čnwix ^w wi (affirmative plural); lut ks təq ^w čnwix ^w m ^p (neg. plural)
skl?iýsts
1. ---, ---, ---, k ^w u təq ^w čnwix ^w , p təq ^w čnwix ^w , təq ^w čnwix ^w əlx
2. ---, ---, ---, k ^w u čtəq ^w čnwix ^w , p čtəq ^w čnwix ^w , čtəq ^w čnwix ^w əlx
3. ---, ---, ---, k ^w u stəq ^w čnwix ^w əx ^w , p stəq ^w čnwix ^w əx ^w , stəq ^w čnwix ^w əx ^w əlx
4. ---, ---, ---, k ^w u səčtəq ^w čnwix ^w əx ^w , p səčtəq ^w čnwix ^w əx ^w , səčtəq ^w čnwix ^w əx ^w əlx
5. ---, ---, ---, k ^w u kstəq ^w čnwix ^w a?x, p stəq ^w čnwix ^w a?x ^w , kstəq ^w čnwix ^w a?xəlx
6. ---, ---, ---, k ^w u ksəčtəq ^w čnwix ^w a?x, p səčtəq ^w čnwix ^w a?x ^w , ksəčtəq ^w čnwix ^w a?xəlx
7. ---, ---, ---, stəq ^w čnwix ^w tət, stəq ^w čnwix ^w m ^p , stəq ^w čnwix ^w səlx

8. ---, ---, ---, səčtəqʷčnɯwʷtət, səčtəqʷčnɯwʷm̥p, səčtəqʷčnɯwʷsəl̥x
9. ---, ---, ---, kstəqʷčnɯwʷtət, kstəqʷčnɯwʷm̥p, kstəqʷčnɯwʷsəl̥x
10. ---, ---, ---, ksəčtəqʷčnɯwʷtət, ksəčtəqʷčnɯwʷm̥p, ksəčtəqʷčnɯwʷsəl̥x
11. ---, ---, ---, sčtəqʷčnɯwʷtət, sčtəqʷčnɯwʷm̥p, sčtəqʷčnɯwʷsəl̥x
12. ---, ---, ---, ksčtəqʷčnɯwʷtət, ksčtəqʷčnɯwʷm̥p, ksčtəqʷčnɯwʷsəl̥x
sʔaʔúms:
1. Í sɔʷsus k̥m̥ syəxʷmus, iʔ sq̥l̥tmixʷ naʔt̥ iʔ sm̥aʔm̥iʔm̥ sn̥inaʔ t̥qʷčnɯwʷəl̥x . (In January or February, males and females begin to hoot at each other.)
2. ʔə txʷil̥m̥ iʔ tqəč̥l̥x̥l̥qʷ uʔ čtəqʷt̥aqʷč̥iʔ . (When the train goes by it toots its horn.)
3. t̥aqʷč̥in̥m̥ . čuʔ, "čxʷuɣ̥x̥ kʷu ʔaʔiʔiʔ." (I called to him, telling him it's time to eat.)
3. təxʷtaxʷəxʷ - hanging down
snánaqs: təxʷtaxʷ
sʔaʔúms:
1. ʔə tkəčnɯwʷəl̥x, k̥l̥aʔm̥n̥w̥xʷəl̥x, təxʷtaxʷəxʷ iʔ skəw̥ax̥ns uʔ ɔʷətsnɯwʷəl̥x. (When a pair comes close to each other, they bow to each other with the wings hanging down.)
2. ʔə čn̥kaʔs̥l̥s̥ is̥n̥iʔmaʔt̥ uʔ čtəxʷt̥axʷk̥st . (When my grandchild gets upset his arms will hang down.)
3. lut̥ it̥iʔ aksʔaksəxl̥w̥is̥ kʷ čtəxʷt̥axʷk̥st . (Don't be standing around with your hands hanging down.)
4. ɔʷtsnɯwʷ - nod to each other
sn̥ʔas̥l̥m̥iʔw̥s: ɔʷət̥qʷtsnɯwʷ
skʷl̥st̥iʔn̥: t̥aqʷčnɯwʷwi (affirmative plural); lut̥ ks̥ t̥aqʷčnɯwʷm̥p (neg. plural)
sk̥l̥iʔy̥sts
1. ---, ---, ---, kʷu t̥aqʷčnɯwʷ, p̥ t̥aqʷčnɯwʷ, t̥aqʷčnɯwʷəl̥x
2. ---, ---, ---, kʷu čt̥aqʷčnɯwʷ, p̥ čt̥aqʷčnɯwʷ, čt̥aqʷčnɯwʷəl̥x
3. ---, ---, ---, kʷu st̥aqʷčnɯwʷəxʷ, p̥ st̥aqʷčnɯwʷəxʷ, st̥aqʷčnɯwʷəxʷəl̥x
4. ---, ---, ---, kʷu səčt̥aqʷčnɯwʷəxʷ, p̥ səčt̥aqʷčnɯwʷəxʷ, səčt̥aqʷčnɯwʷəxʷəl̥x
5. ---, ---, ---, kʷu kst̥aqʷčn̥w̥xʷaʔx̥, p̥ st̥aqʷčn̥w̥xʷaʔx̥, kst̥aqʷčn̥w̥xʷaʔx̥əl̥x
6. ---, ---, ---, kʷu ksəčt̥aqʷčn̥w̥xʷaʔx̥, p̥ səčt̥aqʷčn̥w̥xʷaʔx̥, ksəčt̥aqʷčn̥w̥xʷaʔx̥əl̥x
7. ---, ---, ---, st̥aqʷčnɯwʷtət, st̥aqʷčnɯwʷm̥p, st̥aqʷčnɯwʷsəl̥x
8. ---, ---, ---, səčt̥aqʷčnɯwʷtət, səčt̥aqʷčnɯwʷm̥p, səčt̥aqʷčnɯwʷsəl̥x
9. ---, ---, ---, kst̥aqʷčnɯwʷtət, kst̥aqʷčnɯwʷm̥p, kst̥aqʷčnɯwʷsəl̥x
10. ---, ---, ---, ksəčt̥aqʷčnɯwʷtət, ksəčt̥aqʷčnɯwʷm̥p, ksəčt̥aqʷčnɯwʷsəl̥x
11. ---, ---, ---, sčt̥aqʷčnɯwʷtət, sčt̥aqʷčnɯwʷm̥p, sčt̥aqʷčnɯwʷsəl̥x
12. ---, ---, ---, ksčt̥aqʷčnɯwʷtət, ksčt̥aqʷčnɯwʷm̥p, ksčt̥aqʷčnɯwʷsəl̥x
sʔaʔúms:
1. ʔə tkəčnɯwʷəl̥x, k̥l̥aʔm̥n̥w̥xʷəl̥x, təxʷtaxʷəxʷ iʔ skəw̥ax̥ns uʔ ɔʷtsnɯwʷəl̥x . (When a pair comes close to each other, they bow to each other with the wings hanging down.)
2. tk̥ič̥nt̥xʷ as̥l̥áxt̥ uʔ kʷ čqʷts̥am̥ . (When you meet your friend you nod to her.)
3. siw̥nts̥ haʔ č̥m̥ist̥xʷ iʔ č̥uʔnts̥ kʷ pukʷq̥in̥m̥ k̥m̥ kʷ ɔʷts̥am̥ . (If he asks if you understand what he said, you can shake your head or nod your head)
5. kaʔiʔup̥n̥k̥st̥ásq̥t̥ - thirty days
sʔaʔúms:
1. iʔ tkə̥l̥m̥il̥x̥ k̥l̥aʔl̥x̥q̥n̥il̥t̥m̥ mat̥ k̥l̥ kaʔiʔup̥n̥k̥st̥ásq̥t̥ . (The female sits on top of the eggs for about 30 days.)

2. way kaʔilʔupnʔkstásq̄t kɪʔimnʔtsn̄. kʷ skaʔkiñx ? (I've waited for you for thirty days. Where have you been?)
3. kaʔilʔupnʔkstásq̄t ɪ naqs xiyátnxʷ. (There are thirty days in one month.)
6. čkmutmst / kmutmñt - sit with / by someone
sñʔasímíw̄s:
skʷístiñ: kmutmñt (affirmative singular); lut akskmutmñn̄ (neg. singular); kmútmi (affirmative plural); lut kskmutmñtp (neg. plural)
skɪʔiýsts
1. kn̄ kmutm̄, kʷ kmutm̄, kmutm̄, kʷu kmutm̄, p kmutm̄, kmutm̄əlx
2. kn̄ čkmutm̄, kʷ čkmutm̄, čkmutm̄, kʷu čkmutm̄, p čkmutm̄, čkmutm̄əlx
3. kn̄ skmutx, kʷ skmutx, skmutx, kʷu skmutx, p skmutx, skmutxəlx
4. kn̄ səčkm̄utx, kʷ səčkm̄utx, səčkm̄utx, kʷu səčkm̄utx, p səčkm̄utx, səčkm̄utxəlx
5. kn̄ kskm̄útaʔx, kʷ kskm̄útaʔx, kskm̄útaʔx, kʷu kskm̄útaʔx, p kskm̄útaʔx, kskm̄útaʔxəlx
6. kn̄ ksəčkm̄útaʔx, kʷ ksəčkm̄útaʔx, ksəčkm̄útaʔx, kʷu ksəčkm̄útaʔx, p ksəčkm̄útaʔx, ksəčkm̄útaʔxəlx
7. kmutm̄, kmutm̄n̄tʷ, kmutm̄s, kmutm̄n̄t, kmutm̄tp, kmutm̄səlx
8. čkmutm̄n̄t, čkmutm̄n̄tʷ, čkmutm̄n̄ts, čkmutm̄n̄t, čkmutm̄n̄tp, čkmutm̄n̄tsəlx
9. iskm̄útmn̄n̄, askm̄útmn̄n̄, skmutm̄s, skmutm̄n̄t, skmutm̄tp, skmutm̄səlx
10. isəčkm̄útmn̄n̄, asəčkm̄útmn̄n̄, səčkm̄utm̄s, səčkm̄utm̄n̄t, səčkm̄utm̄tp, səčkm̄utm̄səlx
11. iksk̄m̄útmn̄n̄, aksk̄m̄útmn̄n̄, ksk̄m̄útmiʔs, ksk̄m̄utm̄n̄t, ksk̄m̄utm̄tp, ksk̄m̄útmiʔsəlx
12. iksəčkm̄útmn̄n̄, aksəčkm̄útmn̄n̄, ksəčkm̄útmiʔs, ksəčkm̄utm̄n̄t, ksəčkm̄utm̄tp, ksəčkm̄útiʔsəlx
13. iskm̄út, askm̄út, skmutm̄s, skmutm̄tət, skmutm̄p, skmutm̄səlx
14. isəčkm̄út, asəčkm̄út, səčkm̄utm̄s, səčkm̄utm̄tət, səčkm̄utm̄p, səčkm̄utm̄səlx
15. iksk̄m̄út, aksk̄m̄út, kskmutm̄s, kskmutm̄tət, kskmutm̄p, kskmutm̄səlx
16. iksəčkm̄út, aksəčkm̄út, ksəčkm̄utm̄s, ksəčkm̄utm̄tət, ksəčkm̄utm̄p, ksəčkm̄utm̄səlx
17. isčkm̄út, asčkm̄út, sčkm̄uts, sčkm̄utət, sčkm̄utp, sčkm̄utsəlx
18. iksčkm̄út, aksčkm̄út, ksčkm̄uts, ksčkm̄utət, ksčkm̄utp, ksčkm̄utsəlx
sʔaʔúw̄s:
1. iʔ pəpʔaspəs čkmutm̄n̄ts iʔ ɬəxəx̄ɬaps ut ʔuɬn̄ iʔ sčaʔáqʷ, ixíʔ ut tkəlm̄čut ɬə kaʔáyñ. (The chicks usually stay with their parents through the summer, then go off on their own in the fall.)
2. s̄q̄iltx iʔ ɬx̄ɬapsəlx ut ɣʔatəlx kmutm̄səlx . (Their parent is ill so all of them are sitting with him.)
3. xʷaʔspiñtk kmutm̄ . (I've lived with them for many years)
7. čpəpúlst - be killed
sñʔasímíw̄s: čpəpapúlst
sʔaʔúw̄s:
1. ɬa čpəpúlst iʔ sn̄inaʔ, ixíʔ t sq̄ilxʷ kaʔ čpúlstn̄, lut t kʷiɬt iʔ t tmixʷ. (If a horned owl is killed, it is usually killed by people, not another animal.)
2. k̄ast iʔ s̄x̄ilwiʔs. niʔáyʔ čpəpúlst . (Her husband is bad. He always beats her up.)
3. aláʔ čkičx iʔ n̄m̄íkʷápaʔst ut čpúlists iʔ smum̄čxn̄. (There's a stud that comes here and beats the mare up.)

05. stxətíltm- qílt i? ?u?ǵw'tíla?t

s?uǵms

čtq ^w lq ^w l ^w tiwsxt	call on the phone
sxa?tílt	oldest child
x ^w əx ^w	again
qíqílx ⁿ	sore legs
k ^w a?áx (sk ^w a?xmíx)	awake/can't sleep (is awake)
x ^w úmti?	seem
s?paíq ^w xt	phone someone
?aǵmsǵ	poor thing
?atətxi?st	able to sleep
kləwsaxǵntǵ	vaccinate
kłtk ^w áya?qǵ	put something on head
?i?pstǵ	towel
čwtstiǵ / wtnaǵ	put
s?əpǵcǵníca?	cloth
ka?ás	feel awful
čsǵsuí t nǵtixit ^w	popsicles
skəkǵáka? kpək ^w ək ^w íca?	chicken pox
kpək ^w ək ^w íca?	spots on the body
čpətpǵat	ooze
tksəsíca?	get a rash / have skin problem

smýmaǵ

<p>Sǵmnatk^w tkas?así i? strǵntǵrk?ilts u? knaqs i? sq^wsi?s, tka?ǵílməlx ksq^wsq^wasí?a. kčilčłkst i? sǵ?amǵ?íma?ts i? Sǵmnatk^w. naqs tək^wək^wǵast, čtq^wlq^wl^wtiwsxtǵ t Katalíǵ, ixí? sxa?tílt.</p> <p>S- way.</p> <p>K- way tuǵ, ha? ti? k^w ǵast ?</p> <p>S- way ti? kǵ ǵast. lut ǵast is?ítx t sǵk^wək^w?ač.</p> <p>K- səx?kinx ? ha? x^wəx^w k^w sqíqílxǵ ?</p> <p>S- lut, ti? kǵ sk^wa?xmíx. ilí? kǵ təq^wut, kǵ čkǵpa?ǵám. u? anwí, čkǵn aǵčáwt ? x^wúmti? k^w s?ayǵ^wtx.</p> <p>K- ki, kǵ ?ayǵ^wt. sčǵilx kspalq^wx^wtmǵ, sqíltx Sapát u? čqilqt u? ǵlap.</p> <p>S- o, ?aǵmsǵ. nínwi?s kǵ čx^wuy mi k^w miǵm.</p> <p>K- ha? uníx^w ? x^wúmti? lut nix^w anwí as?átətxi?st ta?lí.</p> <p>S- ti? kǵ ǵast. ikǵl? kǵ čx^wuy. hahúy ?</p> <p>K- hahúy. k^wu? k^wuk^wstx^w, tuǵ.</p> <p>S- nínwi?s tǵwikǵtsǵ. way.</p> <p>K- way.</p> <p>?ayǵaxa? í Katalíǵ i? čitx^ws, čkǵǵpuwǵáprǵ Sǵmnatk^w.</p>	<p>call on the phone</p> <p>oldest child</p> <p>again; sore legs</p> <p>awake</p> <p>seems</p> <p>call someone</p> <p>poor thing</p> <p>able to sleep</p>
---	---

<p>K- čň?utx^{wəx} !</p> <p>S- way kň čkičx.</p> <p>K- way k^w čkičx. limlm^t k^w čkičx, turⁿ.</p> <p>S- lut t^t stirm. k^wa? səx?kinx ?</p> <p>K- k^wa? kłəwsaxňtrn t spi?scíft ut kň ntiłs čmaý ixi? a? čtká?síca?r^msts. scəčq^waq^w ut ksčlap, lut ta?li? s?itxs mat kł tč^wiws ksčaň tı mus siik^wək^wčást ki? sič ?itx.</p> <p>S- ha? ta?li? č?ix ?</p> <p>K- ki, načm^t lut ta?li. čiččəxt ł shk^wək^w?ač. kłtk^wáya?qň t fčat ?ipstⁿ.</p> <p>S- ha? k^w kłmrimstⁿ kł sč?ixs ?</p> <p>K- ki, ut nix^w čw^tstⁱn i? fčat spəpčnícá? ł nkmikⁿs ut ixi? xstmis. ?ayxáxa? ut łlap, načm^t łqit mat naqs sxłakək. ixi? way łka?ás.</p> <p>S- x^wuýx mi k^w ?itx ł s?ayxáxa?, iňčá txəťtiň. ha? way stirm s?itⁿs ?</p> <p>K- sa?stxitk^wmⁿ t skəkčáka? stxitk^w, načm^t lut ta?li? ta čň?aňiłs.</p> <p>S- kň čk^wnirⁿ ta čsısuł t nčxitk^w, čmaý itli? k^wiⁿs. x^wuýx káws?itxəx.</p> <p>K- hahúý. k^wu? k^wuk^wstx^w, turⁿ.</p> <p>S- lut k^wu? aksəččún^m limlm^t. kň lim^t čkⁿxit^mn ut kň člim^t fa čtxəťstⁱn isň?ima?t.</p> <p>ňtč^wəč^wqiň, Katalín č?áčqa? tı npułxtⁿs.</p> <p>K- nikxná ! way ł k^winx ?</p> <p>S- way nč^wəč^wqiň. ha? čast as?itx ?</p> <p>K- čast is?itx. načm^t taťt q^sápi? is?itx.</p> <p>S- mat k^w s?ayč^wtx.</p> <p>K- ha? ti? čast Sapát ?</p> <p>S- səč?itxəx. načm^t, kł?umⁿt səx?kinx ?</p> <p>K- stirm ?</p> <p>S- kň ntiłs sta?x^wskəkčáka? k^pək^wək^wíca?.</p> <p>K- stirm ? ha? k^pək^wək^wíca? i? sqiltks ?</p> <p>S- ilí? čpəťpčat ł shkmikⁿs ut ł sčú?čú?xáňs. ixi? stksəsíca?x, ki? siwⁿ uč ksččáłxa?x, ixi? ki? wikⁿ i? sksłłíca?s.</p> <p>K- taťt čtix^wl^m. ixi? naqs i? kłəwsaxňtrn ixi? skəkčáka? k^pək^wək^wíca?.</p> <p>S- way kň ntiłs ixi? x^wíčxtsəłx ixi? skəkčáka? k^pək^wíca? tə kłəwsaxňsəłx.</p> <p>K- ?aňsⁿ.</p> <p>S- hahúý. k^wu ?aňfⁿ, kň ntiłs way kň káwstəťk^wňčút.</p>	<p>vaccinate</p> <p>put on head; towel</p> <p>put; cloth feel bad again</p> <p>popsicles</p> <p>chicken pox spots on body ooze; rash</p>
--	--

sňsúx^wna? swłtiň

1. tk^wiňk^wnx i? stⁿtrnk?ilts Sčmnatk^w ?
2. tk^wiňk^wnx i? sq^wsi?s Sčmnatk^w ?
3. tk^wiňk^wnx i? sn?am?ima?ts Sčmnatk^w ?
4. swit i? tq^wlq^włtiwsxtrⁿ t Katalín ?
5. swit i? sk^wists i? sxa?tilts Sčmnatk^w ?
6. čkiň i? s?itxs Sčmnatk^w ?
7. səx?kinx ut s?ayč^wtx Katalín ?
8. ká?kín ksx^wúya? Sčmnatk^w ? xł stirm ksx^wúya? ?
9. swit i? kłnpuwčáp^m kł Katalín i? čitx^ws ?

10. səxʔkinx Sapat ?
11. Í kʷinx kiʔ ʔatətxiʔst Sapát ?
12. ʔa ččʔix Sapát, əxʔkistrn̄ t Katalín ?
13. stiḿ iʔ sʔiḥns Sapát ?
14. stiḿ iʔ sčkʷnirns Sx̄mnatkʷ ?
15. səxkiḿ uʔ Sx̄mnatkʷ lut x̄minks ksčunrns liḿlḿnt Katalín ?
16. Í kʷinx kaʔ čʔáčqaʔ t̄i ḥpuḷxt̄ns Katalín ?
17. səxʔkinx uʔ q̄sápiʔ iʔ sʔitxs Katalín ?
18. stiḿ iʔ s̄q̄ilts Sapát ?
19. ʔaʔkiḿ kaʔ čp̄ətp̄ʔat Sapát ?
20. ʔaʔkiḿ kiʔ wik̄n̄tr̄n̄ iʔ sks̄l̄ícaʔs Sapat t Sx̄mnatkʷ ?
21. stiḿ iʔ naqs iʔ k̄əw̄saḥ̄n̄tr̄n̄ Sapát ?
22. Í sč̄ntiḷs Sx̄mnatkʷ, t̄i ʔaʔkiḿ kiʔ taxʷskəkʔákaʔ k̄p̄əkʷícaʔ Sapát ?

aḥčáw̄t s̄w̄t̄iḿ

1. swit iʔ tqʷl̄qʷl̄tiw̄sxt̄rns t spiʔsčift ? swit iʔ tqʷl̄qʷl̄tiw̄sxt̄xʷ ? maýxít.
2. swit iʔ sxaʔt̄il̄t̄ í asnəqs̄ilxʷ ? swit iʔ skʷists ? maýxít.
3. haʔ kʷ čk̄t̄ḥpuw̄ʔápr̄n̄ t s̄nkʷəkʷʔač ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
4. haʔ k̄əw̄saḥ̄n̄ts t nkʷspiḿtk ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
5. haʔ swit k̄it̄kʷáyaʔq̄n̄ts t ʔʔat̄ ʔip̄st̄n̄ t snəqspiḿtk ? haʔ k̄it̄kʷáyaʔq̄n̄txʷ swit t ʔʔat̄ ʔip̄st̄n̄ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
6. haʔ q̄m̄ntixʷ aḥm̄rim̄st̄n̄ t spiʔsčift ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
7. stiḿ aʔ čnutst̄ixʷ í aḥp̄úyx̄n̄ ʔax̄l̄ásq̄t ? maýxít.
8. haʔ kʷ ʔkaʔás t sk̄əʔaʔ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
9. swit iʔ txə̄t̄n̄tixʷ t spiʔsčift ? swit iʔ txə̄t̄ntsis ?
10. haʔ p saʔst̄xitkʷr̄n̄ naʔ asnəqs̄ilxʷ t s̄nkʷəkʷʔač ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
11. haʔ niʔáyp̄ kʷ čḥʔat̄n̄iḷs ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
12. haʔ aḥx̄ást aʔ čs̄l̄sul̄ t ḥt̄xitkʷ t aksʔif̄ḥ ? maýxít.
13. swit aksəččún̄m̄ "liḿlḿnt" ʔə sk̄əʔaʔ ? maýxít.
14. haʔ q̄sápiʔ asʔitx̄ t s̄nkʷəkʷʔač ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
15. haʔ ʔm̄ kʷ taʔxʷskəkʔákaʔ k̄p̄əkʷəkʷícaʔ ? kʷ k̄w̄nxspiḿtk uʔ kʷ taʔxʷskəkʔákaʔ k̄p̄əkʷəkʷícaʔ ? maýxít.
16. haʔ čp̄ətp̄ʔat̄ í aḥk̄m̄ik̄n̄ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ? maýxít.
17. haʔ aḥm̄iḿn̄k̄ akskaʔw̄st̄ətk̄w̄n̄čút ʔapn̄áʔ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ? maýxít.

skl?iýsrñ t xilñ s?a?úms

A. čñqmiñ aksčkwúí: wýstikw a? čñqmiñ.

kləwsaxññ- to vaccinate

	iñčá	anwí	čniłts	mnimłtət	mnimłəmp	mnimłtsəłx
past-present durative						
imperfect durative						
future durative						
future imperfect durative						
past perfect						
future perfect						

Č. swłtiñ aksčkwúí: kləłmčinx t milkwčñ ñsəłxčñ. ñmýčimñt i? swłtiñ na?ł asčqáy kł nwyápixčñ.

1. ha? čniłts i? sčkləwsaxññp ? (kíwa)

nwyápixčñ:

2. ha? aksəčkləwsaxññ tə klaxw ? (lut)

nwyápixčñ:

3. ha? čmistixw i? skwists asčkləwsaxñ ? (kíw/čxəśáta?q)

nwyápixčñ:

4. ha? čmistixw xł stim ul isəčkləwsaxññ ? (ki)

nwyápixčñ:

5. ha? Qwłmłalqs i? ksčkləwsaxñtət iñčá na?ł Mhúya? ? (lut)

nwyápixčñ:

Ĉ. Past/Present 36 Box aksĉk^wúí: nqýntik^w a? ĉktxas s?urms í ĉnqmiñ.

kłwśaxñt- to vaccinate

	iñćá	anwí	ĉniits	mnimftət	mnimłəmp	mnimłtsəlx
iñćá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
ĉniits						
mnimftət	xxx			xxx		
mnimłəmp		xxx			xxx	
ĉniitsəlx mnimłtsəlx						

ε. swłtiñ aksĉk^wúí: kłətmĉinx t mil^wĉñ nśəlxĉñ. ñmýĉinmñt i? swłtiñ na?ł asĉqáy kł nwyápixĉñ.

1. ha? kłwśaxñts i? səx^wmriñ ? (kíwa)

nwyápixĉñ:

2. swit i? k^wu? kłwśaxś ? (sláxt)

nwyápixĉñ:

3. swit i? kłwśaxłərnś ? (łətsəsi?)

nwyápixĉñ:

4. ha? kłwśaxñtx^wəlx ? (i? lúti?)

nwyápixĉñ:

5. ha? ĉuñtsñ səx?kinx ul kłwśaxñtsñ ? (kiw)

nwyápixĉñ:

6. ha? k^wu? kłwśaxñtməlx iñćá na?ł Ćúyla?x^wqñ ? (lut)

nwyápixĉñ:

H. Future 36 Box**aksčkwúl:** nqyntikw a? čktxas s?uřs í čnqmin.**ksktəwsaxnt-** to vaccinate

	iňčá	anwí	čniřts	mniřttət	mniřtəřp	mniřttsəřx
iňčá	xxx	iksktəwsáxn ř	iksktəwsáxn ř	xxx	p iksktəwsáxn ř	iksktəwsáxn m-əřx
anwí	k ^w u? aksktəwsáxnř	xxx	aksktəwsáxnř	k ^w u? aksktəwsáxnř	xxx	aksktəwsáxnř- əřx
čniřts	k ^w u? ksktəwsáxi?s	ksktəwsaxňts	ksktəwsáxi?s	k ^w u? ksktəwsaxňt ř	ksktəwsaxťə řs	ksktəwsáxi?s- əřx
mniřttət	xxx	ksktəwsaxňts t	ksktəwsaxňt ř	xxx	ksktəwsaxťə řt	ksktəwsaxňt ř -əřx
mniřtəřp	k ^w u? ksktəwsaxňtp	xxx	ksktəwsaxňtp	k ^w u? ksktəwsaxňtp	xxx	ksktəwsaxňtp -əřx
čniřtsəřx mniřttsəřx	k ^w u? ksktəwsáxi?s- əřx	ksktəwsaxňts əřx	ksktəwsáxi?s- əřx	k ^w u? ksktəwsaxňt ř -əřx	ksktəwsaxťə řs -əřx	ksktəwsaxňt ř-əřx

I. swřtiřň**aksčkwúl:** ktəřmčinx t milkwčň řsəřxčň. řmřčinnřt i? swřtiřň na?ř asčqáý kí nřýápixčň.1. ha? ksktəwsaxňts i? knxčutňs i? səx^wmriř ? (kiwa)

nřýápixčň:

2. swit i? k^wu? ksktəwsáxi?s ? (xmřň)

nřýápixčň:

3. swit i? ksktəwsaxťəřs ? (ťəřkíkxa?)

nřýápixčň:

4. ha? aksktəwsáxnřəřx ? (lut)

nřýápixčň:

5. ha? čuňtst səx?kinx uť ksktəwsaxťəřt ? (i? lúti?)

nřýápixčň:

6. uč k^w iksktəwsáxnř ? (kiw)

nřýápixčň:

čk^wulmstrn i? s?a?úms

1. tq^wlq^wl^wtiwsxt - phone someone
sn?aslmíws:
sk^wl^wstih: tq ^w lq ^w l ^w tiwsx / tq ^w lq ^w l ^w tiwsxt (affirmative singular); lut akstq ^w lq ^w l ^w tiwsxtrn (neg. singular); tq ^w lq ^w l ^w tiwswi /tq ^w lq ^w l ^w tiwsxti (affirmative plural); lut kstq ^w lq ^w l ^w tiwsrnp / lut kstq ^w lq ^w l ^w tiwsxtp (neg. plural)
skl?iýsts
<ol style="list-style-type: none"> 1. kn tq^wlq^wl^wtiwsrn, k^w tq^wlq^wl^wtiwsrn, tq^wlq^wl^wtiwsrn, k^wu tq^wlq^wl^wtiwsrn, p tq^wlq^wl^wtiwsrn, tq^wlq^wl^wtiwsrnax 2. kn čtq^wlq^wl^wtiwsrn, k^w čtq^wlq^wl^wtiwsrn, čtq^wlq^wl^wtiwsrn, k^wu čtq^wlq^wl^wtiwsrn, p čtq^wlq^wl^wtiwsrn, čtq^wlq^wl^wtiwsrnax 3. kn stq^wlq^wl^wtiwsx, k^w stq^wlq^wl^wtiwsx, stq^wlq^wl^wtiwsx, k^wu stq^wlq^wl^wtiwsx, p stq^wlq^wl^wtiwsx, stq^wlq^wl^wtiwsxax 4. kn sačtq^wlq^wl^wtiwsx, k^w sačtq^wlq^wl^wtiwsx, sačtq^wlq^wl^wtiwsx, k^wu sačtq^wlq^wl^wtiwsx, p sačtq^wlq^wl^wtiwsx, sačtq^wlq^wl^wtiwsxax 5. kn kstq^wlq^wl^wtiwsax, k^w stq^wlq^wl^wtiwsax, kstq^wlq^wl^wtiwsax, k^wu kstq^wlq^wl^wtiwsax, p stq^wlq^wl^wtiwsax, kstq^wlq^wl^wtiwsaxax 6. kn ksäčtq^wlq^wl^wtiwsax, k^w sačtq^wlq^wl^wtiwsax, ksäčtq^wlq^wl^wtiwsax, k^wu ksäčtq^wlq^wl^wtiwsax, p sačtq^wlq^wl^wtiwsax, ksäčtq^wlq^wl^wtiwsaxax 7. tq^wlq^wl^wtiwsn, tq^wlq^wl^wtiwsntrn, tq^wlq^wl^wtiwsn, tq^wlq^wl^wtiwsntrn, tq^wlq^wl^wtiwsntrn, tq^wlq^wl^wtiwsntrnax 8. tq^wlq^wl^wtiwsxtrn, tq^wlq^wl^wtiwsxtrn, tq^wlq^wl^wtiwsxtrn, tq^wlq^wl^wtiwsxtrn, tq^wlq^wl^wtiwsxtrn, tq^wlq^wl^wtiwsxtrnax 9. čtq^wlq^wl^wtiwstn, čtq^wlq^wl^wtiwstn, čtq^wlq^wl^wtiwstn, čtq^wlq^wl^wtiwstn, čtq^wlq^wl^wtiwstn, čtq^wlq^wl^wtiwstnax 10. istq^wlq^wl^wtiwsrn, astq^wlq^wl^wtiwsrn, stq^wlq^wl^wtiwsrn, stq^wlq^wl^wtiwsrntrn, stq^wlq^wl^wtiwsrntrn, stq^wlq^wl^wtiwsrntrnax 11. istq^wlq^wl^wtiwsxtrn, astq^wlq^wl^wtiwsxtrn, stq^wlq^wl^wtiwsxtrn, stq^wlq^wl^wtiwsxtrn, stq^wlq^wl^wtiwsxtrn, stq^wlq^wl^wtiwsxtrnax 12. isäčtq^wlq^wl^wtiwsrn, sačtq^wlq^wl^wtiwsrn, sačtq^wlq^wl^wtiwsrn, sačtq^wlq^wl^wtiwsrntrn, sačtq^wlq^wl^wtiwsrntrn, sačtq^wlq^wl^wtiwsrntrnax 13. ikstq^wlq^wl^wtiwsrn, akstq^wlq^wl^wtiwsrn, kstq^wlq^wl^wtiwsrn, kstq^wlq^wl^wtiwsrntrn, kstq^wlq^wl^wtiwsrntrn, kstq^wlq^wl^wtiwsrntrnax 14. iksäčtq^wlq^wl^wtiwsrn, aksäčtq^wlq^wl^wtiwsrn, ksäčtq^wlq^wl^wtiwsrn, ksäčtq^wlq^wl^wtiwsrntrn, ksäčtq^wlq^wl^wtiwsrntrn, ksäčtq^wlq^wl^wtiwsrntrnax 15. istq^wlq^wl^wtiwsrn, astq^wlq^wl^wtiwsrn, stq^wlq^wl^wtiwsrn, stq^wlq^wl^wtiwsrntrn, stq^wlq^wl^wtiwsrntrn, stq^wlq^wl^wtiwsrntrnax 16. isäčtq^wlq^wl^wtiwsrn, asäčtq^wlq^wl^wtiwsrn, sačtq^wlq^wl^wtiwsrn, sačtq^wlq^wl^wtiwsrntrn, sačtq^wlq^wl^wtiwsrntrn, sačtq^wlq^wl^wtiwsrntrnax 17. ikstq^wlq^wl^wtiwsrn, akstq^wlq^wl^wtiwsrn, kstq^wlq^wl^wtiwsrn, kstq^wlq^wl^wtiwsrntrn, kstq^wlq^wl^wtiwsrntrn, kstq^wlq^wl^wtiwsrntrnax 18. iksäčtq^wlq^wl^wtiwsrn, aksäčtq^wlq^wl^wtiwsrn, ksäčtq^wlq^wl^wtiwsrn, ksäčtq^wlq^wl^wtiwsrntrn, ksäčtq^wlq^wl^wtiwsrntrn, ksäčtq^wlq^wl^wtiwsrntrnax 19. isčtq^wlq^wl^wtiws, asčtq^wlq^wl^wtiws, sčtq^wlq^wl^wtiwstn, sčtq^wlq^wl^wtiwstn, sčtq^wlq^wl^wtiwstn, sčtq^wlq^wl^wtiwstnax 20. iksčtq^wlq^wl^wtiws, aksčtq^wlq^wl^wtiws, ksčtq^wlq^wl^wtiwstn, ksčtq^wlq^wl^wtiwstn, ksčtq^wlq^wl^wtiwstn, ksčtq^wlq^wl^wtiwstnax
s?a?úms:
1. naqs łak ^w ak ^w ast, čtq^wlq^wl^wtiwsxtrn t Katalín, ixi? sxa?tıłts. (One morning, she got a call from her oldest daughter, Katalín.)
2. k ^w łe kičx k ^w u tq^wlq^wl^wtiwsxt . (When you get there, you phone me.)
3. łi? x?kinrn uf k ^w u tq^wlq^wl^wtiwsxt . (What ever happens, phone me.)
2. sxa?tıłt - first child / oldest child
sn?aslmíws: sxa?xa?tıłt
s?a?úms:
1. naqs łak ^w ak ^w ast, čtq ^w lq ^w l ^w tiwsxtrn t Katalín, ixi? sxa?tıłts . (One morning, she got a call from her oldest daughter, Katalín.)
2. isxa?tıłt ksčməríma?x. (My eldest is to be married.)
3. ta?lı? čknxtiłn isxa?tıłt . (My oldest child is very helpful.)

3. x^wəx^w- again
sʔaʔúms:
1. haʔ x ^w əx ^w k ^w sǫ́ǫ́iǫ́iǫ́nǫ́ ? (Were your legs aching again?)
2. t s ^w ətx ^w atət ixíʔ x ^w əx ^w maʔíkstrǫ́s. (He's so ungrateful he goes and bothers him again.)
3. haʔ x ^w əx ^w kílnwix ^w t sʎaʔčínǫ́. (Did he go chasing deer again?)
4. ǫ́ǫ́iǫ́iǫ́nǫ́- sore legs
snánaqs: ǫ́ǫ́iǫ́nǫ́
sʔaʔúms:
1. haʔ x ^w əx ^w k ^w sǫ́ǫ́iǫ́iǫ́nǫ́ ? (Were your legs aching again?)
2. lk ^w ut isǫ́kxáǫ́n uʔ kǫ́ ǫ́ǫ́iǫ́iǫ́nǫ́. (I walked a long ways and my legs are sore.)
3. haʔ k ^w sǫ́ǫ́iǫ́iǫ́nǫ́ ? (Are your legs sore?)
5. k^waʔáx- be awake
sǫ́ʔasímiws: k ^w aʔk ^w aʔáx
sk^wístiǫ́n: k ^w aʔxmíx (affirmative singular); lut aksk ^w aʔáx (neg. singular); k ^w aʔxmíwi (affirmative plural); lut ksk ^w aʔk ^w aʔáxrǫ́p (neg. plural)
skíʔiǫ́sts
1. kǫ́ k ^w aʔáx, k ^w k ^w aʔáx, k ^w aʔáx, k ^w u k ^w aʔáx, p k ^w aʔáx, k ^w aʔáxǫ́iǫ́
2. kǫ́ čk ^w aʔáx, k ^w čk ^w aʔáx, čk ^w aʔáx, k ^w u čk ^w aʔáx, p čk ^w aʔáx, čk ^w aʔáxǫ́iǫ́
3. kǫ́ sk ^w aʔxmíx, k ^w sk ^w aʔxmíx, sk ^w aʔxmíx, k ^w u sk ^w aʔxmíx, p sk ^w aʔxmíx, sk ^w aʔxmíxǫ́iǫ́
4. kǫ́ sǫ́čk ^w aʔxmíx, k ^w sǫ́čk ^w aʔxmíx, sǫ́čk ^w aʔxmíx, p sǫ́čk ^w aʔxmíx, sǫ́čk ^w aʔxmíxǫ́iǫ́
5. kǫ́ ksk ^w aʔxmíxaʔx, k ^w sk ^w aʔxmíxaʔx, ksk ^w aʔxmíxaʔx, k ^w u ksk ^w aʔxmíxaʔx, p sk ^w aʔxmíxaʔx, ksk ^w aʔxmíxaʔxǫ́iǫ́
6. kǫ́ ksǫ́čk ^w aʔxmíxaʔx, k ^w sǫ́čk ^w aʔxmíxaʔx, ksǫ́čk ^w aʔxmíxaʔx, k ^w u ksǫ́čk ^w aʔxmíxaʔx, p sǫ́čk ^w aʔxmíxaʔx, ksǫ́čk ^w aʔxmíxaʔxǫ́iǫ́
7. isk ^w aʔáx, ask ^w aʔáx, sk ^w aʔáxs, sk ^w aʔáxtət, sk ^w aʔáxrǫ́p, sk ^w aʔáxsǫ́iǫ́
8. isǫ́čk ^w aʔáx, asǫ́čk ^w aʔáx, sǫ́čk ^w aʔáxs, sǫ́čk ^w aʔáxtət, sǫ́čk ^w aʔáxrǫ́p, sǫ́čk ^w aʔáxsǫ́iǫ́
9. iksk ^w aʔáx, aksk ^w aʔáx, ksk ^w aʔáxs, ksk ^w aʔáxtət, ksk ^w aʔáxrǫ́p, ksk ^w aʔáxsǫ́iǫ́
10. iksǫ́čk ^w aʔáx, aksǫ́čk ^w aʔáx, ksǫ́čk ^w aʔáxs, ksǫ́čk ^w aʔáxtət, ksǫ́čk ^w aʔáxrǫ́p, ksǫ́čk ^w aʔáxsǫ́iǫ́
11. isčk ^w aʔáx, asčk ^w aʔáx, sčk ^w aʔáxs, sčk ^w aʔáxtət, sčk ^w aʔáxrǫ́p sčk ^w aʔáxsǫ́iǫ́
12. iksčk ^w aʔáx, aksčk ^w aʔáx, ksčk ^w aʔáxs, ksčk ^w aʔáxtət, ksčk ^w aʔáxrǫ́p, ksčk ^w aʔáxsǫ́iǫ́
sʔaʔúms:
1. lut, ʔiʔ kǫ́ sk ^w aʔxmíx. (No, I just couldn't get to sleep.)
2. t skǫ́klax ^w k ^w aʔk ^w aʔáx iʔ sčǫ́čmálaʔ. (Last night the children were wide awake.)
3. kǫ́ ʔitx í sǫ́iǫ́sǫ́iǫ́ uʔ sʎapnáʔ kǫ́ k ^w aʔáx. (I slept during the day now I'm wide awake.)
6. x^wúmtiʔ- seem
sʔaʔúms:
1. x ^w úmtiʔ k ^w sʔaǫ́x ^w tx. (You seem tired.)
2. x ^w umtiʔ k ^w sǫ́piǫ́iǫ́sx. (You seem to be happy.)
3. ʔiʔ ʔǫ́nǫ́iǫ́ns iʔ sqilx ^w x ^w úmtiʔ sǫ́yǫ́wpiǫ́sxǫ́iǫ́. (They have long faces, they seem to be sad.)
7. kspǫ́iǫ́xt- phone someone
sǫ́ʔasímiws: ksǫ́psǫ́iǫ́xtmǫ́nǫ́

<p>skʷl̥st̥iħ: kspáiqʷx / kspáiqʷxt (affirmative singular); lut akskspáiqʷxtm̥ (neg. singular); kspáiqʷwi / kspáiqʷxti (affirmative plural); lut kkspáiqʷmp / lut kkspáiqʷxtp (neg. plural)</p>
<p>skl̥i̯y̯sts</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kñ kspáiqʷm̥, kʷ kspáiqʷm̥, kspáiqʷm̥, kʷu kspáiqʷm̥, p kspáiqʷm̥, kspáiqʷm̥əlx 2. kñ čkspáiqʷm̥, kʷ čkspáiqʷm̥, čkspáiqʷm̥, kʷu čkspáiqʷm̥, p čkspáiqʷm̥, čkspáiqʷm̥əlx 3. kñ skspáiqʷx, kʷ skspáiqʷx, skspáiqʷx, kʷu skspáiqʷx, p skspáiqʷx, skspáiqʷxəlx 4. kñ səčkspáiqʷx, kʷ səčkspáiqʷx, səčkspáiqʷx, kʷu səčkspáiqʷx, p səčkspáiqʷx, səčkspáiqʷxəlx 5. kñ kkspáiqʷaʔx, kʷ kkspáiqʷaʔ, kkspáiqʷaʔ, kʷu kkspáiqʷaʔ, p kkspáiqʷaʔ, kkspáiqʷaʔəlx 6. kñ ksəčkspáiqʷaʔx, kʷ ksəčkspáiqʷaʔ, ksəčkspáiqʷaʔ, kʷu ksəčkspáiqʷaʔ, p ksəčkspáiqʷaʔ, ksəčkspáiqʷaʔəlx 7. kspáiqʷñ, kspáiqʷñtxʷ, kspáiqʷs, kspáiqʷñtr̥, kspáiqʷñtp, kspáiqʷsəlx 8. kspáiqʷxtñ, kspáiqʷxtxʷ, kspáiqʷxts, kspáiqʷxtm̥, kspáiqʷxtp, kspáiqʷxtsəlx 9. čkspáiqʷstñ, čkspáiqʷstxʷ, čkspáiqʷsts, čkspáiqʷstm̥, čkspáiqʷstp, čkspáiqʷstsəlx 10. iskpáiqʷm̥, askspáiqʷm̥, skspáiqʷs, skspáiqʷm̥tət, skspáiqʷm̥tp, skspáiqʷsəlx 11. iskpáiqʷxtm̥, askspáiqʷxtm̥, skspáiqʷxts, skspáiqʷxtm̥, skspáiqʷxtp, skspáiqʷxtsəlx 12. isəčkspáiqʷm̥, asəčkspáiqʷm̥, səčkspáiqʷs, səčkspáiqʷm̥tət, səčkspáiqʷm̥tp, səčkspáiqʷsəlx 13. ikskspáiqʷm̥, akskspáiqʷm̥, kkspspáiqʷiʔs, kkspspáiqʷm̥tət, kkspspáiqʷm̥tp, kkspspáiqʷiʔsəlx 14. iksəčkspáiqʷm̥, aksəčkspáiqʷm̥, ksəčkspáiqʷiʔs, ksəčkspáiqʷm̥tət, ksəčkspáiqʷm̥tp, ksəčkspáiqʷiʔsəlx 15. iskpáiqʷm̥, askspáiqʷm̥, skspáiqʷm̥s, skspáiqʷm̥tət, skspáiqʷm̥p, skspáiqʷm̥səlx 16. isəčkspáiqʷm̥, asəčkspáiqʷm̥, səčkspáiqʷm̥s, səčkspáiqʷm̥tət, səčkspáiqʷm̥p, səčkspáiqʷm̥səlx 17. ikskspáiqʷm̥, akskspáiqʷm̥, kkspspáiqʷm̥s, kkspspáiqʷm̥tət, kkspspáiqʷm̥p, kkspspáiqʷm̥səlx 18. iksəčkspáiqʷm̥, aksəčkspáiqʷm̥, ksəčkspáiqʷm̥s, ksəčkspáiqʷm̥tət, ksəčkspáiqʷm̥p, ksəčkspáiqʷm̥səlx 19. isčkspáiqʷ, asčkspáiqʷ, sčkspáiqʷs, sčkspáiqʷtət, sčkspáiqʷm̥p, sčkspáiqʷsəlx 20. iksčkspáiqʷ, aksčkspáiqʷ, ksčkspáiqʷs, ksčkspáiqʷtət, ksčkspáiqʷm̥p, ksčkspáiqʷsəlx
<p>sʔaʔúħs:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. sčxilx kspáiqʷxtm̥ñ, sq̯iltx Sapát uʔ čq̯itqt uʔ ʔlap. (That's why I'm calling. Sapát is sick and she was awake all night.) 2. iħčá kñ kskáwspəqʷíħaʔx. mipnúñ mi kspáiqʷxtm̥ñ. (I'm going to go and visit. When I find out I'll phone you.) 3. ĩə wýʔičəčkñ mi kʷuʔ kspáiqʷxt mi kʷuʔ máyħit haʔ ʔħwup haʔ krñ ʔalápəlx. (When they get done playing you phone me and let me know if they won or if they lost.)
<p>8. ʔaħsm̥- poor thing</p>
<p>sñʔaslm̥iws: ʔaħʔaħsm̥</p>
<p>sʔaʔúħs:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. o, ʔaħsm̥. (Oh, you poor things.) 2. ʔaħsm̥ t sčəkčkiwt. (The poor things. They're so skinny.) 3. ĩə ñħlələlx, ʔaħsm̥ q̯ilt iʔ spuʔústsəlx uʔ čq̯čqʷaqʷəlx. (When they had a death in their family, they were pitiful and they cried.)
<p>9. ʔatətxiʔst- able to sleep</p>
<p>sñʔaslm̥iws:</p>
<p>skʷl̥st̥iħ: ʔatətxiʔstx (affirmative singular); lut aksʔatətxiʔst (neg. singular); ʔatətxiʔstwi (affirmative plural); lut ksʔatətxiʔstr̥p (neg. plural)</p>
<p>skl̥i̯y̯sts</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kñ ʔatətxiʔst, kʷ ʔatətxiʔst, ʔatətxiʔst, kʷu ʔatətxiʔst, p ʔatətxiʔst, ʔatətxiʔstəlx 2. kñ čʔatətxiʔst, kʷ čʔatətxiʔst, čʔatətxiʔst, kʷu čʔatətxiʔst, p čʔatətxiʔst, čʔatətxiʔstəlx

3. kñ sʔatətɨxʔstx, kʷ sʔatətɨxʔstx, sʔatətɨxʔstx, kʷu sʔatətɨxʔstx, p sʔatətɨxʔstx, sʔatətɨxʔstxəlx
4. kñ səčʔatətɨxʔstx, kʷ səčʔatətɨxʔstx, səčʔatətɨxʔstx, kʷu səčʔatətɨxʔstx, p səčʔatətɨxʔstx, səčʔatətɨxʔstxəlx
5. kñ ksʔatətɨxʔstaʔx, kʷ sʔatətɨxʔstaʔx, ksʔatətɨxʔstaʔx, kʷu ksʔatətɨxʔstaʔx, p sʔatətɨxʔstaʔx, ksʔatətɨxʔstaʔxəlx
6. kñ ksəčʔatətɨxʔstaʔx, kʷ səčʔatətɨxʔstaʔx, ksəčʔatətɨxʔstaʔx, kʷu ksəčʔatətɨxʔstaʔx, p səčʔatətɨxʔstaʔx, ksəčʔatətɨxʔstaʔxəl
7. isʔatətɨxʔst, asʔatətɨxʔst, sʔatətɨxʔsts, sʔatətɨxʔstət, sʔatətɨxʔstmp, sʔatətɨxʔstsəlx
8. isəčʔatətɨxʔst, asəčʔatətɨxʔst, səčʔatətɨxʔsts, səčʔatətɨxʔstət, səčʔatətɨxʔstmp, səčʔatətɨxʔstsəlx
9. iksʔatətɨxʔst, aksʔatətɨxʔst, ksʔatətɨxʔsts, ksʔatətɨxʔstət, ksʔatətɨxʔstmp, ksʔatətɨxʔstsəlx
10. iksəčʔatətɨxʔst, aksəčʔatətɨxʔst, ksəčʔatətɨxʔsts, ksəčʔatətɨxʔstət, ksəčʔatətɨxʔstmp, ksəčʔatətɨxʔstsəlx
11. isčʔatətɨxʔst, asčʔatətɨxʔst, sčʔatətɨxʔsts, sčʔatətɨxʔstət, sčʔatətɨxʔstmp, sčʔatətɨxʔstsəlx
12. iksčʔatətɨxʔst, aksčʔatətɨxʔst, ksčʔatətɨxʔsts, ksčʔatətɨxʔstət, ksčʔatətɨxʔstmp, ksčʔatətɨxʔstsəlx
sñʔasímíwís:
sʔaʔúwís:
1. xʷumʔtiʔ lut nixʷ anwí asʔatətɨxʔst taʔlí. (It sounds like you didn't get much sleep either.)
2. ñǎxçiñ iʔ stxʷaǎʰkx. haʔ kʷ ʔatətɨxʔst ? (The music was so loud. Were you able to sleep?)
3. ǎsápiʔ kiʔ kñ ʔatətɨxʔst uʔ kñ kʔatətɨxʔnúmt. (It was a long time before I fell asleep and I slept in.)
10. kʔəwəsaxñt - vaccinate someone
sñʔasímíwís:
skʷístiʔñ: kʔəwəsaxñx / kʔəwəsaxñt (affirmative singular); lut akskʔəwəsaxññ (neg. singular); kʔəwəsaxñwi / kʔəwəsaxñti (affirmative plural); lut kskʔəwəsaxñmp / lut kskʔəwəsaxñtp (neg. plural)
skʔiʔyʔsts
1. kñ kʔəwəsaxñm, kʷ kʔəwəsaxñm, kʔəwəsaxñm, kʷu kʔəwəsaxñm, p kʔəwəsaxñm, kʔəwəsaxñməlx
2. kñ čkʔəwəsaxñm, kʷ čkʔəwəsaxñm, čkʔəwəsaxñm, kʷu čkʔəwəsaxñm, p čkʔəwəsaxñm, čkʔəwəsaxñməlx
3. kñ skʔəwəsaxñx, kʷ skʔəwəsaxñx, skʔəwəsaxñx, kʷu skʔəwəsaxñx, p skʔəwəsaxñx, skʔəwəsaxñxəlx
4. kñ səčkʔəwəsaxñx, kʷ səčkʔəwəsaxñx, səčkʔəwəsaxñx, kʷu səčkʔəwəsaxñx, p səčkʔəwəsaxñx, səčkʔəwəsaxñxəlx
5. kñ kskʔəwəsaxñnaʔx, kʷ skʔəwəsaxñnaʔx, kskʔəwəsaxñnaʔx, kʷu kskʔəwəsaxñnaʔx, p skʔəwəsaxñnaʔx, kskʔəwəsaxñnaʔxəlx
6. kñ ksəčkʔəwəsaxñnaʔx, kʷ səčkʔəwəsaxñnaʔx, ksəčkʔəwəsaxñnaʔx, kʷu ksəčkʔəwəsaxñnaʔx, p səčkʔəwəsaxñnaʔx, ksəčkʔəwəsaxñnaʔxəlx
7. kʔəwəsaxñ, kʔəwəsaxñtxʷ, kʔəwəsaxñs, kʔəwəsaxñtm, kʔəwəsaxñtp, kʔəwəsaxñsəlx
8. čkʔəwəsaxñstñ, čkʔəwəsaxñstxʷ, čkʔəwəsaxñsts, čkʔəwəsaxñstm, čkʔəwəsaxñstp, čkʔəwəsaxñstsəlx
9. iskʔəwəsaxñm, askʔəwəsaxñm, skʔəwəsaxñs, skʔəwəsaxñtm, skʔəwəsaxñtp, skʔəwəsaxñsəlx
10. isəčkʔəwəsaxñm, asəčkʔəwəsaxñm, skʔəwəsaxñs, skʔəwəsaxñtm, skʔəwəsaxñtp, skʔəwəsaxñsəlx
11. ikskʔəwəsaxñm, akskʔəwəsaxñm, kskʔəwəsaxñiʔs, kskʔəwəsaxñtm, kskʔəwəsaxñtp, kskʔəwəsaxñiʔsəlx
12. iksəčkʔəwəsaxñm, aksəčkʔəwəsaxñm, ksəčkʔəwəsaxñiʔs, ksəčkʔəwəsaxñtm, ksəčkʔəwəsaxñtp, ksəčkʔəwəsaxñiʔsəlx
13. iskʔəwəsaxñm, askʔəwəsaxñm, skʔəwəsaxñms, skʔəwəsaxñmtət, skʔəwəsaxñmp, skʔəwəsaxñmsəlx
14. isəčkʔəwəsaxñm, asəčkʔəwəsaxñm, səčkʔəwəsaxñms, səčkʔəwəsaxñmtət, səčkʔəwəsaxñmp, səčkʔəwəsaxñmsəlx
15. ikskʔəwəsaxñm, akskʔəwəsaxñm, kskʔəwəsaxñms, kskʔəwəsaxñmtət, kskʔəwəsaxñmp, kskʔəwəsaxñmsəlx
16. iksəčkʔəwəsaxñm, aksəčkʔəwəsaxñm, ksəčkʔəwəsaxñms, ksəčkʔəwəsaxñmtət, ksəčkʔəwəsaxñmp, ksəčkʔəwəsaxñmsəlx
17. isčkʔəwəsaxñ, asčkʔəwəsaxñ, sčkʔəwəsaxñs, sčkʔəwəsaxñtət, sčkʔəwəsaxñmp, sčkʔəwəsaxñsəlx
18. iksčkʔəwəsaxñ, aksčkʔəwəsaxñ, ksčkʔəwəsaxñs, ksčkʔəwəsaxñtət, ksčkʔəwəsaxñmp, ksčkʔəwəsaxñsəlx
sñʔasímíwís:
sʔaʔúwís:
1. kʷaʔ kʔəwəsaxñtm t spiʔsčift uʔ kñ ñtils čmaý ixiʔ aʔ čtkʔsícaxmsts. (Well, she had her shots the day before yesterday, and I think that is what is bothering her.)

2. ósápi? k ^w čkləwsaxñstr̩ i? səx ^w mriím. (Long ago the doctor used to come and give us shots in the arm.)
3. nix ^w i? k ^w il̩k ^w lal̩x ^w čkləwsaxñstsəlx . (They give calves shots too.)
11. ktk^wáya?qñ- put on the head
sñ?aslmíws: ktk ^w áya?qñ
sk^wlstiñ: ktk ^w áya?qñx / ktk ^w áya?qñt (affirmative singular); lut aksktk ^w áya?qñm̩ (neg. singular); ktk ^w áya?qñwi / ktk ^w áya?qñti (affirmative plural); lut ksktk ^w áya?qñmp / lut ksktk ^w áya?qñtp (neg. plural)
skl?iysts
1. kñ ktk ^w áya?qñm̩, k ^w ktk ^w áya?qñm̩, ktk ^w áya?qñm̩, k ^w u ktk ^w áya?qñm̩, p ktk ^w áya?qñm̩, ktk ^w áya?qñm̩əlx
2. kñ čktk ^w áya?qñm̩, k ^w čktk ^w áya?qñm̩, čktk ^w áya?qñm̩, k ^w u čktk ^w áya?qñm̩, p čktk ^w áya?qñm̩, čktk ^w áya?qñm̩əlx
3. kñ sktk ^w áya?qñx, k ^w sktk ^w áya?qñx, sktk ^w áya?qñx, k ^w u sktk ^w áya?qñx, p sktk ^w áya?qñx, sktk ^w áya?qñxəlx
4. kñ səčktk ^w áya?qñx, k ^w səčktk ^w áya?qñx, səčktk ^w áya?qñx, k ^w u səčktk ^w áya?qñx, p səčktk ^w áya?qñx, səčktk ^w áya?qñxəlx
5. kñ ksktk ^w áya?qñax, k ^w ksktk ^w áya?qñax, ksktk ^w áya?qñax, k ^w u ksktk ^w áya?qñax, p ksktk ^w áya?qñax, ksktk ^w áya?qñaxəlx
6. kñ ksəčktk ^w áya?qñax, k ^w ksəčktk ^w áya?qñax, ksəčktk ^w áya?qñax, k ^w u ksəčktk ^w áya?qñax, p ksəčktk ^w áya?qñax, ksəčktk ^w áya?qñaxəlx
7. ktk ^w áya?qñ, ktk ^w áya?qñtx ^w , ktk ^w áya?qs, ktk ^w áya?qñtm̩, ktk ^w áya?qñtp, ktk ^w áya?qsəlx
8. čktk ^w áya?qstñ, čktk ^w áya?qstx ^w , čktk ^w áya?qsts, čktk ^w áya?qstr̩m̩, čktk ^w áya?qstp, čktk ^w áya?qstsəlx
9. isktk ^w áya?qñm̩, asktk ^w áya?qñm̩, sktk ^w áya?qs, sktk ^w áya?qñtm̩, sktk ^w áya?qñtp, sktk ^w áya?qsəlx
10. isəčktk ^w áya?qñm̩, asəčktk ^w áya?qñm̩, səčktk ^w áya?qs, səčktk ^w áya?qñtm̩, səčktk ^w áya?qñtp, səčktk ^w áya?qsəlx
11. iksktk ^w áya?qñm̩, aksktk ^w áya?qñm̩, ksktk ^w áya?qñis, ksktk ^w áya?qñtm̩, ksktk ^w áya?qñtp, ksktk ^w áya?qñisəlx
12. iksəčktk ^w áya?qñm̩, aksəčktk ^w áya?qñm̩, ksəčktk ^w áya?qñis, ksəčktk ^w áya?qñtm̩, ksəčktk ^w áya?qñtp, ksəčktk ^w áya?qñisəlx
13. isktk ^w áya?qñm̩, asktk ^w áya?qñm̩, sktk ^w áya?qñm̩s, sktk ^w áya?qñmtət, sktk ^w áya?qñmp, sktk ^w áya?qñm̩səlx
14. isəčktk ^w áya?qñm̩, asəčktk ^w áya?qñm̩, səčktk ^w áya?qñm̩s, səčktk ^w áya?qñmtət, səčktk ^w áya?qñmp, səčktk ^w áya?qñm̩səlx
15. iksktk ^w áya?qñm̩, aksktk ^w áya?qñm̩, ksktk ^w áya?qñm̩s, ksktk ^w áya?qñmtət, ksktk ^w áya?qñmp, ksktk ^w áya?qñm̩səlx
16. iksəčktk ^w áya?qñm̩, aksəčktk ^w áya?qñm̩, ksəčktk ^w áya?qñm̩s, ksəčktk ^w áya?qñmtət, ksəčktk ^w áya?qñmp, ksəčktk ^w áya?qñm̩səlx
17. isčktk ^w áya?qñ, asčktk ^w áya?qñ, sčktk ^w áya?qñs, sčktk ^w áya?qñtət, sčktk ^w áya?qñmp, sčktk ^w áya?qñsəlx
18. iksčktk ^w áya?qñ, aksčktk ^w áya?qñ, ksčktk ^w áya?qñs, ksčktk ^w áya?qñtət, ksčktk ^w áya?qñmp, ksčktk ^w áya?qñsəlx
s?a?úms:
1. čixčxt̩ í snk ^w ək ^w ?ač. ktk^wáya?qñ t ífat̩ ?ípstñ. (She was hot in the night, so I put a wet cloth on her head.)
2. čqčqəqəpəqəlx ut̩ ktk^wáya?qñtməlx t sx ^w uyñt̩. (They got hit on the head, so they put ice packs on their heads.)
3. ktk^wáya?qñt t snk ^w ?ína?. (Place a pillow under her head.)
12. ?ípstñ- towel / wiping cloth
sñ?aslmíws: ?ap̩?ípstñ
s?a?úms:
1. čixčəxt̩ í snk ^w ək ^w ?ač. ktk ^w áya?qñ t ífat̩ ?ípstñ . (She was hot in the night, so I put a wet cloth on her head.)
2. čkmant̩ i? ?ap̩?ípstñ iksñq ^w a?ít ^w m̩. (Bring the towels, I'm going to wash them.)
3. ha? k ^w kí?ípstñ ? (Do you have a towel?)

13. čwtstím / wtaht / wtnam- put
sň?asímíwš: čwtwtstím / wtwtahť / wtwtnař
sk^wístiň: wtnax / wtnmix /wtńtik ^w (affirmative singular); lut akswtnám (neg. singular); wtnáwi / wtńmiwi /wtńtík ^{wi} (affirmative plural); lut kswtnařp / lut kswtńtip (neg. plural)
skl?iýsts
1. kń wtnam, k ^w wtnam, wtnam, k ^w u wtnam, p wtnam, wtnamělx
2. kń čwtnam, k ^w čwtnam, čwtnam, k ^w u čwtnam, p čwtnam, čwtnamělx
3. kń swtnax, k ^w swtnax, swtnax, k ^w u swtnax, p swtnax, swtnaxělx
4. kń sačwtanax, k ^w sačwtanax, sačwtanax, k ^w u sačwtanax, p sačwtanax, sačwtanaxělx
5. kń kswtnáxa?x, k ^w swtnáxa?x, kswtnáxa?x, k ^w u kswtnáxa?x, p swtnáxa?x, kswtnáxa?xělx
6. kń ksawtnáxa?x, k ^w sačwtnáxa?x, ksawtnáxa?x, k ^w u ksawtnáxa?x, p sačwtnáxa?x, ksawtnáxa?xělx
7. wtńtiň, wtńti ^w , wtńtis, wtńtiň, wtńtip, wtńtisělx
8. čwtstiň, čwtstix ^w , čwtstis, čwtstím, čwtstip, čwtstisělx
9. iswtnám, aswtnám, swtńtis, swtńtiň, swtńtip, swtńtisělx
10. isawtnám, asawtnám, sačwtńtis, sačwtńtiň, sačwtńtip, sačwtńtisělx
11. ikswtnám, akswtnám, kswtńtis, kswtńtiň, kswtńtip, kswtńtisělx
12. iksawtnám, aksawtnám, ksawtnáxis, ksawtnáxiň, ksawtnáxip, ksawtnáxisělx
13. iswtnám, aswtnám, swtnařs, swtnařtət, swtnařp, swtnařsělx
14. isawtnám, asawtnám, sačwtnařs, sačwtnařtət, sačwtnařp, sačwtnařsělx
15. ikswtnám, akswtnám, kswtnařs, kswtnařtət, kswtnařp, kswtnařsělx
16. iksawtnám, aksawtnám, ksawtnařs, ksawtnařtət, ksawtnařp, ksawtnařsělx
17. isčwtáh, asčwtáh, sčwtahs, scwtahťtət, sčwtanřp, sčwtahsělx
18. iksčwtáh, aksčwtáh, ksčwtahs, ksčwtahťtət, ksčwtanřp, ksčwtahsělx
s?a?úřš:
1. ki, uť nix ^w čwtstiň i? řřat spəpćńića? ř ħńmikřs uť ixí? řstmis. (Yes, I also put it the wet cloth on her back, and she liked that.)
2. ilí? ř kilwíća? ka? čnutstiň. (I put them in the barrel.)
3. alá? ř inýámřřa? mi čnutstix ^w . (You put them in my basket.)
14. spəpćńića?- a cloth
sň?asímíwš: spəpćńića?
s?a?úřš:
1. ki, uť nix ^w čwtstiň i? řřat spəpćńića? ř ħńmikřs uť ixí? řstmis. (Yes, I also put it the wet cloth on her back, and she liked that.)
2. řańiķń i? spəpćńića? uť křakřiřš. (I cut up the cloth, then I sew them together.)
3. tať ki? řřilx ^w aspəpćńića?. (Your cloth is so nice.)
15. ka?ás- feel awful
sň?asímíwš: ka?ká?ás
sk^wístiň: ka?ásx (affirmative singular); lut akska?ás (neg. singular); ka?áswi (affirmative plural); lut kska?ásřp (neg. plural)
skl?iýsts
1. kń ka?ás, k ^w ka?ás, ka?ás, k ^w u ka?ás, p ka?ás, ka?ásělx
2. kń čka?ás, k ^w čka?ás, čka?ás, k ^w u čka?ás, p čka?ás, čka?ásělx

3. kñ sƙaʔásx, kʷ sƙaʔásx, sƙaʔásx, kʷu sƙaʔásx, p sƙaʔásx, sƙaʔásxəlx
4. kñ səčƙaʔásx, kʷ səčƙaʔásx, səčƙaʔásx, kʷu səčƙaʔásx, p səčƙaʔásx, səčƙaʔásxəlx
5. kñ ksƙaʔásaʔx, kʷ sƙaʔásaʔx, ksƙaʔásaʔx, kʷu ksƙaʔásaʔx, p sƙaʔásaʔx, ksƙaʔásaʔxəlx
6. kñ ksəčƙaʔásaʔx, kʷ səčƙaʔásaʔx, ksəčƙaʔásaʔx, kʷu ksəčƙaʔásaʔx, p səčƙaʔásaʔx, ksəčƙaʔásaʔxəlx
7. isƙaʔás, asƙaʔás, sƙaʔást, sƙaʔástət, sƙaʔásmp, sƙaʔástsəlx
8. isəčƙaʔás, asəčƙaʔás, səčƙaʔást, səčƙaʔástət, səčƙaʔásmp, səčƙaʔástsəlx
9. iksƙaʔás, aksƙaʔás, ksƙaʔást, ksƙaʔástət, ksƙaʔásmp, ksƙaʔástsəlx
10. iksəčƙaʔás, aksəčƙaʔás, ksəčƙaʔást, ksəčƙaʔástət, ksəčƙaʔásmp, ksəčƙaʔástsəlx
11. isčƙaʔás, asčƙaʔás, sčƙaʔást, sčƙaʔástət, sčƙaʔásmp, sčƙaʔástsəlx
12. iksčƙaʔás, aksčƙaʔás, ksčƙaʔást, ksčƙaʔásmp, ksčƙaʔástsəlx
sʔaʔúms:
1. ixíʔ way ƙkaʔás . (She has been feeling bad/fussy.)
2. taʔtaʔáp ut kaʔkáʔásəlx . (They got dirty, and they felt awful.)
3. ƙa čnísaʔtʔaps ut čƙaʔás . (When her diaper gets wet, it feels awful.)
16. čsɿsul t n̄tɿitkʷ - popsicles
snánaqs: čsul t n̄tɿitkʷ
sʔaʔúms:
1. kñ čkʷnīm t čsɿsul t n̄tɿitkʷ , čmay itlíʔ kʷińs. (Well, I brought some popsicles, so maybe she'll try one of those.)
2. sǰʷuʔǰʷústs iʔ səčǰmálaʔ aʔ čsul t n̄tɿitkʷ . (The popsicles are a favorite for the children)
3. haʔ kʷiɿ, qwiń kñ kʷriʔ ta čsul n̄tɿitkʷ ańǰmíńk ? (What color popsicle do you want? Red, green or yellow?)
17. skəkʷákaʔ kʷəkʷəkʷícaʔ - chicken pox
sʔaʔúms:
1. kñ n̄tɿs staʔxʷ skəkʷákaʔ kʷəkʷəkʷícaʔ . (I think she has chicken pox.)
2. iʔ skəkʷákaʔ kʷəkʷəkʷícaʔ čsawáp ut čtstsʔap čǰit t spučt. (The chickenpox drips and gets crusted like sores)
3. laʔkín iʔ kʷiɿt taʔlíʔ čtksícaʔmsts iʔ skəkʷákaʔ kʷəkʷəkʷícaʔ . (Some have a hard time with the chicken pox.)
18. kʷəkʷəkʷícaʔ - spots on the body
sñʔasímiws: kʷəkʷəkʷícaʔ
sʔaʔúms:
1. stím ? haʔ kʷəkʷəkʷícaʔ iʔ sqiltks? (What? Does she have spots on her?)
2. ƙə n̄xʷstiwstn̄txʷ iʔ sƙəkəknwʔalñ way kʷ skʷəkʷəkʷícaʔx ut kʷ swap. (If you walk in the poison ivy you will get itchy.)
3. miyát ƙa čtxʷícaʔ iʔ ʔuʔǰʷtílaʔt čkʷəkʷəkʷícaʔ . (When a baby is dressed to warm it will get a rash.)
19. p̄ətp̄ʔat - ooze / splatter
sñʔasímiws: p̄tətp̄ətp̄ʔat
sʔaʔúms:
1. ilíʔ čp̄ətp̄ʔat í sñkmikns ut í sčucʔcuʔxáńs. (She has sores on her back and feet.)
2. iʔ stmʔalt čxʷist ut p̄caʔr̄, p̄ʔat, p̄ʔat . (When a cow poops it goes, splat, splat.)
3. iʔ sníkəks kstwílx ut čp̄t̄ʔat iʔ mčʔat. (His wound got infected and the pus came oozing)
20. tksəsićaʔ - get a rash / have an allergic reaction on the skin

sn̄ʔasímíw̄s: tkəsksəsícaʔ
skʷl̄stiñ: tkəsícaʔx / tkəsícaʔñt (affirmative singular); lut akstkəsícaʔ / lut akstkəsícaʔm̄ (neg. singular); tkəsícaʔwi / tkəsícaʔñti (affirmative plural); lut kstkəsícaʔmp / lut kstkəsícaʔñtp (neg. plural)
skíʔiýsts
<ol style="list-style-type: none"> 1. kñ tkəsícaʔ, kʷ tkəsícaʔ, tkəsícaʔ, kʷu tkəsícaʔ, p tkəsícaʔ, tkəsícaʔəlx 2. kñ čtkəsícaʔ, kʷ čtkəsícaʔ, čtkəsícaʔ, kʷu čtkəsícaʔ, p čtkəsícaʔ, čtkəsícaʔəlx 3. kñ stksəsícaʔx, kʷ stksəsícaʔx, stksəsícaʔx, kʷu k stksəsícaʔx, p stksəsícaʔx, k stksəsícaʔxəlx 4. kñ səčtkəsícaʔx, kʷ səčtkəsícaʔx, səčtkəsícaʔx, kʷu səčtkəsícaʔx, p səčtkəsícaʔx, səčtkəsícaʔxəlx 5. kñ kstkəsícaʔaʔx, kʷ stksəsícaʔaʔx, stksəsícaʔaʔx, kʷu stksəsícaʔaʔx, p stksəsícaʔaʔx, stksəsícaʔaʔxəlx 6. kñ ksəčtkəsícaʔaʔx, kʷ səčtkəsícaʔaʔx, səčtkəsícaʔaʔx, kʷu səčtkəsícaʔaʔx, p səčtkəsícaʔaʔx, səčtkəsícaʔaʔxəlx 7. tkəsícaʔñ, tkəsícaʔñtxʷ, tkəsícaʔs, tkəsícaʔñtm̄, tkəsícaʔñtp, tkəsícaʔsəlx 8. čtkəsícaʔstñ, čtkəsícaʔstxʷ, čtkəsícaʔsts, čtkəsícaʔstm̄, čtkəsícaʔstp, čtkəsícaʔstsəlx 9. istksəsícaʔm̄, astksəsícaʔm̄, stksəsícaʔs, stksəsícaʔñtm̄, stksəsícaʔñtp, stksəsícaʔsəlx 10. isəčtkəsícaʔm̄, asəčtkəsícaʔm̄, səčtkəsícaʔs, səčtkəsícaʔñtm̄, səčtkəsícaʔñtp, səčtkəsícaʔsəlx 11. ikstkəsícaʔm̄, akstkəsícaʔm̄, kstkəsícaʔiʔs, kstkəsícaʔñtm̄, kstkəsícaʔñtp, kstkəsícaʔiʔsəlx 12. iksəčtkəsícaʔm̄, aksəčtkəsícaʔm̄, ksəčtkəsícaʔiʔs, ksəčtkəsícaʔñtm̄, ksəčtkəsícaʔñtp, ksəčtkəsícaʔiʔsəlx 13. istksəsícaʔm̄, astksəsícaʔm̄, stksəsícaʔm̄s, stksəsícaʔm̄tət, stksəsícaʔm̄p, stksəsícaʔm̄səlx 14. isəčtkəsícaʔm̄, asəčtkəsícaʔm̄, səčtkəsícaʔm̄s, səčtkəsícaʔm̄tət, səčtkəsícaʔm̄p, səčtkəsícaʔm̄səlx 15. ikstkəsícaʔm̄, akstkəsícaʔm̄, kstkəsícaʔm̄s, kstkəsícaʔm̄tət, kstkəsícaʔm̄p, kstkəsícaʔm̄səlx 16. iksəčtkəsícaʔm̄, aksəčtkəsícaʔm̄, ksəčtkəsícaʔm̄s, ksəčtkəsícaʔm̄tət, ksəčtkəsícaʔm̄p, ksəčtkəsícaʔm̄səlx 17. isčtkəsícaʔ, asčtkəsícaʔ, sčtkəsícaʔs, sčtkəsícaʔtət, sčtkəsícaʔmp, sčtkəsícaʔsəlx 18. iksčtkəsícaʔ, aksčtkəsícaʔ, ksčtkəsícaʔs, ksčtkəsícaʔtət, ksčtkəsícaʔmp, ksčtkəsícaʔsəlx
sʔaʔúms:
1. ixíʔ stksəsícaʔx , kíʔ siwñ uč ksčʔáíxaʔx, ixíʔ kíʔ wikñ iʔ skslíícaʔs. (She was fussing around, so I asked her if she wanted to take a bath. That's when I noticed the spots.)
2. istm̄kʔílt tkəsícaʔm̄s iʔ ʔáyúʔ. (My daughter gets a rash from chocolate tip.)
3. iʔ kʷíłt iʔ sqilxʷ yʔat stím tkəsícaʔm̄s . (Some are allergic to/get a rash from everything.)

06. q'w'iq'w'Imniṭp

sṭuṃs

kaṭṭlscuṭxáñ	three feet
ṭak'w'ik'w'iq'w'	height
ćik	rough
pṣapṣáṭ'iq'w'	gray branches
ṭamṃsqáṭaṭm	feed animals
pəṭ'w'əṭ'w'am	distributed
kməćilx'w'	oiled skin / surface
ćkṭ'w'ilst / kṭ'w'ilñt	get rid of something

smýmaj

<p>iṭ q'w'iq'w'Imniṭp ṭ xw'xw'ulaṭx'w' syilx'ulaṭx'w' kaṭ čplal. kí kaṭṭlscuṭxáñ iṭ kstik'w'iq'w's ṭa čplal, iṭ k'w'ilt kí ṭupñkst scūṭxáñ iṭ kṭak'w'ik'w'iq'w's. iṭ q'w'iq'w'Imniṭp iṭ tkíxmikstñs ṭiṭ ćik uṭ pṣapṣáṭ'iq'w'. iṭ paćkts pṣa uṭ q'w'iñ. iṭ paćkts ćk'w'kpícaṭ.</p> <p>iṭ q'w'iq'w'Imniṭp iṭ paćkts lut ṭa čṣasṣát. niṭáyp əćkṭix'w'p. kaṭáym kaṭ čcaṭák'w'm iṭ q'w'iq'w'Imniṭp. k'w'rk'w'ri iṭ sćaṭák'w's iṭ q'w'iq'w'Imniṭp. yṣat taṭkín akswík'm iṭ q'w'iq'w'Imniṭp, átiṭ iṭ sqilx'w' čṭamṃsqáṭaṭm yṣat taṭkín, ixíṭ uṭ pəṭ'w'əṭ'w'am yṣat taṭkín.</p> <p>iṭ sṭaṭćinm, sníkṭcaṭ naṭṭ stmṣalt lut xastsəlx ṭa ksṭiṭsəlx iṭ q'w'iq'w'Imniṭp. iṭ paćkṭ čxiṭ ćkməćilx'w' uṭ lut ixíṭ xast kí sq'w'icniñks. ixíṭ t tmix'w' čitstsəlx iṭ q'w'iq'w'Imniṭp kmax taṭlṭiṭ ṭa čṭalṭilx'w'təlx. kmax iṭ staṭin niṭáyp čaṭəṭnusts iṭ q'w'iq'w'Imniṭp.</p> <p>iṭ sqilx'w' čk'w'ulmstəlx iṭ q'w'iq'w'Imniṭp iṭ kíṭlilx'w's kí ksəćsićmṃs uṭ q'w'əq'w'ṭiṭpaṭs. xast t mriṃstñ kí sqilx'w' iṭ q'w'iq'w'Imniṭp. k'w'u čk'w'ulm ṭa ṭti ixíṭ xast kí sṣáhaṭ k'm sṭṭṣamṭ. ixíṭ niṭx'w' iṭ paćkts xast čk'w'ulmstñ k'w'u ṭa čpulst k'm ṭa čpulstñ iṭ čitx'w'təṭ. iṭ spuṭúls iṭ q'w'iq'w'Imniṭp ćkṭ'w'ilsts iṭ k'ast uṭ k'w'u čk'w'əćk'w'əćtwilx itliṭ.</p>	<p>three feet</p> <p>height</p> <p>rough; gray branches</p> <p>feed animals;</p> <p>distributed</p> <p>oiled skin</p> <p>get rid of</p>
---	---

sṃsúx'w'naṭ swṭtiñ

1. kaṭkín kaṭ čplal iṭ q'w'iq'w'Imniṭp ?
2. ćkiñ iṭ kstik'w'iq'w's ṭa čplal iṭ q'w'iq'w'Imniṭp ?
3. ćkiñ iṭ tkíxmikstñs iṭ q'w'iq'w'Imniṭp ?
4. ćkiñ iṭ paćkts iṭ q'w'iq'w'Imniṭp ?
5. pñkiñ kaṭ čcaṭák'w'm iṭ q'w'iq'w'Imniṭp ?
6. čaknílx'w' iṭ sćaṭák'w's iṭ q'w'iq'w'Imniṭp ?
7. səṭṭkinx uṭ yṣat taṭkín akswík'm iṭ q'w'iq'w'Imniṭp ?
8. səṭṭkinx uṭ lut ṭa čitsts iṭ q'w'iq'w'Imniṭp iṭ sṭaṭćinm, sníkṭcaṭ naṭṭ stmṣalt ?
9. stiṃ iṭ timx'w' aṭ čitsts iṭ q'w'iq'w'Imniṭp uṭ lut ṭa čq'ilt ?
10. kí stiṃ iṭ sqilx'w' čk'w'ulmstṣ iṭ q'w'iq'w'Imniṭp iṭ kíṭlilx'w's ?
11. kí stiṃ iṭ sqilx'w' čk'w'ulmstṣ iṭ q'w'iq'w'Imniṭp iṭ paćkts ?
12. k'w'u əṭṭkistñ iṭ spuṭúls iṭ q'w'iq'w'Imniṭp ?

añčáwt swṭtiñ

1. haṭ aṃxást aksx'w'ý iṭ kí xw'xw'ulaṭx'w' syilx'ulaṭx'w' ? kaṭkiñ ? səṭṭkinx ? səṭṭkinx uṭ lut ?
2. ćkiñ iṭ stak'w'ik'w'iq'w's iṭ smamṭiṃ ṭ asnəqsílx'w' ? iṭ sq'q'ltmix'w' ? mayxít.

3. ha? čkčik asəcsícím í asńłəqutń ? səx?kinx ? səx?kinx ul lut ?
4. ha? čik ask'łús ? səx?kinx ? səx?kinx ul lut ?
5. ha? k'w č'amńsqáxa?ń ? t stiń ? maýxít.
6. ha? ýat ta?kín ki? pəx'əx'arń asnəqsíl'x' ? maýxít.
7. stiń asxw'xw'ús s?iń, i? s'ła?čínń, i? sník'ca? kń i? stm'falt ? səx?kinx ? səx?kinx ul lut ?
8. ha? čatənústx'w i? stm'falt sq?iń ? maýxít.
9. ha? k'w čkməčilx'w kń x'waw asípi? ? maýxít. səx?kinx ?
10. ha? k'w čsiwst t q'łiq'łmńińp łti k'w ła č'áha? kń k'w čńf'arńt ? səx?kinx ? səx?kinx ul lut ?
11. ha? č'k'w'ulństx'w i? q'łiq'łmńińp k'w ła čpul'lst kń ła čpul'stx'w ańčít'x'w ? səx?kinx ? səx?kinx ul lut ? maýxít.
12. stiń asč'k'ł'w'í t nəqspińtk ? maýxít.

skf?iýsrń t xilń s?a?úms

A. čńqmiń aksč'k'w'úl: wýstik'w a? čńqmiń.

k'ł'x'w'íłń - to get rid of

	inčá	anwí	čniłts	mnińłtət	mnińłtəmp	mnińłtsəłx
intransitive past/present						
intransitive customary/ actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future/inceptive						
intransitive imperfect future/inceptive						
intransitive affirm. commands	---		---			---
intransitive neg. commands	---		---			---
present durative / present perfect						
imperfect durative						
future durative						
future imperfect durative						
past perfect						
future perfect						

Č. swítih aksčkwúí: ktətmčinx t mil'čn' nsəlxčih. nmyčimnt i? swítih na? asčqáy kí nwyápixčh.

1. ha? kh kt'wil'm t a? čmwmsawt ? (kiw)

nwyápixčh:

2. ha? kw səčkt'wil'x t ańtrmtáxw ? (kiwa)

nwyápixčh:

3. ha? kw skt'wíla?x t astrmtim ? (lut)

nwyápixčh:

4. stim i? sč'wil'mp ? (sqqltmixw)

nwyápixčh:

5. ha? axá? aksčkt'wí ? (ki)

nwyápixčh:

6. ha? čmistixw səx?kinx ut ksəčkt'wil'mtət ińčá? na? Āsčnitkw ? (lut)

nwyápixčh:

Č. Past/Present 36 Box aksčkwúí: nqyntikw a? čkt'xas s?uřms í čhqmih.

kt'wil'nt- to get rid of

	ińčá	anwí	čniřts	mniřmtət	mniřmłəmp	mniřmtsəlx
ińčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniřts						
mniřmtət	xxx			xxx		
mniřmłəmp		xxx			xxx	
čniřtsəlx mniřmtsəlx						

ε. swítih aksčkwúí: ktətmčinx t mil'čn' nsəlxčih. nmyčimnt i? swítih na? asčqáy kí nwyápixčh.

1. ha? asxmńkáwa? kt'wil'ńts ? (lut)

nwyápixčh:

2. səx?kinx ut kwu? kt'wil'ńtxw ? (sič sxmńkáwa?)

nwyápixčh:

3. səxʔkinx uʔ kʰwʰilʰəmʰ ? (nqʷʕawqʰ)

nʷyápixčʰ:

4. haʔ kʰwʰilʰntxʷəlxʷ ? (kiw)

nʷyápixčʰ:

5. haʔ čmistixʷ xʰi stimʰ uʔ kʰwʰilʰtəmsəlxʷ ? (lut)

nʷyápixčʰ:

6. haʔ kʷuʔ kʰwʰilʰntʰ inčá naʔʰ xʷʕaʔlxʷ ? (kiwa)

nʷyápixčʰ:

H. Future 36 Box aksčʰwʰilʰ: nqʷntikʷ aʔ čkʰtas sʔums i čnqminʰ.

kskʰwʰilʰnt- to get rid of

	inčá	anwí	čniʰts	mnimʰtət	mnimʰtəmp	mnimʰtsəlx
inčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniʰts						
mnimʰtət	xxx			xxx		
mnimʰtəmp		xxx			xxx	
čniʰtsəlx mnimʰtsəlx						

I. swʰtiʰn aksčʰwʰilʰ: kʰtərnčinx t milʰwʰčʰn nsəlxčʰin. nmyčimʰnt iʔ swʰtiʰn naʔʰ asčqáý kʰi nʷyápixčʰ.

1. haʔ asxʰmʰkáwaʔ kskʰwʰilʰntsʰ ? (kiw)

nʷyápixčʰ:

2. səxʔkinx uʔ kʷuʔ akskʰwʰilʰm inčá ? (sič xʰmʰkáwaʔ)

nʷyápixčʰ:

3. səxʔkinx uʔ p ikskʰwʰilʰmʰ ? (nqʷʕawqʰ)

nʷyápixčʰ:

4. ha? akskítǵwílmǵx ? (lut)

nwýápíxčn:

5. ha? čmistíp xǐ stím ut k^wu? kskítǵwílmǵx inčá na? Susát ? (lut)

nwýápíxčn:

6. ha? k^wu? akskítǵwílm inčá na? Xsalqs ? (lut)

nwýápíxčn:

čk^wulmstn i? s?a?úms

1. ka?Hlsču?xǵn- three feet
sǵ?asímíw: ka?Hlsču?ču?xǵn
s?a?úms:
1. kǐ ka?Hlsču?xǵn i? kstík ^w lq ^w s ǵa čplǵ, i? k ^w iǵt kǐ ŕupńkst sču?xǵn i? kstǵk ^w ?ík ^w lq ^w s. (It usually grows to about three feet tall, but it can grow as tall as ten feet.)
2. kń k ^w ak ^w úlst ut qtnuń t ikstǵtmnčút t ka?Hlsču?xǵn. (I practiced and finally was able to jump three feet.)
3. tǵtǵǵala?q ^w t sqiltmix ^w mat kǐ ka?Hlsču?xǵn i? stitǵ ^w lq ^w s. (He was a short man maybe a bitty three feet tall.)
2. tak^w?ík^wlq^w- height
singular: tǐk ^w lq ^w
s?a?úms:
1. kǐ ka?Hlsču?xǵn i? kstík ^w lq ^w s ǵa čplǵ, i? k ^w iǵt kǐ ŕupńkst sču?xǵn i? kstǵk ^w ?ík ^w lq ^w s. (It usually grows to about three feet tall, but it can grow as tall as ten feet.)
2. i? stǵ ^w ǵǵxǵxǵn tak ^w ?ík ^w lq ^w t sqilx ^w . (The blackfoot people are tall people.)
3. tǐk ^w lq ^w asq ^w sí? . (Your son is tall.)
3. čik- rough
sǵ?asímíw: čǵkčik
s?a?úms:
1. i? q ^w lq ^w lrmniǵp i? tkǐxmikstńs tǐ? čik ut pǵapǵǵlq ^w . (Sagebrush has rough, gray branches and gray or gray-green leaves.)
2. čǵkčik l? sǵčsǐčm. (The blankets are rough and prickly.)
3. inmístn i? sk ^w ǵusts tǐ? čik. (My dads face is prickly.)
4. pǵapǵǵlq^w- gray branches / gray poles
snǵnaqs: pǵǵlq ^w
s?a?úms:
1. i? q ^w lq ^w lrmniǵp i? tkǐxmikstńs tǐ? čik ut pǵapǵǵlq ^w . (Sagebrush has rough, gray branches and gray or gray-green leaves.)
2. kǵwǵíwǵ i? yǵyult ut pǵapǵǵlq ^w . (The logs are old they are all gray.)
3. tǐ? kǵpǵapǵa?ǵǵ i? sču?ču?xǵńs. (His legs are grey.)
5. ?amnsqǵǵa?ǵm- feed animals
sǵ?asímíw: ?am?amnsqǵǵa?ǵm

<p>skʷístiħ: ʔamńsqáxaʔx / ʔamńsqáxaʔńt (affirmative singular); lut aksʔamńsqáxaʔń (neg. singular); ʔamńsqáxaʔwi / ʔamńsqáxaʔńti (affirmative plural); lut ksʔamńsqáxaʔńp / lut ksʔamńsqáxaʔńtp (neg. plural)</p>
<p>sklʔiʔysts</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kń ʔamńsqáxaʔń, kʷ ʔamńsqáxaʔń, ʔamńsqáxaʔń, kʷu ʔamńsqáxaʔń, p ʔamńsqáxaʔń, ʔamńsqáxaʔńəłx 2. kń čamńsqáxʷaʔń, kʷ čamńsqáxʷaʔń, čamńsqáxʷaʔń, kʷu čamńsqáxʷaʔń, p čamńsqáxʷaʔń, čamńsqáxʷaʔńəłx 3. kń sʔamńsqáxaʔx, kʷ sʔamńsqáxaʔx, sʔamńsqáxaʔx, kʷu sʔamńsqáxaʔx, p sʔamńsqáxaʔx, sʔamńsqáxaʔxəłx 4. kń səčʔamńsqáxaʔx, kʷ səčʔamńsqáxaʔx, səčʔamńsqáxaʔx, kʷu səčʔamńsqáxaʔx, p səčʔamńsqáxaʔx, səčʔamńsqáxaʔxəłx 5. kń ksʔamńsqáxaʔaʔx, kʷ sʔamńsqáxaʔaʔx, ksʔamńsqáxaʔaʔx, kʷu ksʔamńsqáxaʔaʔx, p sʔamńsqáxaʔaʔx, ksʔamńsqáxaʔaʔxəłx 6. kń ksəčʔamńsqáxaʔaʔx, kʷ səčʔamńsqáxaʔaʔx, ksəčʔamńsqáxaʔaʔx, kʷu ksəčʔamńsqáxaʔaʔx, p səčʔamńsqáxaʔaʔx, ksəčʔamńsqáxaʔaʔxəłx 7. ʔamńsqáxaʔń, ʔamńsqáxaʔńtxʷ, ʔamńsqáxaʔs, ʔamńsqáxaʔńtrń, ʔamńsqáxaʔńtp, ʔamńsqáxaʔsəłx 8. čamńsqáxaʔstń, čamńsqáxaʔstxʷ, čamńsqáxaʔsts, čamńsqáxaʔstń, čamńsqáxaʔstp, čamńsqáxaʔstsəłx 9. isʔamńsqáxaʔń, asʔamńsqáxaʔń, sʔamńsqáxaʔs, sʔamńsqáxaʔńtrń, sʔamńsqáxaʔńtp, sʔamńsqáxaʔsəłx 10. isəčʔamńsqáxaʔń, asəčʔamńsqáxaʔń, səčʔamńsqáxaʔs, səčʔamńsqáxaʔńtrń, səčʔamńsqáxaʔńtp, səčʔamńsqáxaʔsəłx 11. iksʔamńsqáxaʔń, aksʔamńsqáxaʔń, ksʔamńsqáxaʔiʔs, ksʔamńsqáxaʔńtrń, ksʔamńsqáxaʔńtp, ksʔamńsqáxaʔiʔsəłx 12. iksəčʔamńsqáxaʔń, aksəčʔamńsqáxaʔń, ksəčʔamńsqáxaʔiʔs, ksəčʔamńsqáxaʔńtrń, ksəčʔamńsqáxaʔńtp, ksəčʔamńsqáxaʔiʔsəłx 13. isʔamńsqáxaʔń, asʔamńsqáxaʔń, sʔamńsqáxaʔńs, sʔamńsqáxaʔńtət, sʔamńsqáxaʔńp, sʔamńsqáxaʔńsəłx 14. isəčʔamńsqáxaʔń, asəčʔamńsqáxaʔń, səčʔamńsqáxaʔńs, səčʔamńsqáxaʔńtət, səčʔamńsqáxaʔńp, səčʔamńsqáxaʔńsəłx 15. iksʔamńsqáxaʔń, aksʔamńsqáxaʔń, ksʔamńsqáxaʔńs, ksʔamńsqáxaʔńtət, ksʔamńsqáxaʔńp, ksʔamńsqáxaʔńsəłx 16. iksəčʔamńsqáxaʔń, aksəčʔamńsqáxaʔń, ksəčʔamńsqáxaʔńs, ksəčʔamńsqáxaʔńtət, ksəčʔamńsqáxaʔńp, ksəčʔamńsqáxaʔńsəłx 17. isčʔamńsqáxaʔ, asčʔamńsqáxaʔ, sčʔamńsqáxaʔs, sčʔamńsqáxaʔtət, sčʔamńsqáxaʔńp, sčʔamńsqáxaʔsəłx 18. iksčʔamńsqáxaʔ, aksčʔamńsqáxaʔ, ksčʔamńsqáxaʔs, ksčʔamńsqáxaʔtət, ksčʔamńsqáxaʔńp, ksčʔamńsqáxaʔsəłx
<p>sʔaʔúńs:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. yʔat taʔkín akswikń iʔ qʷlqʷlńniʔp, átiʔ iʔ sqilxʷ čʔamńsqáxaʔń yʔat taʔkín, ixíʔ uʔ pəxʷəxʷamń yʔat taʔkín. (Sagebrush is more common nowadays, because people let their cows eat everywhere, so it spread all over.) 2. haʔ way kʷ ʔamńsqáxaʔń ? (Did you feed the animals?) 3. way ʔamʔamńtíń yʔat iʔ tmixʷ. (Yes I fed all the animals)
<p>6. pəxʷəxʷamń- distributed / spread</p>
<p>snánaqs: pʰamń</p>
<p>skʷístiħ: pʰmix / pʰńtikʷ (affirmative singular); lut akspʰám (neg. singular); pʰmíwi / pʰńtikʷi (affirmative plural); lut kspʰamńp / lut kspʰńtip (neg. plural)</p>
<p>sklʔiʔysts</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kń pʰamń, kʷ pʰamń, pʰamń, kʷu pʰamń, p pʰamń, pʰamńəłx 2. kń čpʰamń, kʷ čpʰamń, čpʰamń, kʷu čpʰamń, p čpʰamń, čpʰamńəłx 3. kń spʰmix, kʷ spʰmix, spʰmix, kʷu spʰmix, p spʰmix, spʰmixəłx

4. kń sǎčpǎx ^w mix, k ^w sǎčpǎx ^w mix, sǎčpǎx ^w mix, k ^w u sǎčpǎx ^w mix, p sǎčpǎx ^w mix, sǎčpǎx ^w mixǎlx
5. kń kspǎx ^w míxaʔx, k ^w spǎx ^w míxaʔx, kspǎx ^w míxaʔx, k ^w u kspǎx ^w míxaʔx, p spǎx ^w míxaʔx, kspǎx ^w míxaʔxǎlx
6. kń ksǎčpǎx ^w míxaʔx, k ^w sǎčpǎx ^w míxaʔx, ksǎčpǎx ^w míxaʔx, k ^w u ksǎčpǎx ^w míxaʔx, p sǎčpǎx ^w míxaʔx, ksǎčpǎx ^w míxaʔxǎlx
7. pǎx ^w ńtiń, pǎx ^w ńtix ^w , pǎx ^w ńtis, pǎx ^w ńtim, pǎx ^w ńtip, pǎx ^w ńtisǎlx
8. čpǎx ^w stiń, čpǎx ^w stix ^w , čpǎx ^w stis, čpǎx ^w stim, čpǎx ^w stip, čpǎx ^w stisǎlx
9. ispǎx ^w ám, aspǎx ^w ám, spǎx ^w ńtis, spǎx ^w ńtim, spǎx ^w ńtip, spǎx ^w ńtisǎlx
10. isǎčpǎx ^w ám, asǎčpǎx ^w ám, sǎčpǎx ^w ńtis, sǎčpǎx ^w ńtim, sǎčpǎx ^w ńtip, sǎčpǎx ^w ńtisǎlx
11. ikspǎx ^w ám, akspǎx ^w ám, kspǎx ^w ńtis, kspǎx ^w ńtim, kspǎx ^w ńtip, kspǎx ^w ńtisǎlx
12. iksǎčpǎx ^w ám, aksǎčpǎx ^w ám, ksǎčpǎx ^w ńtis, ksǎčpǎx ^w ńtim, ksǎčpǎx ^w ńtip, ksǎčpǎx ^w ńtisǎlx
13. ispǎx ^w ám, aspǎx ^w ám, spǎx ^w ańs, spǎx ^w ańtət, spǎx ^w ańp, spǎx ^w ańsǎlx
14. isǎčpǎx ^w ám, asǎčpǎx ^w ám, sǎčpǎx ^w ańs, sǎčpǎx ^w ańtət, sǎčpǎx ^w ańp, sǎčpǎx ^w ańsǎlx
15. ikspǎx ^w ám, akspǎx ^w ám, kspǎx ^w ańs, kspǎx ^w ańtət, kspǎx ^w ańp, kspǎx ^w ańsǎlx
16. iksǎčpǎx ^w ám, aksǎčpǎx ^w ám, ksǎčpǎx ^w ańs, ksǎčpǎx ^w ańtət, ksǎčpǎx ^w ańp, ksǎčpǎx ^w ańsǎlx
17. isčpǎx ^w , asčpǎx ^w , sčpǎx ^w s, sčpǎx ^w tət, sčpǎx ^w ńp, sčpǎx ^w sǎlx
18. iksčpǎx ^w , aksčpǎx ^w , ksčpǎx ^w s, ksčpǎx ^w tət, ksčpǎx ^w ńp, ksčpǎx ^w sǎlx
sʔaʔúńs:
1. ʔsat taʔkín akswíkń iʔ q ^w lq ^w lńńińp, átiʔ iʔ sqilx ^w čʔamńsqáxaʔń ʔsat taʔkín, ixíʔ ut pǎx^wǎx^wań ʔsat taʔkín. (Sagebrush is more common nowadays, because people let their cows eat everywhere, so it spread all over.)
2. ʔačǎqáʔ iʔ sńkícaʔsqáxaʔ ut pǎx^wǎx^wań . (The horses got out and scattered.)
3. kíkń iʔ sqilx ^w mi pǎx^wmńčut . (The people are going to scatter pretty soon.)
7. čkmǎčilx^w - oily / oily covering
sńʔasímíw^s: čkmǎčmǎčilx ^w
sʔaʔúńs:
1. iʔ pačkt čxif čkmǎčilx^w ut lut ixíʔ ǎst kí sq ^w lčńńks. (The leaves have oil in them that is not good for their stomachs.)
2. čmǎčilx^ws iʔ kwaps ut tiʔ ńix. (He oiled his horse and it was slick.)
3. kmčáyaʔqńń t skńxist sq ^w učt ixíʔ tiʔ ńixyáqń. (He put bear grease in his hair and it was slick.)
8. čktǎx^wilst / ktǎx^wilńt - get rid of something
sńʔasímíw^s: čktǎx ^w ilst / ktǎx ^w ilńt
sk^wlstitń: kǎx ^w ilx / ktǎx ^w ilńt (affirmative singular); lut aksktǎx ^w ilń (neg. singular); ktǎx ^w ilwi / ktǎx ^w ilńti (affirmative plural); lut ksktǎx ^w ilńp / lut ksktǎx ^w ilńtp (neg. plural)
sktʔiʔy^st^s
1. kń ktǎx ^w ilń, k ^w ktǎx ^w ilń, ktǎx ^w ilń, k ^w u ktǎx ^w ilń, p ktǎx ^w ilń, ktǎx ^w ilńǎlx
2. kń čktǎx ^w ilń, k ^w čktǎx ^w ilń, čktǎx ^w ilń, k ^w u čktǎx ^w ilń, p čktǎx ^w ilń, čktǎx ^w ilńǎlx
3. kń sktǎx ^w ilx, k ^w sktǎx ^w ilx, sktǎx ^w ilx, k ^w u sktǎx ^w ilx, p sktǎx ^w ilx, sktǎx ^w ilxǎlx
4. kń sǎčktǎx ^w ilx, k ^w sǎčktǎx ^w ilx, sǎčktǎx ^w ilx, k ^w u sǎčktǎx ^w ilx, p sǎčktǎx ^w ilx, sǎčktǎx ^w ilxǎlx
5. kń ksktǎx ^w ilǎʔx, k ^w sktǎx ^w ilǎʔx, ksktǎx ^w ilǎʔx, k ^w u ksktǎx ^w ilǎʔx, p sktǎx ^w ilǎʔx, ksktǎx ^w ilǎʔxǎlx
6. kń ksǎčktǎx ^w ilǎʔx, k ^w sǎčktǎx ^w ilǎʔx, ksǎčktǎx ^w ilǎʔx, k ^w u ksǎčktǎx ^w ilǎʔx, p sǎčktǎx ^w ilǎʔx, ksǎčktǎx ^w ilǎʔxǎlx
7. ktǎx ^w ilń, ktǎx ^w ilńtx ^w , ktǎx ^w ilńs, ktǎx ^w ilńtrń, ktǎx ^w ilńtp, ktǎx ^w ilńsǎlx
8. čktǎx ^w ilstń, čktǎx ^w ilstx ^w , čktǎx ^w ilsts, čktǎx ^w ilstrń, čktǎx ^w ilstp, čktǎx ^w ilstsǎlx
9. isktǎx ^w ilń, asktǎx ^w ilń, sktǎx ^w ilńs, sktǎx ^w ilńtrń, sktǎx ^w ilńtp, sktǎx ^w ilńsǎlx
10. isǎčktǎx ^w ilń, sǎčktǎx ^w ilńs, sǎčktǎx ^w ilńtrń, sǎčktǎx ^w ilńtp, sǎčktǎx ^w ilńsǎlx
11. iksktǎx ^w ilń, aksktǎx ^w ilń, ksktǎx ^w ilńʔs, ksktǎx ^w ilńtrń, ksktǎx ^w ilńtp, ksktǎx ^w ilńʔsǎlx

12. iksəčkířwílím, aksəčkířwílím, ksəčkířwíliǵs, ksəčkířwílntrń, ksəčkířwílnhp, ksəčkířwíliǵsəlx
13. iskířwílím, askířwílím, skířwílíms, skířwílnət, skířwílnp, skířwílnsəlx
14. isəčskířwílím, askířwílím, skířwílíms, skířwílnət, skířwílnp, skířwílnsəlx
15. ikskířwílím, akskířwílím, kskířwílíms, kskířwílnət, kskířwílnp, kskířwílnsəlx
16. iksəčkířwílím, aksəčkířwílím, ksəčkířwílns, ksəčkířwílnət, ksəčkířwílnp, ksəčkířwílnsəlx
17. isčkířwíli, asčkířwíli, sčkířwíls, sčkířwílnət, sčkířwílnp, sčkířwílsəlx
18. iksčkířwíli, aksčkířwíli, ksčkířwíls, ksčkířwílnət, ksčkířwílnp, ksčkířwílsəlx

sǵaǵúms:

1. iǵ spuǵúls iǵ qwíqwlínniip **čkířwílns** iǵ kást uf kwu čkʷəčkʷəčtwílx itlíǵ. (The smoke from the sagebrush helps keep us strong and pushes away bad things.)
2. iǵ səxʷkʷíkwulím **čkířwílns** iǵ sǵəǵíǵ tli nǵliws. (The workers take the debris from under the bridge.)
3. ǵǵat astətrńtrń čkířwílns tli kířwílns asńǵwíln uf **kířwíln**. (Take everything out from under your bed.)

07. sxwína?

sɔuǻns

spuĉt	a sore
-------	--------

smýmaǵ

<p>i? sxwína? ǵſat ta?kín ka? ĉplai Ī syilx trǻxwúla?xw. i? sxwína? kǻa?múla?xw ǻa ĉplai. qwiń i? sxwína? uǻ ĉkwǻpíĉa? t wəswisxń ǻəwǻwǻt. i? sxwína? ĉĉa?ákwm Ī sqipĉ. písǻa? t i? sĉa?ákws uǻ ti? kwrkwrí? ta?lǻi? ǻsǻaĉəĉ. aks?ítnń i? sxwína? ti? xi?míx pńkiń. ĉitstń i? ħkarmqńs i? txíkmikstńs, ǻə wýsǻwíłt i? sǻəwǻwǻts. ixí? a? ĉitstń, mriństń nixw ixí?. ĉǻſaĉ uǻ ĉmárwi? t tiĉ tǻ sa?átqwǻp. axá? ǻast t mriństń kǻi spuĉt.</p>	a sore
---	--------

sńsúxwna? swǻtǻiń

1. kǻa?kín ka? ĉplai i? sxwína? ?
2. ĉkiń i? splais i? sxwína? ?
3. pńkiń ka? ĉĉa?ákwm i? sxwína? ?
4. ĉkiń i? sĉa?ákws i? sxwína? ?
5. x?kinń mi kw ĉitń i? sxwína? ?
6. ĉkiń akskúłmnń i? mriństń tǻ sxwína? ?
7. kǻi stím ǻast t mriństń i? sxwína? ?

ańĉáwǻt swǻtǻiń

1. ha? ǵſat ta?kín ki? kw ĉxwǻłwis Ī syilx trǻxwúla?xw ? səx?kinx ? səx?kinx uǻ lut ?
2. ha? ańǻast akstúxwt Ī ħtuxwtń kń ańmisǻast kw ĉkǻa?múla?xw ? maǻxít.
3. ha? ǻəwǻwǻt uǻ ĉik kń mǻmur astkmaqstxń ? ha? kw ĉ?aqwńĉút ? səx?kinx ? maǻxít.
4. stím ańmisǻast sĉa?ákwm ǻa ĉĉa?ákwm Ī sqipĉ ? maǻxít.
5. ĉakníłxw ańmisǻast sĉa?ákwm ? maǻxít.
6. ha? ĉitstxw i? sxwína? kń i? kwiłt i? sǻwǻwúla?xw a? ĉplai ? səx?kinx ? səx?kinx uǻ lut ?
7. ha? ĉkúłstxw i? mriństń ĉkúłł t sxwína? na? sa?átqwǻp ? səx?kinx ? səx?kinx uǻ lut ?
8. ha? kw kspuĉt ſapná? ? səx?kinx ? səx?kinx uǻ lut ? maǻxít.

skl?iysr? t ?il? s?a?úms

A. ?nqmi? aks?k?úí: w?stik? a? ?nqmi?.

ktpína?m- to cover

	i?čá	anwí	čniits	mnim?tət	mnim?əmp	mnim?tsəlx
intransitive past/present						
intransitive customary/ actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future/inceptive						
intransitive imperfect future/inceptive						
intransitive affirm. commands	---		---			---
intransitive neg. commands	---		---			---
present durative / present perfect						
imperfect durative						
future durative						
future imperfect durative						
past perfect						
future perfect						

Č. sw?ti? aks?k?úí: k?ətm?cinx t mil?k?č? ?səlx?i?. ?m?čim?nt as?čá?y k?í n?w?ápix?č?.

1. ha? k?u ktpína?m t slip? (kiw)

n?w?ápix?č?:

2. ha? sə?ktpína?xəlx t ?w?ci?səlx? (kiwa)

n?w?ápix?č?:

3. ha? kñ ksktpína?ax t ańpúýxñ ? (lut)

nýyápixčñ:

4. ha? ixí? aksčktpína? ? (kiw)

nýyápixčñ:

5. stiń i? sčktpína?ńp ? (skʷańtq)

nýyápixčñ:

Č. Past/Present 36 čńqmiń aksčkʷúí: ńqýńtikʷ a? čktxas sɔuńs í čńqmiń.

ktpína?ńt- to cover

	ińčá	anwí	čniłts	mnińłtət	mnińłəmp	mnińłtsəłx
ińčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniłts						
mnińłtət	xxx			xxx		
mnińłəmp		xxx			xxx	
čniłtsəłx mnińłtsəłx						

ε. swítitń aksčkʷúí: kłəńčinx t miłkʷčń ńsəłxciń. ńmýčimńt i? swítitń na?ł asčqáý kí nýyápixčñ.

1. swit i? ktpína?ńts ? (Pačís)

nýyápixčñ:

2. swit i? ktpína?łəms ? (Xsəlqs)

nýyápixčñ:

3. ha? čmistíp səx?kinx ul ktpína?łəmń ? (Xsłčawt)

nýyápixčñ:

4. ha? Swʒatqñ ktpínaʒsəlx ? (kiw)

nʒyápixčñ:

5. ha? kʷuʒ ktpínaʒñtxʷ ińčá ? (lut)

nʒyápixčñ:

6. ha? swit ktpínaʒñts ? (kiwa)

nʒyápixčñ:

H. Future 36 čñqmiñ aksčʷúl: nqyñtikʷ aʒ čktxas sʒuřs í čñqmiñ.

kstkpínaʒñt- to cover

	ińčá	anwí	čniłts	mnińłtət	mnińłəmp	mnińłtsəlx
ińčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniłts						
mnińłtət	xxx			xxx		
mnińłəmp		xxx			xxx	
čniłtsəlx mnińłtsəlx						

I. swłtiñ aksčʷúl: kłətnčinx t miłʷčñ nśəlxčñ. nmyčimñt iʒ swłtiñ naʒt asčqáy kł nʒyápixčñ.

1. swswit iʒ kstkpínaʒñtsəlx ? (Piyaris naʒt Tarás)

nʒyápixčñ:

2. swit iʒ kstkpínaʒłəřsəlx ? (Nřastáʒtkʷ naʒt Słtis)

nʒyápixčñ:

3. ha? čmistíp səxʒkinx uł p iksktpínaʒřñ ? (křčawłt)

nʒyápixčñ:

4. ha? Sʷʒatqŋ ksktpínaʔiʔsə́x ? (kiw)

nʷyápixčŋ:

5. uč inčá kʷuʔ aksktpínaʔm ? (kiwa)

nʷyápixčŋ:

6. uč p iksktpínaʔm ? (lut)

nʷyápixčŋ:

čkʷulmstŋ iʔ sʔaʔúms

1. spučt - a sore
sŋʔasimíwŋ : spəčpučt
sʔaʔúms :
1. axáʔ ʒast t mrimstŋ kí spučt . (This is good medicine for sores.)
2. yʒat taʔkín í sqiltks pəčpučt . (She has sores all over her body.)
3. lut ʔa čkʔiʔystxʷ asqʷsqʷsíʔ iʔ ŋyíxʷupstŋs uʔ čpučt . (If you don't change your kids' diapers it will get a sore butt.)

08. stəktəkčxʷiɫp

sɔuɪms

yʃačnítkʷ	shore
tkʷílkʷílkst	red branches
čkmuskst	four petals
strmusm	fish trap
syiríwaɔxŋ	snowshoes
ʃačmín	bindings
čxʷkʷstuɪms	cleans you

smýmaý

<p>iɔ stəktəkčxʷiɫp čplai yʃačnítkʷs iɔ čwčwíxaɔ uɔ čŋpɫáɔɫaɔxʷ uɔ nixʷ í hŋhmúlaɔxʷ. qʷiŋ iɔ pačkɪs iɔ stəktəkčxʷiɫp, uɔ tkʷílkʷílkst iɔ tkɪkɪxmikstŋs. qipčm uɔ čaɔákʷm iɔ stəktəkčxʷiɫp, pəqpiq iɔ sčaɔákʷs uɔ čkmuskst iɔ sčaɔákʷs. iɔ stəktəkčxʷiɫp pəpəqpiq iɔ spýqafqs, iɔ knəqsus uɔ ɔasí iɔ kŋxɫtisxŋs.</p> <p>iɔ spýqafqs* iɔ stəktəkčxʷiɫp aksɔfŋm uɔ nixʷ kʷulmŋtxʷ aktmrímstŋ. čxwstisəlx iɔ pačkɪs uɔ čmaŋxʷstsəlx. taɔliɔ xčxəčt t skʷaŋtq kɪ syilx iɔ stəktəkčxʷiɫp. čkʷulmstŋ iɔ sčəxčiɔ kɪ kʷiɪstŋ. nixʷ čkʷulmstŋ kɪ strmusm, kɪ syiríwaɔxŋ uɔ nixʷ kɪ ʃačmín. iɔ stəktəkčxʷiɫp iɔ kɪɔlɪlxʷs xast ɫʃapŋtxʷ kʷ ɫa čʃaháɔ. iɔ sqilxʷ čsiwsts ɫa čŋɫai čxʷkʷŋčut. xast čŋtqitkʷstxʷ iɔ stəktəkčxʷiɫp í aŋčʃáɪxtŋ čxʷkʷstuɪms. ixíɔ nixʷ čŋpustŋ iɔ spýqafq ixíɔ xast mrimstŋ kɪ spučt.</p>	<p>shore</p> <p>red branches</p> <p>four petals</p> <p>trap; snowshoes;</p> <p>bindings</p> <p>cleans you</p>
--	--

*stikčxʷ

sŋsúxʷnaɔ swítŋiŋ

1. káɔkín kaɔ čplai iɔ stəktəkčxʷiɫp ?
2. čkiŋ iɔ pačkɪs iɔ stəktəkčxʷiɫp ?
3. čkiŋ iɔ tkɪkɪxmikstŋs iɔ stəktəkčxʷiɫp ?
4. pŋkiŋ kaɔ čaɔákʷm iɔ stəktəkčxʷiɫp ?
5. čkŋkiŋ iɔ sčaɔákʷs iɔ stəktəkčxʷiɫp ?
6. čaknílxʷ iɔ spýqafqs iɔ stəktəkčxʷiɫp ?
7. kʷinx iɔ ŋxɫtisxŋs iɔ knəqsus t stəktəkčxʷiɫp ?
8. stiɪm aɔ čkistŋ iɔ spýqafqs iɔ stəktəkčxʷiɫp ?
9. stiɪm aɔ čkistŋ iɔ pačkɪs iɔ stəktəkčxʷiɫp ?
10. kɪ stiɪm aɔ čkʷulmstŋ iɔ sčəxčiɔs iɔ stəktəkčxʷiɫp ?
11. xɪ stiɪm čɫʃapstŋ iɔ kɪɔlɪlxʷs iɔ stəktəkčxʷiɫp ?
12. xɔkinm mi čxʷkʷstuɪms iɔ stəktəkčxʷiɫp ?
13. xɪ stiɪm ɫiɔ xast aɔ čŋpus t spýqafqs iɔ stəktəkčxʷiɫp ?

aŋčáwt swítŋiŋ

1. haɔ aŋčítxʷ yʃačnítkʷs iɔ čwčwíxaɔ kŋm iɔ saɔtítkʷ ? səxɔkinx ? səxɔkinx uɔ lut ?
2. haɔ asŋilíɔtŋ čŋpɫáɔɫaɔxʷ kŋm hŋhmúlaɔxʷ ? maýxít.
3. stiɪm asxwŋwús spýqafq kŋxɫtisxŋ ? maýxít.
4. haɔ kʷ čmaŋxʷm ? stiɪm čmaŋxʷstxʷ iɔ stɔiɔ ? iɔ skʷísiɫəmɪx ? səxɔkinx ? səxɔkinx uɔ lut ? maýxít.
5. haɔ čmistíxʷ akskʷulíxʷm iɔ kʷiɪstŋ ? səxɔkinx ? səxɔkinx uɔ lut ?

6. ha? k^w sýsus ła čx^wist Í syiríwa?xⁿ ? ha? k^w ksyiríwa?xⁿ ? maýxít.
7. sti^m i? ƒapⁿtx^w k^w ła čǎhá? ? ha? čƒapⁿtx^w i? ƒti t stəktəčx^wiƒp ? səx?kinx ? səx?kinx uƒ lut ?
8. sti^m a? čⁿtqitk^wstx^w ƒ aⁿčǎłxtⁿ ? ha? i? stəktəčx^wiƒp čⁿtqitk^wstx^w ? maýxít.

skƒiýsⁿ t xil^m s?a?ú^ms

A. čⁿqmiⁿ aksč^kú^l: wýstik^w a? čⁿqmiⁿ.

x^wk^wam- to clean

	i ⁿ čá	anwí	č ⁿ iits	mnim ⁿ tət	mnim ⁿ təmp	mnim ⁿ tsəłx
intransitive past/present						
intransitive customary/ actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future/inceptive						
intransitive imperfect future/inceptive						
intransitive affirm. commands	---		---			---
intransitive neg. commands	---		---			---
present durative / present perfect						
imperfect durative						
future durative						
future imperfect durative						
past perfect						
future perfect						

Č. swítitiň aksčk'w'úi: ktətm'činx t mil'k'čň n'səlx'čň. n'mýčimn'it asčq'áy k'í n'w'yápixčň.

1. swit a? čx'k'w'aň ? (smám'g'ím)

n'w'yápixčň:

2. ha? p səčx'k'w'mix t str'ntiňp ? (kiw)

n'w'yápixčň:

3. ha? i? člalq'w'tňmp i? sčx'w'ak'w'ňp t sk'w'ək'w'g'itp ? (kíwa)

n'w'yápixčň:

4. ha? k'w x'k'w'aň t aňpúy'xň ? (lut)

n'w'yápixčň:

5. ha? iksx'k'w'árň řapná? ? (lut)

n'w'yápixčň:

6. ha? k'w u ksx'k'w'míxa?x t n'x'li'liňk iňčá na?ł Mhúya? ? (lut)

n'w'yápixčň:

Č. Past/Present 36 čňqmiň aksčk'w'úi: n'q'yňtik'w a? čk'txas s'g'uňs í čňqmiň.

x'k'w'aňt- to clean

	iňčá	anwí	čniłts	mniňmtət	mniňmtəňp	mniňmtsəłx
iňčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniłts						
mniňmtət	xxx			xxx		
mniňmtəňp		xxx			xxx	
čniłtsəłx mniňmtsəłx						

ε. swítitiň aksčk'w'úi: ktətm'činx t mil'k'čň n'səlx'čň. n'mýčimn'it i? swítitiň na?ł asčq'áy k'í n'w'yápixčň.

1. ha? i? stəktəkčx'w'itp n'x'k'w'fulrňs ? (kiw)

n'w'yápixčň:

2. swit k^wu? x^wk^wh̄tisə́lx t sumíxs ? (Ǻsáqs na?l X^wstasq̄t)

n̄wýápíxč̄h̄:

3. ha? č̄mistíx^w səx?kínx uł h̄x^wk^wh̄tsis íxí? ? (kíw / h̄k^wəč̄k^wəč̄titk^w)

n̄wýápíxč̄h̄:

4. ha? č̄mistíp səx?kínx uł x^wk^wx^wk^włulm̄t ? (kíwa)

n̄wýápíxč̄h̄:

5. ha? íh̄čá k^wu? x^wk^wh̄tip t sp?ul ? (kíw)

n̄wýápíxč̄h̄:

6. ha? Prasát k^wu? x^wk^wh̄tim̄ íh̄čá na?l X^wstasq̄t ? (kíwa)

n̄wýápíxč̄h̄:

H. Future 36 č̄h̄qmín aksč̄k^wúl: h̄q̄ȳh̄tik^w a? č̄k̄lxas s?uřs í č̄h̄qmín.

ksx^wk^wah̄t- to clean

	íh̄čá	anwí	č̄nilt̄s	mniřłtət	mniřłtəřp	mniřłtsə́lx
íh̄čá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
č̄nilt̄s						
mniřłtət	xxx			xxx		
mniřłtəřp		xxx			xxx	
č̄nilt̄sə́lx mniřłtsə́lx						

I. sw̄łtíh̄ aksč̄k^wúl: klət̄m̄čínx t mił^wč̄h̄ h̄sə́lxč̄h̄. h̄m̄yč̄inm̄h̄t í? sw̄łtíh̄ na?l asč̄q̄áy k̄l̄ n̄wýápíxč̄h̄.

1. ha? í? mriřłst̄h̄ ksh̄x^wk^wh̄tsis ? (kíw)

n̄wýápíxč̄h̄:

2. swit k^wu? ksx^wk^wh̄tis t sumíxs ? (Sx^wína?q̄h̄)

n̄wýápíxč̄h̄:

3. ha? čmistíp səx?kinx uť ksnx^wk^włulmś ixí? ? (kiw / xsmrimśtn)

nwýápixčn:

4. ha? čmistix^w səx?kinx uť ksx^wk^whśsit ? (lut)

nwýápixčn:

5. ha? k^wu? aksx^wk^wárh inhčá t sx^wina? ? (kiw)

nwýápixčn:

6. uč aňxmińk k^w iksx^wk^wárh ? (lut)

nwýápixčn:

čk^wulmśtn i? s?a?úms

1. yfačnitk^w- shore
sň?asimíws: yfayfačnitk ^w
s?a?úms:
1. i? stəktəkčx ^w iłp čplai yfačnitk^ws i? čəwčəwíxa? uť čhptpá?ła?x ^w uť nix ^w í hrmhúla?x ^w . (Red willow grows along the shore of creeks and ponds and in other places where the ground is moist.)
2. ha? wikhtx ^w i? sła?čínm í yfačnitk^w ? (Did you see the deer on the shore?)
3. stíktx i? sa?ítik ^w k ^w u kłčwčawt ki? kłkičhtrń i? yfačnitk^w . (The river was flooded and we had a hard time to get to shore)
2. tk^wík^wilkst- red branches / red hands
sň?asimíws:
s?a?úms:
1. q ^w iń i? pačkts i? stəktəkčx ^w iłp, uť tk^wík^wilkst i? tɔłkmikstńs. (The red willow has green leaves and its branches are red.)
2. smiłmś i? kəkwápa?s i? čitx ^w s t k ^w il uť i? kłkiłxs ti? tk^wík^wilkst tı miłmń. (He painted his dogs house red and his hands are all red.)
3. xast i? sđ?ilx ^w s i? đəđ?ik pəpiq uť tk^wík^wilkst . (The colts got nice markings, it's white with red legs.)
3. kmuskst- four pedals / four hands
sň?asimíws:
s?a?úms:
1. qipčm uť ča?ák ^w mń i? stəktəkčx ^w iłp, pəqpiq i? sča?ák ^w s uť čkmuskst i? sča?ák ^w . (The red willow flowers in the spring. Its flowers are white and each flower has four pedals.)
2. ča?k ^w xast kń tə kmusmskst . (It would be good if I had four hands.)
3. ilí? p tkasilmń uť p kmusmskst . (Between the two of you, you have four hands.)
4. strmusm- fish trap
sň?asimíws:
s?a?úms:
1. nix ^w čk ^w ulmśtrń kł strmusm , kł syiriwa?xń, uť nix ^w kł řačmiń. (We also use it to make fish traps, snow shoes, and

to tie things together.)
2.
3.
5. syiriwa?xñ- snowshoes
sñ?asímiws:
s?a?úms:
1. nix ^w čk ^w ulmstrm kł strhusm, kł syiriwa?xñ , uł nix ^w kł řačmín. (We also use it to make fish traps, snow shoes, and to tie things together.)
2. řa čñq ^w ast i? smik ^w t ka? čk ^w ulmstsəlx i? syiriwa?xñ . (When the snow is deep that's when they use the snowshoes.)
3. i? wapwpxñ čwupwupxán uł čxił t syiriwa?xñ lut čñřalts ł smik ^w t. (The lynx has furry feet and acts like snow shoes and doesn't sink in the snow.)
6. řačmín- bindings / tying material
sñ?asímiws: řačřačmín
s?a?úms:
1. nix ^w čk ^w ulmstrm kł strhusm, kł syiriwa?xñ, uł nix ^w kł řačmín . (We also use it to make fish traps, snow shoes, and to tie things together.)
2. ha? k ^w čk ^w niř t řačřačmín ikskřačám isq ^w řtt. (Did you bring any bindings so I can tie my bundle down.)
3. i? łł spičñ mi k ^w slař ta křřačmín . (From the hemp you spin yourself a rope for your bindings.)
7. x^wk^wnuřt / x^wk^wsturns- manage to clean / manage to clean you
sñ?asímiws: x ^w ək ^w x ^w k ^w nuřt
sk^wřstih: x ^w k ^w nuřx / x ^w k ^w nuřt (affirmative singular); lut aksx ^w k ^w nuřm (neg. singular); x ^w k ^w nuřwi / x ^w k ^w nuřti (affirmative plural); lut ksx ^w k ^w nuřm / lut ksx ^w k ^w nuřtp (neg. plural)
skł?iřsts
1. kñ x ^w k ^w nuřm, k ^w x ^w k ^w nuřm, x ^w k ^w nuřm, k ^w u x ^w k ^w nuřm, p x ^w k ^w nuřm, x ^w k ^w nuřməlx
2. kñ čx ^w k ^w nuřm, k ^w čx ^w k ^w nuřm, čx ^w k ^w nuřm, k ^w u čx ^w k ^w nuřm, p čx ^w k ^w nuřm, čx ^w k ^w nuřməlx
3. kñ sx ^w k ^w nuřx, k ^w sx ^w k ^w nuřx, sx ^w k ^w nuřx, k ^w u sx ^w k ^w nuřx, p sx ^w k ^w nuřx, sx ^w k ^w nuřxəlx
4. kñ səčx ^w q ^w nuřx, k ^w səčx ^w q ^w nuřx, səčx ^w q ^w nuřx, k ^w u səčx ^w q ^w nuřx, p səčx ^w q ^w nuřx, səčx ^w q ^w nuřxəlx
5. kñ ksx ^w k ^w nuřna?x, k ^w sx ^w k ^w nuřna?x, ksx ^w k ^w nuřna?x, k ^w u ksx ^w k ^w nuřna?x, p sx ^w k ^w nuřna?x, ksx ^w k ^w nuřna?xəlx
6. kñ ksəčx ^w k ^w nuřna?x, k ^w səčx ^w k ^w nuřna?x, ksəčx ^w k ^w nuřna?x, k ^w u ksəčx ^w k ^w nuřna?x, p səčx ^w k ^w nuřna?x, ksəčx ^w k ^w nuřna?xəlx
7. x ^w k ^w nuř, x ^w k ^w nuřtx ^w , x ^w k ^w nuř, x ^w k ^w nuřtm, x ^w k ^w nuřtp, x ^w k ^w nuřsəlx
8. čx ^w k ^w nuřstñ, čx ^w k ^w nuřstx ^w , čx ^w k ^w nuřst, čx ^w k ^w nuřstm, čx ^w k ^w nuřstp, čx ^w k ^w nuřstsəlx
9. isx ^w k ^w nuřm, asx ^w k ^w nuřm, sx ^w k ^w nuř, sx ^w k ^w nuřtm, sx ^w k ^w nuřtp, sx ^w k ^w nuřsəlx
10. isəčx ^w k ^w nuřm, asəčx ^w k ^w nuřm, səčx ^w k ^w nuř, səčx ^w k ^w nuřtm, səčx ^w k ^w nuřtp, səčx ^w k ^w nuřsəlx
11. iksx ^w k ^w nuřm, aksx ^w k ^w nuřm, ksx ^w k ^w nuři?ř, ksx ^w k ^w nuřtm, ksx ^w k ^w nuřtp, ksx ^w k ^w nuři?řsəlx
12. iksəčx ^w k ^w nuřm, aksəčx ^w k ^w nuřm, ksəčx ^w k ^w nuři?ř, ksəčx ^w k ^w nuřtm, ksəčx ^w k ^w nuřtp, ksəčx ^w k ^w nuři?řsəlx
13. isx ^w k ^w ám, asx ^w k ^w ám, sx ^w k ^w ámř, sx ^w k ^w ámřtət, sx ^w k ^w ámř, sx ^w k ^w ámřsəlx
14. isəčx ^w k ^w ám, asəčx ^w k ^w ám, səčx ^w k ^w ámř, səčx ^w k ^w ámřtət, səčx ^w k ^w ámř, səčx ^w k ^w ámřsəlx
15. iksx ^w k ^w ám, aksx ^w k ^w ám, ksx ^w k ^w ámř, ksx ^w k ^w ámřtət, ksx ^w k ^w ámř, ksx ^w k ^w ámřsəlx
16. iksəčx ^w k ^w ám, aksəčx ^w k ^w ám, ksəčx ^w k ^w ámř, ksəčx ^w k ^w ámřtət, ksəčx ^w k ^w ámř, ksəčx ^w k ^w ámřsəlx
17. isčx ^w k ^w ám, asčx ^w k ^w ám, sčx ^w k ^w ámř, sčx ^w k ^w ámřtət, sčx ^w k ^w ámř, sčx ^w k ^w ámřsəlx

18. iksčx^wk^wárn, aksčx^wk^wárn, ksčx^wk^wańs, ksčx^wk^warńtət, ksčx^wk^wańp, ksčx^wk^wańsəl̩x

s?a?úńs:

1. řast čńtqitk^wstx^w i? stəktəkčx^wiłp í ančřáíxtń **čx^wk^wstuńs**. (It is also good to soak willow in your bath water; it purifies you.)

2. íwa **čx^wk^wx^wk^wstiń**. (I try to clean it!)

3. ha? **x^wk^wək^wnuńtx^w** ? (Did you manage to clean it?)

9. stxəitlm- i? I təkʷəkʷʒast

sʒuṁs

ʒapn̄kspín̄tk	ten years
sñq̄ymiñt̄h	school
k̄tkʷiil̄	sit on something (more than one)
ksaí	it is set on the table
ḷmipñt̄	miss something (too late)
čaʒñtím / čaʒám	hit
qʷánaʒt	little pitiful one
tq̄tím	touch something of someone
xʷusčñ	hurry eating

smýmaý

<p>Pʒaḷxʷ t̄kasʒasií iʒ st̄rñt̄rkʒiil̄ts, Malí naʒt̄ ʒAtái. Malí ʒapn̄kspín̄tk uť ʒAtái sis̄p̄l̄kspín̄tk. Pʒaḷxʷ čq̄it̄ełsts, čxʷt̄l̄ilxsts iʒ st̄rñt̄rkʒiil̄ts I təkʷəkʷʒast. ḡčm̄stis ksxʷúyʒaʒx k̄l̄ sñq̄ymiñt̄h, ixiʒ sič čniłts čk̄aw̄skʷúim̄. I tim̄t̄, iʒ xəxiw̄xw̄tr̄n̄ čk̄tkʷiil̄ I ñʒaʒúkw̄m̄ñ I ñxaʒčín̄m̄s iʒ čitxʷs.</p> <p>P- Malí, q̄itx way. ñlʒapús kʷ sxʷt̄il̄xaʒx. ʒAtái, haʒ way kʷ čq̄itq̄t ? ñlʒapús kʷ sxʷt̄il̄xaʒx.</p> <p>ʒaýxáxaʒ...</p> <p>P- Malí ! ʒAtái ! hahúy. xʷt̄l̄ilxwi uť ḡčm̄ñčútwi !</p> <p>M- way I kʷinx iʒ ḡəxiyátnxʷ ?</p> <p>P- way sis̄p̄l̄k uť t̄xʷiws.</p> <p>M- səxʒkinx lut kʷuʒ q̄it̄ñtʷ tiʒ təkʷəkʷʒast ?</p> <p>P- way kʷiññ, naḡm̄t̄ lut asq̄it̄. kʷul̄ñt̄ añḡəxiyátnxʷ mi anwí kʷ čq̄it̄. xʷustx ḡčm̄ñčutx. čksaí asʒit̄h.</p> <p>A- lut kñ t̄a k̄l̄čʒaw̄ t̄ ikt̄ñsisuʒxñ.</p> <p>P- ilíʒ pəq̄piq̄ st̄ətr̄ñt̄im̄ I ñx̄w̄miñ. kʷ ḷaʒḷaʒám t̄ akt̄ñsisuʒxñ ilíʒ.</p> <p>M- k̄aʒkiñ istxmín ? lut k̄akíčñ istxmín !</p> <p>P- laʒkiñ kiʒ əčkʷul̄m̄stxʷ ḷm̄ ?</p> <p>M- ḷm̄ I ñčʒaíxtñ, naḡm̄t̄ lut ilíʒ ʒapnáʒ.</p> <p>P- ḷaʒḷaʒáñt̄. xʷustx čm̄ ḷmipñtʷ iʒ ñʒaʒúkw̄m̄ñ.</p> <p>A- wʒa... !</p> <p>P- səxʒkinx, ʒAtái ? səxʒkinx kiʒ kʷ ččqʷaqʷ ?</p> <p>A- Malí kʷuʒ čaʒñtís ! wʒa... !</p> <p>P- čxʷuýx k̄laʒ kʷ isñk̄lxʷúsñ. o, ʒam̄sm̄. qʷánaʒt. kʷuʒ čuñt̄ xʒkinm̄.</p> <p>A- kñ səčtəxm̄ix uť Malí kʷuʒ kʷiłts istəxmín uť kʷuʒ səp̄ñtis t̄ stəxmín.</p> <p>P- Malí ! čxʷuýx k̄laʒ !</p> <p>M- kʷuʒ naq̄m̄łts istəxmín ! ḷm̄ čuñ lut kʷuʒ kstq̄tis istəxmín !</p> <p>P- Malí, lut ḡast t̄ aksp̄ám̄ ałčəčʒúps. čxʷuýx uť txəñt̄ixʷ.</p>	<p>ten years</p> <p>school; sit on something</p> <p>be set on the table</p> <p>miss</p> <p>hit</p> <p>little pitiful one</p> <p>touch</p>
--	---

Malí nklx ^w usəs i? tčəč?upsts ut čus....		
M-	lut nix ^w k ^w ikspáñ.	
P-	ŤAtái, ha? čmistix ^w lut aksk ^w úlñttrñ i? stírns ałkíkxa?	
	put siwñtx ^w mi sič k ^w úlññtx ^w ?	
A-	waý, čmistíñ.	
P-	(kí ŤAtái) lut t̄ xast t̄ kspulstrñs Malí. (kí Malí) naǰm̄t lut xast t̄ ksk ^w ittrñs t̄ ksk ^w úlñttrñs astírñ t̄ t čniłts. hahúý, Ťapná? k ^w ílwi mi k ^w u ?at?ifñ.	hurry eating
	x^wúsčñwi črñ Ľmipñtp i? ñ?a?úk ^w mñ.	
M-	waý kñ wýčíñ. waý kñ ksx ^w úya?x kł?imñ i? ñ?a?úk ^w mñ.	
P-	ñčwčiwisx mi sič k ^w ?áčqa?	
M-	o ki, kíkñ iksñiptmñ. čx ^w úx ŤAtái, k ^w u kawsñčwčiwisrñ.	
A-	hahúý.	
	ʔaýxáxa?...	
A-	waý, mistrñ. twikñtsñ t̄ ñyak ^w qíñ.	
M-	waý, mistrñ, ta?lí? k ^w iñxmíñk.	
P-	nix ^w p iñxmíñk i? p isťm̄ttrñk?ilt. xast i? kłčawtrñp Ťapná? sǰłčalť.	

sñsúx^wna? swłtitiñ

1. tk^wiñk^wnx i? stm̄ttrñk?ilts PŤatx^w ?
2. swit i? sk^wsk^wistsəłx i? stm̄ttrñk?ilts PŤatx^w ?
3. k^wnxspiñtk i? stm̄ttrñk?ilts PŤatx^w ?
4. swit i? čqifətsts ut čx^włilixsts Malí na?ł ŤAtái ?
5. ĩ tək^wək^wŤast, ka?kíñ ksx^wúya?x Malí na?ł ŤAtái ?
6. ĩ k^winx čkłk^wilł ĩ ñ?a?úk^wmñ Malí na?ł ŤAtái ?
7. ka?kíñ ka? čkłk^wilł ĩ ñ?a?úk^wmñ Malí na?ł ŤAtái ?
8. ĩ k^winx qitqłt Malí ?
9. səxkiñ PŤatx^w lut qilts Malí t̄i? tək^wək^wŤast ?
10. mi čniłts čqilt, ksəkkists Malí ?
11. ka?kiñ ki? Ľa?Ľa?árñ t kłsísu?xñs ŤAtái ?
12. stím a? čĽa?stís Malí ?
13. səx?kinx ka? ččq^waq^w ŤAtái ?
14. swit i? nklx^wusəs ŤAtái ?
15. stím i? čuñtrñ ŤAtái t Malí ?
16. swit i? nklx^wusñtrñ t Malí ?
17. səx?kinx PŤatx^w x̄minks ksx^wusčñəłx Malí na?ł ŤAtái ?
18. t̄ wýčíñ Malí, ka?kíñ ksx^wúya?x ?
19. stím i? kshñipttrñs Malí ?
20. pñkiñ mi PŤatx^w twiksəłx i? stm̄ttrñk?ilts ?

añčáwłt swłtitiñ

1. swit i? čqifətstx^w, čx^włilixstx^w ĩ tək^wək^wŤast ? maýxít.
2. swit i? xčmstix^w t sklə?a? ? swit i? xčmsturns ? maýxít.

3. ha? aňxást akskaŵsk^wúlm k^rn misaňx^mínk aksmút k^á aňčít^w? səx?kinx? səx?kinx uť lut?
4. ha? p ktk^wiłł í n?a?úk^wmⁿ na?ť asnəqsíl^w řapná? t řiyát^w? səx?kinx? səx?kinx uť lut?
5. í k^winx ki? k^w řčmⁿčut řapná? t sřlřřalt?
6. stiⁿ í? k^wiⁿhⁿt^w t spi?scíft? səx?kinx? maýxít.
7. ha? čk^wulst aňxəřiyát^w mi k^w čqit í řak^wək^wřast? səx?kinx? səx?kinx uť lut?
8. ha? čwčřaw aňnsisu?xⁿ řapná? t sřlřřalt? aňkřiy^wtáqstxⁿ? səx?kinx? səx?kinx uť lut?
9. ha? k^w křⁿx^wmiⁿ? čakníl^w aňx^wmiⁿ? maýxít.
10. ha? k^w kstxmiⁿ? čakníl^w astxmiⁿ? maýxít.
11. ha? řmipⁿt^w í? n?a?úk^wmⁿ t nəqspiⁿtk? səx?kinx? səx?kinx uť lut?
12. swit í? ča?hⁿtí^w t spi?scíft? swit í? ča?hⁿtsís? maýxít.
13. swit í? nkl^wusⁿt^w t sklə?a? ? swit í? nkl^wusⁿts? maýxít.
14. ha? k^w q^wána?ť? swit í? q^wána?ť í asnəqsíl^w? maýxít.
15. ha? səpⁿtix^w swit t nk^wək^w?ač? ha? swit səpⁿtsis? maýxít.
16. ha? swit tqłtsis astⁿtíⁿ t spi?scíft? ha? tqłtix^w mat swit í? strⁿtíⁿs? maýxít.
17. ha? čk^wúlmⁿt^w í? stiⁿs í? k^wi^łt uť lut siwⁿt^w mi sič k^wúlmⁿt^w? səx?kinx? səx?kinx uť lut?
18. ha? k^w čx^wúsčⁿ k^w řa číⁿ? səx?kinx? səx?kinx uť lut?
19. swit í? křřimⁿt^w t spi?scíft? swit í? křřimⁿts?
20. ha? k^w nčwčiw^ys řapná? t sřlřřalt? səx?kinx? səx?kinx uť lut?

skl?iysrn t xilm s?a?ums

A. c?nqmin aksckwul: w?stikw a? c?nqmin.

ca?am- to hit

	i?ca	anwi	cnits	mnimltat	mnimfamp	mnimtsalx
intransitive past/present						
intransitive customary/ actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future/inceptive						
intransitive imperfect future/inceptive						
intransitive affirm. commands	---		---			---
intransitive neg. commands	---		---			---
present durative / present perfect						
imperfect durative						
future durative						
future imperfect durative						
past perfect						
future perfect						

C. switiin aksckwul: klamcixn t milkwcn nsalxcin. nm?cinmht ascqay kl nwyapixcn.

1. ha? kw ca?am t a?sisnca? ? (lut)

nwyapixcn:

2. ha? kwu sa?ca?mix t xmihtat ? (kiw)

nwyapixcn:

3. ha? kw nstils ixl? iksca? i?ca ? (kiwa)

nwyapixcn:

4. ha? aslaxt ascqa? ? (lut)

nwyapixcn:

5. uč aňxmińk iksəččaʔáń ? (lut)

nŵyápixčń:

6. haʔ p sčəʔmíxaʔx t slǎlaǎtrńp ? (kiw)

nŵyápixčń:

Ć. Past/Present 36 čńqmiń aksčkwí: nđyńtik^w aʔ čkǎxas sʔuńs í čńqmiń.

čaʔáńt- to hit

	ińčá	anwí	čniłts	mnińłtət	mnińłəńp	mnińłtsəłx
ińčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniłts						
mnińłtət	xxx			xxx		
mnińłəńp		xxx			xxx	
čniłtsəłx mnińłtsəłx						

ε. swítitń aksčkwí: kłəńmčinx t miłkwčńń səlǎčini.ńmýčimńt iʔ swítitń naʔł asčqáy kł nŵyápixčń.

1. swit iʔ čaʔłúłńs ? (Q^wyq^wʔayłqs)

nŵyápixčń:

2. sŵswit k^wuʔ čaʔńtim ińčá naʔł Čńsłalıkn ? (X^wstikń naʔł Makarít)

nŵyápixčń:

3. haʔ čmistíp səxʔkinx ul čaʔłúłńt ? (kiw)

nŵyápixčń:

4. haʔ čmistísəłx səxʔkinx ul čaʔńtinəłx ? (lut)

nŵyápixčń:

5. haʔ k^wuʔ čaʔńtip ińčá áliʔ p kśłčəwt ? (kíwa)

nŵyápixčń:

6. haʔ Q^wəq^wčwíyaʔ naʔłńčapsíwsts k^wuʔ čaʔńtiməłx ińčá naʔł Nǎaʔǎʔitk^w ? (lut)

nŵyápixčń:

H. Future 36 čhqmih aksčkwul: nqyntikw a? čkixas s?ums í čhqmih.

ksča?ahit- to hit

	ińčá	anwí	čniits	mnimłtət	mnimłəmp	mnimłtsəlx
ińčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniits						
mnimłtət	xxx			xxx		
mnimłəmp		xxx			xxx	
čniitsəlx mnimłtsəlx						

I. swłtiń aksčkwul: klətnčinx t milkwčń nsəlxčń. nmýčimńt i? swłtiń na?ł asčqáy kł nwyápixčń.

1. swit i? ksča?hıtsıs ? (Tłstqih)

nwyápixčń:

2. swit kwu? ksča?hıtis ? (Piyarıs)

nwyápixčń:

3. ha? čmistıxw səx?kinx ul ksča?hıtsit ? (lut)

nwyápixčń:

4. ha? čmistıp səx?kinx ul p iksča?ám ? (kiw)

nwyápixčń:

5. ha? kwu? aksča?ám ińčá na?ł Nxriłx áti? kw kstčawt ? (lut)

nwyápixčń:

6. ha? Sapát kwu? ksča?hıtım ińča na?ł Pila?sis ? (lut)

nwyápixčń:

čk^wulmstn i? s?a?ums

1. ?apnksprntk- ten years
sⁿ?aslmivs:
s?a?ums:
1. Malí ?apnksprntk ut ?Atál sisplksprntk. (Malí is ten years old and ?Atál is seven.)
2. ?apnksprntk lut ta čitsts. sqiltx. (Ten days he didn't eat. He's sick.)
3. way ?apnksprntk k ^w u səčk ^w uŋwix ^w əx. (It's been ten years since we started to borrow from each other.)
2. snqymintn- school
sⁿ?aslmivs:
s?a?ums:
1. xčmstis ksx ^w úyya?x kí snqymintn , ixí? sič čnits kawsk ^w ulm. (He gets them ready for school, then he goes to work.)
2. ?apná? ksy?a?míxa?x kí snqymintn . (They're going to gather at the school today.)
3.
3. ktk^will- sit on something (more than one)
sⁿ?aslmivs:
sk^wlstiŋ: ktk ^w illwi (affirmative plural); lut ksktk ^w illmp (neg. plural)
skt?iysts
1. ---, ---, ---, k ^w u ktk ^w ill, p ktk ^w ill, ktk ^w illəix
2. ---, ---, ---, k ^w u čtk ^w ill, p čtk ^w ill, čtk ^w illəix
3. ---, ---, ---, k ^w u sktk ^w illx, p sktk ^w illx, sktk ^w illxəix
4. ---, ---, ---, k ^w u səčtk ^w illx, p səčtk ^w illx, səčtk ^w illxəix
5. ---, ---, ---, k ^w u ksktk ^w illa?x, p sktk ^w illa?x, ksktk ^w illa?xəix
6. ---, ---, ---, k ^w u ksəčtk ^w illa?x, p səčtk ^w illa?x, ksəčtk ^w illa?xəix
7. ---, ---, ---, sktk ^w illtət, sktk ^w illmp, sktk ^w illsəix
8. ---, ---, ---, səčtk ^w illtət, səčtk ^w illmp, səčtk ^w illsəix
9. ---, ---, ---, ksktk ^w illtət, ksktk ^w illmp, ksktk ^w illsəix
10. ---, ---, ---, ksəčtk ^w illtət, ksəčtk ^w illmp, ksəčtk ^w illsəix
11. ---, ---, ---, sčtk ^w illtət, sčtk ^w illmp, sčtk ^w illsəix
12. ---, ---, ---, ksčtk ^w illtət, ksčtk ^w illmp, ksčtk ^w illsəix
s?a?ums:
1. Í timf, i? xəxiwxwtrn čktk^will í n?a?úk ^w mń í nxa?čihms i? čitx ^w s. (The girls catch the bus in front of their house at eight.)
2. ha? Í tqčixalq ^w kń í tux ^w t mi p ktk^will . (Will you go by train or by plane?)
3. čx ^w uyx k ^w u ktk^will í lasf ta nčək ^w čək ^w miń ka? ččək ^w stisəix. (Come let's ride the sleigh drawn by a of horses.)
4. čksal- setting on the table
sⁿ?aslmivs: čksisal
s?a?ums:
1. čksal as?iŋ. (Your food is on the table.)
2. čksisal i? snktk?ifntn ut lut swit ití?. ti? káw, x ^w uk ^w . (The tables are set and nobody is there, it's empty.)
3. kslańt i? snkt?ifntn, kíkm mi čy?ap i? kskičəttət. (Set the table, our guests will be arriving soon.)

5. ʕmipɨt- miss/be late for something
sɨʔasɨmíwɨs: ʕɨɨʕmipɨt
skʷɨstiɨɨ: ʕmipɨx / ʕmipɨt (affirmative singular); lut aksʕmíp / lut aksʕmípɨ (neg. singular); ʕmípwi / ʕmípɨti (affirmative plural); lut ksʕmipɨp / lut ksʕmipɨtp (neg. plural)
skɨʔiɨsts
1. kɨ ʕmipɨɨ, kʷ ʕmipɨɨ, ʕmipɨɨ, kʷu ʕmipɨɨ, p ʕmipɨɨ, ʕmipɨɨx
2. kɨ ʕʕmipɨɨ, kʷ ʕʕmipɨɨ, ʕʕmipɨɨ, kʷu ʕʕmipɨɨ, p ʕʕmipɨɨ, ʕʕmipɨɨx
3. kɨ sʕmipɨx, kʷ sʕmipɨx, sʕmipɨx, kʷu sʕmipɨx, p sʕmipɨx, sʕmipɨx
4. kɨ sʕʕmipɨx, kʷ sʕʕmipɨx, sʕʕmipɨx, kʷu sʕʕmipɨx, p sʕʕmipɨx, sʕʕmipɨx
5. kɨ ksʕmípaʔx, kʷ sʕmípaʔx, ksʕmípaʔx, kʷu ksʕmípaʔx, p sʕmípaʔx, ksʕmípaʔx
6. kɨ ksʕʕmípaʔx, kʷ sʕʕmípaʔx, ksʕʕmípaʔx, kʷu ksʕʕmípaʔx, p sʕʕmípaʔx, ksʕʕmípaʔx
7. ʕmipɨ, ʕmipɨtʷ, ʕmips, ʕmipɨtɨ, ʕmipɨtɨ, ʕmipɨtp, ʕmips
8. ʕʕmipstɨ, ʕʕmipstʷ, ʕʕmipsts, ʕʕmipstɨ, ʕʕmipstɨ, ʕʕmipstɨ
9. isʕmípaɨ, asʕmípaɨ, sʕmips, sʕmipɨtɨ, sʕmipɨtɨ, sʕmipɨtp, sʕmips
10. isʕʕmípaɨ, asʕʕmípaɨ, sʕʕmips, sʕʕmipɨtɨ, sʕʕmipɨtɨ, sʕʕmipɨtp, sʕʕmips
11. iksʕmípaɨ, aksʕmípaɨ, ksʕmípaɨs, ksʕmipɨtɨ, ksʕmipɨtɨ, ksʕmipɨtp, ksʕmípaɨs
12. iksʕʕmípaɨ, aksʕʕmípaɨ, ksʕʕmípaɨs, ksʕʕmipɨtɨ, ksʕʕmipɨtɨ, ksʕʕmipɨtp, ksʕʕmípaɨs
13. isʕmípaɨ, asʕmípaɨ, sʕmipɨs, sʕmipɨtɨ, sʕmipɨp, sʕmipɨs
14. isʕʕmípaɨ, asʕʕmípaɨ, sʕʕmipɨs, sʕʕmipɨtɨ, sʕʕmipɨp, sʕʕmipɨs
15. iksʕmípaɨ, aksʕmípaɨ, ksʕmipɨs, ksʕmipɨtɨ, ksʕmipɨp, ksʕmipɨs
16. iksʕʕmípaɨ, aksʕʕmípaɨ, ksʕʕmipɨs, ksʕʕmipɨtɨ, ksʕʕmipɨp, ksʕʕmipɨs
17. isʕʕmíp, asʕʕmíp, sʕʕmips, sʕʕmipɨtɨ, sʕʕmipɨp, sʕʕmips
18. iksʕʕmíp, aksʕʕmíp, ksʕʕmips, ksʕʕmipɨtɨ, ksʕʕmipɨp, ksʕʕmips
sʔaʔúwɨs:
1. xʷustx ʕɨ ʕmipɨtʷ iʔ ɨʔaʔúkwɨɨ. (Hurry or you'll miss the bus.)
2. itíʔ ʔa ʕqʷəqʷiɨqʷitɨ uʔ ʕmʕmips ɨʔat swit. (Because he was so slow, he missed everyone.)
3. haʔ asʕmípaɨ ? (Were you too late?)
6. ʕaʔɨtíwɨ / ʕaʔáɨt- hit someone
sɨʔasɨmíwɨs: ʕaʔʕaʔáɨt / ʕaʔʕaʔáwɨ
skʷɨstiɨɨ: ʕaʔmíx / ʕaʔɨtíwɨ (affirmative singular); lut aksʕaʔáwɨ (neg. singular); ʕaʔmíwi / ʕaʔɨtíwɨi (affirmative plural); lut ksʕaʔáwɨp / lut ksʕaʔɨtíwɨ (neg. plural)
skɨʔiɨsts
1. kɨ ʕaʔáwɨ, kʷ ʕaʔáwɨ, ʕaʔáwɨ, kʷu ʕaʔáwɨ, p ʕaʔáwɨ, ʕaʔáwɨx
2. kɨ ʕʕaʔáwɨ, kʷ ʕʕaʔáwɨ, ʕʕaʔáwɨ, kʷu ʕʕaʔáwɨ, p ʕʕaʔáwɨ, ʕʕaʔáwɨx
3. kɨ sʕaʔmíx, kʷ sʕaʔmíx, sʕaʔmíx, kʷu sʕaʔmíx, p sʕaʔmíx, sʕaʔmíx
4. kɨ sʕʕaʔmíx, kʷ sʕʕaʔmíx, sʕʕaʔmíx, kʷu sʕʕaʔmíx, p sʕʕaʔmíx, sʕʕaʔmíx
5. kɨ ksʕaʔmíxaʔx, kʷ sʕaʔmíxaʔx, ksʕaʔmíxaʔx, kʷu ksʕaʔmíxaʔx, p sʕaʔmíxaʔx, ksʕaʔmíxaʔx
6. kɨ ksʕʕaʔmíxaʔx, kʷ sʕʕaʔmíxaʔx, ksʕʕaʔmíxaʔx, kʷu ksʕʕaʔmíxaʔx, p sʕʕaʔmíxaʔx, ksʕʕaʔmíxaʔx
7. ʕaʔɨtíwɨ, ʕaʔɨtíwɨ, ʕaʔɨtís, ʕaʔɨtíwɨ, ʕaʔɨtíwɨ, ʕaʔɨtíwɨ
8. ʕʕaʔstíwɨ, ʕʕaʔstíwɨ, ʕʕaʔstís, ʕʕaʔstíwɨ, ʕʕaʔstíwɨ, ʕʕaʔstíwɨ
9. isʕaʔáwɨ, asʕaʔáwɨ, sʕaʔɨtís, sʕaʔɨtíwɨ, sʕaʔɨtíwɨ, sʕaʔɨtíwɨ
10. isʕʕaʔáwɨ, asʕʕaʔáwɨ, sʕʕaʔɨtís, sʕʕaʔɨtíwɨ, sʕʕaʔɨtíwɨ, sʕʕaʔɨtíwɨ
11. iksʕaʔáwɨ, aksʕaʔáwɨ, ksʕaʔɨtís, ksʕaʔɨtíwɨ, ksʕaʔɨtíwɨ, ksʕaʔɨtíwɨ
12. iksʕʕaʔáwɨ, aksʕʕaʔáwɨ, ksʕʕaʔɨtís, ksʕʕaʔɨtíwɨ, ksʕʕaʔɨtíwɨ, ksʕʕaʔɨtíwɨ

13. isčaʔám, asčaʔám, sčaʔáms, sčaʔámtət, sčaʔámp, sčaʔámsəlx
14. isəččaʔám, asčaʔám, sčaʔáms, sčaʔámtət, sčaʔámp, sčaʔámsəlx
15. iksčaʔám, asəččaʔám, səččaʔáms, səččaʔámtət, səččaʔámp, səččaʔámsəlx
16. iksəččaʔám, aksəččaʔám, ksəččaʔáms, ksəččaʔámtət, ksəččaʔámp, ksəččaʔámsəlx
17. isččáʔ, asččáʔ, sččaʔs, sččaʔtət, sččaʔmp, sččaʔsəlx
18. iksččáʔ, aksččáʔ, ksččaʔs, ksččaʔtət, ksččaʔmp, ksččaʔsəlx
sʔaʔúms:
1. Malí kʷu čaʔántis ! (Malí hit me!)
2. ixíʔ t sñksilsts ul čaʔčaʔántis iʔ skʷiłtrns. (Because he was so mean he hit all of his buddies.)
3. iʔ t slaχts ñčaʔčʔinaʔntm. (His friend boxed his ears.)
7. qʷánaʔt- little pitiful one
sñʔaslmíws: qʷəqʷnqʷánaʔt
sʔaʔúms:
1. o, ʔaʔmsm qʷánaʔt. (Oh, poor thing.)
2. tałt kiʔ qʷəqʷnqʷánaʔt. (He's such a poor pitiful little thing.)
3. ixíʔ qʷnqʷant t sqilxʷ. (Those people are very poor.)
8. tqłtmʔ- touch something of someone
sñʔaslmíws: təqtqłtmʔ
skʷłstih: tqmíx / tqłtikʷ (affirmative singular); lut akstqłtmʔ (neg. singular); tqmíwi / tqłtikʷi (affirmative plural); lut kstqamʔ / lut kstqłtip (neg. plural)
skłʔiyst
1. kñ tqam, kʷ tqam, tqam, kʷu tqam, p tqam, tqaməlx
2. kñ čtqam, kʷ čtqam, čtqam, kʷu čtqam, p čtqam, čtqaməlx
3. kñ stqmix, kʷ stqmix, stqmix, kʷu stqmix, p stqmix, stqmixəlx
4. kñ səčtqmix, kʷ səčtqmix, səčtqmix, kʷu səčtqmix, p səčtqmix, səčtqmixəlx
5. kñ kstqmíxaʔx, kʷ stqmíxaʔx, kstqmíxaʔx, kʷu kstqmíxaʔx, p stqmíxaʔx, kstqmíxaʔxəlx
6. kñ ksəčtqmíxaʔx, kʷ səčtqmíxaʔx, ksəčtqmíxaʔx, kʷu ksəčtqmíxaʔx, p səčtqmíxaʔx, ksəčtqmíxaʔxəlx
7. tqñtiñ, tqñtixʷ, tqñtis, tqñtim, tqñtip, tqñtisəlx
8. tqłtiñ, tqłtixʷ, tqłtis, tqłtim, tqłtip, tqłtisəlx
9. čtqłtiñ, čtqłtixʷ, čtqłtis, čtqłtim, čtqłtip, čtqłtisəlx
10. istqłtim, astqłtim, stqłtis, stqłtim, stqłtip, stqłtisəlx
11. isəčtqłtim, asəčtqłtim, səčtqłtis, səčtqłtim, səčtqłtip, səčtqłtisəlx
12. ikstqłtim, akstqłtim, kstqłtis, kstqłtim, kstqłtip, kstqłtisəlx
13. iksəčtqłtim, aksəčtqłtim, ksəčtqłtis, ksəčtqłtim, ksəčtqłtip, ksəčtqłtisəlx
14. istqám, astqám, stqams, stqamtət, stqamʔ, stqamsəlx
15. isəčtqám, asəčtqám, səčtqams, səčtqamtət, səčtqamʔ, səčtqamsəlx
16. ikstqám, akstqám, kstqams, kstqamtət, kstqamʔ, kstqamsəlx
17. iksəčtqám, aksəčtqám, ksəčtqams, ksəčtqamtət, ksəčtqamʔ, ksəčtqamsəlx
18. isčtáq, asčtáq, sčtaqs, sčtaqtət, sčtaqmp, sčtaqsəlx
19. iksčtáq, aksčtáq, ksčtaqs, ksčtaqtət, ksčtaqmp, ksčtaqsəlx
sʔaʔúms:
1. Ľm čuñ lut kʷu kstqłtis istxmín ! (I told her not to touch my brush!)
2. iʔ t səxʷmrim təqtqłtmʔ iʔ sčuxáns, haʔ mat xʷłxʷiłxñ. (The doctor feels his legs to see if his legs were broken.)

3. alá? mi k ^w u? tǫ́ntix ^w . (Touch me here.)
9. x ^w usčń- eat fast
sń?asímiǫ́s: x ^w sx ^w usčń
sk ^w lstiń: x ^w usčnx (affirmative singular); lut aksx ^w úsčń (neg. singular); x ^w úsčńwi (affirmative plural); lut ksx ^w usčńmp (neg. plural)
skǫ́?iǫ́sts
1. kń x ^w usčń, k ^w x ^w usčń, x ^w usčń, k ^w u x ^w usčń, p x ^w usčń, x ^w usčńǫ́lx
2. kń x ^w usčń, k ^w x ^w usčń, x ^w usčń, k ^w u x ^w usčń, p x ^w usčń, x ^w usčńǫ́lx
3. kń sx ^w usčnx, k ^w sx ^w usčnx, sx ^w usčnx, k ^w u sx ^w usčnx, p sx ^w usčnx, sx ^w usčnxǫ́lx
4. kń sǫ́čx ^w usčnx, k ^w sǫ́čx ^w usčnx, sǫ́čx ^w usčnx, k ^w u sǫ́čx ^w usčnx, p sǫ́čx ^w usčnx, sǫ́čx ^w usčnxǫ́lx
5. kń ksx ^w úsčna?x, k ^w sx ^w úsčna?x, ksx ^w úsčna?x, k ^w u ksx ^w úsčna?x, p sx ^w úsčna?x, ksx ^w úsčna?xǫ́lx
6. kń ksǫ́čx ^w úsčna?x, k ^w sǫ́čx ^w úsčna?x, ksǫ́čx ^w úsčna?x, k ^w u ksǫ́čx ^w úsčna?x, p sǫ́čx ^w úsčna?x, ksǫ́čx ^w úsčna?xǫ́lx
7. isx ^w úsčń, asx ^w úsčń, sx ^w usčńs, sx ^w usčńtǫ́t, sx ^w usčńmp, sx ^w usčńsǫ́lx
8. isǫ́čx ^w úsčń, asǫ́čx ^w úsčń, sǫ́čx ^w usčńs, sǫ́čx ^w usčńtǫ́t, sǫ́čx ^w usčńmp, sǫ́čx ^w usčńsǫ́lx
9. iksx ^w úsčń, aksx ^w úsčń, ksx ^w usčńs, ksx ^w usčńtǫ́t, ksx ^w usčńmp, ksx ^w usčńsǫ́lx
10. iksǫ́čx ^w úsčń, aksǫ́čx ^w úsčń, ksǫ́čx ^w usčńs, ksǫ́čx ^w usčńtǫ́t, ksǫ́čx ^w usčńmp, ksǫ́čx ^w usčńsǫ́lx
11. isčx ^w úsčń, asčx ^w úsčń, sčx ^w usčńs, sčx ^w usčńtǫ́t, sčx ^w usčńmp, sčx ^w usčńsǫ́lx
12. iksčx ^w úsčń, aksčx ^w úsčń, ksčx ^w usčńs, ksčx ^w usčńtǫ́t, ksčx ^w usčńmp, ksčx ^w usčńsǫ́lx
s?a?úńs:
1. x ^w úsčńwi čń ĺmipntp i?ń?a?úkwń. (Eat fast, or you will miss the bus.)
2. i? k ^w uk ^w ús ǫ́ čńń čx ^w sx ^w usčńǫ́lx. (When pigs eat they gulp their food down.)
3. lut miyáǫ́ aksǫ́čx ^w usčń čń k ^w ǫ́a?ípsa?. (Don't eat too fast or you might choke.)

10. i? stańwśáya?

s?uńs

pəpmpuń	little brown
sísłxʷa?	size
sńmitəmń	resting place
ksśawsəs	sundown
ńćśaxúpstń	semen
ń?astkíłń	maternity roost
stśakám	pup
kćíqʷca?	hairless

smýmaj

<p>i? misqʷáyqʷýt t stańwśáya? syilx trńxʷúla?xʷ i? pəpmpuń t stańwśáya? ixí? t stańwśáya? x̄minks xʷ?it a? čćícał xʷ?it i? sa?átqʷtəp ut la?kín ka? ksíwłkʷ. i? stańwśáya? mat naqs kilx i? ksísłxʷa?ś ut pmpuń kčəćmína?ś. i? spurnts qʷśay kń puń.</p> <p>ka?ńis i? sńilí?ťńs i? stańwśáya? i? s̄lłxaslt sńilí?ťńs, i? sńkʷəkʷ?ač sńilí?ťńs ut i? sń?istkťńs sńilí?ťńs. i? s̄lłxaslt sńilí?ťńs čkʷulmsts ł sqipč, ł sča?áqʷ ut ł ska?áym. ł s̄lłxaslt sńilí?ťńs i? sńmitəmńs i? stańwśáya? itlí? nixʷ ta čmitń ut ta č?itx, i? stańwśáya? qśápi? ta čxʷkʷńčut ta člłxaslt. nixʷ i? sńkʷəkʷ?ač sńilí?ťńs i? stańwśáya? čkʷulmsts ł sqipč, ł sča?áqʷ ut ł ska?áym. ta ksśawsəsts, i? stańwśáya? təwis i? s̄lłxaslt sńilí?ťńs ut ?úllu?śəlx ł sńkʷəkʷ?ač sńilí?ťńs ut kspíxa?x. i? sńkʷəkʷ?ač sńilí?ťńs ka? čmitń i? stańwśáya? ł a? čpixń.</p> <p>i? stańwśáya? čitsts i? čəćama?ť ?akʷ?akʷtílx: i? slaqs, sqʷayxlwíca? ut xəxmasł. ta čmqińk i? stańwśáya? xʷuý kł sńkʷəkʷ?ač sńilí?ťńs ut pułx, ilí? ut xʷaqʷś i? s?itńs. kł naqs spám i? xəxiyátnxʷ ut way t?ilxʷt i? stańwśáya? ut itlí? tpixń. kł čłkst i? kśkawspíxńs mi xlap. i? stańwśáya? əčkʷulmʷm ł a? čćícał, kłixʷútńs i? xłxłut, ł a? čtšʷayqń i? slíp, ł ńtśwstsqáxa?ťń ut ł sqilxʷ i? čitxʷś. ł ń?istkťń, i? stańwśáya? ka? č?itx ł s?istk. i? stańwśáya? čkʷulmʷm t kśńilí?ťńs ł a? čńtəxʷińk.</p> <p>čxmńknwixʷ i? stańwśáya? ta čka?áym i? lúti? kś?atxíłx kł ?istkń. i? tkəłmilxʷ stańwśáya? čkʷumsts i? sqłtmixʷ i? ńćśaxúpstńs put qipčm, ixí? mi sič kʷulmś ixí? ut ń?astkíłń. ilí? tít?xíłm yśat a? čń?astkíłń stańwśáya? ?alu?śčút ut ?úllu?śəlx, kʷulməlx t kńń?astkíłń. i? sqłtmixʷ stańwśáya? čkłkʷilxmsts i? smam?imń ta čxíłm. naqs ta čkʷílłilt ł sča?áqʷ. ł a? čx?iti? tə kʷulł i? stśakám kćíqʷca? ut ta?ilí? xʷupt. i? stśakám čq?imń tł tumťńs kł naqs xiýátnxʷ, ixí? ut way t čniłts tuxʷt ut čkʷńnusts i? kś?itńs.</p> <p>ka?áym i? stańwśáya? ła?ła?ám t kś?istkťńs kśńilí?ťńs. i? sqłtmixʷ stańwśáya? čńtatúxʷt ł a? čńtəxʷińk ha?kín i? xast kł sń?istkťń. ilí? sič i? smam?imń na?ł sqʷəsqaśi?as ńtuxʷt ł a? čńtəxʷińk. ixí? ut stańwśáya? ńkəčxʷus tə kśxmńknwixʷś. ka?áym i? stańwśáya? ?alu?śčút ut ?atxíłx ut ksta?mína?. čłkst kń taqńkst xiýátnxʷ kś?atxíłxsəlx.</p>	<p>little brown</p> <p>size</p> <p>resting place</p> <p>sundown</p> <p>sperm</p> <p>maternity roost</p> <p>pup; hairless</p>
---	--

sňsúx^wna? s^wltiň

1. stiřm i? misq^wáƳq^wýt t staňwśáƳa? Í syilx trnx^wúla?x^w ?
2. čkiň t trnx^wúla?x^w ųmiňks i? staňwśáƳa? ?
3. čkiň i? ksísłx^wa?ś i? staňwśáƳa? ?
4. čkiň i? spuřts i? staňwśáƳa? ?
5. k^winx i? sňilí?ťhś i? staňwśáƳa? ?
6. pňkiň čk^wul^wmsts i? s^włłřřalt sňilí?ťhś i? staňwśáƳa? ?
7. stiřm i? sňmiťamňś i? staňwśáƳa? ?
8. stiřm a? čkists i? staňwśáƳa? Í s^włłřřalt sňilí?ťhś ?
9. pňkiň čk^wul^wmsts i? sňk^wak^w?ač sňilí?ťhś i? staňwśáƳa? ?
10. stiřm a? čkists i? staňwśáƳa? Í sňk^wak^w?ač sňilí?ťhś ?
11. stiřm a? čitsts i? staňwśáƳa? ?
12. stiřm a? čkists i? staňwśáƳa? řa čmqiňk řa čpiřm ?
13. k^winx s^wpař i? řax^wiyářnx^w uť w^wřř^waq^wś i? s?iřś ?
14. Í sňk^wak^w?ač, k^winx i? kska^wśpířmś i? staňwśáƳa? mi řlap ?
15. ka?kíň ka? čk^wul^wřm t s^włłřřalt sňilí?ťhś i? staňwśáƳa? ?
16. stiřm a? čkists i? staňwśáƳa? Í ř?istkř ?
17. pňkiň ka? čřmňknwix^w i? staňwśáƳa? ?
18. ax?kistr^w i? sqłtmix^w i? řćřax^wřpřstňś t tkatmilx^w staňwśáƳa? ?
19. put pňkiň i? tkatmilx^w staňwśáƳa? k^wul^wmś i? sqłtmix^w i? řćřax^wřpřstňś uť ř?astkíř ?
20. ha?kíň t staňwśáƳa? čk^wul^wmāř t křř?astkířś ?
21. pňkiň ka? čk^włłřřilt i? staňwśáƳa? ?
22. k^wňxíř ka? čk^włłřřilt i? staňwśáƳa? ?
23. čkiň i? řřřakář staňwśáƳa? řa čk^wul^w ?
24. k^wňxasřř čq?iř tł turmřś i? řřřakář staňwśáƳa? ?
25. k^wňxasřř uť čk^wňnustś i? ks?iřś i? řřřakář staňwśáƳa? ?
26. pňkiň ka? čřa?řa?řm t ks?istkřś ksňilí?ťhś i? staňwśáƳa? ?
27. stiřm a? čkists i? sqłtmix^w staňwśáƳa? řa čka?kíčřś čňřax^wiňk ha?kíň i? řast kł ř?istkř ?
28. ka?kíň ka? čňkáčx^wus i? staňwśáƳa? řa ksřmňknwix^wś ?
29. ka?ářm, stiřm a? čkists i? staňwśáƳa? ?
30. Í s?istk, k^winx řiyářnx^w ka? č?atxířxēř i? staňwśáƳa? ?

aňčáwř s^wltiň

1. ha? k^w wikř t řapřpřuř t staňwśáƳa? t spi?řćíř ? řax?kix ? řax?kix uť lut ?
2. ha? aňmisřřłářř kčāčřřina? kř křsłřřina? ? mařřit.
3. k^winx asňilí?ťhś ? ha? řix^włřm asňča?áq^wř ki? tł asňřistkř ? mařřit.
4. ha? k^w ksňmiťamň Í s^włłřřalt ? řax?kix ? řax?kix uť lut ? mařřit.
5. stiřm a? čkistp na?ř asnaqsíř^w t spi?řćíř řa ksřawsasř ? mařřit.
6. ha? p řúřřu?ś na?ř asłłřłářř t skřa? ? řax?kix ? řax?kix uť lut ?
7. ha? k^w čpiřm ? swit i? mispiřřmířm Í asnaqsíř^w ? mařřit.
8. stiřm a? čkistx^w k^w řa čmqiňk ? ha? k^w čmiřm ? ha? k^w čřax^wřst ? mařřit.
9. ka?kíň aňřmíňk aksk^wul^wřm t sič aňčítx^w ? čkiň ? řax?kix ? mařřit.
10. k^w řa čwřčř, sič kł k^winx s^wpař i? řax^wiyářnx^w uť k^w řřilx^wř ? mařřit.
11. ha? čřřřx^w i? čččama?ř řak^wřak^wřilx ? řax?kix ? řax?kix uť lut ?
12. čřřř t staňwśáƳa?, stiřm i? nix^w t tmix^w i? kł syilxúla?x^w a? čřřř i? čččama?ř řak^wřak^wřilx ?
13. ha? řřřřřřřřřřřř i? kł asňilí?ťhś ? řax?kix ? řax?kix uť lut ?

14. ha? čňtəŧw'ínk kíka?t kí aňčítx' ? səx?kinx ? səx?kinx uť lut ?
15. ha? aňxást i? sŧmňknwix' ? səx?kinx ? səx?kinx uť lut ?
16. ha? k' ňstíls ǰast mi i? sqílx' t tkəťmilx' čk'w'umsts i? sqłťmix' i? **ňčřaxǰpstňs** mi nínwi?s ň?astkílt ? səx?kinx ? səx?kinx uť lut ?
17. ha? i? sqłťmix' í asnəqsílx' čkík'ílx'msts krň čka?tmísts i? smam?írň řa čk'w'í?ílt ? maýxít.
18. ha? k' kčíq'čá? krň čkw'píčá? ? maýxít.
19. í sčíkstasqť, ha? k' čx'uy' i? kí sňsa?stałq'tň mi ňkəčx'us ł aksŧmňknwíx' ? səx?kinx ? səx?kinx uť lut ?
20. řa sklə?a?, ha? p č?alu?sčút uť p č?atxílx na?ť asnəqsílx' ? səx?kinx ? səx?kinx uť lut ?

skť?iýsrň t řilň s?a?úms

A. čňqmiň aksčk'w'úí: wýstik' a? čňqmiň.

řəwinř - to leave behind

	iňčá	anwí	čniťts	mniňłtəť	mniňłtəmp	mniňłtsəłx
intransitive past/present						
intransitive customary/ actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future/inceptive						
intransitive imperfect future						
intransitive affirm. commands	---		---			---
intransitive neg. commands	---		---			---
present durative / present perfect						
imperfect durative						
future durative						
future imperfect durative						
past perfect						
future perfect						

Č. switiň aksčkwúí: ktə́mčinx t miłkwčń nśə́xčín. nmyčimnt **asčqáy** kí nwyápixčń.

1. ha? kń təwinń t ińka?k?ílt ? (lut)

nwyápixčń:

2. ha? k^w səčtəwinx t asčíxt ? (kiw)

nwyápixčń:

3. ha? p nstils mnimłtat sčəwinłtat řapná? ? (kiwa)

nwyápixčń:

4. ha? i? stat?íwtx i? sčtəwinłp ? (ki)

nwyápixčń:

5. uč ańxmińk iksčəwinń ? (lut)

nwyápixčń:

6. ha? k^w sčəwína?x t aspu?sx?ítx ? (ki)

nwyápixčń:

Č. Past/Present 36 čńqmiń aksčkwúí: nqýhtik^w a? čkłxas s?urńs í čńqmiń.

təwińt- to leave behind

	ińčá	anwí	čniłts	mnimłtat	mnimłtəmp	mnimłtsəłx
ińčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniłts						
mnimłtat	xxx			xxx		
mnimłtəmp		xxx			xxx	
čniłtsəłx mnimłtsəłx						

ε. swítitíh aksčk^wúí: ktətmčinx t miłk^wčń hśəłxčín. nmyčinnmht i? swítitíh na?ł asčqáy kí nwyápixčń.

1. swit i? k^wu? təwis ? (ask^wúý)

nwyápixčń:

2. swit i? k^wu? təwińtrń ińčá na?ł N?iyśíta?tk^w ? (tqa?qaqča?mp)

nwyápixčń:

3. swit i? təwiłəms ? (təsyurńčntət)

nwyápixčń:

4. swit i? təwińts ? (ińhtk^wíłs)

nwyápixčń:

5. ha? təwinəłx ? (kiw)

nwyápixčń:

6. ha? təwiłəmn ? (lut)

nwyápixčń:

H. Future 36 čńqmiń aksčk^wúí: nqyńhtik^w a? čktxas s?urms í čńqmiń.

kstəwińt- to leave behind

	ińčá	anwí	čniłts	mnińłtət	mnińłəmp	mnińłtsəłx
ińčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniłts						
mnińłtət	xxx			xxx		
mnińłəmp		xxx			xxx	
čniłtsəłx mnińłtsəłx						

I. **swłtilń** aksčkwúl: ktłmčinx t milkwčń nsłxčń. nmyčnmńt i? swłtilń na? asčqáy kł nwyápixčń.

1. swit i? kwu? kslawítrń ińčá na? Sqáqaxw ? (łxaxłxapńp)

nwyápixčń:

2. swit i? kwu? kslawíis ? (atsíśńča?)

nwyápixčń:

3. ha? kwu? aksławínń ? (kiw)

nwyápixčń:

4. swit ikslawínń ? (ańńtkwíls)

nwyápixčń:

5. ha? aksławínmłx ? (lut)

nwyápixčń:

6. uč p ikslawínń ? (lut)

nwyápixčń:

čkwulmstń i? s?azúńs

1. pǎpǎpǎm - little brown
singular: pǎpǎm
s?azúńs:
1. i? misq'áyq'ýt t stańwśaya? Í syilx trńxw'úla?xw i? pǎpǎpǎm t stańwśaya?. (The most common bat in the Syilx land is the little brown bat.)
2. isčwík sílxwa? pǎm skrńxíst. (I saw a big brown bear.)
3. i? sńklíp pǎpǎpǎm i? stətaśkámś. (The coyote pups are little brown pups.)
2. síslxwa?ś - size
sń?aslmíwś:
s?azúńs:
1. i? stańwśaya? mat naqs kilx i? ksíslxwa?ś ul pǎpǎm kčəčmína?ś. (A bat is about the size of your hand and has little brown ears.)
2.
3.
3. sńmitəmń - resting place
sń?aslmíwś:
s?azúńs:
1. Í słxřfalt sńlíf?trńs i? sńmitəmńs i? stańwśaya?. (The day roost is the bat's resting place.)
2. la?kín a? čq'uýla?xw i? stmřalt i? ńmítəmńs . (Where the wind doesn't blow is where the cattle have their resting spot.)
3. iklí? kawśśáčťń i? sńmitəmńs . (I went to see his rest area.)

4. ksfaʷusəs- sundown
sñʔasímiʷs:
sʔaʔúms:
1. tə sksfaʷusəsts iʔ stəhʷfáyaʔ təwis iʔ sʰíʰfəlt sñilíʔtñs uʔ ʔúlluʔsəlx í sñkʷəkʷʔač sñilíʔtñs uʔ kspíʰaʔx. (As the sun goes down, bats leave their day roost and gather together at their night roost to get ready to go hunting.)
2. put sksfaʷusəsts uʔ kʷu tčýʔap. (It was just sundown when we got back.)
3. ʔsápiʔ iʔ sqilxʷ kʷulím tí čkʰkʷʰap iʔ ʰiyáʰnxʷ uʔ pñkiñ ksfaʷusəs . (Long ago people went out and started to work from sunup til sundown.)
5. hčfaʰúpstñ- sperm
sñʔasímiʷs: hčʰčfaʰúpstñ
sʔaʔúms:
1. iʔ tkəʰmilxʷ stəhʷfáyaʔ čkʷumsts iʔ sqəʰtmixʷ iʔ hčfaʰúpstñs put qipčm, ixíʔ mi sič kʷulíms ixíʔ uʔ hʔastkílt. (The females saves the males sperrñ until spring, when she is ready to get pregnant.)
2. iʔ sčulm tə čxíkaʔst uʔ t tañmús čxñtʰas iʔ stmʰalt. (A bull could miss and go off on the cow for nothing.)
3. iñkəkʷapaʔ kíwíx uʔ mat lut kíñ tə kʰhčʰčfaʰúpstñ . (My dog is old I don't think he has anything to squirt anymore.)
6. hʔastkíltñ- maternity roost
sñʔasímiʷs:
sʔaʔúms:
1. ilíʔ tɪʔʰílm ɣʔat aʔ čhʔastkílt stəhʷfáyaʔ ʔaluʔsčút uʔ čʔúlluʔsəlx, kʷulíməlx t hʔastkíltñ . (At that time, all of the pregnant female bats gather together to form a maternity roost.)
2. iʔ tkəʰmilxʷ aʔ čhʔəkʷíltm t xʷʔit ixíʔ aʔ kʰhʔastkíltñ . (The woman that gets pregnant with a bunch of babys they're the ones that need a quite place to rest.)
3. iʔ sqłtmixʷ tɪʔ salál uʔ čkʷaqʰsəlx kí sñʔastkíltñ . (A man has to be careful, could be all of a sudden they pull him into the maternity ward.)
7. stʰakám- pup
sñʔasímiʷs: stətʰakám
sʔaʔúms:
1. í aʔ čxʔítɪʔ tə kʷulí iʔ stʰakám kčíqʷčaʔ uʔ taʔlíʔ ʰʷupt. (When it is born, the pup does not have any hair and it helpless.)
2. kʰwíl iʔ stətʰakáms . (He has a lot of puppys.)
3. hślxʷaʔáqsm iʔ čəčamaʔt iʔ stətʰakám . (Small puppies are expensive.)
8. kčíqʷčaʔ- hairless
sñʔasímiʷs: kčəqʷčíqʷčaʔ
sʔaʔúms:
1. í aʔ čxʔítɪʔ tə kʷulí iʔ stʰakám kčíqʷčaʔ uʔ taʔlíʔ ʰʷupt. (When it is born, the pup does not have any hair and it helpless.)
2. iʔ kʷíʰkʷxʷnaʔ í aʔ čxʔit tə čkʷíʰkʷul tɪʔ kčəqʷčíqʷčaʔ . (When the mice are first born they are naked.)
3. iʔ kʷíʰt lut t stím kí čniʰts tə kčíqʷčaʔ . (To some it doesn't bother them to be naked.)

11. sʔəłxʷumx ut iʔ skʷulʷis

sʔumʷs

čkʷakʷúl	be in training
čəłxʷumx	puberty
čtəqʷxit	sew for someone
skʷuqńčút	to fast
ńwłitixʷtń	menstrual hut
utímtk	downstream
púlkwftń	roll for someone
qsqinń	scratch head
qsáyaʔqnń	scratch top of head
nəqsaiqs	one set of clothes
kʷaʔńčút	pray
kʷəčkʷəčspuʔús	strong hearted
čkʷulst	send someone
txrutń	run up hill
yəxʷmińt	drop
knəsisxń	heavy rock
tkəłmlixʷilx	become a woman
nəqspińtk	one year
čtəxʷtəxʷsəłaxʷ	wear a simple dress
mutstń	keep home
ńtixʷəxʷlčń	become different voice
ńyulqńwílx	voice becomes low
tqʷaʔqʷaʔlmińt	talk about something
čsałxíʔst	able to bathe
tšʷyšʷayqs	pile
čtqʷyisxnń	mark on rocks
qłtmxʷilx	become a man

smýmaý

<p>tkašlrm i? twtwit na?i xaxiwxwtrm ta?li? čk'ak'ul' ta čtəx'umx. i? turmtrm ničáyp čtəq'xits i? sq'sq'si?s t səčsič t ksəpsipi?xns.</p> <p>xaxiwxwtrm ti? ilif? sk'uhq'čut i? xixwtrm uf waý k'uilst. ti? ilif? tət'x'umx i? xixwtrm, xa?xá? uf ta?li? čtxətmist, mi lut ks'xnumsts i? snəqsilx'ws. ixif? uf lut kstkitixmsts i? snəqsilx'ws uf kl' ?apnktásqt. i? xixwtrm čn?amút l' nq'ltix'wthsəlx. i? smam?im i? nwlitix'wths utimtk tl' nčwixtn. lut ta čxi?xi?stisəlx i? sq'qltmix'w tə kstkitixs kl' smam?im nq'ltix'wtn. əč'wuptwílx i? sq'ltmix'w ta čkta?ám i? kl' sxa?xá?ns i? smam?im ta čtəx'umxəlx. i? lúti? sñ?utx'ws kl' smam?im i? nq'ltix'wtn, pulk'wtrm i? qəpqiñths uf čtəx'wta'x'w tl' tñtina?ns. xa?ñtisəlx i? xixwtrm lut kstəqñtis i? qəpqiñths ta ilif?. tə x'minks tə ksqsqinm's i? t s'xəč'i? mi qsáya?qnrm. i? nəqsálqs i? trmtrnuths ta ilif? l' ?apnktásqt. yfat stək'ək'w'fast, i? xixwtrm x'wtilx uf čsəlx l' čəčwíxa?. ta č'istkrm čm'fasts i? sx'uyñt mi sič ntk'ək'w'ñčut l' siwtk'. ilif? púti? tə n?amút i? l' smam?im nq'ltix'wtn, i? xixwtrm čk'w'ulm t yám'x'a?, t tuk'w'tán uf itif? xi?míx t stim. uf nix'w ksəčnk'níxa?x uf nix'w k'w'ak'w'uls i? sk'fa?im. k'fa?ñčut mi xast ta čtk'w'iltm uf xast čx'w'lx'alt i? ksq'əsq'wasifas. k'fa?ñčut mi xast sq'ltmix'w i? ks'xílwi?ns uf čniñts ničáyp k'w'əčk'w'əčspu?ús. i? xixwtrm lut ta čsiwst tl' čəčwíxa? km tl' ?ačq?itk'w' áti? čm xnumsts i? stim áti? ta?li? xa?xá? ?apná?. ničáyp ktnmuhl'ni ixif? a? čk'w'ulmsts ta čsiwst. lut ta čitn t x'w'it ilif? l' ?apnktásqt. i? k'w'ilt čk'w'ulstsəlx l' nk'w'ək'w'ač uf čxíl'm kl' wist. l' wist, wram uf k'fa?im, ktnk'w'lips i? spu?ústs čmaý kičñtrm t ksumíxs. i? xaxiwxwtrm čq'w'itmsts i? nəsn'fast t xlut uf txrutm uf xíl'm uf yəx'w'mis i? knəsisxñ l' nqa?míw'sms i? ka?ka?qin'xns. ixif? mi k'w'əčk'w'əčtwilx uf kñxitr' mi títiyim tə kst'w'iltm's. i? k'w'ilt čk'w'ulsts a? čtəx'w'úma?x uf yfat s'xíl'x'alt čk'w'ilstnm. i? l' k'w'ilt, lut xi?xi?stisəlx ksk'w'ilstnm's uf k'k'w'iltm's i? k'w'ilstn. l' ?apnktásqt, i? xixwtrm t'plak kl' l'əxəx'ł'xaps. tə k'w'ulst k'w'uls i? k'w'ilstn uf ?aslásqt sk'w'ilstnm's uf k'f'iysəs i? trmtrnuths. i? kiwíx i? stətrmtrims čk'fačikn ixif? čnqamíw's a? ččal' k'íka? t l' smam?im nq'ltix'wths. ?apná? tkəmlx'w'ílx. uf nix'w i? k'w'ilt i? xaxiwxwtrm, nəqspiñtk ksəčk'w'ak'w'ulstm. i? l' nəqspiñtk i? ksk'w'ak'w'ulsts, ti? čtəx'w'təx'w'stəlx uf yfat stək'ək'w'fast ksč'fálxa?x uf čk'w'ilstnm naqs i? l' naqs xiyátnx'w ta čyir'nčut i? xiyátnx'w. i? stəx'w'úma?x ta?li? xa?xá? ?apná? l' st'i?xíl'm's, ixif? uf ta?li? txəñtis i? snəqsilx'ws i? sq'qltmix'w uf nix'w ta?li? čha?stis i? l' a?ka?k'w'ílx. ta?li? čk'w'ulm uf čk'əkniya?msts i? turm's, i? swawása?ns, sk'w'uk'ýs uf tl' stm'tíma?ns na?l' qáqna?ns uf ččúh'ma?strm yfat i? ksčmístis kl' na'x'n'x'w uf kl' turmtrm. put čmrim, lut ksknaqsts km itif? č'x'lwis t knaqs. mutstm. pñkiñ waý čkəxstím i? tl' smam?im sñtəx'w'tx'wusts km tl' l'əx'ł'xaps ixif? čtxəstím.</p> <p>twtwit i? twtwit mýmaý ta čtəx'w'umx n'tix'w'əx'w'íčn, n'yulqñwílx uf tix'w'əx'w'lm i? sq'ltks. pñkiñ tə ksk'w'ulsts i? tət'wit i? l'əxəx'ł'xaps na?l' i? sq'qltmix'w snəqsilx'ws tq'w'a?q'w'álmisəlx ixif? uf k'w'ak'w'ulsəlx. tə n'fapús i? ksk'w'ulsts i? tət'wit, k'w'ulstsəlx xíl'm kl' wist ksilif'a?x ?apnktásqt. čk'fa?im tək'w'ək'w'fast uf nk'w'ək'w'ač. k'fa?ñčut mi sýsyus t sq'ltmix'w uf xast ta čpi'x'm. čk'fa?ñčut mi č'x'w'up ta čma?rnsčut, člalq'm uf nix'w x'w'it i? ktna'x'w'n'x'ws na?l' x'w'it i?</p>	<p>be in training; puberty sew for s/o</p> <p>to fast (go w/o food)</p> <p>menstrual hut; downstream</p> <p>roll scratch head scratch head; one set of clothes</p> <p>prayer strong hearted</p> <p>were sent</p> <p>run up hill; drop; heavy rock</p> <p>become a woman one year wear a simple dress</p> <p>keep home</p> <p>different voice; voice becomes low talk to about s/t</p>
--	--

<p>klkwaps. ilíf tæðníçut í ðapnktásqđt uđ nķwłips iđ spuđusts mi kiçntrń iđ t ksumíxs.</p> <p>çxít t xæiwxwtrń, tí? xłpúlađxw uđ way xwłilx uđ kawsçśáíx. řa sđistk çmśasts iđ sxwuyńt ixiđ mi çśaíxiđst. iđ twtwít çkwílstnrń řakwækwśast uđ sklaxw, řa çřáçqađ tí kwílstń uđ nķwækwńçut í siwłkw. pútiđ řa kí wist, iđ sçúhńmađs, ksđúluđśas iđ xłxłut uđ txwłyaxayqs itíđ. iđ kwíłt iđ sqilxw çúhńmađs mi çtđyisxnń řa çwiksts iđ ksumíxs ilíđ řa çłlwis kí wist. ixiđ nixw iđ xæiwxwtrń xilń itíđ mi kwńnus iđ sumíxs.</p> <p>řa çplak iđ tætwít kí snæqsilxw, ixiđ qłtmxwłx. ixiđ uđ ksæçpíxađx ksçđamstís iđ snæqsilxw, ksæçkæxstis iđ sqłqłtmixw řa çpíxń. itíđ uđ kspulsts iđ słađçinń krń skńxist.</p>	<p>able to bathe</p> <p>pile; mark on rocks</p> <p>become a man</p>
--	---

sńsúxwnađ swłtíń

1. swswít ađ çkwakwł í řa çřæřwúrńx ?
2. swít ađ çřæqwxits iđ twtwít nađ xæiwxwtrń t sæçsiç t ktsæpsíđiđxńs ?
3. swít iđ skwuhńçúť řa çřæřwúrńx ?
4. sæđkinx uđ çtxætmist iđ xixwtrń řa çřæřwúrńx ?
5. kí kwńxasqđ ađ çřæřwúrńx lut řa çtkítłxmsts iđ strńtińs iđ snæqsilxwś ?
6. kađkín kađ çńđamúť ađ çřæřwúrńx xixwtrń ?
7. kađkín iđ smańđiń iđ nłwłitxwłńs ?
8. æđkistrń iđ sqłtmixw řa çkřađáń iđ kí sřáđřađs iđ smańđiń řa çřæřwúrńx ?
9. çkín kwłmstrń iđ qæpqińńs iđ xixwtrń iđ lútiđ sńđutxwś kí smańđiń iđ nłwłitxwłńs ?
10. stiń iđ řađńtísæłx iđ xixwtrń ?
11. stiń iđ xixwtrń ađ çkwłmsts mi qsáyađqnrń kí smańđiń iđ nłwłitxwłńs ?
12. kwńxalqs iđ tmtrńutńs iđ xixwtrń řa ilíđ kí smańđiń iđ nłwłitxwłńs ?
13. stiń ađ çkists iđ xixwtrń yřat řakwækwśast ?
14. stiń ađ çkists iđ xixwtrń řa nđamúť í smańđiń iđ nłwłitxwłńs ?
15. xł stiń křađńçúť iđ xixwtrń řa çńđamúť í smańđiń iđ nłwłitxwłńs ?
16. sæđkinx uđ iđ xixwtrń lut řa çsiwst tí çæçwíxađ krń tí řaçqđitkw ?
17. stiń ađ çkists iđ kwíłt řa çkwłstśæłx í nķwækwđač ?
18. stiń ađ çđwłtrństs iđ xæiwxwtrń ?
19. sæđkinx iđ xæiwxwtrń çđwłtrństs uđ çyæwłmists iđ knæsisxń í nđađmíwśńs iđ kađkađqínxńs ?
20. hađ çkwłstś ađ çřæřwúmađx uđ çkwílstnrń ?
21. í kwńxasqđ řplak kí řæřæřłřaps iđ xixwtrń ?
22. stiń ađ çkists iđ xixwtrń řa çřplak kí řæřæřłřaps ?
23. æđkistrń iđ kílwx iđ stætrńtińs iđ xixwtrń ?
24. řa çksæçkwakwłstń iđ í næqspińtk iđ xæiwxwtrń, stiń ađ çłřawstís ?
25. řa çksæçkwakwłstń iđ í næqspińtk iđ xæiwxwtrń, pńkín çkwílstnrńæłx ?
26. sæđkinx uđ tađlíđ çhađstís iđ řađřađkwłx iđ řæřwúmađx ?
27. swít iđ çkækńiyađmsts iđ řæřwúmađx ?
28. stiń ađ ççúhńmađstrń iđ řæřwúmađx t snqilxwś ?
29. put pńkín lut ksknaqsts iđ řađřkmíx ?
30. swít ađ çkæxstis iđ řađřkmíx put çmriń ?
31. çkín mi mýmaýť řa çřæřwúrńx iđ twtwít ?
32. swít ađ çkwakwłstśæłx řa çřæřwúrńx iđ twtwít ?
33. kí kađkín kađ çkwłstśæłx řa çřæřwúrńx iđ twtwít ?
34. kí stiń křađńçúť iđ tætwít ?
35. í kwńxasqđ çtxæñçut iđ tætwít ?
36. xł stiń nķwłips iđ spuđusts iđ tætwít ?

37. pńkiń ka? čx^wtilx uť čkawsčřáíx i? tətwít ?
38. pńkiń ka? čk^wiłstnrń i? tətwít ?
39. stím a? čt^wý^wayqs kíl wíst i? tətwít ?
40. stím i? k^wiłt i? sqilx^w čúńma?ś i? tətwít ?
41. stím a? čkists i? tətwít ƒa čqltrńx^wiłx ?

ańčáwt swłtiń

1. ha? k^w čk^wak^wúí k^w ƒa čřł^wúrn^x ? səx?kinx ? səx?kinx uť lut ? swit i? k^wak^wulstnrńś ?
2. swit i? čřł^wxitrńś astətrńtírń ? maýxít.
3. ha? k^w sk^wuqńčúť t n^kspińtk ? səx?kinx ? səx?kinx uť lut ?
4. ha? swit xńrnstnrńś t spi?śčíť ? səx?kinx ? səx?kinx uť lut ?
5. ha? i? smarń?írń í asnəqsíl^w čk^wulmstś i? nwlitix^wtń ? səx?kinx ? səx?kinx uť lut ?
6. ha? k^w čx^wuptwíłx ? maýxít.
7. ha? xa?ńtix^w swit t n^kspi?śčíť ? ha? swit xa?ńtsís ? maýxít.
8. ha? k^w čqsqinń řapná? t sřířřalt ? səx?kinx ? səx?kinx uť lut ?
9. ha? k^w čkřa?ńčúť mi niřáýp k^w k^wəčk^wəčspu?ús ? səx?kinx ? səx?kinx uť lut ?
10. k^w ƒa sk^wək^wiýmít, ha? asnəqsíl^w čk^wulstnrńś í n^kək^w?ač k^w čxiłń kíl wíst ? səx?kinx ? səx?kinx uť lut ?
11. ha? čkřńk^włipstx^w aspu?ús ƒa kskičńts səčsič i? strńtírń ? maýxít.
12. ha? p txřutń na?ř asłřlářt t nəqskřačíwś ? maýxít.
13. stím i? yəx^wmińtx^w řapná? t sřířřalt ? maýxít.
14. ha? knəsisxń í nxa?čínrnś ańčítx^w ? í s?iwts ? səx?kinx ? səx?kinx uť lut ?
15. ha? k^w čk^wiłstnrń ? ha? anəqsíl^w čk^wiłstnrń ? maýxít.
16. ha? yřat sřířřalt čkřřistx^w astətrńtírń ? səx?kinx ? səx?kinx uť lut ?
17. k^w k^wnxspińtk k^w ƒa tkəmlx^wiłx / qltrńx^wiłx ? maýxít.
18. ha? q^way k^w ƒa čřł^wtəř^wstəřax^wrn kń niřáýp k^w čřśisčutń ? maýxít.
19. stím a? čkistx^w ƒa čyirńčúť i? řiyáfnx^w ? ha? čřix^wlń aklčáwt ƒa čyirńčúť i? řiyáfnx^w ? maýxít.
20. k^w ƒa sk^wək^wiýmít, ha? niřáýp čkəkńiya?mstx^w ańtúrń/ask^wúý ? səx?kinx ? səx?kinx uť lut ?
21. swit i? čúńma?ńts i? křčmistix^w kíl yřat i? řśřčáwt ? maýxít.
22. k^w ƒa řta?kmix/t?ík, ha? niřáýp mutstnrńś ańłəřłłřáp ? səx?kinx ? səx?kinx uť lut ?
23. ha? q^way k^w čńřix^wəx^wíčnrń k^w ƒa čq^wiq^wiłt ? səx?kinx ? səx?kinx uť lut ?
24. k^w ƒa sk^wək^wiýmít, ha? čřq^wa?řq^wa?łmístnrńś i? sqłqłtmix^w tł asnəqsíl^w ? səx?kinx ? səx?kinx uť lut ?
25. ha? k^w čkřa?ńčúť mi k^w čłx^wup k^w ƒa čma?rnśčúť, k^w ƒa člaíq^wm ? səx?kinx ? səx?kinx uť lut ?
26. ha? xłřúla?x^w uť way k^w x^wtilx uť k^w kawsčřáíx řapná? t sřířřalt ? maýxít.
27. ha? k^w čřaíxřst t spi?śčíť ? səx?kinx ? səx?kinx uť lut ?
28. ha? k^w nřk^wək^wńčut í siwłk^w t řča?áq^w ? səx?kinx ? səx?kinx uť lut ?
29. ha? k^w čřq^wisxnrń ? səx?kinx ? səx?kinx uť lut ?
30. ha? řčřq^wisxń kíkəřť kíl asńilřřtń ? maýxít.
31. swit aksəčkəxstírń ƒa řlap ? maýxít.

skl?iysrñ t xilñ s?azúms

A. čqmiñ t s?uñs aksčkwúl: wýstikw a? čñqmiñ.

yaxwminñ / yaxwmiñt / yaxwminñ- to drop something

	iñčá	anwí	čniñts	mnimñtət	mnimñtəmp	mnimñtsəlx
intransitive past/present						
intransitive customary/ actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future/inceptive						
intransitive imperfect future						
intransitive affirm. commands	---		---			---
intransitive neg. commands	---		---			---
transitive past/present						
transitive customary/ actual						
transitive progressive						
transitive imperfect						
transitive future						
transitive imperfect future						
transitive affirm. commands	---		---			---
transitive neg. commands	---		---			---
present durative / present perfect						
imperfect durative						
future durative						
future imperfect durative						
past perfect						
future perfect						

Č. swítitn̄ aksčkwúl: ktətm̄c̄inx t miłkwčn̄ n̄səłxčn̄. n̄m̄yč̄inm̄nt̄ i? swítitn̄ na?ł asčq̄áy k̄l̄ n̄w̄yápixčn̄.

1. ha? k^w yəx^wminr̄n̄ t asčq̄w̄íft ? (kiw̄)

n̄w̄yápixčn̄:

2. ha? p səčyəx^wminx t sčq̄w̄ittr̄p ? (kiwa)

n̄w̄yápixčn̄:

3. stiṛn̄ a? čyəx^wm̄istp ? (xłxłut)

n̄w̄yápixčn̄:

4. ha? yəx^wmiṛtx^w i? sp̄ičn̄ ? (kiwa)

n̄w̄yápixčn̄:

5. ha? k^w s̄hpa?pa?siṛka?x t̄ iksyəx^wm̄inr̄n̄ as?ft̄n̄ ? (lut)

n̄w̄yápixčn̄:

6. ha? i? n̄čl̄x^wik̄nt̄n̄ aksčyəx^wm̄in̄ ? (kiw̄)

n̄w̄yápixčn̄:

Č. Past/Present 36 čn̄qmiṛn̄ aksčkwúl: n̄q̄yṛtik^w a? čk̄txas s̄ɔuṛs̄ l̄ čn̄qmiṛn̄.

yəx^wmiṛnt̄- to drop something

	iṛčá	anwí	čniṛts	mniṛm̄tət	mniṛm̄təṛp	mniṛm̄tsəłx
iṛčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniṛts						
mniṛm̄tət	xxx			xxx		
mniṛm̄təṛp		xxx			xxx	
čniṛtsəłx mniṛm̄tsəłx						

ε. sw̄swit̄n̄ aksčkwúl: ktətm̄c̄inx t miłkwčn̄ n̄səłxčn̄. n̄m̄yč̄inm̄nt̄ i? sw̄swit̄n̄ na?ł asčq̄áy k̄l̄ n̄w̄yápixčn̄.

1. sw̄swit̄ i? yəx^wmiṛtəṛsəłx ? (stətm̄áli?stət)

n̄w̄yápixčn̄:

2. swit i? k^wu? yəx^wmihtn̄ ińčá na?l Q^wImnałqs ? (s̄h̄təx̄mtan̄p)

n̄w̄yápixčh̄:

3. ha? yəx^wmihtəmt ? (kiw̄)

n̄w̄yápixčh̄:

4. ha? yəx^wmihts Sw̄ʒatq̄n̄ ? (lut)

n̄w̄yápixčh̄:

5. ha? yəx^wmihtməlx̄ ińčá na?l Q^wýq^wʒayáx̄n̄ ? (kiwa)

n̄w̄yápixčh̄:

6. səx̄?kinx̄ uł ińčá k^wu? yəx^wmihtx^w ? (ʒaȳx̄^wt)

n̄w̄yápixčh̄:

H. Future 36 čh̄qmiń aksčk^wúł: n̄q̄ȳn̄tik^w a? čk̄łxas s̄ʒuřs̄ l̄ čh̄qmiń.

ksyəx^wmiht- to drop something

	ińčá	anwí	čniłts	mnińłtət	mnińłtəmp	mnińłtsəlx̄
ińčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniłts						
mnińłtət	xxx			xxx		
mnińłtəmp		xxx			xxx	
čniłtsəlx̄ mnińłtsəlx̄						

I. sw̄łtiń aksčk^wúł: k̄łəłn̄činx̄ t̄ miłk^wčn̄ n̄səłx̄čn̄. n̄m̄yčn̄m̄t̄ i? sw̄łtiń na?l asčq̄ȳ k̄ł n̄w̄yápixčh̄.

1. swit i? ksyəx^wmihts ? (slaxt)

n̄w̄yápixčh̄:

2. swit i? k^wu? ksyəx^wmíi?s ? (sñtx^wus)

n^wyápixčn:

3. ha? k^wu? ksyəx^wmiñtp inčá na?† K^wlálqs ? (kiw)

n^wyápixčn:

4. ha? ksyəx^wmiñtəns Swɔatqñ ? (lut)

n^wyápixčn:

5. ha? inčá iksyəx^wmínməlx ? (kíwa)

n^wyápixčn:

6. səx?kinx ut inčá k^wu? ksyəx^wmiñtp ? (qál?íft)

n^wyápixčn:

čk^wulmstn i? s?a?úms

1. k^wak^wul- to train
sñ?aslmíws: k ^w ək ^w ak ^w ul
sk^wlstiñ: k ^w ak ^w ulx / k ^w ak ^w ulñt (affirmative singular); lut aks ^w ak ^w ulm (neg. singular); k ^w ak ^w ulwi / k ^w ak ^w ulñti (affirmative plural); lut ksk ^w ak ^w ulmp / lut ksk ^w ak ^w ulñtp (neg. plural)
skt?iysts
1. kñ k ^w ak ^w ul, k ^w k ^w ak ^w ul, k ^w ak ^w ul, k ^w u k ^w ak ^w ul, p k ^w ak ^w ul, k ^w ak ^w uləlx
2. kñ k ^w ak ^w ulm, k ^w k ^w ak ^w ulm, k ^w ak ^w ulm, k ^w u k ^w ak ^w ulm, p k ^w ak ^w ulm, k ^w ak ^w ulməlx
3. kñ čk ^w ak ^w ul, k ^w čk ^w ak ^w ul, čk ^w ak ^w ul, k ^w u čk ^w ak ^w ul, p čk ^w ak ^w ul, čk ^w ak ^w uləlx
4. kñ čk ^w ak ^w ulm, k ^w čk ^w ak ^w ulm, čk ^w ak ^w ulm, k ^w u čk ^w ak ^w ulm, p čk ^w ak ^w ulm, čk ^w ak ^w ulməlx
5. kñ sk ^w ak ^w ulx, k ^w sk ^w ak ^w ulx, sk ^w ak ^w ulx, k ^w u sk ^w ak ^w ulx, p sk ^w ak ^w ulx, sk ^w ak ^w ulxəlx
6. kñ səčk ^w ak ^w ulx, k ^w səčk ^w ak ^w ulx, səčk ^w ak ^w ulx, k ^w u səčk ^w ak ^w ulx, p səčk ^w ak ^w ulx, səčk ^w ak ^w ulxəlx
7. kñ ksk ^w ak ^w uləlx, k ^w sk ^w ak ^w uləlx, ksk ^w ak ^w uləlx, k ^w u ksk ^w ak ^w uləlx, p sk ^w ak ^w uləlx, ksk ^w ak ^w uləlxəlx
8. kñ ksəčk ^w ak ^w uləlx, k ^w səčk ^w ak ^w uləlx, ksəčk ^w ak ^w uləlx, k ^w u ksəčk ^w ak ^w uləlx, p səčk ^w ak ^w uləlx, ksəčk ^w ak ^w uləlxəlx
9. k ^w ak ^w ulñ, k ^w ak ^w ulñtx ^w , k ^w ak ^w ulñs, k ^w ak ^w ulñtm, k ^w ak ^w ulñtp, k ^w ak ^w ulñsəlx
10. čk ^w ak ^w ulstñ, čk ^w ak ^w ulstx ^w , čk ^w ak ^w ulstts, čk ^w ak ^w ulstm, čk ^w ak ^w ulsttp, čk ^w ak ^w ulsttsəlx
11. isk ^w ak ^w ulm, ask ^w ak ^w ulm, sk ^w ak ^w ulñs, sk ^w ak ^w ulñtm, sk ^w ak ^w ulñtp, sk ^w ak ^w ulñsəlx
12. isəčk ^w ak ^w ulm, asəčk ^w ak ^w ulm, səčk ^w ak ^w ulñs, səčk ^w ak ^w ulñtm, səčk ^w ak ^w ulñtp, səčk ^w ak ^w ulñsəlx
13. iksk ^w ak ^w ulm, aksk ^w ak ^w ulm, ksk ^w ak ^w ulñs, ksk ^w ak ^w ulñtm, ksk ^w ak ^w ulñtp, ksk ^w ak ^w ulñsəlx
14. iksəčk ^w ak ^w ulm, aksəčk ^w ak ^w ulm, ksəčk ^w ak ^w ulñs, ksəčk ^w ak ^w ulñtm, ksəčk ^w ak ^w ulñtp, ksəčk ^w ak ^w ulñsəlx
15. isk ^w ak ^w ulm, ask ^w ak ^w ulm, sk ^w ak ^w ulñms, sk ^w ak ^w ulñmtət, sk ^w ak ^w ulñmp, sk ^w ak ^w ulñmsəlx
16. isəčk ^w ak ^w ulm, asəčk ^w ak ^w ulm, səčk ^w ak ^w ulñms, səčk ^w ak ^w ulñmtət, səčk ^w ak ^w ulñmp, səčk ^w ak ^w ulñmsəlx
17. iksk ^w ak ^w ulm, aksk ^w ak ^w ulm, ksk ^w ak ^w ulñms, ksk ^w ak ^w ulñmtət, ksk ^w ak ^w ulñmp, ksk ^w ak ^w ulñmsəlx
18. iksəčk ^w ak ^w ulm, aksəčk ^w ak ^w ulm, ksəčk ^w ak ^w ulñms, ksəčk ^w ak ^w ulñmtət, ksəčk ^w ak ^w ulñmp, ksəčk ^w ak ^w ulñmsəlx
19. isčk ^w ak ^w ul, asčk ^w ak ^w ul, sčk ^w ak ^w ulñs, sčk ^w ak ^w ulñtət, sčk ^w ak ^w ulñmp, sčk ^w ak ^w ulñsəlx
20. iksčk ^w ak ^w ul, aksčk ^w ak ^w ul, ksčk ^w ak ^w ulñs, ksčk ^w ak ^w ulñtət, ksčk ^w ak ^w ulñmp, ksčk ^w ak ^w ulñsəlx
s?a?úms:
1. tkasilm i? twtwt na?† xəxiwxwtrn ta?lif? čk^wak^wul ta člətx ^w umx. (Both boys and girls received much more training

when they reached the age of puberty.)
2. $\ddot{x}i\ddot{l}m\ k\ddot{i}\ wist\ \ddot{f}a\ \check{c}k^w ak^w \acute{u}lst\ i\ ?\ tw\acute{t}wit.$ (Young boys go to the mountains to train.)
3. $a\ ?\ \check{c}q^w \acute{a}q^w \acute{u}la\ ?xn\acute{m}\ ta\ ?li\ ?\ \check{c}k^w ak^w \acute{u}lsts\ mi\ \check{c}l\acute{x}^w up.$ (Foot racers train before they have to enter a race to win.)
2. $\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}$
$s\acute{n}\ ?as\acute{i}m\acute{i}w\acute{s}$:
$sk^w\acute{i}sti\acute{n}$: $\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}$ (affirmative singular); $lut\ akst\acute{a}\ddot{x}^w um\acute{x}$ (neg. singular); $\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}wi$ (affirmative plural); $lut\ kst\acute{a}\ddot{x}^w um\acute{x}mp$ (neg. plural)
$sk\acute{i}\ ?i\acute{y}sts$
1. $k\acute{n}\ \acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}, k^w\ \acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}, \acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}, k^w u\ \acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}, p\ \acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}, \acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}\acute{a}l\acute{x}$
2. $k\acute{n}\ \check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}, k^w\ \check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}, \check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}, k^w u\ \check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}, p\ \check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}, \check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}\acute{a}l\acute{x}$
3. $k\acute{n}\ st\acute{a}\ddot{x}^w um\acute{x}\acute{x}, k^w\ st\acute{a}\ddot{x}^w um\acute{x}\acute{x}, st\acute{a}\ddot{x}^w um\acute{x}\acute{x}, k^w u\ st\acute{a}\ddot{x}^w um\acute{x}\acute{x}, p\ st\acute{a}\ddot{x}^w um\acute{x}\acute{x}, st\acute{a}\ddot{x}^w um\acute{x}\acute{x}\acute{a}l\acute{x}$
4. $k\acute{n}\ s\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}\acute{x}, k^w\ s\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}\acute{x}, s\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}\acute{x}, k^w u\ s\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}\acute{x}, p\ s\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}\acute{x}, s\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}\acute{x}\acute{a}l\acute{x}$
5. $k\acute{n}\ kst\acute{a}\ddot{x}^w um\acute{x}\acute{a}\ ?x, k^w\ st\acute{a}\ddot{x}^w um\acute{x}\acute{a}\ ?x, kst\acute{a}\ddot{x}^w um\acute{x}\acute{a}\ ?x, k^w u\ kst\acute{a}\ddot{x}^w um\acute{x}\acute{a}\ ?x, p\ st\acute{a}\ddot{x}^w um\acute{x}\acute{a}\ ?x, kst\acute{a}\ddot{x}^w um\acute{x}\acute{a}\ ?x\acute{a}l\acute{x}$
6. $k\acute{n}\ ks\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}\acute{a}\ ?x, k^w\ s\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}\acute{a}\ ?x, ks\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}\acute{a}\ ?x, k^w u\ ks\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}\acute{a}\ ?x, p\ s\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}\acute{a}\ ?x, ks\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}\acute{a}\ ?x\acute{a}l\acute{x}$
7. $ist\acute{a}\ddot{x}^w um\acute{x}, ast\acute{a}\ddot{x}^w um\acute{x}, st\acute{a}\ddot{x}^w um\acute{x}s, st\acute{a}\ddot{x}^w um\acute{x}t\acute{a}t, st\acute{a}\ddot{x}^w um\acute{x}mp, st\acute{a}\ddot{x}^w um\acute{x}s\acute{a}l\acute{x}$
8. $is\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}, as\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}, s\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}s, s\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}t\acute{a}t, s\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}mp, s\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}s\acute{a}l\acute{x}$
9. $iks\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}, aks\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}, kst\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}s, kst\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}t\acute{a}t, kst\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}mp, kst\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}s\acute{a}l\acute{x}$
10. $iks\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}, aks\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}, ks\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}s, ks\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}t\acute{a}t, ks\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}mp, ks\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}s\acute{a}l\acute{x}$
11. $is\check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}, as\check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}, s\check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}s, s\check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}t\acute{a}t, s\check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}mp, s\check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}s\acute{a}l\acute{x}$
12. $iks\check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}, aks\check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}, ks\check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}s, ks\check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}t\acute{a}t, ks\check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}mp, ks\check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}s\acute{a}l\acute{x}$
$s\ ?a\ ?\acute{u}m\acute{s}$:
1. $t\acute{k}as\acute{i}l\acute{m}\ i\ ?\ tw\acute{t}wit\ na\ ?\ \acute{x}a\acute{x}i\acute{w}\acute{x}w\acute{t}r\acute{m}\ ta\ ?li\ ?\ \check{c}k^w ak^w \acute{u}l\ \acute{f}a\ \check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}.$ (Both boys and girls received much more training when they reached the age of puberty.)
2. $n\acute{a}qspi\acute{n}tk\ kst\check{c}k^w ak^w \acute{u}l\ st\ a\ ?\ \acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}.$ (When they reach puberty they train for one year.)
3. $\acute{y}\acute{s}at\ s\check{c}ti\acute{h}\ i\ ?\ \acute{x}iy\acute{a}l\acute{n}\acute{x}\acute{w}\ k^w\acute{i}l\acute{s}t\acute{n}\acute{m}\ \acute{a}li\ ?\ \check{c}\acute{f}a\ddot{x}^w um\acute{x}.$ (Every new moon she has a sweat because she's in puberty.)
3. $\acute{f}a\ddot{q}^w xit$- sew for someone
$s\acute{n}\ ?as\acute{i}m\acute{i}w\acute{s}$: $\acute{f}a\ddot{q}^w \acute{f}a\ddot{q}^w xit$
$sk^w\acute{i}sti\acute{n}$: $\acute{f}a\ddot{q}^w mix / \acute{f}a\ddot{q}^w xit$ (affirmative singular); $lut\ akst\acute{q}^w \acute{a}m / lut\ akst\acute{q}^w xit\acute{r}\acute{m}$ (neg. singular); $\acute{f}a\ddot{q}^w miwi$ (affirmative plural); $lut\ kst\acute{q}^w \acute{a}mp / lut\ kst\acute{q}^w xitp$ (neg. plural)
$sk\acute{i}\ ?i\acute{y}sts$
1. $k\acute{n}\ \acute{f}a\ddot{q}^w \acute{a}m, k^w\ \acute{f}a\ddot{q}^w \acute{a}m, \acute{f}a\ddot{q}^w \acute{a}m, k^w u\ \acute{f}a\ddot{q}^w \acute{a}m, p\ \acute{f}a\ddot{q}^w \acute{a}m, \acute{f}a\ddot{q}^w \acute{a}m\acute{a}l\acute{x}$
2. $k\acute{n}\ \check{c}\acute{f}a\ddot{q}^w \acute{a}m, k^w\ \check{c}\acute{f}a\ddot{q}^w \acute{a}m, \check{c}\acute{f}a\ddot{q}^w \acute{a}m, k^w u\ \check{c}\acute{f}a\ddot{q}^w \acute{a}m, p\ \check{c}\acute{f}a\ddot{q}^w \acute{a}m, \check{c}\acute{f}a\ddot{q}^w \acute{a}m\acute{a}l\acute{x}$
3. $k\acute{n}\ st\acute{a}\acute{q}^w mix, k^w\ st\acute{a}\acute{q}^w mix, st\acute{a}\acute{q}^w mix, k^w u\ st\acute{a}\acute{q}^w mix, p\ st\acute{a}\acute{q}^w mix, st\acute{a}\acute{q}^w mix\acute{a}l\acute{x}$
4. $k\acute{n}\ s\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{q}^w mix, k^w\ s\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{q}^w mix, s\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{q}^w mix, k^w u\ s\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{q}^w mix, p\ s\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{q}^w mix, s\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{q}^w mix\acute{a}l\acute{x}$
5. $k\acute{n}\ kst\acute{a}\acute{q}^w m\acute{i}x\acute{a}\ ?x, k^w\ st\acute{a}\acute{q}^w m\acute{i}x\acute{a}\ ?x, kst\acute{a}\acute{q}^w m\acute{i}x\acute{a}\ ?x, k^w u\ kst\acute{a}\acute{q}^w m\acute{i}x\acute{a}\ ?x, p\ st\acute{a}\acute{q}^w m\acute{i}x\acute{a}\ ?x, kst\acute{a}\acute{q}^w m\acute{i}x\acute{a}\ ?x\acute{a}l\acute{x}$
6. $k\acute{n}\ ks\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{q}^w m\acute{i}x\acute{a}\ ?x, k^w\ s\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{q}^w m\acute{i}x\acute{a}\ ?x, ks\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{q}^w m\acute{i}x\acute{a}\ ?x, k^w u\ ks\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{q}^w m\acute{i}x\acute{a}\ ?x, p\ s\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{q}^w m\acute{i}x\acute{a}\ ?x, ks\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{q}^w m\acute{i}x\acute{a}\ ?x\acute{a}l\acute{x}$
7. $\acute{f}a\ddot{q}^w \acute{n}ti\acute{n}, \acute{f}a\ddot{q}^w \acute{n}ti\acute{x}\acute{w}, \acute{f}a\ddot{q}^w \acute{n}tis, \acute{f}a\ddot{q}^w \acute{n}ti\acute{r}\acute{m}, \acute{f}a\ddot{q}^w \acute{n}tip, \acute{f}a\ddot{q}^w \acute{n}tis\acute{a}l\acute{x}$
8. $\acute{f}a\ddot{q}^w xit\acute{n}, \acute{f}a\ddot{q}^w xit\acute{x}\acute{w}, \acute{f}a\ddot{q}^w xits, \acute{f}a\ddot{q}^w xit\acute{r}\acute{m}, \acute{f}a\ddot{q}^w xitp, \acute{f}a\ddot{q}^w xits\acute{a}l\acute{x}$
9. $\check{c}\acute{f}a\ddot{q}^w xit\acute{n}, \check{c}\acute{f}a\ddot{q}^w xit\acute{x}\acute{w}, \check{c}\acute{f}a\ddot{q}^w xits, \check{c}\acute{f}a\ddot{q}^w xit\acute{r}\acute{m}, \check{c}\acute{f}a\ddot{q}^w xitp, \check{c}\acute{f}a\ddot{q}^w xits\acute{a}l\acute{x}$
10. $ist\acute{a}\acute{q}^w xit\acute{r}\acute{m}, ast\acute{a}\acute{q}^w xit\acute{r}\acute{m}, st\acute{a}\acute{q}^w \acute{n}tis, st\acute{a}\acute{q}^w \acute{n}ti\acute{r}\acute{m}, st\acute{a}\acute{q}^w \acute{n}tip, st\acute{a}\acute{q}^w \acute{n}tis\acute{a}l\acute{x}$
11. $is\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{q}^w xit\acute{r}\acute{m}, as\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{q}^w xit\acute{r}\acute{m}, s\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{q}^w \acute{n}tis, s\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{q}^w \acute{n}ti\acute{r}\acute{m}, s\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{q}^w \acute{n}tip, s\acute{a}\check{c}\acute{f}a\ddot{q}^w \acute{n}tis\acute{a}l\acute{x}$

12. ikstəqˀxítm̄, akstəqˀxítm̄, kstəqˀxits, kstəqˀxitm̄, kstəqˀxitp, kstəqˀxitsəlx
13. iksəcˀtəqˀxítm̄, aksəcˀtəqˀxítm̄, ksəcˀtəqˀxits, ksəcˀtəqˀxitm̄, ksəcˀtəqˀxitp, ksəcˀtəqˀxitsəlx
14. istqˀám, astqˀám, stqˀaṁs, stqˀaṁtət, stqˀaṁp, stqˀaṁsəlx
15. isəcˀtqˀám, asəcˀtqˀám, səcˀtqˀaṁs, səcˀtqˀaṁtət, səcˀtqˀaṁp, səcˀtqˀaṁsəlx
16. ikstqˀám, akstqˀám, kstqˀaṁs, kstqˀaṁtət, kstqˀaṁp, kstqˀaṁsəlx
17. iksəcˀtqˀám, aksəcˀtqˀám, ksəcˀtqˀaṁs, ksəcˀtqˀaṁp, ksəcˀtqˀaṁsəlx
18. isčtáqˀ, asčtáqˀ, sčtaqˀs, sčtaqˀtət, sčtaqˀṁp, sčtaqˀsəlx
19. iksčtáqˀ, aksčtáqˀ, ksčtaqˀs, ksčtaqˀtət, ksčtaqˀṁp, ksčtaqˀsəlx
sʔaʔúṁs:
1. iʔ tumtr̄n ničáyp̄ čtəqˀxits iʔ sqˀsqˀsiʔs t səcšič t kšəpsípiʔxṁs. (A mother always had new moccasins ready for her son or daughter at this time.)
2. txˀaʔxˀʔit iʔ səčmálaʔ ɣʔat təqˀtəqˀxitṁ t kšəpsípiʔxṁs. (There were a lot of kids and I sewed all of them moccasins.)
3. lut ʔa kšlasmíst iʔ tətʔit way ʔiʔ təqˀxitṁ . (The boy doesn't have a shirt so I better sew one for him.)
4. skˀuqṁčút- to fast
sṁʔasímíw̄s: skˀukˀuqṁčút
skˀw̄l̄stíṁ: skˀuqṁčútx (affirmative singular); lut akskˀuqṁčút (neg. singular); skˀuqṁčútwi (affirmative plural); lut kskˀuqṁčútṁp (neg. plural)
sk̄l̄ʔiṁst̄s
1. kṁ skˀuqṁčút, kˀ skˀuqṁčút, skˀuqṁčút, kˀu skˀuqṁčút, p skˀuqṁčút, skˀuqṁčútəlx
2. kṁ čskˀuqṁčút, kˀ čskˀuqṁčút, čskˀuqṁčút, kˀu čskˀuqṁčút, p čskˀuqṁčút, čskˀuqṁčútəlx
3. kṁ skˀuqṁčútx, kˀ skˀuqṁčútx, skˀuqṁčútx, kˀu skˀuqṁčútx, p skˀuqṁčútx, skˀuqṁčútxəlx
4. kṁ səčskˀuqṁčútx, kˀ səčskˀuqṁčútx, səčskˀuqṁčútx, kˀu səčskˀuqṁčútx, p səčskˀuqṁčútx, səčskˀuqṁčútxəlx
5. kṁ kskˀuqṁčútaʔx, kˀ skˀuqṁčútaʔx, kskˀuqṁčútaʔx, kˀu kskˀuqṁčútaʔx, p skˀuqṁčútaʔx, kskˀuqṁčútaʔxəlx
6. kṁ ksəčskˀuqṁčútaʔx, kˀ səčskˀuqṁčútaʔx, ksəčskˀuqṁčútaʔx, kˀu ksəčskˀuqṁčútaʔx, p səčskˀuqṁčútaʔx, ksəčskˀuqṁčútaʔxəlx
7. iskˀuqṁčút, askˀuqṁčút, skˀuqṁčuts, skˀuqṁčútət, skˀuqṁčútṁp, skˀuqṁčútsəlx
8. isəčskˀuqṁčút, asəčskˀuqṁčút, səčskˀuqṁčúts, səčskˀuqṁčútət, səčskˀuqṁčútṁp, səčskˀuqṁčútsəlx
9. ikskˀuqṁčút, akskˀuqṁčút, kskˀuqṁčúts, kskˀuqṁčútət, kskˀuqṁčútṁp, kskˀuqṁčútsəlx
10. iksəčskˀuqṁčút, aksəčskˀuqṁčút, ksəčskˀuqṁčúts, ksəčskˀuqṁčútət, ksəčskˀuqṁčútṁp, ksəčskˀuqṁčútsəlx
11. isčskˀuqṁčút, asčskˀuqṁčút, sčskˀuqṁčúts, sčskˀuqṁčútət, sčskˀuqṁčútṁp, sčskˀuqṁčútsəlx
12. iksčskˀuqṁčút, aksčskˀuqṁčút, ksčskˀuqṁčúts, ksčskˀuqṁčútṁp, ksčskˀuqṁčútsəlx
sʔaʔúṁs:
1. ʔiʔ ilíʔ skˀuqṁčút iʔ xixw̄tr̄m̄ uʔ way kˀuʔl̄st. (Girls started to fast as soon as they started menstruating.)
2.
3.
5. ṁw̄l̄tíxˀtṁ- menstrual hut
sṁʔasímíw̄s:
sʔaʔúṁs:
1. iʔ smaṁʔíṁ iʔ ṁw̄l̄tíxˀtṁs utíṁtk t̄l̄ ṁčwixtṁ. (The menstrual hut was located downstream from the village.)
2. ilíʔ ṁʔamút iʔ tək̄l̄m̄lxˀ í ṁw̄l̄tíxˀtṁ put wiʔsmlál, xˀkˀṁčut mi sič ʔxˀuý k̄l̄ čitxˀs. (The woman sits in the menstrual hut until she stops bleeding then she bathes herself before she returns to her home.)
3.

6. pũlkʷtɨm- roll / turn for someone
sɨʔasɨmɨw: pɨpũlkʷtɨm
skʷɨstɨɨ: skʷuqɨɨɨtɨx (affirmative singular); lut akskʷuqɨɨɨtɨ (neg. singular); skʷuqɨɨɨtɨwi (affirmative plural); lut kskʷuqɨɨɨtɨm (neg. plural)
skɨʔɨyɨsts
<ol style="list-style-type: none"> 1. kɨ pũlkʷm, kʷ pũlkʷm, pũlkʷm, kʷu pũlkʷm, p pũlkʷm, pũlkʷmɨx 2. kɨ ɨpũlkʷm, kʷ ɨpũlkʷm, ɨpũlkʷm, kʷu ɨpũlkʷm, p ɨpũlkʷm, ɨpũlkʷmɨx 3. kɨ sɨpũlkʷx, kʷ sɨpũlkʷx, sɨpũlkʷx, kʷu sɨpũlkʷx, p sɨpũlkʷx, sɨpũlkʷxɨx 4. kɨ sɨɨpũlkʷx, kʷ sɨɨpũlkʷx, sɨɨpũlkʷx, kʷu sɨɨpũlkʷx, p sɨɨpũlkʷx, sɨɨpũlkʷxɨx 5. kɨ ksɨpũlkʷaɨx, kʷ sɨpũlkʷaɨx, ksɨpũlkʷaɨx, kʷu ksɨpũlkʷaɨx, p sɨpũlkʷaɨx, ksɨpũlkʷaɨxɨx 6. kɨ ksɨɨpũlkʷaɨx, kʷ sɨɨpũlkʷaɨx, ksɨɨpũlkʷaɨx, kʷu ksɨɨpũlkʷaɨx, p sɨɨpũlkʷaɨx, ksɨɨpũlkʷaɨxɨx 7. pũlkʷɨ, pũlkʷɨtɨx, pũlkʷs, pũlkʷɨtɨm, pũlkʷɨtɨp, pũlkʷsɨx 8. pũlkʷtɨ, pũlkʷtɨx, pũlkʷts, pũlkʷtɨm, pũlkʷtɨp, pũlkʷtsɨx 9. isɨpũlkʷtɨm, asɨpũlkʷtɨm, sɨpũlkʷts, sɨpũlkʷtɨm, sɨpũlkʷtɨp, sɨpũlkʷtsɨx 10. isɨɨpũlkʷtɨm, asɨɨpũlkʷtɨm, sɨɨpũlkʷts, sɨɨpũlkʷtɨm, sɨɨpũlkʷtɨp, sɨɨpũlkʷtsɨx 11. iksɨpũlkʷtɨm, aksɨpũlkʷtɨm, ksɨpũlkʷts, ksɨpũlkʷtɨm, ksɨpũlkʷtɨp, ksɨpũlkʷtsɨx 12. iksɨɨpũlkʷtɨm, aksɨɨpũlkʷtɨm, ksɨɨpũlkʷts, ksɨɨpũlkʷtɨm, ksɨɨpũlkʷtɨp, ksɨɨpũlkʷtsɨx 13. isɨpũlkʷtɨm, asɨpũlkʷtɨm, sɨpũlkʷtɨm, sɨpũlkʷtɨm, sɨpũlkʷtɨm, sɨpũlkʷtɨmɨx 14. isɨɨpũlkʷtɨm, asɨɨpũlkʷtɨm, sɨɨpũlkʷtɨm, sɨɨpũlkʷtɨm, sɨɨpũlkʷtɨm, sɨɨpũlkʷtɨmɨx 15. iksɨpũlkʷtɨm, aksɨpũlkʷtɨm, ksɨpũlkʷtɨm, ksɨpũlkʷtɨm, ksɨpũlkʷtɨm, ksɨpũlkʷtɨmɨx 16. iksɨɨpũlkʷtɨm, aksɨɨpũlkʷtɨm, ksɨɨpũlkʷtɨm, ksɨɨpũlkʷtɨm, ksɨɨpũlkʷtɨm, ksɨɨpũlkʷtɨmɨx 17. isɨɨpũlkʷ, asɨɨpũlkʷ, sɨɨpũlkʷs, sɨɨpũlkʷtɨ, sɨɨpũlkʷm, sɨɨpũlkʷsɨx 18. iksɨɨpũlkʷ, aksɨɨpũlkʷ, ksɨɨpũlkʷs, ksɨɨpũlkʷtɨ, ksɨɨpũlkʷm, ksɨɨpũlkʷsɨx
sʔaʔɨm:
1. iʔ lutiʔ sɨʔuɨxʷs kɨ smaɨʔɨm iʔ nɨqɨɨtɨxʷtɨ, pũlkʷtɨm iʔ qəpɨqɨɨtɨs uɨ ɨtəxʷtəxʷ tɨ tɨtɨnaʔs. (Before she went to the hut, the girl's mother would tie her hair up into rolls that hung behind each ear.)
2. iɨxɨmɨnk iksɨkʷúsyáʔqɨn humaʔ kʷu pũlkʷtɨ iɨqəpɨqɨɨtɨ. (I want to curl my hair, please roll up my hair.)
3. kɨ kɨpũlkʷɨcaʔm siɨ nɨwulɨqɨn xast isəpɨkám. (I rolled up a smoke and I lit it and had a good smoke.)
7. qsáyaʔqɨm- scratch the head
sɨʔasɨmɨw: qsqsáyaʔqɨm
skʷɨstɨɨ: qsáyaʔqɨx / qsáyaʔqɨt (affirmative singular); lut aksqsáyaʔqɨm (neg. singular); qsáyaʔqɨwi / qsáyaʔqɨti (affirmative plural); lut ksqsáyaʔqɨm / lut ksqsáyaʔqɨt (neg. plural)
skɨʔɨyɨsts
<ol style="list-style-type: none"> 1. kɨ qsáyaʔqɨm, kʷ qsáyaʔqɨm, qsáyaʔqɨm, kʷu qsáyaʔqɨm, p qsáyaʔqɨm, qsáyaʔqɨmɨx 2. kɨ ɨqsáyaʔqɨm, kʷ ɨqsáyaʔqɨm, ɨqsáyaʔqɨm, kʷu ɨqsáyaʔqɨm, p ɨqsáyaʔqɨm, ɨqsáyaʔqɨmɨx 3. kɨ sqsáyaʔqɨx, kʷ sqsáyaʔqɨx, sqsáyaʔqɨx, kʷu sqsáyaʔqɨx, p sqsáyaʔqɨx, sqsáyaʔqɨx 4. kɨ sɨɨqsáyaʔqɨx, kʷ sɨɨqsáyaʔqɨx, sɨɨqsáyaʔqɨx, kʷu sɨɨqsáyaʔqɨx, p sɨɨqsáyaʔqɨx, sɨɨqsáyaʔqɨxɨx 5. kɨ ksqsáyaʔqɨnaʔx, kʷ sqsáyaʔqɨnaʔx, ksqsáyaʔqɨnaʔx, kʷu ksqsáyaʔqɨnaʔx, p sqsáyaʔqɨnaʔx, ksqsáyaʔqɨnaʔxɨx 6. kɨ ksɨɨqsáyaʔqɨnaʔx, kʷ sɨɨqsáyaʔqɨnaʔx, ksɨɨqsáyaʔqɨnaʔx, kʷu ksɨɨqsáyaʔqɨnaʔx, p sɨɨqsáyaʔqɨnaʔx, ksɨɨqsáyaʔqɨnaʔxɨx 7. qsáyaʔqɨ, qsáyaʔqɨtɨx, qsáyaʔqs, qsáyaʔqɨtɨm, qsáyaʔqɨtɨp, qsáyaʔqsɨx 8. ɨqsáyaʔqɨstɨ, ɨqsáyaʔqɨstɨx, ɨqsáyaʔqɨsts, ɨqsáyaʔqɨstɨm, ɨqsáyaʔqɨstɨp, ɨqsáyaʔqɨstsɨx 9. isqsáyaʔqɨm, asqsáyaʔqɨm, sqsáyaʔqs, sqsáyaʔqɨtɨm, sqsáyaʔqɨtɨp, sqsáyaʔqsɨx

10. isəçqsáya?qnń, asəçqsáya?qnń, səçqsáya?qs, səçqsáya?qńtrń, səçqsáya?qńtp, səçqsáya?qsəlx
11. iksqsáya?qnń, aksqsáya?qnń, ksqsáya?qi?s, ksqsáya?qńtrń, ksqsáya?qńtp, ksqsáya?qi?səlx
12. iksəçqsáya?qnń, aksəçqsáya?qnń, ksəçqsáya?qi?s, ksəçqsáya?qńtrń, ksəçqsáya?qńtp, ksəçqsáya?qi?səlx
13. isqsáya?qnń, asqsáya?qnń, sqsáya?qnńs, sqsáya?qnńtət, sqsáya?qnńmp, sqsáya?qnńsəlx
14. isəçqsáya?qnń, asəçqsáya?qnń, səçqsáya?qnńs, səçqsáya?qnńtət, səçqsáya?qnńmp, səçqsáya?qnńsəlx
15. iksqsáya?qnń, aksqsáya?qnń, ksqsáya?qnńs, ksqsáya?qnńtət, ksqsáya?qnńmp, ksqsáya?qnńsəlx
16. iksəçqsáya?qnń, aksəçqsáya?qnń, ksəçqsáya?qnńs, ksəçqsáya?qnńtət, ksəçqsáya?qnńmp, ksəçqsáya?qnńsəlx
17. isçqsáya?qń, asçqsáya?qń, sçqsáya?qńs, sçqsáya?qńtət, sçqsáya?qńmp, sçqsáya?qńsəlx
18. iksçqsáya?qń, aksçqsáya?qń, ksçqsáya?qńs, ksçqsáya?qńtət, ksçqsáya?qńmp, ksçqsáya?qńsəlx
s?a?úńs:
1. Ƨə Ƨminks Ƨə ksqsqinńs i? t sǧəǧci? mi qsáya?qnń. (If she wanted to scratch her head, she used stick.)
2. ƧƧat i? sčəčmála? kƧqʷtətíǧʷa? u? ƧƧayƧatəlx čqsqsáya?qnńəlx . (All the children at school got lice so they all were scratching their heads.)
3. nixlímń kƧqʷtətíǧʷa? ixí? iswǧáya?qń u? kń qsáya?qnń . (I hear someone has lice and my head starts to itch and I start to scratch my head.)
8. nəqsalıqs- one set of clothes
sń?aslímiwś:
s?a?úńs:
1. i? nəqsalıqs i? trńtrńtńs Ƨa ilí? í Ƨapńkstásq̄t. (She wore the same simple clothes during these ten days.)
2. t sxʷəsxʷuslxs u? ti? nəqsalıqs i? čxʷuýsts. (She was in such a hurry she only brought one pair of clothes.)
3. miyáƧ nslxʷaqsń i? sčńkʷakʷíns u? ti? nəqsalıqs i? sčń?ists. (She chose an expensive outfit and could only afford one outfit.)
9. kƧa?ńčút- to pray (for oneself)
sń?aslímiwś: kƧakƧa?ńčút
skʷl̄stíń: kƧa?ńčút / kƧa?ńčútmńt (affirmative singular); lut akskƧa?ńčút / lut akskƧa?ńčútmńt (neg. singular); kƧa?ńčútwi / kƧa?ńčútmńti (affirmative plural); lut kskƧa?ńčútrńp / lut kskƧa?ńčútmńtp (neg. plural)
skl̄?iýsts
1. kń kƧa?ńčút, kʷ kƧa?ńčút, k̄kƧa?ńčút, kʷu kƧa?ńčút, p kƧa?ńčút, k̄kƧa?ńčútəlx
2. kń čkƧa?ńčút, kʷ čkƧa?ńčút, čkƧa?ńčút, kʷu čkƧa?ńčút, p čkƧa?ńčút, čk̄kƧa?ńčútəlx
3. kń skƧa?ńčútx, kʷ skƧa?ńčútx, s̄kƧa?ńčútx, kʷu skƧa?ńčútx, p skƧa?ńčútx, sk̄kƧa?ńčútxəlx
4. kń səčkƧa?ńčútx, kʷ səčkƧa?ńčútx, səčkƧa?ńčútx, kʷu səčkƧa?ńčútx, p səčk̄kƧa?ńčútx, səčk̄kƧa?ńčútxəlx
5. kń kskƧa?ńčúta?x, kʷ skƧa?ńčúta?x, k̄skƧa?ńčúta?x, kʷu kskƧa?ńčúta?x, p skƧa?ńčúta?x, k̄skƧa?ńčúta?xəlx
6. kń ksəčkƧa?ńčúta?x, kʷ səčkƧa?ńčúta?x, ksəčkƧa?ńčúta?x, kʷu ksəčkƧa?ńčúta?x, p səčk̄kƧa?ńčúta?x, ksəčk̄kƧa?ńčúta?xəlx
7. kƧa?ńčútmń, kƧa?ńčútmńtxʷ, kƧa?ńčútmńs, kƧa?ńčútmńtrń, kƧa?ńčútmńtp, kƧa?ńčútmńsəlx
8. čkƧa?ńčútrństń, čk̄kƧa?ńčútrństxʷ, čk̄kƧa?ńčútrństms, čk̄kƧa?ńčútrństtrń, čk̄kƧa?ńčútrństtp, čk̄kƧa?ńčútrństsəlx
9. iskƧa?ńčútmńmń, askƧa?ńčútmńmń, skƧa?ńčútmńs, sk̄kƧa?ńčútmńtrń, sk̄kƧa?ńčútmńtp, sk̄kƧa?ńčútmńsəlx
10. isəčkƧa?ńčútmńmń, asəčkƧa?ńčútmńmń, səčkƧa?ńčútmńs, səčkƧa?ńčútmńtrń, səčkƧa?ńčútmńtp, səčk̄kƧa?ńčútmńsəlx
11. ikskƧa?ńčútmńmń, akskƧa?ńčútmńmń, kskƧa?ńčútmńi?s, ksk̄kƧa?ńčútmńtrń, ksk̄kƧa?ńčútmńtp, ksk̄kƧa?ńčútmńi?səlx
12. iksəčkƧa?ńčútmńmń, aksəčkƧa?ńčútmńmń, ksəčkƧa?ńčútmńi?s, ksəčkƧa?ńčútmńtrń, ksəčkƧa?ńčútmńtp, ksəčk̄kƧa?ńčútmńi?səlx
13. iskƧa?ńčút, askƧa?ńčút, skƧa?ńčúts, sk̄kƧa?ńčútət, sk̄kƧa?ńčútrńp, sk̄kƧa?ńčútsəlx
14. isəčkƧa?ńčút, asəčkƧa?ńčút, s̄kƧa?ńčúts, s̄k̄kƧa?ńčútət, s̄k̄kƧa?ńčútrńp, s̄k̄kƧa?ńčútsəlx

15. ikskʷaʔhčút, akskʷaʔhčút, kskʷaʔhčúts, kskʷaʔhčútət, kskʷaʔhčútrmp, kskʷaʔhčútsəlx
16. iksəčkʷaʔhčút, aksəčkʷaʔhčút, ksəčkʷaʔhčúts, ksəčkʷaʔhčútət, ksəčkʷaʔhčútrmp, ksəčkʷaʔhčútsəlx
17. isčkʷaʔhčút, asčkʷaʔhčút, sčkʷaʔhčúts, sčkʷaʔhčútət, sčkʷaʔhčútrmp, sčkʷaʔhčútsəlx
18. iksčkʷaʔhčút, aksčkʷaʔhčút, ksčkʷaʔhčúts, ksčkʷaʔhčútət, ksčkʷaʔhčútrmp, sčkʷaʔhčútsəlx
sʔaʔúms:
1. kʷaʔhčút mi xəst ʔa čkʷiltrn uʔ xəst čxʷixʷalt iʔ isqʷəsʷasiʔas. (She prayed that she would give birth easily and have healthy children.)
2. ʔʷat sʔəlxʷaʔt kʷ čkʷaʔhčút mi kʷ čxəsəsmilt. (You pray everyday for yourself then things will go good for you.)
3. inčá kʰ čkʷaʔhčút . (I pray for myself.)
10. kʷəčkʷəčspuʔús- strong hearted
sʰʔasímíwʷs: kʷəčkʷəčspuʔús
skʷístiʰn: kʷəčkʷəčspuʔúsx / kʷəčkʷəčspuʔúsmʰnt (affirmative singular); lut akskʷəčkʷəčspuʔús / lut akskʷəčkʷəčspuʔúsmntrn (neg. singular); kʷəčkʷəčspuʔúswi / kʷəčkʷəčspuʔúsmʰti (affirmative plural); lut kskʷəčkʷəčspuʔúsmpr / lut kskʷəčkʷəčspuʔúsmntrp (neg. plural)
skʷiʔyʷsts
1. kʰ kʷəčkʷəčspuʔús, kʷ kʷəčkʷəčspuʔús, kʷəčkʷəčspuʔús, kʷu kʷəčkʷəčspuʔús, p kʷəčkʷəčspuʔús, kʷəčkʷəčspuʔúsəlx
2. kʰ čkʷəčkʷəčspuʔús, kʷ čkʷəčkʷəčspuʔús, čkʷəčkʷəčspuʔús, kʷu čkʷəčkʷəčspuʔús, p čkʷəčkʷəčspuʔús, čkʷəčkʷəčspuʔúsəlx
3. kʰ skʷəčkʷəčspuʔús, kʷ skʷəčkʷəčspuʔús, skʷəčkʷəčspuʔús, kʷu skʷəčkʷəčspuʔús, p skʷəčkʷəčspuʔús, skʷəčkʷəčspuʔúsəlx
4. kʰ səčkʷəčkʷəčspuʔús, kʷ səčkʷəčkʷəčspuʔús, səčkʷəčkʷəčspuʔús, kʷu səčkʷəčkʷəčspuʔús, p səčkʷəčkʷəčspuʔús, səčkʷəčkʷəčspuʔúsəlx
5. kʰ kskʷəčkʷəčspuʔúsaʔx, kʷ skʷəčkʷəčspuʔúsaʔx, kskʷəčkʷəčspuʔúsaʔx, kʷu kskʷəčkʷəčspuʔúsaʔx, p skʷəčkʷəčspuʔúsaʔx, kskʷəčkʷəčspuʔúsaʔxəlx
6. kʰ ksəčkʷəčkʷəčspuʔúsaʔx, kʷ ksəčkʷəčkʷəčspuʔúsaʔx, ksəčkʷəčkʷəčspuʔúsaʔx, kʷu ksəčkʷəčkʷəčspuʔúsaʔx, p ksəčkʷəčkʷəčspuʔúsaʔx, ksəčkʷəčkʷəčspuʔúsaʔxəlx
7. kʷəčkʷəčspuʔúsmʰn, kʷəčkʷəčspuʔúsmʰntxʷ, kʷəčkʷəčspuʔúsmʰns, kʷəčkʷəčspuʔúsmʰntm, kʷəčkʷəčspuʔúsmʰntp, kʷəčkʷəčspuʔúsmʰnsəlx
8. čkʷəčkʷəčspuʔúsmʰstʰ, čkʷəčkʷəčspuʔúsmʰstxʷ, čkʷəčkʷəčspuʔúsmʰsts, čkʷəčkʷəčspuʔúsmʰstrn, čkʷəčkʷəčspuʔúsmʰstp, čkʷəčkʷəčspuʔúsmʰstsəlx
9. iskʷəčkʷəčspuʔúsmʰn, askʷəčkʷəčspuʔúsmʰn, skʷəčkʷəčspuʔúsmʰns, skʷəčkʷəčspuʔúsmʰntm, skʷəčkʷəčspuʔúsmʰntp, skʷəčkʷəčspuʔúsmʰnsəlx
10. isəčkʷəčkʷəčspuʔúsmʰn, asəčkʷəčkʷəčspuʔúsmʰn, səčkʷəčkʷəčspuʔúsmʰns, səčkʷəčkʷəčspuʔúsmʰntm, səčkʷəčkʷəčspuʔúsmʰntp, səčkʷəčkʷəčspuʔúsmʰnsəlx
11. ikskʷəčkʷəčspuʔúsm, akskʷəčkʷəčspuʔúsm, kskʷəčkʷəčspuʔúsmiʔs, kskʷəčkʷəčspuʔúsmʰtm, kskʷəčkʷəčspuʔúsmʰntp, kskʷəčkʷəčspuʔúsmiʔsəlx
12. iksəčkʷəčkʷəčspuʔúsm, aksəčkʷəčkʷəčspuʔúsm, ksəčkʷəčkʷəčspuʔúsmiʔs, ksəčkʷəčkʷəčspuʔúsmʰtrn, ksəčkʷəčkʷəčspuʔúsmʰntp, ksəčkʷəčkʷəčspuʔúsmiʔsəlx
13. iskʷəčkʷəčspuʔús, askʷəčkʷəčspuʔús, skʷəčkʷəčspuʔústs, skʷəčkʷəčspuʔústət, skʷəčkʷəčspuʔúsmpr, skʷəčkʷəčspuʔústsəlx
14. isəčkʷəčkʷəčspuʔús, asəčkʷəčkʷəčspuʔús, səčkʷəčkʷəčspuʔústs, səčkʷəčkʷəčspuʔústət, səčkʷəčkʷəčspuʔúsmpr, səčkʷəčkʷəčspuʔústsəlx

15. iksk ^w əčk ^w əčspu [?] ús, aksk ^w əčk ^w əčspu [?] ús, ksk ^w əčk ^w əčspu [?] ústs, ksk ^w əčk ^w əčspu [?] ústət, ksk ^w əčk ^w əčspu [?] úsrmp, ksk ^w əčk ^w əčspu [?] ústsəlx
16. iksəčk ^w əčk ^w əčspu [?] ús, aksəčk ^w əčk ^w əčspu [?] ús, ksəčk ^w əčk ^w əčspu [?] ústs, ksəčk ^w əčk ^w əčspu [?] ústət, ksəčk ^w əčk ^w əčspu [?] úsrmp, ksəčk ^w əčk ^w əčspu [?] ústsəlx
17. isčk ^w əčk ^w əčspu [?] ús, asčk ^w əčk ^w əčspu [?] ús, sčk ^w əčk ^w əčspu [?] ústs, sčk ^w əčk ^w əčspu [?] ústət, sčk ^w əčk ^w əčspu [?] úsrmp, sčk ^w əčk ^w əčspu [?] ústsəlx
18. iksčk ^w əčk ^w əčspu [?] ús, aksčk ^w əčk ^w əčspu [?] ús, ksčk ^w əčk ^w əčspu [?] ústs, ksčk ^w əčk ^w əčspu [?] ústət, ksčk ^w əčk ^w əčspu [?] úsrmp, ksčk ^w əčk ^w əčspu [?] ústsəlx
s?a?úms:
1. k̄sa?n̄čút mi xast sq̄ltmix ^w i? ks̄x̄lwi?s ut čniits ničáyp k^wəčk^wəčspu[?]ús . (She prayed that she would have a good husband, and that she would have a strong spirit.)
2. in̄ka [?] m̄tíw̄stn̄ k^wəčk^wəčspu[?]ús . lut ta ʎlap. (My horse has a big heart. He doesn't quit.)
3. ha? anwí k ^w k^wəčk^wčikstspu[?]ús ? (Do you have a big strong heart?)
11. čk^wulst / k^wulnt- send someone somewhere
s̄n̄?as̄límíw̄s: k ^w ík ^w ulnt
sk^wl̄stíñ: k ^w ulx / k ^w ulnt (affirmative singular); lut aksk ^w ulrn̄ (neg. singular); k ^w ulwi / k ^w ulnti (affirmative plural); lut ksk ^w ulrmp / lut ksk ^w ulntp (neg. plural)
skl̄?iýsts
1. k̄n̄ k ^w ulrn̄, k ^w k ^w ulrn̄, k ^w ulrn̄, k ^w u k ^w ulrn̄, p k ^w ulrn̄, k ^w ulrn̄əlx
2. k̄n̄ čk ^w ulrn̄, k ^w čk ^w ulrn̄, čk ^w ulrn̄, k ^w u čk ^w ulrn̄, p čk ^w ulrn̄, čk ^w ulrn̄əlx
3. k̄n̄ sk ^w ulrn̄, k ^w sk ^w ulrn̄, sk ^w ulrn̄, k ^w u sk ^w ulrn̄, p sk ^w ulrn̄, sk ^w ulrn̄əlx
4. k̄n̄ səčk ^w ulrn̄, k ^w səčk ^w ulrn̄, səčk ^w ulrn̄, k ^w u səčk ^w ulrn̄, p səčk ^w ulrn̄, səčk ^w ulrn̄əlx
5. k̄n̄ ksk ^w ula?x, k ^w sk ^w ula?x, ksk ^w ula?x, k ^w u ksk ^w ula?x, p sk ^w ula?x, ksk ^w ula?xəlx
6. k̄n̄ ksəčk ^w ula?x, k ^w səčk ^w ula?x, ksəčk ^w ula?x, k ^w u ksəčk ^w ula?x, p səčk ^w ula?x, ksəčk ^w ula?xəlx
7. k ^w ulrn̄, k ^w ulntx ^w , k ^w uls, k ^w ulntn̄, k ^w ulntp, k ^w ulsəlx
8. čk ^w ulstn̄, čk ^w ulstx ^w , čk ^w ulsts, čk ^w ulstn̄, čk ^w ulstp, čk ^w ulstsəlx
9. isk ^w ulrn̄, ask ^w ulrn̄, sk ^w uls, sk ^w ulntn̄, sk ^w ulntp, sk ^w ulsəlx
10. isəčk ^w ulrn̄, asəčk ^w ulrn̄, səčk ^w uls, səčk ^w ulntn̄, səčk ^w ulntp, səčk ^w ulsəlx
11. iksk ^w ulrn̄, aksk ^w ulrn̄, ksk ^w ulri?s, ksk ^w ulntn̄, ksk ^w ulntp, ksk ^w ulri?səlx
12. iksəčk ^w ulrn̄, aksəčk ^w ulrn̄, ksəčk ^w ulri?s, ksəčk ^w ulntn̄, ksəčk ^w ulntp, ksəčk ^w ulri?səlx
13. isk ^w ulrn̄, ask ^w ulrn̄, sk ^w ulrns, sk ^w ulmtət, sk ^w ulrnp, sk ^w ulrnsəlx
14. isəčk ^w ulrn̄, asəčk ^w ulrn̄, səčk ^w ulrns, səčk ^w ulmtət, səčk ^w ulrnp, səčk ^w ulrnsəlx
15. iksk ^w ulrn̄, aksk ^w ulrn̄, ksk ^w ulrns, ksk ^w ulmtət, ksk ^w ulrnp, ksk ^w ulrnsəlx
16. iksəčk ^w ulrn̄, aksəčk ^w ulrn̄, ksəčk ^w ulrns, ksəčk ^w ulmtət, ksəčk ^w ulrnp, ksəčk ^w ulrnsəlx
17. isčk ^w ul̄, asčk ^w ul̄, sčk ^w uls, sčk ^w ultət, sčk ^w ulrnp, sčk ^w ulsəlx
18. iksčk ^w ul̄, aksčk ^w ul̄, ksčk ^w uls, ksčk ^w ultət, ksčk ^w ulrnp, ksčk ^w ulsəlx
s?a?úms:
1. i? k ^w iłt čk ^w ulstsəlx n̄k ^w əkw̄?ač ut čxiłrn̄ k̄l wist. (Some girls were sent up into the mountains at night.)
2. i? ýlmix ^w m̄ čk ^w ík ^w l̄stíñ mi čway i? sčk ^w uls. (A boss sends everyone to do something so the work gets done.)
3. k ^w u? sk ^w ulstms is̄ʎa?árn̄ as̄trnk̄?ílt. (He sent me to get your daughter.)
12. tx̄rutn̄- run up hill / climb a hill
s̄n̄?as̄límíw̄s: tx̄rxrutm

<p>sk^wl̥stiñ: tx̥rutx / tx̥rutñt (affirmative singular); lut akstx̥rútm̥ (neg. singular); tx̥rútwi / tx̥rútm̥ñti (affirmative plural); lut kstx̥rútm̥p / lut kstx̥rútm̥ñtp (neg. plural)</p>
<p>sk̥f̥i̥y̥sts</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kñ tx̥rútm̥, k^w tx̥rútm̥, tx̥rútm̥, k^wu tx̥rútm̥, p tx̥rútm̥, tx̥rútm̥x̥l̥x̥ 2. kñ čtx̥rútm̥, k^w čtx̥rútm̥, čtx̥rútm̥, k^wu čtx̥rútm̥, p čtx̥rútm̥, čtx̥rútm̥x̥l̥x̥ 3. kñ stx̥rútx, k^w stx̥rútx, stx̥rútx, k^wu stx̥rútx, p stx̥rútx, stx̥rútxx̥l̥x̥ 4. kñ səčtx̥rútx, k^w səčtx̥rútx, səčtx̥rútx, k^wu səčtx̥rútx, p səčtx̥rútx, səčtx̥rútxx̥l̥x̥ 5. kñ kstx̥rútaʔx, k^w kstx̥rútaʔx, kstx̥rútaʔx, k^wu kstx̥rútaʔx, p kstx̥rútaʔx, kstx̥rútaʔx̥l̥x̥ 6. kñ ksəčtx̥rútaʔx, k^w ksəčtx̥rútaʔx, ksəčtx̥rútaʔx, k^wu ksəčtx̥rútaʔx, p ksəčtx̥rútaʔx, ksəčtx̥rútaʔx̥l̥x̥ 7. tx̥rútm̥ñ, tx̥rútm̥ñtx^w, tx̥rútm̥ñs, tx̥rútm̥ñtm̥, tx̥rútm̥ñtp, tx̥rútm̥ñs̥l̥x̥ 8. čtx̥rútm̥ñst̥, čtx̥rútm̥ñstx^w, čtx̥rútm̥ñsts, čtx̥rútm̥ñstm̥, čtx̥rútm̥ñstp, čtx̥rútm̥ñsts̥l̥x̥ 9. istx̥rútm̥ñm̥, astx̥rútm̥ñm̥, stx̥rútm̥ñs, stx̥rútm̥ñtm̥, stx̥rútm̥ñtp, stx̥rútm̥ñs̥l̥x̥ 10. isəčtx̥rútm̥ñm̥, səčtx̥rútm̥ñm̥, stx̥rútm̥ñs, stx̥rútm̥ñtm̥, stx̥rútm̥ñtp, stx̥rútm̥ñs̥l̥x̥ 11. ikstx̥rútm̥ñm̥, akstx̥rútm̥ñm̥, kstx̥rútm̥ñm̥ʔs, kstx̥rútm̥ñtm̥, kstx̥rútm̥ñtp, kstx̥rútm̥ñm̥ʔs̥l̥x̥ 12. iksəčtx̥rútm̥ñm̥, aksəčtx̥rútm̥ñm̥, ksəčtx̥rútm̥ñm̥ʔs, ksəčtx̥rútm̥ñtm̥, ksəčtx̥rútm̥ñtp, ksəčtx̥rútm̥ñm̥ʔs̥l̥x̥ 13. istx̥rútm̥, astx̥rútm̥, stx̥rútm̥ñs, stx̥rútm̥ñtət, stx̥rútm̥p, stx̥rútm̥ñs̥l̥x̥ 14. isəčtx̥rútm̥, asəčtx̥rútm̥, səčtx̥rútm̥ñs, səčtx̥rútm̥ñtət, səčtx̥rútm̥p, səčtx̥rútm̥ñs̥l̥x̥ 15. ikstx̥rútm̥, akstx̥rútm̥, kstx̥rútm̥ñs, kstx̥rútm̥ñtət, kstx̥rútm̥p, kstx̥rútm̥ñs̥l̥x̥ 16. iksəčtx̥rútm̥, aksəčtx̥rútm̥, ksəčtx̥rútm̥ñs, ksəčtx̥rútm̥ñtət, ksəčtx̥rútm̥p, ksəčtx̥rútm̥ñs̥l̥x̥ 17. isčtx̥rútm̥, asčtx̥rútm̥, sčtx̥rútm̥ñs, sčtx̥rútm̥ñtət, sčtx̥rútm̥p, sčtx̥rútm̥ñs̥l̥x̥ 18. iksčtx̥rútm̥, aksčtx̥rútm̥, ksčtx̥rútm̥ñs, ksčtx̥rútm̥ñtət, ksčtx̥rútm̥p, ksčtx̥rútm̥ñs̥l̥x̥
<p>sʔaʔúms:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. iʔ xəxiw̥x̥w̥tm̥ č̥q̥w̥i̥tm̥ñs iʔ nəsn̥ʔast t̥ x̥l̥ut uʔ tx̥rútm̥ uʔ xi̥l̥m̥ uʔ yəx^wmis iʔ knəsisx̥ñ n̥q̥aʔm̥íw̥ms iʔ k̥aʔk̥aʔq̥i̥ñx̥ñs. (Girls would carry heavy rocks and run up hill going up high and let them drop between their knees.) 2. it̥iʔ kiʔ tx̥rútm̥ iʔ s̥l̥aʔč̥i̥ñm̥. (The deer climbed the hillside over there.) 3. wik̥ñ iʔ st̥m̥ʔalt, tx̥ru·tm̥ uʔ k̥l̥q̥l̥tus. (I saw the cow climb the hillside and reach the top.)
<p>13. yəx^wmiñt- drop something</p>
<p>sñʔasim̥íw̥s: yəx^wyəx^wmiñt</p>
<p>sk^wl̥stiñ: k^wul̥x / k^wul̥ñt (affirmative singular); lut aksk^wul̥m̥ (neg. singular); k^wul̥wi / k^wul̥ñti (affirmative plural); lut ksk^wul̥m̥p / lut ksk^wul̥ñtp (neg. plural)</p>
<p>sk̥f̥i̥y̥sts</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kñ yəx^wmin̥m̥, k^w yəx^wmin̥m̥, yəx^wmin̥m̥, k^wu yəx^wmin̥m̥, p yəx^wmin̥m̥ yəx^wmin̥m̥x̥l̥x̥ 2. kñ čyəx^wmin̥m̥, k^w čyəx^wmin̥m̥, čyəx^wmin̥m̥, k^wu čyəx^wmin̥m̥, p čyəx^wmin̥m̥, čyəx^wmin̥m̥x̥l̥x̥ 3. kñ syəx^wmin̥x, k^w syəx^wmin̥x, syəx^wmin̥x, k^wu syəx^wmin̥x, p syəx^wmin̥x, syəx^wmin̥x̥l̥x̥ 4. kñ səčyəx^wmin̥x, k^w səčyəx^wmin̥x, səčyəx^wmin̥x, k^wu səčyəx^wmin̥x, p səčyəx^wmin̥x, səčyəx^wmin̥x̥l̥x̥ 5. kñ ksyəx^wm̥ínaʔx, k^w syəx^wm̥ínaʔx, ksyəx^wm̥ínaʔx, k^wu ksyəx^wm̥ínaʔx, p syəx^wm̥ínaʔx, ksyəx^wm̥ínaʔx̥l̥x̥ 6. kñ ksəčyəx^wm̥ínaʔx, k^w səčyəx^wm̥ínaʔx, ksəčyəx^wm̥ínaʔx, k^wu ksəčyəx^wm̥ínaʔx, p səčyəx^wm̥ínaʔx, ksəčyəx^wm̥ínaʔx̥l̥x̥ 7. yəx^wmiñ, yəx^wmiñtx^w, yəx^wmiñs, yəx^wmiñtm̥, yəx^wmiñtp, yəx^wmiñs̥l̥x̥ 8. čyəx^wmiñst̥, čyəx^wmiñstx^w, čyəx^wmiñsts, čyəx^wmiñstm̥, čyəx^wmiñstp, čyəx^wmiñsts̥l̥x̥ 9. isyəx^wm̥ínm̥, asyəx^wm̥ínm̥, syəx^wmiñs, syəx^wmiñtm̥, syəx^wmiñtp, syəx^wmiñs̥l̥x̥ 10. isəčyəx^wm̥ínm̥, asəčyəx^wm̥ínm̥, səčyəx^wmiñs, səčyəx^wmiñtm̥, səčyəx^wmiñtp, səčyəx^wmiñs̥l̥x̥ 11. iksyəx^wm̥ínm̥, aksyəx^wm̥ínm̥, ksyəx^wm̥íiʔs, ksyəx^wmiñtm̥, ksyəx^wmiñtp, ksyəx^wm̥íiʔs̥l̥x̥ 12. iksəčyəx^wm̥ínm̥, aksəčyəx^wm̥ínm̥, ksəčyəx^wm̥íiʔs, ksəčyəx^wmiñtm̥, ksəčyəx^wmiñtp, ksəčyəx^wm̥íiʔs̥l̥x̥

13. isyæx ^w mínrn̄, asyæx ^w mínrn̄, syæx ^w minr̄ns, syæx ^w minr̄ntət, syæx ^w minr̄p, syæx ^w minr̄nsəlx
14. isəčyæx ^w mínrn̄, asəčyæx ^w mínrn̄, səčyæx ^w minr̄ns, səčyæx ^w minr̄ntət, səčyæx ^w minr̄p, səčyæx ^w minr̄nsəlx
15. iksyæx ^w mínrn̄, aksyæx ^w mínrn̄, ksyæx ^w minr̄ns, ksyæx ^w minr̄ntət, ksyæx ^w minr̄p, ksyæx ^w minr̄nsəlx
16. iksəčyæx ^w mínrn̄, aksəčyæx ^w mínrn̄, ksəčyæx ^w minr̄ns, ksəčyæx ^w minr̄ntət, ksəčyæx ^w minr̄p, ksəčyæx ^w minr̄nsəlx
17. isčyæx ^w mín, asčyæx ^w mín, sčyæx ^w miñs, sčyæx ^w miñtət, sčyæx ^w minr̄p, sčyæx ^w miñsəlx
18. iksčyæx ^w mín, aksčyæx ^w mín, ksčyæx ^w miñs, ksčyæx ^w miñtət, ksčyæx ^w minr̄p, ksčyæx ^w miñsəlx
sʔaʔúms:
1. iʔ xəxiw̄xw̄tr̄n̄ čq̄ ^w iht̄m̄st̄s iʔ nəsn̄fəst t x̄lut uʔ tx̄rut̄n̄ uʔ xīl̄m̄ uʔ yæx^wmis iʔ knəsisx̄n̄ n̄qəʔmíw̄sms iʔ kəʔkəʔqíh̄x̄ns. (Girls would carry heavy rocks up hill, and let them drop between their legs as they walked.)
2. lut aksyæx^wmínm . (Don't drop it.)
3.
4. čq̄ ^w iht̄m̄st̄n̄ uʔ sʔasʔamín . (I was carrying them but I dropped them.)
14. knəsisx̄n̄ - heavy rock
s̄n̄ʔasímíw̄s: knəsnəsisx̄n̄
sʔaʔúms:
1. iʔ xəxiw̄xw̄tr̄n̄ čq̄ ^w iht̄m̄st̄s iʔ nəsn̄fəst t x̄lut uʔ tx̄rut̄n̄ uʔ xīl̄m̄ uʔ yæx^wmis iʔ knəsisx̄n̄ n̄qəʔmíw̄sms iʔ kəʔkəʔqíh̄x̄ns. (Girls would carry heavy rocks up hill, and let them drop between their legs as they walked.)
2.
3.
15. tkətm̄lx^wílx - become a woman
s̄n̄ʔasímíw̄s: tkətkətm̄lx ^w ílx
sk^wístiñ: k ^w ul̄x / k ^w ul̄ht̄ (affirmative singular); lut aksk ^w úl̄rn̄ (neg. singular); k ^w úl̄wi / k ^w úl̄hti (affirmative plural); lut ksk ^w ul̄m̄p / lut ksk ^w ul̄ht̄p (neg. plural)
sk̄l̄ʔiýsts
1. k̄n̄ tkətm̄lx ^w ílx, k ^w tkətm̄lx ^w ílx, tkətm̄lx ^w ílx, k ^w u tkətm̄lx ^w ílx, p tkətm̄lx ^w ílx, tkətm̄lx ^w ílxəlx
2. k̄n̄ čtkətm̄lx ^w ílx, k ^w čtkətm̄lx ^w ílx, čtkətm̄lx ^w ílx, k ^w u čtkətm̄lx ^w ílx, p čtkətm̄lx ^w ílx, čtkətm̄lx ^w ílxəlx
3. k̄n̄ stkətm̄lx ^w ílxəx, k ^w stkətm̄lx ^w ílxəx, stkətm̄lx ^w ílxəx, k ^w u stkətm̄lx ^w ílxəx, p stkətm̄lx ^w ílxəx, stkətm̄lx ^w ílxəxəlx
4. k̄n̄ səčtkətm̄lx ^w ílxəx, k ^w səčtkətm̄lx ^w ílxəx, səčtkətm̄lx ^w ílxəx, k ^w u səčtkətm̄lx ^w ílxəx, p səčtkətm̄lx ^w ílxəx, səčtkətm̄lx ^w ílxəxəlx
5. k̄n̄ kstkətm̄lx ^w ílxəʔx, k ^w stkətm̄lx ^w ílxəʔx, kstkətm̄lx ^w ílxəʔx, k ^w u kstkətm̄lx ^w ílxəʔx, p stkətm̄lx ^w ílxəʔx, kstkətm̄lx ^w ílxəʔxəlx
6. k̄n̄ ksəčtkətm̄lx ^w ílxəʔx, k ^w səčtkətm̄lx ^w ílxəʔx, ksəčtkətm̄lx ^w ílxəʔx, k ^w u ksəčtkətm̄lx ^w ílxəʔx, p səčtkətm̄lx ^w ílxəʔx, ksəčtkətm̄lx ^w ílxəʔxəlx
7. istkətm̄lx ^w ílx, astkətm̄lx ^w ílx, stkətm̄lx ^w ílx̄s, stkətm̄lx ^w ílx̄tət, stkətm̄lx ^w ílx̄r̄p, stkətm̄lx ^w ílx̄səlx
8. isəčtkətm̄lx ^w ílx, asəčtkətm̄lx ^w ílx, səčtkətm̄lx ^w ílx̄s, səčtkətm̄lx ^w ílx̄tət, səčtkətm̄lx ^w ílx̄r̄p, səčtkətm̄lx ^w ílx̄səlx
9. ikstkətm̄lx ^w ílx, akstkətm̄lx ^w ílx, kstkətm̄lx ^w ílx̄s, kstkətm̄lx ^w ílx̄tət, kstkətm̄lx ^w ílx̄r̄p, kstkətm̄lx ^w ílx̄səlx
10. iksəčtkətm̄lx ^w ílx, aksəčtkətm̄lx ^w ílx, ksəčtkətm̄lx ^w ílx̄s, ksəčtkətm̄lx ^w ílx̄tət, ksəčtkətm̄lx ^w ílx̄r̄p, ksəčtkətm̄lx ^w ílx̄səlx
11. isčtkətm̄lx ^w ílx, asčtkətm̄lx ^w ílx, sčtkətm̄lx ^w ílx̄s, sčtkətm̄lx ^w ílx̄tət, sčtkətm̄lx ^w ílx̄r̄p, sčtkətm̄lx ^w ílx̄səlx
12. iksčtkətm̄lx ^w ílx, aksčtkətm̄lx ^w ílx, ksčtkətm̄lx ^w ílx̄s, ksčtkətm̄lx ^w ílx̄tət, ksčtkətm̄lx ^w ílx̄r̄p, ksčtkətm̄lx ^w ílx̄səlx
sʔaʔúms:
1. ʔapn̄aʔ tkətm̄lx^wílx . (Now the girl was a woman.)
2. k̄ik̄m̄ mi tkətm̄lx^wílx as̄tr̄nk̄ʔílt̄. (Your daughter is just about to turn into a woman.)
3. ʔiʔ tkətm̄lx^wílx as̄tr̄nk̄ʔílt̄ uʔ mutst̄x ^w . (As soon as your daughter turns into a woman you sit her down.)

16. nəqspiŋtk - one year
sŋʔasímiw̄s: nəqnəqspiŋtk
sʔaʔúms:
1. uʔ nixʷ iʔ kʷiɬt iʔ xəxiw̄xw̄tŋm̄, nəqspiŋtk ksəčkʷakʷúlstm̄. (Also at this time, some girls would do a whole year of training.)
2. kím nəqspiŋtk mi xɬpnuŋ ismaŋháyaʔm̄. (In just one year I'll be done with school.)
3. nəqspiŋtk uʔ waȳ čk̄tɬstím̄ iʔ kʷiɬkʷiáɬxʷ. (We wean the calves when they're one year old.)
17. čtəxʷtəxʷsələxʷ - wear a simple dress
sŋʔasímiw̄s:
skʷiɬstiŋ: təxʷtəxʷsələxʷəxʷ (affirmative singular); lut akstəxʷtəxʷsələxʷ (neg. singular); təxʷtəxʷsələxʷwi (affirmative plural); lut ks təxʷtəxʷsələxʷm̄p (neg. plural)
skʷiʔiʔsts
1. kŋ təxʷtəxʷsələxʷ, kʷ təxʷtəxʷsələxʷ, təxʷtəxʷsələxʷ, kʷu təxʷtəxʷsələxʷ, p təxʷtəxʷsələxʷ, təxʷtəxʷsələxʷəɬx
2. kŋ čtəxʷtəxʷsələxʷ, kʷ čtəxʷtəxʷsələxʷ, čtəxʷtəxʷsələxʷ, kʷu čtəxʷtəxʷsələxʷ, p čtəxʷtəxʷsələxʷ, čtəxʷtəxʷsələxʷəɬx
3. kŋ stəxʷtəxʷsələxʷəxʷ, kʷ stəxʷtəxʷsələxʷəxʷ, stəxʷtəxʷsələxʷəxʷ, kʷu stəxʷtəxʷsələxʷəxʷ, p stəxʷtəxʷsələxʷəxʷ, stəxʷtəxʷsələxʷəxʷəɬx
4. kŋ səčtəxʷtəxʷsələxʷəxʷ, kʷ səčtəxʷtəxʷsələxʷəxʷ, səčtəxʷtəxʷsələxʷəxʷ, kʷu səčtəxʷtəxʷsələxʷəxʷ, p səčtəxʷtəxʷsələxʷəxʷ, səčtəxʷtəxʷsələxʷəxʷəɬx
5. kŋ kstəxʷtəxʷsələxʷaʔx, kʷ stəxʷtəxʷsələxʷaʔx, kstəxʷtəxʷsələxʷaʔx, kʷu kstəxʷtəxʷsələxʷaʔx, p stəxʷtəxʷsələxʷaʔx, kstəxʷtəxʷsələxʷaʔxəɬx
6. kŋ ksəčtəxʷtəxʷsələxʷaʔx, kʷ səčtəxʷtəxʷsələxʷaʔx, ksəčtəxʷtəxʷsələxʷaʔx, kʷu ksəčtəxʷtəxʷsələxʷaʔx, p səčtəxʷtəxʷsələxʷaʔx, ksəčtəxʷtəxʷsələxʷaʔxəɬx
7. istəxʷtəxʷsələxʷ, astəxʷtəxʷsələxʷ, stəxʷtəxʷsələxʷs, stəxʷtəxʷsələxʷtət, stəxʷtəxʷsələxʷm̄p, stəxʷtəxʷsələxʷsəɬx
8. isəčtəxʷtəxʷsələxʷ, asəčtəxʷtəxʷsələxʷ, səčtəxʷtəxʷsələxʷs, səčtəxʷtəxʷsələxʷtət, səčtəxʷtəxʷsələxʷm̄p, səčtəxʷtəxʷsələxʷsəɬx
9. ikstəxʷtəxʷsələxʷ, akstəxʷtəxʷsələxʷ, kstəxʷtəxʷsələxʷs, kstəxʷtəxʷsələxʷtət, kstəxʷtəxʷsələxʷm̄p, kstəxʷtəxʷsələxʷsəɬx
10. iksəčtəxʷtəxʷsələxʷ, aksəčtəxʷtəxʷsələxʷ, ksəčtəxʷtəxʷsələxʷs, ksəčtəxʷtəxʷsələxʷtət, ksəčtəxʷtəxʷsələxʷm̄p, ksəčtəxʷtəxʷsələxʷsəɬx
11. isčtəxʷtəxʷsələxʷ, asčtəxʷtəxʷsələxʷ, sčtəxʷtəxʷsələxʷs, sčtəxʷtəxʷsələxʷtət, sčtəxʷtəxʷsələxʷm̄p, sčtəxʷtəxʷsələxʷsəɬx
12. iksčtəxʷtəxʷsələxʷ, aksčtəxʷtəxʷsələxʷ, ksčtəxʷtəxʷsələxʷs, ksčtəxʷtəxʷsələxʷtət, ksčtəxʷtəxʷsələxʷm̄p, ksčtəxʷtəxʷsələxʷsəɬx
sʔaʔúms:
1. iʔ Í nəqspiŋtk iʔ kskʷakʷúlsts, tiʔ čtəxʷtəxʷsələxʷ uʔ yʕat sləkʷəkʷʕast ksčʕáɬxaʔx, uʔ čkʷiɬstŋm̄ naqs iʔ Í naqs x̄iyáɬnxʷ ʔa čyiŋnčút iʔ x̄iyáɬnxʷ. (During the year of training, the girl had to dress in simple clothes, bathe each morning at dawn, and sweat at each full moon.)
2. ʔa čɬʕaw̄stís iʔ ʔələxʷ ʔa kskʷiɬstŋm̄s, čŋɬʕaʔiʔčaʔ Í təxʷtəxʷsələxʷs . (When she wears a dress to the sweat, she wears it with nothing on under the dress.)
3. ʔítiyŋt ʔa slək̄im̄m̄ iʔ təxʷtəxʷsələxʷ . (It's easy to sew a simple dress.)

18. mutstṛṅ- make someone stay home
sṅʔasímíwís: mətmutstṛṅ
skʷístiṅ: təxʷtəxʷsələxʷəxʷ (affirmative singular); lut akstəxʷtəxʷsələxʷ (neg. singular); təxʷtəxʷsələxʷwi (affirmative plural); lut kstəxʷtəxʷsələxʷrṅp (neg. plural)
skʷiʔiṅsts
1. kṅ mut, kʷ mut, mut, kʷu kʷliwṫt, p kʷliwṫt, kʷliwṫtəlx
2. kṅ čmut, kʷ čmut, čmut, kʷu čkʷliwṫt, p čkʷliwṫt, čkʷliwṫtəlx
3. kṅ smutx, kʷ smutx, smutx, kʷu skʷliwṫt, p skʷliwṫt, skʷliwṫtəlx
4. kṅ səčmutx, kʷ səčmutx, səčmutx, kʷu səčkʷliwṫt, p səčkʷliwṫt, səčkʷliwṫtəlx
5. kṅ ksmútaʔx, kʷ smútaʔx, ksmútaʔx, kʷu kskʷlíwṫtaʔx, p skʷlíwṫtaʔx, kskʷlíwṫtaʔxəlx
6. kṅ ksəčmútaʔx, kʷ səčmútaʔx, ksəčmútaʔx, kʷu ksəčkʷlíwṫtaʔx, p səčkʷlíwṫtaʔx, ksəčkʷlíwṫtaʔxəlx
7. mutstṛṅ, mutstxʷ, mutsts, mutstṛṅ, mutstṛp, mutstsəlx
8. čmutstṛṅ, čmutstxʷ, čmutsts, čmutstṛṅ, čmutstṛp, čmutstsəlx
9. ismútstṛṅ, asmútstṛṅ, smutsts, smutstṛṅ, smutstṛp, smutstsəlx
10. isəčmútstṛṅ, asəčmútstṛṅ, səčmutsts, səčmutstṛṅ, səčmutstṛp, səčmutstsəlx
11. iksmútstṛṅ, aksmútstṛṅ, ksmutsts, ksmutstṛṅ, ksmutstṛp, ksmutstsəlx
12. iksəčmútstṛṅ, aksəčmútstṛṅ, ksəčmutsts, ksəčmutstṛṅ, ksəčmutstṛp, ksəčmutstsəlx
13. ismústṛṅ, asmústṛṅ, smustrṅs, smustrṅtət, smustrṅp, smustrṅsəlx
14. isəčmústṛṅ, asəčmústṛṅ, səčmustrṅs, səčmustrṅtət, səčmustrṅp, səčmustrṅsəlx
15. iksmútstṛṅ, aksmútstṛṅ, ksmútstṛṅs, ksmutstṛṅtət, ksmutstṛṅp, ksmutstṛṅsəlx
16. iksəčmútstṛṅ, aksəčmútstṛṅ, ksəčmútstṛṅs, ksəčmutstṛṅtət, ksəčmutstṛṅp, ksəčmustrṅsəlx
17. isčmútst, asčmútst, sčmutsts, sčmutstət, sčmutstṛṅp, sčmutstsəlx
18. ikčmútst, aksčmútst, ksčmutsts, ksčmutstət, ksčmutstṛṅp, ksčmutstsəlx
sʔaʔúṅs:
1. put čmərím, lut ksknaqsts kṅ itíʔ čłlwis t knaqs. mutstṛṅ. (Until she married, the girl was not left alone or allowed to wander around alone. She was kept home.)
2. iʔ xixwṫtrṅ tíʔ tətəxʷurṅx ut wəy ksmútstṛṅ. (As soon as the girl gets her first menses, we make her stay home.)
3. mutstṛṅ put taʔxʷt sšílwiʔ mi sič xʷuý. (We have her stay home until she gets a husband then she can go.)
19. ṅtixʷəxʷlčṅ- different voice
singular: ṅtixʷlčṅ
skʷístiṅ: ṅtixʷlčṅx (affirmative singular); lut aksṅtixʷlčṅ (neg. singular); ṅtəxʷtixʷlčṅwi (affirmative plural); lut ksṅtixʷlčṅrṅp (neg. plural)
skʷiʔiṅsts
1. kṅ ṅtixʷlčṅ, kʷ ṅtixʷlčṅ, ṅtixʷlčṅ, kʷu ṅtixʷlčṅ, p ṅtixʷlčṅ, ṅtixʷlčṅəlx
2. kṅ čṅtixʷlčṅ, kʷ čṅtixʷlčṅ, čṅtixʷlčṅ, kʷu čṅtixʷlčṅ, p čṅtixʷlčṅ, čṅtixʷlčṅəlx
3. kṅ sṅtixʷlčṅx, kʷ sṅtixʷlčṅx, sṅtixʷlčṅx, kʷu sṅtixʷlčṅx, p sṅtixʷlčṅx, sṅtixʷlčṅxəlx
4. kṅ səčṅtixʷlčṅx, kʷ səčṅtixʷlčṅx, səčṅtixʷlčṅx, kʷu səčṅtixʷlčṅx, p səčṅtixʷlčṅx, səčṅtixʷlčṅxəlx
5. kṅ ksṅtixʷlčṅaʔx, kʷ sṅtixʷlčṅaʔx, ksṅtixʷlčṅaʔx, kʷu ksṅtixʷlčṅaʔx, p sṅtixʷlčṅaʔx, ksṅtixʷlčṅaʔxəlx
6. kṅ ksəčṅtixʷlčṅaʔx, kʷ səčṅtixʷlčṅaʔx, ksəčṅtixʷlčṅaʔx, kʷu ksəčṅtixʷlčṅaʔx, p səčṅtixʷlčṅaʔx, ksəčṅtixʷlčṅaʔxəlx
7. tixʷlčṅ, tixʷlčṅtʷ, tixʷlčs, tixʷlčṅtṛṅ, tixʷlčṅtṛp, tixʷlčsəlx
8. čtixʷlčstṛṅ, čtixʷlčstxʷ, čtixʷlčsts, čtixʷlčstṛṅ, čtixʷlčstṛp, čtixʷlčstsəlx
9. istixʷlčṅrṅ, astixʷlčṅrṅ, stixʷlčs, stixʷlčṅtṛṅ, stixʷlčṅtṛp, stixʷlčsəlx
10. isəčtixʷlčṅrṅ, asəčtixʷlčṅrṅ, səčtixʷlčs, səčtixʷlčṅtṛṅ, səčtixʷlčṅtṛp, səčtixʷlčsəlx

11. ikstíxwíłčnrń, akstíxwíłčnrń, kstíxwíłčnrńs, kstíxwíłčnrńt, kstíxwíłčnrńtp, kstíxwíłčnrńsəłx
12. iksəčtíxwíłčnrń, aksəčtíxwíłčnrń, ksəčtíxwíłčnrńs, ksəčtíxwíłčnrńt, ksəčtíxwíłčnrńtp, ksəčtíxwíłčnrńsəłx
13. istíxwíłčnrń, astíxwíłčnrń, stíxwíłčnrńs, stíxwíłčnrńtət, stíxwíłčnrńp, stíxwíłčnrńsəłx
14. isəčtíxwíłčnrń, asəčtíxwíłčnrń, səčtíxwíłčnrńs, səčtíxwíłčnrńtət, səčtíxwíłčnrńp, səčtíxwíłčnrńsəłx
15. ikstíxwíłčnrń, akstíxwíłčnrń, kstíxwíłčnrńs, kstíxwíłčnrńtət, kstíxwíłčnrńp, kstíxwíłčnrńsəłx
16. iksəčtíxwíłčnrń, aksəčtíxwíłčnrń, ksəčtíxwíłčnrńs, ksəčtíxwíłčnrńtət, ksəčtíxwíłčnrńp, ksəčtíxwíłčnrńsəłx
17. isčtíxwíłčnrń, asčtíxwíłčnrń, sčtíxwíłčnrńs, sčtíxwíłčnrńtət, sčtíxwíłčnrńp, sčtíxwíłčnrńsəłx
18. iksčtíxwíłčnrń, aksčtíxwíłčnrń, ksčtíxwíłčnrńs, ksčtíxwíłčnrńtət, ksčtíxwíłčnrńp, ksčtíxwíłčnrńsəłx
sʔaʔúrn̄s:
1. iʔ twtwít mimáyť ła čtəłxwurn̄x n̄tixwəxwíłčnrń, n̄yulqnrwíłx uf tixwəxwíłm̄ iʔ sqiltks. (Boys began their puberty training when their voices and bodies began to change.)
2. ɣsat iʔ spəplal čntəxwíłxwəxwíłčnrń ła čtəłxurn̄x. (All young boys voices change when they reach puberty.)
3. čntixwíłčnrń iʔ sixwəp̄mx ła čqwíłqwíłt. (The Shuswap speak a different language.)
20. n̄yulqnrwíłx- become low voiced
s̄nʔaslmíw̄s: n̄yulqnrwíłx
skwíłstíłn̄: n̄tixwíłčnr̄x (affirmative singular); lut aksn̄tixwíłčnr̄ (neg. singular); n̄təxwíłxwíłčnr̄wi (affirmative plural); lut ksn̄tixwíłčnr̄p (neg. plural)
skłʔiʔȳsts
1. kń n̄yulqnrwíłx, kʷ n̄yulqnrwíłx, n̄yulqnrwíłx, kʷu n̄yulqnrwíłx, p n̄yulqnrwíłx, n̄yulqnrwíłxəłx
2. kń čn̄yulqnrwíłx, kʷ čn̄yulqnrwíłx, čn̄yulqnrwíłx, kʷu čn̄yulqnrwíłx, p čn̄yulqnrwíłx, čn̄yulqnrwíłxəłx
3. kń s̄n̄yulqnrwíłxəx, kʷ s̄n̄yulqnrwíłxəx, s̄n̄yulqnrwíłxəx, kʷu s̄n̄yulqnrwíłxəx, p s̄n̄yulqnrwíłxəx, s̄n̄yulqnrwíłxəxəłx
4. kń səčn̄yulqnrwíłxəx, kʷ səčn̄yulqnrwíłxəx, səčn̄yulqnrwíłxəx, kʷu səčn̄yulqnrwíłxəx, p səčn̄yulqnrwíłxəx, səčn̄yulqnrwíłxəxəłx
5. kń ksn̄yulqnrwíłxaʔx, kʷ s̄n̄yulqnrwíłxaʔx, ksn̄yulqnrwíłxaʔx, kʷu ksn̄yulqnrwíłxaʔx, p s̄n̄yulqnrwíłxaʔx, ksn̄yulqnrwíłxaʔxəłx
6. kń ksəčn̄yulqnrwíłxaʔx, kʷ səčn̄yulqnrwíłxaʔx, ksəčn̄yulqnrwíłxaʔx, kʷu ksəčn̄yulqnrwíłxaʔx, p səčn̄yulqnrwíłxaʔx, ksəčn̄yulqnrwíłxaʔxəłx
7. is̄n̄yulqnrwíłx, as̄n̄yulqnrwíłx, s̄n̄yulqnrwíłxs, s̄n̄yulqnrwíłxtət, s̄n̄yulqnrwíłxmp, s̄n̄yulqnrwíłxsəłx
8. isəčn̄yulqnrwíłx, asəčn̄yulqnrwíłx, səčn̄yulqnrwíłxs, səčn̄yulqnrwíłxtət, səčn̄yulqnrwíłxmp, səčn̄yulqnrwíłxsəłx
9. iks̄n̄yulqnrwíłx, aks̄n̄yulqnrwíłx, ksn̄yulqnrwíłxs, ksn̄yulqnrwíłxtət, ksn̄yulqnrwíłxmp, ksn̄yulqnrwíłxsəłx
10. iksəčn̄yulqnrwíłx, aksəčn̄yulqnrwíłx, ksəčn̄yulqnrwíłxs, ksəčn̄yulqnrwíłxtət, ksəčn̄yulqnrwíłxmp, ksəčn̄yulqnrwíłxsəłx
11. isčn̄yulqnrwíłx, asčn̄yulqnrwíłx, sčn̄yulqnrwíłxs, sčn̄yulqnrwíłxtət, sčn̄yulqnrwíłxmp, sčn̄yulqnrwíłxsəłx
12. iksčn̄yulqnrwíłx, aksčn̄yulqnrwíłx, ksčn̄yulqnrwíłxs, ksčn̄yulqnrwíłxtət, ksčn̄yulqnrwíłxmp, ksčn̄yulqnrwíłxsəłx
sʔaʔúrn̄s:
1. iʔ twtwít mimáyť ła čtəłxwurn̄x n̄tixwəxwíłčnrń, n̄yulqnrwíłx uf tixwəxwíłm̄ iʔ sqiltks. (Boys began their puberty training when their voices change and become low and their bodies change.)
2. iʔ sqilq̄tmixw̄ čn̄yulqnrwíłx ła w̄słəłxw̄urn̄xaʔx. (Men's voices become low after they go through puberty.)
3. iʔ sčut̄m̄ n̄yulq̄n̄ ła čqwíłqwíłt. (The bulls voices' are low when they beller.)
21. tqʷaʔqʷaʔlmínt- talk about something
s̄nʔaslmíw̄s: tqʷəqʷaʔqʷaʔlmínt
skwíłstíłn̄: tqʷaʔqʷaʔlmínr̄wi / tqʷaʔqʷaʔlmínr̄ti (affirmative plural); lut kstqʷaʔqʷaʔlmínr̄p / lut kstqʷaʔqʷaʔlmínr̄tp (neg. plural)
skłʔiʔȳsts

1. ---, ---, ---, k ^w u tq ^w a?q ^w a?lmin ^r n, p tq ^w a?q ^w a?lmin ^r n, tq ^w a?q ^w a?lmin ^r n ^l ix
2. ---, ---, ---, k ^w u ctq ^w a?q ^w a?lmin ^x , p ctq ^w a?q ^w a?lmin ^x , ctq ^w a?q ^w a?lmin ^x ^l ix
3. ---, ---, ---, k ^w u stq ^w a?q ^w a?lmin ^x , p stq ^w a?q ^w a?lmin ^x , stq ^w a?q ^w a?lmin ^x ^l ix
4. ---, ---, ---, k ^w u sa ^l ctq ^w a?q ^w a?lmin ^x , p sa ^l ctq ^w a?q ^w a?lmin ^x , sa ^l ctq ^w a?q ^w a?lmin ^x ^l ix
5. ---, ---, ---, k ^w u kstq ^w a?q ^w a?lmina?x, p stq ^w a?q ^w a?lmina?x, stq ^w a?q ^w a?lmina?x ^l ix
6. ---, ---, ---, k ^w u ks ^l a ^l ctq ^w a?q ^w a?lmina?x, p sa ^l ctq ^w a?q ^w a?lmina?x, ks ^l a ^l ctq ^w a?q ^w a?lmina?x ^l ix
7. ---, ---, ---, tq ^w a?q ^w a?lmin ⁱ nt ^r n, tq ^w a?q ^w a?lmin ⁱ nt ^r p, tq ^w a?q ^w a?lmin ⁱ s ^l ix
8. ---, ---, ---, ctq ^w a?q ^w a?lmin ⁱ st ^r n, ctq ^w a?q ^w a?lmin ⁱ st ^r p, ctq ^w a?q ^w a?lmin ⁱ st ^r s ^l ix
9. ---, ---, ---, stq ^w a?q ^w a?lmin ⁱ nt ^r n, stq ^w a?q ^w a?lmin ⁱ nt ^r p, stq ^w a?q ^w a?lmin ⁱ s ^l ix
10. ---, ---, ---, sa ^l ctq ^w a?q ^w a?lmin ⁱ nt ^r n, sa ^l ctq ^w a?q ^w a?lmin ⁱ nt ^r p, sa ^l ctq ^w a?q ^w a?lmin ⁱ s ^l ix
11. ---, ---, ---, kstq ^w a?q ^w a?lmin ⁱ nt ^r n, kstq ^w a?q ^w a?lmin ⁱ nt ^r p, kstq ^w a?q ^w a?lmin ⁱ i?sa ^l ix
12. ---, ---, ---, ks ^l a ^l ctq ^w a?q ^w a?lmin ⁱ nt ^r n, ks ^l a ^l ctq ^w a?q ^w a?lmin ⁱ nt ^r p, ks ^l a ^l ctq ^w a?q ^w a?lmin ⁱ i?sa ^l ix
13. ---, ---, ---, stq ^w a?q ^w a?lmin ⁱ nt ^r t ^l , stq ^w a?q ^w a?lmin ⁱ nt ^r p, stq ^w a?q ^w a?lmin ⁱ nt ^r s ^l ix
14. ---, ---, ---, sa ^l ctq ^w a?q ^w a?lmin ⁱ nt ^r t ^l , sa ^l ctq ^w a?q ^w a?lmin ⁱ nt ^r p, sa ^l ctq ^w a?q ^w a?lmin ⁱ nt ^r s ^l ix
15. ---, ---, ---, kstq ^w a?q ^w a?lmin ⁱ nt ^r t ^l , kstq ^w a?q ^w a?lmin ⁱ nt ^r p, kstq ^w a?q ^w a?lmin ⁱ nt ^r s ^l ix
16. ---, ---, ---, ks ^l a ^l ctq ^w a?q ^w a?lmin ⁱ nt ^r t ^l , ks ^l a ^l ctq ^w a?q ^w a?lmin ⁱ nt ^r p, ks ^l a ^l ctq ^w a?q ^w a?lmin ⁱ nt ^r s ^l ix
17. ---, ---, ---, s ^l ctq ^w a?q ^w a?lmin ⁱ nt ^r t ^l , s ^l ctq ^w a?q ^w a?lmin ⁱ nt ^r p, s ^l ctq ^w a?q ^w a?lmin ⁱ nt ^r s ^l ix
18. ---, ---, ---, ks ^l ctq ^w a?q ^w a?lmin ⁱ nt ^r t ^l , ks ^l ctq ^w a?q ^w a?lmin ⁱ nt ^r p, ks ^l ctq ^w a?q ^w a?lmin ⁱ nt ^r s ^l ix
s?a?u^lms:
1. p ^h ki ⁿ t ^l ksk ^w u ^l sts i? t ^l twit i? l ^l ax ^l ax ^l aps na?i i? sq ^l q ^l tmix ^w sn ^l qsilx ^w s tq^wa?q^wa?lminⁱs^lix ixi? ut k ^w ak ^w u ^l s ^l ix. (The time to begin a boy's training was decided by his parents and by his other male relatives.)
2. p ^h ki ⁿ mi tq^wa?q^wa?lminⁱs^lix ? (When will they talk about it?)
3. ixi? i? kstq^wa?q^wa?lminⁱnt^rn . (That's what we're going to talk about.)
22. c^lfa^lxi?st- able to bathe
sⁿ?a^lsi^lmi^lws: c ^l fa ^l xi?st
sk^wl^lsti^ln: c ^l fa ^l xi?stx / c ^l fa ^l sk ^w (affirmative singular); lut aks ^l c ^l fa ^l xi?st / lut aks ^l c ^l fa ^l xst ^r n (neg. singular); c ^l fa ^l xi?stwi / c ^l fa ^l xsk ^w i (affirmative plural); lut ks ^l c ^l fa ^l xi?st ^r mp / lut ks ^l c ^l fa ^l xst ^r p (neg. plural)
sk^li?i^lyst
1. k ⁿ c ^l fa ^l xi?st, k ^w c ^l fa ^l xi?st, c ^l fa ^l xi?st, k ^w u c ^l fa ^l xi?st, p c ^l fa ^l xi?st, c ^l fa ^l xi?st ^l ix
2. k ⁿ c ^l c ^l fa ^l xi?st, k ^w c ^l c ^l fa ^l xi?st, c ^l c ^l fa ^l xi?st, k ^w u c ^l c ^l fa ^l xi?st, p c ^l c ^l fa ^l xi?st, c ^l c ^l fa ^l xi?st ^l ix
3. k ⁿ s ^l c ^l fa ^l xi?stx, k ^w s ^l c ^l fa ^l xi?stx, s ^l c ^l fa ^l xi?stx, k ^w u s ^l c ^l fa ^l xi?stx, p s ^l c ^l fa ^l xi?stx, s ^l c ^l fa ^l xi?stx ^l ix
4. k ⁿ sa ^l cc ^l fa ^l xi?stx, k ^w sa ^l cc ^l fa ^l xi?stx, sa ^l cc ^l fa ^l xi?stx, k ^w u sa ^l cc ^l fa ^l xi?stx, p sa ^l cc ^l fa ^l xi?stx, sa ^l cc ^l fa ^l xi?stx ^l ix
5. k ⁿ ks ^l c ^l fa ^l xi?sta?x, k ^w s ^l c ^l fa ^l xi?sta?x, ks ^l c ^l fa ^l xi?sta?x, k ^w u ks ^l c ^l fa ^l xi?sta?x, p s ^l c ^l fa ^l xi?sta?x, ks ^l c ^l fa ^l xi?sta?x ^l ix
6. k ⁿ ks ^l a ^l cc ^l fa ^l xi?sta?x, k ^w sa ^l cc ^l fa ^l xi?sta?x, ks ^l a ^l cc ^l fa ^l xi?sta?x, k ^w u ks ^l a ^l cc ^l fa ^l xi?sta?x, p sa ^l cc ^l fa ^l xi?sta?x, ks ^l a ^l cc ^l fa ^l xi?sta?x ^l ix
7. c ^l fa ^l xst ^r n, c ^l fa ^l xstx ^w , c ^l fa ^l xsts, c ^l fa ^l xst ^r n, c ^l fa ^l xst ^r p, c ^l fa ^l xsts ^l ix
8. c ^l c ^l fa ^l xst ^r n, c ^l c ^l fa ^l xstx ^w , c ^l c ^l fa ^l xsts, c ^l c ^l fa ^l xst ^r n, c ^l c ^l fa ^l xst ^r p, c ^l c ^l fa ^l xsts ^l ix
9. is ^l c ^l fa ^l xst ^r n, as ^l c ^l fa ^l xst ^r n, s ^l c ^l fa ^l xsts, s ^l c ^l fa ^l xst ^r n, s ^l c ^l fa ^l xst ^r p, s ^l c ^l fa ^l xsts ^l ix
10. isa ^l cc ^l fa ^l xst ^r n, asa ^l cc ^l fa ^l xst ^r n, sa ^l cc ^l fa ^l xsts, sa ^l cc ^l fa ^l xst ^r n, sa ^l cc ^l fa ^l xst ^r p, sa ^l cc ^l fa ^l xsts ^l ix
11. iks ^l c ^l fa ^l xst ^r n, aks ^l c ^l fa ^l xst ^r n, ks ^l c ^l fa ^l xsts, ks ^l c ^l fa ^l xst ^r n, ks ^l c ^l fa ^l xst ^r p, ks ^l c ^l fa ^l xsts ^l ix
12. iks ^l a ^l cc ^l fa ^l xst ^r n, aks ^l a ^l cc ^l fa ^l xst ^r n, ks ^l a ^l cc ^l fa ^l xsts, ks ^l a ^l cc ^l fa ^l xst ^r n, ks ^l a ^l cc ^l fa ^l xst ^r p, ks ^l a ^l cc ^l fa ^l xsts ^l ix
13. is ^l c ^l fa ^l xi?st, as ^l c ^l fa ^l xi?st, s ^l c ^l fa ^l xi?sts, s ^l c ^l fa ^l xi?st ^l t, s ^l c ^l fa ^l xi?st ^r mp, s ^l c ^l fa ^l xi?sts ^l ix
14. isa ^l cc ^l fa ^l xi?st, asa ^l cc ^l fa ^l xi?st, sa ^l cc ^l fa ^l xi?sts, sa ^l cc ^l fa ^l xi?st ^l t, sa ^l cc ^l fa ^l xi?st ^r mp, sa ^l cc ^l fa ^l xi?sts ^l ix
15. iks ^l c ^l fa ^l xi?st, aks ^l c ^l fa ^l xi?st, ks ^l c ^l fa ^l xi?sts, ks ^l c ^l fa ^l xi?st ^l t, ks ^l c ^l fa ^l xi?st ^r mp, ks ^l c ^l fa ^l xi?sts ^l ix

16. iksæččfałıfıst, aksæččfałıfıst, ksæččfałıfısts, ksæččfałıfıstæt, ksæččfałıfıstrımp, ksæččfałıfıstsæłx
17. isččfałıfıst, asččfałıfıst, sččfałıfısts, sččfałıfıstæt, sččfałıfıstrımp, sččfałıfıstsæłx
18. iksččfałıfıst, aksččfałıfıst, ksččfałıfısts, ksččfałıfıstæt, ksččfałıfıstrımp, ksččfałıfıstsæłx
s?a?úms:
1. řa s?ıstık čmfasıstı i? s?uıyńt i?ıfı mi čfałıfıst . (During the winter he broke the ice in order to be able to bathe.)
2. t s?ıts i? sqılx? q?sápi? skfıřımsæłx kı? sıč čfačfałıfıst . (There were so many people it took a long time before they could bathe.)
3. yfat sřıřfıalt čfałıfıst i? řta?kımıx. (Every day the maiden is able to have a bath.)
23. tř?yř?ayqs- pile
singular: tř?ayqs
sk?ıstıřn: tř?ayqsx / tř?ayqsńt (affirmative singular); lut akstř?áyqsřn / lut akstř?áyqsřn (neg. singular); tř?áyqswı / tř?áyqsńtı (affirmative plural); lut kstř?ayqsřmp / lut kstř?áyqsńtp (neg. plural)
skfıřıysts
1. kń tř?ayqńřn, k? tř?ayqńřn, tř?ayqńřn, k?u tř?ayqńřn, p tř?ayqńřn, tř?ayqńřnæłx
2. kń čtř?ayqńřn, k? čtř?ayqńřn, čtř?ayqńřn, k?u čtř?ayqńřn, p čtř?ayqńřn, čtř?ayqńřnæłx
3. kń stř?ayqńx, k? stř?ayqńx, stř?ayqńx, k?u stř?ayqńx, p stř?ayqńx, stř?ayqńxæłx
4. kń sæčtř?ayqńx, k? sæčtř?ayqńx, sæčtř?ayqńx, k?u sæčtř?ayqńx, p sæčtř?ayqńx, sæčtř?ayqńxæłx
5. kń kstř?áyqna?x, k? stř?áyqna?x, kstř?áyqna?x, k?u kstř?áyqna?x, p stř?áyqna?x, kstř?áyqna?xæłx
6. kń ksæčtř?ayqna?x, k? sæčtř?ayqna?x, ksæčtř?ayqna?x, k?u ksæčtř?ayqna?x, p sæčtř?ayqna?x, ksæčtř?ayqna?xæłx
7. tř?ayqń, tř?ayqńtx?, tř?ayqs, tř?ayqńtrı, tř?ayqńtp, tř?ayqsæłx
8. čtř?ayqstń, čtř?ayqstx?, čtř?ayqsts, čtř?ayqstřn, čtř?ayqstp, čtř?ayqstsæłx
9. istř?áyqńřn, astř?áyqńřn, stř?ayqs, stř?ayqńtrı, stř?ayqńtp, stř?ayqsæłx
10. isæčtř?áyqńřn, asæčtř?áyqńřn, sæčtř?ayqs, sæčtř?ayqńtrı, sæčtř?ayqńtp, sæčtř?ayqsæłx
11. ikstř?áyqńřn, akstř?áyqńřn, kstř?áyqı?s, kstř?ayqńtrı, kstř?ayqńtp, kstř?áyqı?sæłx
12. iksæčtř?áyqńřn, aksæčtř?áyqńřn, ksæčtř?áyqı?s, ksæčtř?ayqńtrı, ksæčtř?ayqńtp, ksæčtř?áyqı?sæłx
13. istř?áyqńřn, astř?áyqńřn, stř?ayqńřns, stř?ayqńřntæt, stř?ayqńřmp, stř?ayqńřnsæłx
14. isæčtř?áyqńřn, asæčtř?áyqńřn, sæčtř?ayqńřns, sæčtř?ayqńřntæt, sæčtř?ayqńřmp, sæčtř?ayqńřnsæłx
15. ikstř?áyqńřn, akstř?áyqńřn, kstř?ayqńřns, kstř?ayqńřntæt, kstř?ayqńřmp, kstř?ayqńřnsæłx
16. iksæčtř?áyqńřn, aksæčtř?áyqńřn, ksæčtř?ayqńřns, ksæčtř?ayqńřntæt, ksæčtř?ayqńřmp, ksæčtř?ayqńřnsæłx
17. isčtř?áyqń, asčtř?áyqń, sčtř?ayqńs, sčtř?ayqńtæt, sčtř?ayqńřmp, sčtř?ayqńsæłx
18. iksčtř?áyqń, aksčtř?áyqń, ksčtř?ayqńs, ksčtř?ayqńtæt, ksčtř?ayqńřmp, ksčtř?ayqńsæłx
s?a?úms:
1. púti? řa kł wıst, i? sčúnma?s, ks?úlu?sæs i? xłxłut uf tř?yř?ayqs itı? (While he was in the mountains, the boy was told to carry big rocks and to put them into piles.)
2. řksmáka? t tkæłmılx?, yfat ta?kín tř?yř?ayqs i? stıms. (She's pretty sloppy with her stuff, she piles her stuff everywhere.)
3. ka?kín axá? mi tř?ayqńtrı ? (Where shall we pile this stuff?)
24. tǫyısxnř- mark rocks
sń?asłmıws: tǫyqyısxn
sk?ıstıřn: tǫyısxn / tǫyısxnřt (affirmative singular); lut akstǫyısxnřn (neg. singular); tǫyısxnřwi / tǫyısxnřtı (affirmative plural); lut kstǫyısxnřmp / lut kstǫyısxnřtp (neg. plural)
skfıřıysts

1. kñ tǎ́yisxnrñ, kʷ tǎ́yisxnrñ, tǎ́yisxnrñ, kʷu tǎ́yisxnrñ, p tǎ́yisxnrñ, tǎ́yisxnrñǎlx
2. kñ čtǎ́yisxnrñ, kʷ čtǎ́yisxnrñ, čtǎ́yisxnrñ, kʷu čtǎ́yisxnrñ, p čtǎ́yisxnrñ, čtǎ́yisxnrñǎlx
3. kñ stǎ́yisxnx, kʷ stǎ́yisxnx, stǎ́yisxnx, kʷu stǎ́yisxnx, p stǎ́yisxnx, stǎ́yisxnxǎlx
4. kñ sǎčtǎ́yisxnx, kʷ sǎčtǎ́yisxnx, sǎčtǎ́yisxnx, kʷu sǎčtǎ́yisxnx, p sǎčtǎ́yisxnx, sǎčtǎ́yisxnxǎlx
5. kñ kstǎ́yisxnaʔx, kʷ stǎ́yisxnaʔx, kstǎ́yisxnaʔx, kʷu kstǎ́yisxnaʔx, p stǎ́yisxnaʔx, kstǎ́yisxnaʔxǎlx
6. kñ ksǎčtǎ́yisxnaʔx, kʷ sǎčtǎ́yisxnaʔx, ksǎčtǎ́yisxnaʔx, kʷu ksǎčtǎ́yisxnaʔx, p sǎčtǎ́yisxnaʔx, ksǎčtǎ́yisxnaʔxǎlx
7. tǎ́yisxñ, tǎ́yisxñtxʷ, tǎ́yisxs, tǎ́yisxñtrñ, tǎ́yisxñtp, tǎ́yisxsǎlx
8. čtǎ́yisxstñ, čtǎ́yisxstxʷ, čtǎ́yisxsts, čtǎ́yisxstrñ, čtǎ́yisxstp, čtǎ́yisxstsǎlx
9. istǎ́yisxnrñ, astǎ́yisxnrñ, stǎ́yisxs, stǎ́yisxñtrñ, stǎ́yisxñtp, stǎ́yisxsǎlx
10. isǎčtǎ́yisxnrñ, asǎčtǎ́yisxnrñ, sǎčtǎ́yisxs, sǎčtǎ́yisxñtrñ, sǎčtǎ́yisxñtp, sǎčtǎ́yisxsǎlx
11. ikstǎ́yisxnrñ, akstǎ́yisxnrñ, kstǎ́yisxiʔs, kstǎ́yisxñtrñ, kstǎ́yisxñtp, kstǎ́yisxiʔsǎlx
12. iksǎčtǎ́yisxnrñ, aksǎčtǎ́yisxnrñ, ksǎčtǎ́yisxiʔs, ksǎčtǎ́yisxñtrñ, ksǎčtǎ́yisxñtp, ksǎčtǎ́yisxiʔsǎlx
13. istǎ́yisxnrñ, astǎ́yisxnrñ, stǎ́yisxnrñs, stǎ́yisxnrñtǎt, stǎ́yisxnrñp, stǎ́yisxnrñsǎlx
14. isǎčtǎ́yisxnrñ, asǎčtǎ́yisxnrñ, sǎčtǎ́yisxnrñs, sǎčtǎ́yisxnrñtǎt, sǎčtǎ́yisxnrñp, sǎčtǎ́yisxnrñsǎlx
15. ikstǎ́yisxnrñ, akstǎ́yisxnrñ, kstǎ́yisxnrñs, kstǎ́yisxnrñtǎt, kstǎ́yisxnrñp, kstǎ́yisxnrñsǎlx
16. iksǎčtǎ́yisxnrñ, aksǎčtǎ́yisxnrñ, ksǎčtǎ́yisxnrñs, ksǎčtǎ́yisxnrñtǎt, ksǎčtǎ́yisxnrñp, ksǎčtǎ́yisxnrñsǎlx
17. isčtǎ́yisxñ,
18. iksčtǎ́yisxñ,
sʔaʔúms:
1. iʔ kʷiǎt iʔ sqilxʷ čúñmaʔs mi čtǎ́yisxnrñ ʔa wiksts iʔ ksumíxs ilíʔ ʔa čxlwis kí wist. (Some families would instruct their son to make paintings on rocks if any spirit power came to them while they were in the mountains.)
2. kí čwčwíxaʔ xʷʔit ilíʔ čtǎ́yisxñ. (Over in many creeks there is a lot of striped rocks.)
3. ǎsápiʔ iʔ sqilxʷ čtǎ́yisxnrñ čmaýstís iʔ čawts. (Long ago people used to write on rocks to tell what they saw or did.)
25. qltrñxʷilx- become a man
sñʔaslmíwís: qltrñxʷilx
skʷlstitñ: tǎ́yisxnx / tǎ́yisxñt (affirmative singular); lut akstǎ́yisxnrñ (neg. singular); tǎ́yisxñwi / tǎ́yisxñti (affirmative plural); lut kstǎ́yisxnrñp / lut kstǎ́yisxñtp (neg. plural)
sklʔiysts
1. kñ qltrñxʷilx, kʷ qltrñxʷilx, qltrñxʷilx, kʷu qltrñxʷilx, p qltrñxʷilx, qltrñxʷilxǎlx
2. kñ čqltrñxʷilx, kʷ čqltrñxʷilx, čqltrñxʷilx, kʷu čqltrñxʷilx, p čqltrñxʷilx, čqltrñxʷilxǎlx
3. kñ sqltrñxʷilxǎx, kʷ sqltrñxʷilxǎx, sqltrñxʷilxǎx, kʷu sqltrñxʷilxǎx, p sqltrñxʷilxǎx, sqltrñxʷilxǎxǎlx
4. kñ sǎčqltrñxʷilxǎx, kʷ sǎčqltrñxʷilxǎx, sǎčqltrñxʷilxǎx, kʷu sǎčqltrñxʷilxǎx, p sǎčqltrñxʷilxǎx, sǎčqltrñxʷilxǎxǎlx
5. kñ ksqltrñxʷilxaʔx, kʷ sqltrñxʷilxaʔx, ksqltrñxʷilxaʔx, kʷu ksqltrñxʷilxaʔx, p sqltrñxʷilxaʔx, ksqltrñxʷilxaʔxǎlx
6. kñ ksǎčqltrñxʷilxaʔx, kʷ sǎčqltrñxʷilxaʔx, ksǎčqltrñxʷilxaʔx, kʷu ksǎčqltrñxʷilxaʔx, p sǎčqltrñxʷilxaʔx, ksǎčqltrñxʷilxaʔxǎlx
7. qltrñxʷilxstñ, qltrñxʷilxstxʷ, qltrñxʷilxsts, qltrñxʷilxstrñ, qltrñxʷilxstp, qltrñxʷilxstsǎlx
8. čqltrñxʷilxstñ, čqltrñxʷilxstxʷ, čqltrñxʷilxsts, čqltrñxʷilxstrñ, čqltrñxʷilxstp, čqltrñxʷilxstsǎlx
9. isqltrñxʷilxstñ, asqltrñxʷilxstñ, sqltrñxʷilxsts, sqltrñxʷilxstrñ, sqltrñxʷilxstp, sqltrñxʷilxstsǎlx
10. isǎčqltrñxʷilxstñ, asǎčqltrñxʷilxstñ, sǎčqltrñxʷilxsts, sǎčqltrñxʷilxstrñ, sǎčqltrñxʷilxstp, sǎčqltrñxʷilxstsǎlx
11. iksqltrñxʷilxstñ, aksqltrñxʷilxstñ, ksqltrñxʷilxsts, ksqltrñxʷilxstrñ, ksqltrñxʷilxstp, ksqltrñxʷilxstsǎlx
12. iksǎčqltrñxʷilxstñ, aksǎčqltrñxʷilxstñ, ksǎčqltrñxʷilxsts, ksǎčqltrñxʷilxstrñ, ksǎčqltrñxʷilxstp, ksǎčqltrñxʷilxstsǎlx
13. isqltrñxʷilx, asqltrñxʷilx, sqltrñxʷilxs, sqltrñxʷilxtǎt, sqltrñxʷilxmp, sqltrñxʷilxsǎlx
14. isǎčqltrñxʷilx, asǎčqltrñxʷilx, sǎčqltrñxʷilxs, sǎčqltrñxʷilxtǎt, sǎčqltrñxʷilxmp, sǎčqltrñxʷilxsǎlx

15. iksqłtrnx ^w ıłx, aksqłtrnx ^w ıłx, ksqłtrnx ^w ıłxs, ksqłtrnx ^w ıłxtət, ksqłtrnx ^w ıłxrńp, ksqłtrnx ^w ıłxsəl̥x
16. iksəčqłtrnx ^w ıłx, aksəčqłtrnx ^w ıłx, ksəčqłtrnx ^w ıłxs, ksəčqłtrnx ^w ıłxtət, ksəčqłtrnx ^w ıłxrńp, ksəčqłtrnx ^w ıłxsəl̥x
17. isčqłtrnx ^w ıłx, asčqłtrnx ^w ıłx, sčqłtrnx ^w ıłxs, sčqłtrnx ^w ıłxtət, sčqłtrnx ^w ıłxrńp, sčqłtrnx ^w ıłxsəl̥x
18. iksčqłtrnx ^w ıłx, aksčqłtrnx ^w ıłx, ksčqłtrnx ^w ıłxs, ksčqłtrnx ^w ıłxtət, ksčqłtrnx ^w ıłxrńp, ksčqłtrnx ^w ıłxsəl̥x

sʔaʔúms:

1. ıa čpłak iʔ tətŵit kł snəqsılxs, ixıʔ qłtrnx^wıłx . (When a boy returned to his family, he was considered to be a man.)
2. ıa čqłtrnx^wıłx iʔ spəplal ixıʔ čk ^w lıʔst tʔ sčəčmálaʔ. (When boys get to be men their able to produce kids.)
3. qłtrnx^wıłx ul tałt kiʔ sýsyus t sqłtmix ^w , tx ^w aʔx ^w ʔıłt ! (He's become quite a man. He has lots of kids!)

12. čtəłxʷúməxəʔx ul aʔ čwəńcut

A personal account from *A Salishan Autobiography* by Hmishməs (Christine Quintasket)

sʔuəms

kəmtísxń	sit on a rock
čkʷínpłəʔst / kʷínpłəʔńt	lead (as a horse)
qčtířń	to braid for someone
ńpłpłkínaʔńt	roll around ears
tqəń	touch
txəłktířń	wrap for someone
kčəwíwśńt	wash someone's face
mčustń	face paint / face makeup
čřəx	crimson red
qʷíńpńt	tuck / wrap something
lisřáı	shawl
xʷyíʔst	able to go
ktxʷícxmńt	send someone
taqńt	wave hand
kńxńpńt	close something
kłqəmnalıqsmńt	put thing in clothes
hřəwńst	loosen something
tłxʷíʔst	have difficulty with something
səxʷčúńməʔń	trainer
ʔəpʔípkstrń	wipe hands
ʔípsń	wipe face
pəyús	get wrinkled face
mńmiń	rub
təqtəqt	foolish
taʔxʷsumíx	get spiritual power

smýməy

<p>qipčń kiʔ kń təłxʷúməxəʔx. kń kəmtísxń ul kń čqʷəqʷ, áříʔ kń ńxít ul lut inxmińń iksčúńń inťúń. kń řńkxəń čkʷínpłəʔstń inkwáp. říʔ kń ʔupńkst ul ʔasıl spińtk. ilíʔ sič kń kičx, inťúń kʷuʔ čus, "xʷuýx kʷixʷńt əńkwáp řəpnáʔ !" ul kʷuʔ čus lut nixʷ ikstkńtłxmńń put kń řxstwiłx. čus aʔ čqłłt xəʔxáʔ t kłəłmılxʷ ul čń xńuńt iʔ śńkčəʔsqáxaʔ.</p> <p>kʷuʔ kʷuls inťúń. kʷuʔ təxńtis ul kʷuʔ qčtíř inqəpqíńtń ul kʷuʔ ńpłpłkínaʔs t isqəčqəčpínaʔ. kń txʷarkstrń ikstqám inqəpqíńtń, kʷuʔ čus, "lut akstqám əńqəpqíńtń čń řlap řə čpláı. kʷulmńt iʔ sřəxčíʔ t aksqəsqíńm." kʷuʔ txəłktíř inqəpqíńtń t sípíʔ ixíʔ mi lut kskʷixʷəxʷs í ʔəpnkstásqłt ilíʔ křəčřəčs. kʷuʔ kčəwíwśsəs ul kʷuʔ miłřts iskʷłús t tulmń mčustń. kʷuʔ xʷícxťs t sípíʔ qʷəqʷʔípaʔ ilíʔ čńqmiń řəpsípíʔxń, skńxist sqʷučť, t čřəx tulmń ul sřəxčíʔ stəxmiń. kʷuʔ řəčťtis t sípíʔ sklyřčín ul kʷuʔ qʷíńpńs iʔ t lisřáı. kʷuʔ řəpsípíʔxs t řəčřič t řəpsípíʔxń, ixíʔ kń way. way kń xčmńčut kń knaqř kń ksxʷúyaʔx kł wist.</p>	<p>sit on a rock lead</p> <p>braid; roll around ears touch scratch head; wrap wash face face paint crimson red; wrap; shawl</p>
---	---

<p>kíkím ksntǎǎǎǎǎ qihns ki? kń x^wǎi?st, ntǎǎǎǎǎ qihń łćkičx inhímistrń. q^wa?łstwíx^w inhǎǎǎǎǎǎǎ, čut inhímistrń way ǎsápi? ła?ła?ńtíh ǎksúmǎx ut lut pńkiń čkakičstń. ństiłs lut ǎast k^wu? kǎx^wičxrnś kǎ wist. ństiłs ǎi? tańmús, ǎi? ǎsápi? ta ńk^wulmń ut ča?k^w i? sqilx^w ča?k^w misčǎif t sáma? i? ńk^wulmńs. inhútm lut ǎa čihń. kǎ?irńs wýsq^wlq^wilt, sič k^wu? taqs lk^wilǎx. kǎnxńipń i? kńkńmip ut kń qalwitrń ta čkǎ wist.</p> <p>kń ?ilx^wt, kń tix^wm t smúk^wa?xń, ksarńtiń ut kń k^wuk^wsčút. ǎa kǎkičń i? yix^wútrńs i? wist kń čkńrań t xǎǎǎ ut kǎqəmnałqsmń. x^wus kń ǎłmus lut ǎłłap put kíkím kń qilt sič kń ǎlap. ǎi? sič hǎawmstń inhýqíp ut yəx^wmiń a? čx?it i? xǎut. kń ǎa ta?x^wsq^wsq^wsi? čǎif ití? ǎa č^wuý. inhčá kń čqičłx. kń ǎa qilt ut yəx^wmiń i? s?asíłs t xǎut ut čuń, "čǎif atá? ǎa č?áčq? inhǎx^wsíłtń. lut pńkiń ikstǎx^wi?st kń ǎa tk^wiltrń."</p> <p>itlí? k^wak^wulń i? k^wu? ččúhńma?sts inhútm ut isəx^wčúhńma?rń. kń ǎa kčawíwśrń ł čəčwíxa?, t q^wilčń kń ?ap?łpksrń, kń ?ipsrń mi lut ikstqám ǎsk^włús. áti? čń kń t?łk ut way kń pǎyús. pux^wń ta čkǎ sk^włptań ut čuń, "k^wilńčutń, húma? ǎi? kń ǎas ut kń x^wa?spińtk." mńmiń inhłkǎłx na?ł ǎčú?čú?xáń t q^wilčń, pux^wń kǎ xiyátnx^w, kǎ ńkńkńmńqńs ǎčǎawǎawíkst ut ǎčǎawǎawíxáń. kń kǎa?ńčút ničáýp kń k^wəčk^wačt. lut čtəqstih inhqəpǎihń kmax i? t stəxmiń. ǎək^wək^wǎast kń k^włkstmist, kń čǎalx ł čəčwíxa?. lihńtmń, kǎa?xtń i? xiyátnx^w čkǎk^włap, kń mut čǎačstń, ńwəswisłxstń ǎskńkńmńáń kǎ čniłts.</p> <p>púti? kń ǎa sk^wək^wiýmłt, i? sqilx^w ństiłs miyál təqtaqt ǎa kǎkǎx^wičxrnś i? sq^wsq^wsi?ǎs ǎi? knaqs. ?ayxáxa? i? ǎ^wýq^wǎayłqs na?ł i? k^wilǎ i? smśáma? ?awtípńtrń t sqilx^w ut lut nix^w č^wuýst i? ńk^wulmńsəłx. i? tǎ ǎǎǎǎǎǎǎ, lut ǎa čkińm put ?apńkstásqǎ ksk^wulstś mi sič way. ǎa ččúhńma?. inhčá kń tǎx^wi?st, lut ista?x^wsumíx.</p>	<p>able to go</p> <p>send someone</p> <p>wave hand; close</p> <p>put things in clothes; loosten</p> <p>have hard time trainer wipe hands; wipe face wrinkled face rub</p> <p>foolish</p> <p>get spiritual power</p>
---	---

sńsúx^wna? swłtiń

1. səx?kinx ut čq^waq^w Hmishməs ?
2. stihń i? čk^wihńpla?sts Hmishməs ?
3. k^wnxspińtk Hmishməs ǎa ǎǎǎǎǎǎǎ ?
4. əčihństń Hmishməs ǎa kičx kǎ čitx^w t tuńś ?
5. səx?kinx ut lut nix^w kstkǎłtrńs i? śńkłča?sqǎǎa?ś Hmishməs ?
6. swit i? k^wulś Hmishməs ?
7. čkiń k^wulńtrń Hmishməs i? qəpǎihńts t tuńś ?
8. čkiń mi qəsqinń Hmishməs ?
9. t stihń txəłkǎtrń i? qəpǎihńts Hmishməs ?
10. t stihń miłǎtrń i? sk^włustś Hmishməs ?
11. stihń i? x^wičxtrń Hmishməs t tuńś ?
12. stihń ilí? ł q^wəq^w?łpa? i? x^wičtrń t tuńtrńs ?
13. t stihń ǎačłtrń Hmishməs t tuńś ?
14. t stihń ǎ^wińpńtrń Hmishməs ?
15. kǎ?kńh ksx^wúya?x Hmishməs ?
16. ł k^winx ki? łćkičx Hmishməs i? mistrńs ?
17. səx?kinx ut q^wa?łstwíx^w Hmishməs i? ǎǎǎǎǎǎps ?
18. ł śńtiłs Hmishməs i? mistrńs, ča?k^w misčǎif t stihń i? ńk^wulmńs i? sqilx^w ?
19. əčihństń i? mistrńs t tuńś ?
20. stihń i? s?ihńs Hmishməs ?
21. stihń a? čkists Hmishməs ǎa kǎkičś i? yix^wútrńs i? wist ?
22. səx?kinx ut Hmishməs yəx^wmis i? xǎǎǎ ?

23. ƒa kćawíwśrn, t stírn ʔapʔipkstrń, ʔipśrn Hmishmės ?
24. t stím mńmńs iʔ kíkíłxs naʔt sćuʔćuʔxáns Hmishmės ?
25. ƒa kćawíwśrn, t stím aʔ ćkists Hmishmės ?
26. stím iʔ límńmńs, kćaʔxts Hmishmės ?
27. ƒa skćawíwśrn Hmishmės, stím nństíłs iʔ sqilxw ı kśkćawíwśrn iʔ sqwśqwsıʔs tıʔ knaqs ?
28. ʔaýxáxaʔ, swit iʔ ʔawńpńńtń t sqilxw ?
29. iʔ tı ƒa ƒa ƒa ƒa Hmishmės, kćawíwśrn kśkćawíwśrn aʔ ćła ƒa ƒa ?
30. haʔ taʔxwsumıx Hmishmės ? səxʔkinx kń səxʔkinx uʔ lut ?

ańćawńt swńtńń

1. haʔ kćawíwśrn t sćaʔaqw ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
2. haʔ ćkńwńplawstxw swit t spıʔsćıft ? maýxıt.
3. swit iʔ tǎxńtixw t nńwspıʔsćıft ? swit iʔ tǎxńtsıs ? maýxıt.
4. stím ćkńwńmństxw kćawíwśrn ƒa qǎsqıńń ? maýxıt.
5. kćawíwśrn ƒa skćawíwśrn, haʔ swit tǎłkńtsıs ańqǎpńńtń t sıpıʔ ıxıʔ mı lut kśkćawíwśrn ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
6. swit iʔ kćawíwśrn t spıʔsćıft ? swit iʔ kćawíwśrn ? maýxıt.
7. haʔ qwaw kćawíwśrn ƒa ćmıłśm t mćustń ? stím iʔ mćustń ćkńwńmństxw ? maýxıt.
8. haʔ iʔ ćfaǎ ańmıśǎst sćakńıłxw ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
9. haʔ swit qńwńpńńt iʔ t lıśǎı t nǎqspıńtk ? haʔ swit qńwńpńńt iʔ t lıśǎı ? maýxıt.
10. kćawíwśrn ƒa skćawíwśrn, haʔ qwaw ćqwaʔıstwıxw ańƒa ƒa ƒa ? maýxıt.
11. kćawíwśrn ƒa skćawíwśrn, kaʔkńń kaʔ ćkćawíwśrn ańƒa ƒa ƒa ? maýxıt.
12. haʔ kćawíwśrn swit kń sńtńmństń t skćawíwśrn ? swit iʔ kćawíwśrn ? maýxıt.
13. haʔ kćawíwśrn tıʔ tańmńs iʔ qśapıʔ nńwńmńs iʔ syilx ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
14. swit iʔ taqńts ƒapńaʔ t sǎıǎı ? swit iʔ taqńtxw ? maýxıt.
15. haʔ Ɣǎt sǎıǎı kćawíwśrn ćkńwśń ? maýxıt.
16. haʔ kćawíwśrn t xǎłłut t spıʔsćıft ? stím asćkńa ? maýxıt.
17. stím iʔ kńqǎmńıqsmńtxw t skćawíwśrn ? maýxıt.
18. stím iʔ hćawńmństxw t nǎqspıńtk ? maýxıt.
19. haʔ kćawíwśrn t spıʔsćıft ? səxʔkinx ? maýxıt.
20. swit asǎwńńmńa ? stím aʔ ćńwńmństń ? maýxıt.
21. t stím kćawíwśrn ƒa ƒa ƒa ? maýxıt.
22. haʔ kćawíwśrn ? swit iʔ Ɣawńs ı asńǎqśıłxw ? maýxıt.
23. kćawíwśrn ƒa ćkćawíwśrn, haʔ ćpuxwstxw iʔ nńkńkańqńs asćǎwńawńkst naʔt asćǎwńawńxń ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
24. ı ƒa kćawíwśrn, stím aʔ ćkistxw kćawíwśrn ƒa ćkńkstmıst ? maýxıt.
25. kćawíwśrn ƒa ćkćawíwśrn, haʔ ćńwǎswıśłxstxw asńmńmńxń kń xıyátnxw ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
26. swit iʔ lıńmńmńtxw t nǎqspıńtk ? swit iʔ lıńmńmńs ? maýxıt.
27. haʔ kćawíwśrn mıyáı tǎqtaq ƒa kśkćawíwśrn iʔ sćǎmńa ? tıʔ knaqs ƒa ćła ƒa ƒa ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ? maýxıt.

skl?iysm t xilm s?azums

A. c?nqmi? aksckwul: w?stikw a? c?nqmi?.

k?awiwsm / k?awiwst / k?awiwsm - to wash face

	i?c?a	anw?i	c?nits	mnim?at	mnim?amp	mnim?ts?ix
intransitive past/present						
intransitive customary/ actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future/inceptive						
intransitive imperfect future						
intransitive affirm. commands	---		---			---
intransitive neg. commands	---		---			---
transitive past/present						
transitive customary/ actual						
transitive progressive						
transitive imperfect						
transitive future						
transitive imperfect future						
transitive affirm. commands	---		---			---
transitive neg. commands	---		---			---
present durative / present perfect						
imperfect durative						
future durative						
future imperfect durative						
past perfect						
future perfect						

Č. switiň aksčkwúí: ktə́mčinx t miłkwčň nšə́xčň. nmyčimnt **asčqáý** kí nwyápixčň.

1. ha? k^w səčkáwíwsx ? (lut)

nwyápixčň:

2. ha? p skčáwíwsa?x ? (kiw)

nwyápixčň:

3. ha? łń kčáwíwsmə́x ? (lúti?)

nwyápixčň:

4. ha? yřat sřlřřalt čkčáwíwstx^w i? sčəčmála? ? (kiwa)

nwyápixčň:

5. səx?kinx ul kčáwíwsəs i? kəkwápa?s ? (ta?pús)

nwyápixčň:

6. uč k^wu? akskčáwíwsń ? (kiw)

nwyápixčň:

Č. Past/Present 36 čňqmiň aksčkwúí: nqýntik^w a? čktxas sřuńs í čňqmiň.

kčáwíwsnt- to wash someone's face

	iňčá	anwí	čniłts	mnińłtət	mnińłəmp	mnińłtsəłx
iňčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniłts						
mnińłtət	xxx			xxx		
mnińłəmp		xxx			xxx	
čniłtsəłx mnińłtsəłx						

ε. swítitíh aksčkwúl: ktətmčinx t miłkwčń hśəłxčín. nmyčinnmht i? swítitíh na? asčqáy kí nwyápixčń.

1. swit i? kwu? kčawíwsəs ? (asxílwi?)

nwyápixčń:

2. swit i? kwu? kčawíwshtń ińčá na? Qwlmnalqs ? (tuńtrńp)

nwyápixčń:

3. ha? kčawíwsłəmsəlx ? (kiw)

nwyápixčń:

4. ha? kčawíwsłəmt ? (lut)

nwyápixčń:

5. swit i? kčawíwshts ? (ińkək wápa?)

nwyápixčń:

6. ha? kčawíwsłəms i? pəptwína?xw ? (kíwa)

nwyápixčń:

H. Future 36 čńqmiń aksčkwúl: nqyńtikw a? čkíxas s?urms í čńqmiń.

kskčawíwsnt- to wash someone's face

	ińčá	anwí	čńits	mnińttət	mnińtəmp	mnińtsəlx
ińčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čńits						
mnińttət	xxx			xxx		
mnińtəmp		xxx			xxx	
čńitsəlx mnińtsəlx						

I. **swłtiń** aksčkwúl: kləłmčinx t milkwčńń nsəlxčńń. nmyčnmńt i? swłtiń na?ł asčqáý kł nwyápixčń.

1. swit i? kwu? kskčawíwšńtrń ińčá na?ł Qwłmńtalqs ? (knxčutńs i? səxwmmriń)

nwyápixčń:

2. ha? kwu? aksčawíwšń ińčá na?ł Qwłmńtalqs ? (səxwmmriń)

nwyápixčń:

3. ha? ʎAtál kskčawíwšńtəńs ʎapná? ? (kiwa)

nwyápixčń:

4. uč ańxmíńk kw iksčawíwšń ? (lut)

nwyápixčń:

5. swswit i? kskčawíwšńtsəlx ? (ińkəkwwápa?)

nwyápixčń:

6. uč p iksčawíwšń p tə čýʎap ? (kiw)

nwyápixčń:

čkwúlńmstń i? s?azúńs

1. kańtíxń- sit on a rock

sń?aslmíwś: kańkańtíxń

skwłstíń: kańtíxń / kańtíxńt (affirmative singular); lut akskańtíxń / lut akskańtíxńm (neg. singular);
kańtíxńwi / kańtíxńti (affirmative plural); lut kskańtíxńmp / lut kskańtíxńtp (neg. plural)

skł?iýstś

1. kń kańtíxń, kw kańtíxń, kańtíxń, kwu kańtíxń, p kańtíxń, kańtíxńəlx
2. kń čkańtíxń, kw čkańtíxń, čkańtíxń, kwu čkańtíxń, p čkańtíxń, čkańtíxńəlx
3. kń skańtíxńx, kw skańtíxńx, skańtíxńx, kwu skańtíxńx, p skańtíxńx, skańtíxńxəlx
4. kń səčkańtíxńx, kw səčkańtíxńx, səčkańtíxńx, kwu səčkańtíxńx, p səčkańtíxńx, səčkańtíxńxəlx
5. kń kskańtíxńna?x, kw skańtíxńna?x, kskańtíxńna?x, kwu kskańtíxńna?x, p skańtíxńna?x, kskańtíxńna?xəlx
6. kń ksəčkańtíxńna?x, kw səčkańtíxńna?, ksəčkańtíxńna?, kwu ksəčkańtíxńna?, p səčkańtíxńna?,
ksəčkańtíxńna?əlx
7. kańtíxń, kańtíxńtxw, kańtíxś, kańtíxńtrń, kańtíxńtp, kańtíxśəlx
8. čkańtíxństń, čkańtíxństxw, čkańtíxństś, čkańtíxństtrń, čkańtíxństp, čkańtíxństśəlx
9. iskańtíxńm, askańtíxńm, skańtíxś, skańtíxńtrń, skańtíxńtp, skańtíxśəlx
10. isəčkańtíxńm, asəčkańtíxńm, səčkańtíxś, səčkańtíxńtrń, səčkańtíxńtp, səčkańtíxśəlx
11. ikskańtíxńm, akskańtíxńm, kskańtíxńi?ś, kskańtíxńtrń, kskańtíxńtp, kskańtíxńi?śəlx
12. iksəčkańtíxńm, aksəčkańtíxńm, ksəčkańtíxńi?ś, ksəčkańtíxńtrń, ksəčkańtíxńtp, ksəčkańtíxńi?śəlx
13. iskańtíxń, askańtíxń, skańtíxńś, skańtíxńś, skańtíxńtət, skańtíxńmp, skańtíxńśəlx
14. isəčkańtíxń, asəčkańtíxń, səčkańtíxńś, səčkańtíxńtət, səčkańtíxńmp, səčkańtíxńśəlx
15. ikskańtíxń, akskańtíxń, kskańtíxńś, kskańtíxńtət, kskańtíxńmp, kskańtíxńśəlx
16. iksəčkańtíxń, aksəčkańtíxń, ksəčkańtíxńś, ksəčkańtíxńtət, ksəčkańtíxńmp, ksəčkańtíxńśəlx
17. isčkańtíxń, asčkańtíxń, sčkańtíxńś, sčkańtíxńtət, sčkańtíxńmp, sčkańtíxńśəlx

18. iksčkamťisxñ, aksčkamťisxñ, ksčkamťisxñs, ksčkamťisxñtət, ksčkamťisxñmp, ksčkamťisxñsəlx
sʔaʔúms:
1. kñ kaťisxñ uť kñ čqʷaqʷ, áfiʔ kñ ñxiť uť lut inñmíñk iksčúnřm inťúm. (I sat down on a boulder and cried, because I was scared to tell my mother about it.)
2. kʷu xłxi...łm uť kʷu ʔaýʔaýxʷt, ilíʔ kʷu tkʷlwtisxñ kʷu miřm. (We climbed the hill and got tired so we sat on the rocks and rested.)
3. skťʔimx kiʔ iklíʔ kaťisxñ . (He's waiting and that's why he's sitting on the rock.)
2. ñkxař- walk / go along
sñʔaslmíwıs: ñkxkxař
skʷłstifñ: ñkxmix (affirmative singular); lut aksñkxám (neg. singular); ñkxmíwi (affirmative plural); lut ksñkxařp (neg. plural)
skťʔiýsts
1. kñ ñkxař, kʷ ñkxař, ñkxař, kʷu ñkxař, p ñkxař, ñkxařəlx
2. kñ čñkxař, kʷ čñkxař, čñkxař, kʷu čñkxař, p čñkxař, čñkxařəlx
3. kñ sñkxmix, kʷ sñkxmix, sñkxmix, kʷu sñkxmix, p sñkxmix, sñkxmixəlx
4. kñ səčñkxmix, kʷ səčñkxmix, səčñkxmix, kʷu səčñkxmix, p səčñkxmix, səčñkxmixəlx
5. kñ ksñkxmíxaʔx, kʷ sñkxmíxaʔx, ksñkxmíxaʔx, kʷu ksñkxmíxaʔx, p sñkxmíxaʔx, ksñkxmíxaʔxəlx
6. kñ ksəčñkxmíxaʔx, kʷ sñkxmíxaʔx, ksñkxmíxaʔx, kʷu ksñkxmíxaʔx, p sñkxmíxaʔx, ksñkxmíxaʔxəlx
7. isñkxám, asñkxám, sñkxařs, sñkxařtət, sñkxařp, sñkxařsəlx
8. isəčñkxám, asəčñkxám, səčñkxařs, səčñkxařtət, səčñkxařp, səčñkxařsəlx
9. iksñkxám, aksñkxám, ksñkxařs, ksñkxařtət, ksñkxařp, ksñkxařsəlx
10. iksəčñkxám, aksəčñkxám, ksəčñkxařs, ksəčñkxařtət, ksəčñkxařp, ksəčñkxařsəlx
11. isčñkax, asčñkax, sčñkaxs, sčñkaxtət, sčñkaxmp, sčñkaxsəlx
12. iksčkax, aksčkax, ksčkaxs, ksčkaxtət, ksčkaxmp, ksčkaxsəlx
sʔaʔúms:
1. kñ ñkxař čkʷíñplaʔstñ inkwáp. (I walked home leading my pony.)
2. kʷu ñkxkxař uť kʷu ýʔap kí tawn. (We walked on the road and got to town.)
3. haʔ kʷ skxmíxaʔx iklíʔ ? (Are you going to walk over there?)
3. čkʷíñplaʔstñ / kʷíñplaʔñt- lead
sñʔaslmíwıs: kʷñkʷíñplaʔñt
skʷłstifñ: kʷíñplaʔx / kʷíñplaʔñt (affirmative singular); lut akskʷíñplaʔřm (neg. singular); kʷíñplaʔwi / kʷíñplaʔñti (affirmative plural); lut kskʷíñplaʔřp / lut kskʷíñplaʔñti (neg. plural)
skťʔiýsts
1. kñ kʷíñplaʔřm, kʷ kʷíñplaʔřm, kʷíñplaʔřm, kʷu kʷíñplaʔřm, p kʷíñplaʔřm, kʷíñplaʔřməlx
2. kñ čkʷíñplaʔřm, kʷ čkʷíñplaʔřm, čkʷíñplaʔřm, kʷu čkʷíñplaʔřm, p čkʷíñplaʔřm, čkʷíñplaʔřməlx
3. kñ skʷíñplaʔx, kʷ skʷíñplaʔx, skʷíñplaʔx, kʷu skʷíñplaʔx, p skʷíñplaʔx, skʷíñplaʔxəlx
4. kñ səčkʷíñplaʔx, kʷ səčkʷíñplaʔx, səčkʷíñplaʔx, kʷu səčkʷíñplaʔx, p səčkʷíñplaʔx, səčkʷíñplaʔxəlx
5. kñ kskʷíñplaʔaʔx, kʷ skʷíñplaʔaʔx, kskʷíñplaʔaʔx, kʷu kskʷíñplaʔaʔx, p skʷíñplaʔaʔx, kskʷíñplaʔaʔxəlx
6. kñ ksəčkʷíñplaʔaʔx, kʷ səčkʷíñplaʔaʔx, ksəčkʷíñplaʔaʔx, kʷu ksəčkʷíñplaʔaʔx, p səčkʷíñplaʔaʔx, ksəčkʷíñplaʔaʔxəlx
7. kʷíñplaʔñ, kʷíñplaʔñtxʷ, kʷíñplaʔs, kʷíñplaʔñtřm, kʷíñplaʔñtp, kʷíñplaʔsəlx
8. čkʷíñplaʔstñ, čkʷíñplaʔstxʷ, čkʷíñplaʔsts, čkʷíñplaʔstřm, čkʷíñplaʔstp, čkʷíñplaʔstsəlx
9. iskʷíñplaʔřm, askʷíñplaʔřm, skʷíñplaʔs, skʷíñplaʔñtřm, skʷíñplaʔñtp, skʷíñplaʔsəlx

10. isəčkʷínplaʔm, asəčkʷínplaʔm, səčkʷínplaʔs, səčkʷínplaʔntm, səčkʷínplaʔntp, səčkʷínplaʔsəlx
11. ikskʷínplaʔm, akskʷínplaʔm, kskʷínplaʔis, kskʷínplaʔntm, kskʷínplaʔntp, kskʷínplaʔisəlx
12. iksəčkʷínplaʔm, aksəčkʷínplaʔm, ksəčkʷínplaʔis, ksəčkʷínplaʔntm, ksəčkʷínplaʔntp, ksəčkʷínplaʔisəlx
13. iskʷínplaʔm, askʷínplaʔm, skʷínplaʔms, skʷínplaʔmtət, skʷínplaʔmp, skʷínplaʔmsəlx
14. isəčkʷínplaʔm, asəčkʷínplaʔm, səčkʷínplaʔms, səčkʷínplaʔmtət, səčkʷínplaʔmp, səčkʷínplaʔmsəlx
15. ikskʷínplaʔm, akskʷínplaʔm, kskʷínplaʔms, kskʷínplaʔmtət, kskʷínplaʔmp, kskʷínplaʔmsəlx
16. iksəčkʷínplaʔm, aksəčkʷínplaʔm, ksəčkʷínplaʔms, ksəčkʷínplaʔmtət, ksəčkʷínplaʔmp, ksəčkʷínplaʔmsəlx
17. isčkʷínplaʔ, asčkʷínplaʔ, sčkʷínplaʔs, sčkʷínplaʔtət, sčkʷínplaʔmp, sčkʷínplaʔsəlx
18. iksčkʷínplaʔ, aksčkʷínplaʔ, ksčkʷínplaʔs, ksčkʷínplaʔtət, ksčkʷínplaʔmp, ksčkʷínplaʔsəlx
sʔaʔúms:
1. kn tñkxam čkʷínplaʔstñ inkwáp. (I walked home leading my pony.)
2. ʔačmñwixʰnt añkwáp mi tkʷñkʷínplaʔnt k añtmxʷúlaʔxʷ. (Tie your horses together to lead them to your country.)
3. čm kn tə knmpqiñ tiʔ kʷu čkʷínplaʔstsəlx. (When I go blind, they will be leading me around.)
4. ǵəčltim / ǵcañt- to braid
sñʔasimíws: ǵəčǵčtim / ǵəčǵcañt
skʷístiñ: ǵčmix / ǵčhtikʷ (affirmative singular); lut aksǵčám (neg. singular); ǵčmíwi / ǵčntíkʷi (affirmative plural); lut ksǵčarmp / lut ksǵčntip (neg. plural)
skíʔiyst
1. kn ǵčám, kʷ ǵčám, ǵčám, kʷu ǵčám, p ǵčám, ǵčáməlx
2. kn čǵčám, kʷ čǵčám, čǵčám, kʷu čǵčám, p čǵčám, čǵčáməlx
3. kn sǵčmix, kʷ sǵčmix, sǵčmix, kʷu sǵčmix, p sǵčmix, sǵčmixəlx
4. kn səčǵčmix, kʷ səčǵčmix, səčǵčmix, kʷu səčǵčmix, p səčǵčmix, səčǵčmixəlx
5. kn ksǵčmíxaʔx, kʷ sǵčmíxaʔx, ksǵčmíxaʔx, kʷu ksǵčmíxaʔx, p sǵčmíxaʔx, sǵčmíxaʔxəlx
6. kn ksəčǵčmíxaʔx, kʷ səčǵčmíxaʔx, ksəčǵčmíxaʔx, kʷu ksəčǵčmíxaʔx, p səčǵčmíxaʔx, ksəčǵčmíxaʔxəlx
7. ǵčntiñ, ǵčntixʷ, ǵčntis, ǵčntim, ǵčntip, ǵčntisəlx
8. čǵčstiñ, čǵčstixʷ, čǵčstis, čǵčstim, čǵčstip, čǵčstisəlx
9. isǵčám, asǵčám, sǵčntis, sǵčntim, sǵčntip, sǵčntisəlx
10. isəčǵčám, asəčǵčám, səčǵčntis, səčǵčntim, səčǵčntip, səčǵčntisəlx
11. iksǵčám, aksǵčám, ksǵčntis, ksǵčntim, ksǵčntip, ksǵčntisəlx
12. iksəčǵčám, aksəčǵčám, ksəčǵčntis, ksəčǵčntim, ksəčǵčntip, ksəčǵčntisəlx
13. isǵčám, asǵčám, sǵčarms, sǵčarntət, sǵčarmp, sǵčarmsəlx
14. isəčǵčám, asəčǵčám, səčǵčarms, səčǵčarntət, səčǵčarmp, səčǵčarmsəlx
15. iksǵčám, aksǵčám, ksǵčarms, ksǵčarntət, ksǵčarmp, ksǵčarmsəlx
16. iksəčǵčám, aksəčǵčám, ksəčǵčarms, ksəčǵčarntət, ksəčǵčarmp, ksəčǵčarmsəlx
17. isčǵčám, asčǵčám, sčǵčarms, sčǵčarntət, sčǵčarmp, sčǵčarmsəlx
18. iksčǵčám, aksčǵčám, ksčǵčarms, ksčǵčarntət, ksčǵčarmp, ksčǵčarmsəlx
sʔaʔúms:
1. kʷuʔ təxntis ut kʷuʔ ǵəčltis inqəpqiñt ut kʷuʔ nǵpǵpíkinaʔs t isǵəčǵəčpínaʔ. (She combed my hair and braided it tightly into two knots above my ears.)
2. iswáwásaʔ kʷu ǵəčǵčtim iʔ qəpqiñtət. (My auntie would braid our hair.)
3. xstǵáčəc iʔ smarñim ʔa čǵčstisəlx iʔ qəpqiñts t samáʔ sǵáč. (When women french braid their hair it looks nice.)
5. nǵpǵpíkinaʔ- rolled over the ears

singular: <i>h̄p̄l̄k̄inaʔ</i>
skʷl̄stiñ: <i>h̄p̄l̄k̄inaʔx / h̄p̄l̄k̄inaʔnt</i> (affirmative singular); <i>lut aks̄h̄p̄l̄k̄inaʔm</i> (neg. singular); <i>h̄p̄l̄k̄inaʔwi / h̄p̄l̄k̄inaʔnti</i> (affirmative plural); <i>lut ksh̄p̄l̄k̄inaʔmp / lut ksh̄p̄l̄k̄inaʔntp</i> (neg. plural)
sk̄l̄ʔiʔsts 1. <i>k̄h̄ h̄p̄l̄k̄inaʔ, kʷ h̄p̄l̄k̄inaʔ, h̄p̄l̄k̄inaʔ, kʷu h̄p̄l̄k̄inaʔ, p h̄p̄l̄k̄inaʔ, h̄p̄l̄k̄inaʔəlx</i> 2. <i>k̄h̄ č̄h̄p̄l̄k̄inaʔ, kʷ č̄h̄p̄l̄k̄inaʔ, č̄h̄p̄l̄k̄inaʔ, kʷu č̄h̄p̄l̄k̄inaʔ, p č̄h̄p̄l̄k̄inaʔ, č̄h̄p̄l̄k̄inaʔəlx</i> 3. <i>k̄h̄ sh̄p̄l̄k̄inaʔx, kʷ sh̄p̄l̄k̄inaʔx, sh̄p̄l̄k̄inaʔx, kʷu sh̄p̄l̄k̄inaʔx, p sh̄p̄l̄k̄inaʔx, sh̄p̄l̄k̄inaʔxəlx</i> 4. <i>k̄h̄ səč̄h̄p̄l̄k̄inaʔx, kʷ səč̄h̄p̄l̄k̄inaʔx, səč̄h̄p̄l̄k̄inaʔx, kʷu səč̄h̄p̄l̄k̄inaʔx, p səč̄h̄p̄l̄k̄inaʔx, səč̄h̄p̄l̄k̄inaʔxəlx</i> 5. <i>k̄h̄ ksh̄p̄l̄k̄inaʔaʔx, kʷ sh̄p̄l̄k̄inaʔaʔx, ksh̄p̄l̄k̄inaʔaʔx, kʷu ksh̄p̄l̄k̄inaʔaʔx, p sh̄p̄l̄k̄inaʔaʔx, ksh̄p̄l̄k̄inaʔaʔxəlx</i> 6. <i>k̄h̄ ksəč̄h̄p̄l̄k̄inaʔaʔx, kʷ səč̄h̄p̄l̄k̄inaʔaʔx, ksəč̄h̄p̄l̄k̄inaʔaʔx, kʷu ksəč̄h̄p̄l̄k̄inaʔaʔx, p səč̄h̄p̄l̄k̄inaʔaʔx, ksəč̄h̄p̄l̄k̄inaʔaʔxəlx</i> 7. <i>h̄p̄l̄k̄inaʔn̄, h̄p̄l̄k̄inaʔntxʷ, h̄p̄l̄k̄inaʔs, h̄p̄l̄k̄inaʔntm̄, h̄p̄l̄k̄inaʔntp, h̄p̄l̄k̄inaʔsəlx</i> 8. <i>č̄h̄p̄l̄k̄inaʔstn̄, č̄h̄p̄l̄k̄inaʔstxʷ, č̄h̄p̄l̄k̄inaʔsts, č̄h̄p̄l̄k̄inaʔstm̄, č̄h̄p̄l̄k̄inaʔstp, č̄h̄p̄l̄k̄inaʔstsəlx</i> 9. <i>ish̄p̄l̄k̄inaʔm̄, ash̄p̄l̄k̄inaʔm̄, sh̄p̄l̄k̄inaʔs, sh̄p̄l̄k̄inaʔntm̄, sh̄p̄l̄k̄inaʔntp, sh̄p̄l̄k̄inaʔsəlx</i> 10. <i>isəč̄h̄p̄l̄k̄inaʔm̄, asəč̄h̄p̄l̄k̄inaʔm̄, səč̄h̄p̄l̄k̄inaʔs, səč̄h̄p̄l̄k̄inaʔntm̄, səč̄h̄p̄l̄k̄inaʔntp, səč̄h̄p̄l̄k̄inaʔsəlx</i> 11. <i>iksh̄p̄l̄k̄inaʔm̄, aks̄h̄p̄l̄k̄inaʔm̄, ksh̄p̄l̄k̄inaʔiʔs, ksh̄p̄l̄k̄inaʔntm̄, ksh̄p̄l̄k̄inaʔntp, ksh̄p̄l̄k̄inaʔiʔsəlx</i> 12. <i>iksəč̄h̄p̄l̄k̄inaʔm̄, aksəč̄h̄p̄l̄k̄inaʔm̄, ksəč̄h̄p̄l̄k̄inaʔiʔs, ksəč̄h̄p̄l̄k̄inaʔntm̄, ksəč̄h̄p̄l̄k̄inaʔntp, ksəč̄h̄p̄l̄k̄inaʔiʔsəlx</i> 13. <i>ish̄p̄l̄k̄inaʔm̄, ash̄p̄l̄k̄inaʔm̄, sh̄p̄l̄k̄inaʔms, sh̄p̄l̄k̄inaʔmtət, sh̄p̄l̄k̄inaʔmp, sh̄p̄l̄k̄inaʔmsəlx</i> 14. <i>isəč̄h̄p̄l̄k̄inaʔm̄, asəč̄h̄p̄l̄k̄inaʔm̄, səč̄h̄p̄l̄k̄inaʔms, səč̄h̄p̄l̄k̄inaʔmtət, səč̄h̄p̄l̄k̄inaʔmp, səč̄h̄p̄l̄k̄inaʔmsəlx</i> 15. <i>iksh̄p̄l̄k̄inaʔm̄, aks̄h̄p̄l̄k̄inaʔm̄, ksh̄p̄l̄k̄inaʔms, ksh̄p̄l̄k̄inaʔmtət, ksh̄p̄l̄k̄inaʔmp, ksh̄p̄l̄k̄inaʔmsəlx</i> 16. <i>iksəč̄h̄p̄l̄k̄inaʔm̄, aksəč̄h̄p̄l̄k̄inaʔm̄, ksəč̄h̄p̄l̄k̄inaʔms, ksəč̄h̄p̄l̄k̄inaʔmtət, ksəč̄h̄p̄l̄k̄inaʔmp, ksəč̄h̄p̄l̄k̄inaʔmsəlx</i> 17. <i>isč̄h̄p̄l̄k̄inaʔ, asč̄h̄p̄l̄k̄inaʔ, sč̄h̄p̄l̄k̄inaʔs, sč̄h̄p̄l̄k̄inaʔtət, sč̄h̄p̄l̄k̄inaʔmp, sč̄h̄p̄l̄k̄inaʔsəlx</i> 18. <i>iksch̄h̄p̄l̄k̄inaʔ, aksč̄h̄p̄l̄k̄inaʔ, ksch̄h̄p̄l̄k̄inaʔs, ksch̄h̄p̄l̄k̄inaʔtət, ksch̄h̄p̄l̄k̄inaʔmp, ksch̄h̄p̄l̄k̄inaʔsəlx</i>
sʔaʔúms: 1. <i>kʷuʔ təx̄ntis uʔ kʷuʔ q̄əç̄tis iñqəp̄q̄iñt̄ uʔ kʷuʔ h̄p̄l̄p̄l̄k̄inaʔs</i> t isq̄əç̄q̄əç̄p̄inaʔ. (She combed my hair and braided it tightly into two knots above my ears.) 2. <i>iʔ kʷalt̄ t añqʷáčq̄n̄ č̄h̄p̄l̄k̄inaʔ.</i> (That warm hat you got has ear flaps.) 3. <i>iñkək̄wápaʔ č̄h̄p̄l̄k̄inaʔ.</i> (My dog has hanging ears.)
6. tqam̄- to touch
sn̄ʔas̄l̄m̄iʔws: <i>təqtqam̄</i>
skʷl̄stiñ: <i>tqm̄ix / tq̄ntikʷ</i> (affirmative singular); <i>lut akstqam̄</i> (neg. singular); <i>tqm̄iwi / ntq̄ntikʷi</i> (affirmative plural); <i>lut kstqam̄p / lut kstq̄ntip</i> (neg. plural)
sk̄l̄ʔiʔsts 1. <i>k̄h̄ tqam̄, kʷ tqam̄, tqam̄, kʷu tqam̄, p tqam̄, tqam̄əlx</i> 2. <i>k̄h̄ č̄tqam̄, kʷ č̄tqam̄, č̄tqam̄, kʷu č̄tqam̄, p č̄tqam̄, č̄tqam̄əlx</i> 3. <i>k̄h̄ stqm̄ix, kʷ stqm̄ix, stqm̄ix, kʷu stqm̄ix, p stqm̄ix, stqm̄ixəlx</i> 4. <i>k̄h̄ səč̄tqm̄ix, kʷ səč̄tqm̄ix, səč̄tqm̄ix, kʷu səč̄tqm̄ix, p səč̄tqm̄ix, səč̄tqm̄ixəlx</i> 5. <i>k̄h̄ kstqm̄ixaʔx, kʷ stqm̄ixaʔx, kstqm̄ixaʔx, kʷu kstqm̄ixaʔx, p stqm̄ixaʔx, kstqm̄ixaʔxəlx</i> 6. <i>kn̄ ksəč̄tqm̄ixaʔx, kʷ səč̄tqm̄ixaʔ, ksəč̄tqm̄ixaʔ, kʷu ksəč̄tqm̄ixaʔ, p səč̄tqm̄ixaʔ, ksəč̄tqm̄ixaʔəlx</i> 7. <i>tq̄ntiñ, tq̄ntixʷ, tq̄ntis, tq̄ntim̄, tq̄ntip, tq̄ntisəlx</i> 8. <i>č̄tq̄stiñ, č̄tq̄stixʷ, č̄tq̄stis, č̄tq̄stim̄, č̄tq̄stip, č̄tq̄stisəlx</i> 9. <i>istqam̄, astqam̄, stq̄ntis, stq̄ntim̄, stq̄ntip, stq̄ntisəlx</i> 10. <i>isəč̄tqam̄, asəč̄tqam̄, səč̄tq̄ntis, səč̄tq̄ntim̄, səč̄tq̄ntip, səč̄tq̄ntisəlx</i> 11. <i>ikstqam̄, akstqam̄, kstq̄ntis, kstq̄ntim̄, kstq̄ntip, kstq̄ntisəlx</i>

12. ikšəčtqám, aksəčtqám, ksəčtqántis, ksəčtqántim, ksəčtqántip, ksəčtqántisəlx
13. istqám, astqám, stqams, stqamətət, stqamþ, stqamsəlx
14. isəčtqám, asəčtqám, səčtqams, səčtqamətət, səčtqamþ, səčtqamsəlx
15. ikstqám, akstqám, kstqams, kstqamətət, kstqamþ, kstqamsəlx
16. ikšəčtqám, aksəčtqám, ksəčtqams, ksəčtqamətət, ksəčtqamþ, ksəčtqamsəlx
17. isčtáq, asčtáq, sčtaqs, sčtaqtət, sčtaqþ, sčtaqsəlx
18. ikščtáq, aksčtáq, ksčtaqs, ksčtaqtət, ksčtaqþ, ksčtaqsəlx
sʔaʔúms:
1. kń txʷarkstń ikstqám ińqəpqińtn, kʷuʔ čus, "lut akstqám ańqəpqińtn čń řlap řa čplal." (I reached up to touch my hair, but she told me, Don't touch your hair. You will stop it from growing.)
2. řa čkřaʔń iʔ sqilxʷ čtaqtqaməlx . (When some people pray they make the sign of the cross.)
3. lut ɣřat stiń aksčtáq . (You don't touch everything.)
7. qəsqinń - scratch the head
sńʔasimíws: qəsqəsqinń
skʷlistiń: tqmix / tqńtikʷ (affirmative singular); lut akstqám (neg. singular); tqmíwi / řtqńtikʷi (affirmative plural); lut kstqamþ / lut kstqántip (neg. plural)
skřiʔiysts
1. kń qəsqinń, kʷ qəsqinń, qəsqinń, kʷu qəsqinń, p qəsqinń, qəsqinńəlx
2. kń čqəsqinń, kʷ čqəsqinń, čqəsqinń, kʷu čqəsqinń, p čqəsqinń, čqəsqinńəlx
3. kń sqəsqinx, kʷ sqəsqinx, sqəsqinx, kʷu sqəsqinx, p sqəsqinx, sqəsqinxəlx
4. kń səčqəsqinx, kʷ səčqəsqinx, səčqəsqinx, kʷu səčqəsqinx, p səčqəsqinx, səčqəsqinxəlx
5. kń ksqəsqinaʔx, kʷ sqəsqinaʔx, ksqəsqinaʔx, kʷu ksqəsqinaʔx, p sqəsqinaʔx, ksqəsqinaʔxəlx
6. kń ksəčqəsqinaʔx, kʷ səčqəsqinaʔx, ksəčqəsqinaʔx, kʷu ksəčqəsqinaʔx, p səčqəsqinaʔx, ksəčqəsqinaʔxəlx
7. qəsqiń, qəsqińtxʷ, qəsqis, qəsqińtn, qəsqińtp, qəsqisəlx
8. čqəsqistń, čqəsqistxʷ, čqəsqists, čqəsqistń, čqəsqistp, čqəsqistsəlx
9. isqəsqinń, asqəsqinń, sqəsqis, sqəsqińtn, sqəsqińtp, sqəsqisəlx
10. isəčqəsqinń, asəčqəsqinń, səčqəsqis, səčqəsqińtn, səčqəsqińtp, səčqəsqisəlx
11. iksqəsqinń, aksqəsqinń, ksqəsqińs, ksqəsqińtn, ksqəsqińtp, ksqəsqińsəlx
12. ikšəčqəsqinń, aksəčqəsqinń, ksəčqəsqińs, ksəčqəsqińtn, ksəčqəsqińtp, ksəčqəsqińsəlx
13. isqəsqinń, asqəsqinń, sqəsqinńs, sqəsqinńtət, sqəsqinńþ, sqəsqinńsəlx
14. isəčqəsqinń, asəčqəsqinń, səčqəsqinńs, səčqəsqinńtət, səčqəsqinńþ, səčqəsqinńsəlx
15. iksqəsqinń, aksqəsqinń, ksqəsqinńs, ksqəsqinńtət, ksqəsqinńþ, ksqəsqinńsəlx
16. ikšəčqəsqinń, aksəčqəsqinń, ksəčqəsqinńs, ksəčqəsqinńtət, ksəčqəsqinńþ, ksəčqəsqinńsəlx
17. isčqəsqiń, asčqəsqiń, sčqəsqińs, sčqəsqińtət, sčqəsqinńþ, sčqəsqińsəlx
18. ikščqəsqiń, aksčqəsqiń, ksčqəsqińs, ksčqəsqińtət, ksčqəsqinńþ, ksčqəsqińsəlx
sʔaʔúms:
1. kʷulmńt iʔ sřəřciʔ ř aksqəsqinń ." (Use a stick when you want to scratch your head.)
2. křqʷtəřixʷaʔ ul qəsqəsqinń . (They get lousy and they scratch their heads)
3. kń papúřaʔqń ul kń swpáyaʔqń ul kń čqəsqinń . (I get dandruff and my head itches, so I scratch my head.)
8. txəłkřtim / txəłkřnt / txəłkřam - wrap up for someone
sńʔasimíws: txəłxəłkřtim
skʷlistiń: txəłkmix / txəłkřtikʷ (affirmative singular); lut akstxəłkřtim (neg. singular); txəłkmíwi / txəłkřtikʷi (affirmative plural); lut kstxəłkřamþ / lut kstxəłkřtip (neg. plural)

sklʔiʔsts

1. kñ txəlkaṁ, kʷ txəlkaṁ, txəlkaṁ, kʷu txəlkaṁ, p txəlkaṁ, txəlkaṁəlx
2. kñ čtxəlkaṁ, kʷ čtxəlkaṁ, čtxəlkaṁ, kʷu čtxəlkaṁ, p čtxəlkaṁ, čtxəlkaṁəlx
3. kñ stxəlkmix, kʷ stxəlkmix, stxəlkmix, kʷu stxəlkmix, p stxəlkmix, stxəlkmixəlx
4. kñ səčtxəlkmix, kʷ səčtxəlkmix, səčtxəlkmix, kʷu səčtxəlkmix, p səčtxəlkmix, səčtxəlkmixəlx
5. kñ kstxəlkmixaʔx, kʷ stxəlkmixaʔx, kstxəlkmixaʔx, kʷu kstxəlkmixaʔx, p stxəlkmixaʔx, kstxəlkmixaʔxəlx
6. kñ ksəčtxəlkmixaʔx, kʷ səčtxəlkmixaʔx, ksəčtxəlkmixaʔx, kʷu ksəčtxəlkmixaʔx, p səčtxəlkmixaʔx, ksəčtxəlkmixaʔxəlx
7. txəlktitñ, txəlktixʷ, txəlktis, txəlktim, txəlktip, txəlktisəlx
8. čtxəlktitñ, čtxəlktixʷ, čtxəlktis, čtxəlktim, čtxəlktip, čtxəlktisəlx
9. istxəlktim, astxəlktim, stxəlktis, stxəlktim, stxəlktip, stxəlktisəlx
10. isəčtxəlktim, asəčtxəlktim, səčtxəlktis, səčtxəlktim, səčtxəlktip, səčtxəlktisəlx
11. ikstxəlktim, akstxəlktim, kstxəlktis, kstxəlktim, kstxəlktip, kstxəlktisəlx
12. iksəčtxəlktim, aksəčtxəlktim, ksəčtxəlktis, ksəčtxəlktim, ksəčtxəlktip, ksəčtxəlktisəlx
13. istxəlktim, astxəlktim, stxəlktims, stxəlktimtət, stxəlktimp, stxəlktimsəlx
14. isəčtxəlktim, asəčtxəlktim, səčtxəlktims, səčtxəlktimtət, səčtxəlktimp, səčtxəlktimsəlx
15. ikstxəlktim, akstxəlktim, kstxəlktims, kstxəlktimtət, kstxəlktimp, kstxəlktimsəlx
16. iksəčtxəlktim, aksəčtxəlktim, ksəčtxəlktims, ksəčtxəlktimtət, ksəčtxəlktimp, ksəčtxəlktimsəlx
17. isčtlák, asčtlák, sčtláks, sčtláktət, sčtlákrp, sčtláksəlx
18. iksčtlák, aksčtlák, ksčtláks, ksčtláktət, ksčtlákrp, ksčtláksəlx

sʔaʔúms:

1. kʷuʔ **txəlktis** inqəpqiñtñ t sípiʔ ixíʔ mi lut kskʷixʷəxʷs í ʔapñkstásqt ilíʔ ksəčʔačs. (She wrapped my braids with buckskin strings so they would not come loose during the next ten days.)
2. **txəlxləktim** í sʔəxčiʔ iʔ skʔačiwstsəlx. (We tied their flags to a stick.)
3. **čtxəlxləktis** iʔ qəpqiñtñs t sʔəpčničaʔ. (They wrap cloth around his hair.)

9. kčawíwsñt- wash someone's face**sñʔasímíws:** kčwčawíwsñt

skʷístiñ: kčawíwsx / kčawíwsñt (affirmative singular); lut akskčawíws / lut akskčawíwsñ (neg. singular); kčawíwswi / kčawíwsñti (affirmative plural); lut kskčawíwsmp / lut kskčawíwsñtp (neg. plural)

sklʔiʔsts

1. kñ kčawíwsñ, kʷ kčawíwsñ, kčawíwsñ, kʷu kčawíwsñ, p kčawíwsñ, kčawíwsñəlx
2. kñ čkčawíwsñ, kʷ čkčawíwsñ, čkčawíwsñ, kʷu čkčawíwsñ, p čkčawíwsñ, čkčawíwsñəlx
3. kñ skčawíwsx, kʷ skčawíwsx, skčawíwsx, kʷu skčawíwsx, p skčawíwsx, skčawíwsxəlx
4. kñ səčkčawíwsx, kʷ səčkčawíwsx, səčkčawíwsx, kʷu səčkčawíwsx, p səčkčawíwsx, səčkčawíwsxəlx
5. kñ kskčawíwsaʔx, kʷ skčawíwsaʔx, kskčawíwsaʔx, kʷu kskčawíwsaʔx, p skčawíwsaʔx, kskčawíwsaʔxəlx
6. kñ ksəčkčawíwsaʔx, kʷ səčkčawíwsaʔx, ksəčkčawíwsaʔx, kʷu ksəčkčawíwsaʔx, p səčkčawíwsaʔx, ksəčkčawíwsaʔxəlx
7. kčawíwsñ, kčawíwsñtxʷ, kčawíwsəs, kčawíwsñtñ, kčawíwsñtp, kčawíwsəsəlx
8. čkčawíwsñtñ, čkčawíwsñtxʷ, čkčawíwsñts, čkčawíwsñtñ, čkčawíwsñtp, čkčawíwsñtsəlx
9. iskčawíwsñ, askčawíwsñ, skčawíwsəs, skčawíwsñtñ, skčawíwsñtp, skčawíwsəsəlx
10. isəčkčawíwsñ, asəčkčawíwsñ, səčkčawíwsəs, səčkčawíwsñtñ, səčkčawíwsñtp, səčkčawíwsəsəlx
11. ikskčawíwsñ, akskčawíwsñ, kskčawíwsñtñ, kskčawíwsñtp, kskčawíwsñtñ, kskčawíwsñtp, kskčawíwsñtñsəlx
12. iksəčkčawíwsñ, aksəčkčawíwsñ, ksəčkčawíwsñtñ, ksəčkčawíwsñtp, ksəčkčawíwsñtp, ksəčkčawíwsñtñsəlx
13. iskčawíwsñ, askčawíwsñ, skčawíwsñts, skčawíwsñtət, skčawíwsñtp, skčawíwsñtsəlx

14. isəčkəwíwśm, asəčkəwíwśm, səčkəwíwśm, səčkəwíwśm, səčkəwíwśm, səčkəwíwśm, səčkəwíwśm, səčkəwíwśm
15. ikskəwíwśm, akskəwíwśm, kskəwíwśm, kskəwíwśm, kskəwíwśm, kskəwíwśm, kskəwíwśm, kskəwíwśm
16. iksəčkəwíwśm, aksəčkəwíwśm, ksəčkəwíwśm, ksəčkəwíwśm, ksəčkəwíwśm, ksəčkəwíwśm, ksəčkəwíwśm, ksəčkəwíwśm
17. isčkəwíwś, asčkəwíwś, sčkəwíwś, sčkəwíwś, sčkəwíwś, sčkəwíwś, sčkəwíwś, sčkəwíwś
18. iksčkəwíwś, aksčkəwíwś, ksčkəwíwś, ksčkəwíwś, ksčkəwíwś, ksčkəwíwś, ksčkəwíwś, ksčkəwíwś
s?azúms:
1. kʷu? kəwíwśəs u? kʷu? miłts iskʷlús t tułmń mčustń. (She washed my face and painted it with a red earth paint.)
2. kəwíwśnt asqʷsqʷsı?, miyál fəaýs. (Wash your kids' face, it's too dirty.)
3. kəwíwśm u? mčusm mi sič pfasm. (She washes her face and puts lotion on, then powders her face.)
10. mčustń- face paint
sń?aslmíwś: məčmčustń
s?azúms:
1. kʷu? kəwíwśəs u? kʷu? miłts iskʷlús t tułmń mčustń. (She washed my face and painted it with a red earth paint.)
2. xʷusm i? mčmčustńs. (She has a variety of face creams.)
3. t kʷsixʷ sqʷučt km skmxisť s qʷučt ka? čmčusm km mčáya?qmń i? sqilxʷ. (People used goose grease or bear grease to put their hair or to put on their faces.)
11. čfaǎ- crimson red
sń?aslmíwś:
s?azúms:
1. kʷu? xʷicxťs t sípi? qʷəqʷ?ipa? ilí? čńqmń səpsípi?xn, skmxisť s qʷučt, t čfaǎ tułmń u? sǎǎčiči? stəxmiń. (She gave me a little buckskin bag with an extra pair of moccasins, bear grease, some red face paint, and a wooden comb.)
2. i? tułmən ti? čfaǎ ití? ka? čmiłtsəlx i? skʷlustsəlx. (Red ochre is what they used to paint their faces.)
3. a? čknaqs i? təkłmilxʷ čmiłts t čfaǎ i? sńkłiŋwśts i? qəpqińťs ixi? u? ýfat swit čmistís knaqs. (A single woman paints the part of her hair that shows everyone that she is single.)
12. qʷińpńt- tuck / wrap
sń?aslmíwś: qʷńqʷińpńt
skʷiŋstíń: qʷińpx / qʷińpńt (affirmative singular); lut aksqʷińpń (neg. singular); qʷińpwi / qʷińpńti (affirmative plural); lut ksqʷińpńp / lut ksqʷińpńtp (neg. plural)
skł?iýsts
1. kń qʷińpń, kʷ qʷińpń, qʷińpń, kʷu qʷińpń, p qʷińpń, qʷińpńəlx
2. kń čqʷińpń, kʷ čqʷińpń, čqʷińpń, kʷu čqʷińpń, p čqʷińpń, čqʷińpńəlx
3. kń sqʷińpx, kʷ sqʷińpx, sqʷińpx, kʷu sqʷińpx, p sqʷińpx, sqʷińpxəlx
4. kń səčqʷińpx, kʷ səčqʷińpx, səčqʷińpx, kʷu səčqʷińpx, p səčqʷińpx, səčqʷińpxəlx
5. kń ksqʷińpa?x, kʷ sqʷińpa?x, ksqʷińpa?x, kʷu ksqʷińpa?x, p sqʷińpa?x, ksqʷińpa?xəlx
6. kń ksəčqʷińpa?x, kʷ səčqʷińpa?x, ksəčqʷińpa?x, kʷu ksəčqʷińpa?x, p səčqʷińpa?x, ksəčqʷińpa?xəlx
7. qʷińpń, qʷińpńtxʷ, qʷińps, qʷińpńťm, qʷińpńťp, qʷińpsəlx
8. čqʷińpńť, čqʷińpńťxʷ, čqʷińpńťs, čqʷińpńťm, čqʷińpńťp, čqʷińpńťsəlx
9. isqʷińpń, asqʷińpń, sqʷińps, sqʷińpńťm, sqʷińpńťp, sqʷińpsəlx
10. isəčqʷińpń, asəčqʷińpń, səčqʷińps, səčqʷińpńťm, səčqʷińpńťp, səčqʷińpsəlx
11. iksqʷińpń, aksqʷińpń, ksqʷińpi?s, ksqʷińpńťm, ksqʷińpńťp, ksqʷińpi?səlx

12. iksəčqʷínpr̥m, aksəčqʷínpr̥m, ksəčqʷínpiʔs, ksəčqʷínpr̥t̥m, ksəčqʷínpr̥t̥p, ksəčqʷínpiʔsəlx
13. isqʷínpr̥m, asqʷínpr̥m, sqʷínpr̥ms, sqʷínpr̥mt̥ət, sqʷínpr̥mp, sqʷínpr̥msəlx
14. isəčqʷínpr̥m, asəčqʷínpr̥m, səčqʷínpr̥ms, səčqʷínpr̥mt̥ət, səčqʷínpr̥mp, səčqʷínpr̥msəlx
15. iksqʷínpr̥m, aksqʷínpr̥m, ksqʷínpr̥ms, ksqʷínpr̥mt̥ət, ksqʷínpr̥mp, ksqʷínpr̥msəlx
16. iksəčqʷínpr̥m, aksəčqʷínpr̥m, ksəčqʷínpr̥ms, ksəčqʷínpr̥mt̥ət, ksəčqʷínpr̥mp, ksəčqʷínpr̥msəlx
17. isčqʷínpr̥, asčqʷínpr̥, sčqʷínpr̥s, sčqʷínpr̥t̥ət, sčqʷínpr̥mp, sčqʷínpr̥səlx
18. iksčqʷínpr̥, aksčqʷínpr̥, ksčqʷínpr̥s, ksčqʷínpr̥t̥ət, ksčqʷínpr̥mp, ksčqʷínpr̥səlx
sʔaʔúms:
1. kʷuʔ ʔačt̥t̥is t̥ s̥ípiʔ sk̥t̥yir̥čín, ut̥ kʷuʔ qʷínpr̥s iʔ t̥ lisʔáál. (She tied a buckskin cape around my neck, and she wrapped a shawl around my shoulders.)
2. qʷínqʷínpr̥nt̥ asəčs̥íc̥m̥ mi lut̥ aks̥ʔáap̥. (Tuck in your blankets so you don't get any draft.)
3. qʷínpr̥nt̥ asqʷsqʷs̥iʔ t̥ s̥ic̥m̥ mi lut̥ k̥skiʔyts. (Wrap a blanket around your child so she doesn't get cold.)
13. lisʔáál- shawl
s̥n̥ʔas̥l̥m̥iʔw̥s: lislisʔáál
sʔaʔúms:
1. kʷuʔ ʔačt̥t̥is t̥ s̥ípiʔ sk̥t̥yir̥čín, ut̥ kʷuʔ qʷínpr̥s iʔ t̥ lisʔáál. (She tied a buckskin cape around my neck, and she wrapped a shawl around my shoulders.)
2. xʷʔit̥ iʔ lislisʔáál ʔa čkʷul̥m̥ ix̥iʔ čxʷčxʷíčx̥m̥sts ʔa čnixʷám̥. (She makes a lot of shawls she gives them away at the winter dance.)
3. wəswis̥x̥n̥ iʔ st̥r̥ars̥ iʔ lisʔáál ix̥iʔ mi xʷist̥ ut̥ čxiʔ waw̥ííl̥. (The shawl has long strings hanging so when she walks it's like she sways.)
14. xʷýiʔst- able to go
s̥n̥ʔas̥l̥m̥iʔw̥s: xʷýxʷýiʔst
skʷístiʔn̥: xʷýiʔstx / xʷýnuʔt̥ (affirmative singular); lut̥ aksxʷýiʔst / lut̥ aksxʷýnuʔn̥m̥ (neg. singular); xʷýiʔstwi / xʷýnuʔti (affirmative plural); lut̥ ksxʷýiʔst̥r̥mp̥ / lut̥ ksxʷýnuʔtp̥ (neg. plural)
sk̥iʔiʔyts
1. k̥n̥ xʷýiʔst, kʷ xʷýiʔst, xʷýiʔst, kʷu xʷýiʔst, p xʷýiʔst, xʷýiʔstəlx
2. k̥n̥ čxʷýiʔst, kʷ čxʷýiʔst, čxʷýiʔst, kʷu čxʷýiʔst, p čxʷýiʔst, čxʷýiʔstəlx
3. k̥n̥ sxʷýiʔstx, kʷ sxʷýiʔstx, sxʷýiʔstx, kʷu sxʷýiʔstx, p sxʷýiʔstx, sxʷýiʔstxəlx
4. k̥n̥ səčxʷýiʔstx, kʷ səčxʷýiʔstx, səčxʷýiʔstx, kʷu səčxʷýiʔstx, p səčxʷýiʔstx, səčxʷýiʔstxəlx
5. k̥n̥ ksxʷýiʔstaʔx, kʷ ksxʷýiʔstaʔx, ksxʷýiʔstaʔx, kʷu ksxʷýiʔstaʔx, p ksxʷýiʔstaʔx, ksxʷýiʔstaʔxəlx
6. k̥n̥ ksəčxʷýiʔstaʔx, kʷ ksəčxʷýiʔstaʔx, ksəčxʷýiʔstaʔx, kʷu ksəčxʷýiʔstaʔx, p ksəčxʷýiʔstaʔx, ksəčxʷýiʔstaʔxəlx
7. xʷýnuʔ, xʷýnuʔtxʷ, xʷýnus, xʷýnuʔt̥m̥, xʷýnuʔtp̥, xʷýnusəlx
8. čxʷýnust̥n̥, čxʷýnustxʷ, čxʷýnusts, čxʷýnustm̥, čxʷýnustp̥, čxʷýnustsəlx
9. isxʷýnuʔn̥m̥, asxʷýnuʔn̥m̥, sxʷýnus, sxʷýnuʔt̥m̥, sxʷýnuʔtp̥, sxʷýnusəlx
10. isəčxʷýnuʔn̥m̥, asəčxʷýnuʔn̥m̥, səčxʷýnus, səčxʷýnuʔt̥m̥, səčxʷýnuʔtp̥, səčxʷýnusəlx
11. iksxʷýnuʔn̥m̥, aksxʷýnuʔn̥m̥, ksxʷýnuʔiʔs, ksxʷýnuʔt̥m̥, ksxʷýnuʔtp̥, ksxʷýnuʔiʔsəlx
12. iksəčxʷýnuʔn̥m̥, aksəčxʷýnuʔn̥m̥, ksəčxʷýnuʔiʔs, ksəčxʷýnuʔt̥m̥, ksəčxʷýnuʔtp̥, ksəčxʷýnuʔiʔsəlx
13. isxʷýiʔst, asxʷýiʔst, sxʷýiʔsts, sxʷýiʔstət, sxʷýiʔst̥r̥mp̥, sxʷýiʔstsəlx
14. isəčxʷýiʔst, asəčxʷýiʔst, səčxʷýiʔsts, səčxʷýiʔstət, səčxʷýiʔst̥r̥mp̥, səčxʷýiʔstsəlx
15. iksxʷýiʔst, aksxʷýiʔst, ksxʷýiʔsts, ksxʷýiʔstət, ksxʷýiʔst̥r̥mp̥, ksxʷýiʔstsəlx
16. isksəčxʷýiʔst, aksəčxʷýiʔst, ksəčxʷýiʔsts, ksəčxʷýiʔstət, ksəčxʷýiʔst̥r̥mp̥, ksəčxʷýiʔstsəlx
17. isčxʷýiʔst, asčxʷýiʔst, sčxʷýiʔsts, sčxʷýiʔstət, sčxʷýiʔst̥r̥mp̥, sčxʷýiʔstsəlx

18. iksčx ^w ýi?st, aksčx ^w ýi?st, ksčx ^w ýi?sts, ksčx ^w ýi?stət, ksčx ^w ýi?strmp, ksčx ^w ýi?stsəlx
s?azúms:
1. kíkŕn kšntx ^w əx ^w qihs ki? kŕn x^wýi?st , ntəx ^w qiŕn əlčikičx inmístrŕn. (It was almost noon when I was leaving, and my father came home for lunch.)
2. kłčwčawt ki? x^wýi?st . kłqazá? i? ňqəqýx ^w úpa?s. (She had a hard time to get ready to go. Her little car was loaded to the max.)
3. ha? čm k ^w x^wýi?st . (Are you going to be able to go?)
15. ktx^wícxmŕnt- send someone somewhere
sŕn?aslmíwš: ktx ^w əčx ^w ícxmŕnt
sk^włstihŕn: ktx ^w ícxəx / ktx ^w ícxmŕnt (affirmative singular); lut aksktx ^w ícxmŕnŕn (neg. singular); ktx ^w ícxwi / ktx ^w ícxmŕti (affirmative plural); lut ksktx ^w ícxŕmp / lut ksktx ^w ícxmŕntp (neg. plural)
skł?iýsts
1. kŕn ktx ^w ícxm, k ^w ktx ^w ícxŕn, ktx ^w ícxŕn, k ^w u ktx ^w ícxŕn, p ktx ^w ícxŕn, ktx ^w ícxŕməlx
2. kŕn čktx ^w ícxm, k ^w čktx ^w ícxm, čktx ^w ícxm, k ^w u čktx ^w ícxm, p čktx ^w ícxm, čktx ^w ícxməlx
3. kŕn sktx ^w ícxəx, k ^w sktx ^w ícxəx, sktx ^w ícxəx, k ^w u sktx ^w ícxəx, p sktx ^w ícxəx, sktx ^w ícxəxəlx
4. kŕn səčktx ^w ícxəx, k ^w səčktx ^w ícxəx, səčktx ^w ícxəx, k ^w u səčktx ^w ícxəx, p səčktx ^w ícxəx, səčktx ^w ícxəxəlx
5. kŕn ksktx ^w ícxazx, k ^w sktx ^w ícxazx, ksktx ^w ícxazx, k ^w u ksktx ^w ícxazx, p sktx ^w ícxazx, ksktx ^w ícxazxəlx
6. kŕn ksəčktx ^w ícxazx, k ^w səčktx ^w ícxazx, ksəčktx ^w ícxazx, k ^w u ksəčktx ^w ícxazx, p səčktx ^w ícxazx, ksəčktx ^w ícxazxəlx
7. ktx ^w ícxmŕn, ktx ^w ícxmŕntx ^w , ktx ^w ícxŕmš, ktx ^w ícxmŕtŕn, ktx ^w ícxmŕntp, ktx ^w ícxŕmšəlx
8. čktx ^w ícxmŕstŕn, čktx ^w ícxmŕstx ^w , čktx ^w ícxmŕsts, čktx ^w ícxmŕstŕn, čktx ^w ícxmŕstp, čktx ^w ícxmŕstsəlx
9. isktx ^w ícxmŕnŕn, asktx ^w ícxmŕnŕn, sktx ^w ícxŕmš, sktx ^w ícxmŕtŕn, sktx ^w ícxmŕntp, sktx ^w ícxŕmšəlx
10. isəčktx ^w ícxmŕnŕn, asəčktx ^w ícxmŕnŕn, səčktx ^w ícxŕmš, səčktx ^w ícxmŕtŕn, səčktx ^w ícxmŕntp, səčktx ^w ícxŕmšəlx
11. iksktx ^w ícxmŕnŕn, aksktx ^w ícxmŕnŕn, ksktx ^w ícxmi?s, sktx ^w ícxmŕtŕn, ksktx ^w ícxmŕntp, ksktx ^w ícxmi?səlx
12. iksəčktx ^w ícxmŕnŕn, aksəčktx ^w ícxmŕnŕn, ksəčktx ^w ícxmi?s, ksəčktx ^w ícxmŕtŕn, ksəčktx ^w ícxmŕntp, ksəčktx ^w ícxmi?səlx
13. isktx ^w ícxm, asktx ^w ícxm, sktx ^w ícxŕmš, sktx ^w ícxŕmŕtət, sktx ^w ícxŕmp, sktx ^w ícxŕmšəlx
14. isəčktx ^w ícxm, asəčktx ^w ícxm, səčktx ^w ícxŕmš, səčktx ^w ícxŕmŕtət, səčktx ^w ícxŕmp, səčktx ^w ícxŕmšəlx
15. iksktx ^w ícxŕn, asktx ^w ícxŕn, ksktx ^w ícxŕmš, ksktx ^w ícxŕmŕtət, ksktx ^w ícxŕmp, ksktx ^w ícxŕmšəlx
16. iksəčktx ^w ícxŕn, asəčktx ^w ícxŕn, ksəčktx ^w ícxŕmš, ksəčktx ^w ícxŕmŕtət, ksəčktx ^w ícxŕmp, ksəčktx ^w ícxŕmšəlx
17. isčktx ^w ícx, asčktx ^w ícx, sčktx ^w ícxš, sčktx ^w ícxŕtət, sčktx ^w ícxŕmp, sčktx ^w ícxšəlx
18. iksčktx ^w ícx, aksčktx ^w ícx, ksčktx ^w ícxš, ksčktx ^w ícxŕtət, ksčktx ^w ícxŕmp, ksčktx ^w ícxšəlx
s?azúms:
1. ňstíls lut xast k ^w u ktx^wícxŕmš kí wist. (He thought it was wrong to send me into the mountains.)
2. ha? ktx^wəčx^wícxmŕntx^w i? sčqayšəlx. (Did you send their orders in?)
3. axá? iksktx^wícxmŕnŕn kí istŕnk?ílt. (I'm going to send this to my daughter.)
16. ktnxŕnipŕnt- close something
sŕn?aslmíwš: ktnxŕnipŕnt
sk^włstihŕn: ktnxŕnip / ktnxŕnipŕnt (affirmative singular); lut aksktnxŕnipŕn (neg. singular); ktnxŕnipwi / ktnxŕnipŕti (affirmative plural); lut ksktnxŕnipŕmp / lut ksktnxŕnipŕntp (neg. plural)
skł?iýsts
1. kŕn ktnxŕnipŕn, k ^w ktnxŕnipŕn, ktnxŕnipŕn, k ^w u ktnxŕnipŕn, p ktnxŕnipŕn, ktnxŕnipŕməlx
2. kŕn čktnxŕnipŕn, k ^w čktnxŕnipŕn, čktnxŕnipŕn, k ^w u čktnxŕnipŕn, p čktnxŕnipŕn, čktnxŕnipŕməlx
3. kŕn sktnxŕnipx, k ^w sktnxŕnipx, sktnxŕnipx, k ^w u sktnxŕnipx, p sktnxŕnipx, sktnxŕnipxəlx
4. kŕn səčktnxŕnipx, k ^w səčktnxŕnipx, səčktnxŕnipx, k ^w u səčktnxŕnipx, p səčktnxŕnipx, səčktnxŕnipxəlx

5. kñ ksktñxñípaʔx, kʷ sktñxñípaʔx, ksktñxñípaʔx, kʷu ksktñxñípaʔx, p sktñxñípaʔx, ksktñxñípaʔxəlx
6. kñ ksəčkktñxñípaʔx, kʷ səčkktñxñípaʔx, kksəčkktñxñípaʔx, kʷu ksəčkktñxñípaʔx, p səčkktñxñípaʔx, ksəčkktñxñípaʔxəlx
7. ktñxñípn, ktñxñípn̄tʰ, ktñxñípn̄s, ktñxñípn̄t̄n, ktñxñípn̄tp, ktñxñípn̄səlx
8. čktñxñípn̄st̄n, čktñxñípn̄stʰ, čktñxñípn̄st̄s, čktñxñípn̄st̄t̄n, čktñxñípn̄st̄tp, čktñxñípn̄st̄səlx
9. isktñxñípn̄, asktñxñípn̄, sktñxñípn̄s, sktñxñípn̄t̄n, sktñxñípn̄tp, sktñxñípn̄səlx
10. isəčkktñxñípn̄, asəčkktñxñípn̄, səčkktñxñípn̄s, səčkktñxñípn̄t̄n, səčkktñxñípn̄tp, səčkktñxñípn̄səlx
11. iksktñxñípn̄, aksktñxñípn̄, ksktñxñípn̄iʔs, ksktñxñípn̄t̄n, ksktñxñípn̄tp, ksktñxñípn̄iʔsəlx
12. iksəčkktñxñípn̄, aksəčkktñxñípn̄, ksəčkktñxñípn̄iʔs, ksəčkktñxñípn̄t̄n, ksəčkktñxñípn̄tp, ksəčkktñxñípn̄iʔsəlx
13. isktñxñípn̄, asktñxñípn̄, sktñxñípn̄s, sktñxñípn̄t̄t̄, sktñxñípn̄p, sktñxñípn̄səlx
14. isəčkktñxñípn̄, asəčkktñxñípn̄, səčkktñxñípn̄s, səčkktñxñípn̄t̄t̄, səčkktñxñípn̄p, səčkktñxñípn̄səlx
15. iksktñxñípn̄, aksktñxñípn̄, ksktñxñípn̄s, ksktñxñípn̄t̄t̄, ksktñxñípn̄p, ksktñxñípn̄səlx
16. iksəčkktñxñípn̄, aksəčkktñxñípn̄, ksəčkktñxñípn̄s, ksəčkktñxñípn̄t̄t̄, ksəčkktñxñípn̄p, ksəčkktñxñípn̄səlx
17. isčktñxñípn̄, asčktñxñípn̄, sčktñxñípn̄s, sčktñxñípn̄t̄t̄, sčktñxñípn̄p, sčktñxñípn̄səlx
18. iksčktñxñípn̄, aksčktñxñípn̄, ksčktñxñípn̄s, ksčktñxñípn̄t̄t̄, ksčktñxñípn̄p, ksčktñxñípn̄səlx
sʔaʔúms:
1. ktñxñípn̄ iʔ ktñk̄mip, ut kñ qaíwitr̄n ta čk̄l̄ wist. (I closed the door, and started walking toward the mountains.)
2. it̄iʔ kʷ t̄ə ks̄x̄aḥ ktñxñípn̄t̄ iʔ ktñk̄m̄k̄mip. (As you pass close all the gates.)
3. waȳ ktñxñípn̄ iʔ s̄nt̄w̄mist̄n̄. (The store is closed.)
17. ktqəmnalqsmñt- put things inside of clothes
sñʔaslmíw̄s: ktq̄m̄n̄alq̄sm̄ñt
skʷistit̄n: ktqəmnalq̄sx / ktqəmnalq̄sm̄ñt (affirmative singular); lut aksktqəmnalq̄sm̄n̄ (neg. singular); ktqəmnalq̄swi / ktqəmnalq̄sm̄ñti (affirmative plural); lut kskktqəmnalq̄smp̄ / lut kskktqəmnalq̄sm̄ñtp̄ (neg. plural)
skt̄iʔȳsts
1. kñ ktqəmnalq̄sm̄, kʷ ktqəmnalq̄sm̄, ktqəmnalq̄sm̄, kʷu ktqəmnalq̄sm̄, p ktqəmnalq̄sm̄, ktqəmnalq̄sm̄əlx
2. kñ čktqəmnalq̄sm̄, kʷ čktqəmnalq̄sm̄, čktqəmnalq̄sm̄, kʷu čktqəmnalq̄sm̄, p čktqəmnalq̄sm̄, čktqəmnalq̄sm̄əlx
3. kñ sktqəmnalq̄sx, kʷ sktqəmnalq̄sx, sktqəmnalq̄sx, kʷu sktqəmnalq̄sx, p sktqəmnalq̄sx, sktqəmnalq̄sxəlx
4. kñ səčkktqəmnalq̄sx, kʷ səčkktqəmnalq̄sx, səčkktqəmnalq̄sx, kʷu səčkktqəmnalq̄sx, p səčkktqəmnalq̄sx, səčkktqəmnalq̄sxəlx
5. kñ kskktqəmnalq̄saʔx, kʷ sktqəmnalq̄saʔx, kskktqəmnalq̄saʔx, kʷu kskktqəmnalq̄saʔx, p sktqəmnalq̄saʔx, kskktqəmnalq̄saʔxəlx
6. kñ ksəčkktqəmnalq̄saʔx, kʷ səčkktqəmnalq̄saʔx, səčkktqəmnalq̄saʔx, kʷu səčkktqəmnalq̄saʔx, p səčkktqəmnalq̄saʔx, səčkktqəmnalq̄saʔxəlx
7. ktqəmnalq̄sm̄n̄, ktqəmnalq̄sm̄n̄tʰ, ktqəmnalq̄sm̄n̄s, ktqəmnalq̄sm̄n̄t̄n, ktqəmnalq̄sm̄n̄tp, ktqəmnalq̄sm̄n̄səlx
8. čktqəmnalq̄sm̄n̄st̄n, čktqəmnalq̄sm̄n̄stʰ, čktqəmnalq̄sm̄n̄st̄s, čktqəmnalq̄sm̄n̄st̄t̄n, čktqəmnalq̄sm̄n̄st̄tp, čktqəmnalq̄sm̄n̄st̄səlx
9. isktqəmnalq̄sm̄n̄, asktqəmnalq̄sm̄n̄, sktqəmnalq̄sm̄n̄s, sktqəmnalq̄sm̄n̄t̄n, sktqəmnalq̄sm̄n̄tp, sktqəmnalq̄sm̄n̄səlx
10. isəčkktqəmnalq̄sm̄n̄, asəčkktqəmnalq̄sm̄n̄, səčkktqəmnalq̄sm̄n̄s, səčkktqəmnalq̄sm̄n̄t̄n, səčkktqəmnalq̄sm̄n̄tp, səčkktqəmnalq̄sm̄n̄səlx
11. iksktqəmnalq̄sm̄n̄, aksktqəmnalq̄sm̄n̄, kskktqəmnalq̄sm̄iʔs, kskktqəmnalq̄sm̄n̄t̄n, kskktqəmnalq̄sm̄n̄tp, kskktqəmnalq̄sm̄iʔsəlx
12. iksəčkktqəmnalq̄sm̄n̄, aksəčkktqəmnalq̄sm̄n̄, ksəčkktqəmnalq̄sm̄iʔs, ksəčkktqəmnalq̄sm̄n̄t̄n, ksəčkktqəmnalq̄sm̄n̄tp, ksəčkktqəmnalq̄sm̄iʔsəlx
13. isktqəmnalq̄sm̄, asktqəmnalq̄sm̄, sktqəmnalq̄sm̄s, sktqəmnalq̄sm̄t̄t̄, sktqəmnalq̄sm̄p, sktqəmnalq̄sm̄səlx

14. isəçktəmnalıqsın, asəçktəmnalıqsın, səçktəmnalıqsın, səçktəmnalıqsımtət, səçktəmnalıqsırp, səçktəmnalıqsırsəlx
15. iksktəmnalıqsın, asəçktəmnalıqsın, səçktəmnalıqsın, səçktəmnalıqsımtət, səçktəmnalıqsırp, səçktəmnalıqsırsəlx
16. iksəçktəmnalıqsın, aksəçktəmnalıqsın, ksəçktəmnalıqsın, ksəçktəmnalıqsımtət, ksəçktəmnalıqsırp, ksəçktəmnalıqsırsəlx
17. isçktəmnalıqs, asçktəmnalıqs, sçktəmnalıqsts, sçktəmnalıqstət, sçktəmnalıqsırp, sçktəmnalıqstsəlx
18. iksçktəmnalıqs, aksçktəmnalıqs, ksçktəmnalıqsts, ksçktəmnalıqstət, ksçktəmnalıqsırp, ksçktəmnalıqstsəlx
s?a?úms:
1. ƒə kƒkiçn i? yix ^w útms i? wist kƒ çkram t xƒxƒut uƒ kƒtəmnalıqsmn . (When I got to the bottom of the mountain, I picked up two rocks and put them inside my dress above the belt.)
2. kakiçn i? sk ^w umçns i? ?a?isçk uƒ kƒtəmqəmnalıqsmn i? qııpx ^w a?. (I found a squirrel's cache and I put the nuts under my shirt.)
3. a? çnaq ^w tı sntwmistn çkƒtəmnalıqsmsts i? sçnaq ^w s. (When someone steals from the store he puts what he's stealing under his clothing.)
18. hfawmst- to loosen something
sƒ?aslmıws: hfawhfawmst
sk^wıstıtn: hfawx / hfawmsk ^w (affirmative singular); lut akshfawmstrn (neg. singular); hfawwi / hfawmsk ^w i (affirmative plural); lut kshfawmrp / lut kshfawmstp (neg. plural)
skƒ?ıysts
1. kƒ hfawm, k ^w hfawm, hfawm, k ^w u hfawm, p hfawm, hfawmǎlx
2. kƒ çhfawm, k ^w çhfawm, çhfawm, k ^w u çhfawm, p çhfawm, çhfawmǎlx
3. kƒ shfawx, k ^w shfawx, shfawx, k ^w u shfawx, p shfawx, shfawxǎlx
4. kƒ səçhfawx, k ^w səçhfawx, səçhfawx, k ^w u səçhfawx, p səçhfawx, səçhfawxǎlx
5. kƒ kshfawa?x, k ^w shfawa?x, kshfawa?x, k ^w u kshfawa?x, p shfawa?x, kshfawa?xǎlx
6. kƒ ksəçhfawa?x, k ^w səçhfawa?x, ksəçhfawa?x, k ^w u ksəçhfawa?x, p səçhfawa?x, ksəçhfawa?xǎlx
7. hfawstn, hfawstx ^w , hfawsts, hfawstrn, hfawstp, hfawstsǎlx
8. çhfawstn, çhfawstx ^w , çhfawsts, çhfawstrn, çhfawstp, çhfawstsǎlx
9. ishawmstrn, ashawmstrn, shawsts, shawstrn, shawstp, shawstsǎlx
10. isəçhfawmstrn, asəçhfawmstrn, səçhfawsts, səçhfawstrn, səçhfawstp, səçhfawstsǎlx
11. ikshfawmstrn, akshfawmstrn, kshawsts, kshawstrn, kshawstp, kshawstsǎlx
12. iksəçhfawmstrn, aksəçhfawmstrn, ksəçhfawsts, ksəçhfawstrn, ksəçhfawstp, ksəçhfawstsǎlx
13. ishawm, ashawm, shawms, shawmtət, shawmrp, shawmsǎlx
14. isəçhfawm, asəçhfawm, səçhfawms, səçhfawmtət, səçhfawmrp, səçhfawmsǎlx
15. ikshawm, akshawm, kshawms, kshawmtət, kshawmrp, kshawmsǎlx
16. iksəçhfawm, aksəçhfawm, ksəçhfawms, ksəçhfawmtət, ksəçhfawmrp, ksəçhfawmsǎlx
17. isçhfaw, asçhfaw, sçhfaws, sçhfawtət, sçhfawmrp, sçhfawsǎlx
18. iksçhfaw, aksçhfaw, ksçhfaws, ksçhfawtət, ksçhfawmrp, ksçhfawsǎlx
s?a?úms:
1. ixi? siç hfawmstn inıyıqıp uƒ yəx ^w miƒ a? çx?it i? xƒut, kƒ ƒə ta?x ^w t sq ^w sq ^w si? çxiƒ itı? ƒə çx ^w uy, inçá kƒ çqiçlx. (Then, I loosened my belt and let the first rock drop, saying, when I have children, that is the way they will come, with me on the run.)
2. k ^w ƒə çq ^w iit hfawhfawmst i? kıçnmfaıstn. (When you pack loosen their cinches once in a while.)
3. kƒ ?ıfn uƒ kƒ mqıınk way ikshfawmstrn inıyıqıp. (I ate so much and am so full I have to loosen my belt)

19. tíx^wí?st- have trouble / able to have difficulties
sñ?asímíw: tíx ^w í?st
sk^wístiñ: tíx ^w í?stx / tíx ^w í?st (affirmative singular); lut akstíx ^w í?st / lut akstíx ^w m (neg. singular); tíx ^w í?stwi / tíx ^w í?stx (affirmative plural); lut kstíx ^w í?stmp / lut kstíx ^w í?stnp (neg. plural)
skí?íysts
1. kñ tíx ^w í?st, k ^w tíx ^w í?st, tíx ^w í?st, k ^w u tíx ^w í?st, p tíx ^w í?st, tíx ^w í?stx
2. kñ čtíx ^w í?st, k ^w čtíx ^w í?st, čtíx ^w í?st, k ^w u čtíx ^w í?st, p čtíx ^w í?st, čtíx ^w í?stx
3. kñ stíx ^w í?stx, k ^w stíx ^w í?stx, stíx ^w í?stx, k ^w u stíx ^w í?stx, p stíx ^w í?stx, stíx ^w í?stx
4. kñ sáčtíx ^w í?stx, k ^w sáčtíx ^w í?stx, sáčtíx ^w í?stx, k ^w u sáčtíx ^w í?stx, p sáčtíx ^w í?stx, sáčtíx ^w í?stx
5. kñ kstíx ^w í?sta?x, k ^w stíx ^w í?sta?x, kstíx ^w í?sta?x, k ^w u kstíx ^w í?sta?x, p stíx ^w í?sta?x, kstíx ^w í?sta?x
6. kñ ksáčtíx ^w í?sta?x, k ^w sáčtíx ^w í?sta?x, ksáčtíx ^w í?sta?x, k ^w u ksáčtíx ^w í?sta?x, p sáčtíx ^w í?sta?x, ksáčtíx ^w í?sta?x
7. tíx ^w í, tíx ^w íx ^w , tíx ^w s, tíx ^w í, tíx ^w í, tíx ^w s
8. čtíx ^w í, čtíx ^w íx ^w , čtíx ^w s, čtíx ^w í, čtíx ^w í, čtíx ^w s
9. stíx ^w í, astíx ^w í, stíx ^w s, stíx ^w í, stíx ^w í, stíx ^w s
10. isáčtíx ^w í, asáčtíx ^w í, sáčtíx ^w s, sáčtíx ^w í, sáčtíx ^w í, sáčtíx ^w s
11. ikstíx ^w í, akstíx ^w í, kstíx ^w í, kstíx ^w í, kstíx ^w í, kstíx ^w í
12. iksáčtíx ^w í, aksáčtíx ^w í, ksáčtíx ^w í, ksáčtíx ^w í, ksáčtíx ^w í, ksáčtíx ^w í
13. istíx ^w í, astíx ^w í, stíx ^w í, stíx ^w í, stíx ^w í, stíx ^w í
14. isáčtíx ^w í, akstíx ^w í, kstíx ^w í, kstíx ^w í, kstíx ^w í, kstíx ^w í
15. ikstíx ^w í, akstíx ^w í, kstíx ^w í, kstíx ^w í, kstíx ^w í, kstíx ^w í
16. iksáčtíx ^w í, aksáčtíx ^w í, ksáčtíx ^w í, ksáčtíx ^w í, ksáčtíx ^w í, ksáčtíx ^w í
17. isčtíx ^w í, asčtíx ^w í, sčtíx ^w í, sčtíx ^w í, sčtíx ^w í, sčtíx ^w í
18. iksčtíx ^w í, aksčtíx ^w í, ksčtíx ^w í, ksčtíx ^w í, ksčtíx ^w í, ksčtíx ^w í
s?a?úms:
1. lut pñkiñ ikstíx^wí?st kñ tñ tk ^w í. (I will never have trouble bearing my children.)
2. kawspíx ^w máx ut tíx^wí?st lut tñpámáx. (They went hunting and failed to shoot anything.)
3. tíx^wí tñ iksčx ^w í. (I had trouble getting it here.)
20. səx^wčúñma?m- trainer
sñ?asímíw:
s?a?úms:
1. itlí? k ^w ak ^w í? i? k ^w u? ččúñma?sts íntúr m ut isəx^wčúñma?m . (I continued to follow the teachings of my mother and my trainer.)
2. čy?ay?át i? səx^wčúñma?m kí spəplá. (Trainers are hard to come by for training young boys.)
3.
21. ?ap?ípkm- wipe hands
snánaqs: ?ípkm
sk^wístiñ: ?ap?ípkmx / ?ap?ípkm (affirmative singular); lut aks?ap?ípkm / lut aks?ap?ípkm (neg. singular); ?ap?ípkmwi / ?ap?ípkm (affirmative plural); lut ks?ap?ípkmmp / lut ks?ap?ípkmnp (neg. plural)
skí?íysts
1. kñ ?ap?ípkm, k ^w ?ap?ípkm, ?ap?ípkm, k ^w u ?ap?ípkm, p ?ap?ípkm, ?ap?ípkmx
2. kñ č?ap?ípkm, k ^w č?ap?ípkm, č?ap?ípkm, k ^w u č?ap?ípkm, p č?ap?ípkm, č?ap?ípkmx
3. kñ s?ap?ípkmx, k ^w s?ap?ípkmx, s?ap?ípkmx, k ^w u s?ap?ípkmx, p s?ap?ípkmx, s?ap?ípkmx

4. kń sáčʔapʔipkstx, kʷ sáčʔapʔipkstx, sáčʔapʔipkstx, kʷu sáčʔapʔipkstx, p sáčʔapʔipkstx, sáčʔapʔipkstxəlx
5. kń ksʔapʔipkstaʔx, kʷ sʔapʔipkstaʔx, ksʔapʔipkstaʔx, kʷu ksʔapʔipkstaʔx, p sʔapʔipkstaʔx, ksʔapʔipkstaʔxəlx
6. kń ksáčʔapʔipkstaʔx, kʷ sáčʔapʔipkstaʔx, ksáčʔapʔipkstaʔx, kʷu ksáčʔapʔipkstaʔx, p sáčʔapʔipkstaʔx, ksáčʔapʔipkstaʔxəlx
7. ʔapʔipkstń, ʔapʔipkstńtxʷ, ʔapʔipksts, ʔapʔipkstńtń, ʔapʔipkstńtp, ʔapʔipkstsəlx
8. čʔapʔipkststń, čʔapʔipkststxʷ, čʔapʔipksts, čʔapʔipkststń, čʔapʔipkststp, čʔapʔipkstsəlx
9. isʔapʔipkstń, asʔapʔipkstń, sʔapʔipksts, sʔapʔipkstńtń, sʔapʔipkstńtp, sʔapʔipkstsəlx
10. isáčʔapʔipkstń, asáčʔapʔipkstń, sáčʔapʔipksts, sáčʔapʔipkstńtń, sáčʔapʔipkstńtp, sáčʔapʔipkstsəlx
11. iksʔapʔipkstń, aksʔapʔipkstń, ksʔapʔipkstiʔs, ksʔapʔipkstńtń, ksʔapʔipkstńtp, ksʔapʔipkstiʔsəlx
12. iksáčʔapʔipkstń, aksáčʔapʔipkstń, ksáčʔapʔipkstiʔs, ksáčʔapʔipkstńtń, ksáčʔapʔipkstńtp, ksáčʔapʔipkstiʔsəlx
13. isʔapʔipkstń, asʔapʔipkstń, sʔapʔipkstm, sʔapʔipkstmət, sʔapʔipkstm, sʔapʔipkstməlx
14. isáčʔapʔipkstń, asáčʔapʔipkstń, sáčʔapʔipkstm, sáčʔapʔipkstmət, sáčʔapʔipkstm, sáčʔapʔipkstməlx
15. iksʔapʔipkstń, aksʔapʔipkstń, ksʔapʔipkstm, ksʔapʔipkstmət, ksʔapʔipkstm, ksʔapʔipkstməlx
16. iksáčʔapʔipkstń, aksáčʔapʔipkstń, ksáčʔapʔipkstm, ksáčʔapʔipkstmət, ksáčʔapʔipkstm, ksáčʔapʔipkstməlx
17. isčʔapʔipkst, asčʔapʔipkst, sčʔapʔipksts, sčʔapʔipkstət, sčʔapʔipkstm, sčʔapʔipkstsəlx
18. iksčʔapʔipkst, aksčʔapʔipkst, ksčʔapʔipksts, ksčʔapʔipkstət, ksčʔapʔipkstm, ksčʔapʔipkstsəlx
sʔaʔúms:
1. kń tə kčawíwsm̄ l čáčwíxaʔ, t qʷíłčń kń ʔapʔipkstm , kń ʔipsm̄ mi lut ikstqárm̄ iskʷlús. (When I washed my face in the creek, I used fir boughs to dry off so my hands did not touch my face.)
2. kń kčawíwksm̄ uł kń tətʔatkst. kń ʔapʔipkstm̄ uł ʔw̄x̄wikst. (I washed my hands and my hands were wet. I wiped my hands and my hands are dry.)
3. ilíʔ kʔipstń . (There are towels there.)
22. ʔipsm̄- wipe face
sńʔaslm̄w̄s: ʔapʔipsm̄
skʷístiń: ʔipsx / ʔipstń (affirmative singular); lut aksʔipsm̄ (neg. singular); ʔipswi / ʔipstńi (affirmative plural); lut ksʔipsm̄p / lut ksʔipstńp (neg. plural)
skʔipst
1. kń ʔipsm̄, kʷ ʔipsm̄, ʔipsm̄, kʷu ʔipsm̄, p ʔipsm̄, ʔipsm̄əlx
2. kń čʔipsm̄, kʷ čʔipsm̄, čʔipsm̄, kʷu čʔipsm̄, p čʔipsm̄, čʔipsm̄əlx
3. kń sʔipsx, kʷ sʔipsx, sʔipsx, kʷu sʔipsx, p sʔipsx, sʔipsxəlx
4. kń sáčʔipsx, kʷ sáčʔipsx, sáčʔipsx, kʷu sáčʔipsx, p sáčʔipsx, sáčʔipsxəlx
5. kń ksʔipsaʔx, kʷ sʔipsaʔx, ksʔipsaʔx, kʷu ksʔipsaʔx, p sʔipsaʔx, ksʔipsaʔxəlx
6. kń ksáčʔipsaʔx, kʷ sáčʔipsaʔx, ksáčʔipsaʔx, kʷu ksáčʔipsaʔx, p sáčʔipsaʔx, ksáčʔipsaʔxəlx
7. ʔipstń, ʔipstńtxʷ, ʔipst, ʔipstń, ʔipsttp, ʔipstəlx
8. čʔipstń, čʔipstxʷ, čʔipst, čʔipstń, čʔipstp, čʔipstəlx
9. isʔipstń, asʔipstń, sʔipst, sʔipstń, sʔipsttp, sʔipstəlx
10. isáčʔipstń, asáčʔipstń, sáčʔipst, sáčʔipstń, sáčʔipsttp, sáčʔipstəlx
11. iksʔipstń, aksʔipstń, ksʔipstiʔs, ksʔipstńtń, ksʔipsttp, ksʔipstiʔsəlx
12. iksáčʔipstń, aksáčʔipstń, ksáčʔipstiʔs, ksáčʔipstńtń, ksáčʔipsttp, ksáčʔipstiʔsəlx
13. isʔipstń, asʔipstń, sʔipstm, sʔipstmət, sʔipstm, sʔipstməlx
14. isáčʔipstń, asáčʔipstń, sáčʔipstm, sáčʔipstmət, sáčʔipstm, sáčʔipstməlx
15. iksʔipstń, aksʔipstń, ksʔipstm, ksʔipstmət, ksʔipstm, ksʔipstməlx
16. iksáčʔipstń, aksáčʔipstń, ksáčʔipstm, ksáčʔipstmət, ksáčʔipstm, ksáčʔipstməlx
17. isčʔipst, asčʔipst, sčʔipst, sčʔipstət, sčʔipstm, sčʔipstəlx

18. iksʔíps, aksčʔíps, ksčʔípsts, ksčʔípstət, ksčʔípsm̄p, ksčʔípstəsəl̄x
sʔaʔúms:
1. kń tə kčawíwsm̄ Í čáčwíxaʔ, t qʷilčń kń ʔapʔípkstm, kń ʔípsm̄ mi lut ikstqám iskʷlús. (When I washed my face in the creek, I used fir boughs to dry off so my hands did not touch my face.)
2. ɣsat iʔ sčáčmalaʔ ʔapʔípsm̄ . (All the children wipe their faces.)
3. taʔt kiʔ kʷ kskʷaʔt. axáʔ ʔípstń. ʔípsx . (You're really sweating. Here's a towel. Wipe your face.)
23. ʔayús- wrinkled face
sńʔasímíwś:
sʔaʔúms:
1. átiʔ čm kń tʔik ut way kń ʔayús . (Otherwise I would get wrinkles on my face at a young age.)
2. kíkń mi čkičx isʔayús sqlaw. (My pension will be here soon.)
3. kń kiwíx ut kń ʔayús . (I'm old and wrinkle faced.)
24. mińńt- rub something
sńʔasímíwś: mńmińńt
skʷlístiń: mińx / mińńt (affirmative singular); lut aksmińń (neg. singular); mńwi / mńńti (affirmative plural); lut ksmińńp / lut ksmińńtp (neg. plural)
skʔiýsts
1. kń mińń, kʷ mińń, mińń, kʷu mińń, p mińń, mińńə́lx,
2. kń čmińń, kʷ čmińń, čmińń, kʷu čmińń, p čmińń, čmińńə́lx
3. kń smińx, kʷ smińx, smińx, kʷu smińx, p smińx, smińxə́lx
4. kń sáčmińx, kʷ sáčmińx, sáčmińx, kʷu sáčmińx, p sáčmińx, sáčmińxə́lx
5. kń ksmíńaʔx, kʷ smíńaʔx, ksmíńaʔx, kʷu ksmíńaʔx, p smíńaʔx, ksmíńaʔxə́lx
6. kń ksáčmińaʔx, kʷ sáčmińaʔx, ksáčmińaʔx, kʷu ksáčmińaʔx, p sáčmińaʔx, ksáčmińaʔxə́lx
7. mińń, mińńtxʷ, mińś, mińńtń, mińńtp, mińśə́lx
8. čmiństń, čmiństxʷ, čmiństs, čmiństń, čmiństp, čmiństsə́lx
9. ismíńń, asmíńń, smińś, smińńtń, smińńtp, smińśə́lx
10. isáčmińń, asáčmińń, sáčmińś, sáčmińńtń, sáčmińńtp, sáčmińśə́lx
11. iksmíńń, aksmíńń, ksmíńiʔs, ksmińńtń, ksmińńtp, ksmíńiʔsə́lx
12. iksáčmińń, aksáčmińń, ksáčmińiʔs, ksáčmińńtń, ksáčmińńtp, ksáčmińiʔsə́lx
13. ismíńń, asmíńń, smińńś, smińńtət, smińńp, smińńśə́lx
14. isáčmińń, asáčmińń, sáčmińńś, sáčmińńtət, sáčmińńp, sáčmińńśə́lx
15. iksmíńń, aksmíńń, ksmińńś, ksmińńtət, ksmińńp, ksmińńśə́lx
16. iksáčmińń, aksáčmińń, ksáčmińńś, ksáčmińńtət, ksáčmińńp, ksáčmińńśə́lx
17. isčmíń, asčmíń, sčmińś, sčmińtət, sčmińńp, sčmińśə́lx
18. iksčmíń, aksčmíń, ksčmińś, ksčmińtət, ksčmińńp, ksčmińśə́lx
sʔaʔúms:
1. mńmińń inklkílx naʔʔ isčuʔčuʔxán t qʷilčń, puxń kl̄ xiyátnxʷ, kl̄ nńkńkamqńś isčfawʔawíkst ut isčfawʔawxán. (I rubbed my hands and feet with green branches, blowing first to the sun and then to my finger tips and toes, praying they would stay strong.)
2. kń nčkʷčəkʷə́kʷifx ut mńmińń t čayúʔ isčuʔčuʔxán. (I got the cramps so I rubbed some chocolate tip on my feet.)
3. húmaʔ kʷ ismíńńtń asńkńmíkń. (Excuse me, let me rub your back.)

25. **təqtaqt**- foolish

sñʔasímiwís:

sʔaʔúms:

1. pútiʔ kñ tə skʷəkʷiyǫmít, iʔ sqilxʷ nstíls miyát **təqtaqt** tə kskʷixʷičxíns iʔ sqʷsqʷsiʔs tiʔ knaqs. (During my childhood, people were just beginning to think that it was foolish to send children out alone.)

2. ixíʔ t **stəqtaqts** uʔ kíkils iʔ sñtxʷústs. (She was so foolish she chased her cousin around.)

3. iʔ hmlkʷápáʔst uníxʷ **təqtaqt**. čxʷuý uʔ kíkils, kʷaʔkʷaʔntís uʔ títíqntis iʔ smumčxñ mi sič tnis. (That stud is a really foolish horse. He comes and chases, chews and kicks the mare then he's gone again.)

13. stxətsqáxaʔm̄ ul səx^wk^wańtqm̄: s^ləx^wsqáxaʔ t skəkʒákaʔ

sʒuńs

q ^w aʔmíńt	get used to
tk ^w ińxn̄m̄	take by the leg
kńkńm̄xańt	grab by feet
xlmiń	ax
tx ^w uym̄ńt	come up on
k ^w ńniʔst	able to catch
kləp ^x w ^í caʔńt	pluck
čńtaʔk ^w ńtk ^w	hot water
ńlap	torn
p ^ʒ cać	a squirt
sćkań	a second
čym̄yuńlxst	move something around
spuńt	feathers / fur / down
ńłqitk ^w ńt	lay / put in water
čńčax ^w	poured in
kiłwícaʔ	tub / barrel
čk ^w ństxítk ^w m̄	make soup
kńtk ^w ańt	put down on something
ńkəknuńt	manage to cut
čyirák ^w ək ^w	curve / curved
ńčk ^w ńícaʔńt	pull out guts
ńkńkańs	edge
ʒačátq ^w ńtńt	tie the throat
čkʒačmnwíx ^w	tie together
spiwpw	lungs
m̄ńʒas	kidney
ńčíwícaʔńt	wash inside (body)
ńʒińńtń	gullet
ńp ^ʒ q ^w usńt	turn inside out
ńpłk ^w us	neck broken / head broken off

smýmaǵ

<p>Pilaʔsis kspısqáǵaʔx t skəkʂákaʔ uʔ iʔ sńtxʷusts Wpčih kskńxitrń. lut pńkiń ʔa čpısqáǵaʔm uʔ kińt.</p> <p>P- haʔ kʷ kińt ?</p> <p>W- waǵ ʔawńinaʔxʷ, lut pńkiń kń ʔa čpısqáǵaʔm.</p> <p>P- lut ʔxʷ ʔ kást, ʔaǵxáxaʔ qʷaʔmińtxʷ.</p> <p>W- kń ńmusıś ʔiʔ ʧast iklčáwt.</p> <p>P- waǵ čm ʔiʔ kʷ ʧast. hahúǵ, kʷu káwsʂačm iʔ sńkəkʂákaʔtń.</p> <p>ki sńkəkʂákaʔtń...</p> <p>P- anwı ńʔuʔxʷəxʷ uʔ kʷ čtkʷińxnńm t naqs skəkʂákaʔ uʔ kʷuʔ čxʷičt. kńkńxǵańt ʔə čxʷuǵstxʷ. nınwıʔs čkʷiń tı anwı uʔ ńkʔusń iʔ t xlmiń. lut ańxmińk kʷuʔ čǵaʔǵáǵaʔstxʷ, xʷuǵx ʔǵaʔmıx t naqs skəkʂákaʔ.</p> <p>W- hahúǵ, haʔ ǵʂayʂát axáʔ ksǵxʷńtiń ?</p> <p>P- ki, iʔ skəkʂákaʔ aʔ čʔpań káʔʔip iʔ sńilıʔtńs. lut miyál akskıkiń ! tı sʔiwts txʷuymńt kʷ ʔə kʔaʔám kʷniʔútyaʔst !</p> <p>W- kń kʷńniʔst t naqs ! axáʔ.</p> <p>P- ʧast asčkʷúı.</p> <p>ʔaǵxáxaʔ...</p> <p>P- waǵ ixıʔ put. kʔəpǵʷıcaʔńtrń, xʷkʷńtiń mi sič kʷu ʔǵxʷań. uč waǵ kʷǵpus iʔ siwłkʷ ?</p> <p>W- lútiʔ.</p> <p>P- ʧast, áliʔ miyál ʔa čńtaʔkʷıtkʷ iʔ sípiʔs ǵlap ʔə kʔəpǵʷıcaʔńtrń. nınwıʔs čúńmaʔńtsń xkistxʷ. naqs ǵʂac tı kčawʔiwstń kı siwłkʷ uʔ ńʔaxlıkstmńt. ʂapnáʔ čkʷniń tı skəkʂákaʔ čkńkńxǵańt uʔ ńǵqıtkʷńt ı ńtaʔkʷıtkʷ t siwłkʷ. ilıʔ mat kı ʔupńkst sčkań uʔ čyńyurńıxst, ńǵaʔqıtkʷńt, mi ʔaʂat ǵʂat iʔ spuńts.</p> <p>W- ahw ! kń čwkiķst !</p> <p>P- txətmistx, čıččəxt iʔ siwłkʷ ! hahúǵ, ńčkʷıtkʷńt uʔ ńǵqıtkʷńt ı ńčalt siwłkʷ aʔ čńčaxʷ ı kııwıcaʔ mi lut kspıyaqs iʔ sípiʔs. ʧast asčkʷúı, ixıʔ mi kʔəpǵʷıcaʔńtrń.</p> <p>ʔaǵxáxaʔ....</p> <p>P- hahúǵ, ʂapnáʔ ńtlińkńtrń. naǵmʔ čxʔit kńəkińkńtrń iʔ sčuwčuwxáńs.</p> <p>W- haʔ stiń čkistxʷ iʔ sčuwčuwxáńs ?</p> <p>P- lut ińčá, naǵmʔ čxʷičtń ixıʔ isıǵláxt iʔ spańyál. xmińksəıx čkʷıstxıtkʷm tı sčuwčuwxáń. haʔ kʷ kńiķmń ?</p> <p>W- ki, uʔ ʔaʔlıʔ ʧʷǵǵwáǵt.</p> <p>P- ʧast. kńəkińkńtrń aʔ čxʔit iʔ sčuwčuwxáńs, sič anwı iʔ kʷıǵt.</p> <p>itlıʔ....</p>	<p>get used to</p> <p>take by the leg; grab by feet; ax</p> <p>come up on able to catch</p> <p>pluck</p> <p>hot water; torn a squirt put in water second; move; feathers</p> <p>put in water poured; tub/barrel</p> <p>make soup</p>
--	--

P-	hahúý, řapná? řtlińkńtrń.	
W-	tla?kiń mi k'wulńtrń ?	
P-	k'wu? řx'wiřxt t naqs skækřáka? uř anwí k'w řk'wńirń uř k'w řilń t ińřá.	
W-	k'wińt axá?	put down on something
P-	hahúý, křtk'wańt alá? Í latáp i? tkmař'čks tqilřk. řx?it nińú?řńtrń tĺ sq'wiřnińks uř kĺ řću?ću?řáńř.	
W-	ćkiń i? ksnix'wúřs iksńiřkń ?	manage to cut
P-	lut ta?li? ksnix'wúřs řń nřk'ńnuńřx'w i? sq'wq'wĩmusters. ki, waý řast. řapná?, nińřtx'w ta řkĺ řńřu?řńř, nařńř i? lúti? aksńiřkń.	
W-	řapná? řtirń ?	curve
P-	řapná? k'w řlřayřkřtrń uř řtlińkńř. tqilřk ańkílř, la?kiń řyirák'w'ak'w k'ayř'wúř, ixí? uř ńřk'wiřća?ńř .	pull out guts
W-	ha? řřayřát iksńřtlińkńř ?	edge
P-	ilí? waý řř'wiřřt tĺ křkams i? latáp. řúti? ačkřa?áć tĺ řk'milřpřs uř kĺ řńřu?řńř.	
W-	hahúý. nix'w řtirń ?	tie the throat
P-	řapná? řačářq'wiřńtrń uř řkřřusń. ha? nińřtx'w ?	
W-	ki.	tie together
P-	řapná? nińřt řřiř t ińřá. řačkřnińkřtrń i? řyupřs uř i? řńřu?řńř ři? ilí? čřřačmnwix'w . řa nińřtx'w, ilí? uř řyax'wř i? Í ańřkáp.	
W-	hahúý, waý řyax'wř Í řkap.	lungs;kidneys
P-	řast ařčk'wúř. řapná? k'wińtrń i? řpu?ús, řpiwřpw na?ř řńřřasts . k'w řlřayřkřtrń uř řk'mńřřtx'w. i? řpiwřpw na?ř řńřřas řkčřařq' Í čkřřps, nařńř aksńřtlińkńř. řapná? ńřiwiřća?ńř t siwřřk'w.	wash inside
W-	ha? ixí? waý, ha? wřřřirń axá? i? řasí? ?	gullet; turn inside out
P-	lut, řapná? řř'wiřřtrń i? ńřřiřńřř . ři?řilř t ińřá uř nińř ta?kiń ki? kń nińř. ńřřřq'wusńř put ńřřk'wus řič řńińřńř la?kiń ki? řř'čap.	neck broken
W-	ha? waý řič k'wu wřřwaý ?	
P-	ki, ixí? řič wřřřirń axá? i? řasí. ha? nix'w k'w řřilńř ití? ?	
W-	hahúý, waý řř'w.	

sńřsúx'wa? řwřřřiřń

1. t řtirń křplřsqářa?ř Pila?řřis ?
2. řwit i? křkńřřits Pila?řřis ?
3. řařřkĩnx uř křĩř Wpčĩř ?
4. řtirń i? musřs Wpčĩř ?
5. řtirń i? křćkřřřs Wpčĩř řa řńřuř'w kĺ řńkækřáka?řń ?
6. křařřkřřtrń i? skækřáka? t Pila?řřis řa řx'wičřtrń ?
7. t řtirń křńkřřřřřřř i? skækřáka? Pila?řřis ?
8. řařřkĩnx uř řřayřát i? skækřáka? křřř'wńřřirń ?
9. ká?kiń i? řńilířřńř i? skækřáka? a? čřřařń ?
10. křařřkřĩna?ř mi miyář řa čńřa?k'wřřřk'w uř řńřqřřk'wńřřx'w i? skækřáka? ?
11. k'wĩnx i? kčřa?ři?wřřřń křřčńřřřř kĺ siwřřk'w ?
12. Í k'wĩnx křńřqřřk'wńřřtrń i? skækřáka? Í řńřa?k'wřřřk'w ?
13. řařřkĩnx uř řřast aksyřńyurńilřřřtrń i? skækřáka? Í řńřa?k'wřřřk'w ?
14. řařřkĩnx uř křńřřqřřk'wńřřtrń i? skækřáka? Í řńčřř siwřřk'w ?
15. řařřkřřtrń i? skækřáka? řa čwi?řńřřqřřk'wńřřtrń ?

16. i? lúti? n̄tlińkńtrń, ksəxʔkistrń i? skəkʔáka? ?
17. swit i? čxʷičtrń i? skəkʔáka? sčúʔčuʔxáńs t Pilaʔsís ?
18. əxʔkistrń i? skəkʔáka? sčúʔčuʔxáń t sl̄laχts Pilaʔsís ?
19. swit i? ksk̄tnəkńik̄ts a? čxʔit i? sčúʔčuʔxáńs ? swit i? ksk̄tnəkńik̄ts i? k̄wiłt ?
20. čkiń a? čxʔit ksnik̄úʔsńtrń i? skəkʔáka? ?
21. səxʔkinx uł lut taʔli? ksnixʷúts ksnik̄trń Í sqʷlčnińks i? skəkʔáka? ?
22. kaʔkiń ka? čńčkʷičcaʔńtrń i? skəkʔáka? ?
23. stirm i? nyaxʷt Í təkap ?
24. stirm a? čkčapǫ́ Í čk̄iɫps i? skəkʔáka? ?
25. əxʔkistrń i? skəkʔáka? ʔa čwýsńtlińkm, čwýsńčkʷičcaʔń ?
26. əxʔkistrń mi xʷiłtrń i? n̄ʔińtńs i? skəkʔáka? ?

ańčáwt sw̄tliń

1. ha? kʷ pl̄sqáχa? t nəqspińtk ? ha? kʷ spl̄sqáχaʔaʔx ʔapná? t spińtk ? səxʔkinx ? səxʔkinx uł lut ?
2. ha? kʷ kíńt ʔapná? ? səxʔkinx ? səxʔkinx uł lut ?
3. stirm i? qʷaʔmíńtxʷ t n̄kʷspińtk ? xʔkinń uł qʷaʔmíńtxʷ ? maýxít.
4. swit i? qʷaʔmíńtxʷ t n̄kʷspińtk ? swit i? qʷaʔmíńts ? maýxít.
5. ha? kʷ ksn̄kəkʔákaʔtń k̄l̄ ańčítxʷ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uł lut ?
6. swit i? tkʷińxńtxʷ t sk̄təʔa? ? swit i? kńkńxńtsis ? maýxít.
7. ha? kʷ k̄l̄lmiń ? čkiń ańlmiń ? ha? xʷýxʷaýt ? maýxít.
8. swit i? txʷuymńtxʷ t spiʔsčít ? swit i? txʷuymńts ? maýxít.
9. t nəqspińtk, ha? kʷ kʷńniʔst yʔat stirm ańxmińk ? səxʔkinx ? səxʔkinx uł lut ?
10. ha? kʷ k̄təp̄x̄wícaʔń t skəkʔáka? t nəqspińtk ? səxʔkinx ? səxʔkinx uł lut ?
11. ha? tlap asípi? t n̄kʷspińtk ? maýxít.
12. kʷ ʔa ččiwrń, k̄wix i? sp̄ʔac t̄l̄ kčawʔiwstń čk̄ułm̄stxʷ k̄l̄ siw̄tkʷ ? maýxít.
13. stirm i? n̄l̄qitkʷńtxʷ t sk̄təʔa? ? maýxít.
14. ha? taʔli? kʷ čyńyur̄m̄x t spiʔsčít ? səxʔkinx ? səxʔkinx uł lut ? maýxít.
15. ha? kʷ čw̄kist t nəqspińtk ? səxʔkinx ? səxʔkinx uł lut ?
16. swit i? n̄čkʷitkʷńtxʷ t sčaʔáqʷ ? swit i? n̄čkʷitkʷńts ? maýxít.
17. ha? kʷ k̄kiłwíca? k̄l̄ ańčítxʷ ? čkiń ? ha? n̄títaʔpt ? ha? n̄qʷast ? maýxít.
18. ha? p k̄w̄l̄st̄xitkʷm̄ naʔl̄ anəqsíl̄xʷ t nəqsk̄ʔačíw̄s ? səxʔkinx ? səxʔkinx uł lut ?
19. ha? qʷaý ʔa čifstxʷ i? skəkʔáka? sčúʔčuʔxáń ? səxʔkinx ? səxʔkinx uł lut ?
20. t nəqspińtk, swit i? xʷičxtr̄s t sqlaw ? swit i? xʷičxʷ t sqlaw ? maýxít.
21. stirm i? k̄tk̄w̄ńtixʷ t spiʔsčít ? kaʔkiń uł k̄tk̄w̄ńtixʷ ? maýxít.
22. stirm i? n̄k̄k̄nuńtxʷ t nəqspińtk ? maýxít.
23. stirm i? kaʔačmnw̄xʷm̄stxʷ t sčaʔáqʷ ? maýxít.
24. ha? k̄w̄čəčk̄w̄ačt aspiw̄p̄w̄ naʔl̄ ańm̄t̄ʔás ? səxʔkinx ? səxʔkinx uł lut ?
25. ha? qʷaý kʷ čńčiw̄l̄caʔńčút ? t stirm kʷ čńčiw̄l̄caʔńčút ? maýxít.
26. stirm i? n̄p̄r̄q̄w̄usńtxʷ t s̄ńkʷəkʷač ? səxʔkinx uł n̄p̄r̄q̄w̄usńtxʷ ? maýxít.

skl?iysrn t xilm s?a?ums

A. čnqmiń aksčkwú: wýstikw a? čnqmiń.

qwa?mínm / qwa?mínt / qwa?mínm- to get used to

	inčá	anwí	čniŕts	mnimŕtət	mnimŕəmp	mnimŕtsəlx
intransitive past/present						
intransitive customary/ actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future/inceptive						
intransitive imperfect future						
intransitive affirm. commands	---		---			---
intransitive neg. commands	---		---			---
transitive past/present						
transitive customary/ actual						
transitive progressive						
transitive imperfect						
transitive future						
transitive imperfect future						
transitive affirm. commands	---		---			---
transitive neg. commands	---		---			---
present durative / present perfect						
imperfect durative						
future durative						
future imperfect durative						
past perfect						
future perfect						

Č. swtitiñ aksčkwí: ktətmčinx t miłwčñ nsəlxčñ. ñmyčimñt **asčqáy** kí nwyápixčñ.

1. ha? k^w ñstiłs kñ səčq^wa?mínx ? (kiw)

nwyápixčñ:

2. ha? p ñstiłs k^wu ksq^wa?mína?x ? (lut)

nwyápixčñ:

3. ha? ĺñ q^wa?míntx^w ? (i? lúti?)

nwyápixčñ:

4. ha? ničáy^p čq^wa?místs i? səx^wlkañ ? (kíwa)

nwyápixčñ:

5. ha? i? s?iñsəlx i? ksčq^wa?mínmp ? (lut)

nwyápixčñ:

6. ha? añxmíñk k^w iksq^wa?mínñ ? (ki)

nwyápixčñ:

Č. Past/Present 36 čñqmiñ aksčkwí: ñqýñtik^w a? čktxas s?urñs í čñqmiñ.

q^wa?mínt- to get used to

	iñčá	anwí	čniłts	mniñłtət	mniñłəmp	mniñłtsəlx
iñčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniłts						
mniñłtət	xxx			xxx		
mniñłəmp		xxx			xxx	
čniłtsəlx mniñłtsəlx						

ε. swítitíh aksčkwúl: ktłmčinx t miłkwčń hśǎłxčín. nmyčimhť i? swítitíh na?ť asčqáy kł nwyápixčń.

1. ha? Sapát kwu? qwa?mís ? (kiw)

nwyápixčń:

2. ha? kwu? qwa?míhtrń inčá na?ť anwí ? (lut)

nwyápixčń:

3. ha? p hstíls qwa?míłmś Piyarís ? (kíwa)

nwyápixčń:

4. ha? čmistíp səx?kinx uť lut t qwa?míłmť ? (ńksíls)

nwyápixčń:

5. swit i? qwa?míłtsǎłx ? (sčǎčmála?)

nwyápixčń:

6. ha? čmistixw səx?kinx uť lut t qwa?míłmń ? (qwa?awqń)

nwyápixčń:

H. Future 36 čńqmiń aksčkwúl: nqyńtikw a? čkíxas s?urms ł čńqmiń.

ksqwa?míłt- to get used to

	inčá	anwí	čniłts	mnimłtət	mnimłtəm̄p	mnimłtsǎłx
inčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniłts						
mnimłtət	xxx			xxx		
mnimłtəm̄p		xxx			xxx	
čniłtsǎłx mnimłtsǎłx						

I. **swłtiń** aksčkwúl: kłtńmčinx t miłkwčńńńsłxčńń.ńmýčńmńt i? swłtiń na?ł asčqáy kłńwýápixčń.

1. ha? Słtis kwu? ksqwa?míńtrń ińčá na?ł Qwnalqs ? (lut)

nwýápixčń:

2. ha? kwu? ksqwa?míi?słx Piyarís na?ł ƒAtál ? (kiw)

nwýápixčń:

3. ha? pństils ksqwa?míłmńsłx Piyarís na?ł skwuys ? (lut)

nwýápixčń:

4. ha? čmistixw səx?kinx uł lut ksqwa?míńtst ? (ksłčawłt)

nwýápixčń:

5. swit aksqwa?míńrń ? (səxwma?máya?rń)

nwýápixčń:

6. ha? čmistip səx?kinx uł lut p iksqwa?míńrń ? (pspsƒáya?)

nwýápixčń:

čkwulmńtrń i? s?a?úms

1. qwa?míńt- get used to something
sn?aslmíwś: qwa?qwa?míńt
skwłstiń: qwa?míńx / qwa?míńt (affirmative singular); lut aksqwa?míńrń (neg. singular); qwa?míńwi / qwa?míńti (affirmative plural); lut ksqwa?míńrńp / lut ksqwa?míńtp (neg. plural)
skł?iýsts
1. kń qwa?míńrń, kw qwa?míńrń, qwa?míńrń, kwu qwa?míńrń, p qwa?míńrń, qwa?míńrńxłx
2. kń čqwa?míńrń, kw čqwa?míńrń, čqwa?míńrń, kwu čqwa?míńrń, p čqwa?míńrń, čqwa?míńrńxłx
3. kń sqwa?míńx, kw sqwa?míńx, sqwa?míńx, kwu sqwa?míńx, p sqwa?míńx, sqwa?míńxłx
4. kń səčqwa?míńx, kw səčqwa?míńx, səčqwa?míńx, kwu səčqwa?míńx, p səčqwa?míńx, səčqwa?míńxłx
5. kń ksqwa?míńa?x, kw sqwa?míńa?x, ksqwa?míńa?x, kwu ksqwa?míńa?x, p sqwa?míńa?x, ksqwa?míńa?xłx
6. kń ksəčqwa?míńa?x, kw səčqwa?míńa?x, ksəčqwa?míńa?x, kwu ksəčqwa?míńa?x, p səčqwa?míńa?x, ksəčqwa?míńa?xłx
7. qwa?míń, qwa?míńtxw, qwa?míń, qwa?míńtrń, qwa?míńtp, qwa?míńsłx
8. čqwa?míństń, čqwa?míństxw, čqwa?míńst, čqwa?míństń, čqwa?míństp, čqwa?míństxłx
9. isqwa?míńrń, asqwa?míńrń, sqwa?míń, sqwa?míńtrń, sqwa?míńtp, sqwa?míńsłx
10. isəčqwa?míńrń, asəčqwa?míńrń, səčqwa?míń, səčqwa?míńtrń, səčqwa?míńtp, səčqwa?míńsłx
11. iksqwa?míńrń, aksqwa?míńrń, ksqwa?míńi?ś, ksqwa?míńtrń, ksqwa?míńtp, ksqwa?míńi?śłx
12. iksəčqwa?míńrń, aksəčqwa?míńrń, ksəčqwa?míńi?ś, ksəčqwa?míńtrń, ksəčqwa?míńtp, ksəčqwa?míńi?śłx
13. isqwa?míńrń, asqwa?míńrń, sqwa?míńrńs, sqwa?míńrńtət, sqwa?míńrńp, sqwa?míńrńsłx
14. isəčqwa?míńrń, asəčqwa?míńrń, səčqwa?míńrńs, səčqwa?míńrńtət, səčqwa?míńrńp, səčqwa?míńrńsłx
15. iksqwa?míńrń, aksqwa?míńrń, ksqwa?míńrńs, ksqwa?míńrńtət, ksqwa?míńrńp, ksqwa?míńrńsłx
16. iksəčqwa?míńrń, aksəčqwa?míńrń, ksəčqwa?míńrńs, ksəčqwa?míńrńtət, ksəčqwa?míńrńp, ksəčqwa?míńrńsłx

17. isčqʷaʔmín, asčqʷaʔmín, sčqʷaʔmíns, sčqʷaʔmíntət, sčqʷaʔmínrnp, sčqʷaʔmínsəlx
18. iksčqʷaʔmín, aksčqʷaʔmín, ksčqʷaʔmíns, ksčqʷaʔmíntət, ksčqʷaʔmínrnp, ksčqʷaʔmínsəlx
sʔaʔúms:
1. lut tɬʷ t̚ kást, ʔaɣxáxaʔ qʷaʔmíntɬʷ . (It isn't so bad. You get used to it after awhile.)
2. ilíʔ uʔ čqʷaʔqʷaʔaʔm iʔ st̚mʔalt. (They get used to it after awhile.)
3. k̚n̚ ʔa čxʷuʔy ilíʔ uʔ k̚n̚ č̚n̚qʷaʔám̚ . (When I go there I stay a long time.)
2. tkʷińxn̚m̚ - take by the leg
s̚n̚ʔasímiw̚s: tkʷh̚kʷińxn̚m̚
skʷiʔst̚iń: qʷaʔmínx / qʷaʔmínt (affirmative singular); lut aksqʷaʔmín̚m̚ (neg. singular); qʷaʔmíni / qʷaʔmínti (affirmative plural); lut ksqʷaʔmín̚rnp / lut ksqʷaʔmíntp (neg. plural)
sk̚iʔiʔsts
1. k̚n̚ tkʷińxn̚m̚, kʷ tkʷińxn̚m̚, tkʷińxn̚m̚, kʷu tkʷińxn̚m̚, p tkʷińxn̚m̚, tkʷińxn̚m̚əlx
2. k̚n̚ čtkʷińxn̚m̚, kʷ čtkʷińxn̚m̚, čtkʷińxn̚m̚, kʷu čtkʷińxn̚m̚, p čtkʷińxn̚m̚, čtkʷińxn̚m̚əlx
3. k̚n̚ stkʷińxn̚x, kʷ stkʷińxn̚x, stkʷińxn̚x, kʷu stkʷińxn̚x, p stkʷińxn̚x, stkʷińxn̚xəlx
4. k̚n̚ səčtkʷińxn̚x, kʷ səčtkʷińxn̚x, səčtkʷińxn̚x, kʷu səčtkʷińxn̚x, p səčtkʷińxn̚x, səčtkʷińxn̚xəlx
5. k̚n̚ kstkʷińxn̚aʔx, kʷ kstkʷińxn̚aʔx, kstkʷińxn̚aʔx, kʷu kstkʷińxn̚aʔx, p kstkʷińxn̚aʔx, kstkʷińxn̚aʔxəlx
6. k̚n̚ ksəčtkʷińxn̚aʔx, kʷ ksəčtkʷińxn̚aʔx, ksəčtkʷińxn̚aʔx, kʷu ksəčtkʷińxn̚aʔx, p ksəčtkʷińxn̚aʔx, ksəčtkʷińxn̚aʔxəlx
7. tkʷińxn̚, tkʷińxn̚tɬʷ, tkʷińxn̚s, tkʷińxn̚t̚m̚, tkʷińxn̚t̚p, tkʷińxn̚səlx
8. čtkʷińxn̚st̚, čtkʷińxn̚stɬʷ, čtkʷińxn̚st̚s, čtkʷińxn̚st̚m̚, čtkʷińxn̚st̚p, čtkʷińxn̚st̚səlx
9. istkʷińxn̚m̚, astkʷińxn̚m̚, stkʷińxn̚s, stkʷińxn̚t̚m̚, stkʷińxn̚t̚p, stkʷińxn̚səlx
10. isəčtkʷińxn̚m̚, asəčtkʷińxn̚m̚, səčtkʷińxn̚s, səčtkʷińxn̚t̚m̚, səčtkʷińxn̚t̚p, səčtkʷińxn̚səlx
11. ikstkʷińxn̚m̚, akstkʷińxn̚m̚, kstkʷińxn̚iʔs, kstkʷińxn̚t̚m̚, kstkʷińxn̚t̚p, kstkʷińxn̚iʔsəlx
12. iksəčtkʷińxn̚m̚, aksəčtkʷińxn̚m̚, ksəčtkʷińxn̚iʔs, ksəčtkʷińxn̚t̚m̚, ksəčtkʷińxn̚t̚p, ksəčtkʷińxn̚iʔsəlx
13. istkʷińxn̚m̚, astkʷińxn̚m̚, stkʷińxn̚m̚s, stkʷińxn̚m̚tət, stkʷińxn̚m̚p, stkʷińxn̚m̚səlx
14. isəčtkʷińxn̚m̚, asəčtkʷińxn̚m̚, səčtkʷińxn̚m̚s, səčtkʷińxn̚m̚tət, səčtkʷińxn̚m̚p, səčtkʷińxn̚m̚səlx
15. ikstkʷińxn̚m̚, akstkʷińxn̚m̚, kstkʷińxn̚m̚s, kstkʷińxn̚m̚tət, kstkʷińxn̚m̚p, kstkʷińxn̚m̚səlx
16. iksəčtkʷińxn̚m̚, aksəčtkʷińxn̚m̚, ksəčtkʷińxn̚m̚s, ksəčtkʷińxn̚m̚tət, ksəčtkʷińxn̚m̚p, ksəčtkʷińxn̚m̚səlx
17. isčtkʷińxn̚, asčtkʷińxn̚, sčtkʷińxn̚s, sčtkʷińxn̚tət, sčtkʷińxn̚m̚p, sčtkʷińxn̚səlx
18. iksčtkʷińxn̚, aksčtkʷińxn̚, ksčtkʷińxn̚s, ksčtkʷińxn̚tət, ksčtkʷińxn̚m̚p, ksčtkʷińxn̚səlx
sʔaʔúms:
1. anwí, n̚ʔuʔxʷəxʷ uʔ kʷ čtkʷińxn̚m̚ t naqs skəkʔákaʔ uʔ kʷu čxʷiçt. (You go in and catch one chicken by the leg and give it to me.)
2. ʔa kskʷniń iʔ skəkʔákaʔ tkʷh̚kʷińxn̚tɬʷ mi lut ks̚ɬʷaps. (When you're going to catch a chicken you grab both feet so it doesn't get away.)
3. ʔa čpiʔst̚səlx iʔ kʷiʔkʷiʔaʔxʷ čtkʷińxn̚st̚s ʔa čtkʷm̚st̚is. (When they're going to brand a calf they throw it down on the ground and grab it by the leg.)
3. k̚m̚k̚xańt- hold by the feet
singular: k̚m̚xańt
skʷiʔst̚iń: k̚m̚xn̚mix / k̚m̚xn̚tikʷ (affirmative singular); lut aksk̚m̚xán̚m̚ (neg. singular); k̚m̚xn̚miwi / k̚m̚xn̚t̚ikʷi (affirmative plural); lut ksk̚m̚xán̚m̚p / lut ksk̚m̚xánt̚p (neg. plural)
sk̚iʔiʔsts
1. k̚n̚ k̚m̚xán̚m̚, kʷ k̚m̚xán̚m̚, k̚m̚xán̚m̚, kʷu k̚m̚xán̚m̚, p k̚m̚xán̚m̚, k̚m̚xán̚m̚əlx
2. k̚n̚ čk̚m̚xán̚m̚, kʷ čk̚m̚xán̚m̚, čk̚m̚xán̚m̚, kʷu čk̚m̚xán̚m̚, p čk̚m̚xán̚m̚, čk̚m̚xán̚m̚əlx

3. kń skřxnmix, k ^w skřxnmix, skřxnmix, k ^w u skřxnmix, p skřxnmix, skřxnmixǎlx
4. kń sǎčkřxnmix, k ^w sǎčkřxnmix, sǎčkřxnmix, k ^w u sǎčkřxnmix, p sǎčkřxnmix, sǎčkřxnmixǎlx
5. kń kskřxnmixaʔx, k ^w skřxnmixaʔx, kskřxnmixaʔx, k ^w u kskřxnmixaʔx, p skřxnmixaʔx, kskřxnmixaʔxǎlx
6. kń ksǎčkřxnmixaʔx, k ^w sǎčkřxnmixaʔx, ksǎčkřxnmixaʔx, k ^w u ksǎčkřxnmixaʔx, p sǎčkřxnmixaʔx, ksǎčkřxnmixaʔxǎlx
7. křxñtiñ, křxñtix ^w , křxñtis, křxñtiñ, křxñtip, křxñtisǎlx
8. čkřxstiñ, čkřxstix ^w , čkřxstis, čkřxstiñ, čkřxstip, čkřxstisǎlx
9. iskřxánñ, askřxánñ, skřxñtis, skřxñtiñ, skřxñtip, skřxñtisǎlx
10. isǎčkřxánñ, asǎčkřxánñ, sǎčkřxñtis, sǎčkřxñtiñ, sǎčkřxñtip, sǎčkřxñtisǎlx
11. ikskřxánñ, akskřxánñ, kskřxñtis, kskřxñtiñ, kskřxñtip, kskřxñtisǎlx
12. iksǎčkřxánñ, aksǎčkřxánñ, ksǎčkřxñtis, ksǎčkřxñtiñ, ksǎčkřxñtip, ksǎčkřxñtisǎlx
13. iskřxánñ, askřxánñ, skřxanñs, skřxanñtǎt, skřxanñp, skřxanñsǎlx
14. isǎčkřxánñ, asǎčkřxánñ, sǎčkřxanñs, sǎčkřxanñtǎt, sǎčkřxanñp, sǎčkřxanñsǎlx
15. ikskřxánñ, akskřxánñ, kskřxanñs, kskřxanñtǎt, kskřxanñp, kskřxanñsǎlx
16. iksǎčkřxánñ, aksǎčkřxánñ, ksǎčkřxanñs, ksǎčkřxanñtǎt, ksǎčkřxanñp, ksǎčkřxanñsǎlx
17. isčkřxáñ, asčkřxáñ, sčkřxáñs, sčkřxáñtǎt, sčkřxáñp, sčkřxáñsǎlx
18. iksčkřxáñ, aksčkřxáñ, ksčkřxáñs, ksčkřxáñtǎt, ksčkřxáñp, ksčkřxáñsǎlx
sʔaʔúñs:
1. křkřxáñt ǎ čx ^w uýstx ^w . (Hold it by its feet when you bring it to me.)
2. ǎ kskǎʔiýsñ añʔuʔǎtǎlaʔt křkřxáñt uť ñwisǎst uť ñʔiǎpsñt, ñciwǎpsñt. (When you're going to change a diaper you hold both of his feet and wipe his butt, wash his butt.)
3. x ^w ustx křkřxáñt iʔ lipúl. (Hurry hold both the roosters feet.)
4. xlmíñ- ax
sñʔasímíwís: xǎxlmíñ
sʔaʔúñs:
1. nínwiʔs čk ^w iñ tǎ anwí uť ñkǎtusñ iʔ t xlmíñ . (I'll take it from you and cut its head off with the ax.)
2. ilíʔ ʔasíl iñxǎxlmíñ . (I have two axes there.)
3. iʔ naqs iñxlmíñ mtak ^w uť iʔ naqs ǎať ǎ ^w ǎǎ ^w aýt. (The one axe I got is dull and the other one is sort of sharp.)
5. tx^wuymñt- come up to something
sñʔasímíwís: tx ^w ýx ^w uymñt
sk^wǎstíñ: tx ^w uymx / tx ^w uymñt (affirmative singular); lut akstx ^w úymñm (neg. singular); tx ^w úymwi / tx ^w úymñti (affirmative plural); lut kstx ^w uymñp / lut kstx ^w uymñtp (neg. plural)
skǎʔiýsts
1. kń tx ^w uym, k ^w tx ^w uym, tx ^w uym, k ^w u tx ^w uym, p tx ^w uym, tx ^w uymǎlx
2. kń čtx ^w uym, k ^w čtx ^w uym, čtx ^w uym, k ^w u čtx ^w uym, p čtx ^w uym, čtx ^w uymǎlx
3. kń stx ^w uym, k ^w stx ^w uym, stx ^w uym, k ^w u stx ^w uym, p stx ^w uym, stx ^w uymǎlx
4. kń sǎčtx ^w uym, k ^w sǎčtx ^w uym, sǎčtx ^w uym, k ^w u sǎčtx ^w uym, p sǎčtx ^w uym, sǎčtx ^w uymǎlx
5. kń kstx ^w úyaʔx, k ^w stx ^w úyaʔx, kstx ^w úyaʔx, k ^w u kstx ^w úyaʔx, p stx ^w úyaʔx, kstx ^w úyaʔxǎlx
6. kń ksǎčtx ^w úyaʔx, k ^w sǎčtx ^w úyaʔx, ksǎčtx ^w úyaʔx, k ^w u ksǎčtx ^w úyaʔx, p sǎčtx ^w úyaʔx, ksǎčtx ^w úyaʔxǎlx
7. tx ^w uymñ, tx ^w uymñtx ^w , tx ^w uymñs, tx ^w uymñtm, tx ^w uymñtp, tx ^w uymñsǎlx
8. čtx ^w uymñstñ, čtx ^w uymñstx ^w , čtx ^w uymñsts, čtx ^w uymñstm, čtx ^w uymñstp, čtx ^w uymñstsǎlx
9. istx ^w úymñm, astx ^w úymñm, stx ^w uymñs, stx ^w uymñtm, stx ^w uymñtp, stx ^w uymñsǎlx
10. isǎčtx ^w úymñm, asǎčtx ^w úymñm, sǎčtx ^w uymñs, sǎčtx ^w uymñtm, sǎčtx ^w uymñtp, sǎčtx ^w uymñsǎlx

11. ikstx ^w úymnr̄n, akstx ^w úymnr̄n, kstx ^w úymiʔs, kstx ^w uymn̄tr̄m, kstx ^w uymn̄t̄p, kstx ^w úymiʔsəlx
12. iksəčtx ^w úymnr̄n, aksəčtx ^w úymnr̄n, ksəčtx ^w úymiʔs, ksəčtx ^w uymn̄tr̄m, ksəčtx ^w uymn̄t̄p, ksəčtx ^w úymiʔsəlx
13. istx ^w úyr̄n, astx ^w úyr̄n, stx ^w uyr̄ns, stx ^w uyr̄ntət, stx ^w uyr̄np, stx ^w uyr̄nsəlx
14. isəčtx ^w úyr̄m, akstx ^w úyr̄m, kstx ^w uyr̄ns, kstx ^w uyr̄ntət, kstx ^w uyr̄np, kstx ^w uyr̄nsəlx
15. ikstx ^w úyr̄n, akstx ^w úyr̄n, kstx ^w uyr̄ns, kstx ^w uyr̄ntət, kstx ^w uyr̄np, kstx ^w uyr̄nsəlx
16. iksəčtx ^w úyr̄n, aksəčtx ^w úyr̄n, ksəčtx ^w uyr̄ns, ksəčtx ^w uyr̄ntət, ksəčtx ^w uyr̄np, ksəčtx ^w uyr̄nsəlx
17. isčtx ^w úy, asčtx ^w úy, sčtx ^w uys, sčtx ^w uytət, sčtx ^w uymp, sčtx ^w uysəlx
18. iksčtx ^w úy, aksčtx ^w úy, ksčtx ^w uys, ksčtx ^w uytət, ksčtx ^w uymp, ksčtx ^w uysəlx
sʔaʔúms:
1. t̄l̄ sʔiʔw̄ts tx^wuymnt k ^w t̄ə k̄laʔám k ^w niʔútyaʔst ! (Just come up behind one and grab it!)
2. tx^wuymn̄ iñkwáp uʔ ʔačnt̄iñ uʔ ñkañt̄iʔwsm̄ñ. (I went up to my horse and tied him and got on and rode him.)
3. k̄əkaʔl̄i akstx^wúymnr̄m iʔ p̄l̄pałw̄içyaʔ mi lut kstux ^w ts. (Go slowly up to the butterfly and it won't fly away.)
6. k^wñniʔst- able to catch
sñʔaslm̄iʔws: k ^w ñkñniʔist
sk^wl̄stiñ: k ^w ñniʔstx / k ^w ñnuñt̄ (affirmative singular); lut aksk ^w ñniʔst / lut aksk ^w ñnún̄m (neg. singular); k ^w ñniʔstwi / k ^w ñnún̄ti (affirmative plural); lut ksk ^w ñniʔstmp / lut ksk ^w ñnuñtp (neg. plural)
sk̄l̄iʔysts
1. kñ k ^w ñniʔst, k ^w k ^w ñniʔst, k ^w ñniʔst, k ^w u k ^w ñniʔst, p k ^w ñniʔst, k ^w ñniʔstəlx
2. kñ čk ^w ñniʔist, k ^w čk ^w ñniʔist, čk ^w ñniʔist, k ^w u čk ^w ñniʔist, p čk ^w ñniʔist, čk ^w ñniʔistəlx
3. kñ sk ^w ñniʔistx, k ^w sk ^w ñniʔistx, sk ^w ñniʔistx, k ^w u sk ^w ñniʔistx, p sk ^w ñniʔistx, sk ^w ñniʔistxəlx
4. kñ səčk ^w ñniʔstx, k ^w səčk ^w ñniʔstx, səčk ^w ñniʔstx, k ^w u səčk ^w ñniʔstx, p səčk ^w ñniʔstx, səčk ^w ñniʔstxəlx
5. kñ ksk ^w ñniʔstaʔx, k ^w ksk ^w ñniʔstaʔx, ksk ^w ñniʔstaʔx, k ^w u ksk ^w ñniʔstaʔx, p sk ^w ñniʔstaʔx, ksk ^w ñniʔstaʔxəlx
6. kñ ksəčk ^w ñniʔstaʔx, k ^w ksəčk ^w ñniʔstaʔx, ksəčk ^w ñniʔstaʔx, k ^w u ksəčk ^w ñniʔstaʔx, p səčk ^w ñniʔstaʔx, ksəčk ^w ñniʔstaʔxəlx
7. k ^w ñnuñ, k ^w ñnuñtx ^w , k ^w ñnus, k ^w ñnuñtr̄m, k ^w ñnuñtp, k ^w ñnusəlx
8. čk ^w ñnustñ, čk ^w ñnustx ^w , čk ^w ñnusts, čk ^w ñnusttr̄m, čk ^w ñnustp, čk ^w ñnustsəlx
9. isk ^w ñnún̄m, ask ^w ñnún̄m, sk ^w ñnus, sk ^w ñnuñtr̄m, sk ^w ñnuñtp, sk ^w ñnusəlx
10. isəčk ^w ñnún̄m, asəčk ^w ñnún̄m, səčk ^w ñnus, səčk ^w ñnuñtr̄m, səčk ^w ñnuñtp, səčk ^w ñnusəlx
11. iksk ^w ñnún̄m, aksk ^w ñnún̄m, ksk ^w ñnúiʔs, ksk ^w ñnuñtr̄m, ksk ^w ñnuñtp, ksk ^w ñnúiʔsəlx
12. iksəčk ^w ñnún̄m, aksəčk ^w ñnún̄m, ksəčk ^w ñnúiʔs, ksəčk ^w ñnuñtr̄m, ksəčk ^w ñnuñtp, ksəčk ^w ñnúiʔsəlx
13. isk ^w ñnun̄m, ask ^w ñnun̄m, sk ^w ñnun̄ms, sk ^w ñnun̄mtət, sk ^w ñnun̄mp, sk ^w ñnun̄msəlx
14. isəčk ^w ñnun̄m, asəčk ^w ñnun̄m, səčk ^w ñnun̄ms, səčk ^w ñnun̄mtət, səčk ^w ñnun̄mp, səčk ^w ñnun̄msəlx
15. iksk ^w ñnun̄m, aksk ^w ñnun̄m, ksk ^w ñnun̄ms, ksk ^w ñnun̄mtət, ksk ^w ñnun̄mp, ksk ^w ñnun̄msəlx
16. iksəčk ^w ñnun̄m, aksəčk ^w ñnun̄m, ksəčk ^w ñnun̄ms, ksəčk ^w ñnun̄mtət, ksəčk ^w ñnun̄mp, ksəčk ^w ñnun̄msəlx
17. isčk ^w ñnúñ, asčk ^w ñnúñ, sčk ^w ñnuñs, sčk ^w ñnuñtət, sčk ^w ñnun̄mp, sčk ^w ñnuñsəlx
18. iksčk ^w ñnúñ, asčk ^w ñnúñ, sčk ^w ñnuñs, sčk ^w ñnuñtət, sčk ^w ñnun̄mp, sčk ^w ñnuñsəlx
sʔaʔúms:
1. kñ k^wñniʔst t naqs ! axáʔ. (I got one! Here it is.)
2. haʔ k ^w k^wñniʔst t qaqx ^w l̄x. (Were you able to get a fish?)
3. way kñ čk^wñniʔst t iksmáñx ^w . (I was able to get me a smoke.)
7. k̄l̄əp̄x^wícaʔñt- pluck feathers
sñʔaslm̄iʔws: k̄l̄əp̄əp̄x ^w ícaʔñt
sk^wl̄stiñ: k̄l̄əp̄x ^w ícaʔx / k̄l̄əp̄x ^w ícaʔñt (affirmative singular); lut aksk̄l̄əp̄x ^w ícaʔm̄ (neg. singular); k̄l̄əp̄x ^w ícaʔwi / k̄l̄əp̄x ^w ícaʔñti (affirmative plural); lut ksk̄l̄əp̄x ^w ícaʔmp / lut ksk̄l̄əp̄x ^w ícaʔñtp (neg. plural)

skł?iýsts

1. kń kləpǎwíca?ń, k^w kləpǎwíca?ń, kləpǎwíca?ń, k^wu kləpǎwíca?ń, p kləpǎwíca?ń, kləpǎwíca?ńəłx
2. kń čkləpǎwíca?ń, k^w čkləpǎwíca?ń, čkləpǎwíca?ń, k^wu čkləpǎwíca?ń, p čkləpǎwíca?ń, čkləpǎwíca?ńəłx
3. kń skləpǎwíca?x, k^w skləpǎwíca?x, skləpǎwíca?x, k^wu skləpǎwíca?x, p skləpǎwíca?x, skləpǎwíca?xəłx
4. kń səčkləpǎwíca?x, k^w səčkləpǎwíca?x, səčkləpǎwíca?x, k^wu səčkləpǎwíca?x, p səčkləpǎwíca?x, səčkləpǎwíca?xəłx
5. kń kskləpǎwíca?a?x, k^w skləpǎwíca?a?x, kskləpǎwíca?a?x, k^wu kskləpǎwíca?a?x, p skləpǎwíca?a?x, kskləpǎwíca?a?xəłx
6. kń ksəčkləpǎwíca?a?x, k^w səčkləpǎwíca?a?x, ksəčkləpǎwíca?a?x, k^wu ksəčkləpǎwíca?a?x, p səčkləpǎwíca?a?x, ksəčkləpǎwíca?a?xəłx
7. kləpǎwíca?ń, kləpǎwíca?ńtx^w, kləpǎwíca?ńs, kləpǎwíca?ńtm, kləpǎwíca?ńtp, kləpǎwíca?ńsəłx
8. čkləpǎwíca?stń, čkləpǎwíca?stx^w, čkləpǎwíca?sts, čkləpǎwíca?stm, čkləpǎwíca?stp, čkləpǎwíca?stsəłx
9. iskləpǎwíca?ń, askləpǎwíca?ń, skləpǎwíca?ńs, skləpǎwíca?ńtm, skləpǎwíca?ńtp, skləpǎwíca?ńsəł
10. isəčkləpǎwíca?ń, asəčkləpǎwíca?ń, səčkləpǎwíca?ńs, səčkləpǎwíca?ńtm, səčkləpǎwíca?ńtp, səčkləpǎwíca?ńsəł
11. ikskləpǎwíca?ń, akskləpǎwíca?ń, kskləpǎwíca?ńs, kskləpǎwíca?ńtm, kskləpǎwíca?ńtp, kskləpǎwíca?ńsəłx
12. iksəčkləpǎwíca?ń, aksəčkləpǎwíca?ń, ksəčkləpǎwíca?ńs, ksəčkləpǎwíca?ńtm, ksəčkləpǎwíca?ńtp, ksəčkləpǎwíca?ńsəłx
13. iskləpǎwíca?ń, askləpǎwíca?ń, skləpǎwíca?ńms, skləpǎwíca?ńmtət, skləpǎwíca?ńmp, skləpǎwíca?ńmsəłx
14. isəčkləpǎwíca?ń, asəčkləpǎwíca?ń, səčkləpǎwíca?ńms, səčkləpǎwíca?ńmtət, səčkləpǎwíca?ńmp, səčkləpǎwíca?ńmsəłx
15. ikskləpǎwíca?ń, akskləpǎwíca?ń, kskləpǎwíca?ńms, kskləpǎwíca?ńmtət, kskləpǎwíca?ńmp, kskləpǎwíca?ńmsəłx
16. iksəčkləpǎwíca?ń, aksəčkləpǎwíca?ń, ksəčkləpǎwíca?ńms, ksəčkləpǎwíca?ńmtət, ksəčkləpǎwíca?ńmp, ksəčkləpǎwíca?ńmsəłx
17. isčkləpǎwíca?, asčkləpǎwíca?, sčkləpǎwíca?s, sčkləpǎwíca?tət, sčkləpǎwíca?ńmp, sčkləpǎwíca?səłx
18. iksčkləpǎwíca?, aksčkləpǎwíca?, ksčkləpǎwíca?s, ksčkləpǎwíca?tət, ksčkləpǎwíca?ńmp, ksčkləpǎwíca?səłx

s?a?úńs:

1. way ixi? put. **kləpǎwíca?ńtm**, x^wk^wńtm mi sič k^wu íłx^wam. (Okay, that's enough. We will pluck and clean these before we kill any more.)
2. **kləpǎwíca?ńt** i? x^wa?x^wa?yút mi k^wu k^wístxitk^wm. (Pluck the grouse so we can make some soup.)
3. Ľəx^wsqáxa? x^w?it i? skəkśáka?, ńtaqítks i? skəkśáka? í ńta?k^wít^w put čx^wíł i? spuńts mi **kləpǎwíca?ńt** i? skəkśáka?. (He killed a lot of chickens, he dipped the chickens in hot water until the feathers started to come off easily so they could be plucked off.)

8. ńta?k^wít^w - hot water

sń?asímiws: ńta?ta?k^wít^w

s?a?úńs:

1. ǰast, áfi? miyát ńa? **čńta?k^wít^w** i? sípi?ś ńlap ń kləpǎwíca?ńtm. (Good, because if it's too hot their skin will tear when we are plucking them.)
2. i? k^wíłt čxstmists **ńta?k^wít^w** i? kłčśáłtńs. (Some like their bath water to be hot.)
3. i? í sńítitń **kńta?k^wít^w** t siwtk^w k^w ńcx^wam mi k^wu ńəpśapń. (There is hot water in the tea pot, pour some and we can sip some tea.)

9. ńlap - torn

sń?asímiws: ńńlap

sk^wístiń: ńmix / ńńtik^w (affirmative singular); lut akstlám (neg. singular); ńmiwi / ńńtik^wi (affirmative plural); lut kstlám / lut kstńńtip (neg. plural)

skł?iýsts

1. kñ tlaṁ, kʷ tlaṁ, tlaṁ, kʷu tlaṁ, p tlaṁ, tlaṁəlx
2. kñ tlap, kʷ tlap, tlap, kʷu tlap, p tlap, tlapəlx
3. kñ čtlaṁ, kʷ čtlaṁ, čtlaṁ, kʷu čtlaṁ, p čtlaṁ, čtlaṁəlx
4. kñ stlmix, kʷ stlmix, stlmix, kʷu stlmix, p stlmix, stlmixəlx
5. kñ səčtlmix, kʷ səčtlmix, səčtlmix, kʷu səčtlmix, p səčtlmix, səčtlmixəlx
6. kñ kstlmixaʔx, kʷ stlmixaʔx, kstlmixaʔx, kʷu kstlmixaʔx, p stlmixaʔx, kstlmixaʔxəlx
7. kñ ksəčtlmixaʔx, kʷ səčtlmixaʔx, ksəčtlmixaʔx, kʷu ksəčtlmixaʔx, p səčtlmixaʔx, ksəčtlmixaʔxəlx
8. tliṁtiṁ, tliṁtixʷ, tliṁtis, tliṁtiṁ, tliṁtip, tliṁtisəlx
9. čtistiṁ, čtistixʷ, čtistis, čtistiṁ, čtistip, čtistisəlx
10. istlám, astlám, stliṁtis, stliṁtiṁ, stliṁtip, stliṁtisəlx
11. isəčtlám, asəčtlám, səčtliṁtis, səčtliṁtiṁ, səčtliṁtip, səčtliṁtisəlx
12. ikstlám, akstlám, kstliṁtis, kstliṁtiṁ, kstliṁtip, kstliṁtisəlx
13. iksəčtlám, aksəčtlám, ksəčtliṁtis, ksəčtliṁtiṁ, ksəčtliṁtip, ksəčtliṁtisəlx
14. istlám, astlám, stlaṁs, stlaṁtət, stlaṁp, stlaṁsəlx
15. isəčtlám, asəčtlám, səčtlaṁs, səčtlaṁtət, səčtlaṁp, səčtlaṁsəlx
16. ikstlám, akstlám, kstlaṁs, kstlaṁtət, kstlaṁp, kstlaṁsəlx
17. iksəčtlám, aksəčtlám, ksəčtlaṁs, ksəčtlaṁtət, ksəčtlaṁp, ksəčtlaṁsəlx
18. isčtál, asčtál, sčtáls, sčtaltət, sčtálmp, sčtálsəlx
19. iksčtál, aksčtál, ksčtáls, ksčtaltət, ksčtálmp, ksčtálsəlx

sʔaʔúṁs:

1. ǰast, áliʔ miyáʔ ʔa čntaʔkʷítʰkʷ iʔ sípiʔs **tlap** ʔə kləpʰwícaʔṁtṁ. (Good, because if it's too hot their skin will tear when we are plucking them.)

2. aʷ aʷ lut miyáʔ kʷuʔ aksṁčəkʷčəkʷínaʔṁ čṁ **kṁtítlap** iṁtṁtínaʔ. (Ow ow don't pull too hard on my ears so much or they might tear off.)

3.

10. pʔač- a squirt

sṁʔasímiwís: pəčpʔač

skʷístiṁ: pčmʔax / pčntʔakʷ (affirmative singular); lut akspčʔám (neg. singular); pčmʔáwi / pčntʔákʷi (affirmative plural); lut kspčʔám / lut kspčntʔap (neg. plural)

sklʔiṁsts

1. kñ pčʔam, kñ pčʔam, pčʔam, kʷu pčʔam, p pčʔam, pčʔaməlx
2. kñ čpčʔam, kʷ čpčʔam, čpčʔam, kʷu čpčʔam, čpčʔaməlx
3. kñ spčmʔax, kʷ spčmʔax, spčmʔax, kʷu spčmʔax, p spčmʔax, spčmʔaxəlx
4. kñ səčpčmʔax, kʷ səčpčmʔax, səčpčmʔax, kʷu səčpčmʔax, p səčpčmʔax, səčpčmʔaxəlx
5. kñ kspčmʔáxaʔx, kʷ spčmʔáxaʔx, kspčmʔáxaʔx, kʷu kspčmʔáxaʔx, p spčmʔáxaʔx, kspčmʔáxaʔxəlx
6. kñ ksəčpčmʔáxaʔx, kʷ səčpčmʔáxaʔx, ksəčpčmʔáxaʔx, kʷu ksəčpčmʔáxaʔx, p səčpčmʔáxaʔx, ksəčpčmʔáxaʔxəlx
7. pčntʔaṁ, pčntʔaxʷ, pčntʔas, pčntʔam, pčntʔap, pčntʔasəlx
8. čpčstʔaṁ, čpčstʔaxʷ, čpčstʔas, čpčstʔam, čpčstʔap, čpčstʔasəlx
9. ispčʔám, aspčʔám, spčntʔas, spčntʔam, spčntʔap, spčntʔasəlx
10. isəčpčʔám, asəčpčʔám, səčpčntʔas, səčpčntʔam, səčpčntʔap, səčpčntʔasəlx
11. ikspčʔám, akspčʔám, kspčntʔas, kspčntʔam, kspčntʔap, kspčntʔasəlx
12. iksəčpčʔám, aksəčpčʔám, ksəčpčntʔas, ksəčpčntʔam, ksəčpčntʔap, ksəčpčntʔasəlx
13. ispčʔám, aspčʔám, spčʔams, spčʔamtət, spčʔam, spčʔaməlx
14. isəčpčʔám, asəčpčʔám, səčpčʔams, səčpčʔamtət, səčpčʔam, səčpčʔaməlx

15. iksþrcfám, aksþrcfám, ksþrcfáms, ksþrcfamtæt, ksþrcfámþ, ksþrcfámsælx
16. iksæþrcfám, aksæþrcfám, ksæþrcfáms, ksæþrcfamtæt, ksæþrcfámþ, ksæþrcfámsælx
17. isþrfác, asþrfác, sþrfács, sþrfactæt, sþrfácþ, sþrfácsælx
18. iksþrfác, aksþrfác, ksþrfács, ksþrfactæt, ksþrfácþ, ksþrfácsælx
s?aðúms:
1. naqs þfaç tí kçaw?íwstn kíl siwtk ^w uf n?axlíkstmnt. (Put a squirt of soap in the water and stir it a little.)
2. fæ k ^w hnuntx ^w i? q ^w tíx ^w a? ktk ^w ntix ^w i? q ^w tíx ^w a? í ańq ^w x ^w qínkst uf þfaçntx^w . (When you manage to get a louse, you lay it on your thumb nails and squash it.)
3. asxhúmt nçx ^w ax ^w t mcfaç, çak ^w fæ þíçntx ^w i? mcfaç çþfaçt . (Your wound is filling up with pus, should you pinch it the pus would squirt out.)
11. nłqitk^wnt- put into water
sñ?aslmíws: nłæqłqitk ^w nt
sk^wístiñ: nłqitk ^w x / nłqitk ^w nt (affirmative singular); lut aksnłqitk ^w m (neg. singular); nłqitk ^w wi / nłqitk ^w nti (affirmative plural); lut ksnłqitk ^w mþ / lut ksnłqitk ^w ntþ (neg. plural)
skf?iysts
1. kn nłqitk ^w m, k ^w nłqitk ^w m, nłqitk ^w m, k ^w u nłqitk ^w m, p nłqitk ^w m, nłqitk ^w mælx
2. kn çnłqitk ^w m, k ^w çnłqitk ^w m, çnłqitk ^w m, k ^w u çnłqitk ^w m, p çnłqitk ^w m, çnłqitk ^w mælx
3. kn snłqitk ^w x, k ^w snłqitk ^w x, snłqitk ^w x, k ^w u snłqitk ^w x, p snłqitk ^w x, snłqitk ^w xælx
4. kn sæçnłqitk ^w x, k ^w sæçnłqitk ^w x, sæçnłqitk ^w x, k ^w u sæçnłqitk ^w x, p sæçnłqitk ^w x, sæçnłqitk ^w xælx
5. kn ksnłqitk ^w a?x, k ^w snłqitk ^w a?x, ksnłqitk ^w a?x, k ^w u ksnłqitk ^w a?x, p snłqitk ^w a?x, ksnłqitk ^w a?xælx
6. kn ksæçnłqitk ^w a?x, k ^w sæçnłqitk ^w a?x, ksæçnłqitk ^w a?x, k ^w u ksæçnłqitk ^w a?x, p sæçnłqitk ^w a?x, ksæçnłqitk ^w a?xælx
7. nłqitk ^w n, nłqitk ^w ntx ^w , nłqitk ^w s, nłqitk ^w ntm, nłqitk ^w ntþ, nłqitk ^w sælx
8. çnłqitk ^w stn, çnłqitk ^w stx ^w , çnłqitk ^w sts, çnłqitk ^w stm, çnłqitk ^w stþ, çnłqitk ^w stsælx
9. isnłqitk ^w m, asnłqitk ^w m, snłqitk ^w s, snłqitk ^w ntm, snłqitk ^w ntþ, snłqitk ^w sælx
10. isæçnłqitk ^w m, asæçnłqitk ^w m, sæçnłqitk ^w s, sæçnłqitk ^w ntm, sæçnłqitk ^w ntþ, sæçnłqitk ^w sælx
11. iksnłqitk ^w m, aksnłqitk ^w m, ksnłqitk ^w i?s, ksnłqitk ^w ntm, ksnłqitk ^w ntþ, ksnłqitk ^w i?sælx
12. iksæçnłqitk ^w m, aksæçnłqitk ^w m, ksæçnłqitk ^w i?s, ksæçnłqitk ^w ntm, ksæçnłqitk ^w ntþ, ksæçnłqitk ^w i?sælx
13. isnłqitk ^w m, asnłqitk ^w m, snłqitk ^w ms, snłqitk ^w mtæt, snłqitk ^w mþ, snłqitk ^w msælx
14. isæçnłqitk ^w m, asæçnłqitk ^w m, sæçnłqitk ^w ms, sæçnłqitk ^w mtæt, sæçnłqitk ^w mþ, sæçnłqitk ^w msælx
15. iksnłqitk ^w m, aksnłqitk ^w m, ksnłqitk ^w ms, ksnłqitk ^w mtæt, ksnłqitk ^w mþ, ksnłqitk ^w msælx
16. iksæçnłqitk ^w m, aksæçnłqitk ^w m, ksæçnłqitk ^w ms, ksæçnłqitk ^w mtæt, ksæçnłqitk ^w mþ, ksæçnłqitk ^w msælx
17. isçnłqitk ^w , asçnłqitk ^w , sçnłqitk ^w s, sçnłqitk ^w tæt, sçnłqitk ^w mþ, sçnłqitk ^w sælx
18. iksçnłqitk ^w , aksçnłqitk ^w , ksçnłqitk ^w s, ksçnłqitk ^w tæt, ksçnłqitk ^w mþ, ksçnłqitk ^w sælx
s?aðúms:
1. fapnáf çk ^w niñ tí skækfáka? çkímkíxant uf nłqitk^wnt í nta?k ^w tk ^w t siwtk ^w . (Now, grab one of those chickens by the feet and put it into the hot water.)
2. k ^w nçak?çaxán? nłæqłqitk^wnt asçu?çu?xán mi k ^w xçaxçapxán. (Your feet are hot? Stick your feet in the water and they'll cool off.)
3. k ^w lx ^w pikst nłqitk^wnt ankilx í nta?k ^w tk ^w mi xstwílx. (You hurt your hand, stick your hand in hot water and it will feel better.)
12. sçkam- a second
sñ?aslmíws: sçækçkam
s?aðúms:

1. ilí? mat kí ?upnókst sčakám uf čymýumíxst (nłalqitk ^w nt) mi řařat yřat i? spurnts. (Keep it in there for about 10 seconds and move it around so all the feathers are really wet.)
2. řařmktřřupnókst sčak uf naqs sxəxlakək ĩ řəřiyáfnx ^w . (Sixty seconds makes one minute on the clock.)
3.
13. čymýumíxst / ymýumíxnt- move something around
sň?asímíws:
sk^włstih: ymýumíxəx / ymýumíxnt (affirmative singular); lut aksymýumíx / lut aksymýumíxnt (neg. singular); ymýumíwi / ymýumíxnti (affirmative plural); lut ksymýumíxnp / lut ksymýumíxntp (neg. plural)
skí?iysts
1. kń ymýumíx, k ^w ymýumíx, ymýumíx, k ^w u ymýumíx, p ymýumíx, ymýumíxəłx
2. kń čymýumíx, k ^w čymýumíx, čymýumíx, k ^w u čymýumíx, p čymýumíx, čymýumíxəłx
3. kń symýumíxəx, k ^w symýumíxəx, symýumíxəx, k ^w u symýumíxəx, p symýumíxəx, symýumíxəxəłx
4. kń səčymýumíxəx, k ^w səčymýumíxəx, səčymýumíxəx, k ^w u səčymýumíxəx, p səčymýumíxəx, səčymýumíxəxəłx
5. kń ksymýumíxa?x, k ^w ksymýumíxa?x, ksymýumíxa?x, k ^w u ksymýumíxa?x, p ksymýumíxa?x, ksymýumíxa?xəłx
6. kń ksəčymýumíxa?x, k ^w ksəčymýumíxa?x, ksəčymýumíxa?x, k ^w u ksəčymýumíxa?x, p ksəčymýumíxa?x, ksəčymýumíxa?xəłx
7. ymýumíxń, ymýumíxnt ^w , ymýumíxs, ymýumíxntń, ymýumíxntp, ymýumíxsəłx
8. čymýumíxstń, čymýumíxst ^w , čymýumíxsts, čymýumíxstń, čymýumíxstp, čymýumíxstsəłx
9. isymýumíxnt, asymýumíxnt, symýumíxs, symýumíxntń, symýumíxntp, symýumíxsəłx
10. isəčymýumínt, asəčymýumínt, səčymýumíxs, səčymýumíxntń, səčymýumíxntp, səčymýumíxsəłx
11. iksymýumíxnt, aksymýumíxnt, ksymýumíxi?s, ksymýumíxntń, ksymýumíxntp, ksymýumíxi?səłx
12. ksəčymýumíxnt, aksəčymýumíxnt, ksəčymýumíxi?s, ksəčymýumíxntń, ksəčymýumíxntp, ksəčymýumíxi?səłx
13. isymýumíxnt, asymýumíxnt, symýumíxns, symýumíxntń, symýumíxntp, symýumíxnsəłx
14. isəčymýumíxnt, asəčymýumíxnt, səčymýumíxns, səčymýumíxntń, səčymýumíxntp, səčymýumíxnsəłx
15. iksymýumíxnt, aksymýumíxnt, ksymýumíxns, ksymýumíxntń, ksymýumíxntp, ksymýumíxnsəłx
16. ksəčymýumíxnt, aksəčymýumíxnt, ksəčymýumíxns, ksəčymýumíxntń, ksəčymýumíxntp, ksəčymýumíxnsəłx
17. isčymýumíx, asčymýumíx, sčymýumíxs, sčymýumíxnt, sčymýumíxntp, sčymýumíxsəłx
18. ksčymýumíx, aksčymýumíx, ksčymýumíxs, ksčymýumíxnt, ksčymýumíxntp, ksčymýumíxsəłx
s?a?úms:
1. ilí? mat kí ?upnókst sčakám uf čymýumíxst (nłalqitk ^w nt) mi řařat yřat i? spurnts. (Keep it in there for about 10 seconds and move it around so all the feathers are really wet.)
2. miyář ři? k ^w řil. ymýumíxəx. (You're too still. Move around a bit.)
3. řlapx k ^w iksníkřtn ańqəpqińtn lut aksymýumíx. (Stop, I'm going to cut your hair, don't move.)
14. spurnt- fur / feathers
sň?asímíws: spńpuřnt
s?a?úms:
1. ilí? mat kí ?upnókst sčakám uf čymýumíxst (nłalqitk ^w nt) mi řařat yřat i? spurnts. (Keep it in there for about 10 seconds and move it around so all the feathers are really wet.)
2. řař ki? řsxřilx ^w i? spńpuřnts. (He has some nice fur hides.)
3. křəř ^w řća?ń i? řřasřás i? spurnts uf k ^w umń kí ikřńkřřina?. (I plucked the grouses feathers and put it away and I'm going to make a pillow)
15. řřqitk^wnt- lay something in water

snʔaslmíwš: n̄təqtqitkʷn̄t
skʷlstiñ: n̄tqitkʷx / n̄tqitkʷn̄t (affirmative singular); lut aksn̄tqitkʷm̄ (neg. singular); n̄tqitkʷwi / n̄tqitkʷnti (affirmative plural); lut ksn̄tqitkʷmp / lut ksn̄tqitkʷn̄tp (neg. plural)
sklʔiʔsts 1. kñ n̄tqitkʷm̄, kʷ n̄tqitkʷm̄, n̄tqitkʷm̄, kʷu n̄tqitkʷm̄, p n̄tqitkʷm̄, n̄tqitkʷm̄əlx 2. kñ čn̄tqitkʷm̄, kʷ čn̄tqitkʷm̄, čn̄tqitkʷm̄, kʷu čn̄tqitkʷm̄, p čn̄tqitkʷm̄, čn̄tqitkʷm̄əlx 3. kñ sn̄tqitkʷx, kʷ sn̄tqitkʷx, sn̄tqitkʷx, kʷu sn̄tqitkʷx, p sn̄tqitkʷx, sn̄tqitkʷxəlx 4. kñ səčn̄tqitkʷx, kʷ səčn̄tqitkʷx, səčn̄tqitkʷx, kʷu səčn̄tqitkʷx, p səčn̄tqitkʷx, səčn̄tqitkʷxəlx 5. kñ ksn̄tqitkʷaʔx, kʷ sn̄tqitkʷaʔx, ksn̄tqitkʷaʔx, kʷu ksn̄tqitkʷaʔx, p sn̄tqitkʷaʔx, ksn̄tqitkʷaʔxəlx 6. kñ ksəčn̄tqitkʷaʔx, kʷ səčn̄tqitkʷaʔx, ksəčn̄tqitkʷaʔx, kʷu ksəčn̄tqitkʷaʔx, p səčn̄tqitkʷaʔx, ksəčn̄tqitkʷaʔxəlx 7. n̄tqitkʷn̄, n̄tqitkʷn̄txʷ, n̄tqitkʷs, n̄tqitkʷn̄tm̄, n̄tqitkʷn̄tp, n̄tqitkʷsəlx 8. čn̄tqitkʷstñ, čn̄tqitkʷstxʷ, čn̄tqitkʷsts, čn̄tqitkʷstm̄, čn̄tqitkʷstp, čn̄tqitkʷstsəlx 9. isn̄tqitkʷm̄, asn̄tqitkʷm̄, sn̄tqitkʷs, sn̄tqitkʷn̄tm̄, sn̄tqitkʷn̄tp, sn̄tqitkʷsəlx 10. isəčn̄tqitkʷm̄, asəčn̄tqitkʷm̄, səčn̄tqitkʷs, səčn̄tqitkʷn̄tm̄, səčn̄tqitkʷn̄tp, səčn̄tqitkʷsəlx 11. iksn̄tqitkʷm̄, aksn̄tqitkʷm̄, ksn̄tqitkʷiʔs, ksn̄tqitkʷn̄tm̄, ksn̄tqitkʷn̄tp, ksn̄tqitkʷiʔsəlx 12. iksəčn̄tqitkʷm̄, aksəčn̄tqitkʷm̄, ksəčn̄tqitkʷiʔs, ksəčn̄tqitkʷn̄tm̄, ksəčn̄tqitkʷn̄tp, ksəčn̄tqitkʷiʔsəlx 13. isn̄tqitkʷm̄, asn̄tqitkʷm̄, sn̄tqitkʷm̄s, sn̄tqitkʷmtət, sn̄tqitkʷmp, sn̄tqitkʷmsəlx 14. isəčn̄tqitkʷm̄, asəčn̄tqitkʷm̄, səčn̄tqitkʷm̄s, səčn̄tqitkʷmtət, səčn̄tqitkʷmp, səčn̄tqitkʷmsəlx 15. iksn̄tqitkʷm̄, aksn̄tqitkʷm̄, ksn̄tqitkʷm̄s, ksn̄tqitkʷmtət, ksn̄tqitkʷmp, ksn̄tqitkʷmsəlx 16. iksəčn̄tqitkʷm̄, aksəčn̄tqitkʷm̄, ksəčn̄tqitkʷm̄s, ksəčn̄tqitkʷmtət, ksəčn̄tqitkʷmp, ksəčn̄tqitkʷmsəlx 17. isčn̄tqitkʷ, asčn̄tqitkʷ, sčn̄tqitkʷs, sčn̄tqitkʷtət, sčn̄tqitkʷmp, sčn̄tqitkʷsəlx 18. iksčn̄tqitkʷ, aksčn̄tqitkʷ, ksn̄tqitkʷs, ksn̄tqitkʷtət, ksn̄tqitkʷmp, ksn̄tqitkʷsəlx
sʔaʔúms: 1. hahúʔ, n̄čkʷitkʷn̄t ut n̄tqitkʷn̄t ĩ n̄cañ siwłkʷ aʔ čn̄caxʷ ĩ kiłwičaʔ mi lut ksp̄yaqs iʔ siʔiʔs. (Okay, now pull it out and dunk it in that tub of cold water so the skin won't burn.) 2. 3.
16. čn̄caxʷ - poured
snʔaslmíwš: n̄čəxʷčxʷaxʷ
skʷlstiñ: n̄čxʷmix / n̄čxʷn̄tikʷ (affirmative singular); lut aksn̄čxʷám (neg. singular); n̄čxʷmíwi / n̄čxʷn̄tikʷi (affirmative plural); lut ksn̄čxʷám / lut ksn̄čxʷn̄tip (neg. plural)
sklʔiʔsts 1. kñ n̄čxʷam̄, kʷ n̄čxʷam̄, n̄čxʷam̄, kʷu n̄čxʷam̄, p n̄čxʷam̄, n̄čxʷam̄əlx 2. kñ čn̄čxʷam̄, kʷ čn̄čxʷam̄, čn̄čxʷam̄, kʷu čn̄čxʷam̄, p čn̄čxʷam̄, čn̄čxʷam̄əlx 3. kñ sn̄čxʷmix, kʷ sn̄čxʷmix, sn̄čxʷmix, kʷu sn̄čxʷmix, p sn̄čxʷmix, sn̄čxʷmixəlx 4. kñ səčn̄čxʷmix, kʷ səčn̄čxʷmix, səčn̄čxʷmix, kʷu səčn̄čxʷmix, p səčn̄čxʷmix, səčn̄čxʷmixəlx 5. kñ ksn̄čxʷmíxaʔx, kʷ sn̄čxʷmíxaʔx, ksn̄čxʷmíxaʔx, kʷu ksn̄čxʷmíxaʔx, p sn̄čxʷmíxaʔx, ksn̄čxʷmíxaʔxəlx 6. kñ ksəčn̄čxʷmíxaʔx, kʷ səčn̄čxʷmíxaʔx, ksəčn̄čxʷmíxaʔx, kʷu ksəčn̄čxʷmíxaʔx, p səčn̄čxʷmíxaʔx, ksəčn̄čxʷmíxaʔxəlx 7. n̄čxʷn̄tiñ, n̄čxʷn̄tixʷ, n̄čxʷn̄tis, n̄čxʷn̄tim̄, n̄čxʷn̄tip, n̄čxʷn̄tisəlx 8. čn̄čxʷstiñ, čn̄čxʷstixʷ, čn̄čxʷstis, čn̄čxʷstim̄, čn̄čxʷstip, čn̄čxʷstisəlx 9. isn̄čxʷám, asn̄čxʷám, sn̄čxʷn̄tis, sn̄čxʷn̄tim̄, sn̄čxʷn̄tip, sn̄čxʷn̄tisəlx 10. isəčn̄čxʷám, asəčn̄čxʷám, səčn̄čxʷn̄tis, səčn̄čxʷn̄tim̄, səčn̄čxʷn̄tip, səčn̄čxʷn̄tisəlx 11. iksn̄čxʷám, aksn̄čxʷám, ksn̄čxʷn̄tis, ksn̄čxʷn̄tim̄, ksn̄čxʷn̄tip, ksn̄čxʷn̄tisəlx

12. iksəčńćx ^w ám, aksəčńćx ^w ám, ksəčńćx ^w ńtis, ksəčńćx ^w ńtiń, ksəčńćx ^w ńtip, ksəčńćx ^w ńtisəlx
13. isńćx ^w ám, asńćx ^w ám, sńćx ^w ams, sńćx ^w amtət, sńćx ^w amp, sńćx ^w amsəlx
14. isəčńćx ^w ám, asəčńćx ^w ám, səčńćx ^w ams, səčńćx ^w amtət, səčńćx ^w amp, səčńćx ^w amsəlx
15. iksńćx ^w ám, aksńćx ^w ám, ksńćx ^w ams, ksńćx ^w amtət, ksńćx ^w amp, ksńćx ^w amsəlx
16. iksəčńćx ^w ám, aksəčńćx ^w ám, ksəčńćx ^w ams, ksəčńćx ^w amtət, ksəčńćx ^w amp, ksəčńćx ^w amsəlx
17. isčńćax ^w , asčńćax ^w , sčńćax ^w s, sčńćax ^w tət, sčńćax ^w mp, sčńćax ^w səlx
18. iksčńćax ^w , aksčńćax ^w , ksčńćax ^w s, ksčńćax ^w tət, ksčńćax ^w mp, ksčńćax ^w səlx
s?azúms:
1. hahúy, ńčkwitk ^w ńt ut ńtqitk ^w ńt í ńcałt siwłk ^w a? čńćax ^w í kiłwíca? mi lut kspýaqs i? sípi?s. (Okay, now pull it out and dunk it in that tub of cold water so the skiń won't burn.)
2. x ^w ?is i? sqít ut ńčx ^w čx ^w ax ^w a? čńtəx ^w taš ^w i? xwił čńtptřafłla?x ^w . (There was a lot of rain and all the holes on the road filled up now there puddles.)
3. ńčx ^w čx ^w ańt i? lplaputáy t siwłk ^w ut q ^w čq ^w ičt. (Fill the water bottles with water.)
17. kiłwíca?- tub
sń?asłmíws: kikiłwíca?
s?azúms:
1. hahúy, ńčkwitk ^w ńt ut ńtqitk ^w ńt í ńcałt siwłk ^w a? čńćax ^w í kiłwíca? mi lut kspýaqs i? sípi?s. (Okay, now pull it out and dunk it in that tub of cold water so the skiń won't burn.)
2. í kikiłwíca? mi hərřhərńtix ^w asípi? . (Soak your hides in the tubs.)
3. čk ^w ińt i? kiłwíca? mi ńcx ^w ańt t siwłk ^w mi kčqúsńtx ^w mi ńč?ix. (Bring the tub and pour water in it and put on the stove to warm up.)
18. k^włstxitk^wm- make soup
sń?asłmíws: k ^w łk ^w łstxitk ^w m
sk^włstih: k ^w łstxitk ^w x / k ^w łstxitk ^w ńt (affirmative singular); lut aks ^w łstxitk ^w m (neg. singular); k ^w łstxitk ^w wi / k ^w łstxitk ^w ńti (affirmative plural); lut ksk ^w łstxitk ^w mp / lut ksk ^w łstxitk ^w ńtp (neg. plural)
skł?iysts
1. kń k ^w łstxitk ^w m, k ^w k ^w łstxitk ^w m, k ^w łstxitk ^w m, k ^w u k ^w łstxitk ^w m, p k ^w łstxitk ^w m, k ^w łstxitk ^w məlx
2. kń čk ^w łstxitk ^w m, k ^w čk ^w łstxitk ^w m, čk ^w łstxitk ^w m, k ^w u čk ^w łstxitk ^w m, p čk ^w łstxitk ^w m, čk ^w łstxitk ^w məlx
3. kń sk ^w łstxitk ^w x, k ^w sk ^w łstxitk ^w x, sk ^w łstxitk ^w x, k ^w u sk ^w łstxitk ^w x, p sk ^w łstxitk ^w x, sk ^w łstxitk ^w xəlx
4. kń səčk ^w łstxitk ^w x, k ^w səčk ^w łstxitk ^w x, səčk ^w łstxitk ^w x, k ^w u səčk ^w łstxitk ^w x, p səčk ^w łstxitk ^w x, səčk ^w łstxitk ^w xəlx
5. kń ksk ^w łstxitk ^w a?x, k ^w sk ^w łstxitk ^w a?x, ksk ^w łstxitk ^w a?x, k ^w u ksk ^w łstxitk ^w a?x, p sk ^w łstxitk ^w a?x, ksk ^w łstxitk ^w a?xəlx
6. kń ksəčk ^w łstxitk ^w a?x, k ^w səčk ^w łstxitk ^w a?x, ksəčk ^w łstxitk ^w a?x, k ^w u ksəčk ^w łstxitk ^w a?x, p səčk ^w łstxitk ^w a?x, ksəčk ^w łstxitk ^w a?xəlx
7. k ^w łstxitk ^w ń, k ^w łstxitk ^w ńtx ^w , k ^w łstxitk ^w s, k ^w łstxitk ^w ńm, k ^w łstxitk ^w ńtp, k ^w łstxitk ^w səlx
8. čk ^w łstxitk ^w stń, čk ^w łstxitk ^w stx ^w , čk ^w łstxitk ^w sts, čk ^w łstxitk ^w stm, čk ^w łstxitk ^w stp, čk ^w łstxitk ^w stsəlx
9. isk ^w łstxitk ^w m, ask ^w łstxitk ^w m, sk ^w łstxitk ^w s, sk ^w łstxitk ^w ńm, sk ^w łstxitk ^w ńtp, sk ^w łstxitk ^w səlx
10. isəčk ^w łstxitk ^w m, asəčk ^w łstxitk ^w m, səčk ^w łstxitk ^w s, səčk ^w łstxitk ^w ńm, səčk ^w łstxitk ^w ńtp, səčk ^w łstxitk ^w səlx
11. iksk ^w łstxitk ^w m, aksk ^w łstxitk ^w m, ksk ^w łstxitk ^w i?s, ksk ^w łstxitk ^w ńm, ksk ^w łstxitk ^w ńtp, ksk ^w łstxitk ^w i?səlx
12. iksəčk ^w łstxitk ^w m, aksəčk ^w łstxitk ^w m, ksəčk ^w łstxitk ^w i?s, ksəčk ^w łstxitk ^w ńm, ksəčk ^w łstxitk ^w ńtp, ksəčk ^w łstxitk ^w i?səlx
13. isk ^w łstxitk ^w m, ask ^w łstxitk ^w m, sk ^w łstxitk ^w ms, sk ^w łstxitk ^w mtət, sk ^w łstxitk ^w mp, sk ^w łstxitk ^w msəlx
14. isəčk ^w łstxitk ^w m, asəčk ^w łstxitk ^w m, səčk ^w łstxitk ^w ms, səčk ^w łstxitk ^w mtət, səčk ^w łstxitk ^w mp, səčk ^w łstxitk ^w msəlx
15. iksk ^w łstxitk ^w m, aksk ^w łstxitk ^w m, ksk ^w łstxitk ^w ms, ksk ^w łstxitk ^w mtət, ksk ^w łstxitk ^w mp, ksk ^w łstxitk ^w msəlx
16. iksəčk ^w łstxitk ^w m, aksəčk ^w łstxitk ^w m, ksəčk ^w łstxitk ^w ms, ksəčk ^w łstxitk ^w mtət, ksəčk ^w łstxitk ^w mp, ksəčk ^w łstxitk ^w msəlx

17. isčkw'ístxítkw, asčkw'ístxítkw, sčkw'ístxítkw's, sčkw'ístxítkw'tət, sčkw'ístxítkw'mp, sčkw'ístxítkw'səlx
18. iksčkw'ístxítkw, aksčkw'ístxítkw, ksčkw'ístxítkw's, ksčkw'ístxítkw'tət, ksčkw'ístxítkw'mp, ksčkw'ístxítkw'səlx
sʔaʔúms:
1. x̄minksəlx čkw'ístxítkw'm t̄l̄ s̄cuʔcuʔxán. (They like to make soup with the feet.)
2. n̄ktusn̄t̄ iʔ lipúl, k̄əp̄x̄w'ícaʔn̄t̄, n̄tlínk̄n̄t̄ uʔ n̄pusn̄t̄ k̄w' k̄w'ístxítkw'm̄ . (Cut the roosters head off, pluck it, take the guts out and boil it make soup.)
3. niʔáyp̄ k̄n̄ čkw'ístxítkw'm̄ . (I always make soup.)
19. k̄tt̄kw'añt- put something on a surface
s̄n̄ʔas̄l̄m̄iws: k̄tt̄kw'añt / k̄tqmañt / k̄tqmiñt
sk̄w'ístiñ: k̄tt̄kw'mix / k̄tt̄kw'ñtik̄w (affirmative singular); lut aksk̄tt̄kw'am̄ (neg. singular); k̄tt̄kw'miwi / k̄tt̄kw'ñtik̄wi (affirmative plural); lut ksk̄tt̄kw'añp̄ / lut ksk̄tt̄kw'ñtip̄ (neg. plural)
sk̄l̄ʔiyst̄s
1. k̄n̄ k̄tt̄kw'am̄, k̄w' k̄tt̄kw'am̄, k̄tt̄kw'am̄, k̄wu k̄tt̄kw'am̄, p̄ k̄tt̄kw'am̄, k̄tt̄kw'am̄əlx
2. k̄n̄ čk̄tt̄kw'am̄, k̄w' čk̄tt̄kw'am̄, čk̄tt̄kw'am̄, k̄wu čk̄tt̄kw'am̄, p̄ čk̄tt̄kw'am̄, čk̄tt̄kw'am̄əlx
3. k̄n̄ sk̄tt̄kw'mix, k̄w' sk̄tt̄kw'mix, sk̄tt̄kw'mix, k̄wu sk̄tt̄kw'mix, p̄ sk̄tt̄kw'mix, sk̄tt̄kw'mixəlx
4. k̄n̄ səčk̄tt̄kw'mix, k̄w' səčk̄tt̄kw'mix, səčk̄tt̄kw'mix, k̄wu səčk̄tt̄kw'mix, p̄ səčk̄tt̄kw'mix, səčk̄tt̄kw'mixəlx
5. k̄n̄ ksk̄tt̄kw'mixaʔx, k̄w' sk̄tt̄kw'mixaʔx, ksk̄tt̄kw'mixaʔx, k̄wu ksk̄tt̄kw'mixaʔx, p̄ sk̄tt̄kw'mixaʔx, ksk̄tt̄kw'mixaʔxəlx
6. k̄n̄ ksəčk̄tt̄kw'mixaʔx, k̄w' səčk̄tt̄kw'mixaʔx, ksəčk̄tt̄kw'mixaʔx, k̄wu ksəčk̄tt̄kw'mixaʔx, p̄ səčk̄tt̄kw'mixaʔx, ksəčk̄tt̄kw'mixaʔxəlx
7. k̄tt̄kw'ñtiñ, k̄tt̄kw'ñtix̄w, k̄tt̄kw'ñtis, k̄tt̄kw'ñtim̄, k̄tt̄kw'ñtip̄, k̄tt̄kw'ñtisəlx
8. čk̄tt̄kw'stiñ, čk̄tt̄kw'stix̄w, čk̄tt̄kw'stis, čk̄tt̄kw'stim̄, čk̄tt̄kw'stip̄, čk̄tt̄kw'stisəlx
9. isk̄tt̄kw'am̄, ask̄tt̄kw'am̄, sk̄tt̄kw'ñtis, sk̄tt̄kw'ñtim̄, sk̄tt̄kw'ñtip̄, sk̄tt̄kw'ñtisəlx
10. isəčk̄tt̄kw'am̄, asəčk̄tt̄kw'am̄, səčk̄tt̄kw'ñtis, səčk̄tt̄kw'ñtim̄, səčk̄tt̄kw'ñtip̄, səčk̄tt̄kw'ñtisəlx
11. iksk̄tt̄kw'am̄, aksk̄tt̄kw'am̄, ksk̄tt̄kw'ñtis, ksk̄tt̄kw'ñtim̄, ksk̄tt̄kw'ñtip̄, ksk̄tt̄kw'ñtisəlx
12. iksəčk̄tt̄kw'am̄, aksəčk̄tt̄kw'am̄, ksəčk̄tt̄kw'ñtis, ksəčk̄tt̄kw'ñtim̄, ksəčk̄tt̄kw'ñtip̄, ksəčk̄tt̄kw'ñtisəlx
13. isk̄tt̄kw'am̄, ask̄tt̄kw'am̄, sk̄tt̄kw'añs, sk̄tt̄kw'añtət, sk̄tt̄kw'añp̄, sk̄tt̄kw'añsəlx
14. isəčk̄tt̄kw'am̄, asəčk̄tt̄kw'am̄, səčk̄tt̄kw'añs, səčk̄tt̄kw'añtət, səčk̄tt̄kw'añp̄, səčk̄tt̄kw'añsəlx
15. iksk̄tt̄kw'am̄, aksk̄tt̄kw'am̄, ksk̄tt̄kw'añs, ksk̄tt̄kw'añtət, ksk̄tt̄kw'añp̄, ksk̄tt̄kw'añsəlx
16. iksəčk̄tt̄kw'am̄, aksəčk̄tt̄kw'am̄, ksəčk̄tt̄kw'añs, ksəčk̄tt̄kw'añtət, ksəčk̄tt̄kw'añp̄, ksəčk̄tt̄kw'añsəlx
17. isčk̄tt̄kw'ákw, asčk̄tt̄kw'ákw, sčk̄tt̄kw'ákw's, sčk̄tt̄kw'ákw'tət, sčk̄tt̄kw'ákw'mp, sčk̄tt̄kw'ákw'səlx
18. iksčk̄tt̄kw'ákw, aksčk̄tt̄kw'ákw, ksčk̄tt̄kw'ákw's, ksčk̄tt̄kw'ákw'tət, ksčk̄tt̄kw'ákw'mp, ksčk̄tt̄kw'ákw'səlx
sʔaʔúms:
1. hahúy, k̄tt̄kw'añt aláʔ l̄ latáp̄ iʔ tkmax̄w'čks̄ tqiltk. (Okay. Put it on the table so its chest is up.)
2. ilíʔ l̄ latáp̄ mi k̄tqmiñt̄x̄w l̄ʔ ʔapl̄s. (Put the apples on the table.)
3. haʔ k̄tt̄kw'ñtix̄w iʔ s̄l̄aʔčín̄m̄ ? (Did you put the deer on it?)
20. n̄k̄əkn̄uñt- manage to cut
s̄n̄ʔas̄l̄m̄iws: n̄əkn̄k̄əkn̄uñt
sk̄w'ístiñ: n̄k̄əkn̄uñx / n̄k̄əkn̄uñt (affirmative singular); lut aksn̄k̄əkn̄uñm̄ (neg. singular); n̄k̄əkn̄uñwi / n̄k̄əkn̄uñti (affirmative plural); lut ksn̄k̄əkn̄un̄p̄ / lut ksn̄k̄əkn̄uñtp̄ (neg. plural)
sk̄l̄ʔiyst̄s
1. k̄n̄ n̄k̄əkn̄un̄m̄, k̄w' n̄k̄əkn̄un̄m̄, n̄k̄əkn̄un̄m̄, k̄wu n̄k̄əkn̄un̄m̄, p̄ n̄k̄əkn̄un̄m̄, n̄k̄əkn̄un̄m̄əlx
2. k̄n̄ čn̄k̄əkn̄un̄m̄, k̄w' čn̄k̄əkn̄un̄m̄, čn̄k̄əkn̄un̄m̄, k̄wu čn̄k̄əkn̄un̄m̄, p̄ čn̄k̄əkn̄un̄m̄, čn̄k̄əkn̄un̄m̄əlx
3. k̄n̄ sn̄k̄əkn̄un̄x, k̄w' sn̄k̄əkn̄un̄x, sn̄k̄əkn̄un̄x, k̄wu sn̄k̄əkn̄un̄x, p̄ sn̄k̄əkn̄un̄x, sn̄k̄əkn̄un̄xəlx

4. kñ səcñkəkəknunx, kʷ səcñkəkəknunx, səcñkəkəknunx, kʷu səcñkəkəknunx, p səcñkəkəknunx, səcñkəkəknunxəlx
5. kñ ksnkəkəknúnaʔx, kʷ snkəkəknúnaʔx, ksnkəkəknúnaʔx, p snkəkəknúnaʔx, ksnkəkəknúnaʔxəlx
6. kñ ksəcñkəkəknúnaʔx, kʷ səcñkəkəknúnaʔx, ksəcñkəkəknúnaʔx, kʷu ksəcñkəkəknúnaʔx, ksəcñkəkəknúnaʔxəlx
7. nkəkəknú, nkəkəknútxʷ, nkəkəknus, nkəkəknútm, nkəkəknútp, nkəkəknusəlx
8. čnkəkəknustñ, čnkəkəknustxʷ, čnkəkəknusts, čnkəkəknustm, čnkəkəknustp, čnkəkəknustsəlx
9. isnkəkəknúnm, asnkəkəknúnm, snkəkəknus, snkəkəknútm, snkəkəknútp, snkəkəknusəlx
10. isəcñkəkəknúnm, asəcñkəkəknúnm, səcñkəkəknus, səcñkəkəknútm, səcñkəkəknútp, səcñkəkəknusəlx
11. iksnkəkəknúnm, aksnkəkəknúnm, ksnkəkəknúiʔs, ksnkəkəknútm, ksnkəkəknútp, ksnkəkəknúiʔsəlx
12. iksəcñkəkəknúnm, aksəcñkəkəknúnm, ksəcñkəkəknúiʔs, ksəcñkəkəknútm, ksəcñkəkəknútp, ksəcñkəkəknúiʔsəlx
13. isnkəkəknúnm, asnkəkəknúnm, snkəkəknunms, snkəkəknunmtət, snkəkəknunmp, snkəkəknunmsəlx
14. isəcñkəkəknúnm, asəcñkəkəknúnm, səcñkəkəknunms, səcñkəkəknunmtət, səcñkəkəknunmp, səcñkəkəknunmsəlx
15. iksnkəkəknúnm, aksnkəkəknúnm, ksnkəkəknunms, ksnkəkəknunmtət, ksnkəkəknunmp, ksnkəkəknunmsəlx
16. iksəcñkəkəknúnm, aksəcñkəkəknúnm, ksəcñkəkəknunms, ksəcñkəkəknunmtət, ksəcñkəkəknunmp, ksəcñkəkəknunmsəlx
17. isčnkəkəknún, asčnkəkəknún, sčnkəkəknus, sčnkəkəknútm, sčnkəkəknunmp, sčnkəkəknusəlx
18. iksčnkəkəknún, aksčnkəkəknún, ksčnkəkəknus, ksčnkəkəknútm, ksčnkəkəknunmp, ksčnkəkəknusəlx
sʔaʔúms:
1. lut taʔlii ksnixʷúts čm nkəkəknútxʷ iʔ sqʷəqʷtmusts. (Not too deep or you will čut the intestines.)
2. t smətmátkʷt iñníkmñ kñ klčwčəwt kiʔ nkəkəknú iʔ sliqʷ. (My knife was so dull I had a hard time cutting the meat.)
3. haʔ nəkəkəknútxʷ yʔat iʔ sliqʷ ? (Did you manage to čut all that meat?)
21. ñlʔəyəkstm - reach inside of something
snʔaslmíw: ñlʔəʔlʔəyəkstm
skʷlstiñ: ñlʔəyəkstx / ñlʔəyəkstñt (affirmative singular); lut aksñlʔəyəkstm (neg. singular); ñlʔəyəkstwi / ñlʔəyəkstñti (affirmative plural); lut ksnñlʔəyəkstmp / lut ksnñlʔəyəkstñtp (neg. plural)
sklʔiʔysts
1. kñ ñlʔəyəkstm, kʷ ñlʔəyəkstm, ñlʔəyəkstñ, kʷu ñlʔəyəkstm, p ñlʔəyəkstñ, ñlʔəyəkstñəlx
2. kñ čñlʔəyəkstm, kʷ čñlʔəyəkstm, čñlʔəyəkstñ, kʷu čñlʔəyəkstm, p čñlʔəyəkstñ, čñlʔəyəkstñəlx
3. kñ sñlʔəyəkstx, kʷ sñlʔəyəkstx, sñlʔəyəkstx, kʷu sñlʔəyəkstx, p sñlʔəyəkstx, sñlʔəyəkstxəlx
4. kñ səcñlʔəyəkstx, kʷ səcñlʔəyəkstx, səcñlʔəyəkstx, kʷu səcñlʔəyəkstx, p səcñlʔəyəkstx, səcñlʔəyəkstxəlx
5. kñ ksnñlʔəyəkstaʔx, kʷ sñlʔəyəkstaʔx, ksnñlʔəyəkstaʔx, kʷu ksnñlʔəyəkstaʔx, p sñlʔəyəkstaʔx, ksnñlʔəyəkstaʔxəlx
6. kñ ksəcñlʔəyəkstaʔx, kʷ səcñlʔəyəkstaʔx, ksəcñlʔəyəkstaʔx, kʷu ksəcñlʔəyəkstaʔx, p səcñlʔəyəkstaʔx, ksəcñlʔəyəkstaʔxəlx
7. ñlʔəyəkstñ, ñlʔəyəkstñtxʷ, ñlʔəyəksts, ñlʔəyəkstñtm, ñlʔəyəkstñtp, ñlʔəyəkstsəlx
8. čñlʔəyəkstñ, čñlʔəyəkstxʷ, čñlʔəyəksts, čñlʔəyəkstm, čñlʔəyəkstp, čñlʔəyəkstsəlx
9. isñlʔəyəkstñ, asñlʔəyəkstñ, sñlʔəyəksts, sñlʔəyəkstñtm, sñlʔəyəkstñtp, sñlʔəyəkstsəlx
10. isəcñlʔəyəkstñ, asəcñlʔəyəkstñ, səcñlʔəyəksts, səcñlʔəyəkstñtm, səcñlʔəyəkstñtp, səcñlʔəyəkstsəlx
11. iksñlʔəyəkstñ, aksñlʔəyəkstñ, ksnñlʔəyəkstiʔs, ksnñlʔəyəkstñtm, ksnñlʔəyəkstñtp, ksnñlʔəyəkstiʔsəlx
12. iksəcñlʔəyəkstñ, aksəcñlʔəyəkstñ, ksəcñlʔəyəkstiʔs, ksəcñlʔəyəkstñtm, ksəcñlʔəyəkstñtp, ksəcñlʔəyəkstiʔsəlx
13. isñlʔəyəkstñ, asñlʔəyəkstñ, sñlʔəyəkstms, sñlʔəyəkstmtət, sñlʔəyəkstmp, sñlʔəyəkstmsəlx
14. isəcñlʔəyəkstñ, asəcñlʔəyəkstñ, səcñlʔəyəkstms, səcñlʔəyəkstmtət, səcñlʔəyəkstmp, səcñlʔəyəkstmsəlx
15. iksñlʔəyəkstñ, aksñlʔəyəkstñ, ksnñlʔəyəkstms, ksnñlʔəyəkstmtət, ksnñlʔəyəkstmp, ksnñlʔəyəkstmsəlx
16. iksəcñlʔəyəkstñ, aksəcñlʔəyəkstñ, ksəcñlʔəyəkstms, ksəcñlʔəyəkstmtət, ksəcñlʔəyəkstmp, ksəcñlʔəyəkstmsəlx
17. isčñlʔəyəkst, asčñlʔəyəkst, sčñlʔəyəksts, sčñlʔəyəksttət, sčñlʔəyəkstmp, sčñlʔəyəkstsəlx
18. iksčñlʔəyəkst, aksčñlʔəyəkst, ksčñlʔəyəksts, ksčñlʔəyəksttət, ksčñlʔəyəkstmp, ksčñlʔəyəkstsəlx

сӳаӳүмс:
1. Ҙаӳнаӳ к ^м һӳӳаӳкстрӳ уӳ һӳӳӳкӳт. (Now we are going to reach inside and take out the guts.)
2. siwñ uč čaʔk ^m k ^m uʔ k ^m uʔs t ʔasiʔúpnkst, ixíʔ sn̄ʔaʔkstr̄ms . (I asked if he could spot me a twenty, then he reached into his pocket.)
3. һӳӳаӳкстрӳ уӳ čk ^w is aʔ čpũk ^w iʔ sqaʔw t síx ^w aʔs čaʔk ^w ʔaʔʔpsaʔ iʔ sn̄kʔcaʔsqáxaʔ. (He reached into his pocket and brought out a big roll of bills so big it could choke a horse.)
22. čyirák^wək^w - curve
sn̄ʔasímíw̄s:
сӳаӳүмс:
1. tqiltk ankíl̄x, laʔkín̄ čyirák^wək^w kaýx ^w út, ixíʔ uʔ n̄čk ^w íʔcaʔñt. (Keep you hand at the top, and when it starts to curve down, then you can pull out the guts.)
2. n̄ksaq̄s iʔ xwiʔ čñ̄yařk^wáqs uʔ tæčʔačt. (The road is not very good its crooked and very rough.)
3. čxsikstm̄stñ isč̄fakím̄ uʔ waȳ tiʔ yirák^wək^w . (I was taking care as I sewed it and it still got crooked.)
23. n̄čk^wíʔcaʔñt - pull something out of the inside
sk^wístiñ: n̄čk ^w íʔcaʔx / n̄čk ^w íʔcaʔñt (affirmative singular); lut aksn̄čk ^w íʔcaʔm̄ (neg. singular); n̄čk ^w íʔcaʔwi / n̄čk ^w íʔcaʔñti (affirmative plural); lut ksn̄čk ^w íʔcaʔm̄p / lut ksn̄čk ^w íʔcaʔñtp (neg. plural)
sk̄ʔiýsts
1. kñ n̄čk ^w íʔcaʔm̄, k ^w n̄čk ^w íʔcaʔm̄, n̄čk ^w íʔcaʔm̄, k ^w u n̄čk ^w íʔcaʔm̄, p n̄čk ^w íʔcaʔm̄, n̄čk ^w íʔcaʔm̄əlx
2. kñ čñčk ^w íʔcaʔm̄, k ^w čñčk ^w íʔcaʔm̄, čñčk ^w íʔcaʔm̄, k ^w u čñčk ^w íʔcaʔm̄, p čñčk ^w íʔcaʔm̄, čñčk ^w íʔcaʔm̄əlx
3. kñ sn̄čk ^w íʔcaʔx, k ^w sn̄čk ^w íʔcaʔx, sn̄čk ^w íʔcaʔx, k ^w u sn̄čk ^w íʔcaʔx, p sn̄čk ^w íʔcaʔx, sn̄čk ^w íʔcaʔxəlx
4. kñ səčñčk ^w íʔcaʔx, k ^w səčñčk ^w íʔcaʔx, səčñčk ^w íʔcaʔx, k ^w u səčñčk ^w íʔcaʔx, p səčñčk ^w íʔcaʔx, səčñčk ^w íʔcaʔxəlx
5. kñ ksn̄čk ^w íʔcaʔaʔx, k ^w sn̄čk ^w íʔcaʔaʔx, ksn̄čk ^w íʔcaʔaʔx, k ^w u ksn̄čk ^w íʔcaʔaʔx, p sn̄čk ^w íʔcaʔaʔx, ksn̄čk ^w íʔcaʔaʔxəlx
6. kñ ksəčñčk ^w íʔcaʔaʔx, k ^w səčñčk ^w íʔcaʔaʔx, ksəčñčk ^w íʔcaʔaʔx, k ^w u ksəčñčk ^w íʔcaʔaʔx, p səčñčk ^w íʔcaʔaʔx, ksəčñčk ^w íʔcaʔaʔxəlx
7. n̄čk ^w íʔcaʔñ, n̄čk ^w íʔcaʔñtx ^w , n̄čk ^w íʔcaʔs, n̄čk ^w íʔcaʔñtm̄, n̄čk ^w íʔcaʔñtp, n̄čk ^w íʔcaʔsəlx
8. čñčk ^w íʔcaʔstñ, čñčk ^w íʔcaʔstñtx ^w , čñčk ^w íʔcaʔsts, čñčk ^w íʔcaʔstm̄, čñčk ^w íʔcaʔstp, čñčk ^w íʔcaʔstsəlx
9. isñčk ^w íʔcaʔm̄, asñčk ^w íʔcaʔm̄, sn̄čk ^w íʔcaʔs, sn̄čk ^w íʔcaʔñtm̄, sn̄čk ^w íʔcaʔñtp, sn̄čk ^w íʔcaʔsəlx
10. isəčñčk ^w íʔcaʔm̄, asəčñčk ^w íʔcaʔm̄, səčñčk ^w íʔcaʔs, səčñčk ^w íʔcaʔñtm̄, səčñčk ^w íʔcaʔñtp, səčñčk ^w íʔcaʔsəlx
11. iksñčk ^w íʔcaʔm̄, aksñčk ^w íʔcaʔm̄, ksn̄čk ^w íʔcaʔiʔs, ksn̄čk ^w íʔcaʔñtm̄, ksn̄čk ^w íʔcaʔñtp, ksn̄čk ^w íʔcaʔiʔsəlx
12. iksəčñčk ^w íʔcaʔm̄, aksəčñčk ^w íʔcaʔm̄, ksəčñčk ^w íʔcaʔiʔs, ksəčñčk ^w íʔcaʔñtm̄, ksəčñčk ^w íʔcaʔñtp, ksəčñčk ^w íʔcaʔiʔsəlx
13. isñčk ^w íʔcaʔm̄, asñčk ^w íʔcaʔm̄, sn̄čk ^w íʔcaʔm̄s, sn̄čk ^w íʔcaʔm̄tət, sn̄čk ^w íʔcaʔm̄p, sn̄čk ^w íʔcaʔm̄səlx
14. isəčñčk ^w íʔcaʔm̄, asəčñčk ^w íʔcaʔm̄, səčñčk ^w íʔcaʔm̄s, səčñčk ^w íʔcaʔm̄tət, səčñčk ^w íʔcaʔm̄p, səčñčk ^w íʔcaʔm̄səlx
15. iksñčk ^w íʔcaʔm̄, aksñčk ^w íʔcaʔm̄, ksn̄čk ^w íʔcaʔm̄s, ksn̄čk ^w íʔcaʔm̄tət, ksn̄čk ^w íʔcaʔm̄p, ksn̄čk ^w íʔcaʔm̄səlx
16. iksəčñčk ^w íʔcaʔm̄, aksəčñčk ^w íʔcaʔm̄, ksəčñčk ^w íʔcaʔm̄s, ksəčñčk ^w íʔcaʔm̄tət, ksəčñčk ^w íʔcaʔm̄p, ksəčñčk ^w íʔcaʔm̄səlx
17. isčñčk ^w íʔcaʔ, asčñčk ^w íʔcaʔ, sčñčk ^w íʔcaʔs, sčñčk ^w íʔcaʔtət, sčñčk ^w íʔcaʔm̄p, sčñčk ^w íʔcaʔsəlx
18. iksčñčk ^w íʔcaʔ, aksčñčk ^w íʔcaʔ, ksčñčk ^w íʔcaʔs, ksčñčk ^w íʔcaʔtət, ksčñčk ^w íʔcaʔm̄p, ksčñčk ^w íʔcaʔsəlx
sn̄ʔasímíw̄s: n̄čək ^w čk ^w íʔcaʔñt
сӳаӳүмс:
1. tqiltk ankíl̄x, laʔkín̄ čyirák ^w ək ^w kaýx ^w út, ixíʔ uʔ n̄čk^wíʔcaʔñt . (Keep you hand at the top, and when it starts to curve down, then you can pull out the guts.)
2. iʔ n̄yx ^w yx ^w aqs kmax čñčk^wíʔcaʔ uʔ čñčk ^w atq̄wít iʔ sn̄ʔiñtñts lut čnək̄nič̄ tiʔ ilíʔ čmałk ^w . (Pull the turkeys innards out and pull its feed bag out. You don't cut it up, leave it whole.)

3. i? sʎaʔčínm čňčkʷířa? uř čňqʷmířa? t qʷilčň mi lut i? ǰəǰmřař ksmʔíkstrm̄s. (The deer's guts are pulled out then the cavity is filled with fir boughs then the flies won't bother it.)
24. křkam- edge
sňʔasímíw̄s: křkřkam̄
sʔaʔúms:
1. ilíʔ waǰ stǰʷiwtx tǐ křkams iʔ latáp. (Just let them hang off the edge of the table.)
2. iʔ lisřál wəswisxň iʔ střar təǰʷtǰʷiwt tǐ křkřkams . (A shawl has log fringes hanging from its edges.)
3. řǰʷňt iʔ sipiʔ i křkams uř xřakək. (Make holes all around the edge of the hide.)
25. řačářqʷítňt- tie the throat of something
sňʔasímíw̄s: řačřačářqʷítňt
skʷístiň: řačářqʷítx / řačářqʷítňt (affirmative singular); lut aksřačářqʷítřm̄ (neg. singular); řačářqʷítwi / řačářqʷítňti (affirmative plural); lut ksřačářqʷítřp / lut ksřačářqʷítňtp (neg. plural)
skřřiǰsts
1. kň řačářqʷítřm̄, kʷ řačářqʷítřm̄, řačářqʷítřm̄, kʷu řačářqʷítřm̄, p řačářqʷítřm̄, řačářqʷítřm̄əǰx
2. kň čřačářqʷítřm̄, kʷ čřačářqʷítřm̄, čřačářqʷítřm̄, p čřačářqʷítřm̄, čřačářqʷítřm̄əǰx
3. kň sřačářqʷítx, kʷ sřačářqʷítx, sřačářqʷítx, kʷu sřačářqʷítx, p sřačářqʷítx, sřačářqʷítxəǰx
4. kň səčřačářqʷítx, kʷ səčřačářqʷítx, səčřačářqʷítx, kʷu səčřačářqʷítx, p səčřačářqʷítx, səčřačářqʷítxəǰx
5. kň ksřačářqʷítax, kʷ sřačářqʷítax, ksřačářqʷítax, kʷu ksřačářqʷítax, p sřačářqʷítax, ksřačářqʷítaxəǰx
6. kň ksəčřačářqʷítax, kʷ səčřačářqʷítax, ksəčřačářqʷítax, kʷu ksəčřačářqʷítax, p səčřačářqʷítax, ksəčřačářqʷítaxəǰx
7. řačářqʷítň, řačářqʷítňtxʷ, řačářqʷítš, řačářqʷítňtm̄, řačářqʷítňtp, řačářqʷítšəǰx
8. čřačářqʷítstň, čřačářqʷítstxʷ, čřačářqʷítstš, čřačářqʷítstřm̄, čřačářqʷítstřp, čřačářqʷítstšəǰx
9. isřačářqʷítřm̄, asřačářqʷítřm̄, sřačářqʷítš, sřačářqʷítňtm̄, sřačářqʷítňtp, sřačářqʷítšəǰx
10. isəčřačářqʷítřm̄, asəčřačářqʷítřm̄, səčřačářqʷítš, səčřačářqʷítňtm̄, səčřačářqʷítňtp, səčřačářqʷítšəǰx
11. iksřačářqʷítřm̄, aksřačářqʷítřm̄, ksřačářqʷítřš, ksřačářqʷítňtm̄, ksřačářqʷítňtp, ksřačářqʷítřšəǰx
12. iksəčřačářqʷítřm̄, aksəčřačářqʷítřm̄, ksəčřačářqʷítřš, ksəčřačářqʷítňtm̄, ksəčřačářqʷítňtp, ksəčřačářqʷítřšəǰx
13. isčřačářqʷítřm̄, asčřačářqʷítřm̄, sčřačářqʷítřš, sčřačářqʷítřtm̄ət, sčřačářqʷítřp, sčřačářqʷítřšəǰx
14. isəčřačářqʷítřm̄, asəčřačářqʷítřm̄, səčřačářqʷítřš, səčřačářqʷítřtm̄ət, səčřačářqʷítřp, səčřačářqʷítřšəǰx
15. iksčřačářqʷítřm̄, aksčřačářqʷítřm̄, ksčřačářqʷítřš, ksčřačářqʷítřtm̄ət, ksčřačářqʷítřp, ksčřačářqʷítřšəǰx
16. iksəčřačářqʷítřm̄, aksəčřačářqʷítřm̄, ksəčřačářqʷítřš, ksəčřačářqʷítřtm̄ət, ksəčřačářqʷítřp, ksəčřačářqʷítřšəǰx
17. isčřačářqʷít, asčřačářqʷít, sčřačářqʷítš, sčřačářqʷítət, sčřačářqʷítřp, sčřačářqʷítšəǰx
18. iksčřačářqʷít, aksčřačářqʷít, ksčřačářqʷítš, ksčřačářqʷítət, ksčřačářqʷítřp, ksčřačářqʷítšəǰx
sʔaʔúms:
1. řapnáʔ řačářqʷítňtm̄ uř ňkřtusn. (Now we'll tie off the throat and cut it.)
2. řəřkřňřim̄ uř čřačřačářqʷít čřawřpiw̄s. (The prisoners were tied together by the throat as they followed each other.)
3. řačářqʷítňt aňkwáp mi čkʷiňplaʔňtxʷ. (Tie a rope around your horse's neck and lead him over.)
26. čřačřmnwixʷ- tied to each other
sňʔasímíw̄s: kařačřačřmnwixʷ
skʷístiň: křačřmnwixʷəxʷ / křačřmnwixʷňt (affirmative singular); lut akskřačřmnwixʷřm̄ (neg. singular); křačřmnwixʷwi / křačřmnwixʷňti (affirmative plural); lut kskřačřmnwixʷřp / lut kskřačřmnwixʷňtp (neg. plural)
skřřiǰsts

1. kń křačmnwíx ^w m, k ^w křačmnwíx ^w m, křačmnwíx ^w m, k ^w křačmnwíx ^w m, p křačmnwíx ^w m, křačmnwíx ^w məlx
2. kń čkřačmnwíx ^w m, k ^w čkřačmnwíx ^w m, čkřačmnwíx ^w m, k ^w čkřačmnwíx ^w m, p čkřačmnwíx ^w m, čkřačmnwíx ^w məlx
3. kń skřačmnwíx ^w əx ^w , k ^w skřačmnwíx ^w əx ^w , skřačmnwíx ^w əx ^w , k ^w skřačmnwíx ^w əx ^w , p skřačmnwíx ^w əx ^w , skřačmnwíx ^w əx ^w əlx
4. kń səčkřačmnwíx ^w əx ^w , k ^w səčkřačmnwíx ^w əx ^w , səčkřačmnwíx ^w əx ^w , k ^w səčkřačmnwíx ^w əx ^w , p səčkřačmnwíx ^w əx ^w , səčkřačmnwíx ^w əx ^w əlx
5. kń křkřačmnwíx ^w aʔx, k ^w skřačmnwíx ^w aʔx, křkřačmnwíx ^w aʔx, k ^w křkřačmnwíx ^w aʔx, p skřačmnwíx ^w aʔx, křkřačmnwíx ^w aʔx
6. kń ksəčkřačmnwíx ^w aʔx, k ^w səčkřačmnwíx ^w aʔx, ksəčkřačmnwíx ^w aʔx, k ^w ksəčkřačmnwíx ^w aʔx, p səčkřačmnwíx ^w aʔx, ksəčkřačmnwíx ^w aʔxəlx
7. křačmnwíx ^w h, křačmnwíx ^w htx ^w , křačmnwíx ^w s, křačmnwíx ^w htrh, křačmnwíx ^w htrp, křačmnwíx ^w səlx
8. čkřačmnwíx ^w stñ, čkřačmnwíx ^w stx ^w , čkřačmnwíx ^w sts, čkřačmnwíx ^w stñ, čkřačmnwíx ^w stp, čkřačmnwíx ^w stsəlx
9. iskřačmnwíx ^w m, askřačmnwíx ^w m, skřačmnwíx ^w s, skřačmnwíx ^w htrh, skřačmnwíx ^w htrp, skřačmnwíx ^w səlx
10. isəčkřačmnwíx ^w m, asəčkřačmnwíx ^w m, səčkřačmnwíx ^w s, səčkřačmnwíx ^w htrh, səčkřačmnwíx ^w htrp, səčkřačmnwíx ^w səlx
11. ikskřačmnwíx ^w m, akskřačmnwíx ^w m, křkřačmnwíx ^w iʔs, křkřačmnwíx ^w htrh, křkřačmnwíx ^w htrp, křkřačmnwíx ^w iʔsəlx
12. iksəčkřačmnwíx ^w m, aksəčkřačmnwíx ^w m, ksəčkřačmnwíx ^w iʔs, ksəčkřačmnwíx ^w htrh, ksəčkřačmnwíx ^w htrp, ksəčkřačmnwíx ^w iʔsəlx
13. iskřačmnwíx ^w m, askřačmnwíx ^w m, skřačmnwíx ^w ms, skřačmnwíx ^w mtət, skřačmnwíx ^w mhp, skřačmnwíx ^w msəlx
14. isəčkřačmnwíx ^w m, asəčkřačmnwíx ^w m, səčkřačmnwíx ^w ms, səčkřačmnwíx ^w mtət, səčkřačmnwíx ^w mhp, səčkřačmnwíx ^w msəlx
15. ikskřačmnwíx ^w m, akskřačmnwíx ^w m, křkřačmnwíx ^w ms, křkřačmnwíx ^w mtət, křkřačmnwíx ^w mhp, křkřačmnwíx ^w msəlx
16. iksəčkřačmnwíx ^w m, aksəčkřačmnwíx ^w m, ksəčkřačmnwíx ^w ms, ksəčkřačmnwíx ^w mtət, ksəčkřačmnwíx ^w mhp, ksəčkřačmnwíx ^w msəlx
17. isčkřačmnwíx ^w , asčkřačmnwíx ^w , sčkřačmnwíx ^w s, sčkřačmnwíx ^w tət, sčkřačmnwíx ^w mhp, sčkřačmnwíx ^w səlx
18. iksčkřačmnwíx ^w , aksčkřačmnwíx ^w , ksčkřačmnwíx ^w s, ksčkřačmnwíx ^w tət, ksčkřačmnwíx ^w mhp, ksčkřačmnwíx ^w səlx
sʔaʔúms:
1. səčkřničkřm iʔ syupsts ut iʔ nʔuʔtns tiʔ ilíʔ čkřačmnwíx ^w . (We are cutting out the tail and the bung hole all in one piece.)
2. ǵsápiʔ ʔa čǵ ^w ilt ut křačřačmnwíx ^w stsəlx iʔ nǵ ^w ǵ ^w tsǵáǵaʔs. (Long ago they tied their pack horses together.)
3. taht niǵáǵp čǵfiwsəlx x ^w úmtiʔ skřačmnwíx ^w əx ^w . (They're always together its like they're tied together.)
27. spiwǵw- lungs
sñʔasímíws: spəpiwǵw
sʔaʔúms:
1. řapnáʔ k ^w iñtrh iʔ spuʔús, spiwǵw naʔt mřgasts. (Now we will take out the heart, lungs and kidneys.)
2. sǵiltx isláxt hčx ^w ax ^w iʔ spiwǵws t siwłk ^w way kíkřm ksłlals. (My friends sick, theres water in his lungs, and he almost died.)
3. miyál k ^w ʔa čmañx ^w m ǵ ^w řaʔáǵ aspiwǵw ut k ^w ččspiskiʔt. (If you smoke too much your lungs get black and its hard to breath.)
28. mřřas- kidney

sñʔasímíw̃s:
sʔaʔúw̃s:
1. ʒapnáʔ kʷíñtr̃ñ iʔ spuʔús, spiw̃pw̃ naʔl̃ m̃tʃast̃s . (Now we will take out the heart, lungs and kidneys.)
2. lut txə́ntixʷ ańm̃kíyaʔ uł miyał kʷułm̃ ańm̃tʃas uł čq̃ilt uł čłal̃ ańm̃tʃás . (If you don't take care of your blood and your kidney works too hard it gets sick and it could die.)
3. iʔ m̃tʃastət haʔ čxʷkʷstis iʔ kast t̃l̃ ańm̃kíyaʔ. (It's our kidneys that clean our blood.)
29. ńćíwłcaʔńt- wash out the inside of something
sñʔasímíw̃s: ńćwłćíwłcaʔńt
skʷłstih̃: ńćíwłcaʔx / ńćíwłcaʔńt (affirmative singular); lut aksńćíwłcaʔm̃ (neg. singular); ńćíwłcaʔwi / ńćíwłcaʔńti (affirmative plural); lut ksńćíwłcaʔmp / lut ksńćíwłcaʔńtp (neg. plural)
sčkłʔiʔyst̃s:
1. kń ńćíwłcaʔm̃, kʷ ńćíwłcaʔm̃, ńćíwłcaʔm̃, kʷu ńćíwłcaʔm̃, p ńćíwłcaʔm̃, ńćíwłcaʔm̃əłx
2. kń čńćíwłcaʔm̃, kʷ čńćíwłcaʔm̃, čńćíwłcaʔm̃, kʷu čńćíwłcaʔm̃, p čńćíwłcaʔm̃, čńćíwłcaʔm̃əłx
3. kń sńćíwłcaʔx, kʷ sńćíwłcaʔx, sńćíwłcaʔx, kʷu sńćíwłcaʔx, p sńćíwłcaʔx, sńćíwłcaʔxəłx
4. kń səčńćíwłcaʔx, kʷ səčńćíwłcaʔx, səčńćíwłcaʔx, kʷu səčńćíwłcaʔx, p səčńćíwłcaʔx, səčńćíwłcaʔxəłx
5. kń ksnćíwłcaʔaʔx, kʷ snćíwłcaʔaʔx, ksnćíwłcaʔaʔx, kʷu ksnćíwłcaʔaʔx, p snćíwłcaʔaʔx, ksnćíwłcaʔaʔxəłx
6. kń ksəčńćíwłcaʔaʔx, kʷ səčńćíwłcaʔaʔx, ksəčńćíwłcaʔaʔx, kʷu ksəčńćíwłcaʔaʔx, p səčńćíwłcaʔaʔx, ksəčńćíwłcaʔaʔxəłx
7. ńćíwłcaʔń, ńćíwłcaʔńtxʷ, ńćíwłcaʔs, ńćíwłcaʔńtr̃ñ, ńćíwłcaʔńtp, ńćíwłcaʔsəłx
8. čńćíwłcaʔstń, čńćíwłcaʔstxʷ, čńćíwłcaʔsts, čńćíwłcaʔstr̃ñ, čńćíwłcaʔstp, čńćíwłcaʔstsəłx
9. isńćíwłcaʔm̃, asńćíwłcaʔm̃, sńćíwłcaʔs, sńćíwłcaʔńtr̃ñ, sńćíwłcaʔńtp, sńćíwłcaʔsəłx
10. isəčńćíwłcaʔm̃, asəčńćíwłcaʔm̃, səčńćíwłcaʔs, səčńćíwłcaʔńtr̃ñ, səčńćíwłcaʔńtp, səčńćíwłcaʔsəłx
11. iksńćíwłcaʔm̃, aksńćíwłcaʔm̃, ksćíwłcaʔiʔs, ksńćíwłcaʔńtr̃ñ, ksńćíwłcaʔńtp, ksńćíwłcaʔiʔsəłx
12. iksəčńćíwłcaʔm̃, aksəčńćíwłcaʔm̃, ksəčńćíwłcaʔiʔs, ksəčńćíwłcaʔńtr̃ñ, ksəčńćíwłcaʔńtp, ksəčńćíwłcaʔiʔsəłx
13. isńćíwłcaʔm̃, asńćíwłcaʔm̃, sńćíwłcaʔms, sńćíwłcaʔm̃tət, sńćíwłcaʔmp, sńćíwłcaʔmsəłx
14. isəčńćíwłcaʔm̃, asəčńćíwłcaʔm̃, səčńćíwłcaʔms, səčńćíwłcaʔm̃tət, səčńćíwłcaʔmp, səčńćíwłcaʔmsəłx
15. iksńćíwłcaʔm̃, aksńćíwłcaʔm̃, ksńćíwłcaʔms, ksńćíwłcaʔm̃tət, ksńćíwłcaʔmp, ksńćíwłcaʔmsəłx
16. iksəčńćíwłcaʔm̃, aksəčńćíwłcaʔm̃, ksəčńćíwłcaʔms, ksəčńćíwłcaʔm̃tət, ksəčńćíwłcaʔmp, ksəčńćíwłcaʔmsəłx
17. isčńćíwłcaʔ, asčńćíwłcaʔ, sčńćíwłcaʔs, sčńćíwłcaʔtət, sčńćíwłcaʔmp, sčńćíwłcaʔsəłx
18. iksčńćíwłcaʔ, aksčńćíwłcaʔ, ksčńćíwłcaʔs, ksčńćíwłcaʔtət, ksčńćíwłcaʔmp, ksčńćíwłcaʔsəłx
sʔaʔúw̃s:
1. ʒapnáʔ ńćíwłcaʔńt t siwłkʷ. (Now we'll clean out the inside with water.)
2. ʔʒayʒátəlx ńćwłćíwłcaʔńt mi ńxʷkʷxʷkʷpiłcaʔ. (Give all of them an enema so their innards will be clean.)
3. ńčxʷčxʷańt t siwłkʷ mi ńh̃płícaʔ ixiʔ mi lut miyał aksńqəsqsłcaʔm̃. łłiʔm̃t̃ ła ksńćíwłcaʔm̃ . (Fill them with water to soak then you don't have to scratch too much. It'll be easy to wash them out.)
30. ńʔińtń- gullet
sñʔasímíw̃s: kłńʔaʔʔińtń
sʔaʔúw̃s:
1. lut, ʒapnáʔ xʷiłtr̃ñ iʔ ńʔińtńs . (No, now we will take out its gullet.)
2. ʔʒat iʔ skəkʒákaʔ kłńʔaʔʔińtń . (All chickens have crops.)
3. laʔkíń iʔ misxást t sñʔińtń ? (Where is the best restaurant?)
31. ńpłqʷusńt- turn inside out

snʔaslmíw̃s: n̄p̄r̄q̄ʷusnt
skʷl̄stif̄n: n̄p̄r̄q̄ʷusx / n̄p̄r̄q̄ʷusnt (affirmative singular); lut aksn̄p̄r̄q̄ʷusm̄ (neg. singular); n̄p̄r̄q̄ʷuswi / n̄p̄r̄q̄ʷusnti (affirmative plural); lut ksn̄p̄r̄q̄ʷusr̄mp / lut ksn̄p̄r̄q̄ʷusntp (neg. plural)
skf̄ʔīȳsts 1. k̄n̄ n̄p̄r̄q̄ʷusm̄, kʷ n̄p̄r̄q̄ʷusm̄, n̄p̄r̄q̄ʷusm̄, kʷu n̄p̄r̄q̄ʷusm̄, p̄ n̄p̄r̄q̄ʷusm̄, n̄p̄r̄q̄ʷusm̄əlx 2. k̄n̄ č̄n̄p̄r̄q̄ʷusm̄, kʷ č̄n̄p̄r̄q̄ʷusm̄, č̄n̄p̄r̄q̄ʷusm̄, kʷu č̄n̄p̄r̄q̄ʷusm̄, p̄ č̄n̄p̄r̄q̄ʷusm̄, č̄n̄p̄r̄q̄ʷusm̄əlx 3. k̄n̄ sn̄p̄r̄q̄ʷusx, kʷ sn̄p̄r̄q̄ʷusx, sn̄p̄r̄q̄ʷusx, kʷu sn̄p̄r̄q̄ʷusx, p̄ sn̄p̄r̄q̄ʷusx, sn̄p̄r̄q̄ʷusxəlx 4. k̄n̄ s̄əč̄n̄p̄r̄q̄ʷusx, kʷ s̄əč̄n̄p̄r̄q̄ʷusx, s̄əč̄n̄p̄r̄q̄ʷusx, kʷu s̄əč̄n̄p̄r̄q̄ʷusx, p̄ s̄əč̄n̄p̄r̄q̄ʷusx, s̄əč̄n̄p̄r̄q̄ʷusxəls 5. k̄n̄ ksn̄p̄r̄q̄ʷusaʔx, kʷ sn̄p̄r̄q̄ʷusaʔx, ksn̄p̄r̄q̄ʷusaʔx, kʷu ksn̄p̄r̄q̄ʷusaʔx, p̄ sn̄p̄r̄q̄ʷusaʔx, ksn̄p̄r̄q̄ʷusaʔxəlx 6. k̄n̄ ks̄əč̄n̄p̄r̄q̄ʷusaʔx, kʷ s̄əč̄n̄p̄r̄q̄ʷusaʔx, ks̄əč̄n̄p̄r̄q̄ʷusaʔx, kʷu ks̄əč̄n̄p̄r̄q̄ʷusaʔx, p̄ s̄əč̄n̄p̄r̄q̄ʷusaʔx, ks̄əč̄n̄p̄r̄q̄ʷusaʔxəlx 7. n̄p̄r̄q̄ʷusn̄, n̄p̄r̄q̄ʷusntxʷ, n̄p̄r̄q̄ʷusəs, n̄p̄r̄q̄ʷusntm̄, n̄p̄r̄q̄ʷusntp, n̄p̄r̄q̄ʷusəsəlx 8. č̄n̄p̄r̄q̄ʷustn̄, č̄n̄p̄r̄q̄ʷustxʷ, č̄n̄p̄r̄q̄ʷusts, č̄n̄p̄r̄q̄ʷustm̄, č̄n̄p̄r̄q̄ʷustp, č̄n̄p̄r̄q̄ʷustsəlx 9. is̄n̄p̄r̄q̄ʷusm̄, as̄n̄p̄r̄q̄ʷusm̄, sn̄p̄r̄q̄ʷusəs, sn̄p̄r̄q̄ʷusntm̄, sn̄p̄r̄q̄ʷusntp, sn̄p̄r̄q̄ʷusəsəlx 10. is̄əč̄n̄p̄r̄q̄ʷusm̄, as̄əč̄n̄p̄r̄q̄ʷusm̄, s̄əč̄n̄p̄r̄q̄ʷusəs, s̄əč̄n̄p̄r̄q̄ʷusntm̄, s̄əč̄n̄p̄r̄q̄ʷusntp, s̄əč̄n̄p̄r̄q̄ʷusəsəlx 11. iks̄n̄p̄r̄q̄ʷusm̄, aks̄n̄p̄r̄q̄ʷusm̄, ksn̄p̄r̄q̄ʷusiʔs, ksn̄p̄r̄q̄ʷusntm̄, ksn̄p̄r̄q̄ʷusntp, ksn̄p̄r̄q̄ʷusiʔsəlx 12. iks̄əč̄n̄p̄r̄q̄ʷusm̄, aks̄əč̄n̄p̄r̄q̄ʷusm̄, ks̄əč̄n̄p̄r̄q̄ʷusiʔs, ks̄əč̄n̄p̄r̄q̄ʷusntm̄, ks̄əč̄n̄p̄r̄q̄ʷusntp, ks̄əč̄n̄p̄r̄q̄ʷusiʔsəlx 13. is̄n̄p̄r̄q̄ʷusm̄, as̄n̄p̄r̄q̄ʷusm̄, sn̄p̄r̄q̄ʷusr̄ms, sn̄p̄r̄q̄ʷusmtət, sn̄p̄r̄q̄ʷusr̄mp, sn̄p̄r̄q̄ʷusr̄msəlx 14. is̄əč̄n̄p̄r̄q̄ʷusm̄, as̄əč̄n̄p̄r̄q̄ʷusm̄, s̄əč̄n̄p̄r̄q̄ʷusr̄ms, s̄əč̄n̄p̄r̄q̄ʷusmtət, s̄əč̄n̄p̄r̄q̄ʷusr̄mp, s̄əč̄n̄p̄r̄q̄ʷusr̄msəlx 15. iks̄n̄p̄r̄q̄ʷusm̄, aks̄n̄p̄r̄q̄ʷusm̄, ksn̄p̄r̄q̄ʷusr̄ms, ksn̄p̄r̄q̄ʷusmtət, sn̄p̄r̄q̄ʷusr̄mp, sn̄p̄r̄q̄ʷusr̄msəlx 16. iks̄əč̄n̄p̄r̄q̄ʷusm̄, aks̄əč̄n̄p̄r̄q̄ʷusm̄, ks̄əč̄n̄p̄r̄q̄ʷusr̄ms, ks̄əč̄n̄p̄r̄q̄ʷusmtət, ks̄əč̄n̄p̄r̄q̄ʷusr̄mp, ks̄əč̄n̄p̄r̄q̄ʷusr̄msəlx 17. is̄č̄n̄p̄r̄q̄ʷus, as̄č̄n̄p̄r̄q̄ʷus, s̄č̄n̄p̄r̄q̄ʷusts, s̄č̄n̄p̄r̄q̄ʷustət, s̄č̄n̄p̄r̄q̄ʷusr̄mp, s̄č̄n̄p̄r̄q̄ʷustsəlx 18. iks̄č̄n̄p̄r̄q̄ʷus, aks̄č̄n̄p̄r̄q̄ʷus, ks̄č̄n̄p̄r̄q̄ʷusts, ks̄č̄n̄p̄r̄q̄ʷustət, ks̄č̄n̄p̄r̄q̄ʷusr̄mp, ks̄č̄n̄p̄r̄q̄ʷustsəlx
sʔaʔúw̃s: 1. n̄p̄r̄q̄ʷusnt put n̄pl̄kʷus sič̄ n̄niksnt laʔkiñ kiʔ ʃʷčap. (Bend the neck back until it breaks, then čut it at the break.) 2. k̄p̄r̄p̄r̄q̄ʷusnt as̄ns̄is̄uʔxñ. (Turn your socks inside out.) 3. ʔa ksxʷkʷam̄ iʔ sqʷəqʷm̄us k̄p̄r̄q̄ʷusnt mi čiw̄w̄ iʔ nixʷúts iʔ sqʷəqʷm̄us. (When your'e going to clean guts turn them inside out so the inside part can get washed.)
32. n̄pl̄kʷus- broken neck / head broken off
snʔaslmíw̃s: n̄p̄l̄p̄kʷus
skʷl̄stif̄n: n̄p̄l̄kʷusx / n̄p̄l̄kʷusnt (affirmative singular); lut aks̄n̄p̄l̄kʷusm̄ (neg. singular); n̄p̄l̄kʷuswi / n̄p̄l̄kʷusnti (affirmative plural); lut ksn̄p̄l̄kʷusr̄mp / lut ksn̄p̄l̄kʷusntp (neg. plural)
skf̄ʔīȳsts 1. k̄n̄ n̄p̄l̄kʷus, kʷ n̄p̄l̄kʷus, n̄p̄l̄kʷus, kʷu n̄p̄l̄p̄kʷus, p̄ n̄p̄l̄p̄kʷus, n̄p̄l̄p̄kʷusəlx 2. k̄n̄ n̄p̄l̄kʷusm̄, kʷ n̄p̄l̄kʷusm̄, n̄p̄l̄kʷusm̄, kʷu n̄p̄l̄kʷusm̄, p̄ n̄p̄l̄kʷusm̄, n̄p̄l̄kʷusm̄əlx 3. k̄n̄ č̄n̄p̄l̄kʷusm̄, kʷ č̄n̄p̄l̄kʷusm̄, č̄n̄p̄l̄kʷusm̄, kʷu č̄n̄p̄l̄kʷusm̄, p̄ č̄n̄p̄l̄kʷusm̄, č̄n̄p̄l̄kʷusm̄əlx 4. k̄n̄ sn̄p̄l̄kʷusx, kʷ sn̄p̄l̄kʷusx, sn̄p̄l̄kʷusx, kʷu sn̄p̄l̄kʷusx, p̄ sn̄p̄l̄kʷusx, sn̄p̄l̄kʷusxəlx 5. k̄n̄ s̄əč̄n̄p̄l̄kʷusx, kʷ s̄əč̄n̄p̄l̄kʷusx, s̄əč̄n̄p̄l̄kʷusx, kʷu s̄əč̄n̄p̄l̄kʷusx, p̄ s̄əč̄n̄p̄l̄kʷusx, s̄əč̄n̄p̄l̄kʷusxəlx 6. k̄n̄ ksn̄p̄l̄kʷusaʔx, kʷ sn̄p̄l̄kʷusaʔx, ksn̄p̄l̄kʷusaʔx, kʷu ksn̄p̄l̄kʷusaʔx, p̄ sn̄p̄l̄kʷusaʔx, ksn̄p̄l̄kʷusaʔxəlx 7. k̄n̄ ks̄əč̄n̄p̄l̄kʷusaʔx, kʷ s̄əč̄n̄p̄l̄kʷusaʔx, ks̄əč̄n̄p̄l̄kʷusaʔx, kʷu ks̄əč̄n̄p̄l̄kʷusaʔx, p̄ s̄əč̄n̄p̄l̄kʷusaʔx, ks̄əč̄n̄p̄l̄kʷusaʔxəlx 8. n̄p̄l̄kʷusn̄, n̄p̄l̄kʷusntxʷ, n̄p̄l̄kʷusəs, n̄p̄l̄kʷusntm̄, n̄p̄l̄kʷusntp, n̄p̄l̄kʷusəsəlx 9. č̄n̄p̄l̄kʷustn̄, č̄n̄p̄l̄kʷustxʷ, č̄n̄p̄l̄kʷusts, č̄n̄p̄l̄kʷustm̄, č̄n̄p̄l̄kʷustp, č̄n̄p̄l̄kʷustsəlx 10. is̄n̄p̄l̄kʷusm̄, as̄n̄p̄l̄kʷusm̄, sn̄p̄l̄kʷusəs, sn̄p̄l̄kʷusntm̄, sn̄p̄l̄kʷusntp, sn̄p̄l̄kʷusəsəlx 11. is̄əč̄n̄p̄l̄kʷusm̄, as̄əč̄n̄p̄l̄kʷusm̄, s̄əč̄n̄p̄l̄kʷusəs, s̄əč̄n̄p̄l̄kʷusntm̄, s̄əč̄n̄p̄l̄kʷusntp, s̄əč̄n̄p̄l̄kʷusəsəlx

12. iksǰpǰkʷúsǰm, aksǰpǰkʷúsǰm, ksǰpǰkʷúsiʔs, ksǰpǰkʷusǰmǰtǰm, ksǰpǰkʷusǰmǰtp, ksǰpǰkʷúsiʔsǰǰx
13. iksǰǰǰpǰkʷúsǰm, aksǰǰǰpǰkʷúsǰm, ksǰǰǰpǰkʷúsiʔs, ksǰǰǰpǰkʷusǰmǰtǰm, ksǰǰǰpǰkʷusǰmǰtp, ksǰǰǰpǰkʷúsiʔsǰǰx
14. isǰpǰkʷúsǰm, asǰpǰkʷúsǰm, sǰpǰkʷusǰmǰs, sǰpǰkʷusǰmǰtǰtǰt, sǰpǰkʷusǰmǰp, sǰpǰkʷusǰmǰsǰǰx
15. isǰǰǰpǰkʷúsǰm, asǰǰǰpǰkʷúsǰm, sǰǰǰpǰkʷusǰmǰs, sǰǰǰpǰkʷusǰmǰtǰtǰt, sǰǰǰpǰkʷusǰmǰp, sǰǰǰpǰkʷusǰmǰsǰǰx
16. iksǰpǰkʷúsǰm, aksǰpǰkʷúsǰm, ksǰpǰkʷusǰmǰs, ksǰpǰkʷusǰmǰtǰtǰt, ksǰpǰkʷusǰmǰp, ksǰpǰkʷusǰmǰsǰǰx
17. iksǰǰǰpǰkʷúsǰm, aksǰǰǰpǰkʷúsǰm, ksǰǰǰpǰkʷusǰmǰs, ksǰǰǰpǰkʷusǰmǰtǰtǰt, ksǰǰǰpǰkʷusǰmǰp, ksǰǰǰpǰkʷusǰmǰsǰǰx
18. isǰǰǰpǰkʷús, asǰǰǰpǰkʷús, sǰǰǰpǰkʷusts, sǰǰǰpǰkʷustǰtǰt, sǰǰǰpǰkʷusǰmǰp, sǰǰǰpǰkʷustsǰǰx
19. iksǰǰǰpǰkʷús, aksǰǰǰpǰkʷús, ksǰǰǰpǰkʷusts, ksǰǰǰpǰkʷustǰtǰt, ksǰǰǰpǰkʷusǰmǰp, ksǰǰǰpǰkʷustsǰǰx

sʔaʔúǰmǰs:

1. ǰǰǰǰǰusǰmǰtǰt put ǰǰpǰkʷus siǰ ǰǰǰǰǰsǰmǰtǰt laʔkǰǰ kiʔ ǰǰǰǰǰap. (Bend the neck back until it breaks, then ǰut it at the break.)
2. iʔ qʷisp kǰkǰǰsǰǰx ut sʔasʔǰtǰt tǰ aʔ ǰǰǰǰus ut ǰǰǰǰpǰkʷus. (They chased the buffaloes off the cliff and they broke their necks.)
3. ǰǰpǰkʷus isǰǰǰǰǰǰ. (My flowers head broke off.)

14. i? kəkhi?

sɔumʰs

ńmʰal	luke warm water
xʷaʰsʰiʰn	a lot of food
skʷut	half
kwəsxnwiłx	become long
čʰáxʷiyǫm	spawn
ńplǫiys	teeth grow
sakʷʰúkwʰt	float (more than one)

smýmaý

<p>i? kəkhi? čxił t tʰáńya, naǰmł lut ta čxʷuýý kłńsłxʷʰitkʷ. misčəčámaʰt i? kəkhi? ki? tł tʰáńya. i?ńsłxʷʰitkʷ sılʰaʰ ut ktxʷaʰsʰiʰn. ilí? čmisłxʷaʰtwiłx i? qaqxʷiłx. í pısłáʰt i? təkʷtikʷt ka ilí? i? kəkhi?. miyát ńmʰal i? čəčámaʰt i? təkʷtikʷt ut lut ilí? čáxlwił. lut taʰli? tə sxʷʰits i? kəkhi? ut əčpısłáʰt, kłń naqsłskʷút sčuxáń i? ksəčwəsxnwiłxs. i? kəkhi? mat kłń naqs křń ʰasíl i? ksnʰasts. ta čsılʰaʰ kłń čilkst křń taqřmkt i? ksnʰasts. i? kəkhi? pił ut pʰa, i? í sńkmikřns čksłsličaʰ t qʷýqʷsáy. lut ta čitsts i? kʷiłłt i? qaqxʷiłx i? kəkhi?. čəčámaʰt i? stím aʰ čitsts í siwłkʷ.</p> <p>čʰáxʷiyǫm i? kəkhi? i? í čəčwíxaʰ křń í yʰačínš i? təkʷtikʷt. kaʰáym kaʰ čʰáxʷiyǫm i? kəkhi?, kaʰitət i? sʰistkřń. i? kəkhi? kaʰłspińtk křń mspińtk kaʰ čʰáxʷiyǫm. ta čʰáxʷiyǫm i? kəkhi?, kʷaʰkʷaʰát i? sqłtks ut qʷiń i? čəscásyaqřns. pńkiń ksʰáxʷiyǫms i? kəkhi?, i? sqłtmixʷ ńplǫiys ut i? kłkmípaʰsts slxʷaʰtwiłx ut čńmqʰəqʷikń.</p> <p>i? tkəmilxʷ kəkhi? i? t syupsts kaʰ čʰaʰxʷsts i? křńpurntńš. ixí? sič ktiyáqʷtrńš i? sqłqłtmixʷ, ktiyáqʷtrńšəłx i? smańʰím kəkhi? put haʰkín mi čktəqłxínaʰsts i? ʰikʷń. tə wýspurnx i? kəkhi? ut i? sqłtmixʷ wýsktəqłxínaʰs i? ʰikʷń ixí? ut kasílřń łaxʷt. ta čpurnx í skaʰáy, čitstřń i? kəkhi? t skřnxist naʰ i? pqlqin.</p> <p>taqřmkt skaʰčiwš čkʷiłkʷułł i? kəkhi? ʰikʷńš. ixí? ʰurnsəłx t kčʰačmʰás. i? kčʰačmʰás i? ʰikʷńš čtaʰxʷ tł sqʷiłčnińks. itlí? kaʰ čʰiʰń í aʰ čxʰiti? tə kʷiłkʷułł. qipčřń ta kʷiłkʷułł i? kəkhi?, tiłt i? aʰ čtʰap ixí? ut sakʷʰúkwʰt i? kčʰačmʰás kłń təkʷtikʷt. i? kəkhi? ilí? í tikʷt ilí? łłxá...p mi sič tplak ksʰáxʷiyǫm laʰkín ki? kʷiłkʷułł.</p>	<p>a lot of food</p> <p>luke warm water</p> <p>half; become long</p> <p>spawn</p> <p>teeth grow</p> <p>float</p>
---	--

sńsúxʷnaʰ swłtiń

1. čkiń təxʷəxʷlřń i? kəkhi? ki? tł tʰáńya? ?
2. kaʰkín ki? ilí? i? kəkhi? ?
3. səxʰkinx ut lut ilí? í čəčámaʰt i? təkʷtikʷt i? kəkhi? ?
4. čkiń ksəčwəsxnwiłxs i? kəkhi? ?
5. stím i? ksnʰasts i? qʷáyqʷýt kəkhi? ? ut ta čsılʰaʰ? ?
6. čakńlʰs i? kəkhi? ?
7. stím aʰ čitsts i? kəkhi? ?
8. kaʰkín kaʰ čʰáxʷiyǫm i? kəkhi? ?
9. pńkiń kaʰ čʰáxʷiyǫm i? kəkhi? ?
10. kʷnxspińtk i? kəkhi? ta čʰáxʷiyǫm ?
11. čakńlʰx i? kəkhi? ta čʰáxʷiyǫm ?
12. tə ksʰáxʷiyǫms, čkiń kłʰayśńčút i? sqłtmixʷ ?

13. t stiřm ka? č?ax^wsts i? kšňpurntńs i? tkəmilx^w kəkhı? ?
14. řl stiřm čktiyáq^wtrństsəlx i? sqłqłtmix^w kəkhı? ?
15. əx?kistrń i? kəkhı? řə wýspumnx ?
16. t stiřm čitstrń i? kəkhı? řə čpumnx ?
17. k^wńxasqłt uř čk^włk^wułł i? kəkhı? ři k^wńs ?
18. stiřm a? čtař^w ki? tı sq^włčnińks i? kəkhı? kčřačmřas ?
19. stiřm i? řiřńs i? kəkhı? kčřačmřas ł a? čx?řiti? řə k^włk^wułł ?
20. əx?kistrń i? kəkhı? řə k^włk^wułł ł sqipč ?
21. ka?kırń ka? čřap i? kəkhı? ?

ańčáwt swłtiřń

1. ha? k^w čx^wuý i? kł řsłx^w?řitk^w ? řəx?kinx ? řəx?kinx uř lut ?
2. ha? k^w kłx^wa?řiřń k ańčitx^w ? stiřm ařiřń ? maýxıt.
3. ha? k^w čsiwřt t řmřal t siwřk^w ? ańmisřást i? řčalřt t siwřk^w ? řčiřčəřt ? maýxıt.
4. ha? kəkhı? a? čitřx^w ? ha? i? k^wiłřt i? řaqx^włx a? čitřx^w ? řəx?kinx ? řəx?kinx uř lut ?
5. ha? řəčwəřxnwıłx i? řřłřřalř řapná? kř řəčřəřqá?řwıłx ? maýxıt.
6. ha? k^w kłřpus ? ha? k^w kłkəkwap ? ha? k^w křńřtk^wıłs ? ha? čkslıřa? ańńřtk^wıłs ? maýxıt.
7. ha? wıkńřtx^w čřář^wiřń i? kəkhı? kř i? k^wiłřt i? řaqx^włx ? řəx?kinx ? řəx?kinx uř lut ?
8. ha? čřmistıř^w k^w k^wńxřpiřń uř a? čx?řit k^w řpliýs ? maýxıt.
9. ha? k^w řmđ^wəđ^wıkń ? ha? řwit ł asņəqsıłx^w řmđ^wəđ^wıkń ? maýxıt.
10. ha? řwit čktiyáq^wtrńřtx^w ? ha? řwit čktiyáq^wtrńřtrńs ? řəx?kinx ? řəx?kinx uř lut ?
11. ha? čřářáxa?řtx^w řə čitřtrń i? kəkhı? t řəřpřłřiřń i? kł řkičřwx i? řik^wřts (Lake Coeur d'Alene) ? řəx?kinx ? řəx?kinx uř lut ?
12. ha? čřntus i? ři k^wńs a? čitřtx^w ? ha? i? řřańřa? i? ři k^wńs a? čitřtx^w ? řəx?kinx ? řəx?kinx uř lut ?
13. ha? stiřm čtař^w tı asq^włčnińk ? i? tı sq^włčnińks ařřmńkáws ? stiřm ? řəx?kinx ? řəx?kinx uř lut ?
14. stiřm i? řiřńs i? řu?řřtılářt ł a? čx?řiti? řə k^włk^wułł ? maýxıt.
15. ł řča?áq^w, ha? p čřak^w?ú k^wt nařt ařłřłářřt i? kł řa?řitk^w ? řəx?kinx ? řəx?kinx uř lut ?

skl?iysrñ t xilm s?azúms

A. čñqmiñ aksčkwú: wýstikw a? čñqmiñ.

tiyáqwt / ktiyáqwtmñt / tiyáqwt- to fight / fight over something/someone

	iñčá	anwí	čniits	mnimttət	mnimtəmp	mnimtsəlx
intransitive past/present						
intransitive customary/ actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future/inceptive						
intransitive imperfect future						
intransitive affirm. commands	---		---			---
intransitive neg. commands	---		---			---
transitive past/present						
transitive customary/ actual						
transitive progressive						
transitive imperfect						
transitive future						
transitive imperfect future						
transitive affirm. commands	---		---			---
transitive neg. commands	---		---			---
present durative / present perfect						
imperfect durative						
future durative						
future imperfect durative						
past perfect						
future perfect						

Č. swítih aksčkwúl: ktə́mčinx t mil'čh́ nsə́lxčih. nmýčimh́t asčqáý kíl nwyápixčh.

1. ha? čmistix^w səxʔkinx kň səčtiyáq^wtx ? (lut)

nwyápixčh:

2. ha? k^w stiyáq^wtaʔx ? (kiw)

nwyápixčh:

3. ha? l'rh́ p tiyáq^wt ? (i? lúti?)

nwyápixčh:

4. ha? nišáýp čktiyáq^wtmstx^w ? (kiwa)

nwyápixčh:

5. səxʔkinx ul ktiyáq^wtmh́tx^w ? (šmink)

nwyápixčh:

6. uč čaʔk^w aňšmínk iksktiyáq^wtmnń ? (ki)

nwyápixčh:

Č. Past/Present 36 čňqmiň aksčkwúl: nqýhtik^w aʔ čktxas sʔuhś l čňqmiň.

ktiyáq^wtmh́t- to fight / fight over something

	iňčá	anwí	čniłts	mnińhtət	mnińləmp	mnińłtsəlx
iňčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniłts						
mnińhtət	xxx			xxx		
mnińləmp		xxx			xxx	
čniłtsəlx mnińłtsəlx						

ε. swítih aksčkwúl: ktə́mčinx t mil'čh́ nsə́lxčih. nmýčimh́t i? swítih naʔ asčqáý kíl nwyápixčh.

1. ha? čmistix^w xíl stih́ i? ktiyáq^wtmh́tst ? (kiw)

nwyápixčh:

2. ha? ińčá na?ł Nřa?ř?ítk^w k^wu? ktiyáq^wtmńtrń Sulí ? (lut)

nřyápixčń:

3. səx?kinx uł ktiyáq^wtmńtsəłx ? (řmink)

nřyápixčń:

4. səx?kinx uł lut t ktiyáq^wtrńtəmsəłx ? (ř^wupt)

nřyápixčń:

5. ha? ińčá k^wu? ktiyáq^wtmńtp t spi?scíft ? (kíwa)

nřyápixčń:

6. ha? čmistíp səx?kinx uł lut t ktiyáq^wtrńtəmnń ? (psřáya?)

nřyápixčń:

H. Future 36 čńqmiń aksčk^wúl: nřyńtik^w a? čkřxas s?urms í čńqmiń.

kstkiyáq^wtmńt- fight over something

	ińčá	anwí	čniłts	mnimłtət	mnimłəmp	mnimłtsəłx
ińčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniłts						
mnimłtət	xxx			xxx		
mnimłəmp		xxx			xxx	
čniłtsəłx mnimłtsəłx						

I. **swłtilń** aksčkwúl: klətnčinx t milkʷčń nsəlxčín. nmyčnmńt i? swłtilń na?ł asčqáy kł nwyápixčń.

1. ha? kʷu? ksktiyáqʷtmi?S Sqʷłtalqs ? (kiw)

nwyápixčń:

2. ha? inčá kʷu? akskiyáqʷtmnrń ? (lut)

nwyápixčń:

3. uč ańxmińk kʷ ikskiyáqʷtmnrń ? (kiwa)

nwyápixčń:

4. səx?kinx uł lut kʷu? ł ksktiyáqʷtmńtməlx inčá na?ł Qʷńqʷińxń ? (ńxtit)

nwyápixčń:

5. swit i? ksktiyáqʷtmńts ? (sčwańáýtrń)

nwyápixčń:

6. uč xmińkrńp ksktiyáqʷtrńtəńt ? (i? lúti?)

nwyápixčń:

čkwulmńtrń i? s?azúms

1. nńmśal- luke warm
sń?asłmíwś: nńmśal
s?azúms:
1. miyát nńmśal i? čəčama?łt i? təkʷtikʷt uł lut ilí? čaxłwís. (They don't live in small lakes because the water is too warm there.)
2. Í nńmśal t siwłkʷ mi čńtqítkʷstxʷ asípi?. (In luke warm water you put your hide in.)
3. inńmisxást nńmśal iklńčśalxtń. (I prefer warm water to bathe in.)
2. xʷa?ś?ifń- a lot of food
sń?asłmíwś: xʷa?xʷa?ś?ifń
s?azúms:
1. i? nńslxʷ?itkʷ sílxʷa? uł kłxʷa?ś?ifń . (The ocean is large and has lots of food.)
2. lut xast i? sčəpčín misxást i? sxʷa?ś?ifń . (It's not good to be short of food its better to have a lot of food.)
3. ła čtrńni?ń yśat swit čxʷuýst t s?ifń ixí? uł čxʷa?ś?ifń kł sqilxʷ. (When they have a funeral people bring food so there is a lot of food for the people.)
3. skʷut- half
sń?asłmíwś:
s?azúms:
1. lut ta?łí? tə sxʷ?its i? kəkńi? uł əčpísła?ł, kł naqs ł skʷut sčú?xáń i? ksəčwəsxnńwílxs. (Most kokanee do not grow to be very big, they get to be one or one and a half feet long.)
2. slśxáń uł kím səkʷsəkʷutxń . (He lost his shoes so now he has one sided shoes)

3. i? sáma? na?l sqilw' qítqíw's ta?x'w'sq'w'sq'w'si? ut sək'w'tm'sqilx'w . (When a white person and an Indian get together and they have a child that child is a half-breed.)
4. wəxɲwɪlx- become long
sñʔasímíw's: wəxwəxɲwɪlx
sk'w'lstiñ: wəxɲwɪlxəx / wəxɲwɪlxsk'w (affirmative singular); lut akswəxɲwɪlxstm̄ (neg. singular); wəxɲwɪlxwi / ñwəxɲwɪlxsk'w'i (affirmative plural); lut kswəxɲwɪlxr̄p / lut kswəxɲwɪlxstp (neg. plural)
sklʔiʔy'st's
1. kñ wəxɲwɪlxr̄m, k'w wəxɲwɪlxr̄m, wəxɲwɪlxr̄m, k'wu wəxɲwɪlxr̄m, p wəxɲwɪlxr̄m, wəxɲwɪlxr̄məlx
2. kñ čwəxɲwɪlxr̄m, k'w čwəxɲwɪlxr̄m, čwəxɲwɪlxr̄m, k'wu čwəxɲwɪlxr̄m, p čwəxɲwɪlxr̄m, čwəxɲwɪlxr̄məlx
3. kñ swəxɲwɪlxəx, k'w swəxɲwɪlxəx, swəxɲwɪlxəx, k'wu swəxɲwɪlxəx, p swəxɲwɪlxəx, swəxɲwɪlxəxəlx
4. kñ səčwəxɲwɪlxəx, k'w səčwəxɲwɪlxəx, səčwəxɲwɪlxəx, k'wu səčwəxɲwɪlxəx, p səčwəxɲwɪlxəx, səčwəxɲwɪlxəxəlx
5. kñ kswəxɲwɪlxa?x, k'w swəxɲwɪlxa?x, kswəxɲwɪlxa?x, k'wu kswəxɲwɪlxa?x, p swəxɲwɪlxa?x, kswəxɲwɪlxa?xəlx
6. kñ ksəčwəxɲwɪlxa?x, k'w səčwəxɲwɪlxa?x, ksəčwəxɲwɪlxa?x, k'wu ksəčwəxɲwɪlxa?x, p səčwəxɲwɪlxa?x, ksəčwəxɲwɪlxa?xəlx
7. wəxɲwɪlxstñ, wəxɲwɪlxstx'w, wəxɲwɪlxst's, wəxɲwɪlxst'r̄m, wəxɲwɪlxst'p, wəxɲwɪlxst'səlx
8. čwəxɲwɪlxstñ, čwəxɲwɪlxstx'w, čwəxɲwɪlxst's, čwəxɲwɪlxst'r̄m, čwəxɲwɪlxst'p, čwəxɲwɪlxst'səlx
9. iswəxɲwɪlxst'r̄m, aswəxɲwɪlxst'r̄m, swəxɲwɪlxst's, swəxɲwɪlxst'r̄m, swəxɲwɪlxst'p, swəxɲwɪlxst'səlx
10. isəčwəxɲwɪlxst'r̄m, asəčwəxɲwɪlxst'r̄m, səčwəxɲwɪlxst's, səčwəxɲwɪlxst'r̄m, səčwəxɲwɪlxst'p, səčwəxɲwɪlxst'səlx
11. ikswəxɲwɪlxst'r̄m, akswəxɲwɪlxst'r̄m, kswəxɲwɪlxst's, kswəxɲwɪlxst'r̄m, kswəxɲwɪlxst'p, kswəxɲwɪlxst'səlx
12. iksəčwəxɲwɪlxst'r̄m, aksəčwəxɲwɪlxst'r̄m, ksəčwəxɲwɪlxst's, ksəčwəxɲwɪlxst'r̄m, ksəčwəxɲwɪlxst'p, ksəčwəxɲwɪlxst'səlx
13. iswəxɲwɪlxr̄m, aswəxɲwɪlxr̄m, swəxɲwɪlxr̄m's, swəxɲwɪlxr̄m'tət, swəxɲwɪlxr̄m'p, swəxɲwɪlxr̄m'səlx
14. isəčwəxɲwɪlxr̄m, asəčwəxɲwɪlxr̄m, səčwəxɲwɪlxr̄m's, səčwəxɲwɪlxr̄m'tət, səčwəxɲwɪlxr̄m'p, səčwəxɲwɪlxr̄m'səlx
15. ikswəxɲwɪlxr̄m, akswəxɲwɪlxr̄m, kswəxɲwɪlxr̄m's, kswəxɲwɪlxr̄m'tət, kswəxɲwɪlxr̄m'p, kswəxɲwɪlxr̄m'səlx
16. iksəčwəxɲwɪlxr̄m, aksəčwəxɲwɪlxr̄m, ksəčwəxɲwɪlxr̄m's, ksəčwəxɲwɪlxr̄m'tət, ksəčwəxɲwɪlxr̄m'p, ksəčwəxɲwɪlxr̄m'səlx
17. isčwəxɲwɪlx, asčwəxɲwɪlx, sčwəxɲwɪlx's, sčwəxɲwɪlx'tət, sčwəxɲwɪlx'r̄p, sčwəxɲwɪlx'səlx
18. iksčwəxɲwɪlx, aksčwəxɲwɪlx, ksčwəxɲwɪlx's, ksčwəxɲwɪlx'tət, ksčwəxɲwɪlx'r̄p, ksčwəxɲwɪlx'səlx
sʔaʔú'm's:
1. lut ta?lɪʔ tə s'w'ʔits iʔ kəkñiʔ ut əčpísłəʔt, kł naqs † sk'w'ut sč'uʔxáñ iʔ ksəčwəxɲwɪlx's . (Most kokanee do not grow to be very big, they get to be one or one and a half feet long.)
2. píplal ut wəxwəxɲwɪlx isk'w'ántq. (The plants in my garden have grown and got long.)
3. lut sǫəǫsápiʔs ut waʔ wəxɲwɪlx iʔ ʃ'wəsʃ'w'úsaqs. (Before too long the cucumbers are getting longer.)
5. ʔáʃ'w'iyr̄m- spawn
sñʔasímíw's: ʔáʃ'w'iyr̄m
sk'w'lstiñ: ʔáʃ'w'iyx / ʔáʃ'w'iyñt (affirmative singular); lut aksʔáʃ'w'iyr̄m (neg. singular); ʔáʃ'w'iywi / ʔáʃ'w'iyñti (affirmative plural); lut ksʔáʃ'w'iyr̄p / lut ksʔáʃ'w'iyñtp (neg. plural)
sklʔiʔy'st's
1. kñ ʔáʃ'w'iyr̄m, k'w ʔáʃ'w'iyr̄m, ʔáʃ'w'iyr̄m, k'wu ʔáʃ'w'iyr̄m, p ʔáʃ'w'iyr̄m, ʔáʃ'w'iyr̄məlx
2. kñ čʔáʃ'w'iyr̄m, k'w čʔáʃ'w'iyr̄m, čʔáʃ'w'iyr̄m, k'wu čʔáʃ'w'iyr̄m, p čʔáʃ'w'iyr̄m, čʔáʃ'w'iyr̄məlx
3. kñ sʔáʃ'w'iyx, k'w sʔáʃ'w'iyx, sʔáʃ'w'iyx, k'wu sʔáʃ'w'iyx, p sʔáʃ'w'iyx, sʔáʃ'w'iyxəlx

4. kń səcʔáxʷiyx, kʷ səcʔáxʷiyx, səcʔáxʷiyx, kʷu səcʔáxʷiyx, p səcʔáxʷiyx, səcʔáxʷiyxǽx
5. kń ksʔáxʷiyaʔx, kʷ sʔáxʷiyaʔx, ksʔáxʷiyaʔx, kʷu ksʔáxʷiyaʔx, p sʔáxʷiyaʔx, ksʔáxʷiyaʔxǽx
6. kń ksəcʔáxʷiyaʔx, kʷ səcʔáxʷiyaʔx, ksəcʔáxʷiyaʔx, kʷu ksəcʔáxʷiyaʔx, p səcʔáxʷiyaʔx, ksəcʔáxʷiyaʔxǽx
7. ʔáxʷiyń, ʔáxʷiyńtxʷ, ʔáxʷiýs, ʔáxʷiyńtrń, ʔáxʷiyńtrń, ʔáxʷiýsǽx
8. čʔáxʷiystrń, čʔáxʷiystrxʷ, čʔáxʷiystrs, čʔáxʷiystrń, čʔáxʷiystrp, čʔáxʷiystrsǽx
9. isʔáxʷiyrm, asʔáxʷiyrm, sʔáxʷiýs, sʔáxʷiyńtrń, sʔáxʷiyńtrń, sʔáxʷiýsǽx
10. isəcʔáxʷiyrm, asəcʔáxʷiyrm, səcʔáxʷiýs, səcʔáxʷiyńtrń, səcʔáxʷiyńtrń, səcʔáxʷiýsǽx
11. iksʔáxʷiyrm, aksʔáxʷiyrm, ksʔáxʷiýiʔs, ksʔáxʷiyńtrń, ksʔáxʷiyńtrń, ksʔáxʷiýiʔsǽx
12. iksəcʔáxʷiyrm, aksəcʔáxʷiyrm, ksəcʔáxʷiýiʔs, ksəcʔáxʷiyńtrń, ksəcʔáxʷiyńtrń, ksəcʔáxʷiýiʔsǽx
13. isʔáxʷiyrm, asʔáxʷiyrm, sʔáxʷiýrms, sʔáxʷiyrmət, sʔáxʷiyrmp, sʔáxʷiýrmsǽx
14. isəcʔáxʷiyrm, asəcʔáxʷiyrm, səcʔáxʷiýrms, səcʔáxʷiyrmət, səcʔáxʷiyrmp, səcʔáxʷiýrmsǽx
15. iksʔáxʷiyrm, aksʔáxʷiyrm, ksʔáxʷiýrms, ksʔáxʷiyrmət, ksʔáxʷiyrmp, ksʔáxʷiýrmsǽx
16. iksəcʔáxʷiyrm, aksəcʔáxʷiyrm, ksəcʔáxʷiýrms, ksəcʔáxʷiyrmət, ksəcʔáxʷiyrmp, ksəcʔáxʷiýrmsǽx
17. isčʔáxʷiý, asčʔáxʷiý, sčʔáxʷiýs, sčʔáxʷiýtət, sčʔáxʷiýrmp, sčʔáxʷiýsǽx
18. iksčʔáxʷiý, aksčʔáxʷiý, ksčʔáxʷiýs, ksčʔáxʷiýtət, ksčʔáxʷiýrmp, ksčʔáxʷiýsǽx
sʔaʔúms:
1. čʔáxʷiyrm iʔ kəkńi? iʔ l čəčwíxaʔ kń l ysačńs iʔ təkʷtikʷt. (Kokanee spawn in a stream or in a lake near the shore.)
2. kaʔáym ut čýʔap iʔ tʃańya ut ʔaxʷʔáxʷiyrm . (In the fall the salmon come, and they spawn.)
3. iʔ t syupsts kaʔ čáxʷiyrm . (With their tails they spawn.)
6. ńplíýs- teeth grow
sknánaqs: ńplíýs
skʷístiń: ńplíýsx / ńplíýskʷ (affirmative singular); lut aksńplíýstrń (neg. singular); ńplíýswi / ńplíýskʷi (affirmative plural); lut kńplíýsrmp / lut kńplíýstrp (neg. plural)
skʷiʔiýsts
1. kń ńplíýs, kʷ ńplíýs, ńplíýs, kʷu ńplíýs, p ńplíýs, ńplíýsǽx
2. kń čńplíýs, kʷ čńplíýs, čńplíýs, kʷu čńplíýs, p čńplíýs, čńplíýsǽx
3. kń sńplíýsx, kʷ sńplíýsx, sńplíýsx, kʷu sńplíýsx, p sńplíýsx, sńplíýsxǽx
4. kń səcńplíýsx, kʷ səcńplíýsx, səcńplíýsx, kʷu səcńplíýsx, p səcńplíýsx, səcńplíýsxǽx
5. kń kńplíýsaʔx, kʷ sńplíýsaʔ, kńplíýsaʔ, kʷu kńplíýsaʔ, p sńplíýsaʔ, kńplíýsaʔǽx
6. kń ksəcńplíýsaʔx, kʷ səcńplíýsaʔx, ksəcńplíýsaʔx, kʷu ksəcńplíýsaʔx, p səcńplíýsaʔx, k səcńplíýsaʔxǽx
7. ńplíýstrń, ńplíýstrxʷ, ńplíýstrs, ńplíýstrń, ńplíýstrp, ńplíýstrsǽx
8. čńplíýstrń, čńplíýstrxʷ, čńplíýstrs, čńplíýstrń, čńplíýstrp, čńplíýstrsǽx
9. isńplíýstrń, asńplíýstrń, sńplíýstrs, sńplíýstrń, sńplíýstrp, sńplíýstrsǽx
10. isəcńplíýstrń, asəcńplíýstrń, sńplíýstrs, sńplíýstrń, sńplíýstrp, səcńplíýstrsǽx
11. iksńplíýstrń, aksńplíýstrń, kńplíýstrs, kńplíýstrń, kńplíýstrp, kńplíýstrsǽx
12. iksəcńplíýstrń, aksəcńplíýstrń, ksəcńplíýstrs, ksəcńplíýstrń, ksəcńplíýstrp, ksəcńplíýstrsǽx
13. isńplíýsrń, asńplíýsrń, sńplíýsrms, sńplíýsrmtət, sńplíýsrmp, sńplíýsrmsǽx
14. isəcńplíýsrń, asəcńplíýsrń, səcńplíýsrms, səcńplíýsrmtət, səcńplíýsrmp, səcńplíýsrmsǽx
15. iksńplíýsrń, aksńplíýsrń, kńplíýsrms, kńplíýsrmtət, kńplíýsrmp, kńplíýsrmsǽx
16. iksəcńplíýsrń, aksəcńplíýsrń, ksəcńplíýsrms, ksəcńplíýsrmtət, ksəcńplíýsrmp, ksəcńplíýsrmsǽx
17. isčńplíýs, asčńplíýs, sčńplíýstrs, sčńplíýstrtət, sčńplíýsrmp, sčńplíýstrsǽx
18. iksčńplíýs, aksčńplíýs, ksčńplíýstrs, ksčńplíýstrtət, ksčńplíýsrmp, ksčńplíýstrsǽx
sʔaʔúms:

1. pñkiñ ksʔáxʷiyrns iʔ kəkñiʔ, iʔ sqłtmixʷ ñpłiłiys uʔ iʔ kłkmpaʔsts słxʷaʔtwılx uʔ čñmqʷəqʷikñ. (At spawning time, the male's jaw and teeth grow bigger and they get a hump on their back.)
2. iʔ lutiʔ snəqspiñtkʷs uʔ way ñpłiłiys . (Their teeth grow before they are one year old.)
3. lut sʔxasts iʔ sñpłists , čyryarkʷ. (His teeth didn't come in straight. They came in crooked.)
7. sakʷʔúkʷt - float (more than one)
sknánaqs: sukʷt
skʷłstiñ: sukʷt x / sukʷtmskʷ (affirmative singular); lut aksukʷtmstñ (neg. singular); sakʷʔúkʷtwi / súkʷtmskʷi (affirmative plural); lut ksakʷʔúkʷtñp / lut ksukʷtmstp (neg. plural)
skłʔiys
1. kñ sukʷt, kʷ sukʷt, sukʷt, kʷu sákʷʔúkʷt, p sákʷʔúkʷt, sákʷʔúkʷtəłx
2. kñ čsukʷt, kʷ čsukʷt, čsukʷt, kʷu čsákʷʔúkʷt, p čsákʷʔúkʷt, čsákʷʔúkʷtəłx
3. kñ sukʷtx, kʷ sukʷtx, sukʷtx, kʷu sákʷʔúkʷtx, p sákʷʔúkʷtx, sákʷʔúkʷtxəłx
4. kñ səčsukʷtx, kʷ səčsukʷtx, səčsukʷtx, kʷu səčsákʷʔúkʷtx, p səčsákʷʔúkʷtx, səčsákʷʔúkʷtxəłx
5. kñ ksúkʷtaʔx, kʷ súkʷtaʔx, ksúkʷtaʔx, kʷu ksákʷʔúkʷtaʔx, p sákʷʔúkʷtaʔx, ksákʷʔúkʷtaʔxəłx
6. kñ ksəčsúkʷtaʔx, kʷ ksəčsúkʷtaʔx, ksəčsúkʷtaʔx, kʷu ksəčsákʷʔúkʷtaʔx, p ksəčsákʷʔúkʷtaʔx, ksəčsákʷʔúkʷtaʔxəłx
7. sukʷtmstñ, sukʷtmstxʷ, sukʷtmsts, sukʷtmstñ, sukʷtmstp, sukʷtmstsəłx
8. čsukʷtmstñ, čsukʷtmstxʷ, čsukʷtmsts, čsukʷtmstñ, čsukʷtmstp, čsukʷtmstsəłx
9. isúkʷtmstñ, asúkʷtmstñ, səsukʷtmsts, səsukʷtmstñ, səsukʷtmstp, səsukʷtmstsəłx
10. isəčsúkʷtmstñ, asəčsúkʷtmstñ, səčsukʷtmsts, səčsukʷtmstñ, səčsukʷtmstp, səčsukʷtmstsəłx
11. iksúkʷtmstñ, aksúkʷtmstñ, ksukʷtmsts, ksukʷtmstñ, ksukʷtmstp, ksukʷtmstsəłx
12. iksəčsúkʷtmstñ, aksəčsúkʷtmstñ, aksəčsúkʷtmstñ, ksəčsukʷtmsts, ksəčsukʷtmstñ, ksəčsukʷtmstp, ksəčsukʷtmstsəłx
13. isúkʷtm, asúkʷtm, sukʷtms, sukʷtmət, sukʷtm, sukʷtmsəłx
14. isəčsúkʷtm, asəčsúkʷtm, səčsukʷtms, səčsukʷtmət, səčsukʷtm, səčsukʷtmsəłx
15. iksúkʷtm, aksúkʷtm, ksukʷtms, ksukʷtmət, ksukʷtm, ksukʷtmsəłx
16. iksəčsúkʷtm, aksəčsúkʷtm, ksəčsukʷtms, ksəčsukʷtmət, ksəčsukʷtm, ksəčsukʷtmsəłx
17. isčsúkʷt, asčsúkʷt, sčsukʷts, sčsukʷtət, sčsukʷtm, sčsukʷtsəłx
18. iksčsúkʷt, aksčsúkʷt, ksčsukʷts, ksčsukʷtət, ksčsukʷtm, ksčsukʷtsəłx
sʔaʔúms:
1. qipčm ʔa kʷłkʷułł iʔ kəkñiʔ, ʔikt iʔ aʔ čyap ixíʔ uʔ sakʷʔúkʷt iʔ kčsacmśás kł ʔəkʷtíkʷt. (In March and April, the kokanee that were born in a stream are carried down to the lake by the high water of spring.)
2. nwlal istáñ uʔ ñsʔasʔaytkʷ uʔ sakʷʔúkʷt iʔ stərtñims. (His boat tipped over and all his belongings fell and floated in the water.)
3. ñyayʔákʷ iʔ stñsajt ł saʔtítkʷ uʔ sakʷʔúkʷt áñiʔ səčtíktx iʔ saʔtítkʷ. (The cattle crossed the river and they floated because the water was high.)

15. i? skʷəkʷi?i?p

s?u?ms

k?r?m?u?m?i?qʷ	brown branches
----------------	----------------

sm?y?m?y

<p>i? skʷəkʷi?i?p y?at ta?ki?n ?plai? i? syilx?ula?xʷ. ?ilkst s?u?x?n? i? kstikʷi?qʷs i? skʷəkʷi?i?p ?a ?plai?. qʷ?n?qʷi?n? u? ?x?et?xitkst i? pa?kts i? skʷəkʷi?i?p, tkʷi?kʷi?i?qʷ k?r?m?u?m?i?qʷ. ?aw?awt i? skʷəkʷi?i?p i? tki?kixmikstns.</p> <p>qip?r?m? ka? ??a?akʷr?m?. ha?n? i? s?a?akʷs u? k?i?kstikst i? s?a?akʷ. kʷri? i? n?qa?q?i?wsts i? s?a?akʷ. i? skʷəkʷi?i?wsts tkʷi?kʷi?i?s ?a ?p?yaq ?a ?ka?ayr?m?. i? skʷəkʷi?i?wsts ?ast t s?i?n?, na?r?m? ?w?ilstxʷ i? n?x?itixs?ns. lut ixi? ?ast s?i?n?. kʷ kʷul?m? ta ?ti t? skʷəkʷi?i?wsts, ixi? ?ast k?i? asqiltk, k? asnixʷt?i?ca?, k? a?n?m?i?ya?.</p> <p>ta?i?i? ?a?x?ax? t skʷa?n?i?q i? skʷəkʷi?i?p. i? syilx ?xʷ?kʷ?n?cutmsts i? skʷəkʷi?i?p. kʷu? ?a ?n?l?lai?, ?i?w?n?m? i? ?itxʷt?et u? i? stim?et i? t skʷəkʷi?i?p siw?tkʷ. nixʷ ?kʷul?m?str?m? i? skʷəkʷi?i?p kʷu? ?a kʷi?l?stn?m?. i? kʷi?l?t i? sqilxʷ a? ??lai?qʷr?m? ?xʷ?kʷstis i? ?lai?qʷt?ns i? t skʷəkʷi?i?p. ??i?wsts t skʷəkʷi?i?p siw?tkʷ ?a ks?i?i?ckna?x u? ?a ?w?y?si?ckn?. nixʷ ?xʷ?kʷstir?m? i? n?tr?m?ni?i?n? a? ?n?t?xʷ?ula?xʷ t skʷəkʷi?i?p mi? si? ?n?tkʷ?ula?xʷn?r?m?. ?a w?ntixʷ k?t?xʷp?ntixʷ i? skʷəkʷi?i?p ?a?n?k?n?k?m?ip, ixi? u? ti? kmax ?ast i? ks?n?h?utxʷa?x ?a?n??itxʷ.</p>	brown branches
---	----------------

s?ns?uxʷna? sw?iti?n?

1. ka?ki?n? ka? ?plai? i? skʷəkʷi?i?p ?
2. kʷi?n?x?n? i? kstikʷi?qʷs i? skʷəkʷi?i?p ?a ?plai? ?
3. ?ki?n? i? pa?kts i? skʷəkʷi?i?p ?
4. ?ki?n? i? tki?kixmikstns i? skʷəkʷi?i?p ?
5. p?n?ki?n? ka? ??a?akʷr?m? i? skʷəkʷi?i?p ?
6. ?ki?n? i? s?a?akʷs i? skʷəkʷi?i?p ?
7. ?akn?ilxʷ i? n?qa?q?i?wsts i? skʷəkʷi?i?p ?
8. p?n?ki?n? ka? ?p?yaq i? skʷəkʷi?i?wsts i? skʷəkʷi?i?p ?
9. s?ax?kinx u? ?xʷ?ilstxʷ i? n?x?itixs?ns i? skʷəkʷi?i?w? ?
10. k?i? stir?m? ti? ?ast i? ?ti t? skʷəkʷi?i?w? ?
11. ?x?kist?m? i? skʷəkʷi?i?p siw?tkʷ kʷu? ?a ?n?l?lai? ?
12. stir?m? a? ?kʷul?m?str?m? kʷu? ?a ?kʷi?l?stn?m? ?
13. ?x?kist?m? i? skʷəkʷi?i?p a? ??lai?qʷr?m? ?
14. ?x?kist?m? i? skʷəkʷi?i?p ?a ?n?tkʷ?ula?xʷst?m? i? tr?m?r?ni? ?
15. x?kin?m? u? k?t?xʷp?ntixʷ i? skʷəkʷi?i?p ?a?n?k?n?k?m?ip ?

a?n??awt sw?iti?n?

1. ha? y?at ta?ki?n? ki? kʷ ?xʷ?ylwis? i? syilx?ula?xʷ ? s?ax?kinx ? s?ax?kinx u? lut ?
2. ha? i? skʷəkʷi?i?p ?plai? k?i?ka?t k? a?n??itxʷ ? s?ax?kinx ? s?ax?kinx u? lut ?
3. stir?m? a?n?m?is?ast s?a?akʷ ? ?akn?ilxʷ ? tkʷ?n?xikst i? s?a?akʷs ?
4. ha? i? skʷəkʷi?i?wsts i? skʷəkʷi?i?p a? ?itstxʷ ? ha? ?kʷul?m?stxʷ ?a?n?i?i? ? s?ax?kinx ? s?ax?kinx u? lut ?
5. ha? ?kʷul?m?stxʷ i? skʷəkʷi?i?p siw?tkʷ ? ??kistxʷ t skʷəkʷi?i?p siw?tkʷ ? ma?y?xit.
6. ha? kʷ kslax?t ???lai?qʷr?m? ? ha? ?xʷ?kʷstis i? ?lai?qʷt?ns aslax?t ? ma?y?xit.
7. ha? ?k?t?xʷp?ntixʷ i? skʷəkʷi?i?p ?a?n?k?n?k?m?ip ?a?n??itxʷ ? s?ax?kinx ? s?ax?kinx u? lut ?

skl?iýsrñ t xilñ s?a?úms

A. čñqmiñ aksčkwú: wýstikw a? čñqmiñ.

ñtkwúla?xwm / ñtkwúla?xwnt / ñtkwúla?xwm- to put (one thing) in the ground

	iñčá	anwí	čniits	mnimltət	mnimfəmp	mnimtsəlx
intransitive past/present						
intransitive customary/ actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future/inceptive						
intransitive imperfect future						
intransitive affirm. commands	---		---			---
intransitive neg. commands	---		---			---
transitive past/present						
transitive customary/ actual						
transitive progressive						
transitive imperfect						
transitive future						
transitive imperfect future						
transitive affirm. commands	---		---			---
transitive negative commands	---		---			---
present durative / present perfect						
imperfect durative						
future durative						
future imperfect durative						
past perfect						
future perfect						

Č. swtitiñ aksčkwúí: ktətmčinx t miłkwčñ nsəlxčñ. ñmýčimñt **asčqáý** kí nwyápixčñ.

1. ha? k^w sñtk^wúla?x^wa?x t sñx^wílmñ ? (lut)

nwyápixčñ:

2. ha? p ñtk^wúla?x^wm t trmtrmni? ? (kiw)

nwyápixčñ:

3. ha? kñ səčñtk^wúla?x^wəx^w t tkłkłxmikstñ ? (kiwa)

nwyápixčñ:

4. ha? nišáýp čñtk^wúla?x^wstx^w añk^wřk^wri?t ? (kiwa)

nwyápixčñ:

5. səx?kinx ut səčñtk^wúla?x^wñtp ixí? ? (lut xmiñk)

nwyápixčñ:

6. ha? alá? ksñtk^wúla?x^wñtm i? skamqs ? (lut)

nwyápixčñ:

Č. Past/Present 36 čñqmiñ aksčkwúí: ñqýñtik^w a? čktxas sɔuñs í čñqmiñ.

ñtk^wúla?x^wñt to put (one thing) in the ground

	ĩčá	anwí	čniłts	mniñłtət	mniñłtəmp	mniñłtsəłx
ĩčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniłts						
mniñłtət	xxx			xxx		
mniñłtəmp		xxx			xxx	
čniłtsəłx mniñłtsəłx						

ε. swtitiñ aksčkwúí: ktətmčinx t miłkwčñ nsəlxčñ. ñmýčimñt i? swtitiñ na?ł asčqáý kí nwyápixčñ.

1. ha? ñtk^wúla?x^wñtx^wəłx ? (kiw)

nwyápixčñ:

2. səxʔkɪnx uʔ kʷuʔ n̩t̩kʷúlaʔxʷs ? (ʎlai)

n̩wýápixčn̩:

3. haʔ n̩t̩kʷúlaʔxʷtəmsəlx ? (lut)

n̩wýápixčn̩:

4. səxʔkɪnx uʔ lut t̩ n̩t̩kʷúlaʔxʷnt̩pəlx ? (xʷupt)

n̩wýápixčn̩:

5. haʔ ʎm̩ kʷuʔ n̩t̩kʷúlaʔxʷnt̩m̩ ińčá naʔʔ Kɣupq̩n̩ ? (kíwa)

n̩wýápixčn̩:

6. haʔ čmistíp səxʔkɪnx uʔ n̩t̩kʷúlaʔxʷtənt̩ ? (ʎaxʷt)

n̩wýápixčn̩:

H. Future 36 čn̩qmiń aksčkʷúl: n̩q̩y̩nt̩kʷ aʔ čk̩xas sʔu̩ms̩ í čn̩qmiń.

ksk̩t̩kʷúlaʔxʷnt̩ to put (one thing) on the ground

	ińčá	anwí	čniłts	mnińłtət	mnińłtəmp	mnińłtsəlx
ińčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniłts						
mnińłtət	xxx			xxx		
mnińłtəmp		xxx			xxx	
čniłtsəlx mnińłtsəlx						

I. **swłtilń** aksčkwúl: kłətnčinx t milkwčń nsəlxčín. nmyčnmtń i? swłtilń na?ł asčqáý kł nwyápixčń.

1. uč akskřtkwúla?xwməlx ? (kiw)

nwyápixčń:

2. ha? Sapát kwu? kskřtkwúla?xwi?š alá? ? (lut / ya?žís)

nwyápixčń:

3. ha? ilí? kskřtkwúla?xwtəns Makarít ? (kíwa)

nwyápixčń:

4. uč inčá kwu? akskřtkwúla?xwm ? (i? lúti?)

nwyápixčń:

5. ha? xmińkrńp p ikskřtkwúla?xwm ? (ki)

nwyápixčń:

6. səx?kinx ut kwu? kskřtkwúla?xwńtp alá? ? (nəsnʒast)

nwyápixčń:

čkwulmstń i? s?azúms

1. křmřpumłq - brown branches
singular: křumłq
s?azúms:
1. qwnqwiń ut čxətžitkst i? pačkřs i? skwəkwiřp, tkwłkwilq křm křmřpumłq . (Rosebushes have green leaves with jagged edges and brown or red branches.)
2. i? syilx křmřpumłq i? spałqs. (Salish have brown penises.)
3. młmiłs i? křřalmíns t řum ut křmřpumłq i? křřalmíns. (He painted his fence rails brown, and now his fence is brown.)

16. i? sġa?čínġ

sɔuġs

ġwist	live / stand
ġək ^w ġak ^w t	early fawn
sk ^w ək ^w ġiit	late fawn
musxġ	four feet
kykyxaġ	slender legs
x ^w ġx ^w aġsápa?xkġ	dew claws
tkmíca?	outside
ġġi?qnústġ	hoof
k ^w aġt	warm
yix ^w mús	very cold
ġawníx ^w	barely
čk ^w a?k ^w a?stíġ / k ^w a?k ^w a?áġt / k ^w a?k ^w a?ám	chew
skmaġq ^w ġt	throat
ġqmípiġs	feel calm
kəkġkaġt	tender
stuwáġx	horns in velvet
čġčx ^w ax ^w	poured into / full
knáqsmi?st	able to be alone
čtkəġamġ	away from
tġiqkst	rub
kġəp ^x ^w aġmġ	remove
x ^w əx ^w ax ^w ík ^w ġxġ	spike
qayu?sáġxkġ	two-point
ka?ġáġxkġ	three-point
masxġ	four-point
sarġsarġáġxqġ	really big buck
čkaġqnġ	hold head up
ġxġilġ	breed
yáġmġnġwíx ^w	push each other
čəqġnwíx ^w	hit each other / bump into each other
x ^w ax ^w ík ^w ġxġ	big antlers
čwik ^w ġtrġ	hide child
kġəġəpsarġ	blink
ġaġġula?x ^w mġ	graze
ktaġqxnáġ	kick repeatedly
ġəxtwíġx	become fast
x ^w a?twíġx	become many
q ^w a?q ^w ?úč	get fat (more than 1)
txəpəpikst	nibble branches
ġmġftġ	resting place
ġq ^w əstwíġx	become deep

smýmay

<p>ʔaslúsm̄ iʔ sʎaʔčínm̄ iʔ Í syiixúlaʔx̄w̄, iʔ t̄k̄w̄tups uʔ iʔ stúíʎaʔ. ǵsápiʔ misx̄w̄ʔit iʔ stúíʎaʔ kiʔ t̄l̄ t̄k̄w̄tups. ʎapnáʔ, misx̄w̄ʔit iʔ t̄k̄w̄tups, áʔiʔ laʔkín kiʔ twist t̄a k̄taʔám̄ k̄l̄ sqilx̄w̄ lut t̄a čmaʔaʔm̄ists. iʔ sqiltm̄x̄w̄sqáxaʔ stúíʎaʔ sʔur̄m̄ms pwaíxk̄h̄. iʔ tk̄aʔm̄ilx̄w̄sqáxaʔ stúíʎaʔ sʔur̄m̄ms tíw̄ʎaʔ. iʔ sqiltm̄ix̄w̄ t̄k̄w̄tups ʔur̄ms̄əlx̄ s̄x̄w̄lixk̄h̄. iʔ tk̄aʔm̄ilx̄w̄ ʔur̄ms̄əlx̄ tíw̄ʎaʔ. iʔ stúíʎaʔ misp̄ísʎaʔt kiʔ t̄l̄ t̄k̄w̄tups. iʔ k̄w̄ə́k̄w̄yúmaʔ čur̄m̄sts̄əlx̄ t̄ ʎək̄w̄ʎak̄w̄t k̄r̄n̄ sk̄w̄ə́k̄w̄ʎiit. iʔ sič̄ k̄w̄ul̄l̄ ʎək̄w̄ʎak̄w̄t. ʎix̄x̄əpt uʔ ʔur̄ms̄əlx̄ t̄ sk̄w̄ə́k̄w̄ʎiit.</p>	<p>live/stand</p> <p>early fawn; late fawn</p>
<p>t̄k̄w̄tups</p> <p>iʔ t̄k̄w̄tups mat̄ k̄l̄ kaʔʔis k̄r̄n̄ musx̄h̄ iʔ k̄stik̄w̄l̄q̄w̄s̄ Í tk̄r̄msāx̄h̄s, nāx̄r̄m̄t̄ iʔ s̄x̄w̄lixk̄h̄ əč̄mis̄p̄ísʎaʔt. iʔ sílx̄w̄aʔ s̄x̄w̄lixk̄h̄ čaʔk̄w̄ k̄l̄ ʔasīx̄čəč̄ik̄st iʔ k̄sn̄ʎasts. iʔ t̄k̄w̄tups w̄əsw̄isx̄h̄x̄n̄ uʔ kykyxañ, iʔ s̄č̄ačəč̄s lut t̄ k̄w̄ə́č̄k̄w̄ač̄t, nāx̄r̄m̄t̄ waȳ k̄w̄ə́č̄k̄w̄ač̄təlx̄. iʔ sʎaʔčínm̄ mus iʔ str̄mtur̄x̄h̄s, ʔasīl̄ p̄ísʎaʔt uʔ ʔasīl̄ čəč̄ámaʔt. iʔ sʎaʔčínm̄ iʔ čəč̄ámaʔt iʔ x̄w̄íx̄w̄aíʎápaʔxk̄h̄s č̄n̄p̄t̄p̄tətk̄w̄úlaʔx̄w̄ t̄a č̄n̄t̄r̄q̄p̄n̄čut taʔl̄iʔ t̄ ʎāx̄t. Í tk̄m̄ícaʔs iʔ ñ̄q̄iʔq̄n̄úst̄h̄s t̄st̄ʎast č̄xiʔ t̄ ǵw̄ə́x̄w̄ǵw̄ə́x̄w̄q̄īh̄ks. iʔ k̄ȳx̄w̄ut̄ms̄ iʔ ñ̄q̄iʔq̄n̄úst̄h̄s k̄əkip uʔ p̄ʎa, ix̄iʔ uʔ č̄k̄h̄ix̄itr̄n̄ t̄ č̄x̄w̄ist uʔ nix̄w̄ t̄a č̄q̄ič̄lx̄ lut ksəč̄t̄k̄w̄āk̄w̄s.</p>	<p>four feet</p> <p>slender legs</p> <p>dew claws; outside hoof</p>
<p>t̄a čaʔáq̄w̄m̄, iʔ t̄k̄w̄tups č̄k̄w̄aʔk̄w̄ʔáʔ, ʔistk̄r̄n̄ p̄t̄ətt̄w̄īlx̄ iʔ spūr̄m̄ts uʔ p̄ʎa. iʔ spūr̄m̄ts č̄ñ̄t̄əx̄w̄ʔič̄aʔ, ix̄iʔ mi lut ks̄ʎaʎáʔts iʔ spūr̄m̄ts t̄a č̄q̄it k̄r̄n̄ t̄a č̄m̄q̄w̄aq̄w̄. ʎil̄m̄ it̄iʔ uʔ k̄w̄aíʎəlx̄ iw̄á t̄a yix̄w̄m̄ús.</p>	<p>warm</p> <p>very cold</p>
<p>iʔ sqilx̄w̄ s̄x̄w̄x̄w̄ʔusts iʔ sʎaʔčínm̄ t̄ sʔīt̄n̄ uʔ nix̄w̄ iʔ k̄w̄īʎt̄ iʔ tm̄ix̄w̄, ix̄iʔ uʔ taʔl̄iʔ č̄tx̄ə̄t̄mist iʔ sʎaʔčínm̄. t̄a č̄kač̄x̄č̄īn̄ iʔ sʎaʔčínm̄, č̄x̄w̄usč̄n̄, t̄aw̄n̄ix̄w̄ č̄k̄w̄aʔk̄w̄aʔst̄is iʔ sʔīt̄h̄s. il̄iʔ k̄t̄h̄k̄w̄um̄n̄ Í aʔ č̄x̄ʔit̄ iʔ sq̄w̄l̄č̄nīh̄ks. iʔ sq̄w̄l̄č̄nīh̄ks ñ̄mus iʔ sq̄w̄l̄č̄nīh̄ks. il̄iʔ t̄a ñ̄st̄īls lut t̄ stīr̄n̄ k̄sk̄w̄ñ̄nūt̄m̄, ix̄iʔ t̄ǵw̄aʔǵw̄ʔīm̄t̄sts iʔ sʔīt̄h̄s uʔ t̄k̄w̄aʔk̄w̄aʔñ̄t̄is. t̄a ǵáǵáxaʔñ̄tx̄w̄ iʔ sʎaʔčínm̄ t̄a č̄k̄w̄aʔk̄w̄aʔč̄īn̄m̄, č̄ǵáǵáxaʔsk̄w̄ iʔ sk̄maíǵw̄īts uʔ wik̄h̄tx̄w̄ t̄a t̄ǵw̄aʔǵw̄ʔīm̄t̄sts iʔ sʔīt̄h̄s m̄t̄ t̄k̄w̄aʔk̄w̄aʔñ̄t̄is. ix̄iʔ t̄k̄t̄nix̄l̄ t̄ stīm̄, x̄w̄us t̄ǵm̄ñ̄tis, č̄māȳ č̄m̄ ǵaíʎt̄ t̄l̄ stīm̄. p̄ñ̄kīn̄ t̄ñ̄q̄r̄p̄īls, ix̄iʔ taʔx̄il̄m̄ uʔ t̄ǵw̄aʔǵw̄ʔīm̄t̄sts iʔ sʔīt̄h̄s.</p>	<p>barely; chew</p> <p>throat</p> <p>feel calm</p>
<p>q̄ipč̄m̄, iʔ s̄x̄w̄lixk̄h̄ č̄p̄l̄pl̄aí iʔ ǵw̄m̄ǵw̄m̄q̄īh̄s. Í aʔ č̄x̄ʔīt̄iʔ iʔ ǵw̄m̄ǵw̄m̄q̄īh̄s čəč̄ámaʔt, k̄ə̄k̄ə̄kip uʔ k̄ə̄k̄ñ̄kañ̄t. st̄uwaíx̄ it̄iʔ iʔ m̄t̄k̄īyaʔ č̄x̄w̄ūȳ uʔ č̄k̄h̄ix̄its č̄p̄l̄pl̄aí iʔ ǵw̄m̄ǵw̄m̄q̄īh̄. iʔ Í sč̄aʔáq̄w̄ x̄w̄usx̄w̄st̄ t̄a č̄pl̄aí iʔ ǵw̄m̄ǵw̄m̄q̄īh̄s uʔ iʔ s̄x̄w̄lixk̄h̄ č̄ñ̄č̄x̄w̄ax̄w̄ iʔ m̄t̄k̄īyaʔ Í tk̄m̄il̄p̄sts ix̄iʔ č̄ʔam̄st̄is ks̄pl̄aí iʔ ǵw̄m̄ǵw̄m̄q̄īh̄. ix̄iʔ t̄iʔx̄il̄m̄ iʔ s̄x̄w̄lixk̄h̄ kn̄áq̄sm̄iʔst k̄r̄n̄ əč̄k̄max̄ č̄ʔúluʔs č̄tk̄ə̄lam̄ t̄l̄ tíw̄ʎaʔ. kaʔáym̄ t̄a w̄ýsp̄l̄pl̄aí iʔ ǵw̄m̄ǵw̄m̄q̄īh̄s, ʎw̄aw̄ iʔ sk̄w̄p̄īcaʔs iʔ s̄x̄w̄lixk̄h̄ st̄uwaíx̄s. iʔ s̄x̄w̄lixk̄h̄ t̄xīq̄k̄sts̄əlx̄ iʔ sič̄ ǵw̄m̄ǵw̄m̄q̄īh̄s Í aʔ č̄č̄īcaí k̄r̄n̄ Í aʔ č̄t̄əkt̄ak, səč̄k̄t̄əp̄x̄w̄am̄s iʔ sk̄w̄p̄īcaʔs iʔ ǵw̄m̄ǵw̄m̄q̄īh̄s.</p>	<p>tender; horns in velvet full/filled (with liquid)</p> <p>able to be alone; away from; rub</p> <p>remove</p>
<p>niʎáyp̄ spīnt̄k̄ č̄p̄sʎaʔtw̄īlx̄ iʔ ǵw̄m̄ǵw̄m̄q̄īh̄s. Í aʔ č̄x̄ʔīt̄iʔ x̄w̄ə́x̄w̄ax̄w̄ík̄w̄l̄x̄n̄, sič̄ it̄l̄iʔ ǵaȳuʔsáíxk̄h̄, sič̄ it̄l̄iʔ kaʔíáíxk̄h̄, it̄l̄iʔ masx̄h̄. ʎam̄ʎam̄áíxq̄h̄ ix̄iʔ iʔ sʔur̄ms̄ iʔ k̄iw̄l̄x̄ t̄ s̄x̄w̄lixk̄h̄. t̄a č̄laʔk̄īn̄ t̄ sn̄ʎasts iʔ ǵw̄m̄ǵw̄m̄q̄īh̄s t̄aw̄n̄ix̄w̄ č̄kaʔq̄r̄n̄m̄. unix̄w̄ kaʔáym̄ kaʔ č̄ñ̄ʔastk̄īl̄t̄m̄. č̄tiyáq̄w̄t̄ iʔ s̄x̄w̄lixk̄h̄ ix̄iʔ mi sič̄ k̄x̄īl̄m̄s iʔ tíw̄ʎaʔ. iʔ s̄x̄w̄lixk̄h̄ iʔ t̄ ǵw̄m̄ǵw̄m̄q̄īh̄s kaʔ č̄tiyáq̄w̄t̄əlx̄ ǵárm̄ñ̄w̄ix̄w̄ č̄əq̄n̄w̄ix̄w̄ laʔk̄īn̄ iʔ mis̄x̄w̄úpt̄ ǵaíʎt̄. iʔ ʎx̄w̄up̄ mi č̄k̄t̄əǵīx̄inaʔsts iʔ tíw̄ʎaʔ. iʔ mis̄ílx̄w̄aʔ iʔ mis̄k̄w̄ə́č̄k̄w̄ač̄t̄ iʔ x̄w̄ax̄w̄ík̄w̄l̄x̄n̄ ix̄iʔ mi č̄k̄t̄əǵīx̄inaʔsts iʔ tíw̄ʎaʔ. x̄w̄ʔit̄ iʔ s̄x̄w̄lixk̄h̄ lut p̄ñ̄kīn̄ k̄sk̄t̄əǵīx̄inaʔs iʔ tíw̄ʎaʔ il̄iʔ t̄ s̄kaʔáym̄, k̄l̄ʔīr̄m̄ it̄l̄iʔ n̄əq̄spīnt̄k̄ mi t̄k̄w̄ʎaʔk̄w̄ʎáñ̄maʔs uč̄ ʎx̄w̄ups iʔ tíw̄ʎaʔ.</p>	<p>spike</p> <p>two-point; three-point; four-point; really big buck; hold head up; breed; push each other; hit each other; big antlers buck</p>
<p>Í spīl̄r̄m̄t̄ñ̄ k̄r̄n̄ m̄ikt̄úʔt̄ñ̄, ix̄iʔ uʔ tk̄ə̄m̄ñ̄čut iʔ tíw̄ʎaʔ. il̄iʔ k̄w̄l̄k̄w̄l̄ilt̄m̄ t̄ ʎək̄w̄ʎak̄w̄t. iʔ t̄k̄w̄tups naq̄s k̄r̄n̄ ñ̄ʔaʔs̄im̄īl̄t̄ Í n̄əq̄spīnt̄k̄. iʔ sič̄ sk̄w̄l̄k̄w̄ul̄lx̄ mat̄ k̄l̄ taq̄r̄nk̄st k̄m̄ x̄ə̄x̄ñ̄ut sn̄ʎasts, iʔ k̄sn̄ʎasts č̄xiʔ iʔ t̄ ʔuʔxt̄īlaʔt. lut s̄ǵsápiʔs̄ t̄l̄ sk̄w̄ul̄l̄s iʔ ʎək̄w̄ʎak̄w̄t</p>	<p>hide child</p>

<p>uť way tix. ʔayxáa? uť way qʔim, qaʔmíltm t sqʔim tí turmtrm. čwikwíltm iʔ tívíca? Í aʔ čxʔiti? tǝ kʷíkwíiltm.</p> <p>put kʷəčkʷəčtwílx ksʔawtípiʔs iʔ turmtrms iʔ ʔəkʷʔakʷt, čwikʷ uť kmax čʔitx. čksəlícá? iʔ ʔəkʷʔakʷt Í aʔ čxʔiti? tǝ kʷíkwúll, ixí? mi lut títiyrnt kswikəks. tǝ kičntm t stirm lut iʔ ʔəkʷʔakʷt tǝ čyaít. tí? ilí? tǝqʷut, ʔílmíʔst, lut iwá kskʔəpʔəpsʔams.</p> <p>ʔasíl skʔačíws iʔ ʔəkʷʔakʷt ʔawtípiʔs iʔ turmtrms tǝ čʔaʔúlaʔxʷm. Í aʔ čxʔiti? čʔaʔúlaʔxʷm iʔ ʔəkʷʔakʷt, t sič aʔ čpíplal, načmʔ əčmisqʔim t turmtrm sqʔim. tǝ sʔəʔxaps iʔ ʔəkʷʔakʷt čmisʔifn t sqʔayáalaʔxʷ uť lut taʔlí? čqʔim. Í sčəʔáqʷ kmax čʔičkń iʔ ʔəkʷʔakʷt, čʔatpmńčút, čktaʔqxnám, čkíklnwixʷəlx. tǝ čʔičəčkń iʔ ʔəkʷʔakʷt itlí? uť kʷəčkʷəčtwílxəlx ʔəxtwílxəlx.</p> <p>iʔ tívíca? naʔ? ʔəkʷʔakʷt čʔúlluʔs uť čxʷaʔtwílxəlx uť tí? tuʔ. itlí? naqs tí tívíca? čýlmixʷm tí yʔat iʔ kʷíʔt iʔ tívíca? iʔ ʔəkʷʔakʷt čyayáxaʔsts iʔ turmtrm naʔ? iʔ kʷíʔt iʔ sʔaʔčínm uť ixí? nčwčwíkstəlx. kaʔáyrm ixí? uť way ʔixxəpt uť ʔumšəlx t skʷəkwíilt. ixí? uť xast qʷaʔqʷúčəlx áfi? kíkrm mi ʔistkrń.</p> <p>tǝ čʔistkrń xact tǝ kskačxčínš iʔ sʔaʔčínm. tǝ čʔistkrń čtxəpəpikstm kaʔ čxʷíxʷalť ití? čxwəxəwt t spýqatq uť nixʷ iʔ kíʔlílxʷ ití? t káma? tí aʔ ččícál. uť nixʷ ččiqsts iʔ smíkʷt uť tǝʔíqʷ ití? iʔ stʔiʔ, spýqatq krń qíʔxəʔ. lut miyáʔ tǝ čxʷʔit iʔ smíkʷt, čxʷýlwis tí nmíftns iʔ sʔaʔčínm tǝ čtəxʷčńčut. ixí? uť miyáʔ ńqʷəstwílx iʔ smíkʷt uť xact tǝ ksxʷýlwists, ilí? púti? ksʔifn kʔaʔám Í nmíftnsəlx. áfi? tí sčəčámaʔts iʔ skʷəkwíilt uť lut put iʔ sqʷučts, xʷʔit iʔ skʷəkwíilt čʔaxʷt. iʔ skʷəkwíilt nixʷ čʔxʷaxʷ čʔiistm t kʷíʔt iʔ tmixʷ tǝ čʔistkrń áfi? títiyrnt tǝ kskʷńnuńtrm Í smíkʷt.</p> <p>ilí? uť qipčm, iʔ skʷəkwíilt taʔlí? ččkəwtwílx. čkiwt ! iʔ nəqspińkt čitsts yʔat iʔ sič skʷańtq uť way tǝwis iʔ turmtrms. Í kspiʔmńt krń miktúʔtń iʔ turmtrm ttkʷíltm krń qmńiltm.</p>	<p>blink graze</p> <p>kick become fast become many</p> <p>get fat nibble branches</p> <p>resting place; become deep</p>
---	---

sńsuxʷna? swítíń

1. kʷńxusm iʔ sʔaʔčínm iʔ Í syílxúlaʔxʷ ? stirm iʔ sʔumšəlx ?
2. səxʔkinx uť ʔapná? misxʷʔit iʔ tǝkwʔups kiʔ tí stúltca? iʔ Í syílxúlaʔxʷ ?
3. stirm iʔ sʔumtrms iʔ sqłtrnxʷsqáxa? stúltca? ? uť iʔ tkətmílxʷsqáxa? ?
4. stirm iʔ sʔumtrms iʔ sqłtrnxʷsqáxa? tǝkwʔups ? uť iʔ tkətmílxʷsqáxa? ?
5. stirm iʔ čumstsəlx iʔ kʷəkwíyuma? sʔaʔčínm ?
6. čkiń iʔ kstíkʷlqs iʔ tǝkwʔups ?
7. čkiń iʔ ksnʔasts iʔ tǝkwʔups ?
8. kʷinx iʔ stmtrm xńš iʔ tǝkwʔups ?
9. čkiń iʔ nqíʔqnústńš iʔ tǝkwʔups ?
10. səxʔkinx uť tí? kəkəpkip iʔ kýxʷutrms iʔ nqíʔqnústńš iʔ tǝkwʔups ?
11. čakńílxʷ iʔ tǝkwʔups ?
12. čkiń kskńxits aʔ čńtəxʷíftca? iʔ spumts iʔ tǝkwʔups ?
13. səxʔkinx uť taʔlí? čtxətmist iʔ sʔaʔčínm ?
14. kaʔkiń kskumńtrm iʔ sʔifńš t sʔaʔčínm tǝ čxʔit tǝ čkačxčín ?
15. nkwinx iʔ sqʷlčnińks iʔ tǝkwʔups ?
16. pńkiń kiʔ tǝqʷaʔqʷímtstń iʔ sʔifńš t tǝkwʔups ?
17. pńkiń kiʔ tǝqmńtím iʔ sʔifńš t tǝkwʔups ?
18. pńkiń kaʔ čpíplal iʔ qʷm qʷmqińš iʔ sʔwílixkń ?
19. čkiń iʔ qʷm qʷmqińš iʔ sʔwílixkń Í aʔ čxʔiti? aʔ čpíplal ?
20. stirm aʔ čkńxits čpíplal iʔ qʷm qʷmqińš iʔ sʔwílixkń ?

21. pñkiñ ki? wi?spíplái ut xwaw i? skwpríca? s i? s'wlixkñ stuwáls ?
22. ckiñ səčktəp'xwáms i? skwpríca? s i? q'wñq'wñqñs i? s'wlixkñ ?
23. stiñ i? sk'wsk'wists i? s'wlixkñ ?
24. tə ka?áyñ, x'í stiñ ut čtiyáq'w t i? s'wlixkñ ?
25. ha?kiñ t s'wlixkñ a? čktəq'lxína?sts i? tíw'fca? ?
26. səx?kinx ut x'w?it i? s'wlixkñ lut tə čktəq'lxína?sts i? tíw'fca? ?
27. pñkiñ ka? čtkəlmñčut ut čk'w'ík'w'iiłtrñ i? tíw'fca? ?
28. k'wñxiłtrñ i? tíw'fca? t k'w'tups ?
29. i? sič sk'w'ík'w'ulłx, k'w'inx i? ksn'fasts i? lək'w'łak'w t ?
30. əx?kistrñ i? lək'w'łak'w t tíw'fca? l a? čx?iti? tə k'w'ík'w'iiłtrñ ?
31. l a? čx?iti? tə k'w'ík'w'ulł, səx?kinx ut lut tífiyñt kswikəks i? lək'w'łak'w t ?
32. stiñ a? čkists i? lək'w'łak'w t tə kičñtrñ t stiñ ?
33. k'wñxasq t ixí? ut ?aw'típrñtiñ i? turñtrñs t lək'w'łak'w t ?
34. ckiñ i? s?ičkñs i? lək'w'łak'w t ?
35. swit i? ñčw'čw'ikstrñ t lək'w'łak'w t ?
36. put pñkiñ ut ?umñtrñ t sk'w'ə'k'w'łiłt i? k'w'ə'k'w'gúma? s'ła?čínñ ?
37. tə č?istkñ, stiñ i? s?iñs i? s'ła?čínñ ?
38. səx?kinx ut ččiqsts i? smi'k'w t i? s'ła?čínñ ?
39. səx?kinx ut č'w'ylwis t l'ñmiłtrñs i? s'ła?čínñ tə čtəx'w'čñčut ?
40. səx?kinx ut x'w?it i? sk'w'ə'k'w'łiłt č'łax'w t l' s?istk ?

añčáwt swłtiñ

1. ha? añčást aksmút kfa?árñ k'í sqilx'w ? səx?kinx ? səx?kinx ut lut ?
2. swit i? čma?a?místrñs ? swit i? čma?a?místx'w ? ma'yxít.
3. tə ka?áyñ, stiñ i? stix'w'ə'w'lrñs i? s'f'acəčs i? sqłtrñx'w'sqá'xa? s'ła?čínñ ki? t l'ktəml'x'w'sqá'xa? ? ma'yxít.
4. ha? lək'w'łak'w t kñ sk'w'ə'k'w'łiłt asčw'ik t nəqs'piñtk ? k'a?kiñ ki? wikñtx'w ? ma'yxít.
5. ckiñ ast'ík'w'iq'w l' añtkñsá'xñ ? ma'yxít.
6. ckiñ asñ'fást ? ha? misx'w'it ki? t l' ?asíłxčəč'ikst asñ'fást ? ma'yxít.
7. swit l' asnəqsíłx'w t i? wəswisxñxñ ut kyk'xan ? ma'yxít.
8. k'w'inx astm'túrn'xñ ? ma'yxít.
9. ha? k'w' čñtr'qpn'čut ta?l'í? t l'ax't ? səx?kinx ? səx?kinx ut lut ?
10. stiñ i? ka?łsqá'xa? k'łñq'í?qnústñ ? ?umñt.
11. k'w' tə čq'č'ix ha? nič'á'yp asəčtk'w'ák'w ? səx?kinx ? səx?kinx ut lut ?
12. ha? k'w' čk'w'áłt iwá tə yix'w'mús ? ha? añčást i? čałt i? s'x'ł'x'čałt ? ma'yxít.
13. ha? asx'w'x'w'ús i? s'ła?čínñ t s?iñ ? tə lut, stiñ asx'w'x'w'ús s?iñ ? ma'yxít.
14. ha? q'w'ay k'w' tə čx'w'usčñ ? ha? čx'w'usčñ asnəqsíłx'w ? səx?kinx ? səx?kinx ut lut ? ma'yxít.
15. ha? l'čq'w'a?q'w'ñírtstx'w as?iñ ? səx?kinx ? səx?kinx ut lut ?
16. ha? k'w' čñqñp'łs fapná? t s'x'ł'x'čałt ? ha? k'w' ñqñp'łs t spi?sc'íft ? ma'yxít.
17. ha? kəpəkip ut kəñkañt aspu?ús ? səx?kinx ? səx?kinx ut lut ?
18. ha? q'w'ay k'w' čknáqsmi?st ? səx?kinx ? səx?kinx ut lut ?
19. ha? asnəqsíłx'w xasts ksč?úlu? s čtkəłarñ i? t l' k'w'ł'it i? sqilx'w ? ma'yxít.
20. ha? nič'á'yp spiñtk čp's'ła?tw'íłx asqa?q'łírn ? səx?kinx ? səx?kinx ut lut ?
21. ha? i? sčəčmála? l' asnəqsíłx'w yármñw'ix'w, čəqñw'ix'w ? ma'yxít.
22. x?kinñ mi taw'ñix'w k'w' čkatqññ ? ma'yxít.
23. ha? q'w'ay k'w' tə čtkəlmñčut ? səx?kinx ? səx?kinx ut lut ?
24. ha? y'fat s'x'ł'x'čałt k'w' čktəq'lxína? ? y'fat sk'f'ac'íw's ? y'fat spiñtk ? ma'yxít.

25. kʷinx anʒást kʷ tə kʷuǐ ? kʷinx iʒ snəsnʒasts asqʷsqʷasíaʒ tə kʷuǐǝǐx ? maýxít.
26. haʒ kʷ čwikʷǐtm̄ ? səxʒkinx ? səxʒkinx uʒ lut ?
27. swit iʒ čawtípstr̄ns ? swit iʒ čawtípstxʷ ? maýxít.
28. kʷ tə čňxiǐ, haʒ kʷ čyaǐt k̄m̄ kʷ čǎǐlmiʒst ? maýxít.
29. t akswik̄m̄ t swýnúmtaʒx, haʒ kʷ čkǝplǝpsʒam̄ mi nanaǎnúnts ? səxʒkinx ? səxʒkinx uʒ lut ?
30. stirm̄ iʒ čǐksʒsqáǎaʒ aʒ čǒaǎǎlaʒxʷm̄ ? ʒum̄nt.
31. Í asnəqsílxʷ, swit iʒ misčtǝpm̄ńčút, misčktaʒqxnár̄h ? maýxít.
32. haʒ kʷ kʷəčkʷəčtwílx, kʷ ǎəxtwílx t nəqspińtk ? səxʒkinx ? səxʒkinx uʒ lut ?
33. haʒ čxʷaʒtwílx asnəqsílxʷ ? haʒ xʷaʒǐt Í asnəqsílxʷ ? maýxít.
34. swit iʒ ńčwčwikstxʷ ? swit iʒ ńčwčwikstr̄ns ? maýxít.
35. haʒ ǒʷaʒǒʷǐč anwí naʒt asnəqsílxʷ ʒapnaʒ t spińtk ? səxʒkinx ? səxʒkinx uʒ lut ?
36. haʒ qʷaý čitstxʷ aʒ čx̄w̄xawt t sp̄ýqatq ? səxʒkinx ? səxʒkinx uʒ lut ?
37. t sʒistk, haʒ ńqʷəstwílx iʒ smikʷt Í ashilǐʒt̄h ? maýxít.
38. kaʒkiń anmisǎást ńm̄it̄h ? maýxít.
39. haʒ tǐt̄iȳm̄t tə kskʷńnuńts Í smikʷt ? haʒ kʷ sýsyus tə qičǐx Í smikʷt ? maýxít.
40. haʒ kʷ ččkəwtwílx ʒapnáʒ t x̄iyát̄nxʷ ? səxʒkinx ? səxʒkinx uʒ lut ? maýxít.

skl?iysrn t xilm s?a?ums

A. c?nqmi? aksckwul: w?stikw a? c?nqmi?.

kwa?am / kwa?ant / kwa?am- to bite

	i?ca	anwi	cnits	mnimtət	mnimfəmp	mnimtsəlx
intransitive past/present						
intransitive customary/ actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future/inceptive						
intransitive imperfedct future						
intransitive affirm. commands	---		---			---
intransitive neg. commands	---		---			---
transitive past/present						
transitive customary/ actual						
transitive progressive						
transitive imperfect						
transitive future						
transitive imperfect future						
transitive affirm. commands	---		---			---
transitive negative commands	---		---			---
present durative / present perfect						
imperfect durative						
future durative						
future imperfect durative						
past perfect						
future perfect						

Č. swítih̄n̄ aksčkw̄úí: ktə́m̄c̄inx t miłkw̄č̄n̄ n̄sə́łxč̄ih̄. n̄m̄yč̄inm̄h̄t **asčq̄áý** kí n̄w̄yápixč̄h̄.

1. ha? čkw̄a?stíxw̄ asx̄m̄h̄káws ? (kiw̄)

n̄w̄yápixč̄h̄:

2. uč̄ aňx̄m̄ih̄nk k̄w̄ ikskw̄a?áám̄ ? (i? lúti?)

n̄w̄yápixč̄h̄:

3. swit aňkəkw̄ápa? i? k̄w̄a?h̄tis ? (ih̄xm̄ih̄n̄)

n̄w̄yápixč̄h̄:

4. ha? p sk̄w̄a?m̄íxa?x t h̄k̄m̄ilpsts ʃAtái ? (kiwa)

n̄w̄yápixč̄h̄:

5. ha? k̄w̄ čkw̄a?áám̄ t asłłáx̄t ? (lut)

n̄w̄yápixč̄h̄:

6. ha? aňkəkw̄áp səčkw̄a?m̄ix t sčəčm̄ála? ? (ki)

n̄w̄yápixč̄h̄:

Č. Past/Present 36 č̄h̄qm̄ih̄n̄ aksčkw̄úí: n̄q̄ȳh̄tik̄w̄ a? čk̄łxas s?ūh̄s í č̄h̄qm̄ih̄n̄.

k̄w̄a?áám̄ to bite

	iňčá	anwí	č̄niłts	mniłm̄łtət	mniłm̄łəmp	mniłm̄łtsəłx
iňčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
č̄niłts						
mniłm̄łtət	xxx			xxx		
mniłm̄łəmp		xxx			xxx	
č̄niłtsəłx mniłm̄łtsəłx						

ε. sŵtitiŋ aksčk'w'úí: ktətmčinx t miłk'w'čŋ ŋsəłxčŋ. ŋmŷčŋnmŋt i? sŵtitiŋ na?ł asčq'áŷ k'ł nŵŷápixčŋ.

1. stiŋ i? k'w'a?ŋtsis ? (stŋtaŋwáŷa?)

nŵŷápixčŋ:

2. səx?kinx uł k'w'a?ŋtix'w'əłx ? (ŷáŷmŋt)

nŵŷápixčŋ:

3. ha? k'w'a?łulmŋ ? (lut)

nŵŷápixčŋ:

4. ha? i? púpa?ŷ k'w'a?łulmŷ ? (kiw)

nŵŷápixčŋ:

5. stiŋ k'w'u? k'w'a?ŋtiŋ iŋčá na?ł Palwíčŷa ? ? (q'w'ftrŋiŋ)

nŵŷápixčŋ:

6. səx?kinx uł iŋčá k'w'u? k'w'a?ŋtix'w' ? (xmiŋk)

nŵŷápixčŋ:

H. Future 36 čŋqmiŋ aksčk'w'úí: ŋq'ŋŋtik'w' a? čk'lxas s?urŷs ł čŋqmiŋ.

ksk'w'a?áŋt to bite

	iŋčá	anwí	čniŋts	mniŋmŋtət	mniŋmŋtəmp	mniŋmŋtsəłx
iŋčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čniŋts						
mniŋmŋtət	xxx			xxx		
mniŋmŋtəmp		xxx			xxx	
čniŋtsəłx mniŋmŋtsəłx						

I. **swłtilń** aksčkwúl: klətnčinx t milkwčń nsəlxčín. nmyčnmnt i? swłtilń na?l asčqáy kł nwyápixčń.

1. swit akskwa?ám ? (anwí)

nwyápixčń:

2. səx?kinx uł kskwa?ntípəlx ? (ńkwa?íls)

nwyápixčń:

3. ha? kwu? akskwa?ám ińčá na?l Marí ? (lut)

nwyápixčń:

4. ha? i? kəkwwápa? kskwa?túlmsəlx ? (kiw)

nwyápixčń:

5. səx?kinx uł ańxmíńk kskwa?ńtsít ? (xast)

nwyápixčń:

6. uč p ikskwa?ám ? (lut)

nwyápixčń:

čkwúlrmstń i? s?a?úms

1. twist- stand / live
sń?aslmíws: twítwist
s?a?úms:
1. řapnáz, misxw?ít i? tkwtups, áfi? la?kín ki? twist tə kla?ám kł sqilxw lut ta čma?a?místs. (Nowadays, there are a lot more whitetail deer because living by people doesn't bother them.)
2. ha? wikńtxw xw?it i? sła?čínń ti? twítwist . (Did you see lots of deer there just standing around.)
3. iklí? kł čəčwíxa? ki? twist . (They're standing by the creek.)
2. łəkwlakwt- early fawn
sń?aslmíws:
s?a?úms:
1. i? kwəkwýuma? čumstəlx t łəkwlakwt kń skwəkwłilt. (A little deer is called an early fawn or late fawn.)
2. kń wikń t łəkwlakwt t spi?scíft. (I saw a fawn yesterday.)
3. qipčm ka? čkwíkwlíl i? łəkwlakwt . (In the spring is when the fawns are born.)
3. skwəkwłilt- late fawn
sń?aslmíws:
s?a?úms:
1. i? kwəkwýuma? čumstəlx t łəkwlakwt kń skwəkwłilt . (A little deer is called an early fawn or late fawn.)
2. púti? čkslíčá? i? skwəkwłilt . (The older fawns still have spots.)
3. mat kł nəqspińtk i? skwəkwłilt uł čsap i? skslíčá?s. (At about a year old the fawns lose their spots.)

4. kyxahn- slender leg
sn?aslmíw: kykyxahn
s?a?úms:
1. i? tkwutps wəswisxnh ut kykyxahn i? sʔacəcs lut t kʷəčkʷačt, naħmʔ way kʷəčkʷačtəlx. (Whitetail deer have long, slender legs and they might look like they are not very strong, but they are.)
2. taht ki? kykyxahn iħkəkəwəpa?. (My dog has such skinny legs.)
3. i? smaħ?írh xmiħks ča?kʷ kykyxahn . (The women want to have skinny legs.)
5. xwixwalʔapa?xkh- dew claws
snánaqsts: xwalʔapa?xkh
s?a?úms:
1. i? sʔa?čínrh i? čəčəma? t i? xwixwalʔapa?xkhs čhptətkwúla?xw ʔa čhtrqphčut ta?lí? t ʔəħt. (The deer's small toes usually only touch the ground if the deer is running very, very fast.)
2. i? sqilxw lut ʔa kixwixwalʔapa?xkh. (People don't have those dew claws.)
3. čkwúlmstsəlx i? xwixwalʔapa?xkh kí kččasksths. (They use dew claws to make rattles.)
6. tkmíča?- the outside of something
sn?aslmíw: tkmíča?
s?a?úms:
1. í tkmíča?s i? hqi?qnústh tsťast čxif t qʷəxʷqihkstət. (The outside of a deer's toe is hard like our fingernails.)
2. i? ?arsíkʷ i? tkmíča?s yir ut ʔəʔs. (The turtles shell is round and hard)
3. miʔsəlx i? tkmíča?s i? sxwultxw t smýrnaý. (They paint a story on their teepee.)
7. hqi?qnústh- hoof
sn?aslmíw: hqi?qi?qnústh
s?a?úms:
1. í tkəmíča?s i? hqi?qnústh tsťast čxif t qʷəxʷqihkstət. (The outside of a deer's toe is hard like our fingernails.)
2.
3.
8. kwalt- warm
sn?aslmíw: kwíkwalt
s?a?úms:
1. xilrh ití? ut kwaltəlx iwá ʔə yixwús. (That is how deer stay warm Even when it is very cold out.)
2. i? skwəhŋq misxəsts ʔə kwíkwaltəlx . (Plants like it when they're warm.)
3. ha? put kwalt əhłkapú ? (Is your coat warm enough?)
9. yixwús- very cold
sn?aslmíw: yəxwiyixwús
s?a?úms:
1. xilrh ití? ut kwaltəlx iwá ʔə yixwús . (That is how deer stay warm even when it is very cold out.)
2. kwalt aklłkapú, yixwús i? trhxwúla?xw. (Wear a warm coat, the country is very cold.)
3. ?istkrh ut čyixwús i? trhxwúla?xw. (Winter time and the country gets cold)

10. ʔawníx^w - barely / hardly at all
sʔaʔúms:
1. ʔa čkačxčín iʔ sʔaʔčínm čx ^w usčn, ʔawníx ^w čk ^w aʔk ^w aʔstís sʔiʔns. (When they find food, deer eat very quickly, and barely chew their food.)
2. wikn iñʔəʔłəʔp ʔawníx ^w čqqlwitm. (I saw my elder, she could barely walk.)
3. iʔ təktmilx ^w ʔawníx ^w čtk ^w ñk ^w niñm kí sqłtmix ^w s. (The woman is barely hanging on to her husband.)
11. čk^waʔk^waʔstím / k^waʔk^waʔánt- chew something
snánaqsts: čk ^w aʔstím / k ^w aʔám
sk^włstíñ: k ^w aʔmíx / k ^w aʔñtík ^w (affirmative singular); lut aksk ^w aʔám (neg. singular); k ^w aʔmíwi / k ^w aʔñtík ^w i (affirmative plural); lut ksk ^w aʔám / lut ksk ^w aʔántip (neg. plural)
skłʔiʔsts
1. kn k ^w aʔám, k ^w k ^w aʔám, k ^w aʔám, k ^w u k ^w aʔám, p k ^w aʔám, k ^w aʔáməlx
2. kn čk ^w aʔám, k ^w čk ^w aʔám, čk ^w aʔám, k ^w u čk ^w aʔám, p čk ^w aʔám, čk ^w aʔáməlx
3. kn sk ^w aʔmíx, k ^w sk ^w aʔmíx, sk ^w aʔmíx, k ^w u sk ^w aʔmíx, p sk ^w aʔmíx, sk ^w aʔmíxəlx
4. kn səčk ^w aʔmíx, k ^w səčk ^w aʔmíx, səčk ^w aʔmíx, k ^w u səčk ^w aʔmíx, p səčk ^w aʔmíx, səčk ^w aʔmíxəlx
5. kn ksk ^w aʔmíxaʔx, k ^w sk ^w aʔmíxaʔx, ksk ^w aʔmíxaʔx, k ^w u ksk ^w aʔmíxaʔx, p sk ^w aʔmíxaʔx, ksk ^w aʔmíxaʔxəlx
6. kn ksəčk ^w aʔmíxaʔx, k ^w səčk ^w aʔmíxaʔx, səčk ^w aʔmíxaʔx, k ^w u səčk ^w aʔmíxaʔx, p səčk ^w aʔmíxaʔx, səčk ^w aʔmíxaʔxəlx
7. k ^w aʔñtíñ, k ^w aʔñtix ^w , k ^w aʔñtís, k ^w aʔñtím, k ^w aʔñtíp, k ^w aʔñtísəlx
8. čk ^w aʔstíñ, čk ^w aʔstix ^w , čk ^w aʔstís, čk ^w aʔstím, čk ^w aʔstíp, čk ^w aʔstísəlx
9. isk ^w aʔám, ask ^w aʔám, sk ^w aʔántís, sk ^w aʔántím, sk ^w aʔántíp, sk ^w aʔántísəlx
10. isəčk ^w aʔám, asəčk ^w aʔám, səčk ^w aʔántís, səčk ^w aʔántím, səčk ^w aʔántíp, səčk ^w aʔántísəlx
11. iksk ^w aʔám, aksk ^w aʔám, ksk ^w aʔántís, ksk ^w aʔántím, ksk ^w aʔántíp, ksk ^w aʔántísəlx
12. iksəčk ^w aʔám, aksəčk ^w aʔám, ksəčk ^w aʔántís, ksəčk ^w aʔántím, ksəčk ^w aʔántíp, ksəčk ^w aʔántísəlx
13. isk ^w aʔám, ask ^w aʔám, sk ^w aʔámns, sk ^w aʔámntət, sk ^w aʔámnp, sk ^w aʔámnsəlx
14. isəčk ^w aʔám, asəčk ^w aʔám, səčk ^w aʔámns, səčk ^w aʔámntət, səčk ^w aʔámnp, səčk ^w aʔámnsəlx
15. iksk ^w aʔám, aksk ^w aʔám, ksk ^w aʔámns, ksk ^w aʔámntət, ksk ^w aʔámnp, ksk ^w aʔámnsəlx
16. iksəčk ^w aʔám, aksəčk ^w aʔám, ksəčk ^w aʔámns, ksəčk ^w aʔámntət, ksəčk ^w aʔámnp, ksəčk ^w aʔámnsəlx
17. isčk ^w áʔ, asc ^w áʔ, sčk ^w aʔs, sčk ^w aʔtət, sčk ^w aʔmp, sčk ^w aʔsəlx
18. iksčk ^w áʔ, aksčk ^w áʔ, ksčk ^w aʔs, ksčk ^w aʔtət, ksčk ^w aʔmp, ksčk ^w aʔsəlx
sʔaʔúms:
1. ʔa čkačxčín iʔ sʔaʔčínm čx ^w usčn, ʔawníx ^w čk ^w aʔk ^w aʔstís sʔiʔns. (When they find food, deer eat very quickly, and barely chew their food.)
2. iʔ swʔaʔ čk ^w ak ^w aʔstís iʔ sʔaʔčínm. (The cougar has the deer in his mouth)
3. k ^w aʔk ^w aʔánt asʔiʔñ t ʔast mi sič qmñtx ^w . (Chew your food well before you swallow it.)
12. skmatq^włt- throat
snʔasímíws: skmkmataq ^w łt
sʔaʔúms:
1. ʔə ʔaʔáʔaʔñtx ^w iʔ sʔaʔčínm ʔa čk ^w aʔk ^w aʔčínm, čʔaʔáʔaʔsk ^w iʔ skmatq ^w łts uʔ wikñtx ^w ʔa ʔq ^w aʔq ^w ʔímtsts iʔ sʔiʔns mʔ ʔk ^w aʔk ^w aʔántís. (If you watch a deer while it is chewing, you can watch its neck and see it bring food up for chewing.)
2. kłpaʔčínť í skmkmataq ^w łts. (Choke them by the throat.)
3. qaʔípsaʔ iʔ skataq ^w łts uʔ ñtq ^w ikñtx ^w . (If he chokes, hit him on the back.)
13. ñqmpils- calm / feel calm

sñʔasímíw̃s: ñq̃r̃q̃r̃p̃íls
skʷístiñ: ñq̃r̃p̃ílsx / ñq̃r̃p̃ílsm̃t̃ (affirmative singular); lut aks̃ñq̃r̃p̃íls / lut aks̃ñq̃r̃p̃ílsm̃ñ (neg. singular); ñq̃r̃p̃ílswi / ñq̃r̃p̃ílsm̃ti (affirmative plural); lut ks̃ñq̃r̃p̃íls̃mp̃ / lut ks̃ñq̃r̃p̃ílsm̃tp̃ (neg. plural)
skíʔiýsts 1. k̃ñ ñq̃r̃p̃íls, kʷ ñq̃r̃p̃íls, ñq̃r̃p̃íls, kʷu ñq̃r̃p̃íls, p ñq̃r̃p̃íls, ñq̃r̃p̃ílsə́lx 2. k̃ñ č̃ñq̃r̃p̃íls, kʷ č̃ñq̃r̃p̃íls, č̃ñq̃r̃p̃íls, kʷu č̃ñq̃r̃p̃íls, p č̃ñq̃r̃p̃íls, č̃ñq̃r̃p̃ílsə́lx 3. k̃ñ s̃ñq̃r̃p̃ílsx, kʷ s̃ñq̃r̃p̃ílsx, s̃ñq̃r̃p̃ílsx, kʷu s̃ñq̃r̃p̃ílsx, p s̃ñq̃r̃p̃ílsx, s̃ñq̃r̃p̃ílsxə́lx 4. k̃ñ səč̃ñq̃r̃p̃ílsx, kʷ səč̃ñq̃r̃p̃ílsx, səč̃ñq̃r̃p̃ílsx, kʷu səč̃ñq̃r̃p̃ílsx, p səč̃ñq̃r̃p̃ílsx, səč̃ñq̃r̃p̃ílsxə́lx 5. k̃ñ ks̃ñq̃r̃p̃ílsaʔx, kʷ s̃ñq̃r̃p̃ílsaʔx, ks̃ñq̃r̃p̃ílsaʔx, kʷu ks̃ñq̃r̃p̃ílsaʔx, p s̃ñq̃r̃p̃ílsaʔx, ks̃ñq̃r̃p̃ílsaʔxə́lx 6. k̃ñ ksəč̃ñq̃r̃p̃ílsaʔx, kʷ səč̃ñq̃r̃p̃ílsaʔx, ksəč̃ñq̃r̃p̃ílsaʔx, kʷu ksəč̃ñq̃r̃p̃ílsaʔx, p səč̃ñq̃r̃p̃ílsaʔx, ksəč̃ñq̃r̃p̃ílsaʔxə́lx 7. ñq̃r̃p̃ílsm̃ñ, ñq̃r̃p̃ílsm̃ñtxʷ, ñq̃r̃p̃ílsm̃s, ñq̃r̃p̃ílsm̃ñt̃r̃ñ, ñq̃r̃p̃ílsm̃ñtp̃, ñq̃r̃p̃ílsm̃sə́lx 8. č̃ñq̃r̃p̃ílsm̃st̃ñ, č̃ñq̃r̃p̃ílsm̃st̃xʷ, č̃ñq̃r̃p̃ílsm̃st̃s, č̃ñq̃r̃p̃ílsm̃st̃r̃ñ, č̃ñq̃r̃p̃ílsm̃st̃p̃, č̃ñq̃r̃p̃ílsm̃st̃sə́lx 9. is̃ñq̃r̃p̃ílsm̃ññ, as̃ñq̃r̃p̃ílsm̃ññ, s̃ñq̃r̃p̃ílsm̃s, s̃ñq̃r̃p̃ílsm̃ñt̃r̃ñ, s̃ñq̃r̃p̃ílsm̃ñtp̃, s̃ñq̃r̃p̃ílsm̃sə́lx 10. isəč̃ñq̃r̃p̃ílsm̃ññ, asəč̃ñq̃r̃p̃ílsm̃ññ, səč̃ñq̃r̃p̃ílsm̃s, səč̃ñq̃r̃p̃ílsm̃ñt̃r̃ñ, səč̃ñq̃r̃p̃ílsm̃ñtp̃, səč̃ñq̃r̃p̃ílsm̃sə́lx 11. iks̃ñq̃r̃p̃ílsm̃ññ, aks̃ñq̃r̃p̃ílsm̃ññ, ks̃ñq̃r̃p̃ílsmiʔs, ks̃ñq̃r̃p̃ílsm̃ñt̃r̃ñ, ks̃ñq̃r̃p̃ílsm̃ñtp̃, ks̃ñq̃r̃p̃ílsmiʔsə́lx 12. iksəč̃ñq̃r̃p̃ílsm̃ññ, aksəč̃ñq̃r̃p̃ílsm̃ññ, ksəč̃ñq̃r̃p̃ílsmiʔs, ksəč̃ñq̃r̃p̃ílsm̃ñt̃r̃ñ, ksəč̃ñq̃r̃p̃ílsm̃ñtp̃, ksəč̃ñq̃r̃p̃ílsmiʔsə́lx 13. is̃ñq̃r̃p̃ílsm̃ñ, as̃ñq̃r̃p̃ílsm̃ñ, s̃ñq̃r̃p̃ílsm̃s, s̃ñq̃r̃p̃ílsm̃ñt̃t̃, s̃ñq̃r̃p̃ílsm̃ñp̃, s̃ñq̃r̃p̃ílsm̃sə́lx 14. isəč̃ñq̃r̃p̃ílsm̃ñ, asəč̃ñq̃r̃p̃ílsm̃ñ, səč̃ñq̃r̃p̃ílsm̃s, səč̃ñq̃r̃p̃ílsm̃ñt̃t̃, səč̃ñq̃r̃p̃ílsm̃ñp̃, səč̃ñq̃r̃p̃ílsm̃sə́lx 15. iks̃ñq̃r̃p̃ílsm̃ñ, aks̃ñq̃r̃p̃ílsm̃ñ, ks̃ñq̃r̃p̃ílsm̃s, ks̃ñq̃r̃p̃ílsm̃ñt̃t̃, ks̃ñq̃r̃p̃ílsm̃ñp̃, ks̃ñq̃r̃p̃ílsm̃sə́lx 16. iksəč̃ñq̃r̃p̃ílsm̃ñ, aksəč̃ñq̃r̃p̃ílsm̃ñ, ksəč̃ñq̃r̃p̃ílsm̃s, ksəč̃ñq̃r̃p̃ílsm̃ñt̃t̃, ksəč̃ñq̃r̃p̃ílsm̃ñp̃, ksəč̃ñq̃r̃p̃ílsm̃sə́lx 17. isč̃ñq̃r̃p̃íls, asč̃ñq̃r̃p̃íls, sč̃ñq̃r̃p̃íls̃t̃s, sč̃ñq̃r̃p̃íls̃t̃t̃, sč̃ñq̃r̃p̃íls̃m̃p̃, sč̃ñq̃r̃p̃íls̃t̃sə́lx 18. iksč̃ñq̃r̃p̃íls, aksč̃ñq̃r̃p̃íls, ksč̃ñq̃r̃p̃íls̃t̃s, ksč̃ñq̃r̃p̃íls̃t̃t̃, ksč̃ñq̃r̃p̃íls̃m̃p̃, ksč̃ñq̃r̃p̃íls̃t̃sə́lx
sʔaʔúrñs:
1. ixíʔ ə́l̃k̃ñixl̃ t̃ st̃ir̃ñ, xʷus ə́l̃q̃m̃nt̃is, č̃maý č̃m̃ yałt̃ t̃l̃ st̃ir̃ñ. p̃ñkiñ t̃ñq̃r̃p̃íls , ixíʔ taʔx̃ílñ uł t̃q̃ʷaʔq̃ʷʔírñt̃ iʔ sʔit̃ñs. (Then, if the deer hears something, it will swallow the food quickly, in case it needs to run from something.)
2. haʔ kʷ ñq̃r̃p̃íls ? (Are you feeling better about it?)
3. k̃ʷñxasq̃t̃ uł č̃ñq̃r̃p̃íls iʔ k̃ʷl̃k̃ʷl̃aıxʷ t̃a č̃k̃t̃l̃st̃isə́lx. (How many days a calf will worry before it feels better about being weaned from its mom.)
14. k̃ñkañt̃- tender
sñʔasímíw̃s: kə́k̃ñkañt̃
sʔaʔúrñs:
1. Í aʔ č̃xʔíti iʔ q̃ʷm̃q̃ʷmq̃ins č̃əč̃amaʔt̃, kəkəpkip̃ uł kək̃ñkañt̃ . (At first the antlers are small, soft and tender.)
2. k̃ñ q̃íluʔs uł tiʔ kək̃ñkañt̃ is̃ñk̃m̃ík̃ñ. (My back aches and its very tender.)
3. k̃ñ st̃k̃ʷə́k̃ʷmix uł kək̃ñkañt̃ iñkaʔkaʔq̃ínx̃ñ. (I fell and my knees are tender.)
15. st̃uwálx- horns in velvet
sñʔasímíw̃s:
sʔaʔúrñs:
1. st̃uwálx itíʔ iʔ m̃l̃k̃íyaʔ č̃xʷuý uł č̃k̃ñxits č̃p̃l̃pl̃al̃ iʔ q̃ʷm̃q̃ʷmq̃iñ. (They are covered with fuzzy skin that brings blood to help the antlers grow.)
2.
3.

16. nčx^wax^w- full
sñ?asímiwís: nčax ^w čx ^w ax ^w
s?a?úms:
1. i? í sča?áq ^w x ^w usx ^w st ta čplai i? q ^w mó ^w mqins uť i? sč ^w lixk ⁿ nčx^wax^w i? mtkíya? í tkmiłpsts ixi? č?amstís ksplals i? q ^w mó ^w mqin. (During the summer the antlers grow fast, and the buck's neck will swell with blood that is feeding the antlers.)
2. Ƨa qit uť nčx^wčx^wax^w i? spəqpəqkáń. (When it rains it drips into the pans.)
3. k ^w il?iit uť nčax^wčx^wax^wsimx^w . (When she gives birth her breasts fill up.)
17. knáqsmi?st- able to be alone
sñ?asímiwís: knanáqsmi?st
sk^wístiñ: knáqsmi?stx (affirmative singular); lut aksknáqsmi?st (neg. singular); knáqsmi?stwi (affirmative plural); lut ksknáqsmi?strp (neg. plural)
skí?iýsts
1. kń knáqsmi?st, k ^w knáqsmi?st, knáqsmi?st, k ^w u knáqsmi?st, p knáqsmi?st, knáqsmi?stəłx
2. kń čknáqsmi?st, k ^w čknáqsmi?st, čknáqsmi?st, k ^w u čknáqsmi?st, p čknáqsmi?st, čknáqsmi?stəłx
3. kń sknáqsmi?stx, k ^w sknáqsmi?stx, sknáqsmi?stx, k ^w u sknáqsmi?stx, p sknáqsmi?stx, sknáqsmi?stxəłx
4. kń səčknáqsmi?stx, k ^w səčknáqsmi?stx, səčknáqsmi?stx, k ^w u səčknáqsmi?stx, p səčknáqsmi?stx, səčknáqsmi?stxəłx
5. kń ksknáqsmi?sta?x, k ^w sknáqsmi?sta?x, ksknáqsmi?sta?x, k ^w u ksknáqsmi?sta?x, p sknáqsmi?sta?x, ksknáqsmi?sta?xəłx
6. kń ksəčknáqsmi?sta?x, k ^w səčknáqsmi?sta?x, ksəčknáqsmi?sta?x, k ^w u ksəčknáqsmi?sta?x, p səčknáqsmi?sta?x, ksəčknáqsmi?sta?xəłx
7. isknáqsmi?st, asknáqsmi?st, sknáqsmi?sts, sknáqsmi?stət, sknáqsmi?strp, sknáqsmi?stsəłx
8. isəčknáqsmi?st, asəčknáqsmi?st, səčknáqsmi?sts, səčknáqsmi?stət, səčknáqsmi?strp, səčknáqsmi?stsəłx
9. iksknáqsmi?st, aksknáqsmi?st, ksknáqsmi?sts, ksknáqsmi?stət, ksknáqsmi?strp, ksknáqsmi?stsəłx
10. iksəčknáqsmi?st, aksəčknáqsmi?st, ksəčknáqsmi?sts, ksəčknáqsmi?stət, ksəčknáqsmi?strp, ksəčknáqsmi?stsəłx
11. isčknáqsmi?st, asčknáqsmi?st, sčknáqsmi?sts, sčknáqsmi?stət, sčknáqsmi?strp, sčknáqsmi?stsəłx
12. iksčknáqsmi?st, aksčknáqsmi?st, ksčknáqsmi?sts, ksčknáqsmi?stət, ksčknáqsmi?strp, ksčknáqsmi?stsəłx
s?a?úms:
1. ixi? Ƨi?xílñ i? sč ^w lixk ⁿ knáqsmi?st krñ əčkmax č?úlu?s čtkəlařn tí tíwłča?. (During this time, the male deer live by themselves or in small groups away from the female deer.)
2. x ^w uyəłx káwskłəw?áxnəłx, knanáqsmi?st uť xłapəłx. (They went to get their shots, they went one at a time.)
3. lut Ƨa čńxiť, knaqsmi?st uť xiłñ kíl wist. (He doesn't get scared, he goes by himself to the mountains)
18. tkəlařn- away from
sñ?asímiwís: tkətkəlařn
sk^wístiñ: tkəłmix / tkəłñtik ^w (affirmative singular); lut akstkəlařn (neg. singular); tkəłmiwi / tkəłñtik ^w i (affirmative plural); lut kstkəlařp / lut kstkəłñtip (neg. plural)
skí?iýsts
1. kń tkəlařn, k ^w tkəlařn, tkəlařn, k ^w u tkəlařn, p tkəlařn, tkəlařnəłx
2. kń čtkəlařn, k ^w čtkəlařn, čtkəlařn, k ^w u čtkəlařn, p čtkəlařn, čtkəlařnəłx
3. kń stkəłmix, k ^w stkəłmix, stkəłmix, k ^w u stkəłmix, p stkəłmix, stkəłmixəłx
4. kń səčtkəłmix, k ^w səčtkəłmix, səčtkəłmix, k ^w u səčtkəłmix, p səčtkəłmix, səčtkəłmixəłx

<ol style="list-style-type: none"> 5. kń kstkəlmíxaʔx, kʷ stkəlmíxaʔx, kstkəlmíxaʔx, kʷu kstkəlmíxaʔx, p stkəlmíxaʔx, kstkəlmíxaʔxəlx 6. kń ksəčtkəlmíxaʔx, kʷ səčtkəlmíxaʔx, ksəčtkəlmíxaʔx, kʷu ksəčtkəlmíxaʔx, p səčtkəlmíxaʔx, ksəčtkəlmíxaʔxəlx 7. tkəhntiń, tkəhntixʷ, tkəhntis, tkəhntim, tkəhntip, tkəhntisəlx 8. čtkəlstiń, čtkəlstixʷ, čtkəlstis, čtkəlstim, čtkəlstip, čtkəlstisəlx 9. istkəlam, astkəlam, stkəhntis, stkəhntim, stkəhntip, stkəhntisəlx 10. isəčtkəlam, asəčtkəlam, səčtkəhntis, səčtkəhntim, səčtkəhntip, səčtkəhntisəlx 11. ikstkəlam, akstkəlam, kstkəhntis, kstkəhntim, kstkəhntip, kstkəhntisəlx 12. iksəčtkəlam, aksəčtkəlam, ksəčtkəhntis, ksəčtkəhntim, ksəčtkəhntip, ksəčtkəhntisəlx 13. istkəlam, astkəlam, stkəlam, stkəlamtət, stkəlamp, stkəlamsəlx 14. isəčtkəlam, asəčtkəlam, səčtkəlams, səčtkəlamtət, səčtkəlamp, səčtkəlamsəlx 15. ikstkəlam, akstkəlam, kstkəlams, kstkəlamtət, kstkəlamp, kstkəlamsəlx 16. iksəčtkəlam, aksəčtkəlam, ksəčtkəlams, ksəčtkəlamtət, ksəčtkəlamp, ksəčtkəlamsəlx 17. isčtkáľ, asčtkáľ, sčtkals, sčtkaltət, sčtkalmp, sčtkalsəlx 18. iksčtkáľ, aksčtkáľ, ksčtkals, ksčtkaltət, ksčtkalmp, ksčtkalsəlx
sʔaʔúms:
1. ixíʔ tíʔxílm iʔ sʰwílxkń knáqsmiʔst kń əčkmax čʔúluʔs čtkəlam tí tíwíčaʔ. (During this time, the male deer live by themselves or in small groups away from the female deer.)
2. iʔ smamʔírm ła čńľaʔpús ła čqíľt čtkəlam iʔ tí kʷíľt. (When women's menstrual time comes they live separate from the rest.)
3. ěáčńt t sʰwətxʷáts ilíʔ ul wáy tkəlmńčut . (Look at how disgusting. There he separates himself from the rest.)
19. txiqkst- rub
sńʔasímíws: tʔxqxiqkst
skʷístiń: txiqkstx / txiqksth (affirmative singular); lut akstxiqkst / lut akstxiqksth (neg. singular); txiqkstwí / txiqksthí (affirmative plural); lut kstxiqksthmp / lut kstxiqksthnp (neg. plural)
skíʔiýsts
<ol style="list-style-type: none"> 1. kń txiqkst, kʷ txiqkst, txiqkst, kʷu txiqkst, p txiqkst, txiqkstəlx 2. kń čtxiqkst, kʷ čtxiqkst, čtxiqkst, kʷu čtxiqkst, p čtxiqkst, čtxiqkstəlx 3. kń stxiqkstx, kʷ stxiqkstx, stxiqkstx, kʷu stxiqkstx, p stxiqkstx, stxiqkstxəlx 4. kń səčtxiqkstx, kʷ səčtxiqkstx, səčtxiqkstx, kʷu səčtxiqkstx, p səčtxiqkstx, səčtxiqkstxəlx 5. kń kstxiqkstaʔx, kʷ kstxiqkstaʔx, kstxiqkstaʔx, kʷu kstxiqkstaʔx, p kstxiqkstaʔx, kstxiqkstaʔxəlx 6. kń ksəčtxiqkstaʔx, kʷ ksəčtxiqkstaʔx, ksəčtxiqkstaʔx, kʷu ksəčtxiqkstaʔx, p ksəčtxiqkstaʔx, ksəčtxiqkstaʔxəlx 7. txiqksth, txiqksthʷ, txiqksts, txiqksthm, txiqksthp, txiqksthəlx 8. čtxiqksth, čtxiqksthʷ, čtxiqksts, čtxiqksthm, čtxiqksthp, čtxiqksthəlx 9. istxiqksthm, astxiqksthm, stxiqksts, stxiqksthm, stxiqksthp, stxiqksthəlx 10. isəčtxiqksthm, asəčtxiqksthm, səčtxiqksts, səčtxiqksthm, səčtxiqksthp, səčtxiqksthəlx 11. ikstxiqksthm, akstxiqksthm, kstxiqksthíʔs, kstxiqksthm, kstxiqksthp, kstxiqksthíʔsəlx 12. iksəčtxiqksthm, aksəčtxiqksthm, ksəčtxiqksthíʔs, ksəčtxiqksthm, ksəčtxiqksthp, ksəčtxiqksthíʔsəlx 13. istxiqksthm, astxiqksthm, stxiqksthms, stxiqksthmtət, stxiqksthmp, stxiqksthmsəlx 14. isəčtxiqksthm, asəčtxiqksthm, səčtxiqksthms, səčtxiqksthmtət, səčtxiqksthmp, səčtxiqksthmsəlx 15. ikstxiqksthm, akstxiqksthm, kstxiqksthms, kstxiqksthmtət, kstxiqksthmp, kstxiqksthmsəlx 16. iksəčtxiqksthm, aksəčtxiqksthm, ksəčtxiqksthms, ksəčtxiqksthmtət, ksəčtxiqksthmp, ksəčtxiqksthmsəlx 17. isčtxiqkst, asčtxiqkst, sčtxiqksts, sčtxiqkstət, sčtxiqksthmp, sčtxiqksthəlx 18. ikčtxiqkst, aksčtxiqkst, ksčtxiqksts, ksčtxiqkstət, ksčtxiqksthmp, ksčtxiqksthəlx
sʔaʔúms:

1. i? sʰwliɣkɨ tʰiɣkstsəɣ i? siç qʷmɔʷmqins í a? ččícaí kɨ í a? člətak səčktəpʰwəms i? skwɨpícaʔs i? qʷmɔʷmqins. (The bucks rub their new antlers on trees and bushes to scrape off the dried-up velvet.)
2. čaʔáqʷm ka? čtʰiɣkst i? pʷalɣqɨ. (Summer time is when the bucks rub on their antlers.)
3. i? smamʔim čtʰəxqixkst í sqilɣtmixʷ ɬa čxminkm. (Women rub themselves on men when they're in heat.)
20. ktəpʰwəam- remove / rub off
sɨʔasimíwɨs: ktəpʰəɣwəam
skʷistih: ktəpʰwəmix / ktəpʰwəntikʷ (affirmative singular); lut aksktəpʰwəam (neg. singular); ktəpʰwəmiwi / ktəpʰwəntikʷi (affirmative plural); lut ksktəpʰwəamp / lut ksktəpʰwəntip (neg. plural)
skɨʔiyɨsts
1. kɨ ktəpʰwəam, kʷ ktəpʰwəam, ktəpʰwəam, kʷu ktəpʰwəam, p ktəpʰwəam, ktəpʰwəaməɣ
2. kɨ čktəpʰwəam, kʷ čktəpʰwəam, čktəpʰwəam, kʷu čktəpʰwəam, p čktəpʰwəam, čktəpʰwəaməɣ
3. kɨ sktəpʰwəmix, kʷ sktəpʰwəmix, sktəpʰwəmix, kʷu sktəpʰwəmix, p sktəpʰwəmix, sktəpʰwəmixəɣ
4. kɨ səčktəpʰwəmix, kʷ səčktəpʰwəmix, səčktəpʰwəmix, kʷu səčktəpʰwəmix, p səčktəpʰwəmix, səčktəpʰwəmixəɣ
5. kɨ ksktəpʰwəmixaʔx, kʷ sktəpʰwəmixaʔx, sktəpʰwəmixaʔx, kʷu sktəpʰwəmixaʔx, p sktəpʰwəmixaʔx, sktəpʰwəmixaʔxəɣ
6. kɨ ksəčktəpʰwəmixaʔx, kʷ səčktəpʰwəmixaʔx, səčktəpʰwəmixaʔx, kʷu səčktəpʰwəmixaʔx, p səčktəpʰwəmixaʔx, səčktəpʰwəmixaʔxəɣ
7. ktəpʰwəntih, ktəpʰwəntixʷ, ktəpʰwəntis, ktəpʰwəntim, ktəpʰwəntip, ktəpʰwəntisəɣ
8. čktəpʰwəstih, čktəpʰwəstixʷ, čktəpʰwəstis, čktəpʰwəstim, čktəpʰwəstip, čktəpʰwəstisəɣ
9. iskəpʰwəam, askəpʰwəam, sktəpʰwəntis, sktəpʰwəntim, sktəpʰwəntip, sktəpʰwəntisəɣ
10. isəčktəpʰwəam, asəčktəpʰwəam, səčktəpʰwəntis, səčktəpʰwəntim, səčktəpʰwəntip, səčktəpʰwəntisəɣ
11. iksktəpʰwəam, aksktəpʰwəam, ktəpʰwəntis, ktəpʰwəntim, ktəpʰwəntip, ktəpʰwəntisəɣ
12. iksəčktəpʰwəam, aksəčktəpʰwəam, ktəpʰwəntis, ktəpʰwəntim, ktəpʰwəntip, ktəpʰwəntisəɣ
13. iskəpʰwəam, askəpʰwəam, sktəpʰwəams, sktəpʰwəamtət, sktəpʰwəamp, sktəpʰwəamsəɣ
14. isəčktəpʰwəam, asəčktəpʰwəam, səčktəpʰwəams, səčktəpʰwəamtət, səčktəpʰwəamp, səčktəpʰwəamsəɣ
15. iksktəpʰwəam, aksktəpʰwəam, ksktəpʰwəams, ksktəpʰwəamtət, ksktəpʰwəamp, ksktəpʰwəamsəɣ
16. iksəčktəpʰwəam, aksəčktəpʰwəam, ksəčktəpʰwəams, ksəčktəpʰwəamtət, ksəčktəpʰwəamp, ksəčktəpʰwəamsəɣ
17. isčktəpəxʷ, asčktəpəxʷ, sčktəpəxʷs, sčktəpəxʷtət, sčktəpəxʷmɨp, sčktəpəxʷsəɣ
18. iksčktəpəxʷ, aksčktəpəxʷ, ksčktəpəxʷs, ksčktəpəxʷtət, ksčktəpəxʷmɨp, ksčktəpəxʷsəɣ
sʔaʔumɨs:
1. i? sʰwliɣkɨ tʰiɣkstsəɣ i? siç qʷmɔʷmqins í a? ččícaí kɨ í a? člətak səčktəpʰwəam i? skwɨpícaʔs i? qʷmɔʷmqins. (The bucks rub their new antlers on trees and bushes to scrape off the dried up velvet.)
2. ktəpʰəɣwəam t skəkʰákaʔ. (He plucked chickens.)
3. lut aksktəpʰwəam . ɨiʔ ksəričaʔɨt. (Don't pluck them, just skin them.)
21. xʷəxʷaxʷikʷɨɣn- spike (antlers)
sɨʔasimíwɨs:
sʔaʔumɨs:
1. í a? čxʔimɨ? xʷəxʷaxʷikʷɨɣn , siç itlɨʔ qəyusəɣáɣkɨ, siç itlɨʔ kaʔáɣáɣkɨ, itlɨʔ masxɨ. (First they will be a spike, then a two-point, then a three-point then a four-point.)
2.
3.
22. qəyusəɣáɣkɨ- two-point (antlers)
sɨʔasimíwɨs: qəyusəɣáɣkɨ

sʔaʔúms:
1. Í aʔ čxʔítiʔ xʷəxʷaxʷíkʷtɬn, sič itlíʔ qayuʔsáíxkń , sič itlíʔ kaʔfáíxkń, itlíʔ masxń. (First they will be a spike, then a two-point, then a three-point then a four-point.)
2. qayuʔsáíxkń iʔ skʷists. (Two pointer is what he's called.)
3. ʒast t sʔíiń iʔ qayuʔsáíxkń . (Two pointer is good eating.)
23. kaʔfáíxkń - three-point (antlers)
sńʔasímíws: kaʔkaʔfáíxkń
sʔaʔúms:
1. Í aʔ čxʔítiʔ xʷəxʷaxʷíkʷtɬn, sič itlíʔ qayuʔsáíxkń, sič itlíʔ kaʔfáíxkń , itlíʔ masxń. (First they will be a spike, then a two-point, then a three-point then a four-point.)
2. kaʔfáíspińtk iʔ kaʔfáíxkń . (He's three years old when he's called three point.)
3. way taʔlíʔ siłxʷaʔtʷííx tə kaʔfáíxqń . (He's pretty big by the time he's three point.)
24. masxń - four-point (antlers)
sńʔasímíws: məsmasxń
sʔaʔúms:
1. Í aʔ čxʔítiʔ xʷəxʷaxʷíkʷtɬn, sič itlíʔ qayuʔsáíxkń, sič itlíʔ kaʔfáíxkń, itlíʔ masxń . (First they will be a spike, then a two-point, then a three-point then a four-point.)
2. tə člaʔkíń kmax kí qʷńqʷńqíńs mi cpulstń iʔ masxń t aʔ čpiǰń kmax kí qʷńqʷńqíń. (Sometimes they get killed for trophy horns by trophy hunters.)
3. lut qʷaý akswíkń iʔ masxń . (It's not too often you will see a four pointer.)
25. ʒamʒamáíxqń - really old buck
sńʔasímíws:
sʔaʔúms:
1. ʒamʒamáíxqń ixíʔ iʔ sʔuńs iʔ kíwíx t sǰwílxkń. (ʒamʒamáíxqń is a word used to describe a buck which is really old.)
2. čǰit t sńkńcaʔsqáǰaʔ iʔ kíłxʷaʔs iʔ ʒamʒamáíqń . (An old buck could get as big as a horse.)
3. haʔ mat ʒsʔíiń iʔ ʒamʒamáíqń ? (I wonder if an old buck is still good tasting?)
26. kátqńm - hold head up
sńʔasímíws: kńkátqńm
skʷístiń: kátqńx (affirmative singular); lut akskátqńm (neg. singular); kńkátqńwi (affirmative plural); lut kskńkátqńmp / lut kskńpǰxʷńtip (neg. plural)
skńʔiýsts
1. kń kátqńm, kʷ kátqńm, kátqńm, kʷu kátqńm, p kátqńm, kátqńmǰx
2. kń čkátqńm, kʷ čkátqńm, čkátqńm, kʷu čkátqńm, p čkátqńm, čkátqńmǰx
3. kń skátqńx, kʷ skátqńx, skátqńx, kʷu skátqńx, p skátqńx, skátqńxǰx
4. kń səčkátqńx, kʷ səčkátqńx, səčkátqńx, kʷu səčkátqńx, p səčkátqńx, səčkátqńxǰx
5. kń kskátqńaʔx, kʷ skátqńaʔx, kskátqńaʔx, kʷu kskátqńaʔx, p skátqńaʔx, kskátqńaʔxǰx
6. kń ksəčkátqńaʔx, kʷ səčkátqńaʔx, ksəčkátqńaʔx, kʷu ksəčkátqńaʔx, p səčkátqńaʔx, ksəčkátqńaʔxǰx
7. iskátqńm, askátqńm, skátqńms, skátqńmtət, skátqńmp, skátqńmsǰx
8. isəčkátqńm, asəčkátqńm, səčkátqńms, səčkátqńmtət, səčkátqńmp, səčkátqńmsǰx
9. ikskátqńm, akskátqńms, kskátqńmtət, kskátqńmp, kskátqńmsǰx

10. iksəčkátqnr̃, ksəčkátqnr̃s, ksəčkátqnr̃tət, ksəčkátqnr̃p, ksəčkátqnr̃səlx
11. isčkátqñ, asčkátqñ, sčkatqñs, sčkatqñtət, sčkatqñp, sčkatqñsəlx
12. iksčkátqñ, aksčkátqñ, ksčkatqñs, ksčkatqñtət, ksčkatqñp, ksčkatqñsəlx
sʔaʔúms:
1. ʔa člaʔkiñ t snʔasts iʔ qʷm̩qʷmqins ʔawnixʷ čkatqnr̃ . (Sometimes a buck has such big antlers that they have a hard time holding their head up.)
2. spuʔəxəlx, kiʔ čsəsʔas, ʔʔat swit kčkatqnr̃ . (They're all in bed, then there was a crash, and everyone's heads came up.)
3. tiʔ sič skʷullx uʔ way katqnr̃ . (It was just born, and it already lifts its head.)
27. kčil̃m̩- breed
sñʔasim̩w̩s: kčkčil̃m̩
skʷl̩st̩iñ: kčil̃x / kčil̃m̩ñt (affirmative singular); lut akskčil̃m̩ / lut akskčil̃m̩n̩ñ (neg. singular); kčl̩l̩wi / kčil̃m̩ñt (affirmative plural); lut kskčl̩l̩m̩p / lut kskčil̃m̩ñtp (neg. plural)
skl̩ʔiʔsts
1. kñ kčil̃m̩, kʷ kčil̃m̩, kčil̃m̩, kʷu kčil̃m̩, p kčil̃m̩, kčil̃m̩əlx
2. kñ čkčil̃m̩, kʷ čkčil̃m̩, čkčil̃m̩, kʷu čkčil̃m̩, p čkčil̃m̩, čkčil̃m̩əlx
3. kñ skčil̃x, kʷ skčil̃x, skčil̃x, kʷu skčil̃x, p skčil̃x, skčil̃xəlx
4. kñ səčkčil̃x, kʷ səčkčil̃x, səčkčil̃x, kʷu səčkčil̃x, p səčkčil̃x, səčkčil̃xəlx
5. kñ kskčil̃aʔx, kʷ skčil̃aʔx, kskčil̃aʔx, kʷu kskčil̃aʔx, p skčil̃aʔx, kskčil̃aʔxəlx
6. kñ ksəčkčil̃aʔx, kʷ səčkčil̃aʔx, ksəčkčil̃aʔx, p səčkčil̃aʔx, ksəčkčil̃aʔxəlx
7. kčil̃m̩ñ, kčil̃m̩ñtxʷ, kčil̃m̩ñs, kčil̃m̩ñt, kčil̃m̩ñtp, kčil̃m̩ñsəlx
8. čkčil̃m̩ñstñ, čkčil̃m̩ñstxʷ, čkčil̃m̩ñsts, čkčil̃m̩ñstñ, čkčil̃m̩ñstp, čkčil̃m̩ñstsəlx
9. iskčil̃m̩ññ, askčil̃m̩ññ, skčil̃m̩ñs, skčil̃m̩ñt, skčil̃m̩ñtp, skčil̃m̩ñsəlx
10. isəčkčil̃m̩ññ, asəčkčil̃m̩ññ, səčkčil̃m̩ñs, səčkčil̃m̩ñt, səčkčil̃m̩ñtp, səčkčil̃m̩ñsəlx
11. ikskčil̃m̩ññ, akskčil̃m̩ññ, kskčil̃m̩ñʔs, kskčil̃m̩ñt, kskčil̃m̩ñtp, kskčil̃m̩ñʔsəlx
12. iksəčkčil̃m̩ññ, aksəčkčil̃m̩ññ, ksəčkčil̃m̩ñʔs, ksəčkčil̃m̩ñt, ksəčkčil̃m̩ñtp, ksəčkčil̃m̩ñʔsəlx
13. iskčil̃m̩ñ, askčil̃m̩ñ, skčil̃m̩ñs, skčil̃m̩ñtət, skčil̃m̩ñp, skčil̃m̩ñsəlx
14. isəčkčil̃m̩ñ, asəčkčil̃m̩ñ, səčkčil̃m̩ñs, səčkčil̃m̩ñtət, səčkčil̃m̩ñp, səčkčil̃m̩ñsəlx
15. ikskčil̃m̩ñ, akskčil̃m̩ñ, kskčil̃m̩ñs, kskčil̃m̩ñtət, kskčil̃m̩ñp, kskčil̃m̩ñsəlx
16. iksəčkčil̃m̩ñ, aksəčkčil̃m̩ñ, ksəčkčil̃m̩ñs, ksəčkčil̃m̩ñtət, ksəčkčil̃m̩ñp, ksəčkčil̃m̩ñsəlx
17. isčkčil̃, asčkčil̃, sčkčil̃s, sčkčil̃tət, sčkčil̃m̩ñp, sčkčil̃səlx
18. iksčkčil̃, aksčkčil̃, ksčkčil̃s, ksčkčil̃tət, ksčkčil̃m̩ñp, ksčkčil̃səlx
sʔaʔúms:
1. čtiʔaqʷt iʔ sšʷlixkñ ixíʔ mi sič kčil̃m̩s iʔ tíwčaʔ. (Bucks fight with each other so that they can breed with the does.)
2. aláʔ iʔ ñm̩kʷápaʔst čkčil̃m̩ñsts ʔʔat iʔ smuñčxñ. (Here the stud breeds all the mares.)
3. way tiʔ kʷ čtxət̩mist čñ kčil̃m̩ñts iʔ sq̩l̩q̩tmixʷ. (You better be careful those men might do something to you.)
28. ʔair̩ñwixʷ- push each other
sñʔasim̩w̩s: ʔr̩ʔair̩ñwixʷ
skʷl̩st̩iñ: ʔair̩ñwixʷəxʷ (affirmative singular); lut aksʔair̩ñwixʷ (neg. singular); ʔair̩ñwixʷwi (affirmative plural); lut ksʔair̩ñwixʷñp (neg. plural)
skl̩ʔiʔsts
1. kñ ʔair̩ñwixʷ, kʷ ʔair̩ñwixʷ, ʔair̩ñwixʷ, kʷu ʔair̩ñwixʷ, p ʔair̩ñwixʷ, ʔair̩ñwixʷəlx

2. kñ čýarmńwixʷ, kʷ čýarmńwixʷ, čýarmńwixʷ, kʷu čýarmńwixʷ, p čýarmńwixʷ, čýarmńwixʷəlɪx
3. kñ sýarmńwixʷəxʷ, kʷ sýarmńwixʷəxʷ, sýarmńwixʷəxʷ, kʷu sýarmńwixʷəxʷ, p sýarmńwixʷəxʷ, sýarmńwixʷəxʷəlɪx
4. kñ səčýarmńwixʷəxʷ, kʷ səčýarmńwixʷəxʷ, səčýarmńwixʷəxʷ, kʷu səčýarmńwixʷəxʷ, p səčýarmńwixʷəxʷ, səčýarmńwixʷəxʷəlɪx
5. kñ ksýarmńwixʷaʔx, kʷ sýarmńwixʷaʔx, ksýarmńwixʷaʔx, kʷu ksýarmńwixʷaʔx, p sýarmńwixʷaʔx, ksýarmńwixʷaʔxəlɪx
6. kñ ksəčýarmńwixʷaʔx, kʷ səčýarmńwixʷaʔx, ksəčýarmńwixʷaʔx, kʷu ksəčýarmńwixʷaʔx, p səčýarmńwixʷaʔx, ksəčýarmńwixʷaʔxəlɪx
7. isýarmńwixʷ, asýarmńwixʷ, sýarmńwixʷs, sýarmńwixʷtət, sýarmńwixʷm̩p, sýarmńwixʷsəlɪx
8. isəčýarmńwixʷ, asəčýarmńwixʷ, səčýarmńwixʷs, səčýarmńwixʷtət, səčýarmńwixʷm̩p, səčýarmńwixʷsəlɪx
9. iksýarmńwixʷ, aksýarmńwixʷ, ksýarmńwixʷs, ksýarmńwixʷtət, ksýarmńwixʷm̩p, ksýarmńwixʷsəlɪx
10. iksəčýarmńwixʷ, aksəčýarmńwixʷ, ksəčýarmńwixʷs, ksəčýarmńwixʷtət, ksəčýarmńwixʷm̩p, ksəčýarmńwixʷsəlɪx
11. isčýarmńwixʷ, asčýarmńwixʷ, sčýarmńwixʷs, sčýarmńwixʷtət, sčýarmńwixʷm̩p, sčýarmńwixʷsəlɪx
12. iksčýarmńwixʷ, aksčýarmńwixʷ, ksčýarmńwixʷs, ksčýarmńwixʷtət, ksčýarmńwixʷm̩p, ksčýarmńwixʷsəlɪx
sʔaʔúms:
1. iʔ sʰʷliɪkñ iʔ t ǵʷmǵʷmqins kaʔ čtiyáqʷtəlx ýarmńwixʷ čəǵnɪwixʷ laʔkiñ iʔ misʰʷúpt yalt. (The bucks knock their antlers together and push back and forth until the weaker buck runs away.)
2. iʔ spəplal čýýarmńwixʷəlɪx ʔa čwəktwixʷ. (Boys will push each other when they see each other.)
3. lut xʷuý iñpúyɪxñ, húmaʔ kʷu yirmínt . (My car won't start, please give me a push.)
29. čəǵnɪwixʷ - hit each other / bump into each other
sñʔasímíwís: čəǵčəǵnɪwixʷ
skʷlɪstíñ: čəǵnɪwixʷəxʷ (affirmative singular); lut aksčəǵnɪwixʷ (neg. singular); čəǵnɪwixʷwi (affirmative plural); lut kscəǵnɪwixʷm̩p (neg. plural)
sklʔiýsts
1. kñ čəǵnɪwixʷ, kʷ čəǵnɪwixʷ, čəǵnɪwixʷ, kʷu čəǵnɪwixʷ, p čəǵnɪwixʷ, čəǵnɪwixʷəlɪx
2. kñ ččəǵnɪwixʷ, kʷ ččəǵnɪwixʷ, ččəǵnɪwixʷ, kʷu ččəǵnɪwixʷ, p ččəǵnɪwixʷ, ččəǵnɪwixʷəlɪx
3. kñ sčəǵnɪwixʷəxʷ, kʷ sčəǵnɪwixʷəxʷ, sčəǵnɪwixʷəxʷ, kʷu sčəǵnɪwixʷəxʷ, p sčəǵnɪwixʷəxʷ, sčəǵnɪwixʷəxʷəlɪx
4. kñ səččəǵnɪwixʷəxʷ, kʷ səččəǵnɪwixʷəxʷ, səččəǵnɪwixʷəxʷ, kʷu səččəǵnɪwixʷəxʷ, p səččəǵnɪwixʷəxʷ, səččəǵnɪwixʷəxʷəlɪx
5. kñ kscəǵnɪwixʷaʔx, kʷ sčəǵnɪwixʷaʔx, kscəǵnɪwixʷaʔx, kʷu kscəǵnɪwixʷaʔx, p sčəǵnɪwixʷaʔx, kscəǵnɪwixʷaʔxəlɪx
6. kñ ksəččəǵnɪwixʷaʔx, kʷ səččəǵnɪwixʷaʔx, ksəččəǵnɪwixʷaʔx, kʷu ksəččəǵnɪwixʷaʔx, p səččəǵnɪwixʷaʔx, ksəččəǵnɪwixʷaʔxəlɪx
7. isčəǵnɪwixʷ, asčəǵnɪwixʷ, sčəǵnɪwixʷs, sčəǵnɪwixʷtət, sčəǵnɪwixʷm̩p, sčəǵnɪwixʷsəlɪx
8. isəččəǵnɪwixʷ, asəččəǵnɪwixʷ, səččəǵnɪwixʷs, səččəǵnɪwixʷtət, səččəǵnɪwixʷm̩p, səččəǵnɪwixʷsəlɪx
9. iksčəǵnɪwixʷ, aksčəǵnɪwixʷ, kscəǵnɪwixʷs, kscəǵnɪwixʷtət, kscəǵnɪwixʷm̩p, kscəǵnɪwixʷsəlɪx
10. iksəččəǵnɪwixʷ, aksəččəǵnɪwixʷ, ksəččəǵnɪwixʷs, ksəččəǵnɪwixʷtət, ksəččəǵnɪwixʷm̩p, ksəččəǵnɪwixʷsəlɪx
11. isččəǵnɪwixʷ, asččəǵnɪwixʷ, sččəǵnɪwixʷs, sččəǵnɪwixʷtət, sččəǵnɪwixʷm̩p, sččəǵnɪwixʷsəlɪx
12. iksččəǵnɪwixʷ, aksččəǵnɪwixʷ, ksččəǵnɪwixʷs, ksččəǵnɪwixʷtət, ksččəǵnɪwixʷm̩p, ksččəǵnɪwixʷsəlɪx
sʔaʔúms:
1. iʔ sʰʷliɪkñ iʔ t ǵʷmǵʷmqins kaʔ čtiyáqʷtəlx ýarmńwixʷ čəǵnɪwixʷ laʔkiñ iʔ misʰʷúpt yalt. (The bucks knock their antlers together and push back and forth until the weaker buck runs away.)
2. iʔ pipúyɪxəñ čəǵčəǵnɪwixʷ uʔ xʷʔit ʔa čtʰʷaýǵqñ. (The cars collide into each other and a whole bunch would pile up.)

3. čtxæt̪m̪stx č̪m̪ č̪q̪nt̪sis mi k̪w̪ ʰnúm̪t̪. (Be careful or you'll get hit and you'll get hurt.)
30. x̪w̪ax̪w̪ík̪w̪ít̪x̪n̪ - big antlers
s̪n̪ʔas̪ím̪íw̪s:
s̪ʔaʔúw̪s:
1. iʔ mis sílx̪w̪aʔ iʔ mis k̪w̪č̪k̪w̪ač̪t̪ iʔ x̪w̪ax̪w̪ík̪w̪ít̪x̪n̪ ixiʔ mi č̪k̪l̪əq̪íx̪inaʔsts iʔ tíw̪t̪caʔ. (The strongest and healthiest bucks with big antlers breed most of the does.)
2. iʔ x̪w̪ax̪w̪ík̪w̪ít̪x̪n̪ iʔ q̪w̪m̪q̪m̪q̪iñs t̪ stx̪w̪ʔit mat̪ k̪w̪ ʔup̪n̪k̪st̪ k̪s̪c̪als iʔ q̪w̪m̪q̪iñs. (The old bucks has a lot of points maybe up to ten points.)
3. iʔ q̪w̪m̪q̪iñs t̪ staq̪w̪t̪əq̪w̪ts ut̪ n̪ʔast̪ ʔa c̪qaq̪č̪íx̪ iʔ x̪w̪ax̪w̪ík̪w̪ít̪x̪n̪ č̪yax̪w̪ílx̪k̪n̪. (The old bucks horns are so huge and heavy when he trots his head is lowered.)
31. wik̪w̪ít̪r̪n̪ - hide children
s̪n̪ʔas̪ím̪íw̪s: wək̪w̪wik̪w̪ít̪r̪n̪
sk̪w̪íst̪it̪n̪: k̪x̪il̪ / k̪x̪ilm̪n̪t̪ (affirmative singular); lut̪ aks̪k̪x̪il̪m̪ / lut̪ aks̪k̪x̪ilm̪n̪m̪ (neg. singular); k̪x̪íx̪íłwi / k̪x̪ilm̪n̪t̪ (affirmative plural); lut̪ k̪sk̪x̪íx̪il̪m̪p̪ / lut̪ k̪sk̪x̪ilm̪n̪t̪p̪ (neg. plural)
sk̪ł̪ʔiʔyst̪s
1. k̪n̪ wik̪w̪ít̪r̪n̪, k̪w̪ wik̪w̪ít̪r̪n̪, wik̪w̪ít̪r̪n̪, k̪w̪u wik̪w̪ít̪r̪n̪, p̪ wik̪w̪ít̪r̪n̪, wik̪w̪ít̪r̪n̪əłx̪
2. k̪n̪ č̪wik̪w̪ít̪r̪n̪, k̪w̪ č̪wik̪w̪ít̪r̪n̪, č̪wik̪w̪ít̪r̪n̪, k̪w̪u č̪wik̪w̪ít̪r̪n̪, p̪ č̪wik̪w̪ít̪r̪n̪, č̪wik̪w̪ít̪r̪n̪əłx̪
3. k̪n̪ swik̪w̪ít̪x̪, k̪w̪ swik̪w̪ít̪x̪, swik̪w̪ít̪x̪, k̪w̪u swik̪w̪ít̪x̪, p̪ swik̪w̪ít̪x̪, swik̪w̪ít̪x̪əłx̪
4. k̪n̪ səč̪wik̪w̪ít̪x̪, k̪w̪ səč̪wik̪w̪ít̪x̪, səč̪wik̪w̪ít̪x̪, k̪w̪u səč̪wik̪w̪ít̪x̪, p̪ səč̪wik̪w̪ít̪x̪, səč̪wik̪w̪ít̪x̪əłx̪
5. k̪n̪ k̪swik̪w̪ít̪aʔx̪, k̪w̪ swik̪w̪ít̪aʔx̪, k̪swik̪w̪ít̪aʔx̪, k̪w̪u k̪swik̪w̪ít̪aʔx̪, p̪ swik̪w̪ít̪aʔx̪, k̪swik̪w̪ít̪aʔx̪əłx̪
6. k̪n̪ k̪səč̪wik̪w̪ít̪aʔx̪, k̪w̪ səč̪wík̪w̪ít̪aʔx̪, k̪səč̪wík̪w̪ít̪aʔx̪, k̪w̪u k̪səč̪wík̪w̪ít̪aʔx̪, p̪ səč̪wík̪w̪ít̪aʔx̪, k̪səč̪wík̪w̪ít̪aʔx̪əłx̪
7. wik̪w̪ít̪r̪n̪, wik̪w̪ít̪r̪n̪t̪x̪w̪, wik̪w̪ít̪s, wik̪w̪ít̪r̪n̪t̪m̪, wik̪w̪ít̪r̪n̪t̪p̪, wik̪w̪ít̪səłx̪
8. č̪wik̪w̪ít̪st̪n̪, č̪wik̪w̪ít̪st̪x̪w̪, č̪wik̪w̪ít̪st̪s, č̪wik̪w̪ít̪st̪m̪, č̪wik̪w̪ít̪st̪p̪, č̪wik̪w̪ít̪st̪səłx̪
9. iswík̪w̪ít̪r̪n̪, aswík̪w̪ít̪r̪n̪, swik̪w̪ít̪s, swik̪w̪ít̪r̪n̪t̪m̪, swik̪w̪ít̪r̪n̪t̪p̪, swik̪w̪ít̪səłx̪
10. isəč̪wík̪w̪ít̪r̪n̪, asəč̪wík̪w̪ít̪r̪n̪, səč̪wik̪w̪ít̪s, səč̪wik̪w̪ít̪r̪n̪t̪m̪, səč̪wik̪w̪ít̪r̪n̪t̪p̪, səč̪wik̪w̪ít̪səłx̪
11. ikswík̪w̪ít̪r̪n̪, akswík̪w̪ít̪r̪n̪, k̪swik̪w̪ít̪iʔs, k̪swik̪w̪ít̪r̪n̪t̪m̪, k̪swik̪w̪ít̪r̪n̪t̪p̪, k̪swik̪w̪ít̪iʔsəłx̪
12. iksəč̪wík̪w̪ít̪r̪n̪, aksəč̪wík̪w̪ít̪r̪n̪, k̪səč̪wík̪w̪ít̪iʔs, k̪səč̪wik̪w̪ít̪r̪n̪t̪m̪, k̪səč̪wik̪w̪ít̪r̪n̪t̪p̪, k̪səč̪wík̪w̪ít̪iʔsəłx̪
13. iswík̪w̪ít̪r̪n̪, aswík̪w̪ít̪r̪n̪, swik̪w̪ít̪r̪n̪s, swik̪w̪ít̪r̪n̪t̪ət̪, swik̪w̪ít̪r̪n̪p̪, swik̪w̪ít̪r̪n̪səłx̪
14. isəč̪wík̪w̪ít̪r̪n̪, asəč̪wík̪w̪ít̪r̪n̪, səč̪wik̪w̪ít̪r̪n̪s, səč̪wik̪w̪ít̪r̪n̪t̪ət̪, səč̪wik̪w̪ít̪r̪n̪p̪, səč̪wik̪w̪ít̪r̪n̪səłx̪
15. ikswík̪w̪ít̪r̪n̪, akswík̪w̪ít̪r̪n̪, k̪swik̪w̪ít̪r̪n̪s, k̪swik̪w̪ít̪r̪n̪t̪ət̪, k̪swik̪w̪ít̪r̪n̪p̪, k̪swik̪w̪ít̪r̪n̪səłx̪
16. iksəč̪wík̪w̪ít̪r̪n̪, aksəč̪wík̪w̪ít̪r̪n̪, k̪səč̪wik̪w̪ít̪r̪n̪s, k̪səč̪wik̪w̪ít̪r̪n̪t̪ət̪, k̪səč̪wik̪w̪ít̪r̪n̪p̪, k̪səč̪wik̪w̪ít̪r̪n̪səłx̪
17. isč̪wík̪w̪ít̪, asč̪wík̪w̪ít̪, sč̪wik̪w̪ít̪s, sč̪wik̪w̪ít̪ət̪, sč̪wik̪w̪ít̪r̪n̪p̪, sč̪wik̪w̪ít̪səłx̪
18. iksč̪wík̪w̪ít̪, aksč̪wík̪w̪ít̪, ksč̪wik̪w̪ít̪s, ksč̪wik̪w̪ít̪ət̪, ksč̪wik̪w̪ít̪r̪n̪p̪, ksč̪wik̪w̪ít̪səłx̪
s̪ʔaʔúw̪s:
1. č̪wik̪w̪ít̪r̪n̪ iʔ tíw̪t̪caʔ ǀ aʔ č̪x̪ʔitiʔ ʔə k̪w̪íłw̪íʔíłt̪m̪. (Does hide their fawns during the first month after they are born.)
2. iʔ skək̪ʔákaʔ ʔa č̪k̪l̪əq̪íx̪q̪niłt̪r̪n̪ č̪wək̪w̪wik̪w̪ít̪r̪n̪. (When chickens brood they hide their eggs.)
3. iʔ s̪m̪ʔal̪t̪ č̪wik̪w̪ít̪r̪n̪, k̪w̪n̪x̪ásq̪t̪ mi sič̪ č̪x̪w̪uʔyst̪ k̪ł̪ s̪n̪ʔam̪n̪sq̪áxaʔt̪n̪. (Cows hide their calves for a few days before they bring them to the feeding grounds.)
32. k̪łəps̪ʔam̪ - to blink
s̪n̪ʔas̪ím̪íw̪s: k̪łəp̪ʔəps̪ʔam̪
sk̪w̪íst̪it̪n̪: k̪łəps̪m̪ʔax̪ (affirmative singular); lut̪ aks̪k̪łəps̪ʔam̪ (neg. singular); k̪łəp̪ʔəps̪m̪ʔaw̪i (affirmative plural); lut̪ k̪sk̪łəp̪ʔəps̪ʔam̪p̪ (neg. plural)

skʔiʔsts

1. kʰ ktəpsʁam, kʷ ktəpsʁam, ktəpsʁam, kʷu ktəptəpsʁam, p ktəptəpsʁam, ktəptəpsʁaməlx
2. kʰ čktəpsʁam, kʷ čktəpsʁam, čktəpsʁam, kʷu čktəptəpsʁam, p čktəptəpsʁam, čktəptəpsʁaməlx
3. kʰ sktəpsmʁax, kʷ sktəpsmʁax, sktəpsmʁax, kʷu sktəptəpsmʁax, p sktəptəpsmʁax, sktəptəpsmʁaxəlx
4. kʰ səčktəpsmʁax, kʷ səčktəpsmʁax, səčktəpsmʁax, kʷu səčktəptəpsmʁax, p səčktəptəpsmʁax, səčktəptəpsmʁaxəlx
5. kʰ ksktəpsmʁaxaʔx, kʷ sktəpsmʁaxaʔx, ksktəpsmʁaxaʔx, kʷu ksktəptəpsmʁaxaʔx, p sktəptəpsmʁaxaʔx, ksktəptəpsmʁaxaʔxəlx
6. kʰ ksəčktəpsmʁaxaʔx, kʷ səčktəpsmʁaxaʔx, ksəčktəpsmʁaxaʔx, kʷu ksəčktəptəpsmʁaxaʔx, p səčktəptəpsmʁaxaʔx, ksəčktəptəpsmʁaxaʔxəlx
7. iskʔəpsʁam, askʔəpsʁam, skʔəpsʁams, skʔəpsʁamtət, skʔəpsʁamʔ, skʔəpsʁamsəlx
8. isəčktəpsʁam, asəčktəpsʁam, səčktəpsʁams, səčktəpsʁamtət, səčktəpsʁamʔ, səčktəpsʁamsəlx
9. ikskʔəpsʁam, akskʔəpsʁam, kskʔəpsʁams, kskʔəpsʁamtət, kskʔəpsʁamʔ, kskʔəpsʁamsəlx
10. iksəčktəpsʁam, aksəčktəpsʁam, kəčskʔəpsʁams, ksəčktəpsʁamtət, ksəčktəpsʁamʔ, ksəčktəpsʁamsəlx
11. isčktəpʁas, asčktəpʁas, sčktəpʁasts, sčktəpʁastət, sčktəpʁasʔ, sčktəpʁastsəlx
12. iksčktəpʁas, aksčktəpʁas, ksčktəpʁasts, ksčktəpʁastət, ksčktəpʁasʔ, ksčktəpʁastsəlx

sʔaʔúms:

1. ʔiʔ ilíʔ ʔəqʷut, ʔílmíʔst lut iwá **ksktəpʁams**. (They lie quietly, not moving at all, not Even blinking.)
2. ʔa čqʷaxʷ iʔ xixwʔm ʔktəptəpsam ut čńćʁapsm. (When a girl flirts, she blinks her eyes and she winks too.)
3. čaʔkʷ lut kʷ ʔa ʔktəptəpsam ilíʔ ut kʷ kxwʔwʔus. (If you didn't blink, your eyes would dry up.)

33. ʔaʔúlaʔxʷm - graze / brouse

sʔaʔasímíws: ʔaʔʔaʔúlaʔxʷm

skʷístiʔn: ʔaʔúlaʔxʷəxʷ / ʔaʔúlaʔxʷnt (affirmative singular); lut aksʔaʔúlaʔxʷm (neg. singular); ʔaʔúlaʔxʷwi / ʔaʔúlaʔxʷnti (affirmative plural); lut ksʔaʔúlaʔxʷmʔ / lut ksʔaʔúlaʔxʷntp (neg. plural)

skʔiʔsts

1. kʰ ʔaʔúlaʔxʷm, kʷ ʔaʔúlaʔxʷm, ʔaʔúlaʔxʷm, kʷu ʔaʔúlaʔxʷm, p ʔaʔúlaʔxʷm, ʔaʔúlaʔxʷməlx
2. kʰ čʔaʔúlaʔxʷm, kʷ čʔaʔúlaʔxʷm, čʔaʔúlaʔxʷm, kʷu čʔaʔúlaʔxʷm, p čʔaʔúlaʔxʷm, čʔaʔúlaʔxʷməlx
3. kʰ sʔaʔúlaʔxʷəxʷ, kʷ sʔaʔúlaʔxʷəxʷ, sʔaʔúlaʔxʷəxʷ, kʷu sʔaʔúlaʔxʷəxʷ, p sʔaʔúlaʔxʷəxʷ, sʔaʔúlaʔxʷəxʷəlx
4. kʰ səčʔaʔúlaʔxʷəxʷ, kʷ səčʔaʔúlaʔxʷəxʷ, səčʔaʔúlaʔxʷəxʷ, kʷu səčʔaʔúlaʔxʷəxʷ, p səčʔaʔúlaʔxʷəxʷ, səčʔaʔúlaʔxʷəxʷəlx
5. kʰ ksʔaʔúlaʔxʷaʔx, kʷ sʔaʔúlaʔxʷaʔx, ksʔaʔúlaʔxʷaʔx, kʷu ksʔaʔúlaʔxʷaʔx, p sʔaʔúlaʔxʷaʔx, ksʔaʔúlaʔxʷaʔxəlx
6. kʰ ksəčʔaʔúlaʔxʷaʔx, kʷ səčʔaʔúlaʔxʷaʔx, ksəčʔaʔúlaʔxʷaʔx, kʷu ksəčʔaʔúlaʔxʷaʔx, p səčʔaʔúlaʔxʷaʔx, ksəčʔaʔúlaʔxʷaʔxəlx
7. ʔaʔúlaʔxʷn, ʔaʔúlaʔxʷntxʷ, ʔaʔúlaʔxʷs, ʔaʔúlaʔxʷntm, ʔaʔúlaʔxʷntp, ʔaʔúlaʔxʷsəlx
8. čʔaʔúlaʔxʷstn, čʔaʔúlaʔxʷstxʷ, čʔaʔúlaʔxʷsts, čʔaʔúlaʔxʷstrn, čʔaʔúlaʔxʷstp, čʔaʔúlaʔxʷstsəlx
9. isʔaʔúlaʔxʷm, asʔaʔúlaʔxʷm, sʔaʔúlaʔxʷs, sʔaʔúlaʔxʷntm, sʔaʔúlaʔxʷntp, sʔaʔúlaʔxʷsəlx
10. isəčʔaʔúlaʔxʷm, asəčʔaʔúlaʔxʷm, səčʔaʔúlaʔxʷs, səčʔaʔúlaʔxʷntm, səčʔaʔúlaʔxʷntp, səčʔaʔúlaʔxʷsəlx
11. iksʔaʔúlaʔxʷm, aksʔaʔúlaʔxʷm, ksʔaʔúlaʔxʷiʔs, ksʔaʔúlaʔxʷntm, ksʔaʔúlaʔxʷntp, ksʔaʔúlaʔxʷiʔsəlx
12. iksəčʔaʔúlaʔxʷm, aksəčʔaʔúlaʔxʷm, ksəčʔaʔúlaʔxʷiʔs, ksəčʔaʔúlaʔxʷntm, ksəčʔaʔúlaʔxʷntp, ksəčʔaʔúlaʔxʷiʔsəlx
13. isʔaʔúlaʔxʷm, asʔaʔúlaʔxʷm, sʔaʔúlaʔxʷms, sʔaʔúlaʔxʷmtət, sʔaʔúlaʔxʷmʔ, sʔaʔúlaʔxʷmsəlx
14. isəčʔaʔúlaʔxʷm, asəčʔaʔúlaʔxʷm, səčʔaʔúlaʔxʷms, səčʔaʔúlaʔxʷmtət, səčʔaʔúlaʔxʷmʔ, səčʔaʔúlaʔxʷmsəlx
15. iksʔaʔúlaʔxʷm, aksʔaʔúlaʔxʷm, ksʔaʔúlaʔxʷms, ksʔaʔúlaʔxʷmtət, ksʔaʔúlaʔxʷmʔ, ksʔaʔúlaʔxʷmsəlx

16. iksəčfaľúlaŕx ^w m, aksəčfaľúlaŕx ^w m, ksəčfaľúlaŕx ^w m, ksəčfaľúlaŕx ^w mtət, ksəčfaľúlaŕx ^w mŕp, ksəčfaľúlaŕx ^w msəlx
17. isćfaľúlaŕx ^w , asćfaľúlaŕx ^w , sćfaľúlaŕx ^w s, sćfaľúlaŕx ^w tət, sćfaľúlaŕx ^w mŕp, sćfaľúlaŕx ^w səlx
18. iksćfaľúlaŕx ^w , aksćfaľúlaŕx ^w , ksćfaľúlaŕx ^w s, ksćfaľúlaŕx ^w tət, ksćfaľúlaŕx ^w mŕp, ksćfaľúlaŕx ^w səlx
sŕaŕúms:
1. ŕasíľ skaŕčiwš iŕ ľək ^w ľak ^w t ŕawtípiŕš iŕ turntšs ŕa čfaľúlaŕx^wm . (After a few weeks, fawns are able to follow their mothers to look for food.)
2. iklíŕ ħŕəpilx iŕ stmŕalt kíl ħš ^w íćlaŕx ^w tĥ ut ilíŕ ħtwist čfaľfaľúlaŕx^wm . (The cows went in the hay field and they're standing in there grazing.)
3. wikĥ iŕ yilík ^w lxkĥ čfaľúlaŕx^wm . (I saw the bighorn sheep grazing.)
34. ktaŕqxnám- to kick / kick at someone with the leg
sĥŕasímíwš: ktíŕtaŕqxnám
sk^wístiĥ: ktaŕqxnám / ktaŕqxnáťk ^w (affirmative singular); lut aksktaŕqxnám (neg. singular); ktaŕqxnámíwi / ktaŕqxnáťk ^w í (affirmative plural); lut ksktaŕqxnámŕp / lut ksktaŕqxnáťp (neg. plural)
skłŕiŕyšts
1. kĥ ktaŕqxnám, k ^w ktaŕqxnám, ktaŕqxnám, k ^w u ktaŕqxnám, p ktaŕqxnám, ktaŕqxnáməlx
2. kĥ čktaŕqxnám, k ^w čktaŕqxnám, čktaŕqxnám, k ^w u čktaŕqxnám, p čktaŕqxnám, čktaŕqxnáməlx
3. kĥ sktaŕqxnám, k ^w sktaŕqxnám, sktaŕqxnám, k ^w u sktaŕqxnám, p sktaŕqxnám, sktaŕqxnáməlx
4. kĥ səčktaŕqxnám, k ^w səčktaŕqxnám, səčktaŕqxnám, k ^w u səčktaŕqxnám, p səčktaŕqxnám, səčktaŕqxnáməlx
5. kĥ ksktaŕqxnámŕx, k ^w sktaŕqxnámŕx, ksktaŕqxnámŕx, k ^w u ksktaŕqxnámŕx, p sktaŕqxnámŕx, ksktaŕqxnámŕxəlx
6. kĥ ksktaŕqxnámŕx, k ^w sktaŕqxnámŕx, ksktaŕqxnámŕx, k ^w u ksktaŕqxnámŕx, p sktaŕqxnámŕx, ksktaŕqxnámŕxəlx
7. ktaŕqxnáťiĥ, ktaŕqxnáťix ^w , ktaŕqxnáťis, ktaŕqxnáťim, ktaŕqxnáťip, ktaŕqxnáťisəlx
8. čktaŕqxnáťiĥ, čktaŕqxnáťix ^w , čktaŕqxnáťis, čktaŕqxnáťim, čktaŕqxnáťip, čktaŕqxnáťisəlx
9. isktaŕqxnám, asktaŕqxnám, sktaŕqxnáťis, sktaŕqxnáťim, sktaŕqxnáťip, sktaŕqxnáťisəlx
10. isəčktaŕqxnám, asəčktaŕqxnám, səčktaŕqxnáťis, səčktaŕqxnáťim, səčktaŕqxnáťip, səčktaŕqxnáťisəlx
11. iksktaŕqxnám, aksktaŕqxnám, ksktaŕqxnáťis, ksktaŕqxnáťim, ksktaŕqxnáťip, ksktaŕqxnáťisəlx
12. iksəčktaŕqxnám, aksəčktaŕqxnám, ksəčktaŕqxnáťis, ksəčktaŕqxnáťim, ksəčktaŕqxnáťip, ksəčktaŕqxnáťisəlx
13. isktaŕqxnám, asktaŕqxnám, sktaŕqxnámš, sktaŕqxnámštət, sktaŕqxnámŕp, sktaŕqxnámšəlx
14. isəčktaŕqxnám, asəčktaŕqxnám, səčktaŕqxnámš, səčktaŕqxnámštət, səčktaŕqxnámŕp, səčktaŕqxnámšəlx
15. iksktaŕqxnám, aksktaŕqxnám, ksktaŕqxnámš, ksktaŕqxnámštət, ksktaŕqxnámŕp, ksktaŕqxnámšəlx
16. iksəčktaŕqxnám, aksəčktaŕqxnám, ksəčktaŕqxnámš, ksəčktaŕqxnámštət, ksəčktaŕqxnámŕp, ksəčktaŕqxnámšəlx
17. isčktáŕqxn, asčktáŕqxn, sčktáŕqxnš, sčktáŕqxnštət, sčktáŕqxnŕp, sčktáŕqxnšəlx
18. iksčktáŕqxn, aksčktáŕqxn, ksčktáŕqxnš, ksčktáŕqxnštət, ksčktáŕqxnŕp, ksčktáŕqxnšəlx
sŕaŕúms:
1. Í sčaŕáq ^w kmax čŕičəčkĥ iŕ ľək ^w ľak ^w t, člaŕpmĥčút, čktaŕqxnám , čkíklnwix ^w əlx. (Fawns play a lot during the summer. They jump and kick up their hind legs and they chase one another.)
2. ĥšćiĥ iŕ tš ^w aq ^w ĥktĥ ixíŕ skłŕtaŕqxnámš . (The music sounded so good he started to kick his legs around.)
3. čaŕk ^w qsímkĥtš ^w aĥkəkwáŕaŕ ixíŕ stŕqxnámš . (If you should tickle your dogs belly he would start to kick his foot.)
35. ľəštwilx- become fast
sĥŕasímíwš: ľəšľəštwilx

<p>skʷístiħ: ʎǣxtwílxǣx / ʎǣxtwílxmǣnt (affirmative singular); lut aksʎǣxtwílx / lut aksʎǣxtwílxmǣnǣ (neg. singular); ʎǣxtwílxwi / ʎǣxtwílxmǣnt (affirmative plural); lut ksʎǣxtwílxǣp / lut ksʎǣxtwílxmǣntp (neg. plural)</p>
<p>skǣʎíyǣsts</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kǣ ʎǣxtwílx, kʷ ʎǣxtwílx, ʎǣxtwílx, kʷu ʎǣxtwílx, p ʎǣxtwílx, ʎǣxtwílxǣlx 2. kǣ čʎǣxtwílx, kʷ čʎǣxtwílx, čʎǣxtwílx, kʷu čʎǣxtwílx, p čʎǣxtwílx, čʎǣxtwílxǣlx 3. kǣ sʎǣxtwílxǣx, kʷ sʎǣxtwílxǣx, sʎǣxtwílxǣx, kʷu sʎǣxtwílxǣx, p sʎǣxtwílxǣx, sʎǣxtwílxǣlxǣlx 4. kǣ sǣčʎǣxtwílxǣx, kʷ sǣčʎǣxtwílxǣx, sǣčʎǣxtwílxǣx, kʷu sǣčʎǣxtwílxǣx, p sǣčʎǣxtwílxǣx, sǣčʎǣxtwílxǣlxǣlx 5. kǣ ksʎǣxtwílxǣx, kʷ sʎǣxtwílxǣx, ksʎǣxtwílxǣx, kʷu ksʎǣxtwílxǣx, p sʎǣxtwílxǣx, ksʎǣxtwílxǣlxǣlx 6. kǣ ksǣčʎǣxtwílxǣx, kʷ sǣčʎǣxtwílxǣx, ksǣčʎǣxtwílxǣx, kʷu ksǣčʎǣxtwílxǣx, p sǣčʎǣxtwílxǣx, ksǣčʎǣxtwílxǣlxǣlx 7. ʎǣxtwílxmǣnǣ, ʎǣxtwílxmǣntxʷ, ʎǣxtwílxmǣns, ʎǣxtwílxmǣntǣ, ʎǣxtwílxmǣntp, ʎǣxtwílxmǣnsǣlx 8. čʎǣxtwílxmǣntǣ, čʎǣxtwílxmǣntxʷ, čʎǣxtwílxmǣnts, čʎǣxtwílxmǣntǣ, čʎǣxtwílxmǣntp, čʎǣxtwílxmǣntsǣlx 9. isʎǣxtwílxmǣnǣ, asʎǣxtwílxmǣnǣ, sʎǣxtwílxmǣntxʷ, sʎǣxtwílxmǣns, sʎǣxtwílxmǣntǣ, sʎǣxtwílxmǣntp, sʎǣxtwílxmǣnsǣlx 10. isǣčʎǣxtwílxmǣnǣ, asǣčʎǣxtwílxmǣnǣ, sǣčʎǣxtwílxmǣntxʷ, sǣčʎǣxtwílxmǣns, sǣčʎǣxtwílxmǣntǣ, sǣčʎǣxtwílxmǣntp, sǣčʎǣxtwílxmǣnsǣlx 11. iksʎǣxtwílxmǣnǣ, aksʎǣxtwílxmǣnǣ, ksʎǣxtwílxmǣntxʷ, ksʎǣxtwílxmǣntǣ, ksʎǣxtwílxmǣntp, ksʎǣxtwílxmǣnsǣlx 12. iksǣčʎǣxtwílxmǣnǣ, aksǣčʎǣxtwílxmǣnǣ, ksǣčʎǣxtwílxmǣntxʷ, ksǣčʎǣxtwílxmǣntǣ, ksǣčʎǣxtwílxmǣntp, ksǣčʎǣxtwílxmǣnsǣlx 13. isʎǣxtwílxmǣnǣ, asʎǣxtwílxmǣnǣ, sʎǣxtwílxmǣns, sʎǣxtwílxmǣntǣ, sʎǣxtwílxmǣnp, sʎǣxtwílxmǣnsǣlx 14. isǣčʎǣxtwílxmǣnǣ, asǣčʎǣxtwílxmǣnǣ, sǣčʎǣxtwílxmǣns, sǣčʎǣxtwílxmǣntǣ, sǣčʎǣxtwílxmǣnp, sǣčʎǣxtwílxmǣnsǣlx 15. iksʎǣxtwílxmǣnǣ, aksʎǣxtwílxmǣnǣ, ksʎǣxtwílxmǣns, ksʎǣxtwílxmǣntǣ, ksʎǣxtwílxmǣnp, ksʎǣxtwílxmǣnsǣlx 16. iksǣčʎǣxtwílxmǣnǣ, aksǣčʎǣxtwílxmǣnǣ, ksǣčʎǣxtwílxmǣns, ksǣčʎǣxtwílxmǣntǣ, ksǣčʎǣxtwílxmǣnp, ksǣčʎǣxtwílxmǣnsǣlx 17. isčʎǣxtwílx, asčʎǣxtwílx, sčʎǣxtwílx, sčʎǣxtwílxǣlx, sčʎǣxtwílxǣlx, sčʎǣxtwílxǣlx 18. iksčʎǣxtwílx, aksčʎǣxtwílx, ksčʎǣxtwílx, ksčʎǣxtwílxǣlx, ksčʎǣxtwílxǣlx, ksčʎǣxtwílxǣlx
<p>sʎǣʎǣmǣns:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ʎǣ čʎǣčǣkǣnǣ iʎ ʎǣkʷʎǣkʷt itǣiʎ uʎ kʷǣčʎǣǣčʎǣwílxǣlx ʎǣxtwílxǣlx. (This playing helps the fawns to get strong and learn to move quickly.) 2. kǣ xʷuý kǣ ģǣčkntǣ, xʷʎit iʎ kǣkʷakʷíłtǣnǣ nǣkxǣnǣ? kǣ kǣmut Ĩ naqs kiʎ xʷsʎap nǣčǣǣp ʎǣxtwílx uʎ kǣ tǣǣsǣls. (I went to a playground with lots of rides, my goodness I got on one of them and it took off getting faster and faster and I was getting sick.) 3. kʷu kǣčǣwǣwt uʎ kʷu qǣlt, kʷu ʎǣ sǣxʷtilx ilǣiʎ kiʎ kʷu ʎǣxtwílx, xʷúǣntǣiʎ kʷu ssʎasǣátx. (We had a hard time going up. When we got to the top, we started to go down. We got faster and faster, so it was like we were falling.)
<p>36. xʷǣʎǣwílx- become many</p>
<p>sǣʎǣsǣmǣwílx: xʷǣʎǣxʷǣʎǣwílx</p>
<p>sʎǣʎǣmǣns:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. iʎ tǣwǣčǣ? naʎǣ ʎǣkʷʎǣkʷt čʎǣłluʎs uʎ čxʷǣʎǣwílxǣlx uʎ tǣiʎ tuʎ. (During this time, a doe will join other does to make a larger herds of does with fawns.) 2. nǣčǣǣp sčxʷǣʎǣwílxǣlx iʎ sqǣlxʷ. (There is getting more and more people.) 3. iwǣ kʷu čǣłqǣwǣsrǣn uʎ wǣy tǣiʎ xʷǣʎǣwílx iʎ sǣłǣwílx. (Even though we pull them, there gets to be more and more weeds.)
<p>37. qʷǣʎǣqʷǣúč- get fat</p>
<p>snǣnaqsts: qʷǣʎǣuč</p>

<p>skʷistiñ: qʷʷuɕx (affirmative singular); lut aksqʷʷúɕ (neg. singular); qʷʷaʷqʷʷúɕwi (affirmative plural); lut ksqʷʷaʷqʷʷúɕm̥p (neg. plural)</p>
<p>skʷiʷiʷsts</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kñ qʷʷuɕ, kʷ qʷʷuɕ, qʷʷuɕ, kʷu qʷʷuɕ, p qʷʷuɕ, qʷʷuɕx 2. kñ čqʷʷuɕ, kʷ čqʷʷuɕ, čqʷʷuɕ, kʷu čqʷʷaʷqʷʷúɕ, p čqʷʷaʷqʷʷúɕ, čqʷʷaʷqʷʷúɕx 3. kñ sqʷʷuɕx, kʷ sqʷʷuɕx, sqʷʷuɕx, kʷu sqʷʷaʷqʷʷúɕx, p sqʷʷaʷqʷʷúɕx, sqʷʷaʷqʷʷúɕxəlx 4. kñ səčqʷʷuɕx, kʷ səčqʷʷuɕx, səčqʷʷuɕx, kʷu səčqʷʷaʷqʷʷúɕx, p səčqʷʷaʷqʷʷúɕx, səčqʷʷaʷqʷʷúɕxəlx 5. kñ ksqʷʷúɕaʷx, kʷ sqʷʷúɕaʷx, ksqʷʷúɕaʷx, kʷu ksqʷʷaʷqʷʷúɕaʷx, p sqʷʷaʷqʷʷúɕaʷx, ksqʷʷaʷqʷʷúɕaʷxəlx 6. kñ ksəčqʷʷúɕaʷx, kʷ səčqʷʷúɕaʷx, ksəčqʷʷúɕaʷx, kʷu ksəčqʷʷaʷqʷʷúɕaʷx, p səčqʷʷaʷqʷʷúɕaʷx, ksəčqʷʷaʷqʷʷúɕaʷxəlx 7. isqʷʷúɕ, asqʷʷúɕ, sqʷʷuɕs, sqʷʷuɕtət, sqʷʷuɕm̥p, sqʷʷuɕsəlx 8. isəčqʷʷúɕ, asəčqʷʷúɕ, səčqʷʷuɕs, səčqʷʷuɕtət, səčqʷʷuɕm̥p, səčqʷʷuɕsəlx 9. iksqʷʷúɕ, aksqʷʷúɕ, ksqʷʷuɕs, ksqʷʷuɕtət, ksqʷʷuɕm̥p, ksqʷʷuɕsəlx 10. iksəčqʷʷúɕ, aksəčqʷʷúɕ, ksəčqʷʷuɕs, ksəčqʷʷuɕtət, ksəčqʷʷuɕm̥p, ksəčqʷʷuɕsəlx 11. isčqʷʷúɕ, asčqʷʷúɕ, sčqʷʷuɕs, sčqʷʷuɕtət, sčqʷʷuɕm̥p, sčqʷʷuɕsəlx 12. iksčqʷʷúɕ, aksčqʷʷúɕ, ksčqʷʷuɕs, ksčqʷʷuɕtət, ksčqʷʷuɕm̥p, ksčqʷʷuɕsəlx
<p>sʷaʷúms:</p>
<p>1. ixiʷ uʷ ʷast qʷʷaʷqʷʷúɕəlx áfiʷ kíkñ mi ʷistkñ. (It is an important time when the fawn must build up fat for the coming winter.)</p>
<p>2. kíkñ mi qʷʷaʷqʷʷúɕ iʷ sʷlaʷčínñ. (The deer are almost fattened up.)</p>
<p>3. iʷ səčm̥álaʷ kmax čafʷiʷiʷ uʷ čqəmnlwis sčxilx qʷʷaʷqʷʷúɕəlx. (The kids all they do is eat and lay around that's why they're getting obese.)</p>
<p>38. txəpikstñ- chew branches</p>
<p>sñʷasímíw: txəpxəpikstñ</p>
<p>skʷistiñ: txəpikstx / txəpikstñt (affirmative singular); lut akstxəpikst / lut akstxəpikstñ (neg. singular); txəpikstwi / txəpikstñt (affirmative plural); lut kstxəpikstñp / lut kstxəpikstñtp (neg. plural)</p>
<p>skʷiʷiʷsts</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kñ txəpikst, kʷ txəpikst, txəpikst, kʷu txəpikst, p txəpikst, txəpikstəlx 2. kñ čtxəpikst, kʷ čtxəpikst, čtxəpikst, kʷu čtxəpikst, p čtxəpikst, čtxəpikstəlx 3. kñ stxəpikstx, kʷ stxəpikstx, stxəpikstx, kʷu stxəpikstx, p stxəpikstx, stxəpikstxəlx 4. kñ səčtxəpikstx, kʷ səčtxəpikstx, səčtxəpikstx, kʷu səčtxəpikstx, p səčtxəpikstx, səčtxəpikstxəlx 5. kñ kstxəpikstaʷx, kʷ stxəpikstaʷx, kstxəpikstaʷx, kʷu kstxəpikstaʷx, p stxəpikstaʷx, kstxəpikstaʷxəlx 6. kñ ksəčtxəpikstaʷx, kʷ səčtxəpikstaʷx, ksəčtxəpikstaʷx, kʷu ksəčtxəpikstaʷx, p səčtxəpikstaʷx, ksəčtxəpikstaʷxəlx 7. txəpikstñ, txəpikstñtʷ, txəpiksts, txəpikstñtñ, txəpikstñtp, txəpikstsəlx 8. čtxəpikstñ, čtxəpikstñtʷ, čtxəpiksts, čtxəpikstñ, čtxəpikstp, čtxəpikstsəlx 9. istxəpikstñ, astxəpikstñ, stxəpiksts, stxəpikstñtñ, stxəpikstñtp, stxəpikstsəlx 10. isəčtxəpikstñ, asəčtxəpikstñ, səčtxəpiksts, səčtxəpikstñtñ, səčtxəpikstñtp, səčtxəpikstsəlx 11. ikstxəpikstñ, akstxəpikstñ, kstxəpikstiʷs, kstxəpikstñtñ, kstxəpikstñtp, kstxəpikstiʷsəlx 12. iksəčtxəpikstñ, aksəčtxəpikstñ, ksəčtxəpikstiʷs, ksəčtxəpikstñtñ, ksəčtxəpikstñtp, ksəčtxəpikstiʷsəlx 13. istxəpikstñ, astxəpikstñ, stxəpikstñs, stxəpikstñtət, stxəpikstñp, stxəpikstñsəlx 14. isəčtxəpikstñ, asəčtxəpikstñ, səčtxəpikstñs, səčtxəpikstñtət, səčtxəpikstñp, səčtxəpikstñsəlx 15. ikstxəpikstñ, akstxəpikstñ, kstxəpikstñs, kstxəpikstñtət, kstxəpikstñp, kstxəpikstñsəlx 16. iksəčtxəpikstñ, aksəčtxəpikstñ, ksəčtxəpikstñs, ksəčtxəpikstñtət, ksəčtxəpikstñp, ksəčtxəpikstñsəlx 17. isčtxəpikst, asčtxəpikst, sčtxəpiksts, sčtxəpikstət, sčtxəpikstñp, sčtxəpikstsəlx

18. iksčtəpikst, aksčtəpikst, ksčtəpiksts, ksčtəpikstət, ksčtəpikstmp, ksčtəpikstsəlx
sʔaʔúms:
1. ʔa čʔistkrm čtəpəpikstrm kaʔ čxwixwəlt itíʔ čwəxəwt t spýqatq, ut nixw iʔ kíʔlilxw itíʔ t kámaʔ tɪ aʔ ččícaɪ. (In the winter they live by eating the tips of branches, dried up berries, and Even the bark and needles from trees.)
2. aʔ kshčlúlaʔxw čmaʔaʔmístsəlx iʔ sʔaʔčinrm átiʔ čtəpəpiksts iʔ shčlúlaʔxw. (The orchardists don't like the deer to come in their orchards because they chew on their plantings.)
3. iʔ kʔíkʔxwnaʔ čtəpəpiksts iʔ skʔańtq. (Mice chew on plant leaves.)
39. nqʔstwiłx- become deep
snʔaslmíwš: nqʔəsqʔstwiłx
skʔístiń: nqʔstwiłxəx / nqʔstwiłxmńt (affirmative singular); lut aksnqʔstwiłx / lut aksnqʔstwiłxmnm (neg. singular); nqʔstwiłxwi / nqʔstwiłxmńt (affirmative plural); lut ksnqʔstwiłxmp / lut ksnqʔstwiłxmńtp (neg. plural)
skʔiʔysts
1. kn nqʔstwiłx, kʔ nqʔstwiłx, nqʔstwiłx, kʔu nqʔstwiłx, p nqʔstwiłx, nqʔstwiłxəlx
2. kn čnqʔstwiłx, kʔ čnqʔstwiłx, čnqʔstwiłx, kʔu čnqʔstwiłx, p čnqʔstwiłx, čnqʔstwiłxəlx
3. kn snqʔstwiłxəx, kʔ snqʔstwiłxəx, snqʔstwiłxəx, kʔu snqʔstwiłxəx, p snqʔstwiłxəx, snqʔstwiłxəxəlx
4. kn səčnqʔstwiłxəx, kʔ səčnqʔstwiłxəx, səčnqʔstwiłxəx, kʔu səčnqʔstwiłxəx, p səčnqʔstwiłxəx, səčnqʔstwiłxəxəlx
5. kn ksnqʔstwiłxaʔx, kʔ snqʔstwiłxaʔx, ksnqʔstwiłxaʔx, kʔu ksnqʔstwiłxaʔx, p snqʔstwiłxaʔx, ksnqʔstwiłxaʔxəlx
6. kn ksəčnqʔstwiłxaʔx, kʔ səčnqʔstwiłxaʔx, ksəčnqʔstwiłxaʔx, kʔu ksəčnqʔstwiłxaʔx, p səčnqʔstwiłxaʔx, ksəčnqʔstwiłxaʔxəlx
7. nqʔstwiłxmń, nqʔstwiłxmńtxw, nqʔstwiłxms, nqʔstwiłxmńtm, nqʔstwiłxmńtp, nqʔstwiłxmsəlx
8. čnqʔstwiłxmństń, čnqʔstwiłxmństxw, čnqʔstwiłxmństs, čnqʔstwiłxmństrm, čnqʔstwiłxmństp, čnqʔstwiłxmństsəlx
9. isnqʔstwiłxmnm, asnqʔstwiłxmnm, snqʔstwiłxms, snqʔstwiłxmńtm, snqʔstwiłxmńtp, snqʔstwiłxmsəlx
10. isəčnqʔstwiłxmnm, asəčnqʔstwiłxmnm, səčnqʔstwiłxms, səčnqʔstwiłxmńtm, səčnqʔstwiłxmńtp, səčnqʔstwiłxmsəlx
11. iksnqʔstwiłxmnm, aksnqʔstwiłxmnm, ksnqʔstwiłxmiʔs, ksnqʔstwiłxmńtm, ksnqʔstwiłxmńtp, ksnqʔstwiłxmiʔsəlx
12. iksəčnqʔstwiłxmnm, aksəčnqʔstwiłxmnm, ksəčnqʔstwiłxmiʔs, ksəčnqʔstwiłxmńtm, ksəčnqʔstwiłxmńtp, ksəčnqʔstwiłxmiʔsəlx
13. isnqʔstwiłx, asnqʔstwiłx, snqʔstwiłxs, snqʔstwiłxtət, snqʔstwiłxmp, snqʔstwiłxsəlx
14. isəčnqʔstwiłx, asəčnqʔstwiłx, səčnqʔstwiłxs, səčnqʔstwiłxtət, səčnqʔstwiłxmp, səčnqʔstwiłxsəlx
15. iksnqʔstwiłx, aksnqʔstwiłx, ksnqʔstwiłxs, ksnqʔstwiłxtət, ksnqʔstwiłxmp, ksnqʔstwiłxsəlx
16. iksəčnqʔstwiłx, aksəčnqʔstwiłx, ksəčnqʔstwiłxs, ksəčnqʔstwiłxtət, ksəčnqʔstwiłxmp, ksəčnqʔstwiłxsəlx
17. isčnqʔstwiłx, asčnqʔstwiłx, sčnqʔstwiłxs, sčnqʔstwiłxtət, sčnqʔstwiłxmp, sčnqʔstwiłxsəlx
18. iksčnqʔstwiłx, aksčnqʔstwiłx, ksčnqʔstwiłxs, ksčnqʔstwiłxtət, ksčnqʔstwiłxmp, ksčnqʔstwiłxsəlx
sʔaʔúms:
1. ixíʔ ut miyáʔ nqʔstwiłx iʔ smikʔt ut xəčt ʔə ksxwylwists, ilíʔ pútiʔ ksʔiń kʔaʔám ı nmiłtńsəlx. (Then, if the snow gets deep and it is hard to travel, there is still food close by their resting place.)
2. ʔa čqipčrm ut ʔaʔim iʔ smikʔt ixíʔ ut nqʔsqʔstkʔwiłx iʔ čwčwíxaʔ. (When its spring time the snow melts and the creeks get deep.)
3. ʔa čtqip iʔ saʔtítkʔw ixíʔ ut nqʔstkʔwiłx ut kłiknaʔ iʔ tmxwúlaʔxw. (When they dam up the river the water gets deep and it floods the land.)
40. nmíłtń- resting place
snʔaslmíwš: nməłmiłtń
sʔaʔúms:

1. ixí? uł miyál nq ^w stwiłx i? smik ^w t uł xačt łə ksx ^w ylwists, ilí? púti? ks?iń kła?ám í ńmiltńsəl̩x . (Then, if the snow gets deep and it is hard to travel, there is still food close by their resting place.)
2. ɤapná? i? sqilx ^w i? ńmiltńsəl̩x kłətəuq ^w sńkłk ^w il̩tń uł čmaý kłsnýaýáxa?tń. (Nowadays people's resting room will have soft chairs and maybe a TV to watch.)
3. łə čx ^w ylwis i? sqilx ^w čkańtíws kń kłlwakíń uł čq̄sápi? mi ka?kín čýɤap uł kłńmiltń ilí? kłčəčwíxa? kłńpulxtń, ksliḗ kłńwímiń. (When people traveled, they went by horseback, or wagon and it took a long time to get to where they wanted to go so their resting places had a creek, a camp spot, wood and a fire place.)

17. i? sx^wik^wm

s?u^ms

ńtix ^w ńt	take out of water
ktx ^w k ^w ap	cleaned off
fi ^x ńt	make holes
q ^w a?áńt	wring out
ńk ^w łińkńt	open (the belly)
čarńt	stretch
čak ^w mútya?ńt	pull by hand
křańtím / křańt	string up / lace
sńx ^w ik ^w mń	tanning rack
či?st	stop doing something
sčmqiń	brain
ń ^x waq ^w mń	grinder/blender
ńtrńpitk ^w	cloudy liquid
ńlyińkńt	poke / poke in belly
p?uk ^w	get soft
tsřap	get hard
ńpńiwsńt	fold (down the middle)
sřa?k ^w íca?	finished hide
řapńtím / řapńt / řapám	stitch
pul ^k ńt	roll / make a cylinder
yiták ^w	rotten
xlńtím / xlańt / xlań	chop
křqmnusńt	put things in fire
st?ik ^w	coals
křak ^w usń	pour in fire
ńčqańt	put in
sńpulmń	smoker
pu?uí	smoke
ktx ^w ańt	add
yáq ^w i?	rotten wood
lk ^w iłxst	take away
pulm	to smoke / to smudge

smýmaj

<p>čxʔit n̄tqitkʷn̄t asípiʔ í siw̄tkʷ, kʷn̄xasq̄t, t̄ə qalt lut ksxʷaʔásq̄ts, čn̄ ʔaslásq̄t. t̄ə ʃw̄xaw̄t misq̄sápiʔ k̄l čl̄kstasq̄t k̄m̄ nixʷ. naʃm̄t lut ksq̄sápiʔs. t̄ə q̄sápiʔ ut nʔađ. n̄tixkʷn̄txʷ ut ʔiđn̄txʷ iʔ nixʷtíčaʔs, yʃat iʔ sq̄ʷučt naʔt sliqʷ, ʃʷíl̄stxʷ. w̄yʃstixʷ ut ʔl̄km̄stixʷ iʔ tqil̄tk, ʔiđn̄txʷ ut yʃat iʔ spūm̄ts naʔt iʔ tk̄míčaʔs k̄txʷkʷap.</p> <p>ixiʔ ut fiʃʷn̄txʷ iʔ k̄tk̄am̄s. fiʃʷn̄t ut xlakək. ixiʔ mi sič čiw̄n̄txʷ í n̄čix t siw̄tkʷ. w̄yʃčiw̄n̄txʷ ut q̄ʷaʔánt. t̄ə w̄yʃq̄ʷaʔn̄tixʷ ixiʔ n̄kʷl̄iñk̄n̄t. čar̄n̄txʷ ut put ʃw̄aw̄. čakʷm̄utyʔn̄txʷ k̄m̄ kʃax̄n̄tixʷ í as̄n̄xʷíkʷm̄n̄. čačár̄n̄t ut put ʃw̄aw̄ mi sič čiʔstxʷ. ixiʔ ʔúr̄msəlx̄ n̄kʷl̄iñk̄m̄.</p> <p>sčm̄qin̄ iʔ s̄l̄aʔčín̄m̄ iʔ sčm̄qin̄s akskʷúl̄m̄n̄m̄. k̄m̄ iʔ st̄maʔl̄t, kʷukʷús t̄xʷ xiʔm̄ix st̄im̄ t sčm̄qin̄. n̄pus̄n̄txʷ. lut ksq̄əq̄sápiʔs tiʔ put n̄p̄yq̄itkʷ. n̄p̄tʃan̄t í n̄s̄isuʔx̄n̄ ut k̄l̄q̄ʷaʔánt. k̄m̄ k̄ʷul̄m̄n̄t an̄n̄xʷáđʷm̄n̄. ʃʷađʷn̄t put n̄tr̄m̄pitkʷ ixiʔ mi čičiʔstxʷ.</p> <p>n̄tqitkʷn̄txʷ asípiʔ put h̄rap. mi t̄n̄čkʷitkʷn̄txʷ, ixiʔ q̄ʷaʔn̄tixʷ. t̄ə w̄yʃq̄ʷaʔn̄tixʷ ut čačár̄n̄txʷ. kʃax̄ánt í as̄n̄xʷíkʷm̄n̄. k̄ʷul̄m̄n̄t an̄xʷíkʷm̄n̄. n̄lyiñk̄n̄txʷ. ʃast iʔ ksčar̄rs ut ʃw̄aw̄, čmaj p̄ʔukʷ. čmaj tsʃap. t̄ə tsʃap it̄iʔ t̄n̄tqitkʷn̄txʷ í sčm̄qin̄. tiʔʃiʃiʃstxʷ put p̄ʔukʷ mi sič čičiʔstxʷ.</p> <p>iʔ spūl̄m̄ n̄p̄n̄iws̄n̄t as̄paʔkʷíčaʔ í sn̄km̄ik̄n̄s mi wis̄x̄n̄. ut ʃap̄n̄tixʷ t ʔís̄l̄aʔt t̄l̄ s̄cuʔx̄án̄s ut k̄l̄ n̄k̄mil̄psts. pūl̄kʷn̄txʷ ut čn̄təʃʷíčaʔ, ʃap̄n̄tixʷ iʔ sk̄yʷut̄m̄s, k̄ʷul̄xt t k̄tyəʷtp̄alq̄sts, čaʔkʷ ʔas̄l̄ s̄cuʔx̄án̄ iʔ k̄swis̄x̄n̄s. w̄l̄w̄l̄im̄ t t̄kap, n̄pkʷan̄t iʔ čix̄ʷčəʃʷt ut mus čn̄k̄tiws̄ iʔ ksq̄ʷičts. sčəčákaʔ, mūlx, čq̄itp, sʔatqʷt̄p, qʷəqʷfiñ, yʃat ixiʔ ʃw̄xaw̄t ut yitákʷ. m̄čaʔn̄t ut əčm̄l̄m̄alkʷ, xl̄n̄tixʷ ut čəčámaʔt čm̄l̄m̄alkʷ, čxiʔ t an̄k̄l̄lx. k̄lq̄mn̄us̄n̄t í stʔikʷ ut ktəpəpinaʔ iʔ stʔikʷ. iʔ sčəčákaʔ, k̄l̄ t̄ađm̄kst k̄l̄ tim̄ iʔ sčəčákaʔ akskpəkʷús̄m̄.</p> <p>n̄čqan̄t iʔ t̄kap í ʔaýxʷút iʔ s̄n̄pūl̄m̄n̄. k̄l̄n̄x̄hip̄n̄t iʔ s̄n̄pūl̄m̄n̄. k̄l̄əxʷpañt iʔ sípiʔ í s̄n̄pūl̄m̄n̄. iʔ yəxʷtp̄alq̄sts čxiʔ í tqil̄tk̄s iʔ t̄kap. il̄iʔ puʔú k̄l̄ ʔup̄n̄kst s̄xlakək. ʃačn̄txʷ. k̄txʷan̄t t yáqʷiʔ iʔ čix̄ʷt í t̄kap. t̄xət̄n̄tixʷ lut ks̄wxʷaps ! čtxəstixʷ lut miyát ksčix̄čəʃts čn̄ wxʷap. Ikʷil̄xst t̄l̄ n̄pūl̄m̄n̄. ʃačʃačn̄txʷ haʔ put iʔ spuʔúls. nixʷ an̄x̄m̄iñk ut nixʷ akspúl̄m̄. ixiʔ ut kʷ ʔaʔkʷíčaʔ.</p>	<p>take out of water cleaned off make holes wring out; open; stretch pull by hand; string up; tanning rack; stop</p> <p>brain</p> <p>grinder/blender; cloudy liquid poke get soft; get hard</p> <p>fold; finished hide; stitch; roll</p> <p>rotten chop; put things on fire; coals; pour in fire put in; smoker smoke add; rotten wood take away to smoke</p>
--	---

s̄ns̄úxʷnaʔ sw̄t̄tiñ

1. kʷn̄xasq̄t aks̄n̄tq̄itkʷm̄n̄ t̄ə qalt asípiʔ ?
2. kʷn̄xasq̄t aks̄n̄tq̄itkʷm̄n̄ t̄ə ʃw̄xaw̄t asípiʔ ?
3. n̄tixkʷn̄txʷ asípiʔ ixiʔ ut əxkistxʷ ?
4. k̄aʔkiñ aks̄f̄ixʷm̄n̄ asípiʔ ?
5. í st̄im̄ aks̄čiw̄m̄n̄ asípiʔ ?
6. əxkistxʷ iʔ sípiʔ t̄ə wiʔsq̄ʷaʔn̄tixʷ ?
7. st̄im̄ aʔ čkistxʷ mi kʷ n̄kʷl̄iñk̄m̄n̄ t sípiʔ ?
8. st̄im̄ iʔ sčm̄qin̄s akskʷúl̄m̄n̄m̄ kʷ t̄ə xʷíkʷm̄n̄ ?
9. ʃast iʔ ksčar̄rs, ʃw̄aw̄ ut tsʃap iʔ sípiʔ, st̄im̄ aksčkistm̄ ?
10. čkiñ aks̄n̄p̄n̄iws̄m̄n̄ as̄paʔkʷíčaʔ t̄ akspúl̄m̄ ?
11. čkiñ iʔ k̄swis̄x̄n̄s iʔ k̄tyəʷtp̄alq̄sts akskʷúl̄x̄tr̄m̄ í sk̄yʷut̄m̄s iʔ sípiʔ ?
12. í st̄im̄ aksnpkʷám̄n̄ iʔ čix̄ʷčəʃʷt ?

13. tí stírn k^w taŕx^wŕyták^w ?
14. k^winx iŕ sčáčák^w? aksk^wpək^wusm̄ í ŕkap əkst^wik^w ?
15. k^winx sxlakək mi puŕúí iŕ síŕi? ixí uŕ řáčntx^w ?
16. səx^wkinx uŕ akstxətám̄ iŕ síŕi? tə puŕúí ?

aňčáwt swŕtiin̄

1. stírn iŕ nŕqitk^wntx^w t sklətəŕ? ? səx^wkinx uŕ nŕqitk^wntx^w ? maýxít.
2. stírn iŕ nŕixk^wntx^w t sklətəŕ? ? səx^wkinx uŕ nŕixk^wntx^w ? maýxít.
3. k^w tə čih̄n̄ t stiq^w, haŕ nix^w čitstx^w iŕ sŕ^wučt kŕn̄ čx^wilstx^w ? səx^wkinx ? səx^wkinx uŕ lut ? maýxít.
4. stírn iŕ ŕix^wntx^w t nəqspiŕntk ? səx^wkinx uŕ ŕix^wntx^w ? maýxít.
5. haŕ k^w nčixŕn̄ t siwŕk^w t spiŕsčift ? səx^wkinx ? səx^wkinx uŕ lut ?
6. haŕ k^w ŕ^waŕám̄ t stírn t sklətəŕ? ? səx^wkinx ? səx^wkinx uŕ lut ?
7. haŕ k^w čárm̄iŕst řapnát ? tək^wək^wřast ? səx^wkinx ? səx^wkinx uŕ lut ?
8. swit iŕ čarŕtms̄ astk^wmásqt t snk^wək^wŕač ? swit iŕ čarŕtx^w iŕ stk^wmasqts ? maýxít.
9. stírn iŕ křax^wntix^w t n^wspiŕntk ? səx^wkinx uŕ křax^wntix^w ? maýxít.
10. haŕ anəqsíl^w ksŕx^wík^wm̄n̄ ? səx^wkinx ? səx^wkinx uŕ lut ?
11. stírn aksčíŕstŕn̄ řapnát ? t spiŕntk ? maýxít.
12. haŕ sílx^wa? asčmqín̄ ? haŕ sílx^wa? iŕ sčmqiŕns̄ asxm̄nkáws ? maýxít.
13. haŕ k^wulm̄ntx^w aňňx^wáŕ^wm̄n̄ t sklətəŕ? ? səx^wkinx ? səx^wkinx uŕ lut ?
14. haŕ aňxást akskrám̄ í tík^wt tə čntŕpitk^w ? səx^wkinx ? səx^wkinx uŕ lut ?
15. swit iŕ nŕŕiŕnk^wntx^w t skək^wlax^w ? swit iŕ nŕŕiŕnk^wnts ? maýxít.
16. stírn iŕ puk^w í aňčít^w ? stírn iŕ třast ? maýxít.
17. stírn iŕ nŕn̄iws^wntx^w t n^wspiŕsčift ? səx^wkinx uŕ nŕn̄iws^wntx^w ? maýxít.
18. haŕ řap^wntix^w stírn t sklətəŕ? ? səx^wkinx ? səx^wkinx uŕ lut ?
19. stírn iŕ xŕntix^w t sčaŕáŕ^w ? səx^wkinx uŕ xŕntix^w ? maýxít.
20. t sklətəŕ?, stírn iŕ nčqŕntix^w í aňňčəqm̄in̄ ? maýxít.

skl?iysrñ t xilñ s?a?úms

A. čñqmiñ aksčkwú: wýstikw a? čñqmiñ.

ñlyiñkñ / ñlyiñkñt / ñlyiñkñ- to poke in the belly/side/verticle surface

	inčá	anwí	čñits	mnimftət	mnimfəmp	mnimftsəlx
intransitive past/present						
intransitive customary/ actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future/inceptive						
intransitive imperfect future						
intransitive affirm. commands	---		---			---
intransitive neg. commands	---		---			---
transitive past/present						
transitive customary/ actual						
transitive progressive						
transitive imperfect						
transitive future						
transitive imperfect future						
transitive affirm. commands	---		---			---
transitive negative commands	---		---			---
present durative / present perfect						
present durative / present perfect						
future durative						
future imperfect durative						
past perfect						
future perfect						

Č. swítitíh aksčk^wúí: ktətmčinx t mil^wčh nsəlxčih. nmýčimnt **asčqáy** kl nwyápixčh.

1. ha? k^w hlyihkrh t sípi? ? (kiw)

nwyápixčh:

2. uč aňxmíhk k^wu? akshlyihkrh ? (lut)

nwyápixčh:

3. ha? Sřamťíca? səčhlyihkx t snikťca? sípi?s ? (kíwa)

nwyápixčh:

4. ha? kh kshlyihka?x ta h?atnasqilx^wth ? (i? lúti?)

nwyápixčh:

5. ha? ilí? əčhlyihkstp ? (kíwa)

nwyápixčh:

6. ha? asəčhlyihkrh ? (lut)

nwyápixčh:

Č. Past/Present 36 čňqmih aksčk^wúí: hqýhtik^w a? čkťxas sřuhs í čňqmih.

hlyihkht- to poke in the belly/side/verticle surface

	ihčá	anwí	čnihts	mnihtət	mnihtəmp	mnihtsəlx
ihčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čnihts						
mnihtət	xxx			xxx		
mnihtəmp		xxx			xxx	
čnihtsəlx mnihtsəlx						

ε. swítitíh aksčk^wúí: ktətmčinx t mil^wčh nsəlxčih. nmýčimnt i? swítitíh na? asčqáy kl nwyápixčh.

1. swit i? k^wu? hlyihks ? (səx^wčksqlawřm)

nwyápixčh:

2. ha? hlyihktəmh t spi?scítt? ? (kiw)

nwyápixčh:

3. swit i? ñlyiñkłařs ? (səx^wčksqilx^wř)

nŵyápixčň:

4. swit i? k^wu? ñlyiñkñř iñčá na?ř Sxapqinř ? (səx^wk^wřinřma?ř)

nŵyápixčň:

5. ha? ñlyiñkñřs ? (lut)

nŵyápixčň:

6. swit i? ñlyiñkñřs ? (səx^wktaqina?ř)

nŵyápixčň:

H. Future 36 čňqmiñ aksčk^wúl: ñqýñtik^w a? čkřxas s?uřs í čňqmiñ.

ksñlyiñkñř- to poke in the belly/side/verticle surface

	iñčá	anwí	čñiřts	mniřñřtət	mniřñřtəřp	mniřñřtsəřx
iñčá	xxx			xxx		
anwí		xxx			xxx	
čñiřts						
mniřñřtət	xxx			xxx		
mniřñřtəřp		xxx			xxx	
čñiřtsəřx mniřñřtsəřx						

I. swñřitiñ aksčk^wúl: kłəřñčinx t miřk^wčň ñsəřxčin. ñmýčinmñř i? swñřitiñ na?ř asčqáy kř nŵyápixčň.

1. ha? swit k^wu? ksñlyiñkñř iñčá na?ř řAcřúřa?x^w ? (kiw, səx^wñmýčinř)

nŵyápixčň:

2. uč k^w iksñlyiñkrñ řapná? ? (lut)

nŵyápixčň:

3. swit i? ksñlyiñkłəřs ? (səx^wtařmřst)

nŵyápixčň:

4. swit i? k^wu? ksñlyiñks ? (səx^wřřwarñ)

nŵyápixčň:

5. ha? inčá kʷu? aksnlyínkrn řapná? ? (lut)

nʷyápixčn:

6. swit i? ksnlyínkrnts ? (səxʷnktipm)

nʷyápixčn:

čkʷulmstrn i? sřařúms

1. nřtixkʷnt- take out of water
snřaslmíwř: nřtxtixkʷnt
skʷlřtiřn: nřtixkʷx / nřtixkʷnt (affirmative singular); lut aksnřtixkʷm (neg. singular); nřtixkʷwi / nřtixkʷnt (affirmative plural); lut ksnřtixkʷmp / lut ksnřtixkʷntp (neg. plural)
skřřiřsts
1. kn nřtixkʷm, kʷ nřtixkʷm, nřtixkʷm, kʷu nřtixkʷm, p nřtixkʷm, nřtixkʷmǎix
2. kn čnřtixkʷm, kʷ čnřtixkʷm, čnřtixkʷm, kʷu čnřtixkʷm, p čnřtixkʷm, čnřtixkʷmǎix
3. kn snřtixkʷx, kʷ snřtixkʷx, snřtixkʷx, kʷu snřtixkʷx, p snřtixkʷx, snřtixkʷxǎix
4. kn sǎčnřtixkʷx, kʷ sǎčnřtixkʷx, sǎčnřtixkʷx, kʷu sǎčnřtixkʷx, p sǎčnřtixkʷx, sǎčnřtixkʷxǎix
5. kn ksnřtixkʷařx, kʷ snřtixkʷařx, ksnřtixkʷařx, kʷu ksnřtixkʷařx, p snřtixkʷařx, ksnřtixkʷařxǎix
6. kn ksǎčnřtixkʷařx, kʷ sǎčnřtixkʷařx, ksǎčnřtixkʷařx, kʷu ksǎčnřtixkʷařx, p sǎčnřtixkʷařx, ksǎčnřtixkʷařxǎix
7. nřtixkʷn, nřtixkʷntxʷ, nřtixkʷs, nřtixkʷntm, nřtixkʷntp, nřtixkʷsǎix
8. čnřtixkʷstn, čnřtixkʷstxʷ, čnřtixkʷsts, čnřtixkʷstm, čnřtixkʷstp, čnřtixkʷstsǎix
9. isnřtixkʷm, asnřtixkʷm, snřtixkʷs, snřtixkʷntm, snřtixkʷntp, snřtixkʷsǎix
10. isǎčnřtixkʷm, asǎčnřtixkʷm, sǎčnřtixkʷs, sǎčnřtixkʷntm, sǎčnřtixkʷntp, sǎčnřtixkʷsǎix
11. iksnřtixkʷm, aksnřtixkʷm, ksnřtixkʷiřs, ksnřtixkʷntm, ksnřtixkʷntp, ksnřtixkʷiřsǎix
12. iksǎčnřtixkʷm, aksǎčnřtixkʷm, ksǎčnřtixkʷiřs, ksǎčnřtixkʷntm, ksǎčnřtixkʷntp, ksǎčnřtixkʷiřsǎix
13. isnřtixkʷm, asnřtixkʷm, snřtixkʷms, snřtixkʷmtǎt, snřtixkʷmp, snřtixkʷmsǎix
14. isǎčnřtixkʷm, asǎčnřtixkʷm, sǎčnřtixkʷms, sǎčnřtixkʷmtǎt, sǎčnřtixkʷmp, sǎčnřtixkʷmsǎix
15. iksnřtixkʷm, aksnřtixkʷm, ksnřtixkʷms, ksnřtixkʷmtǎt, ksnřtixkʷmp, ksnřtixkʷmsǎix
16. iksǎčnřtixkʷm, aksǎčnřtixkʷm, ksǎčnřtixkʷms, ksǎčnřtixkʷmtǎt, ksǎčnřtixkʷmp, ksǎčnřtixkʷmsǎix
17. isčnřtixkʷ, asčnřtixkʷ, sčnřtixkʷs, sčnřtixkʷtǎt, sčnřtixkʷmp, sčnřtixkʷsǎix
18. iksčnřtixkʷ, aksčnřtixkʷ, ksčnřtixkʷs, ksčnřtixkʷtǎt, ksčnřtixkʷmp, ksčnřtixkʷsǎix
sřařúms:
1. nřtixkʷntxʷ uř řiřntxʷ i? nixʷtřřcařs, yřat i? sřʷuřt nařř sřiqʷ. (Take it out of the water and scrape off all the fat and meat.)
2. hřma? isnřtixkʷm isčnřpřs. (Excuse me, I'm going to take my canning out of the water.)
3. wař mat hřřap asřřiř? nřtixkʷnt . (Your hide must be soaked so take it out of the water.)
2. křxʷkʷap- clean
snřaslmíwř: křxʷkʷxʷkʷap
sřařúms:
1. wřstixʷ uř řřkmstixʷ i? tqřtk řiřntxʷ uř yřat i? spumřts nařř i? tkmřcařs křxʷkʷap . (Finish one side and then turn it over and scrape the fur and a thin layer of the skin from the top until it's all clean.)
2. ha? křxʷkʷxʷkʷpnřntxʷ i? nřřliřk ? (Did you get the walls clean?)
3. ilř? kiř sič křxʷkʷap iskʷřst. (My name finally has a clean slate.)

3. fiǰwǰnt- make hole
snǰasimǰws: tǰwǰfiǰwǰnt
skwǰlstiǰn: fiǰwǰx / fiǰwǰnt (affirmative singular); lut aksfiǰwǰm (neg. singular); fiǰwǰwi / fiǰwǰnt (affirmative plural); lut ksfiǰwǰmp / lut ksfiǰwǰntp (neg. plural)
skǰǰiǰysts
<ol style="list-style-type: none"> 1. kn fiǰwǰm, kw fiǰwǰm, fiǰwǰm, kwu fiǰwǰm, p fiǰwǰm, fiǰwǰmǰlx 2. kn cǰfiǰwǰm, kw cǰfiǰwǰm, cǰfiǰwǰm, kwu cǰfiǰwǰm, p cǰfiǰwǰm, cǰfiǰwǰmǰlx 3. kn sfiǰwǰx, kw sfiǰwǰx, sfiǰwǰx, kwu sfiǰwǰx, p sfiǰwǰx, sfiǰwǰxǰlx 4. kn sǰcǰfiǰwǰx, kw sǰcǰfiǰwǰx, sǰcǰfiǰwǰx, kwu sǰcǰfiǰwǰx, p sǰcǰfiǰwǰx, sǰcǰfiǰwǰxǰlx 5. kn ksfiǰwǰaǰx, kw sfiǰwǰaǰx, ksfiǰwǰaǰx, kwu ksfiǰwǰaǰx, p sfiǰwǰaǰx, ksfiǰwǰaǰxǰlx 6. kn ksǰcǰfiǰwǰaǰx, kw sǰcǰfiǰwǰaǰx, ksǰcǰfiǰwǰaǰx, kwu ksǰcǰfiǰwǰaǰx, p sǰcǰfiǰwǰaǰx, ksǰcǰfiǰwǰaǰxǰlx 7. fiǰwǰn, fiǰwǰntxw, fiǰws, fiǰwǰntm, fiǰwǰntp, fiǰwsǰlx 8. cǰfiǰwǰstn, cǰfiǰwǰstw, cǰfiǰwǰsts, cǰfiǰwǰstm, cǰfiǰwǰstp, cǰfiǰwǰstsǰlx 9. isfiǰwǰm, asfiǰwǰm, sfiǰws, sfiǰwǰntm, sfiǰwǰntp, sfiǰwsǰlx 10. isǰcǰfiǰwǰm, asǰcǰfiǰwǰm, sǰcǰfiǰws, sǰcǰfiǰwǰntm, sǰcǰfiǰwǰntp, sǰcǰfiǰwsǰlx 11. iksfiǰwǰm, aksfiǰwǰm, ksfiǰwǰis, ksfiǰwǰntm, ksfiǰwǰntp, ksfiǰwǰisǰlx 12. iksǰcǰfiǰwǰm, aksǰcǰfiǰwǰm, ksǰcǰfiǰwis, ksǰcǰfiǰwǰntm, ksǰcǰfiǰwǰntp, ksǰcǰfiǰwisǰlx 13. isfiǰwǰm, asfiǰwǰm, sfiǰwǰms, sfiǰwǰmtǰt, sfiǰwǰmp, sfiǰwǰmsǰlx 14. isǰcǰfiǰwǰm, asǰcǰfiǰwǰm, sǰcǰfiǰwǰms, sǰcǰfiǰwǰmtǰt, sǰcǰfiǰwǰmp, sǰcǰfiǰwǰmsǰlx 15. iksfiǰwǰm, aksfiǰwǰm, ksfiǰwǰms, ksfiǰwǰmtǰt, ksfiǰwǰmp, ksfiǰwǰmsǰlx 16. iksǰcǰfiǰwǰm, aksǰcǰfiǰwǰm, ksǰcǰfiǰwǰms, ksǰcǰfiǰwǰmtǰt, ksǰcǰfiǰwǰmp, ksǰcǰfiǰwǰmsǰlx 17. iscǰfiǰw, ascǰfiǰw, scǰfiǰws, scǰfiǰwǰtǰt, scǰfiǰwǰmp, scǰfiǰwsǰlx 18. ikscǰfiǰw, akscǰfiǰw, kscǰfiǰws, kscǰfiǰwǰtǰt, kscǰfiǰwǰmp, kscǰfiǰwsǰlx
sǰaǰumǰs:
1. ixǰ? ut fiǰwǰntxw iǰ kǰkǰamǰs. (Then you make holes around the edge.)
2. fiǰwǰn iǰ kǰkǰamǰs iǰ sicǰm. (I made holes around the edge of the blanket.)
3. kw tǰ kǰwǰulm ta cǰntǰǰwǰtǰǰwǰfǰca? t ntǰǰtǰxǰlaǰxw tǰ nǰknǰkǰntxw yǰirǰif ut ntǰǰwǰtǰǰwǰfǰcaǰnt. (When you make sweet bread doughnuts when you cut them out make holes in the middle.)
4. kw tǰ kskǰǰalǰam kw ntǰǰwǰtǰǰwǰulǰaǰxwǰm mi ilǰ? cǰnyǰiplǰaǰxw. (When you're going to build a fence you dig holes for posts.)
4. qǰwǰaǰǰnt- wring something
snǰasimǰws: qǰwǰaǰqǰwǰaǰǰnt
skwǰlstiǰn: qǰwǰaǰmǰx / qǰwǰaǰntǰk (affirmative singular); lut aksqǰwǰaǰǰm (neg. singular); qǰwǰaǰmiwi /qǰwǰaǰntǰkwi (affirmative plural); lut ksqǰwǰaǰǰmp / lut ksqǰwǰaǰǰntp (neg. plural)
skǰǰiǰysts
<ol style="list-style-type: none"> 1. kn qǰwǰaǰǰm, kw qǰwǰaǰǰm, qǰwǰaǰǰm, kwu qǰwǰaǰǰm, p qǰwǰaǰǰm, qǰwǰaǰǰmǰlx 2. kn cǰqǰwǰaǰǰm, kw cǰqǰwǰaǰǰm, cǰqǰwǰaǰǰm, kwu cǰqǰwǰaǰǰm, p cǰqǰwǰaǰǰm, cǰqǰwǰaǰǰmǰlx 3. kn sqǰwǰaǰmǰx, kw sqǰwǰaǰmǰx, sqǰwǰaǰmǰx, kwu sqǰwǰaǰmǰx, p sqǰwǰaǰmǰx, sqǰwǰaǰmǰxǰlx 4. kn sǰcǰqǰwǰaǰmǰx, kw sǰcǰqǰwǰaǰmǰx, sǰcǰqǰwǰaǰmǰx, kwu sǰcǰqǰwǰaǰmǰx, p sǰcǰqǰwǰaǰmǰx, sǰcǰqǰwǰaǰmǰxǰlx 5. kn ksqǰwǰaǰmǰxaǰx, kw sqǰwǰaǰmǰxaǰx, ksqǰwǰaǰmǰxaǰx, kwu ksqǰwǰaǰmǰxaǰx, p sqǰwǰaǰmǰxaǰx, ksqǰwǰaǰmǰxaǰxǰlx 6. kn ksǰcǰqǰwǰaǰmǰxaǰx, kw sǰcǰqǰwǰaǰmǰxaǰx, ksǰcǰqǰwǰaǰmǰxaǰx, kwu ksǰcǰqǰwǰaǰmǰxaǰx, p sǰcǰqǰwǰaǰmǰxaǰx, ksǰcǰqǰwǰaǰmǰxaǰxǰlx 7. qǰwǰaǰntǰi, qǰwǰaǰntǰixw, qǰwǰaǰntǰis, qǰwǰaǰntǰim, qǰwǰaǰntǰip, qǰwǰaǰntǰisǰlx

8. čqʷaʔstín, čqʷaʔstíxʷ, čqʷaʔstís, čqʷaʔstím, čqʷaʔstíp, čqʷaʔstísəlx
9. isqʷaʔám, asqʷaʔám, sqʷaʔántis, sqʷaʔántím, sqʷaʔántíp, sqʷaʔántísəlx
10. isəčqʷaʔám, asəčqʷaʔám, səčqʷaʔántis, səčqʷaʔántím, səčqʷaʔántíp, səčqʷaʔántísəlx
11. iksqʷaʔám, aksqʷaʔám, ksqʷaʔántis, ksqʷaʔántím, ksqʷaʔántíp, ksqʷaʔántísəlx
12. iksəčqʷaʔám, aksəčqʷaʔám, ksəčqʷaʔántis, ksəčqʷaʔántím, ksəčqʷaʔántíp, ksəčqʷaʔántísəlx
13. isqʷaʔám, asqʷaʔám, sqʷaʔáms, sqʷaʔámtət, sqʷaʔámp, sqʷaʔámsəlx
14. isəčqʷaʔám, asəčqʷaʔám, səčqʷaʔáms, səčqʷaʔámtət, səčqʷaʔámp, səčqʷaʔámsəlx
15. iksqʷaʔám, aksqʷaʔám, ksqʷaʔáms, ksqʷaʔámtət, ksqʷaʔámp, ksqʷaʔámsəlx
16. iksəčqʷaʔám, aksəčqʷaʔám, ksəčqʷaʔáms, ksəčqʷaʔámtət, ksəčqʷaʔámp, ksəčqʷaʔámsəlx
17. isčqʷáʔ, asčqʷáʔ, sčqʷaʔs, sčqʷaʔtət, sčqʷaʔmp, sčqʷaʔsəlx
18. iksčqʷáʔ, aksčqʷáʔ, ksčqʷaʔs, ksčqʷaʔtət, ksčqʷaʔmp, ksčqʷaʔsəlx
sʔaʔúms:
1. wýsciwntxʷ ut qʷaʔáht. (You get done washing it and you wring it out.)
2. nqʷaʔqʷaʔítkwít asxílwiʔ iʔ kíixʷtáqstxhns wýsciwntxʷ sič qʷaʔqʷaʔántixʷ. (When you wash your husbands longjohns when you're done rinsing them then you wring them out.)
3. † akskʷúlm t stixtkʷs iʔ sxʷusm ut čkítqʷaʔstixʷ. (When you're going to make soap berry juice, you wring the juice out.)
5. nkʷáinknt- open something
sñʔasímíws: nkʷáinknt
skʷístiñ: nkʷáinkx / nkʷáinknt (affirmative singular); lut aksnʷáinkm (neg. singular); nkʷáinkwi / nkʷáinknti (affirmative plural); lut ksnʷáinkmp / lut ksnʷáinkntp (neg. plural)
skíʔiʔsts
1. kn nkʷáinkm, kʷ nkʷáinkm, nkʷáinkm, kʷu nkʷáinkm, p nkʷáinkm, nkʷáinkməlx
2. kn čnkʷáink, kʷ čnkʷáink, čnkʷáink, kʷu čnkʷáink, p čnkʷáink, čnkʷáinkəlx
3. kn snʷáinkx, kʷ snʷáink, snʷáink, kʷu snʷáink, p snʷáink, nkʷáinkəlx
4. kn səčnkʷáinkx, kʷ səčnkʷáinkx, səčnkʷáinkx, kʷu səčnkʷáinkx, p səčnkʷáinkx, səčnkʷáinkxəlx
5. kn ksnʷáinkaʔx, kʷ snʷáinkaʔx, ksnʷáinkaʔx, p snʷáinkaʔx, ksnʷáinkaʔxəlx
6. kn ksəčnkʷáinkaʔx, kʷ səčnkʷáinkaʔx, ksəčnkʷáinkaʔx, p səčnkʷáinkaʔx, ksəčnkʷáinkaʔxəlx
7. nkʷáinkn, nkʷáinkntxʷ, nkʷáinkns, nkʷáinkntm, nkʷáinkntp, nkʷáinknsəlx
8. čnkʷáinkstñ, čnkʷáinkstxʷ, čnkʷáinksts, čnkʷáinkstñ, čnkʷáinkstp, čnkʷáinkstsəlx
9. isnkʷáinkm, asnkʷáinkm, snʷáinkns, snʷáinkntm, snʷáinkntp, snʷáinknsəlx
10. isəčnkʷáinkm, asəčnkʷáinkm, səčnkʷáinkns, səčnkʷáinkntm, səčnkʷáinkntp, səčnkʷáinknsəlx
11. iksnkʷáinkm, aksnkʷáinkm, ksnʷáinknʔs, ksnʷáinkntm, ksnʷáinkntp, ksnʷáinknʔsəlx
12. iksəčnkʷáinkm, aksəčnkʷáinkm, ksəčnkʷáinknʔs, ksəčnkʷáinkntm, ksəčnkʷáinkntp, ksəčnkʷáinknʔsəlx
13. isnkʷáinkm, asnkʷáinkm, snʷáinkms, snʷáinkmtət, snʷáinkmp, snʷáinkmsəlx
14. isəčnkʷáinkm, asəčnkʷáinkm, səčnkʷáinkms, səčnkʷáinkmtət, səčnkʷáinkmp, səčnkʷáinkmsəlx
15. iksnkʷáinkm, aksnkʷáinkm, ksnʷáinkms, ksnʷáinkmtət, ksnʷáinkmp, ksnʷáinkmsəlx
16. iksəčnkʷáinkm, aksəčnkʷáinkm, ksəčnkʷáinkms, ksəčnkʷáinkmtət, ksəčnkʷáinkmp, ksəčnkʷáinkmsəlx
17. isčnkʷáink, asčnkʷáink, sčnkʷáinkns, sčnkʷáinkntət, sčnkʷáinkmp, sčnkʷáinknsəlx
18. iksčnkʷáink, aksčnkʷáink, ksčnkʷáinkns, ksčnkʷáinkntət, ksčnkʷáinkmp, ksčnkʷáinknsəlx
sʔaʔúms:
1. †a wiʔsqʷaʔántixʷ ixíʔ nkʷáinknt. (When you get done wringing it, then you stretch it.)
2. †a ksxʷikʷm iʔ sípiʔ čxʔit čnkʷáinkntxʷ mi sič čxʷikʷ. (When you're going to tan hides first you have to open them up before you can tan them.)

3. čačárnt i? si?i? put xwaw- ixi? sk^wlińkm. (Stretch the hide until its dry- that's opening a hide.)
6. čarńt- stretch something
sń?asłmíwś: čačárnt
sk^włstiń: čarx / čarńt (affirmative singular); lut aksčárń (neg. singular); číčárwi / čárńti (affirmative plural); lut ksčarńp / lut kśńk ^w lińkńtp (neg. plural)
skł?i?yśts
1. kń čarń, k ^w čarń, čarń, k ^w u čarń, p čarń, čarńǎłx
2. kń ččarń, k ^w ččarń, ččarń, k ^w u ččarń, p ččarń, ččarńǎłx
3. kń sčarx, k ^w sčarx, sčarx, k ^w u sčarx, p sčarx, sčarxǎłx
4. kń sǎččarx, k ^w sǎččarx, sǎččarx, k ^w u sǎččarx, p sǎččarx, sǎččarxǎłx
5. kń ksčára?x, k ^w sčára?x, ksčára?x, k ^w u ksčára?x, p sčára?x, ksčára?xǎłx
6. kń ksǎččára?x, k ^w sǎččára?x, ksǎččára?x, k ^w u ksǎččára?x, p sǎččára?x, ksǎččára?xǎłx
7. čarń, čarńtx ^w , čars, čarńtm, čarńtp, čarsǎłx
8. ččarstń, ččarstx ^w , ččarsts, ččarstm, ččarstp, ččarstsǎłx
9. isčárń, asčárń, sčars, sčarńtm, sčarńtp, sčarsǎłx
10. isǎččárń, asǎččárń, sǎččars, sǎččarńtm, sǎččarńtp, sǎččarsǎłx
11. iksčárń, aksčárń, ksčári?s, ksčarńtm, ksčarńtp, ksčári?sǎłx
12. iksǎččárń, aksǎččárń, ksǎččári?s, ksǎččarńtm, ksǎččarńtp, ksǎččári?sǎłx
13. isčárń, asčárń, sčarńms, sčarńmtǎt, sčarńp, sčarńmsǎłx
14. isǎččárń, asǎččárń, sǎččarńms, sǎččarńmtǎt, sǎččarńp, sǎččarńmsǎłx
15. iksčárń, aksčárń, ksčarńms, ksčarńmtǎt, ksčarńp, ksčarńmsǎłx
16. iksǎččárń, aksǎččárń, ksǎččarńms, ksǎččarńmtǎt, ksǎččarńp, ksǎččarńmsǎłx
17. isččár, asččár, sččars, sččartǎt, sččarńp, sččarsǎłx
18. iksččár, aksččár, ksččars, ksččartǎt, ksččarńp, ksččarsǎłx
s?a?úwś:
1. čarńtx^w u? put xwaw. (You pull it until it is dry.)
2. qśapi? aksčačarń i? si?i? mi sič čpu?úk ^w . (You have to stretch a hide for a long time before your hide gets soft.)
3. lut aksǎčárń asplímčń. (Don't stretch your lips.)
7. čak^wmútya?ńt- pull by hand
sń?asłmíwś: čak ^w čak ^w mútya?ńt
sk^włstiń: čak ^w mútya?x / čak ^w mútya?ńt (affirmative singular); lut aksčak ^w mútya?ń (neg. singular); čak ^w mútya?wi / čak ^w mútya?ńti (affirmative plural); lut ksčak ^w mútya?ńp / lut kśčak ^w mútya?ńtp (neg. plural)
skł?i?yśts
1. kń čak ^w mútya?ń, k ^w čak ^w mútya?ń, čak ^w mútya?ń, k ^w u čak ^w mútya?ń, p čak ^w mútya?ń, čak ^w mútya?ńǎłx
2. kń ččak ^w mútya?ń, k ^w ččak ^w mútya?ń, ččak ^w mútya?ń, k ^w u ččak ^w mútya?ń, p ččak ^w mútya?ń, ččak ^w mútya?ńǎłx
3. kń sčak ^w mútya?x, k ^w sčak ^w mútya?x, sčak ^w mútya?x, k ^w u sčak ^w mútya?x, p sčak ^w mútya?x, sčak ^w mútya?xǎłx
4. kń sǎččak ^w mútya?x, k ^w sǎččak ^w mútya?x, sǎččak ^w mútya?x, k ^w u sǎččak ^w mútya?x, p sǎččak ^w mútya?x, sǎččak ^w mútya?xǎłx
5. kń ksčak ^w mútya?a?x, k ^w sčak ^w mútya?a?x, ksčak ^w mútya?a?x, k ^w u ksčak ^w mútya?a?x, p sčak ^w mútya?a?x, ksčak ^w mútya?a?xǎłx
6. kń ksǎččak ^w mútya?, k ^w sǎččak ^w mútya?, ksǎččak ^w mútya?, k ^w u ksǎččak ^w mútya?, p sǎččak ^w mútya?, ksǎččak ^w mútya?ǎłx
7. čak ^w mútya?ń, čak ^w mútya?ńtx ^w , čak ^w mútya?s, čak ^w mútya?ńtm, čak ^w mútya?ńtp, čak ^w mútya?sǎłx

8. ččak^wmútyá?stń, ččak^wmútyá?stx^w, ččak^wmútyá?sts, ččak^wmútyá?stń, ččak^wmútyá?stp, ččak^wmútyá?stsəlx
9. isčak^wmútyá?ń, asčak^wmútyá?ń, sčak^wmútyá?s, sčak^wmútyá?ńtń, sčak^wmútyá?ńtp, sčak^wmútyá?səlx
10. isəččak^wmútyá?ń, asəččak^wmútyá?ń, səččak^wmútyá?s, səččak^wmútyá?ńtń, səččak^wmútyá?ńtp, səččak^wmútyá?səlx
11. iksčak^wmútyá?ń, aksčak^wmútyá?ń, ksčak^wmútyá?i?s, ksčak^wmútyá?ńtń, ksčak^wmútyá?ńtp, ksčak^wmútyá?i?səlx
12. iksəččak^wmútyá?ń, aksəččak^wmútyá?ń, ksəččak^wmútyá?i?s, ksəččak^wmútyá?ńtń, ksəččak^wmútyá?ńtp, ksəččak^wmútyá?i?səlx
13. isčak^wmútyá?ń, asčak^wmútyá?ń, sčak^wmútyá?ńs, sčak^wmútyá?ńtət, sčak^wmútyá?ńp, sčak^wmútyá?ńsəlx
14. isəččak^wmútyá?ń, asəččak^wmútyá?ń, səččak^wmútyá?ńs, səččak^wmútyá?ńtət, səččak^wmútyá?ńp, səččak^wmútyá?ńsəlx
15. iksčak^wmútyá?ń, aksčak^wmútyá?ń, ksčak^wmútyá?ńs, ksčak^wmútyá?ńtət, ksčak^wmútyá?ńp, ksčak^wmútyá?ńsəlx
16. iksəččak^wmútyá?ń, aksəččak^wmútyá?ń, ksəččak^wmútyá?ńs, ksəččak^wmútyá?ńtət, ksəččak^wmútyá?ńp, ksəččak^wmútyá?ńsəlx
17. isččak^wmútyá?, asččak^wmútyá?, sččak^wmútyá?s, sččak^wmútyá?tət, sččak^wmútyá?ńp, sččak^wmútyá?səlx
18. iksččak^wmútyá?, aksččak^wmútyá?, ksččak^wmútyá?s, ksččak^wmútyá?tət, ksččak^wmútyá?ńp, ksččak^wmútyá?səlx

s?a?úńs:

1. **čak^wmútya?ńtx^w** krń křaxńtix^w | asńx^wík^wmń. (Pull by hand, or string it up on your rack.)
2. ilí? **čak^wčak^wmútyáńt** asípi? put xwaw mi sič či?stx^w. (You pull on your hide until its completely dry before you stop.)
3. Í a? čx?iti? tə řačńtńń inřakwápa? **čak^wčak^wmútya?ń** ki? sič q^wa?mípla?. (When I first tied my dog I had to drag him along before he got used to the rope.)

8. křaxńtím- string something up / lace something

sń?asímíw: křaxńtím

sk^wístiń: křaxmíx / křaxńtík^w (affirmative singular); lut akskřaxám (neg. singular); křaxmíwi / křaxńtík^wi (affirmative plural); lut kskřaxámř / lut kskřaxńtíp (neg. plural)

skl?iýsts

1. kń křaxám, k^w křaxám, křaxám, k^wu křaxám, p křaxám, křaxáməlx
2. kń čkřaxám, k^w čkřaxám, čkřaxám, k^wu čkřaxám, p čkřaxám, čkřaxáməlx
3. kń skřaxmíx, k^w skřaxmíx, skřaxmíx, k^wu skřaxmíx, p skřaxmíx, skřaxmíxəlx
4. kń səčkřaxmíx, k^w səčkřaxmíx, səčkřaxmíx, k^wu səčkřaxmíx, p səčkřaxmíx, səčkřaxmíxəlx
5. kń kskřaxmíxa?x, k^w skřaxmíxa?x, kskřaxmíxa?x, k^wu kskřaxmíxa?x, p skřaxmíxa?x, kskřaxmíxa?xəlx
6. kń ksəčkřaxmíxa?x, k^w səčkřaxmíxa?x, ksəčkřaxmíxa?x, k^wu ksəčkřaxmíxa?x, p səčkřaxmíxa?x, ksəčkřaxmíxa?xəlx
7. křaxńtń, křaxńtix^w, křaxńtis, křaxńtím, křaxńtíp, křaxńtisəlx
8. čkřaxstń, čkřaxstix^w, čkřaxstís, čkřaxstím, čkřaxstíp, čkřaxstísəlx
9. iskřaxám, askřaxám, skřaxńtis, skřaxńtím, skřaxńtíp, skřaxńtisəlx
10. isəčkřaxám, asəčkřaxám, səčkřaxńtis, səčkřaxńtím, səčkřaxńtíp, səčkřaxńtisəlx
11. ikskřaxám, akskřaxám, kskřaxńtis, kskřaxńtím, kskřaxńtíp, kskřaxńtisəlx
12. iksəčkřaxám, aksəčkřaxám, ksəčkřaxńtis, ksəčkřaxńtím, ksəčkřaxńtíp, ksəčkřaxńtisəlx
13. iskřaxám, askřaxám, skřaxámns, skřaxámntət, skřaxámř, skřaxámnsəlx
14. isəčkřaxám, asəčkřaxám, səčkřaxámns, səčkřaxámntət, səčkřaxámř, səčkřaxámnsəlx
15. ikskřaxám, akskřaxám, kskřaxámns, kskřaxámntət, kskřaxámř, kskřaxámnsəlx
16. iksəčkřaxám, aksəčkřaxám, ksəčkřaxámns, ksəčkřaxámntət, ksəčkřaxámř, ksəčkřaxámnsəlx

17. isčkfaǵ, asčkfaǵ, sčkfaǵs, sčkfaǵtət, sčkfaǵmp, sčkfaǵsəǵ
18. iksčkfaǵ, aksčkfaǵ, ksčkfaǵs, ksčkfaǵtət, ksčkfaǵmp, ksčkfaǵsəǵ
sʔaʔúms:
1. čakʷmútyaʔntxʷ kǵ kfaǵǵtíxʷ í asǵxʷíkʷmǵ. (Pull by hand, or string it up on your rack.)
2. kʷu tə ksǵǵǵíǵaʔx kǵ wist kfaǵǵaǵǵtíǵ iʔ sǵʷíttət sič kʷu čǵǵǵíǵm. (When we take trip up in the mountains we tie our packs on the pack horse before we go up.)
3. kfaǵícaʔǵtm iʔ ksčkǵxʷíctət. (We lace up our bundle before we send it away.)
9. sǵxʷíkʷmǵ - tanning rack
sǵʔasǵmíwǵs: sǵxʷəkʷxʷíkʷmǵ
sʔaʔúms:
1. čakʷmútyaʔntxʷ kǵ kfaǵǵtíxʷ í asǵxʷíkʷmǵ . (Pull by hand, or string it up on your rack.)
2. istrǵtíma ʔasi kǵ kaʔǵis iʔ sǵxʷəkʷxʷíkʷmǵs . (My grandma has two or thee tanning racks.)
3. isǵxʷíkʷmǵ čǵkʷaǵsǵwǵs ut xiʔmíx kaʔkǵíǵ iksǵíǵstǵm. (My tanning rack comes apart and I can move it anywhere.)
10. číʔst- stop something / leave something alone
sǵʔasǵmíwǵs: čaʔčíʔst
skʷístiǵǵ: číʔx / číʔskʷ (affirmative singular); lut aksčíʔstǵ (neg. singular); číʔmíwi / číʔskʷi (affirmative plural); lut ksčíʔǵmp / lut ksčíʔstp (neg. plural)
skǵʔiǵsts
1. kǵ číʔ, kʷ číʔ, číʔ, kʷu číʔ, p číʔ, číʔəǵ
2. kǵ ččíʔ, kʷ ččíʔ, ččíʔ, kʷu ččíʔ, p ččíʔ, ččíʔəǵ
3. kǵ sčíʔx, kʷ sčíʔx, sčíʔx, kʷu sčíʔx, p sčíʔx, sčíʔxəǵ
4. kǵ səččíʔx, kʷ səččíʔx, səččíʔx, kʷu səččíʔx, p səččíʔx, səččíʔxəǵ
5. kǵ ksčíʔaʔx, kʷ sčíʔaʔx, sčíʔaʔx, kʷu sčíʔaʔx, p sčíʔaʔx, sčíʔaʔxəǵ
6. kǵ ksəččíʔaʔx, kʷ səččíʔaʔx, ksəččíʔaʔx, kʷu ksəččíʔaʔx, p səččíʔaʔx, ksəččíʔaʔxəǵ
7. číʔstǵ, číʔstxʷ, číʔsts, číʔstǵm, číʔstp, číʔstsəǵ
8. ččíʔstǵ, ččíʔstxʷ, ččíʔsts, ččíʔstǵm, ččíʔstp, ččíʔstsəǵ
9. isčíʔstǵ, asčíʔstǵ, sčíʔsts, sčíʔstǵm, sčíʔstp, sčíʔstsəǵ
10. isəččíʔstǵ, asəččíʔstǵ, səččíʔsts, səččíʔstǵm, səččíʔstp, səččíʔstsəǵ
11. iksčíʔstǵ, aksčíʔstǵ, ksčíʔsts, ksčíʔstǵm, ksčíʔstp, ksčíʔstsəǵ
12. iksəččíʔstǵ, aksəččíʔstǵ, ksəččíʔsts, ksəččíʔstǵm, ksəččíʔstp, ksəččíʔstsəǵ
13. isčíʔǵ, asčíʔǵ, sčíʔǵs, sčíʔǵs, sčíʔǵtət, sčíʔǵmp, sčíʔǵsəǵ
14. isəččíʔǵ, asəččíʔǵ, səččíʔǵs, səččíʔǵs, səččíʔǵtət, səččíʔǵmp, səččíʔǵsəǵ
15. iksčíʔǵ, aksčíʔǵ, ksčíʔǵs, ksčíʔǵs, ksčíʔǵtət, ksčíʔǵmp, ksčíʔǵsəǵ
16. iksəččíʔǵ, aksəččíʔǵ, ksəččíʔǵs, ksəččíʔǵs, ksəččíʔǵtət, ksəččíʔǵmp, ksəččíʔǵsəǵ
17. isččíʔ, asččíʔ, sččíʔs, sččíʔtət, sččíʔǵmp, sččíʔsəǵ
18. iksččíʔ, aksččíʔ, ksččíʔs, ksččíʔtət, ksččíʔǵmp, ksččíʔsəǵ
sʔaʔúms:
1. čačarǵnt ut put ǵwaw mi sič číʔstxʷ . (Pull it around until its dry then you stop.)
2. číʔskʷ aččəčʔúps, lut aksmʔíkstmǵ. (Leave your little sister alone, don't bother her.)
3. ixiʔ kʷu ʔ čmʔíkstmǵs, čaʔkʷ misǵást kʷu ʔ číʔsts . (He keeps bothering me, it would be much better if he'd just leave me alone.)
11. sčǵmǵiǵ - brain

sň?aslmíwš: scmcmqin
s?a?úš:
1. i? sġa?čínř i? scmcmqinš aksk'úlmnř. (The deer brain is what you use.)
2. ča?k' lut ascmqin uř lut stím aksčminám. (If it wasn't for your brain you wouldn't know anything)
3. tař ki? k' čpsfáya? mat səx?kinx ascmcmqinš . (You are so stupid must be something wrong with your brain.)
4. x'it isčyřát t scmcmqinš . (I have a need for lots of brain.)
12. řx'w'aq'mř- blender / grinder
sň?aslmíwš: řx'w'q'x'w'aq'mř
s?a?úš:
1. kř k'úlmnt anřx'w'aq'mř . (Or you can use your blender.)
2. čx'usř i? řx'q'x'w'aq'mř. (There are a lot of different kinds of grinders.)
3. i? t řx'w'aq'mř ka? čx'w'aq'sř i? řayú?. (I use the blender to grind the chocolate tip root.)
13. řtrřpitk'- cloudy water
sň?aslmíwš: řtrřtrřpitk'
s?a?úš:
1. řw'aq'nt put řtrřpitk' ixí? mi čí?stx'. (Grind it and when it's all ground up and milky, then you quit.)
2. řa čřikt i? sa?řitk' ka? čřtrřpitk' . (When the river floods the water gets cloudy.)
3. yřat a? tyřap čřtrřtrřpitk' řa čřikt. (All the running waters get cloudy when it floods.)
14. řlyinřnt- poke something
sň?aslmíwš: řlylyinř
sk'w'istinř: řlyinřx / řlyinřnt (affirmative singular); lut aksřlyinřkř (neg. singular); řlyinřkwi / řlyinřkřti (affirmative plural); lut ksřlyinřkřp / lut ksřlyinřkřtp (neg. plural)
skřiyřsts
1. kř řlyinřkř, k' řlyinřkř, řlyinřkř, k'u řlyinřkř, p řlyinřkř, řlyinřkřsəřx
2. kř čřlyinřkř, k' čřlyinřkř, čřlyinřkř, k'u čřlyinřkř, p čřlyinřkř, čřlyinřkřsəřx
3. kř sřlyinřkř, k' sřlyinřkř, sřlyinřkř, k'u sřlyinřkř, p sřlyinřkř, sřlyinřkřsəřx
4. kř səčřlyinřkř, k' səčřlyinřkř, səčřlyinřkř, k'u səčřlyinřkř, p səčřlyinřkř, səčřlyinřkřsəřx
5. kř ksřlyinřka?x, k' sřlyinřka?x, ksřlyinřka?x, k'u ksřlyinřka?x, p sřlyinřka?x, ksřlyinřka?xsəřx
6. kř ksəčřlyinřka?x, k' səčřlyinřka?x, ksəčřlyinřka?x, k'u ksəčřlyinřka?x, p səčřlyinřka?x, ksəčřlyinřka?xsəřx
7. řlyinřkř, řlyinřkřtx', řlyinřks, řlyinřkřtrř, řlyinřkřtp, řlyinřksəřx
8. čřlyinřkřstř, čřlyinřkřstx', čřlyinřkřsts, čřlyinřkřstř, čřlyinřkřstp, čřlyinřkřstsəřx
9. isřlyinřkř, asřlyinřkř, sřlyinřks, sřlyinřkřtrř, sřlyinřkřtp, sřlyinřksəřx
10. isəčřlyinřkř, asəčřlyinřkř, səčřlyinřks, səčřlyinřkřtrř, səčřlyinřkřtp, səčřlyinřksəřx
11. iksřlyinřkř, aksřlyinřkř, ksřlyinřki?s, ksřlyinřkřtrř, ksřlyinřkřtp, ksřlyinřki?səřx
12. iksəčřlyinřkř, aksəčřlyinřkř, ksəčřlyinřki?s, ksəčřlyinřkřtrř, ksəčřlyinřkřtp, ksəčřlyinřki?səřx
13. isřlyinřkř, asřlyinřkř, sřlyinřkřms, sřlyinřkřmtət, sřlyinřkřmp, sřlyinřkřmsəřx
14. isəčřlyinřkř, asəčřlyinřkř, səčřlyinřkřms, səčřlyinřkřmtət, səčřlyinřkřmp, səčřlyinřkřmsəřx
15. iksřlyinřkř, aksřlyinřkř, ksřlyinřkřms, ksřlyinřkřmtət, ksřlyinřkřmp, ksřlyinřkřmsəřx
16. iksəčřlyinřkř, aksəčřlyinřkř, ksəčřlyinřkřms, ksəčřlyinřkřmtət, ksəčřlyinřkřmp, ksəčřlyinřkřmsəřx
17. isčřlyinřk, asčřlyinřk, sčřlyinřks, sčřlyinřktət, sčřlyinřkřmp, sčřlyinřksəřx
18. iksčřlyinřk, aksčřlyinřk, ksčřlyinřks, ksčřlyinřktət, ksčřlyinřkřmp, ksčřlyinřksəřx
s?a?úš:

1. ńlyńkhńtx^w . ǰast i? ksčarńs uł ǰawaw, čmaj p?uk ^w . (Poke at it. It will stretch nicely and it dries, maybe softened.)
2. čńlylyńk i? sapsipi? ixi? ǰast čarń. (Poke the hides to stretch it good.)
3.
15. p?uk^w - get soft
sń?asimíws:
s?a?úms:
1. ńlyńkhńtx ^w . ǰast i? ksčarńs uł ǰawaw, čmaj p?uk^w . (Poke at it. It will stretch nicely, and it dries, maybe softened.)
2.
3.
16. tsǰap - hard
sń?asimíws: tastsǰap
s?a?úms:
1. čmaj tsǰap . (Maybe it will dry hard.)
2.
3.
17. ńpńiwsńt - to fold something (down the middle)
sń?asimíws: ńpńiwsńt
sk^wístiń: ńpńiwsx / ńpńiwsńt (affirmative singular); lut aksńpńiwsńm (neg. singular); ńpńiwswi / ńpńiwsńti (affirmative plural); lut ksńpńiwsńmp / lut ksńpńiwsńtp (neg. plural)
skí?iýsts
1. kń ńpńiwsńm, k ^w ńpńiwsńm, ńpńiwsńm, k ^w u ńpńiwsńm, p ńpńiwsńm, ńpńiwsńmǰx
2. kń čńpńiwsńm, k ^w čńpńiwsńm, čńpńiwsńm, k ^w u čńpńiwsńm, p čńpńiwsńm, čńpńiwsńmǰx
3. kń sńpńiwsx, k ^w sńpńiwsx, sńpńiwsx, k ^w u sńpńiwsx, p sńpńiwsx, sńpńiwsxǰx
4. kń sǰčńpńiwsx, k ^w sǰčńpńiwsx, sǰčńpńiwsx, k ^w u sǰčńpńiwsx, p sǰčńpńiwsx, sǰčńpńiwsxǰx
5. kń ksńpńiwsa?x, k ^w sńpńiwsa?x, ksńpńiwsa?x, k ^w u ksńpńiwsa?x, p sńpńiwsa?x, ksńpńiwsa?xǰx
6. kń ksǰčńpńiwsa?x, k ^w sǰčńpńiwsa?x, ksǰčńpńiwsa?x, k ^w u ksǰčńpńiwsa?x, p sǰčńpńiwsa?x, ksǰčńpńiwsa?x
7. ńpńiwsń, ńpńiwsńtx ^w , ńpńiwsǰs, ńpńiwsńtrń, ńpńiwsńtp, ńpńiwsǰx
8. čńpńiwsń, čńpńiwsńtx ^w , čńpńiwsńs, čńpńiwsńtrń, čńpńiwsńtp, čńpńiwsńsǰx
9. isńpńiwsńm, asńpńiwsńm, sńpńiwsǰs, sńpńiwsńtrń, sńpńiwsńtp, sńpńiwsǰx
10. isǰčńpńiwsńm, asǰčńpńiwsńm, sǰčńpńiwsǰs, sǰčńpńiwsńtrń, sǰčńpńiwsńtp, sǰčńpńiwsǰx
11. iksńpńiwsńm, aksńpńiwsńm, ksńpńiwsńi?s, ksńpńiwsńtrń, ksńpńiwsńtp, ksńpńiwsńi?sǰx
12. iksǰčńpńiwsńm, aksǰčńpńiwsńm, ksǰčńpńiwsńi?s, ksǰčńpńiwsńtrń, ksǰčńpńiwsńtp, ksǰčńpńiwsńi?sǰx
13. isńpńiwsń, asńpńiwsń, sńpńiwsńs, sńpńiwsńtǰt, sńpńiwsńmp, sńpńiwsńsǰx
14. isǰčńpńiwsń, asǰčńpńiwsń, sǰčńpńiwsńs, sǰčńpńiwsńtǰt, sǰčńpńiwsńmp, sǰčńpńiwsńsǰx
15. iksńpńiwsń, aksńpńiwsń, ksńpńiwsńs, ksńpńiwsńtǰt, ksńpńiwsńmp, ksńpńiwsńsǰx
16. iksǰčńpńiwsń, aksǰčńpńiwsń, ksǰčńpńiwsńs, ksǰčńpńiwsńtǰt, ksǰčńpńiwsńmp, ksǰčńpńiwsńsǰx
17. isčńpńiws, asčńpńiws, sčńpńiws, sčńpńiwsǰt, sčńpńiwsmp, sčńpńiwsǰx
18. iksčńpńiws, aksčńpńiws, ksčńpńiws, ksčńpńiwsǰt, ksčńpńiwsmp, ksčńpńiwsǰx
s?a?úms:
1. ńpńiwsńt aspa?k ^w íca? í sńkmińs mi wisxń. (Fold your finished hide in half length wise.)
2. ńpńpńiwsńt i? sx ^w ǰpx ^w ipł. (Fold up the sheets.)
3. t sǰi?lústs uł čńpńpńiws . (His back was hurting so much he was bent over.)

18. s̥paʔkʷícaʔ - finished hide
s̥n̥ʔas̥l̥m̥íw̥s: s̥paʔpaʔkʷícaʔ
sʔaʔúms:
1. n̥p̥níw̥s̥n̥t̥ as̥paʔkʷícaʔ s̥n̥k̥m̥ik̥n̥s̥ m̥i w̥is̥x̥n̥. (Fold your finished hide in half length wise.)
2. kʷu xʷikʷm̥ uʔ k̥t̥x̥w̥í̥l̥ iʔ s̥paʔpaʔkʷícaʔt̥ət̥ . (We tanned hides and we got a bunch tanned.)
3. t̥il̥x̥w̥n̥ t̥ iks̥paʔkʷícaʔ ?. (I couldn't get this hide softened.)
19. x̥ap̥n̥t̥im̥ / x̥ap̥án̥t̥ - stitch something
s̥n̥ʔas̥l̥m̥íw̥s: x̥əp̥x̥ap̥n̥t̥im̥ / x̥əp̥x̥ap̥án̥t̥
skʷísti̥n̥: x̥ap̥m̥ix̥ / x̥ap̥n̥t̥ikʷ (affirmative singular); lut aks̥x̥ap̥ám̥ (neg. singular); x̥ap̥m̥íwi / x̥ap̥n̥t̥ikʷi (affirmative plural); lut ks̥x̥ap̥ám̥p̥ / lut ks̥x̥ap̥n̥t̥ip̥ (neg. plural)
sk̥l̥ʔi̥y̥sts
1. k̥n̥ x̥ap̥ám̥, kʷ x̥ap̥ám̥, x̥ap̥ám̥, kʷu x̥ap̥ám̥, p̥ x̥ap̥ám̥, x̥ap̥ám̥ə̥l̥x̥
2. k̥n̥ č̥x̥ap̥ám̥, kʷ č̥x̥ap̥ám̥, č̥x̥ap̥ám̥, kʷu č̥x̥ap̥ám̥, p̥ č̥x̥ap̥ám̥, č̥x̥ap̥ám̥ə̥l̥x̥
3. k̥n̥ s̥x̥ap̥m̥ix̥, kʷ s̥x̥ap̥m̥ix̥, s̥x̥ap̥m̥ix̥, kʷu s̥x̥ap̥m̥ix̥, p̥ s̥x̥ap̥m̥ix̥, s̥x̥ap̥m̥ix̥ə̥l̥x̥
4. k̥n̥ səč̥x̥ap̥m̥ix̥, kʷ səč̥x̥ap̥m̥ix̥, səč̥x̥ap̥m̥ix̥, kʷu səč̥x̥ap̥m̥ix̥, p̥ səč̥x̥ap̥m̥ix̥, səč̥x̥ap̥m̥ix̥ə̥l̥x̥
5. k̥n̥ ks̥x̥ap̥m̥ixaʔx̥, kʷ s̥x̥ap̥m̥ixaʔx̥, ks̥x̥ap̥m̥ixaʔx̥, kʷu ks̥x̥ap̥m̥ixaʔx̥, ks̥x̥ap̥m̥ixaʔx̥ə̥l̥x̥
6. k̥n̥ ks̥əč̥x̥ap̥m̥ixaʔx̥, kʷ səč̥x̥ap̥m̥ixaʔx̥, ks̥əč̥x̥ap̥m̥ixaʔx̥, kʷu ks̥əč̥x̥ap̥m̥ixaʔx̥, p̥ səč̥x̥ap̥m̥ixaʔx̥, ks̥əč̥x̥ap̥m̥ixaʔx̥ə̥l̥x̥
7. x̥ap̥n̥t̥im̥, x̥ap̥n̥t̥ix̥w̥, x̥ap̥n̥t̥is̥, x̥ap̥n̥t̥im̥, x̥ap̥n̥t̥ip̥, x̥ap̥n̥t̥is̥ə̥l̥x̥
8. č̥x̥ap̥st̥im̥, č̥x̥ap̥st̥ix̥w̥, č̥x̥ap̥st̥is̥, č̥x̥ap̥st̥im̥, č̥x̥ap̥st̥ip̥, č̥x̥ap̥st̥is̥ə̥l̥x̥
9. is̥x̥ap̥ám̥, as̥x̥ap̥ám̥, s̥x̥ap̥án̥t̥is̥, s̥x̥ap̥án̥t̥im̥, s̥x̥ap̥án̥t̥ip̥, s̥x̥ap̥án̥t̥is̥ə̥l̥x̥
10. is̥əč̥x̥ap̥ám̥, as̥əč̥x̥ap̥ám̥, səč̥x̥ap̥án̥t̥is̥, səč̥x̥ap̥án̥t̥im̥, səč̥x̥ap̥án̥t̥ip̥, səč̥x̥ap̥án̥t̥is̥ə̥l̥x̥
11. iks̥x̥ap̥ám̥, aks̥x̥ap̥ám̥, ks̥x̥ap̥án̥t̥is̥, ks̥x̥ap̥án̥t̥im̥, ks̥x̥ap̥án̥t̥ip̥, ks̥x̥ap̥án̥t̥is̥ə̥l̥x̥
12. iks̥əč̥x̥ap̥ám̥, aks̥əč̥x̥ap̥ám̥, ks̥əč̥x̥ap̥án̥t̥is̥, ks̥əč̥x̥ap̥án̥t̥im̥, ks̥əč̥x̥ap̥án̥t̥ip̥, ks̥əč̥x̥ap̥án̥t̥is̥ə̥l̥x̥
13. is̥x̥ap̥ám̥, as̥x̥ap̥ám̥, s̥x̥ap̥ám̥s̥, s̥x̥ap̥ám̥t̥ət̥, s̥x̥ap̥ám̥p̥, s̥x̥ap̥ám̥s̥ə̥l̥x̥
14. is̥əč̥x̥ap̥ám̥, as̥əč̥x̥ap̥ám̥, səč̥x̥ap̥ám̥s̥, səč̥x̥ap̥ám̥t̥ət̥, səč̥x̥ap̥ám̥p̥, səč̥x̥ap̥ám̥s̥ə̥l̥x̥
15. iks̥x̥ap̥ám̥, aks̥x̥ap̥ám̥, ks̥x̥ap̥ám̥s̥, ks̥x̥ap̥ám̥t̥ət̥, ks̥x̥ap̥ám̥p̥, ks̥x̥ap̥ám̥s̥ə̥l̥x̥
16. iks̥əč̥x̥ap̥ám̥, aks̥əč̥x̥ap̥ám̥, ks̥əč̥x̥ap̥ám̥s̥, ks̥əč̥x̥ap̥ám̥t̥ət̥, ks̥əč̥x̥ap̥ám̥p̥, ks̥əč̥x̥ap̥ám̥s̥ə̥l̥x̥
17. is̥č̥x̥áp̥, as̥č̥x̥áp̥, s̥č̥x̥aps̥, s̥č̥x̥ap̥t̥ət̥, s̥č̥x̥ap̥m̥p̥, s̥č̥x̥aps̥ə̥l̥x̥
18. iks̥č̥x̥áp̥, aks̥č̥x̥áp̥, ks̥č̥x̥aps̥, ks̥č̥x̥ap̥t̥ət̥, ks̥č̥x̥ap̥m̥p̥, ks̥č̥x̥aps̥ə̥l̥x̥
sʔaʔúms:
1. uʔ x̥ap̥n̥t̥ix̥w̥ t̥ p̥ís̥l̥aʔt̥ t̥l̥ s̥úʔx̥áns̥ uʔ k̥l̥ n̥k̥m̥il̥p̥sts̥. (And sew it in big stiches from the leg to the neck.)
2. ix̥íʔ aʔ č̥l̥ə̥x̥w̥i̥x̥w̥ iʔ s̥əp̥s̥ípiʔ x̥ap̥n̥t̥im̥ m̥i lut nix̥w̥ ks̥č̥aʔr̥s̥. (The hides that have holes, I stitch them up so the holes don't get bigger.)
3. x̥ap̥n̥t̥im̥ iʔ s̥taqʷícaʔ kiʔ w̥ýsti̥n̥. (I stitched the quilt and I finished it)
20. p̥ul̥kʷn̥t̥ - roll / make a cylinder
s̥n̥ʔas̥l̥m̥íw̥s: p̥l̥p̥ul̥kʷn̥t̥
skʷísti̥n̥: p̥ul̥kʷx̥ / p̥ul̥kʷn̥t̥ (affirmative singular); lut aks̥p̥ul̥kʷm̥ (neg. singular); p̥ul̥kʷwi / p̥ul̥kʷn̥ti (affirmative plural); lut ks̥p̥ul̥kʷm̥p̥ / lut ks̥p̥ul̥kʷn̥tp̥ (neg. plural)
sk̥l̥ʔi̥y̥sts
1. k̥n̥ p̥ul̥kʷm̥, kʷ p̥ul̥kʷm̥, p̥ul̥kʷm̥, kʷu p̥ul̥kʷm̥, p̥ p̥ul̥kʷm̥, p̥ul̥kʷm̥ə̥l̥x̥
2. k̥n̥ č̥p̥ul̥kʷm̥, kʷ č̥p̥ul̥kʷm̥, č̥p̥ul̥kʷm̥, kʷu č̥p̥ul̥kʷm̥, p̥ č̥p̥ul̥kʷm̥, č̥p̥ul̥kʷm̥ə̥l̥x̥
3. k̥n̥ s̥p̥ul̥kʷx̥, kʷ s̥p̥ul̥kʷx̥, s̥p̥ul̥kʷx̥, kʷu s̥p̥ul̥kʷx̥, p̥ s̥p̥ul̥kʷx̥, s̥p̥ul̥kʷx̥ə̥l̥x̥

4. kń sáčpúlk ^w x, k ^w sáčpúlk ^w x, sáčpúlk ^w x, k ^w u sáčpúlk ^w x, p sáčpúlk ^w x, sáčpúlk ^w xəlx
5. kń kspúlk ^w a?x, k ^w spúlk ^w a?x, kspúlk ^w a?x, k ^w u kspúlk ^w a?x, p spúlk ^w a?x, kspúlk ^w a?xəlx
6. kń ksáčpúlk ^w a?x, k ^w sáčpúlk ^w a?x, ksáčpúlk ^w a?x, k ^w u ksáčpúlk ^w a?x, p sáčpúlk ^w a?x, ksáčpúlk ^w a?xəlx
7. púlk ^w ń, púlk ^w ńtx ^w , púlk ^w s, púlk ^w ńtrń, púlk ^w ńtp, púlk ^w səlx
8. čpúlk ^w stń, čpúlk ^w stńx ^w , čpúlk ^w sts, čpúlk ^w stń, čpúlk ^w stp, čpúlk ^w stsəlx
9. ispúlk ^w ń, aspúlk ^w ń, spúlk ^w s, spúlk ^w ńtrń, spúlk ^w ńtp, spúlk ^w səlx
10. isáčpúlk ^w ń, asáčpúlk ^w ń, sáčpúlk ^w s, sáčpúlk ^w ńtrń, sáčpúlk ^w ńtp, sáčpúlk ^w səlx
11. ikspúlk ^w ń, akspúlk ^w ń, kspúlk ^w i?s, kspúlk ^w ńtrń, kspúlk ^w ńtp, kspúlk ^w i?səlx
12. iksáčpúlk ^w ń, aksáčpúlk ^w ń, ksáčpúlk ^w i?s, ksáčpúlk ^w ńtrń, ksáčpúlk ^w ńtp, ksáčpúlk ^w i?səlx
13. ispúlk ^w ń, aspúlk ^w ń, spúlk ^w ńs, spúlk ^w ńtət, spúlk ^w ńp, spúlk ^w ńp, spúlk ^w ńsəlx
14. isáčpúlk ^w ń, asáčpúlk ^w ń, sáčpúlk ^w ńs, sáčpúlk ^w ńtət, sáčpúlk ^w ńp, sáčpúlk ^w ńsəlx
15. ikspúlk ^w ń, akspúlk ^w ń, kspúlk ^w ńs, kspúlk ^w ńtət, kspúlk ^w ńp, kspúlk ^w ńp, kspúlk ^w ńsəlx
16. iksáčpúlk ^w ń, aksáčpúlk ^w ń, ksáčpúlk ^w ńs, ksáčpúlk ^w ńtət, ksáčpúlk ^w ńp, ksáčpúlk ^w ńp, ksáčpúlk ^w ńsəlx
17. isčpúlk ^w , asčpúlk ^w , sčpúlk ^w s, sčpúlk ^w tət, sčpúlk ^w ńp, sčpúlk ^w səlx
18. iksčpúlk ^w , aksčpúlk ^w , ksčpúlk ^w s, ksčpúlk ^w tət, ksčpúlk ^w ńp, ksčpúlk ^w səlx
s?a?úńs:
1. púlk^wńtx^w ut čńtəx ^w ítca?, xapńtix ^w i? ski?x ^w útrńs, k ^w ulxt t klyəx ^w tpalqsts, ča?k ^w ?asíl sčú?xáń i? kswisxńs. (Making a cylinder, sew a skirt on the bottom about two feet long.)
2. púlk^wńt ańqəpqińtń mi k ^w usəs. (Roll up your hair so it will curl.)
3. kplk^wíca?x. (Make a rollie / roll a a cigarette.)
21. yiták^w - rotten
sń?asímíw^s: yityiták ^w
s?a?úńs:
1. scəcáka?, mulx, čqít, sa?átq ^w tp, q ^w əq ^w tin, γfat ixí? xw ^w xáwt ut yiták^w . (Use pine cones, cottonwood, fir, pine, birch and everything dry and falling apart from rot.)
2. miyát x ^w ?it t kantí aks?íń ut cyityiták^w ańfatśáytmń. (If you eat too much candy your teeth will rot.)
3. ińktśalmíń ńyetyətk^wip ut ńwulwulxíp. (My fence posts are rotten and they're falling over.)
22. xlnítm / xlańt / xlań - chop something
sń?asímíw^s: xlxlańt
sk^wístiń: xlmix /xlnítik ^w (affirmative singular); lut aksxlań (neg. singular); xlmíwi / xlnítik ^w i (affirmative plural); lut ksxlańp / lut ksxlnítip (neg. plural)
skí?iy^sts
1. kń xlań, k ^w xlań, xlań, k ^w u xlań, p xlań, xlańəlx
2. kń čxlań, k ^w čxlań, čxlań, k ^w u čxlań, p čxlań, čxlańəlx
3. kń sxlmix, k ^w sxlmix, sxlmix, k ^w u sxlmix, p sxlmix, sxlmixəlx
4. kń sáčxlmix, k ^w sáčxlmix, sáčxlmix, k ^w u sáčxlmix, p sáčxlmix, sáčxlmixəlx
5. kń ksxlmíxa?x, k ^w sxlmíxa?x, ksxlmíxa?x, k ^w u ksxlmíxa?x, p sxlmíxa?x, ksxlmíxa?xəlx
6. kń ksáčxlmíxa?x, k ^w sáčxlmíxa?x, ksáčxlmíxa?x, k ^w u ksáčxlmíxa?x, p sáčxlmíxa?x, ksáčxlmíxa?xəlx
7. xlnítń, xlnítix ^w , xlnítis, xlnítń, xlnítip, xlnítisəlx
8. čxlnítń, čxlnítix ^w , čxlnítis, čxlnítń, čxlnítip, čxlnítisəlx
9. isxlań, asxlań, sxlnítis, sxlnítń, sxlnítip, sxlnítisəlx
10. isáčxlań, asáčxlań, sáčxlnítis, sáčxlnítń, sáčxlnítip, sáčxlnítisəlx
11. iksxlań, aksxlań, ksxlnítis, ksxlnítń, ksxlnítip, ksxlnítisəlx

12. iksəčxlárm, aksəčxlárm, ksəčxlíntis, ksəčxlíntim, ksəčxlíntip, ksəčxlíntisəlx
13. isxlárm, asxlárm, sxlárm, sxlámtət, sxlámp, sxlámsəlx
14. isəčxlárm, asəčxlárm, səčxlárm, səčxlámtət, səčxlámp, səčxlámsəlx
15. iksəčxlárm, aksxlárm, ksxlárm, ksxlámtət, ksxlámp, ksxlámsəlx
16. iksəčxlárm, aksəčxlárm, ksəčxlárm, ksəčxlámtət, ksəčxlámp, ksəčxlámsəlx
17. isčxál, asčxál, sčxáls, sčxáltət, sčxálp, sčxáltət, sčxálsəlx
18. iksčxál, aksčxál, ksčxáls, ksčxáltət, ksčxálp, ksčxáltət, ksčxálsəlx
sʔaʔúms:
1. mačnt ut čmímaikʷ, xlínitixʷ ut čəčámaʔt čmímaikʷ, čxił t ańkílx. (Break the wood into chunks, chop into small pieces like the size of your hand.)
2. kʷ tə kʷutxʷm xlilańt mi put ńłʔap. (When your building a log house chop it until the logs fit right in.)
3. xʷuýx mi kʷ xlam t slíp. (Go and chop some wood.)
23. kłqmnušt- put things on a fire
sńʔasímíwš: kłqmnušt
skʷístiń: xlmix /xlńtikʷ (affirmative singular); lut aksxlárm (neg. singular); xlmíwi / xlńtikʷi (affirmative plural); lut ksxlámp / lut ksxlńtip (neg. plural)
skłʔiýsts
1. kń kłqmnušm, kʷ kłqmnušm, kłqmnušm, kʷu kłqmnušm, p kłqmnušm, kłqmnušməlx
2. kń čkłqmnušm, kʷ čkłqmnušm, čkłqmnušm, kʷu čkłqmnušm, p čkłqmnušm, čkłqmnušməlx
3. kń skłqmnušx, kʷ skłqmnušx, skłqmnušx, kʷu skłqmnušx, p skłqmnušx, skłqmnušxəlx
4. kń səčkłqmnušx, kʷ səčkłqmnušx, səčkłqmnušx, kʷu səčkłqmnušx, p səčkłqmnušx, səčkłqmnušxəlx
5. kń kskłqmnušaʔx, kʷ skłqmnušaʔx, kskłqmnušaʔx, kʷu kskłqmnušaʔx, p skłqmnušaʔx, kskłqmnušaʔxəlx
6. kń ksəčkłqmnušaʔx, kʷ səčkłqmnušaʔx, ksəčkłqmnušaʔx, kʷu ksəčkłqmnušaʔx, p səčkłqmnušaʔx, ksəčkłqmnušaʔxəlx
7. kłqmnuš, kłqmnuštʰ, kłqmnušəs, kłqmnuštń, kłqmnuštńp, kłqmnušəsəlx
8. čkłqmnušt, čkłqmnuštʰ, čkłqmnušts, čkłqmnuštń, čkłqmnuštńp, čkłqmnuštšəlx
9. iskłqmnušm, askłqmnušm, skłqmnušəs, skłqmnuštń, skłqmnuštńp, skłqmnušəsəlx
10. isəčkłqmnušm, asəčkłqmnušm, səčkłqmnušəs, səčkłqmnuštń, səčkłqmnuštńp, səčkłqmnušəsəlx
11. ikskłqmnušm, akskłqmnušm, kskłqmnušiš, kskłqmnuštń, kskłqmnuštńp, kskłqmnušišəlx
12. iksəčkłqmnušm, aksəčkłqmnušm, ksəčkłqmnušiš, ksəčkłqmnuštń, ksəčkłqmnuštńp, ksəčkłqmnušišəlx
13. iskłqmnušm, askłqmnušm, skłqmnušmš, skłqmnušmštət, skłqmnušmp, skłqmnušmšəlx
14. isəčkłqmnušm, asəčkłqmnušm, səčkłqmnušmš, səčkłqmnušmštət, səčkłqmnušmp, səčkłqmnušmšəlx
15. ikskłqmnušm, askłqmnušm, kskłqmnušmš, kskłqmnušmštət, kskłqmnušmp, kskłqmnušmšəlx
16. iksəčkłqmnušm, aksəčkłqmnušm, ksəčkłqmnušmš, ksəčkłqmnušmštət, ksəčkłqmnušmp, ksəčkłqmnušmšəlx
17. isčkłqmnuš, asčkłqmnuš, sčkłqmnuštš, sčkłqmnuštət, sčkłqmnušmp, sčkłqmnuštšəlx
18. iksčkłqmnuš, aksčkłqmnuš, ksčkłqmnuštš, ksčkłqmnuštət, ksčkłqmnušmp, ksčkłqmnuštšəlx
sʔaʔúms:
1. kłqmnušt ń stʔikʷ ut ktəpəpínaʔ iʔ stʔikʷ. (Place wood on the coals to cover them.)
2. čkʷnix t slíp mi tqmnuštʰ ń aʔ čwar. (Bring some wood and put them on the fire.)
3. ń aksńpúlqsm čupńt iʔ yáqʷiʔ sič kłqmnušt ń stʔikʷ. (When you're going to smoke your hide break the rotten wood into chunks and put them on the coals.)
24. stʔikʷ- coals
sńʔasímíwš: stʔtʔikʷ

sʔaʔúms:
1. kʔqm nusht ʔ stʔikʷ uʔ ktəpəpinaʔ iʔ stʔikʷ. (Place wood on the coals to cover them.)
2. wraht iʔ sliʔ, kčspus uʔ kiŋ tiʔ stʔikʷ . (Burn the wood and when it burns down what's left is coals.)
3. čixčəxt iʔ stʔikʷ . (Coals are hot.)
25. kpəkʷusm̄ - pour on a fire
sŋʔaslm̄iws: kpəkʷpkʷusm̄
skʷiʔstiŋ: kpəkʷusx /kpəkʷusht (affirmative singular); lut akskpəkʷusm̄ (neg. singular); kpəkʷuswi / kpəkʷushti (affirmative plural); lut kskpəkʷusmp / lut kskpəkʷushtp (neg. plural)
<ol style="list-style-type: none"> 1. kŋ kpəkʷusm̄, kʷ kpəkʷusm̄, kpəkʷusm̄, kʷu kpəkʷusm̄, p kpəkʷusm̄, kpəkʷusm̄əlx 2. kŋ čkpəkʷusm̄, kʷ čkpəkʷusm̄, čkpəkʷusm̄, kʷu čkpəkʷusm̄, p čkpəkʷusm̄, čkpəkʷusm̄əlx 3. kŋ skpəkʷusx, kʷ skpəkʷusx, skpəkʷusx, kʷu skpəkʷusx, p skpəkʷusx, skpəkʷusxəlx 4. kŋ səčkpəkʷusx, kʷ səčkpəkʷusx, səčkpəkʷusx, kʷu səčkpəkʷusx, p səčkpəkʷusx, səčkpəkʷusxəlx 5. kŋ kskpəkʷusaʔx, kʷ skpəkʷusaʔx, kskpəkʷusaʔx, kʷu kskpəkʷusaʔx, p skpəkʷusaʔx, kskpəkʷusaʔxəlx 6. kŋ ksəčkpəkʷusaʔx, kʷ səčkpəkʷusaʔx, ksəčkpəkʷusaʔx, kʷu ksəčkpəkʷusaʔx, p səčkpəkʷusaʔx, ksəčkpəkʷusaʔxəlx 7. kpəkʷusht, kpəkʷushtxʷ, kpəkʷusəs, kpəkʷushtm̄, kpəkʷushtp, kpəkʷusəsəlx 8. čkpəkʷustht, čkpəkʷusthxʷ, čkpəkʷusts, čkpəkʷustm̄, čkpəkʷustp, čkpəkʷustsəlx 9. iskpəkʷusm̄, askpəkʷusm̄, skpəkʷusəs, skpəkʷushtm̄, skpəkʷushtp, skpəkʷusəsəlx 10. isəčkpəkʷusm̄, asəčkpəkʷusm̄, səčkpəkʷusəs, səčkpəkʷushtm̄, səčkpəkʷushtp, səčkpəkʷusəsəlx 11. ikskpəkʷusm̄, akskpəkʷusm̄, kskpəkʷusiʔs, kskpəkʷushtm̄, kskpəkʷushtp, kskpəkʷusiʔsəlx 12. iksəčkpəkʷusm̄, aksəčkpəkʷusm̄, ksəčkpəkʷusiʔs, ksəčkpəkʷushtm̄, ksəčkpəkʷushtp, ksəčkpəkʷusiʔsəlx 13. iskpəkʷusm̄, askpəkʷusm̄, skpəkʷusm̄s, skpəkʷusm̄tət, skpəkʷusmp, skpəkʷusm̄səlx 14. isəčkpəkʷusm̄, asəčkpəkʷusm̄, səčkpəkʷusm̄s, səčkpəkʷusm̄tət, səčkpəkʷusmp, səčkpəkʷusm̄səlx 15. ikskpəkʷusm̄, akskpəkʷusm̄, kskpəkʷusm̄s, kskpəkʷusm̄tət, kskpəkʷusmp, kskpəkʷusm̄səlx 16. iksəčkpəkʷusm̄, aksəčkpəkʷusm̄, ksəčkpəkʷusm̄s, ksəčkpəkʷusm̄tət, ksəčkpəkʷusmp, ksəčkpəkʷusm̄səlx 17. isčkpəkʷus, asčkpəkʷus, sčkpəkʷusts, sčkpəkʷustət, sčkpəkʷusmp, sčkpəkʷustsəlx 18. iksčkpəkʷus, aksčkpəkʷus, ksčkpəkʷusts, ksčkpəkʷustət, ksčkpəkʷusmp, ksčkpəkʷustsəlx
sʔaʔúms:
1. iʔ sčəčákaʔ kʔ ʔaʔm̄kst kʔ tim̄ iʔ sčəčákaʔ akskpəkʷusm̄ . (For pinecones, put six to eight cones into the hot coals.)
2. kpəkʷusht iʔ xʷlikstŋ. (Pour the wood chips in the fire.)
3. lut akskpəkʷpkʷusm̄ asíáxt. (Don't pour it in your friend's eyes.)

18. i? sqʷlip

sʔuʷns

čqitstrn	to snag / to hook
ččəkʷstirn / čkʷaht / čkʷam	pull
nxfal	get clear
nyiplaxnt	stick upright into the ground
tqəmniwsnt	lay onto
nlqula?xnt	dig out / remove from ground
ncwcnwqula?xnt	pull from the ground
xwulmi?st	be steaming
ntəqtqusnt	plug holes

smýmay

<p>i? sqʷlip čklixʷp tɪ aʔ ččícál naʔt čtaq kl wist. i? sqʷlip əctəxʷtaxʷ čxít t qpqintn, tɪʔ qʷyqʷsaý. čplál í čqitp, sʔatqʷtp uʔ í čiqʷlx. ilíʔ kaʔ čplál. i? sqʷlip xast t sʔitn. yʃat pñkiñ kstixʷntm i? sqʷlip, misxást í skaʔáym. t wisxñ sʃəxciʔ čtixʷstrn i? sqʷlip. čqitstrn uʔ ččəkʷstirn tɪ scícál. i? čiqʷlx i? xast t stixʷm átiʔ lut ta kftic. i? kʷiʔt i? sqilxʷ misxásts tɪ čqitp krn sʔatqʷtp.</p> <p>tə wýstixʷntm i? sqʷlip, xʷkʷntim uʔ ciwntm. tə ciwntxʷ, xʷʔit akskíʔíysm i? siwtkʷ put nxfal i? siwtkʷ mi put. npusntxʷ i? sqʷlip uʔ ilíʔ ʔitntxʷ. misxást tə lkipntxʷ í nlikiptn. tə pýaq i? sqʷlip nəkniñntxʷ uʔ ʔitntxʷ. čxwstirn i? aʔ čpáýq i? sqʷlip. tə čxaw, qśápiʔ akskʷúrnm. tə pýqñtixʷ uʔ mārwiʔntxʷ t taxt krn t síyaʔ ntixitʷs.</p> <p>kʷ isčúnmaʔrn i? síkiprn t sqʷlip naʔt ʔitxʷaʔ:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. nčiqñtxʷ čxít t naqs sqłtmixʷs skmáxn uʔ tɪʔ put i? kstaqts. 2. nsahtntixʷ aʔ čntəxʷulaʔxʷ t kʷlkʷiłsxñ. 3. nyiplaxnt t kaʔís krn mus krn nixʷ sʃəxciʔ í xlxlut. 4. ktpínaʔnt i? xlut t pačkt naʔt stʔiʔ. 5. mi sič nutánt, tqəmniwsnt asqʷlip naʔt ʔitxʷaʔ. 6. nixʷ txʷípnaʔnt t pačkt krn stʔiʔ. 7. itlíʔ ktpínaʔnt t tukʷtán. 8. klíqnaʔnt t fúkʷlaʔxʷ. 9. nlqulaʔxnt t sʃəxciʔ tə qʷiçt t fúkʷlaʔxʷ uʔ ncwqulaʔxnt. 10. nčwənt t siwtkʷ aʔ čntəxʷtəxʷulaʔxʷ ixíʔ xwulmiʔst uʔ ntəqtqusnt aʔ čntəxʷtaxʷ. 11. tə kwrínaʔnt i? asčlíkip mat ʔaslásqt. 12. í sʔaslásqts uʔ way pýaq. 13. ixíʔ txəntntixʷ lqñtixʷ uʔ nčkʷulaʔxnt i? sʔitn. 	<p>snag; pull</p> <p>get clear</p> <p>stick up in ground</p> <p>lay onto middle</p> <p>pull out of ground; pull from ground; steam; plug</p>
--	--

sñsuxʷnaʔ swftitn

1. kaʔkín kaʔ čplál i? sqʷlip ?
2. čaknílʷ i? sqʷlip ?
3. pñkiñ kiʔ misxást kstixʷntm i? sqʷlip ?
4. t stirn čtixʷstrn i? sqʷlip ?
5. səxʔkinx uʔ xast t stixʷm i? sqʷlip tɪ čiqʷlx ?
6. əxʔkistrn i? sqʷlip tə wýstixʷntm ?

7. † akscíwǎrn iʔ sqʷlip, xʔkinrn mi čmistix uʔ put asčćíwǎrn ?
8. xʔkinrn mi kʷ kʷíčńčut t sqʷlip ?
9. əxʔkistrn iʔ sqʷlip mi ǵsápiʔ akskʷúrnrn ?
10. kʷ tǝ lkiprn t sqʷlip, čkiń aksńčiqm ?
11. stirn aksńǵaʔarn aʔ čńtǝxʷúlaʔxʷ ?
12. stirn aksńǵiplaʔxʷrn í xǎxǎut ?
13. t stirn aksktpínaʔrn iʔ xǎut ?
14. stirn akstqǝmníwǎrn í pačkǎ naʔt stʔi ?
15. t stirn aksktpínaʔnt iʔ sqʷlip naʔt ʔiʔtǝxʷaʔ ?
16. t stirn aksklíqnaʔrn iʔ tukʷtǎn ?
17. ǎ stirn aksńčxʷárn t siwǎkʷ aʔ čńtǝxʷtǝxʷúlaʔxʷ ?
18. kʷńxasǵt akskwrínaʔrn aksčlkíp ?
19. put kʷńxasǵt uʔ pǵaq asčlkíp ?
20. əxʔkistrn iʔ sqʷlip tǝ pǵaq ?

ańčǎwt swǎtiń

1. stirn aʔ čklixʷp tǎ aʔ čćíčal kíkǎʔt kǎ ańčítxʷ ? maǵxít.
2. tǝ ʔistkrn, haʔ kʷ čxʷuǵ kǎ wist ? í sčǎʔǎqʷ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
3. haʔ čtixʷstxʷ iʔ sqʷlip ? haʔ kʷ čkʷíčńčut t sqʷlip ? haʔ čitstxʷ iʔ sqʷlip ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
4. stirn ańmisǵást sčal, iʔ čǵiʔp, sʔatqʷǎp krń čiqʷǎx ? səxʔkinx ? maǵxít.
5. stirn aʔ čǵitstxʷ uʔ ččǝkʷstixʷ ? maǵxít.
6. stirn iʔ wǵstixʷńtxʷ t skǎʔǎǵ ? maǵxít.
7. stirn iʔ čiwńtxʷ t sńkʷǝkʷʔač ? stirn iʔ xʷkʷńtixʷ ? maǵxít.
8. kʷ tǝ ččǵawǎx, haʔ niǵǎǵp čkǎʔiǵstxʷ iʔ siwǎkʷ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
9. kʷ tǝ čkʷíčńčut, stirn aʔ čńpustxʷ ? maǵxít.
10. kʷ tǝ wǵsčǵawǎx, haʔ ńxǵal iʔ siwǎkʷ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
11. tǝ člaʔkiń, haʔ čkípstxʷ aksʔiń í ańńlkiptń ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
12. haʔ čxʷstixʷ aksʔiń ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ? maǵxít.
13. haʔ čmárwiʔstxʷ ańlkapi t ǎxt ? t sqʔirn ? maǵxít.
14. haʔ stirn ńǵiplaʔxʷńtxʷ t sčǎʔǎqʷ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
15. stirn iʔ ktpínaʔńtxʷ t spiʔsčíʔt ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
16. stirn iʔ klíqnaʔńtxʷ t ǎukʷlaʔxʷ t sčǎʔǎqʷ ? maǵxít.
17. stirn iʔ ńčwǵúlaʔxʷńtxʷ t snǝqspińtk ? maǵxít.
18. haʔ čxʷaxʷ ańlkapi ǵapnáʔ t sǎǎǎǎǎ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
19. stirn asčwík uʔ čxʷúłmiʔst t snǝqspińtk ? maǵxít.
20. swit iʔ txǎńtixʷ t spiʔsčíʔt ? swit iʔ txǎńtsis ? maǵxít.

skl?iysrn t xilm s?a?ums

A. c?nqmin aksckwul: w?stikw a? c?nqmin.

k?iysrn / k?iysnit- to change

	i?ca	anwi	cnits	mnimtət	mnimtəmp	mnimtsəlx
intransitive past/present						
intransitive customary/ actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future/inceptive						
intransitive imperfect future						
intransitive affirm. commands	---		---			---
intransitive neg. commands	---		---			---
transitive past/present						
transitive customary/ actual						
transitive progressive						
transitive imperfect						
transitive future						
transitive imperfect future						
transitive affirm. commands	---		---			---
transitive negative commands	---		---			---
present durative / present perfect						
imperfect durative						
future durative						
future durative						
past perfect						
future perfect						

Č. swítih aksčkwú: ktətmčinx t milkwčn nsəlxčih. nmýčimnt asčqáy kí nwyápixčn.

1. ha? p kí?iýsrn t nylwúpstns ? (kiw)

nwyápixčn:

2. uč aňxmińk kw ikskí?iýsrn aňnylwúpstn ? (lut)

nwyápixčn:

3. swit səčkí?iýsx t siwtkw ? (Xsčnitkw na? Swfatqh)

nwyápixčn:

4. ha? kí?iýsrntxw isčkwú ? (kiwa)

nwyápixčn:

5. ha? Piyaris ksəčkí?iýsi?s ixí? ? (lut)

nwyápixčn:

6. ha? p skí?iýsa?x t qwíčn ? (ki)

nwyápixčn:

Č. Past/Present 36 čnqmiń aksčkwú: nqýntikw a? čktxas s?uńs í čnqmiń.

kí?iýsrnt- to change

	inča	anwi	čnits	mnińtət	mnińtəmp	mnińtsəlx
inča	xxx			xxx		
anwi		xxx			xxx	
čnits						
mnińtət	xxx			xxx		
mnińtəmp		xxx			xxx	
čnińtsəlx mnińtsəlx						

ε. swítih aksčkwú: ktətmčinx t milkwčn nsəlxčih. nmýčimnt i? swítih na? asčqáy kí nwyápixčn.

1. ha? kí?iýsrnt asčmipńwítn ? (kiwa)

nwyápixčn:

2. ha? kři?iysřeřms i? řyřwupstnřp (i? lřti?)

nřyřpřixřř:

3. swit i? kwu? křtmřasas uř kwu? kři?iysřs ? (Sřařřřqs)

nřyřpřixřř:

4. stiř i? kwu? kři?iysřnřř iřřř nařř Sřmnatkw ? (Sulř? i? sumřs)

nřyřpřixřř:

5. ha? řmistřp sřxřkinx uř kři?iysřeřmř ? (lut)

nřyřpřixřř:

6. sřxřkinx uř mnřmřřtřt kwu? kři?iysřnřřxw ? (řřřřřřwřt)

nřyřpřixřř:

H. Future 36 řřqmiř aksřřwřř: řqřřřřřř a? řřřřs sřřřs ř řřqmiř.

ksřřřřřř- to change

	iřřř	anwř	řřřřs	mnřmřřtřt	mnřmřřmřp	mnřmřřsřřx
iřřř	xxx			xxx		
anwř		xxx			xxx	
řřřřs						
mnřmřřtřt	xxx			xxx		
mnřmřřmřp		xxx			xxx	
řřřřsřřx mnřmřřsřřx						

I. swřřřřř aksřřwřř: křřřřřřř t mřřřřř řřřřřř. řřřřřřřř i? swřřřřř nařř asřřřř kř nřyřpřixřř.

1. ha? ksřřřřřřsřřx asřřřřřř ? (lut)

nřyřpřixřř:

2. uř p iksřřřřřř i? řyřwupstnřp (kiw)

nřyřpřixřř:

3. swit i? kwu? ksřřwřřmřřřřřřř uř kwu? ksřřřřřřřř iřřř nařř řřřřřř ? (Sřařřřřřřqs)

nřyřpřixřř:

4. stírn í? k^wu? kskí?íysi?s ? (sqílt)

n^wyápixčń:

5. ha? čmistíx^w səx?kinx u? kskí?íysńtst ? (lut)

n^wyápixčń:

6. səx?kinx u? k^wu? akskí?íysrń ińčá na?í Nk^walá ? (kńxit)

n^wyápixčń:

čk^wulmstn i? s?a?ums

1. čqitstn / qitnt- snag or hook something
sn?asimivs: čqatqitstn
sk^wlstin: kpæk ^w usx /kpæk ^w usnt (affirmative singular); lut akskpæk ^w usm (neg. singular); kpæk ^w uswi / kpæk ^w usnti (affirmative plural); lut kskpæk ^w usmp / lut kskpæk ^w usntp (neg. plural)
skf?iysts
<ol style="list-style-type: none"> 1. kn qitn, k^w qitn, qitn, k^wu qitn, p qitn, qitmælx 2. kn čqitn, k^w čqitn, čqitn, k^wu čqitn, p čqitn, čqitmælx 3. kn sqitx, k^w sqitx, sqitx, k^wu sqitx, p sqitx, sqitxælx 4. kn sæčqitx, k^w sæčqitx, sæčqitx, k^wu sæčqitx, p sæčqitx, sæčqitxælx 5. kn ksqita?x, k^w sqita?x, ksqita?x, k^wu ksqita?x, p sqita?x, ksqita?xælx 6. kn ksæčqita?x, k^w sæčqita?x, ksæčqita?x, k^wu ksæčqita?x, p sæčqita?x, ksæčqita?xælx 7. qitn, qitntx^w, qits, qitntn, qitntp, qitsælx 8. čqitstn, čqitstx^w, čqitsts, čqitstn, čqitstp, čqitstsælx 9. isqitm, asqitm, sqits, sqitntn, sqitntp, sqitsælx 10. isæčqitm, asæčqitm, sæčqits, sæčqitntn, sæčqitntp, sæčqitsælx 11. iksqitm, aksqitm, ksqiti?s, ksqitntn, ksqitntp, ksqiti?sælx 12. iksæčqitm, aksæčqitm, ksæčqiti?s, ksæčqitntn, ksæčqitntp, ksæčqiti?sælx 13. isqitm, asqitm, sqitms, sqitmtæt, sqitmp, sqitmsælx 14. isæčqitm, asæčqitm, sæčqitms, sæčqitmtæt, sæčqitmp, sæčqitmsælx 15. iksqitm, aksqitm, ksqitms, ksqitmtæt, ksqitmp, ksqitmsælx 16. iksæčqitm, aksæčqitm, ksæčqitms, ksæčqitmtæt, ksæčqitmp, ksæčqitmsælx 17. isčqit, asčqit, sčqits, sčqitæt, sčqitmp, sčqitsælx 18. iksčqit, aksčqit, ksčqits, ksčqitæt, ksčqitmp, ksčqitsælx
s?a?ums:
1. čqitstn ut ččuk ^w stirn tl sclcal. (We snag it and pull it from the trees.)
2. wisxñ akqitmn mi qitntnuix ^w i? sqwlip. (Your hook has to be long to be able to hook the moss.)
3. ta?li? nwsiwist i? sqwlip ixí? ut čtilx ^w stn t iksqitm. (The moss is very high up so I have a hard time snagging it.)
2. ččæk^wstirn / čk^want / čk^wam- pull from
sn?asimivs: čæk ^w čæk ^w ant
sk^wlstin: čk ^w mix /čk ^w ntik ^w (affirmative singular); lut aksčk ^w am (neg. singular); čk ^w miwi / čæk ^w ntik ^w i (affirmative plural); lut ksčk ^w amp / lut ksčk ^w ntip (neg. plural)
skf?iysts
<ol style="list-style-type: none"> 1. kn čk^wam, k^w čk^wam, čk^wam, k^wu čk^wam, p čk^wam, čk^wamælx 2. kn ččk^wam, k^w ččk^wam, ččk^wam, k^wu ččk^wam, p ččk^wam, ččk^wamælx 3. kn sčk^wmix, k^w sčk^wmix, sčk^wmix, k^wu sčk^wmix, p sčk^wmix, sčk^wmixælx 4. kn sæččk^wmix, k^w sæččk^wmix, sæččk^wmix, k^wu sæččk^wmix, p sæččk^wmix, sæččk^wmixælx 5. kn ksčk^wmixa?x, k^w sčk^wmixa?x, ksčk^wmixa?x, k^wu ksčk^wmixa?x, p sčk^wmixa?x, ksčk^wmixa?xælx 6. kn ksæččk^wmixa?x, k^w sæččk^wmixa?x, ksæččk^wmixa?x, k^wu ksæččk^wmixa?x, p sæččk^wmixa?x, ksæččk^wmixa?xælx 7. čk^wntin, čk^wntix^w, čk^wntis, čk^wntin, čk^wntip, čk^wntisælx 8. ččæk^wstin, ččæk^wstix^w, ččæk^wstis, ččæk^wstin, ččæk^wstip, ččæk^wstisælx 9. isčk^wam, asčk^wam, sčk^wntis, sčk^wntin, sčk^wntip, sčk^wntisælx 10. isæččk^wam, asæččk^wam, sæččk^wntis, sæččk^wntin, sæččk^wntip, sæččk^wntisælx 11. iksčk^wam, aksčk^wam, ksčk^wntis, ksčk^wntin, ksčk^wntip, ksčk^wntisælx

12. iksəččkʷám, aksəččkʷám, ksəččkʷántis, ksəččkʷántim, ksəččkʷántip, ksəččkʷántisəlx
13. isčkʷám, asčkʷám, sčkʷams, sčkʷamtət, sčkʷamp, sčkʷamsəlx
14. isəččkʷám, asəččkʷám, səččkʷams, səččkʷamtət, səččkʷamp, səččkʷamsəlx
15. iksčkʷám, aksčkʷám, ksčkʷams, ksčkʷamtət, ksčkʷamp, ksčkʷamsəlx
16. iksəččkʷám, aksəččkʷám, ksəččkʷams, ksəččkʷamtət, ksəččkʷamp, ksəččkʷamsəlx
17. isččákʷ, asččákʷ, sččakʷs, sččakʷtət, sččakʷmp, sččakʷsəlx
18. iksččákʷ, aksččákʷ, ksččakʷs, ksččakʷtət, ksččakʷmp, ksččakʷsəlx
sʔaʔúms:
1. čqítstr̥m ut ččəkʷstir̥m t̥l̥ sčl̥čal̥. (We snag it and pull it from the trees.)
2. čəkʷčəkʷntixʷ t̥l̥ sčl̥čal̥ ut ʔuluʔsntxʷ iʔ sqʷlip. (To gather moss, you pull it out of the trees.)
3. txətmistx čm čkʷntsis iʔ sq̥l̥q̥ltmixʷ. (Be careful or the men might rape you.)
3. n̥xʔal- get clear
s̥n̥ʔaslmíws: n̥x̥l̥xʔal
sʔaʔúms:
1. t̥ə čiw̥ntxʷ, xʷʔit aksk̥l̥ʔíysm̥ iʔ siw̥tkʷ put n̥xʔal̥ iʔ siw̥tkʷ mi put. (When you wash it, change the water often until the water is clean, then its good.)
2. n̥xʔalkʷ iʔ siw̥tkʷ kʷ w̥ýsč̥fawlx̥ t̥iʔ nt̥farn̥kʷ. (The water was clear until you bathed then the water was cloudy.)
3. iʔ lútiʔ t̥ə t̥ikt̥ iʔ saʔt̥itkʷ n̥xʔalkʷ iʔ siw̥tkʷ. (Before high water on the river, the water was clear.)
4. n̥yíplaʔxʷnt- put in something sticking up
s̥n̥ʔaslmíws: n̥yp̥yíplaʔxʷnt
skʷl̥stih̥: n̥yíplaʔxʷəxʷ / n̥yíplaʔxʷnt (affirmative singular); lut aksn̥yíplaʔxʷm̥ (neg. singular); n̥yíplaʔxʷwi / n̥yíplaʔxʷnti (affirmative plural); lut ksn̥yíplaʔxʷmp / lut ksn̥yíplaʔxʷntp (neg. plural)
sk̥l̥ʔíy̥sts
1. k̥n̥ n̥yíplaʔxʷm̥, kʷ n̥yíplaʔxʷm̥, n̥yíplaʔxʷm̥, kʷu n̥yíplaʔxʷm̥, p̥ n̥yíplaʔxʷm̥, n̥yíplaʔxʷm̥əlx
2. k̥n̥ č̥n̥yíplaʔxʷm̥, kʷ č̥n̥yíplaʔxʷm̥, č̥n̥yíplaʔxʷm̥, kʷu č̥n̥yíplaʔxʷm̥, p̥ č̥n̥yíplaʔxʷm̥, č̥n̥yíplaʔxʷm̥əlx
3. k̥n̥ s̥n̥yíplaʔxʷəxʷ, kʷ s̥n̥yíplaʔxʷəxʷ, s̥n̥yíplaʔxʷəxʷ, kʷu s̥n̥yíplaʔxʷəxʷ, p̥ s̥n̥yíplaʔxʷəxʷ, s̥n̥yíplaʔxʷəxʷəlx
4. k̥n̥ səč̥n̥yíplaʔxʷəxʷ, kʷ səč̥n̥yíplaʔxʷəxʷ, səč̥n̥yíplaʔxʷəxʷ, kʷu səč̥n̥yíplaʔxʷəxʷ, p̥ səč̥n̥yíplaʔxʷəxʷ, səč̥n̥yíplaʔxʷəxʷəlx
5. k̥n̥ ks̥n̥yíplaʔxʷaʔx, kʷ s̥n̥yíplaʔxʷaʔx, ks̥n̥yíplaʔxʷaʔx, kʷu ks̥n̥yíplaʔxʷaʔx, p̥ s̥n̥yíplaʔxʷaʔx, ks̥n̥yíplaʔxʷaʔxəlx
6. k̥n̥ ksəč̥n̥yíplaʔxʷaʔx, kʷ səč̥n̥yíplaʔxʷaʔx, ksəč̥n̥yíplaʔxʷaʔx, kʷu ksəč̥n̥yíplaʔxʷaʔx, p̥ səč̥n̥yíplaʔxʷaʔx, ksəč̥n̥yíplaʔxʷaʔxəlx
7. n̥yíplaʔxʷn̥, n̥yíplaʔxʷntxʷ, n̥yíplaʔxʷs, n̥yíplaʔxʷntm̥, n̥yíplaʔxʷntp, n̥yíplaʔxʷsəlx
8. č̥n̥yíplaʔxʷstn̥, č̥n̥yíplaʔxʷstxʷ, č̥n̥yíplaʔxʷsts, č̥n̥yíplaʔxʷstr̥m, č̥n̥yíplaʔxʷstp, č̥n̥yíplaʔxʷstsəlx
9. is̥n̥yíplaʔxʷm̥, as̥n̥yíplaʔxʷm̥, s̥n̥yíplaʔxʷs, s̥n̥yíplaʔxʷntm̥, s̥n̥yíplaʔxʷntp, s̥n̥yíplaʔxʷsəlx
10. isəč̥n̥yíplaʔxʷm̥, asəč̥n̥yíplaʔxʷm̥, səč̥n̥yíplaʔxʷs, səč̥n̥yíplaʔxʷntm̥, səč̥n̥yíplaʔxʷntp, səč̥n̥yíplaʔxʷsəlx
11. iks̥n̥yíplaʔxʷm̥, aks̥n̥yíplaʔxʷm̥, ks̥n̥yíplaʔxʷiʔs, ks̥n̥yíplaʔxʷntm̥, ks̥n̥yíplaʔxʷntp, ks̥n̥yíplaʔxʷiʔsəlx
12. iksəč̥n̥yíplaʔxʷm̥, aksəč̥n̥yíplaʔxʷm̥, ksəč̥n̥yíplaʔxʷiʔs, ksəč̥n̥yíplaʔxʷntm̥, ksəč̥n̥yíplaʔxʷntp, ksəč̥n̥yíplaʔxʷiʔsəlx
13. is̥n̥yíplaʔxʷm̥, as̥n̥yíplaʔxʷm̥, s̥n̥yíplaʔxʷms, s̥n̥yíplaʔxʷmtət, s̥n̥yíplaʔxʷmp, s̥n̥yíplaʔxʷmsəlx
14. isəč̥n̥yíplaʔxʷm̥, asəč̥n̥yíplaʔxʷm̥, səč̥n̥yíplaʔxʷms, səč̥n̥yíplaʔxʷmtət, səč̥n̥yíplaʔxʷmp, səč̥n̥yíplaʔxʷmsəlx
15. iks̥n̥yíplaʔxʷm̥, aks̥n̥yíplaʔxʷm̥, ks̥n̥yíplaʔxʷms, ks̥n̥yíplaʔxʷmtət, ks̥n̥yíplaʔxʷmp, ks̥n̥yíplaʔxʷmsəlx

16. iksəčńýplaʔxʷm̄, aksəčńýplaʔxʷm̄, ksəčńýplaʔxʷm̄s, ksəčńýplaʔxʷm̄tət, ksəčńýplaʔxʷm̄p, ksəčńýplaʔxʷm̄səlx
17. isčńýplaʔxʷ, asčńýplaʔxʷ, sčńýplaʔxʷs, sčńýplaʔxʷtət, sčńýplaʔxʷm̄p, sčńýplaʔxʷsəlx
18. iksčńýplaʔxʷ, aksčńýplaʔxʷ, ksčńýplaʔxʷs, ksčńýplaʔxʷtət, ksčńýplaʔxʷm̄p, ksčńýplaʔxʷsəlx
sʔaʔúms:
1. ńýplaʔxʷńt t kaʔlís kń mus kńnixʷ sʔəxciʔ í xłxłut. (Put three or four large sticks sticking up among the rocks.)
2. haʔ way íxiʔ ńýplaʔxʷńtxʷ ? (Did you put it in the ground?)
3. haʔ nixʷ ańxmińk aksńýplaʔxʷm̄ ? (Do you want to put it in the ground?)
5. tqəmniwsńt - lay something onto
sńʔasłmińs: tqmńqəmniwsńt
skʷłstiń: tqəmniwsx / tqəmniwsńt (affirmative singular); lut akstqəmniwsń (neg. singular); tqəmniwswi / tqəmniwsńti (affirmative plural); lut kstqəmniwsńp / lut kstqəmniwsńtp (neg. plural)
skłʔiýsts
1. kń tqəmniwsń, kʷ tqəmniwsń, tqəmniwsń, kʷu tqəmniwsń, p tqəmniwsń, tqəmniwsńəlx
2. kń čtqəmniwsń, kʷ čtqəmniwsń, čtqəmniwsń, kʷu čtqəmniwsń, p čtqəmniwsń, čtqəmniwsńəlx
3. kń stqəmniwsx, kʷ stqəmniwsx, stqəmniwsx, kʷu stqəmniwsx, p stqəmniwsx, stqəmniwsxəlx
4. kń səčtqəmniwsx, kʷ səčtqəmniwsx, səčtqəmniwsx, kʷu səčtqəmniwsx, p səčtqəmniwsx, səčtqəmniwsxəlx
5. kń kstqəmniwsaʔx, kʷ stqəmniwsaʔx, kstqəmniwsaʔx, kʷu kstqəmniwsaʔx, p stqəmniwsaʔx, kstqəmniwsaʔxəlx
6. kń ksəčtqəmniwsaʔx, kʷ səčtqəmniwsaʔx, ksəčtqəmniwsaʔx, kʷu ksəčtqəmniwsaʔx, p səčtqəmniwsaʔx, ksəčtqəmniwsaʔxəlx
7. tqəmniwsń, tqəmniwsńtxʷ, tqəmniwsəs, tqəmniwsńtń, tqəmniwsńtp, tqəmniwsəsəlx
8. čtqəmniwsń, čtqəmniwsńtxʷ, čtqəmniwsńs, čtqəmniwsńtń čtqəmniwsńtp, čtqəmniwsńsəlx
9. istqəmniwsń, astqəmniwsń, stqəmniwsəs, stqəmniwsńtń, stqəmniwsńtp, stqəmniwsəsəlx
10. isəčtqəmniwsń, asəčtqəmniwsń, səčtqəmniwsəs, səčtqəmniwsńtń, səčtqəmniwsńtp, səčtqəmniwsəsəlx
11. ikstqəmniwsń, akstqəmniwsń, kstqəmniwsńʔs, kstqəmniwsńtń, kstqəmniwsńtp, kstqəmniwsńsəlx
12. iksəčtqəmniwsń, aksəčtqəmniwsń, ksəčtqəmniwsńʔs, ksəčtqəmniwsńtń, ksəčtqəmniwsńtp, ksəčtqəmniwsńsəlx
13. istqəmniwsń, astqəmniwsń, stqəmniwsńs, stqəmniwsńtət, stqəmniwsńp, stqəmniwsńsəlx
14. isəčtqəmniwsń, asəčtqəmniwsń, səčtqəmniwsńs, səčtqəmniwsńtət, səčtqəmniwsńp, səčtqəmniwsńsəlx
15. ikstqəmniwsń, akstqəmniwsń, kstqəmniwsńs, kstqəmniwsńtət, kstqəmniwsńp, kstqəmniwsńsəlx
16. iksəčtqəmniwsń, aksəčtqəmniwsń, ksəčtqəmniwsńs, ksəčtqəmniwsńtət, ksəčtqəmniwsńp, ksəčtqəmniwsńsəlx
17. isčtqəmniws, asčtqəmniws, sčtqəmniwsńs, sčtqəmniwsńtət, sčtqəmniwsńp, sčtqəmniwsńsəlx
18. iksčtqəmniws, aksčtqəmniws, ksčtqəmniwsńs, ksčtqəmniwsńtət, ksčtqəmniwsńp, ksčtqəmniwsńsəlx
sʔaʔúms:
1. mi sič nutáńt tqəmniwsńt asqʷlíp naʔl ʔiʔtxʷaʔ. (Then put down your black moss and camas.)
2. ilíʔ mi tqəmniwsńtxʷ . (Put them on there.)
3. tə wýsxʷkʷńtixʷ asčwíc, tqəmniwsńt í slxʷʔisxń. (When you finish cleaning what you dug, put them on the big rock.)
6. ńłqúlaʔxʷńt - pull out of the ground
sńʔasłmińs: ńłəqłqúlaʔxʷńt

<p>skʷístiḥ: ḥlqúlaʔxʷəxʷ / ḥlqúlaʔxʷḥt (affirmative singular); lut aksḥlqúlaʔxʷm (neg. singular); ḥlqúlaʔxʷwi / ḥlqúlaʔxʷḥti (affirmative plural); lut ksḥlqúlaʔxʷmḥp / lut ksḥlqúlaʔxʷḥtp (neg. plural)</p>
<p>skʷiʔiʷsts</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kḥ ḥlqúlaʔxʷm, kʷ ḥlqúlaʔxʷm, ḥlqúlaʔxʷm, kʷu ḥlqúlaʔxʷm, p ḥlqúlaʔxʷm, ḥlqúlaʔxʷmḥl̥x 2. kḥ čḥlqúlaʔxʷm, kʷ čḥlqúlaʔxʷm, čḥlqúlaʔxʷm, kʷu čḥlqúlaʔxʷm, p čḥlqúlaʔxʷm, čḥlqúlaʔxʷmḥl̥x 3. kḥ sḥlqúlaʔxʷəxʷ, kʷ sḥlqúlaʔxʷəxʷ, sḥlqúlaʔxʷəxʷ, kʷu sḥlqúlaʔxʷəxʷ, p sḥlqúlaʔxʷəxʷ, sḥlqúlaʔxʷəxʷḥl̥x 4. kḥ səčḥlqúlaʔxʷəxʷ, kʷ səčḥlqúlaʔxʷəxʷ, səčḥlqúlaʔxʷəxʷ, kʷu səčḥlqúlaʔxʷəxʷ, p səčḥlqúlaʔxʷəxʷ, səčḥlqúlaʔxʷəxʷḥl̥x 5. kḥ ksḥlqúlaʔxʷaʔx, kʷ sḥlqúlaʔxʷaʔx, ksḥlqúlaʔxʷaʔx, kʷu ksḥlqúlaʔxʷaʔx, p sḥlqúlaʔxʷaʔx, ksḥlqúlaʔxʷaʔxḥl̥x 6. kḥ ksəčḥlqúlaʔxʷaʔx, kʷ səčḥlqúlaʔxʷaʔx, ksəčḥlqúlaʔxʷaʔx, kʷu ksəčḥlqúlaʔxʷaʔx, p səčḥlqúlaʔxʷaʔx, ksəčḥlqúlaʔxʷaʔxḥl̥x 7. ḥlqúlaʔxʷḥ, ḥlqúlaʔxʷḥtxʷ, ḥlqúlaʔxʷs, ḥlqúlaʔxʷḥtm, ḥlqúlaʔxʷḥtp, ḥlqúlaʔxʷsḥl̥x 8. čḥlqúlaʔxʷstḥ, čḥlqúlaʔxʷstxʷ, čḥlqúlaʔxʷsts, čḥlqúlaʔxʷstrḥ, čḥlqúlaʔxʷstp, čḥlqúlaʔxʷstsḥl̥x 9. isḥlqúlaʔxʷm, asḥlqúlaʔxʷm, sḥlqúlaʔxʷḥtxʷ, sḥlqúlaʔxʷs, sḥlqúlaʔxʷḥtm, sḥlqúlaʔxʷḥtp, sḥlqúlaʔxʷsḥl̥x 10. isəčḥlqúlaʔxʷm, asəčḥlqúlaʔxʷm, səčḥlqúlaʔxʷḥtxʷ, səčḥlqúlaʔxʷs, səčḥlqúlaʔxʷḥtm, səčḥlqúlaʔxʷḥtp, səčḥlqúlaʔxʷsḥl̥x 11. iksḥlqúlaʔxʷm, aksḥlqúlaʔxʷm, ksḥlqúlaʔxʷiʔs, ksḥlqúlaʔxʷḥtm, ksḥlqúlaʔxʷḥtp, ḥlqúlaʔxʷiʔsḥl̥x 12. iksəčḥlqúlaʔxʷm, aksəčḥlqúlaʔxʷm, ksəčḥlqúlaʔxʷiʔs, ksəčḥlqúlaʔxʷḥtm, ksəčḥlqúlaʔxʷḥtp, ksəčḥlqúlaʔxʷiʔsḥl̥x 13. isḥlqúlaʔxʷm, asḥlqúlaʔxʷm, sḥlqúlaʔxʷms, sḥlqúlaʔxʷmtət, sḥlqúlaʔxʷmḥp, sḥlqúlaʔxʷmsḥl̥x 14. isəčḥlqúlaʔxʷm, asəčḥlqúlaʔxʷm, səčḥlqúlaʔxʷms, səčḥlqúlaʔxʷmtət, səčḥlqúlaʔxʷmḥp, səčḥlqúlaʔxʷmsḥl̥x 15. iksḥlqúlaʔxʷm, aksḥlqúlaʔxʷm, ksḥlqúlaʔxʷms, ksḥlqúlaʔxʷmtət, ksḥlqúlaʔxʷmḥp, ksḥlqúlaʔxʷmsḥl̥x 16. iksəčḥlqúlaʔxʷm, aksəčḥlqúlaʔxʷm, ksəčḥlqúlaʔxʷms, ksəčḥlqúlaʔxʷmtət, ksəčḥlqúlaʔxʷmḥp, ksəčḥlqúlaʔxʷmsḥl̥x 17. isčḥlqúlaʔxʷ, asčḥlqúlaʔxʷ, sčḥlqúlaʔxʷs, sčḥlqúlaʔxʷtət, sčḥlqúlaʔxʷmḥp, sčḥlqúlaʔxʷsḥl̥x 18. iksčḥlqúlaʔxʷ, aksčḥlqúlaʔxʷ, ksčḥlqúlaʔxʷs, ksčḥlqúlaʔxʷtət, ksčḥlqúlaʔxʷmḥp, ksčḥlqúlaʔxʷsḥl̥x
<p>sʔaʔúms:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ḥlqúlaʔxʷḥt s xḥčičiʔ tə ǵiçt t túkʷlaʔxʷ uḥ ḥčwčwqúlaʔxʷḥt. (Pull out the sticks when the hole is full of dirt.) 2. iʔ t aḥpíčaʔ mi ḥlqúlaʔxʷḥt iʔ čxʷlúsaʔ. (Dig the biscuit root out with your digging stick.) 3. t akskʷáḥtqḥ ḥlqúlaʔxʷḥt asḥkʷáḥtqḥ. (When you're going to plant a garden, dig up your garden spot.)
<p>7. ḥčwčwqúlaʔxʷḥt- pull from the ground</p>
<p>snaḥqsts: ḥčwqʷúlaʔxʷḥt</p>
<p>skʷístiḥ: ḥčwqʷúlaʔxʷəxʷ / ḥčwqʷúlaʔxʷḥt (affirmative singular); lut aksḥčwqʷúlaʔxʷm (neg. singular); ḥčwqʷúlaʔxʷwi / ḥčwqʷúlaʔxʷḥti (affirmative plural); lut ksḥčwqʷúlaʔxʷmḥp / lut ksḥčwqʷúlaʔxʷḥtp (neg. plural)</p>
<p>skʷiʔiʷsts</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kḥ ḥčwqʷúlaʔxʷm, kʷ ḥčwqʷúlaʔxʷm, ḥčwqʷúlaʔxʷm, kʷu ḥčwqʷúlaʔxʷm, p ḥčwqʷúlaʔxʷm, ḥčwqʷúlaʔxʷmḥl̥x 2. kḥ čḥčwqʷúlaʔxʷm, kʷ čḥčwqʷúlaʔxʷm, čḥčwqʷúlaʔxʷm, kʷu čḥčwqʷúlaʔxʷm, p čḥčwqʷúlaʔxʷm, čḥčwqʷúlaʔxʷmḥl̥x 3. kḥ sḥčwqʷúlaʔxʷəxʷ, kʷ sḥčwqʷúlaʔxʷəxʷ, sḥčwqʷúlaʔxʷəxʷ, kʷu sḥčwqʷúlaʔxʷəxʷ, p sḥčwqʷúlaʔxʷəxʷ, sḥčwqʷúlaʔxʷəxʷḥl̥x

4. kń sáčńćwq"úla?x"əx", k" sáčńćwq"úla?x"əx", sáčńćwq"úla?x"əx", k"u sáčńćwq"úla?x"əx", p sáčńćwq"úla?x"əx", sáčńćwq"úla?x"əx"əlx
5. kń ksńćwq"úla?x"a?x, k" sńćwq"úla?x"a?x, ksńćwq"úla?x"a?x, k"u ksńćwq"úla?x"a?x, p sńćwq"úla?x"a?x, ksńćwq"úla?x"a?xəlx
6. kń ksáčńćwq"úla?x"əx", k" sáčńćwq"úla?x"əx", ksáčńćwq"úla?x"əx", k"u ksáčńćwq"úla?x"əx", p sáčńćwq"úla?x"əx", ksáčńćwq"úla?x"əx"əlx
7. ńćwq"úla?x"ń, ńćwq"úla?x"ńtx", ńćwq"úla?x"s, ńćwq"úla?x"ńtm, ńćwq"úla?x"ńtp, ńćwq"úla?x"səlx
8. čńćwq"úla?x"stń, čńćwq"úla?x"stx", čńćwq"úla?x"sts, čńćwq"úla?x"stm, čńćwq"úla?x"stp, čńćwq"úla?x"stsəlx
9. isńćwq"úla?x"ń, asńćwq"úla?x"ń, sńćwq"úla?x"s, sńćwq"úla?x"ńtm, sńćwq"úla?x"ńtp, sńćwq"úla?x"səlx
10. isáčńćwq"úla?x"ń, asáčńćwq"úla?x"ń, sáčńćwq"úla?x"s, sáčńćwq"úla?x"ńtm, sáčńćwq"úla?x"ńtp, sáčńćwq"úla?x"səlx
11. iksńćwq"úla?x"ń, aksńćwq"úla?x"ń, ksńćwq"úla?x"ńs, ksńćwq"úla?x"ńtm, ksńćwq"úla?x"ńtp, ksńćwq"úla?x"ńsəlx
12. iksáčńćwq"úla?x"ń, aksáčńćwq"úla?x"ń, ksáčńćwq"úla?x"ńs, ksáčńćwq"úla?x"ńtm, ksáčńćwq"úla?x"ńtp, ksáčńćwq"úla?x"ńsəlx
13. isńćwq"úla?x"ń, asńćwq"úla?x"ń, sńćwq"úla?x"ńs, sńćwq"úla?x"ńtm, sńćwq"úla?x"ńp, sńćwq"úla?x"ńsəlx
14. isáčńćwq"úla?x"ń, asáčńćwq"úla?x"ń, sáčńćwq"úla?x"ńs, sáčńćwq"úla?x"ńtm, sáčńćwq"úla?x"ńp, sáčńćwq"úla?x"ńsəlx
15. iksńćwq"úla?x"ń, aksńćwq"úla?x"ń, ksńćwq"úla?x"ńs, ksńćwq"úla?x"ńtm, ksńćwq"úla?x"ńp, ksńćwq"úla?x"ńsəlx
16. iksáčńćwq"úla?x"ń, aksáčńćwq"úla?x"ń, ksáčńćwq"úla?x"ńs, ksáčńćwq"úla?x"ńtm, ksáčńćwq"úla?x"ńp, ksáčńćwq"úla?x"ńsəlx
17. isčńćwq"úla?x", asčńćwq"úla?x", sčńćwq"úla?x"s, sčńćwq"úla?x"tət, sčńćwq"úla?x"ńp, sčńćwq"úla?x"səlx
18. iksčńćwq"úla?x", aksčńćwq"úla?x", ksčńćwq"úla?x"s, ksčńćwq"úla?x"tət, ksčńćwq"úla?x"ńp, ksčńćwq"úla?x"səlx

s?azúńs:

1. ńłqúla?x"ńt t sčəči? tə ǰ"içt t łúk"la?x" uł **ńćwćwq"úla?x"ńt**. (Pull out the sticks when the hole is full of dirt.)

2. **ńćwćwq"úla?x"ńt** i? shayk". (Pull the onions out of the ground.)

3. **ńćwq"úla?x"ńt** i? sńpliws. (Pull the weeds out of the ground.)

8. x"úłmi?st- to be steaming

sń?asłmíws: x"úłmi?st

sk"łstíń: ńćwq"úla?x"əx" / ńćwq"úla?x"ńt (affirmative singular); lut aksńćwq"úla?x"ń (neg. singular); ńćwq"úla?x"wi / ńćwq"úla?x"ńti (affirmative plural); lut ksńćwq"úla?x"ńp / lut ksńćwq"úla?x"ńtp (neg. plural)

skł?iyts

1. kń x"úłmi?st, k" x"úłmi?st, x"úłmi?st, k"u x"úłmi?st, p x"úłmi?st, x"úłmi?stəlx
2. kń čx"úłmi?st, k" čx"úłmi?st, čx"úłmi?st, k"u čx"úłmi?st, p čx"úłmi?st, čx"úłmi?stəlx
3. kń sx"úłmi?stx, k" sx"úłmi?stx, sx"úłmi?stx, k"u sx"úłmi?stx, p sx"úłmi?stx, sx"úłmi?stxəlx
4. kń sáčx"úłmi?stx, k" sáčx"úłmi?stx, sáčx"úłmi?stx, k"u sáčx"úłmi?stx, p sáčx"úłmi?stx, sáčx"úłmi?stxəlx

5. kñ ksx^wúlmi?sta?x, k^w sx^wúlmi?sta?x, ksx^wúlmi?sta?x, k^wu ksx^wúlmi?sta?x, p sx^wúlmi?sta?x, ksx^wúlmi?sta?xəlx
6. kñ ksəčx^wúlmi?sta?x, k^w səčx^wúlmi?sta?x, səčx^wúlmi?sta?x, k^wu ksəčx^wúlmi?sta?x, p səčx^wúlmi?sta?x, ksəčx^wúlmi?sta?xəlx
7. x^wulmñ, x^wulmñtx^w, x^wulmñs, x^wulmñtm, x^wulmñtp, x^wulmñsəlx
8. čx^wulmñstñ, čx^wulmñstx^w, čx^wulmñsts, čx^wulmñstrñ, čx^wulmñstp, čx^wulmñstsəlx
9. isx^wúlmnñ, asx^wúlmnñ, sx^wulmñs, sx^wulmñtm, sx^wulmñtp, sx^wulmñsəlx
10. isəčx^wúlmnñ, asəčx^wúlmnñ, səčx^wulmñs, səčx^wulmñtm, səčx^wulmñtp, səčx^wulmñsəlx
11. iksx^wúlmnñ, aksx^wúlmnñ, ksx^wúlmi?s, ksx^wulmñtm, ksx^wulmñtp, ksx^wúlmi?səlx
12. iksəčx^wúlmnñ, aksəčx^wúlmnñ, ksəčx^wúlmi?s, ksəčx^wulmñtm, ksəčx^wulmñtp, ksəčx^wúlmi?səlx
13. isx^wúlím, asx^wúlím, sx^wulím, sx^wulímət, sx^wulímp, sx^wulíməlx
14. isəčx^wúlím, asəčx^wúlím, səčx^wulím, səčx^wulímət, səčx^wulímp, səčx^wulíməlx
15. iksx^wúlím, aksx^wúlím, ksx^wulím, ksx^wulímət, ksx^wulímp, ksx^wulíməlx
16. iksəčx^wúlím, aksəčx^wúlím, ksəčx^wulím, ksəčx^wulímət, ksəčx^wulímp, ksəčx^wulíməlx
17. isčx^wuí, asčx^wuí, sčx^wuís, sčx^wuítət, sčx^wuímp, sčx^wuísəlx
18. iksčx^wuí, aksčx^wuí, ksčx^wuís, ksčx^wuítət, ksčx^wuímp, ksčx^wuísəlx

s?a?úms:

1. hčx^want t siwłk^w a? čñłəx^włəx^wúla?x^w ixí? **x^wúlmi?st** ul htaqtəqusñt a? čñłəx^włəx^w. (Pour water in the holes to make steam and then plug up the holes.)
2. kčəqusñt añłkapítñ ?ayxáxa? ul **x^wúlmi?st**. (Put your coffee pot on, in a little while it will be steaming.)
3. łə ččait i? tmñx^wúla?x^w **čx^wúlmi?st** i? sa?titk^w. (When the country gets cold, the river will steam.)

9. hntqusñt- plug a hole

sñ?aslmíws: hntəqtqusñt

sk^włstihñ: hntqusx / hntqusñt (affirmative singular); lut aksñtqúsñ (neg. singular); hntqúswi / hntqúsñti (affirmative plural); lut ksñtqusmp / lut ksñtqusñtp (neg. plural)

skł?iýsts

1. kñ hntqusñ, k^w hntqusñ, hntqusñ, k^wu hntqusñ, p hntqusñ, hntqusñəlx
2. kñ čñtqusñ, k^w čñtqusñ, čñtqusñ, k^wu čñtqusñ, p čñtqusñ, čñtqusñəlx
3. kñ sñtqusx, k^w sñtqusx, sñtqusx, k^wu sñtqusx, p sñtqusx, sñtqusxəlx
4. kñ səčñtqusx, k^w səčñtqusx, səčñtqusx, k^wu səčñtqusx, p səčñtqusx, səčñtqusxəlx
5. kñ ksñtqúsa?x, k^w sñtqúsa?x, ksñtqúsa?x, k^wu ksñtqúsa?x, p sñtqúsa?x, ksñtqúsa?xəlx
6. kñ ksəčñtqúsa?x, k^w səčñtqúsa?x, ksəčñtqúsa?x, k^wu ksəčñtqúsa?x, p səčñtqúsa?x, ksəčñtqúsa?xəlx
7. hntqusñ, hntqusñtx^w, hntqusəs, hntqusñtm, hntqusñtp, hntqusəsəlx
8. čñtqustñ, čñtqustx^w, čñtqusts, čñtqustm, čñtqustp, čñtqustsəlx
9. isñtqúsñ, asñtqúsñ, sñtqusəs, sñtqusñtm, sñtqusñtp, sñtqusəsəlx
10. isəčñtqúsñ, asəčñtqúsñ, səčñtqusəs, səčñtqusñtm, səčñtqusñtp, səčñtqusəsəlx
11. iksñtqusñ, aksñtqusñ, ksñtqúsi?s, ksñtqusñtm, ksñtqusñtp, ksñtqúsi?səlx
12. iksəčñtqúsñ, aksəčñtqúsñ, ksəčñtqúsi?s, ksəčñtqusñtm, ksəčñtqusñtp, ksəčñtqúsi?səlx
13. isñtqúsñ, asñtqúsñ, sñtqusm, sñtqusmtət, sñtqusmp, sñtqusmśəlx
14. isəčñtqúsñ, asəčñtqúsñ, səčñtqusm, səčñtqusmtət, səčñtqusmp, səčñtqusmśəlx
15. iksñtqúsñ, aksñtqúsñ, ksñtqusm, ksñtqusmtət, ksñtqusmp, ksñtqusmśəlx
16. iksəčñtqúsñ aksəčñtqúsñ, ksəčñtqusm, ksəčñtqusmtət, ksəčñtqusmp, ksəčñtqusmśəlx
17. isčñtqús, asčñtqús, sčñtqusts, sčñtqustət, sčñtqusmp, sčñtqustsəlx
18. iksčñtqús, aksčñtqús, ksčñtqusts, ksčñtqustət, ksčñtqusmp, ksčñtqustsəlx

sʔaʔúms:

1. ḥčxʷant t siwʔkʷ aʔ čḥʔəḥʷtəḥʷúlaʔxʷ ixiʔ xʷúlmiʔst uʔ **ḥtəqtqusḥt** aʔ čḥʔəḥʷtəḥʷ. (Pour water in the holes to make steam and then plug up the holes.)

2. sḥʷap aḥtkiʔ, **ḥtqusḥt** t asčʔawíkst. (When your pee starts to leak, plug it with your finger.)

3. ḥiḥʷəḥʷ aḥʔəkáp **ḥtəqtəqtqúsḥt** mi lut ksəḥʷsəḥʷaps. (If your bucket has holes, plug them up so it doesn't leak.)